

שאלה א יורה דעה סי' י' בדין נעיצה לספין ש"כ או של איסור אי מהני בפשעת הדחק
לשחוט בו: בק ד לכבוד אחי ידידי הקריר ושנון האברה הפושלם כקש"ת מו' הר"ש
זלמן נ"י.

מכתבה הק' הגיעני מלאה הניות וקנשיות גם פתבת שעדיו לא עיינת בראוי ואולי אחר
העיון היות מוצא בעצמה מרגוע לנפשך אבל משום דלאו כל יומא מתרחיש נוסא וכו'
וגם אני ידעתי שלבה קלב הארני' על פן לא צדקת בזאת לפרוק עול העיון מעליה על פן
עלי גם אם היות עומד לפני ואף פי לשלח למרחוק ולכן שלא פהוגו שאלת אולם באשר
שאלתה פעננו ומחכמה שאלת אשיבה פהלכה אבל בקצרה פש מאפס הפנאי שאינני
מופנה מפל צד: בחולין ח' ריש ע"ב תוס' ד"ה השוחט וכו' צריה להעמיד וכו' וגבי
עכברא בשיקרא מספק לי לגמרא וכו' עכ"ל והקשית לשאלך דמאי ראי' מייתי התוס'
מהא דמספק לגמרא גבי עכברא בשיקרא אי ס"ל לרב נ"ט לפגם מותר שאני התם
שפוגם בעינו ואמטו הכי מספקא לי להש"ס אי ס"ל לרב בכה"ג דמותר משא"כ הכא
שהפגם הוא מפני שאינו בן יומו ס"ל לרב דאסור וכמו שמחלקים התוס' בעצמן פאן
בסוף הדבור אליבא דרבנן דפ' אין מעמידין דף ל"ה דשרו בדבש של נכרי' ואוסרי'
השמן שכ' משום דבדבש פוגם השמנונית בעינו אבל בשמן אינו פוגם בעינו אלא ע"י
הפלי שאינה ב"י ס"ל דאסור וא"כ י"ל דה"ל מספקא לי להש"ס ג"כ אליבא דרב והיותר
קשה שהתוספת בפסחים דף ל' כתבו להדי' פן אליבא דרב דס"ל נ"ט לפגם שע"י הפלי
שאינה ב"י אסור ולא מספקא לי להש"ס אליבא דרב גבי עכברא בשיקרא חי ס"ל נ"ט
לפגם מותר אלא מפני שהוא פוגם בעין עכ"ל ד בקצרה: תשובה יפה שאלת אולם
שאלתה זו מעיקרא דדינא תלויה באשלי רב רבבי במה שנתלקו האחרונים ז"ל בבאיור
דברי התוס' והרא"ש ז"ל כמו שאבאר בעזה"י הנה רש"י ז"ל פסק כרב ואחריו נמשכו
רוב הפוסקים ובד"ה והלקתא אפי' בצונן כתב לחלק בין ספין טריפה דסגי בהדחה משום
דהספין קשה הוא לבלוע אלא ע"י רתיחה אבל בספין של נכרים שהספין אסורה והבשר
רף לבלוע מש"ה בעי קליפה כרב עכ"ל הרי דס"ל שאין הספין בולע מחום ביה"ש
והרשב"א ז"ל חלק עליו וס"ל דהספין בולע שפיר מחום ביה"ש כדאי' בפ' כ"ה קי"א
דספין ששחט בה אסור לחתוך בו רותת אפי' הדיחה והא דשרי הכא בספין טריפה היינו
משום דאין פח בחום ביה"ש אלא להבליע בספין אבל לא להפליט הפלע מן הספין מש"ה
סגי לספין בהדחה לשחוט בו אבל לא לאכל בו רותת וה"ה בספין של פותים שרי לשחוט
בו ע"י נעיצה פדינו לחתוך בו צונן פינו דחום ביה"ש אין בו פח להפליט הפלוע מספין
וכל האיסור אינו אלא מפני השמנונית בעין הטוח על פניו שאי אפשר להעבירה אלא
ע"י נעיצה ועפי"ז יראה לפרש"י דס"ל שאין פח בחום ביה"ש להבליע בספין כ"ש שאין
בו פח להפליט מן הספין דהא גבי מליחה לכלים קיימל"ן דאין מניחה לכלים להפליט
אלא להבליע אלמא דיותר קשה להפליט מלהבליע וא"כ ס"ל ג"כ דאין האיסור בספין
ש"כ אלא מפני הטוח בעין שע"פ הספין כדברי הרשב"א דלעיל וכף העלו הד"מ וט"ז
בי"ד סי' י' שווי היא ג"כ דעת התוס' והרא"ש שאין האיסור אלא משום השמנונית בעין
שע"פ הספין ולזה סבי לי' בנעיצה פדי לשחוט בו וכדעת הרשב"א ות"ש התוס' והרא"ש
דאיירי בספין ב"י היינו משום דס"ל בספין שאינו ב"י גם הטיחה שהוא בעין נפגם אלא
שהמרדכי וסה"ת סוברים דבעי הגעלה לשחוט בו ויש לחוש לדבריהם במקום דאפשר

בספין אחר אַבְל בַּשְׁעַת הַדְּחָק שָׁרִי לְשַׁחוּט בְּסַפִּין שֶׁל כּוֹתֵי עַ"י נְעִיצָה וּכ"פ בַּהֲגַה"ה:
ועפ"י"ז אין מְקוּם לְקַוְשֵׁינֵיהֶּ דְּשִׁפִּיר הוֹכִיחוּ הַתּוֹס' דְּאִינְרִי בְּסַפִּין ב"י פִּינָן שְׁכָל הָאִיסוּר
בְּכָאן אִינוּ אֶלָּא מְפַנֵּי שְׁמַנוּנִית בְּעֵין הַטּוּחַ ע"פ הַסַּפִּין וּכְשֵׁאִינוּ ב"י גַּם הַשְׁמַנוּנִית בְּעֵין
נִפְגָּם הָרִי אִין כָּאן אֶלָּא פָּגָם שְׁנַפְגָּם בְּעוּדוֹ בְּעֵין וְדַמְנ' לְנַבְיִלָּה שְׁנַסְרָחָה דְּשָׁרִי אֶלִיבָּא
דַּר"ש וְגַבֵּי עַכְבָּרָא בְּשִׁיכְרָא מְסַפְקָא לִי לְהַש"ס אִי ס"ל לְרַב נ"ט לְפָגָם מְוֹתֵר דְּלִיפָּא
לְמִימַר דְּטַעְמָא דְּרַב מִשּׁוּם דַּס"ל בִּיהַ"ש רֹתַחַ וּמְבַלִּיעַ וּמְפַלִּיט דְּהָא קִימִל"ן כַּמ"ד סַפִּין
טְרִיפָּה בְּצוּנָן וּקִימִל"ן הִלְכָּה פְּרַב (כַּמ"ש הַרְשֵׁב"א בְּחִידוּשֵׁי דְּרַבָּה בַּב"ח תַּלְמִיד הוּא
לְגַבֵּי רַב) אֶלָּא וְדַאי דְּאִינְרִי רַב בְּסַפִּין ב"י: אִיבְרָא שְׁהַרְבַּ בַּת"ש הַרְבָּה לְהַשִּׁיב עַל דְּבָרֵי
הַד"מ וְט"ז הַנ"ל וְהָאִרִיף לְהוֹכִיחַ שְׁדַעַת רַש"י וְתוֹס' וְהָרָא"ש הַפָּךְ סְבַרְתָּ הַרְשֵׁב"א דַּס"ל
דְּחוּם בִּיהַ"ש אַעפ"י שְׁאִין לּוֹ פַּח לְהַבְלִיעַ בְּסַפִּין יֵשׁ לוֹ פַּח לְהַפְלִיט מִן הַסַּפִּין וְלָכֵן גַּבֵּי
סַפִּין ש"כ בְּעֵי הַגְּעָלָה אוֹ לִיבּוֹן פְּדַעַת הַמְרָדְכִי וְסַה"ת וְלַע"ד אִין רְאִיּוּתֵיּוֹ מְכַרְיַעוּת
דְּאֶדְרָבָּה מְמַקּוּם שְׁבָּא מִשְׁם רֵאִי לְהַפָּךְ פְּמוֹ שְׁאֶבְאָר בַּעֲזָה"י: רֵאשׁוּנָה נְסַתְיַע מְדִיּוּק
לְשׁוֹן רַש"י ד"ה וְהִלְכְתָּא דְּלַעִיל בַּמ"ש מְפַנֵּי שְׁהַסַּפִּין אֶסוּרָה וְהַבְּשׂוּר רַף לְבָלוּעַ וְלֹא כַּתְּבַ
מְפַנֵּי שְׁיַשׁ אִיסוּר עַל הַסַּפִּין אֶלְמָא דְּעַל אִיסוּר שְׁבַתוּף הַסַּפִּין קַפִּיד וְאִנִּי שְׁמַעְתִּי וְלֹא אָבִין
דַּא"כ מִי הַכְּרִיחוּ לְרַש"י ז"ל לְהַחֲלִיף הַשִּׁטָּה וְלוֹמַר דְּבִיהַ"ש מְפַלִּיט וְאִינוּ מְבַלִּיעַ הַפָּךְ
סְבַרְתָּ הַרְשֵׁב"א וְגַם מִנִּין לּוֹ זֶה וְלִכְאוּרָה הִי מְקוּם לִינִישַׁב בְּזָה דַּבְּל"ז יֵשׁ לְהַבִּין מִי
הַכְּרִיחוּ לְרַש"י לְפָרֵשׁ כָּלֵל דְּחוּם בִּיהַ"ש אִינוּ מְבַלִּיעַ בְּסַפִּין וְעַפ"ז אַתִּי הֵךְ תִּמְרָא
דְּשְׁמוּאֵל כַּכ"ה דְּאָמַר סַפִּין שְׁשַׁחַט בּוֹ אֶסוּר לְחַתְּנָהּ בּוֹ רֹתַחַ (וּפְרַש"י שֶׁם דְּסַפִּין בּוֹלַעַ
מִחוּם בִּיהַ"ש) לְבַר מְהִלְכְתָּא אַמַּאי לֹא פִּירַשׁ כְּהַרְשֵׁב"א דְּהַסַּפִּין בּוֹלַעַ שִׁפִּיר ע"י חוּם
בִּיהַ"ש אֶלָּא שְׁאִינוּ מְפַלִּיט מִש"ה אֶסוּר לְחַתְּנָהּ בּוֹ רֹתַחַ וְשָׁרִי לְשַׁחוּט ע"י הַדְּחָה דְּכּוֹן
מְצִינוּ בְּמַלְיָחָה שְׁהַמְלוּחַ מְבַלִּיעַ בְּטַפֵּל וְאִינוּ מְפַלִּיט מְמַנּוֹ אוּלַם יִתְכּוֹן דְּקַשְׁנ' לִי דְּאָם אִי
דְּחוּם בִּיהַ"ש מְבַלִּיעַ וְאִינוּ מְפַלִּיט א"כ סַפִּין שֶׁל כּוֹתֵימִים נְמִי סְגִי לִי בְּנְעִיצָה לְהַסִּיר הַטִּיחָה
שְׁהוּא בְּעֵין ע"פ הַסַּפִּין א"כ לַעִיל דְּאוּקְמָה לְדַרְבַּ נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּא' בְּסַפִּין יִשְׁנִינָה
שְׁלִיבְנָה בְּאוּר לְמָה לִי לִיבּוֹן הֲלֹא בְּנְעִיצָה סְגִי וְלֹא נִיחָא לִי לְפָרֵשׁ דְּהֵךְ אוּקְמָתָא הוּא
דְּלֹא כְּהִלְכְתָּא אֶלָּא דְּבַעֵי לְאוּקְמִי אִפִּי לְרַב אַחָא דַּס"ל בְּסַפִּין טְרִיפָּה דְּבַעֵי הַגְּעָלָה לְכּוֹן
הוּא מְפָרֵשׁ לְהַפָּךְ דְּחוּם בִּיהַ"ש מְפַלִּיט מִן הַסַּפִּין וְאִינוּ מְבַלִּיעַ וּמִש"ה א"ש דְּסַפִּין טְרִיפָּה
סְגִי בְּהַדְּחָה בְּצוּנָן וְסַפִּין ש"כ בְּעֵי לִיבּוֹן כְּדִי לְשַׁחוּט בּוֹ מִשּׁוּם דְּחוּם בִּיהַ"ש מְפַלִּיט הַבְּלוּעַ
מִן הַסַּפִּין וְכִינּוּן שְׁתַּשְׁמִישׁוֹ ע"י הָאוּר בְּעֵי לִיבּוֹן וְזֶה סִיּוּעַ לְכְאוּרָה לְדַבְרֵי הַת"ש: אִיבְרָא
דְּמָהָא לֹא אִירִיָּא דַּאֲפִי"ת לְדַעַת רַש"י אִין חוּם בִּיהַ"ש מְפַלִּיט בָּלַע הַסַּפִּין כְּמוֹ שְׁאִינוּ
מְבַלִּיעַ וְסְגִי לְסַפִּין ש"כ בְּנְעִיצָה לְשַׁחוּט בּוֹ ג"כ יִתְיַשְׁבַּב קוּשְׁנ' הַתּוֹס' הַנ"ל בְּרוּןחָא הָא
דְּהַנְצָרָה לְאוּקְמָה לַעִיל בְּשְׁלִיבְנוֹ בְּאוּר וְלֹא סְגִי בְּנְעִיצָה מִשּׁוּם דְּלַפְרַש"י הָא דְּקִימִל"ן
בְּסַפִּין טְרִיפָּה סְגִי בְּהַדְּחָה בְּצוּנָן מִשּׁוּם דְּבִיהַ"ש צוּנָן הוּא וְאִינוּ מְבַלִּיעַ, בְּסַפִּין וַא"כ רַב
נַחְמָן מְשַׁמֵּי דְּשְׁמוּאֵל בַּב' כ"ה דְּאִית לִי סַפִּין שְׁשַׁחַט בְּהַ אֶסוּר לְחַתְּנָהּ בּוֹ רֹתַחַ מִשּׁוּם
דְּבִיהַ"ש מְבַלִּיעַ בְּסַפִּין גַּם כֵּן ע"כ ס"ל בִּיהַ"ש רֹתַחַ הוּא כַּדְּפַרְש"י שֶׁם לְהַדְנָה וְלַדִּינָה
וְדַאי בְּסַפִּין ש"כ בְּעֵי הַגְּעָלָה מַכ"ש דְּסַפִּין טְרִיפָּה לְמ"ד בִּיהַ"ש רֹתַחַ (דְּלַפְרַש"י אִין
חִילּוּק בֵּין לְהַפְלִיט וּבֵין לְהַבְלִיעַ דְּכַבּוּלְעוֹ כְּפֵה פּוֹלְטוֹ) וּמְרִי דְּשְׁמַעְתָּא לַעִיל גַּבֵּי סַפִּין ש"כ
דְּמוֹתֵר לְשַׁחוּט בּוֹ הוּא ג"כ רַב נַחְמָן מְשַׁמֵּי דְּרַבָּה בַּא' וְאַלִיבָּי הַנּוֹכְרַח לְאוּקְמִי בְּשְׁלִיבְנָה
בְּאוּר דִּינָן דַּס"ל בִּיהַ"ש רֹתַחַ הֲלֹא לֹא סְגִי בְּנְעִיצָה מִשְׁא"כ לְדִינָן דְּקִימִל"ן כַּמ"ד סַפִּין

טְרַיְפָה בְּצוּנָה מְשוּם דָּאִין פֶּחַ בְּחוּם בִּיה"ש לְהַבְלִיעַ בְּסַפִּין אִין ה"נ דְּסָגִי לְסַפִּין ש"כ
בְּנַעֲיָצָה דְּמַהֵי תִּיתִי לֹמַר שְׂאִין בּוּ פֶּחַ לְהַבְלִיעַ וַיֵּשׁ בּוּ פֶּחַ לְהַפְלִיט מַה שֶּׁהוּא נֶגֶד הַסְּבָרָא
וּבְאִין אֲוֹנָס וְהֶכְרַח פְּלָל: וּמַה שֶּׁדִּקְדַּק הָרַב בַּת"ש בְּלִשׁוֹן רַש"י דְּלַעֲיִל שְׂפַתְבּוּ שֶׁהַסַּפִּין
אֲסוּרָה וְהַבְּשָׂר רַף לְבַלְוַע וְלֹא קָאָמַר שְׂיֵשׁ אִיסוּר עַל הַסַּפִּין מִשְׁמַע דְּגַם עַל אִיסוּר שְׂפַתְוָה
הַסַּפִּין קִפִּיד' לַע"ד נִרְאֶה לְכוּנָה לְשׁוֹן זֶה לְכוּנָה אַחֲרַת שְׁנַתְפוּנָה לַמ"ש הַתּוֹס' ד"ה
וְהַלְכָתָא בְּשֵׁם ר"ת לִיְיָשֵׁב הָא דְאָמַר הֵכִי בְּסַפִּין טְרַיְפָה סָגִי בְּהַדְחָה וּבְסוּף מַס' ע"ז אִי
דְּסַפִּין ש"פ בְּעֵי נַעֲיָצָה אִפִּי לְחַתְוָה בּוּ צוּנָה וּכ"ש לְשַׁחוּט מְשוּם דְּסַפִּין ש"כ בְּלַע אִיסוּר
ע"י רוּחַ אֲבָל הֵכָא קְסָבַר בִּיה"ש צוּנָה וְלֹא בְּלַע הַסַּפִּין פְּלָל וְאִין בּוּ אֲלֵא הַטִּיחָה שְׁעַל
פְּנֵי אֶהֱכִי סָגִי בְּהַדְחָה וְחַלּוּקָה זֶה מוּכַח מִתּוֹךְ הַסּוּגָל עֲצָמָה מְדַאֲפְלִיגוּ ר"א וְרַבִּינָא
בְּהַכְשָׁר סַפִּין טְרַיְפָה וְלֹא בְּהַכְשָׁר סַפִּין ש"כ דְּאִינְרִי בִּי' עַד הַשְׂתָּא אֲלֵא ע"כ מְשוּם דְּבְעֵי
לְאֲשַׁמוּעִי דְּהֵכִי בְּסַפִּין טְרַיְפָה סָגִי אִפִּי בְּהַדְחָה וְלֹא בְּעֵי נַעֲיָצָה מִשָּׂא"כ בְּסַפִּין שְׁל פְּנִתְנִי
דְּבְעֵי נַעֲיָצָה וְהוּן הוֹדְבָרִי רַש"י ז"ל ג"כ שְׂפַתְבּוּ דְּגַבִּי סַפִּין טְרַיְפָה הוּא דְאֲפַסְק הַלְכָתָא
דְּסָגִי בְּהַדְחָה לְפִי שֶׁהַסַּפִּין קָשָׁה לְבַלְוַע וְאִין בּוּ רַק הַטִּיחָה שְׁעַל פְּנֵי לְבַד אֲבָל גַּבִּי סַפִּין
שְׁל פְּנִתְנִי לֹא סָגִי בְּהַדְחָה לְהַעֲבִיר הַטִּיחָה מִפְּנֵי שֶׁהַסַּפִּין אֲסוּרָה שְׂבַלַע אִיסוּר וּבִיה"ש
בְּעֵי קְלִיפָה מִפְּנֵי שֶׁהַבְּשָׂר רַף לְבַלְוַע וְאֵלּוּ הֵנָּה אָמַר מִפְּנֵי הָאִיסוּר שְׁעַל הַסַּפִּין הֵנָּה מִשְׁמַע
דְּסָגִי נְמִי בְּהַדְחָה לְכֹן אָמַר שֶׁהַסַּפִּין אֲסוּרָה לְהוֹרוֹת דְּלֹא סָגִי בְּהַדְחָה מַה"ט דְּבַלַע אִיסוּר
אֲלֵא בְּעֵי נַעֲיָצָה כִּפִּי ר"ת וּבְהֵכִי נִיחָא נְמִי מַה שְׂמִיאָן רַש"י לְפָרֵשׁ פְּהַרְשֶׁב"א ז"ל דְּחוּם
בִּיה"ש מְבַלִּיעַ ג"כ בְּסַפִּין אֲלֵא שְׂאִין בּוּ פֶּחַ לְהַפְלִיט מְשוּם דָּאִם אִיתָא דְּבַלַע סַפִּין ע"י
חוּם בִּיה"ש הֵנָּה בְּעֵי נַעֲיָצָה (וְהַרְשֶׁב"א ס"ל כַּתִּי הִרְאִישׁוֹן בַּתּוֹס' ד"ה וְהַלְכָתָא שְׂמַחְלִקִי
בַּע"א): הֵן אֲמַת שֶׁהַחֲלוּקָה שֶׁהַמְצִיא ר"ת ז"ל בְּעַנְיָן נַעֲיָצָה בֵּין שְׂבַלַע הַסַּפִּין אוּ לֹא
לְכַאוּרָה נִרְאִין מִטֵּין לְדַבְרֵי הַפְּרִישָׁה וְהַשְּׂא"ף שְׂפַתְבּוּ שְׁחוּם בִּיה"ש מְפַלִּיט מַה שְׂבַקְלִיפַת
הַסַּפִּין וְהַנְּעִיצָה מְעַבְרַת פְּדִי קְלִיפָה מִהַסַּפִּין מַש"ה פְּשִׁישׁ אִיסוּר בְּלוּעַ בְּהַסַּפִּין לֹא סָגִי
בְּלֵא נַעֲיָצָה לְפִי שְׂיַפְלִיט מַה שְׂבַקְלִיפַת הַסַּפִּין מִשָּׂא"כ פְּשִׁילֵא בְּלַע הַסַּפִּין רַק שְׂיֵשׁ טִיחָה
עַל פְּנֵי סָגִי בְּהַדְחָה אוּלָם כְּבָר הַשִּׁיגוּ הַב"ח וַת"ש עַל דְּבָרֵי הַפְּרִישָׁה וְהַשְּׂא"ף וְכַתְּבוּ
דְּהַחוּשׁ מַעִיד שְׂאִין הַנְּעִיצָה מְעַבְרַת פְּלוּם מִהַסַּפִּין רַק הַטִּיחָה שְׁעַל פְּנֵי לְבַד וּכ"מ בַּתּוֹס'
סוּף ע"ז וְתוּ דְהָא ר"ת קָאִי אֲמַתְנִיתִי דַּע"ז דְּבְעֵי נַעֲיָצָה אִפִּי לְחַתְוָה בּוּ צוּנָה וְאִם אִי דְּגַם
צוּנָה ע"י דְּוַחְקָא דְּסַפִּינָא מְפַלְטַת הַבְּלוּעַ בְּקְלִיפַת הַסַּפִּין כ"ש לְחוּם בִּיה"ש שְׂיֵשׁ לוּ פֶּחַ
לְהַבְלִיעַ בְּבְשָׂר בִּיה"ש שֶׁהוּא רַף לְבַלְוַע וְאֲמַאי אָמַר רַבָּה בַב"ח מַדִּיחַ וְלֹא קוּלְחָה וְכֹן
בַּד"ה אֲגַב פְּתַבּוּ דְאִפִּי טִיחַ הַסַּפִּין שֶׁהוּא בְּעֵין אֵינוּ מְבַלִּיעַ ע"י דְּוַחְקָא בְּבְשָׂר צוּנָה וְאִי
נֹאמַר שַׁע"י דְּוַחְקָא מְפַלְטַת בְּצוּנָה מְקַלִּיפַת הַסַּפִּין שֶׁהוּא קָשָׁה אֲלֵא פְּוֹנַת ר"ת הוּא דְכָל
שְׂבַלַע הַסַּפִּין ע"י רְתִיחָה אֲזַ גַּם הַטוּחַ שְׁעַל פְּנֵי נְדָבָק בּוּ בְּחוּנְקָה וְלֹא תְסוּר מִמֶּנּוּ בְּלֵא
נַעֲיָצָה מִשָּׂא"כ פְּשִׁילֵא נְבַלַע בּוּ אִיסוּר פְּלָל אֲלֵא טוּחַ עַל פְּנֵי לְבַד אִין הַטִּיחָה נְדָבָקַת פֶּל
פֶּה וְסָגִי בְּהַדְחָה וּכ"מ בַּתּוֹס' ד"ה וְהַלְכָתָא בְּסוּף הַדְּבוּר וְזֶה דַּעַת רַש"י ז"ל ג"כ וְאֲזַדָּא
לֶה רְאִיוֹת הַת"ש מְלִשׁוֹן רַש"י הַנְּ"ל פְּנ"ל: שׁוּב נְסַתְמִיעַ הַת"ש מְלִשׁוֹן הַתּוֹס' ד"ה
שְׂלִיבְנָה שְׂפַתְבּוּ דְהָא דְלֹא מְשַׁנֵּי כְּשֶׁנַּעֲצָה מְשׁוּם דְּרוּצָה לְתַרְץ אִפִּי אִם יֵהָא בִּיה"ש רוּחַ
אֲלֵמָא אִם ת"ל בִּיה"ש רוּחַ יֵשׁ פֶּחַ לְהַפְלִיט מִן הַסַּפִּין וּבְעֵי הַגְּעֵלָה אוּ לִבּוֹן וְכו' וּפְשׁוּט
דַּצ"ל לְדִידְהוּ דְרַב ס"ל לְהֵכִי אֲלִיבָא דְהָאִי לִישְׁנָא דְלַכ"ע בִּיה"ש רוּחַ דַּל"כ אִין דְרַף
הַגְּמָרָא לְתַרְץ מִיְדֵי דְלִיבָא מ"ד וְדָלָא כְּחַד וְכו' וְא"כ הֵיכִי מְצִינוּ דְנֹאדוּ הַתּוֹס' מִהָאִי שִׁטָּה

ואי משום דאמר' בגמרא גבי ספין ששחט בו טריפה והלכתא בצונן משמע דלא ס"ל ביה"ש רותח להבליע בספין מ"מ יש לומר דיש בו פח להפליט פמו לפרש"י (עפ"י שיטתו דלעיל ואינו מוכח כמש"ל) ושוב נסתיע מלשון התוס' בע"ז ע"ה ב' ד"ה הספין דה"ט דספין ששחט בו טריפה סגי בהדחה ולא בעי נעיצה דמתמת הדם דשרינן אין השמנונית נבלע בספין וכיון שפן גבי ספין ש"כ שפיר פליט הספין דהבשור רף לבלוע ולא שריף (ר"ל דלענן פליטת הספין נדאי לא שריף שריף וכן לענן בליעת הבשור דרף לבלוע) נדאי לא סגי בלא הגעלה עכ"ד בקצרה וע"ש: הנה מה שנסתיע מלשון התוס' ד"ה שליבנה הנ"ל לא עמדתי על ס"ד בזה דמה עור מצא לו בדברי התוס' במ"ש דאי ביה"ש רותח בעי הגעלה או ליבון הלא בהד"א איתא הכי בש"ס גבי ספין טריפה לרב אהא דס"ל ביה"ש רותח הוא בעי הגעלה בחמין והוא זה שכתבו התוס' דרצה לתרץ גם אליבא דרב אהא דס"ל ביה"ש רותח ובעי הגעלה בחמין ובספין ש"כ שמשמשו ע"י האור ליבון אבל לדין דקיימל"ן פריבנא לקולא דספין טריפה סגי בהדחה אי משום דס"ל ביה"ש צונן או אפי' הוא רותח אין בו פח להפליט מהספין ה"ה לספין ש"כ דסגי בנעיצה זאת לא זאת שעשה לו עזר פנגדו דמסיק והולך דאפי' לדין דביה"ש צונן נמי בעי הספין הגעלה או ליבון ומדברי התוס' מבואר דדוקא למ"ד ביה"ש רותח הוא לא סגי בנעיצה הא לדין דקיימל"ן דביה"ש לאו רותח הוא סגי בנעיצה הרי מבואר נגלה מזה שאדרבה דעת התוס' פהרשב"א דאליבא דהלכתא סגי בנעיצה ולא בעי הגעלה דאל"כ מעיקרא דדינא מאי קשי' להו פלל בהו אוקמתא דמוקי לה בשליבנה באור אם הי' דינא הכי נדאי בעי להשיב פהלכה א"ו דס"ל לפי האמת לא בעי הגעלה וסגי בנעיצה אלא דבעי לאוקמי ככ"ע אפי' פרב אהא דס"ל ביה"ש רותח ובעי הגעלה ובספין ש"כ שמשמשו ע"י האור ליבון וזו ראי' שאין עלי' תשובה ושוב בינותי בספר כו"פ ומצאתי שהכריע ג"כ מדברי התוס' הללו שדעת התוס' פהרשב"א וכו"ל ומה שלא תירצו התוס' דהוצרך לשנויי בשליבנה באור משום דמר' דשמעתא דספין של ע"א מותר לשחוט בה הוא רב נחמן ובפכ"ה אמר רב נחמן דספין ששחט בה אסור לחתוך בה רותח ופרש"י ה"ה דס"ל ביה"ש רותח הוא וא"כ אליב"ל נדאי בעי הגעלה לספין ש"כ לשחוט בו משום דהתוס' ד"ה ספין לא ס"ל כפרש"י דה"ה אלא דגם למ"ד ביה"ש צונן נמי אסור לחתוך בו רותח כמ"ש מהרש"א וכמו שביא בסמוך וא"כ אין הכרע מהא דרב נחמן א"ש דה"ה דס"ל ביה"ש רותח הוא: וראיתי להרשב"א ו"ל בתוס' ד"ה ספין טריפה וכו' וז"ל יראה מדבריהם דאפי' למאן דאית לי' הכא בצונן סגי סבר דלחתוך רותח אסור ולא סגי בהדחה משום דביה"ש רותח הוא והכא דסגי בצונן היינו דוקא לשחוט משום דטרידי סימנים לפלגט וכו' עכ"ל ולכאורה אין דבריו מובנים דהא קיימל"ן כמ"ד בצונן וגם פרב דאתמר קולף אלמא דלא אמרי' אידי דטרידי סימנים לפלגט לא בלעי שמנונית ודוקא בספין פשיה שאין האיסור אלא משום דם הוא שכתבו התוס' דאידי דטרידי סימנים לפלגט לא בלעי דם אבל שמנונית בולע דכה"ג אי' נמי בדין מליחת בשור בסי' ע' אולם לדרבננו יתכן שדעת מהרש"א ו"ל דגבי סימנים שטרודים לפלגט דם בשפע אפי' שמנונית נמי לא בלעי לכ"ע והא דפליגי רב ורבה בב"ח גבי ספין ש"כ וס"ל לרב קולף משום דביה"ש בלע שמנונית ה"ה דוקא דאיירי בלי נעיצה שהשמנונית טוח על פניו לכן ס"ל לרב דשפיר בולע ביה"ש מהשמנונית בעין שלפניו ואין טרדת הסימנים מונע הבליעה ממה

שְׁלֹפְנָיו (שְׁהָרִי הַשְּׁמֹנִיט מִתְקַנֵּחַ עַל דְּוִפְנֵי בֵּיה"ש כדפרש"י) מִשָּׂא"כ בְּסָפִין טְרִיפָה אַחַר הַדְּחָה שְׁלֵא נִשְׂאָר עָלָיו שׁוּם שְׁמֹנִיט בְּעֵין לְבַד הַבְּלוּעַ בְּתוֹכוֹ בְּזֶה ס"ל לְמ"ד בְּצוּגוֹן דְּאִיִּדֵי דְטְרִיִּדֵי סִימָנִים לְפָלְוּט דָּם לֹא בְּלַעֵי מִשְׁמֹנִיט הַבְּלוּעַ בְּתוֹף הַסָּפִין מִש"ה שְׂרִי לְשַׁחֲוּט בּוֹ וְאִסוּר לְחַתּוּף בּוֹ רוּחַת פְּנ"ל בְּרוּר בְּכַוְנַת מְהַרְשָׁ"א ו"ל הָרִי מְבֹאָר לְהַדְנָ' מִתוֹף דְּבָרֵי מְהַרְשָׁ"א ו"ל שְׂדַעַת הַתּוֹס' הוּא גְּבִי סָפִין שֶׁל פְּנֹתָי נְמִי אֵין הָאִסוּר אֲלֵא מִשׁוּם הַטִּיחָה שֶׁהוּא בְּעֵין אֲבָל ע"י נְעִיצָה שְׂרִי לְשַׁחֲוּט בּוֹ מִשׁוּם דְּאִיִּדֵי דְטְרִיִּדֵי סִימָנֵי לְפָלְוּט לֹא בְּלַעֵי מִשְׁמֹנִיט הַבְּלוּעַ תוֹף הַסָּפִין וְכַדְעַת הַרְשָׁב"א ו"ל וְלִדְרָכֵינוּ יִתְכַּן שְׂדַעַת הַתּוֹס' הוּא לְגַמְרֵי פְּהַרְשָׁב"א בְּדִינָא וּבִטְעָמֵי דַס"ל שְׁחֹם בֵּיה"ש יֵשׁ בּוֹ פֶּחַ לְהַבְלִיעַ בְּסָפִין אֲבָל לֹא לְהַפְלִיט הַבְּלוּעַ מִהַסָּפִין אִפְּי' בְּזוּלַת טְרַדַת הַסִּימָנִים מִש"ה מוֹתֵר לְשַׁחֲוּט בּוֹ וְאִסוּר לְחַתּוּף בּוֹ רוּחַת וְאֲתִי' הֵךְ מִימָרָא דְשְׁמוּאֵל בְּפָרְק כ"ה דְאָמַר סָפִין שְׂשַׁחַט בֵּה אִסוּר לְחַתּוּף בּוֹ ק רוּחַת פְּהַלְכְּתָא: אוֹלָם כָּל זֶה יִתְכַּן לְפִי תִי הֵרָאשׁוֹן בְּתוֹס' ד"ה וְהַלְכְּתָא שְׂפִתְבוֹ הַטְעַם דְסָגִי לְסָפִין טְרִיפָה בְּהַדְחָה מִשׁוּם שְׁלֵא נִשְׂתַּמֵּשׁ בּוֹ אִסוּר אֲלֵא בְּאִקְרָאֵי אֲבָל לְפִיר"ת ו"ל דְמַחְלָק בֵּין סָפִין ש"כ דְבָעֵי נְעִיצָה מִשׁוּם דְבָלַע אִסוּר ע"י רוּחַת מִשָּׂא"כ בְּסָפִין טְרִיפָה דְבֵיה"ש צוּגוֹן מוֹנֶפֶת דַס"ל דְחֹם בֵּיה"ש אֵינוֹ מְבָלִיעַ כָּלֵל כַּפְרִש"י דַאל"כ הֵנָּה בְּעֵי נְעִיצָה וְלִכּוֹן כְּתָבוֹ דַר"נ א"ש דְאָמַר סָפִין שְׂשַׁחַט בּוֹ אִסוּר לְחַתּוּף בּוֹ רוּחַת מִשׁוּם דְחֹם בֵּיה"ש מְבָלִיעַ בְּסָפִין ס"ל בֵּיה"ש רוּחַת הוּא וְדָלָא פְּהַלְכְּתָא וְכ"כ מְהַרְשָׁ"א ו"ל (וַעֲפִי"ז הִי מִינְשָׁב קוֹשֵׁי הַתּוֹס' ד"ה שְׁלִיבְנָה כַמִּש"ל לְפִרִש"י אֲלֵא דְקוֹשֵׁיִתֶם לְשֵׁם עַפ"י שִׁיטְתֶם בַד"ה סָפִין שֶׁהוּא עַפ"י הַתִי הֵרָאשׁוֹן ד"ה וְהַלְכְּתָא וְכַנ"ל): אֲמַנְם לַע"ד יִרְאֶה דְלִפִי מַסְקַנַת הַתּוֹס' ד"ה וְהַלְכְּתָא גַם לְפִיר"ת קִיָּמָא הֵךְ מִימָרָא דְשְׁמוּאֵל פַכ"ה הַנ"ל אֲלִיבָא דְהַלְכְּתָא דְקִיָּמַל"וֹן כַמ"ד סָפִין טְרִיפָה בְּצוּגוֹן דְאֵיהוּ נְמִי ס"ל דְחֹם בֵּיה"ש מְבָלִיעַ בְּסָפִין אֲלֵא שְׂאֵינוֹ מְפָלִיט כְּדַעַת הַרְשָׁב"א דְלַעִיל וְאִפ"ה א"ש דְסָגִי בְּהַדְחָה עַפ"י מַה שֶׁהִקְשׁוּ לְשֵׁם אַדְשְׁמוּאֵל דַס"ל שֶׁהַסָּפִין שְׂשַׁחַט בּוֹ בּוֹלַע ע"י חוֹם בֵּיה"ש אִמָּאֵי קָאָמַר דְלַחַתּוּף בּוֹ צוּגוֹן סָגִי בְּהַדְחָה לִיבְעֵי נְעִיצָה וְתִירְצוּ דַאֲע"ג דְמִתוֹף רַבּוּי הַדָּם שְׂעַל הַסָּפִין הוּא בּוֹלַע וְמַה"ט אִסוּר לְחַתּוּף בּוֹ רוּחַת מ"מ כִּינּוֹן דְדָם שְׂרִיף אֵינוֹ נְבָלַע בּוֹ כָּל כֶּף בְּחֹזֶק וְאִמְטוּ הָכִי סָגִי לִי בְּהַדְחָה וְכֵן פִי הַש"ף בַס"ק ט"ו ור"ל דְכָל שְׂאֵין נְבָלַע בּוֹ כָּל כֶּף גַם הַטִּיחָה שְׂעַל פְּנָיו אֵינוֹ נִדְבָק בּוֹ בְּחֹזֶק מִשָּׂא"כ בְּסָפִין ש"כ דְבָלַע טוֹבָא בְּעֵי נְעִיצָה.

** (הַגַּה"ה וְהָא דְלֹא קָשִי לְהוֹ ג"כ לְתִי הֵרָאשׁוֹן דְטַעֲמָא דְסָפִין שֶׁל פְּנֹתָי בְּעֵי נְעִיצָה מִשׁוּם שְׂמִשְׁתַּמְשִׁין בּוֹ תְדִיר הֵלֵא סָפִין שֶׁל שְׁחִיטָה נְמִי מִשְׁתַּמְשִׁין בּוֹ תְדִיר וְדוֹחַק לְפָרִשׁ דְשְׁמוּאֵל אִיגְרִי דוֹקָא בְּסָפִין שְׁלֵא שְׁחַט בּוֹ אֲלֵא פַעַם אַחַת וְיִרְאֶה דְהַתוֹ' לְטַעֲמִיָּהוּ אֲזִלִי דַס"ל דְאִפְּי' בְּסָפִין שְׂשַׁחַט בּוֹ כְּשִׁירָה בְּעֵי קְנוּחַ אוֹ הַדְּחָה בֵּין שְׁחִיטָה לְשְׁחִיטָה כַמ"ש בַד"ה סָפִין וְלִכּוֹן אַעֲפ"י שְׂשׁוֹחֲטִין בּוֹ תְדִיר אֵין הַשְּׁמֹנִיט נִדְבָק בּוֹ כָּל כֶּף הוֹאִיל וּמְקַנְחִי אוֹתוֹ תְמִיד בֵּין שְׁחִיטָה לְשְׁחִיטָה מִש"ה סָגִי בְּהַדְחָה וְלִדְיִדוֹן נְמִי א"ש כַמ"ש הַש"ף ס"ק ט"ו): ** וְהִנֵּה הַתּוֹס' בַע"ז ע"ה ב' ד"ה הַסָּפִי שְׂפָה וְכו' כְּתָבוֹ דְלֹא דְמִי לְסָפִין שְׂשַׁחַט בּוֹ טְרִיפָה דְסָגִי בְּקְנוּחַ וְכו' דְשָׂאֵנִי סָפִין ש"כ דְבָלַע שְׁמֹנִיט טוֹבָא אֲבָל סָפִין שְׂשַׁחַט בּוֹ טְרִיפָה מְחַמַת הַדָּם דְשְׂרִיף אִף הַשְּׁמֹנִיט נְבָלַע עַכ"ל וַיֵּשׁ לְהִבִּין דָאֵם ר"ל שְׂאֵין הַשְּׁמֹנִיט נְבָלַע בּוֹ כָּלֵל וְכַפְרִש"י לְמַה הוֹצֵרְכוּ לְטַעֲמָא דְשְׂרִיף תִּפּוֹק לִי מִהַטְעַם שְׁפִרִש"י דְהַסָּפִין קָשָׁה וְאֵינוֹ בּוֹלַע מְחֹם בֵּיה"ש דְלֹא רוּחַת הוּא וְתוֹ הָא פֶּאֶן הוֹכִיחוּ

התוס' דאפי' דם עצמו בולע הספין משום שיש רוב דם על הספין כמו פבדא עלוי בישרא ולא אהני הא דשריף אלא שאינו נבלע בו כ"כ כ"ש שמנונית שמצד עצמו לא שריף רק מחמת שהוא נבלל בדם דעכ"פ הוא נבלע מעט בספין עם הדם ותו אם ר"ל פאן דהשמנונית אינו נבלע קלל בספין למה דקדקו ברישא גבי ספין ש"כ ואמרו דבלוע שמנונית טובא לכן יראה פשוט דמ"ש התוס' אין השמנונית נבלע אין ר"ל דאינו נבלע קלל אלא שאינו נבלע כ"כ כמ"ש פאן גבי דם דודאי לא עדיפי מדם דאתי למשרף מחמתו ור"ל דלא דמי לספין ש"כ דבלוע שמנונית טובא אבל ספין טריפה מחמת הדם דשריף אין השמנונית נבלע בו כל כף וכמו שמחלקים בכאן להדי' בהכי אליבא דשמואל ולא בעי למימר דמ"ד ספין טריפה בצונן ס"ל דאין פח בחום ביה"ש להבליע בספין קלל ולית לי' דשמואל וכפרש"י משום דס"ל פהרשב"א דהו' מימרא דשמואל פכ"ה דס"ל חום ביה"ש מבליע בספין ואסור לחתוך בו רותח ודאי הלכתא היא וכמו שגראה להדי' ג"כ מדבריהם פאן בד"ה ספין (כמ"ש מהרש"א) והא דאית לי' בספין טריפה דלא בעי הגעלה זהו משום דאין פח בחום ביה"ש אלא להבליע ולא להפליט ואהכי תש' להו א"כ דבלע ספין ע"י חום ביה"ש ג"כ ליבעי נעיצה כמו בספין ש"כ דבעי נעיצה אפי' לחתוך בו צונן ובשלא בדשמואל התם בספין פשרה שהאסור משום דם גיחא שהדם משרף שריף ואינו נבלע בו כ"כ ומש"ה סגי לי' בהדחה לצונן כמ"ש פאן אבל בספין טריפה הא בלע שמנונית דלא שריף וע"ז תירצו דבספין טריפה נמי מחמת דם דשריף גם השמנונית אינו נבלע בו כל כף ומש"ה סגי בהדחה כמ"ש פאן במסקנתי' הרי מבואר שלפי מסקנת התוס' גם לפיר"ת איתא להא דשמואל דפנ"ה וס"ל דחום ביה"ש יש בו פח להבליע ולא להפליט פדעת הרשב"א ו"ל ואזדא לה ג"כ ראיות התב"ש דלעיל מדברי התוס' בע"ז ע"ה ב' ה"ל דלפי מה שביארנו משם ראי' להפך והבן וכדעת הד"מ וט"ז: וכבר הראית לדעת שעפ"י האמור גם גנושיתך מסתלקת במה שהקשית בתוס' ד"ה השוחט שהביאו ראי' מדין עכברא בשיכרא שהוא פגם בעין לפגם דאינו ב"י שאינו בעין והחילוק מבואר כמ"ש בעצמם בסוף הדבור וכן בפסחים למד דלפי מה שנתבאר שכל האיסור בכאן אינו רק משום הטיחה בעין שע"פ הספין וכשאינו ב"י גם הטיחה נפגמה בעודה בעין ודמ' לנבילה שנסרחה אליבא דר"ש ושפיר הביאו ראי' מדין עכברא בשיכרא לכאן וכנ"ל עוד הבי' הרב ו"ל מדברי התוס' בע"ז ס"ח ב' ד"ה אמר רבא שהקשו לשם גושני' התוס' דהכא ד"ה השוחט ותירצו כמו פאן דאירי בידוע שהוא ב"י ותו פתבו אי נמי התם טעמא משום שמנונית דאיסורא הנדבק בדופני הספין שהוא בעין והנה לשבח גם כשאינו ב"י ע"כ משמע דמעיקרא ס"ד דהאיסור הוא משום הפלוע פכר פתב הרב בעצתו דאיכא למדחי ולמימר דמעיקרא נמי הנה ס"ל שכלו נפגמה האיסור הוא משום הטיחה בעין דהנה ס"ד שגם הטיחה ולא אתי עלה אלא מפאת משמעו' הלשון לבד וכיון שפכר הוכחנו בבירור מדברי התוס' חולין דלעיל דלפי המסקנא אין האיסור אלא משום הטיח בעין ודס"ל התם שאין ב"י גם הטיח נפגם פנ"ל א"כ ילמוד סתום מן המפורש שגם בע"ז הנה ס"ד מעיקרא שגם הטיח בעין הוא נפגם כשאינו ב"י ומה שהקשה עוד מדברי הטור סי' קכ"ב שכ' בפשיטות דכלים שאין ב"י אין הטיח שעליהן נפגם לק"מ דהכא בספין שאני כמ"ש הט"ז בשם הרשב"א שע"י הברזל מקבלת טעם ונפגמה והנסיון מעיד ע"ו ע"ש משא"כ בשאר פלים: העולה מזה דמתלתא קראי שמיע

לי מדברי התוס' ד"ה השוחט וד"ה ספין והיותו מבואר נגלה בד"ה שליבנה דס"ל פהרשב"א ז"ל דספין של כותי סגי לי בנעיצה כדי לשחוט בו וזולת זה דעת הר"י והרמב"ם דהלכה פרבה בב"ח דביה"ש צונן הוא לגמרי לכן יפה הכריע הרמ"א בהגה"ה להתיר בפשע הדחק לשחוט בספין ש"כ ע"י נעיצה: עוד אני חוזר ליישב קושיותה בתוס' דע"ו ס"ח ב' ד"ה אמר רבא לפי מה שהבין הת"ש ממשמעו' לשונם דהנה ס"ד מעיקרא דהאיסור בספין ש"כ הוא משום הפלוע בספין ואהא נמי קשי' להו מהא דעפרא בשיקרא דמספקא לן אי סבר רב נ"ט לפגם מותר וא"כ חוזר וניער לשם קושיותה דלעיל ואומר דהתם נדאי לק"מ ובצירוף מה שהקשית עוד על דברי התוס' דחולין הנ"ל דמנ"ל להוכיח דסתם פלים אינם ב"י מדשרי שמואל השמן של נכרים מטעם נ"ט לפגם אימא דהשמן פוגם בעין וקא דשרי ת"ק בדבש ואוסר השמן קא פתבו התוס' בע"ז ל"ז דגם אליבא דשמואל נמי לא אסרו השמן משום נטל"פ לחוד אלא בצירוף הטעם דחתנות ובדבש ליכא חתנות ותו הקשית להפך על דברי התוס' דע"ז ל"ו מדברי התוס' דחולין דף ח' הנ"ל ופסחים למד שמחלקים בין פשהאיסור פוגם בעין לפגם שאינו בעין אלא שפגם אחר ששהה בדופני הפלי א"כ מי הכריחו לתרץ שם דשמואל נמי אית לי טעם חתנות הו"ל לתרץ דהא דאסרו שמאי והלל השמן משום שאינו פוגם בעין משא"כ דבש שפוגם בעין ושמואל דפסק הלכתא גבי חומץ וכו' דנטל"פ מותר התם נמי פוגם בעין וגבי משחא שליקא דקאמר למאי נחוש להאי משום געולי עכו"ם וכו' נטל"פ מותר התם משום דלא פשט איסורו ואין הצבור יכול לעמוד בו עכ"ד ולפי דרכה הי' לה להקשות בפשיטות על דברי התוס' בע"ז ל"ו על מ"ש ועוד קשי' אי ס"ל לתנא דמתניתי' דנטל"פ אסור תקשי קא דאמר לקמן גבי דבש וכו' נ"ט לפגם הוא וכו'.

הא תנא דמתניתי' מיסר קאסר וכו' והלא בחולין שם יישובו קוש' זו דיש חילוק בין פגם בעין לפגם דשמן שאינו פוגם בעין אלא אחר ששהה בדופני הפלי וא"כ נראה להד"י דהתוס' בע"ז שם לא ס"ל חלוקה זו בין פגם בעין לשאינו בעין וע"כ הקשו שפיר מהא דפסק שמואל גבי חומץ והכריחו מזה דגם שמואל ס"ל הטעם דחתנות (וממשחא שליקא נמי הקשו שפיר דהא דשמן אין הצבור יכול לעמוד היינו שמן חי אבל משחא שליקא לא שכיח ופשיטא דיכולין לעמוד בו) אבל התוס' דחולין שמחלקים בין פגם בעין לפגם שאינו בעין ועפ"י חלוקה זו אין הכרח מדברי שמואל דאית לי טעמא דחתנות דהא שפיר מתנישב דברי שמואל בל"ז א"כ מהי תיתי לומר דשמואל אית לי ג"כ טעמא דחתנות באין אוינס והכרח פלל אלא דעדיין קשה קוש' הראשונה שהקשו התוס' בע"ז שם דהאיך הותר נטל"פ דאין ב"י בשאר דברים שיכולין הצבור לעמוד בו כגון משחא שליקא וכו' ל"ט גבי חלתית נמי מוכח דנטל"פ דאין ב"י שרי בכל דבר.

לזה יש לומר דהתוס' בחולין ס"ל פדעת התוס' בפ' השולח דף ל"ו דכל שלא פשט איסורו ברוב ישראל אפי' בגזירה שהצבור יכולין לעמוד בו אינו פלום ולא הוצרך בכאן לטעמא דאין הצבור יכול לעמוד בו אלא כדי ליישב על מה שלא נמנו ר"י נשיאה וב"ד לגזור ולאסור מחדש שהוא בשביל שאין הצבור יכול לעמוד בו יעוי"ש וא"כ ניחא דגזירת נ"ט לפגם נדאי לא פשט גם בשאר דברים וכיון שהתירו השמן שהוא נ"ט לפגם ולא רצו לגזור בו מחדש בשביל שאין הצבור יכולין לעמוד בו לא רצו לגזור מחדש גם על שאר דברים דלא ליהוי פתיתי דסתרי דאין לגזור מתחילה לחצאין והתוס' בע"ז

שֶׁהִקְשׁוּ מִשְׁאָרֵי דְבָרִים שֶׁהֻצְבֹּר יְכוּל לַעֲמֹד בּוֹ לְטַעֲמִיּהוּ אֲזַלִּי שֵׁם בַּד"ה וְהִתְנַן דְּבַעֲיָנָן תַּרְתִּי דְלֹא פִשְׁט בְּרוּב יִשְׂרָאֵל וְגַם אֵין הֻצְבֹּר יְכוּל לַעֲמֹד בּוֹ וְלָכֵן הִקְשׁוּ שְׁפִיר אֲבָל לְשִׁיטְתָם בְּגִיטִין שֵׁם לַק"מ וְזוּהִי שִׁיטְתָם ג"כ בְּחֻלִּין אִיבְרָא בַע"ז ל"ח ב' תוּס' ד"ה אִי מִשׁוּם וְכו' לְשֵׁם יֵשׁ מְקוּם לְלוֹן כִּי שֵׁם נִקְבְּצוּ בְּאוּ שְׁנֵי הַסְּבָרוֹת יַחַד שֶׁבְּתַחֲלֵלָה פְּתַבּוּ דְאָפִי ב"ש וּב"ה שֶׁגָּזְרוּ עָלָיו הֵכִי ס"ל דְּנִטְל"פ מְוֹתֵר כְּדָפְנִי לְעֵיל וּר"ל דְלֹא גָזְרוּ אֲלֵא בְּשִׁמְן בְּצִירוּף הַטַּעַם דְּחֲתָנוֹת וְאִת"כ מִיָּד פְּתַבּוּ דְמִדְבַּשׁ אֵין רֵאִי לְהִלְכָה דְּנִטְל"פ מְוֹתֵר שֶׁפּוֹגֵם בְּעֵין אֲבָל מִשְׁמָן שְׁאִינוּ פּוֹגֵם בְּעֵין יֵשׁ רֵאִיָּה דְּנִטְל"פ ע"י שֶׁשָּׂהָה בְּדֻפְנֵי הַכְּלִי מַעַל"ע מְוֹתֵר דְּמִנ"ל זֶה דְּשִׁמְן אֵינוּ פּוֹגֵם בְּעֵין גִּימָא דְגַם הַשִּׁמְן פּוֹגֵם בְּעֵין אֲלֵא שֶׁגָּזְרוּ עָלָיו בְּצִירוּף הַטַּעַם דְּחֲתָנוֹת מִשְׁא"כ בְּדַבְּשׁ שְׁאֵין בּוֹ חֲתָנוֹת כְּדְמוּכַח אֲלִיבָא דְרַב לֹא גָזְרוּ עָלָיו וְאֵין בְּיַדִּי לְיִישֵׁב אֲלֵא שְׁדִיִּיקוּ הֵכִי דַע"כ הַשִּׁמְן אֵינוּ פּוֹגֵם בְּעֵין דְאֵם אִי שֶׁגַם הַשִּׁמְן פּוֹגֵם בְּעֵין כְּמוֹ הַדְּבַשׁ וְאֵין הַפְּרֵשׁ בִּינֵיהֶם אֲלֵא בְּטַעַם חֲתָנוֹת בְּלַבַּד הֵיכִי קְפָרִישׁ שְׁמוּאֵל לְטַעֲמָא דְּמִתְנִיתִי גְבִי שִׁמְן מִשׁוּם נִטְל"פ שְׁלִפִי טַעַם זֶה אֵין הַפְּרֵשׁ בֵּינוּ לְדַבְּשׁ וְשִׁבִּיק טַעֲמָא דְּחֲתָנוֹת שְׁהוּא עֵיקַר הַהַפְּרֵשׁ שְׁבֵינוּ לְדַבְּשׁ דְּהָא שְׁמוּאֵל אִמְתְּנִיתִי קָאִי וְאֵין דִּי עוֹלָה טַעַם זֶה בְּמִתְנִיתִי שְׁהִתִּירָה הַדְּבַשׁ וְאִסְרָה הַשִּׁמְן וְשִׁנִּיהֶם בְּשׁוּה נִטְל"פ אֲלֵא וְדִאי דְּגַם לְהַךְ טַעֲמָא דְּנִטְל"פ נְמִי יֵשׁ הַפְּרֵשׁ בֵּינוּ לְדַבְּשׁ שֶׁהַדְּבַשׁ הוּא פּוֹגֵם בְּעֵין מִשְׁא"כ בְּשִׁמְן וְלִכְךָ גָּזְרוּ עָלָיו בְּצִירוּף טַעַם דְּחֲתָנוֹת אֲבָל בְּדָבָר הַפּוֹגֵם בְּעֵין לֹא הָיוּ גּוֹזְרִים בְּשׁוּם פְּנִים אִפִּי אִם הִי שִׁינְיָה בּוֹ קִצְתָּ חֲתָנוֹת כַּמ"ש הַתּוֹס' דְּמִשׁוּם שְׁנֵי הַטַּעֲמִים בִּיחַד גָּזְרוּ וְאִי לֹא דְּמִסְתְּפִינָא הֵנּוּ אִמְיָנָא דְּבִין לְרַב וּבִין לְשְׁמוּאֵל גַּם בְּדַבְּשׁ אִיכָא קִצְתָּ חֲתָנוֹת אֲלֵא דְרַב ס"ל דְּגְבִי שִׁמְן אִיכָא חֲתָנוֹת גְּמוּר וְאִהְיִי גָזְרוּ עָלָי וְלֹא עַל הַדְּבַשׁ וְשְׁמוּאֵל ס"ל דְּגַם בְּשִׁמְן לִיכָא חֲתָנוֹת גְּמוּר אֲלֵא שֶׁהַהַפְּרֵשׁ בֵּינוּ לְדַבְּשׁ הוּא מִשׁוּם דְּגְבִי שִׁמְן זְלִיפְתָּן שְׁל פְּלִים אוֹסְרְתָן מִשְׁא"כ בְּדַבְּשׁ שְׁהוּא פּוֹגֵם בְּעֵין וּמִש"ה נִקְטַ שְׁמוּאֵל ה"ט דְּנִטְל"פ לְחוּד וְלֹא טַעַם הַשְּׁנֵי חֲתָנוֹת מִשׁוּם דְּאִמְתְּנִיתִי קָאִי לְפָרוּשִׁי טַעֲמָא דְּמִתְנִיתִי שְׁהִתִּירָה הַדְּבַשׁ וְאִסְרָה הַשִּׁמְן וְאֵין הַפְּרֵשׁ בִּינֵיהֶם אֲלֵא זֶה דְּנִטְל"פ מִשְׁא"כ חֲתָנוֹת שִׁינְיָה בְּשִׁנֵּיהֶם בְּשׁוּה וּמִיָּהוּ עַל כְּרַחֲמֵי צ"ל דְּמִשׁוּם טַעֲמָא דְּחֲתָנוֹת נְמִי גָזְרוּ מְדָלָא גָזְרִי עַל שְׁאָר דְּבָרִים הָא שְׁנִינָן בְּכָלִי שְׁאִינוּ בֶן יוֹמוֹ כְּמוֹ שְׁהוֹכִיחוּ הַתּוֹס' בְּדָף ל"ו בְּקוֹנְשֵׁי רֵאשׁוֹנָה שֶׁהִקְשׁוּ בְּשְׁאָר דְּבָרִים שֶׁהֻצְבֹּר יְכוּלִין לַעֲמֹד בּוֹ כְּגוֹן מִיְשָׁחָא שְׁלִיקָא הַאִיָּה הַוֹתֵר וְכו' וְכֵן מוֹכַח בְּדָף ל"ט גְּבִי חֲלָתִית דְּבִשְׁאָר דְּבָרִים הַעֲשׂוּיִין בְּכָלִי שְׁאִינוּ ב"י שְׁרִי וּבְהִכְרַח לֹאִמַר שְׁלֹא גָזְרוּ עָלֵיהֶם מְעִיקָרָא אֲלֵא בְּשִׁמְן לְחוּד מִשׁוּם דְּאִית בִּי קִצְתָּ חֲתָנוֹת מִשְׁא"כ בְּשְׁאָר דְּבָרִים אֲבָל הַהַפְּרֵשׁ שְׁבִין דְּבַשׁ לְשִׁמְן דְּמִתְנִיתִין אֵינוּ אֲלֵא מְטַעַם זְלִיפְתָּן שְׁל פְּלִים כְּדְפָרְשִׁי שְׁמוּאֵל מִשְׁא"כ בְּדַבְּשׁ שְׁהוּא פּוֹגֵם בְּעֵין וּבְזָה מִיְשָׁב שְׁפִיר ג"כ הַתּוֹס' דְּחֻלִּין הַנ"ל דְּאִית לְהוּ נְמִי צִירוּף טַעֲמָא דְּחֲתָנוֹת וְאִפ"ה הוֹכִיחוּ שְׁפִיר דְּהַשִּׁמְן אֵינוּ פּוֹגֵם בְּעֵין מְהֵנִי תְרִי טַעֲמֵי דְּאִמְרָן: אוֹלָם הַתּוֹס' בְּדָף ל"ו ד"ה בְּשִׁלְמָא הַנ"ל שְׁכַתְּבוּ וְעוֹד קִשְׂיָא אִי ס"ל לְתַנָּא דְּמִתְנִיתִין דְּנִטְל"פ אִסּוּר תִּקְשִׁי וְכו' גְּבִי דְּבַשׁ הָא תַּנָּא דְּמִתְנִיתִי מִיָּסַר קְאָסֵר נִטְל"פ וְכו' ע"כ ס"ל דְּאֵין הַפְּרֵשׁ בֵּין דְּבָר שְׁפּוֹגֵם בְּעֵין לְפָגֵם שַׁע"י הַכְּלִי שְׁאִינוּ ב"י דַּל"כ אֵין מְקוּם לְקוֹשְׁיֵיהֶם כָּלִל וּבְהִכְרַח לֹאִמַר לְשִׁיטְתָם שֶׁהַהַפְּרֵשׁ שְׁבִין דְּבַשׁ לְשִׁמְן בְּמִתְנִיתִין אֵינוּ אֲלֵא בְּשִׁבִיל טַעַם חֲתָנוֹת דְּבִדְבַשׁ לִיכָא חֲתָנוֹת כָּלִל כְּמוֹ בְּשְׁאָר דְּבָרִים וְשְׁמוּאֵל לֹא הִנְצִירָהּ לְהַזְכִּיר טַעַם חֲתָנוֹת שְׁהוּא עֵיקַר הַהַפְּרֵשׁ שְׁבִין דְּבַשׁ לְשִׁמְן דְּמִתְנִיתִין מִשׁוּם דַּס"ל דְּהָאִי טַעֲמָא וְדִאי מְמִתְנִיתִין גּוּפָה שְׁמַעִי לָהּ דְּקִתְנֵי הַפְּתָ וְהַשִּׁמְן שְׁלֵהֵן וּגְבִי פֶת וְדִאי טַעֲמָא

משום חתנות וה"ה לשמן דיגיד עליו ריעו ושמואל אתי לאשמועי דאפ"ה גבי שמן אין בו חתנות כל כף כמו בפת ולא גזרו בו מטעם חתנות לכד אלא בצירוף טעמא דזליפתן של פלים ג"כ פדמסקו התוס' ואזלי פנ"ל אבל אין לפרש מה שכתבו ועוד קשי' וכו' הא דאמר לקמן גבי דבש וכו' נטל"פ הא תנא דמתניתי מיסר קאסר וכו' ואם איתא דעיקר טעמא משום שהדבש פוגם בעין לא הו"ל להש"ס לסתום אלא לפרש משום שפוגם בעין כיון שזהו עיקר החלוקה שבין דבש לשמן דזה אינו חדא דאולי דבר ידוע הוא שהדבש פוגם בעין ולא צריף לפרושי וכדמשמע נמי מלשון למאי ניהויש לה וכו' ותו אי הנה אמר שפוגם בעין הי' מקום לטעות שגם אליבא דהלכתא ס"ל הכי דבעין פוגם בעין ובאמת לדידן כל פגם מותר לכך מסתם לה סתומי ואמר נטל"פ הוא לכל מר פדאית לי לכן מחנורתא פדאמרן שדעת התוס' פאן הוא דאין לחלק בין פגם בעין לפגם דאינו ב"י כדמשמע מפשיטות לשונם.

וכיון שכן מצינו למימר שזהו ג"כ שיטת התוס' בע"ז ס"ח ב' ד"ה אמר רבא דאין חילוק בין פגם בעין לפגם דאינו ב"י והא דכתבו לשם דסתם פלים של נכרי אינו ב"י הוציאו כן מהא דחלתית בד' ל"ט כמ"ש לעיל ל"ח ב' ד"ה אי משום הנ"ל ובחולין שם לכן הקשו בפשיטות דתפשוט מדרב גבי ספין ש"כ דס"ל נטל"פ חסור ובחולין שם דמחלקי להדני' בין פגם בעין לפגם דאין ב"י פבר נתבאר דשם ודאי לק"מ פדלעיל וכ"ש לפמ"ש למעלה שגם התוס' בחולין שם יתכן דס"ל אליבא דשמואל נמי לא גזרו גבי שמן אלא בצירוף הטעם דחתנות אבל בעלמא ס"ל לת"ק דפ' אין מעמידין ג"כ דפגם דאין בן יומו שרי וכמ"ש בפ' א"מ ל"ו בהדני' וא"כ גם לשמואל לפי האמת ליכא מאן דמחלק בין פגם בעין לפגם דאינו ב"י א"כ הקשו שפיר תפשוט מדרב דס"ל נטל"פ אסור פנ"ל ודברי התוס' דפסחים למד יתבאר בסמוך בעזה"י: ** (הגה"ה ומה שהקשית לשאול דאמאי לא הקשו קושני' זו לעיל אדרב שישת דאמר בעלמא קסבר רב נטל"פ מותר אי דייקי' פולי האי לא תגינן ושתי תשובו' בדבר חדא דאפשי' דרב שישת לא ידע דהו' מימרא דרב דהא אפי' הברייתא אין האמורא מחויב לידע וכ"ש מימרא דאמוראי אבל בדברא ששם הוא מסקנת הש"ס שגשאר בספק אי ס"ל לרב נטל"פ מותר הקשו שפיר דאמאי לא פשיט הש"ס הו' ספיקא מהא דרב בספין ש"כ ותו דרב שישת לא קאמר אלא דמהתם לא מוכח דס"ל נטל"פ אסור דההוא עכברא לא תלי בדין נטל"פ דאפי' לדידן נמי אסור ולאפוקי מרבנן דס"ל טעמא דהתם משו' נטל"פ אבל רבא דמספקא לי' בהדני' קשי' להו שפיר: **) * אמנם יראה לע"ד ליישב קושני' בכולל לכל השיטות והדיעות אשר יאמר כי הוא זה עפ"י מ"ש התוס' פ' בתרא דע"ז ס"ז ב' ד"ה ואידך בדעת רבנן דר"ע בפסחים מ"ד ב' שני שיטות האחד דאינהו מחלקין בין פגם בעין לפגם דאינו בעין וס"ל דפגם בעין ילפינן מנבילה דשרי ופגם שע"י הפלי שאינו ב"י ילפינן מגיעולו כותים דאפי' בת יומא אי אפשי' דלא פגמה פורתא וה"ה לאינה בת יומא דאסור וזו היא ג"כ דעת רבנן דפ' אין מעמידין שהתירו הדבש ש"ג ואסרו השמן ושוב כתבו דרבנן דר"ע בפסחים שם ס"ל כמו כן דנ"ט לפגם דאינו ב"י שרי דאע"ג דקדירה בת יומא נמי פגמה פורתא מ"מ לא ילפינן אינה ב"י שהוא פגם רבה מב"י שהוא פגם זוטא ור"מ ס"ל דילפינן פגם רבה מפגם זוטא ויליף מינה לכל נטל"פ אפי' פגם בעין נמי אסור וההיא דנבילה מוקי לה בסרוחה מעיקרא יעוי"ש ועפ"י ז' יראה ברור שדעת התוס' פסחים למד שם מחלקין אליבא

דַּרְבּ בֵּין פָּגָם בְּעֵין לִפְגָּם דְּאִינוּ ב"י קְוִימָא אֵלִיבָא דְשִׁיטָה הָרְאִישׁוֹנָה הַגָּל דְּלִפִּי"ז שְׁפִיר
מְצִינוּ לְמִימַר דַּרְבּ סוֹבֵר פְּרַבְּנֵן דַּר"ע הַגָּל וְכַנ"ל אוֹלָם הַתּוֹס' דַּפּא"מ דָּף ל"ו ד"ה
בְּשִׁלְמָא הַגָּל בְּקוֹשְׁיִתָּם שָׁם שְׁהַקְשׁוּ וְעוֹד קָשִׁי וְכו' דַּס"ל דְּאִין לְחַלְקָא בֵּין פָּגָם בְּעֵין
לִפְגָּם שְׁאִינוּ ב"י פְּלָל אֲזֵלָא בְּשִׁיטַת פִּירוּשָׁם הָאֲחֵרוֹן הַגָּל דְּהַשְׁתָּא לִיכָא מ"ד דְּמַחְלָק
בֵּין פָּגָם בְּעֵין לִפְגָּם דְּאִינוּ ב"י בְּשִׁל תּוֹרָה פְּלָל דַּלְר"מ כָּל פָּגָם אָסוּר וְלַר"ש וְרַבְּנָן דַּר"ע
עַם ר"ע כָּל פָּגָם שְׁרִי וְס"ל נְמִי דְגַם בְּדַרְבְּנֵן אִין לְחַלְקָא בֵּינֵיהֶם וְלַכֵּן הַקְשׁוּ שְׁפִיר הַנְּעוּד
קָשִׁי וְכו' הַגָּל וְהַעֲלוּ שְׁגַם הַרְבְּנֵן דְּאִין מְעַמִּידִין הַגָּל אִין מְחַלְקִי בֵּין פָּגָם בְּעֵין לִפְגָּם
דְּאִינוּ ב"י וְמָה שְׁהַתִּירוּ הַדְּבִשׁ וְאָסְרוּ הַשְּׁמֵן הוּא מְשׁוּם דְּבִשְׁמֵן אִית בִּי קָצַת חֲתָנוּת
אוֹלָם הַתּוֹס' שָׁם ל"ח ב' ד"ה אִי מְשׁוּם וְכו' נְמִי ס"ל כְּתִי בְּתַרְא ד"ה וְאִידָּה הַגָּל דְּבִשְׁל
תּוֹרָה וְדָאִי אִין חִילּוּק בֵּין פָּגָם בְּעֵין לִפְגָּם דְּאִינוּ ב"י וְלַכֵּן הַסְּפִימוּ לְשָׁם ג"כ דְּשִׁמְאִי וְהַלֵּל
נְמִי ס"ל דַּנְּטַל"פ דְּאִינוּ ב"י נְמִי שְׁרִי בְּשַׁאֲר דְּבָרִים וְאַפִּי מְדַרְבְּנֵן אֵלָא בְּמַקּוּם דְּשִׁינְיָ
חֲתָנוּת שָׁם חִלְקוּ מְדַרְבְּנֵן בֵּין פָּגָם בְּעֵין לִפְגָּם דְּאִינוּ ב"י וְהוֹכִיחוּ זֶה עַפ"י מָה שְׁבִיִּאֲרָנוּ
לְמַעֲלָה וְיִתְכֹן שְׁזָהוּ ג"כ דַּעַת הַתּוֹס' בְּחֻלְיִן וְכַמְש"ל וְעַפ"י מִיְּנוּשָׁב שְׁפִיר קוֹשְׁיִתָּהּ
דְּלַעֲיִל דְּכִינֵן דְּבִשְׁל תּוֹרָה וְדָאִי אִין מַקּוּם לְחַלְקָא בֵּין פָּגָם בְּעֵין לִפְגָּם דְּאִינוּ ב"י וְכַמ"ש
הַתּוֹס' שָׁם ס"ז דְּמָה לִי אוֹתוֹ פָּגָם מָה לִי פָּגָם אַחַר וְכו' א"כ גַּם בְּדַרְבְּנֵן מְהִי תִּיתִי לְחַלְקָא
בֵּינֵיהֶם כָּל עוֹד שְׁלָא מְצִינוּ בְּהַדְּלִי שְׁחַלְקוּ בֵּינֵיהֶם בְּאִיזָה מְשֻׁנָּה אוּ בְּרִייתָא וְאַלִּיבָא
דְּשִׁמּוּאֵל הוּא שְׁמַצִּינוּ לְרַבְּנֵן דְּאִין מְעַמִּידִין שְׁגִזְרוּ עַל הַשְּׁמֵן וְהַתִּירוּ הַדְּבִשׁ שְׁחַלְקוּ
בְּגִזְרָתָם בֵּין פָּגָם בְּעֵין לִפְגָּם דְּאִינוּ ב"י אֲבָל לְרַב דְּאָמַר שְׁמֵן וְכו' דְּנִיִּאל גִּזַּר עָלָיו מְשׁוּם
חֲתָנוּת אִין מַקּוּם רְמִז לְחַלּוּקָה זֶה לֹא בְּדַאֲרִייתָא וְלֹא בְּדַרְבְּנֵן אֵלִיבָא דְּשׁוּם תַּנָּא לְכוּ
הַקְשׁוּ שְׁפִיר דְּתַפְשׁוּט מְדַרְבּ בְּסַפִּין ש"כ דַּס"ל נְטַל"פ אָסוּר דְּהָא סָתָם סַפִּין אִינוּ ב"י
(כְּדַמוּכַח אֵלִיבָא דְּשִׁמּוּאֵל וְלֹא מְצִינוּ מֵאֵן דְּפִלִּיג אֲדַשְׁמוּאֵל בְּהָא) וְאַלִּיבָא דַּרְבּ לֹא מְצִינוּ
רְמִז דְּבַר בְּשׁוּם מַקּוּם לְחַלְקָא בֵּין פָּגָם בְּעֵין לִפְגָּם דְּאִינוּ ב"י א"כ מְהִי תִּיתִי לְחַלְקָא אֵלִיבָא
בְּהָא פַּנ"ל: וְבַר מֵן דִּין אֲמִינָא דַּאֲפִי"ת דַּמ"מ יֵשׁ לְחַלְקָא בְּדַרְבְּנֵן בֵּין פָּגָם בְּעֵין לִפְגָּם דְּאִין
ב"י וְיֵשׁ מַקּוּם לוֹמַר דַּס"ל לְרַב בְּפָגָם דְּאִינוּ ב"י דְּאָסוּר מְדַרְבְּנֵן מִשָּׂא"כ בְּפָגָם בְּעֵין עַם
כָּל זֶה הַקְשׁוּ שְׁפִיר בְּכָאֵן וְהוּא עַפ"י מ"ש הַתּוֹס' בַּע"ז ל"ח ד"ה אִי מְשׁוּם הַגָּל הַטַּעַם
דְּסָתָם פְּלִים הֵם בְּחֻזְקַת אִינוּ ב"י מְשׁוּם דְּהִנָּה סְפִיקָא סְפִיקָא שְׁפִיקָא נִשְׁתַּמְשׁוּ בּוּ הַיּוֹם
וְאֵם ת"ל שְׁנִשְׁתַּמְשׁוּ בּוּ הַיּוֹם שְׁמָא נִשְׁתַּמְשׁוּ בְּדַרְבּ הַפּוֹגָם בְּעֵין וְהִנָּה הַשְּׁ"ף בְּכֻלְלִי ס"ס
אוֹת ט"ז וְבִסִּי"פ אֹת ט"ו פְּתַב דְּהִיכִי שְׁיֵשׁ ס"ס בְּשִׁל תּוֹרָה אַע"ג דְּבַרְבְּנֵן לִיכָא אֵלָא
חֲדָא סְפִיקָא שְׁרִי ע"ש וַא"כ אֵם נֹאמַר דְּפָגָם שְׁאִין ב"י אָסוּר אֵלָא מְדַרְבְּנֵן וּפָגָם בְּעֵין
אֲפִי מְדַרְבְּנֵן שְׁרִי אֲפִתִי הו"ל לְמִשְׁרִי בְּסָתָם פְּלִים מְשׁוּם ס"ס הַגָּל סְפִיקָא לֹא נִשְׁתַּמְשׁוּ
בּוּ הַיּוֹם וְאִינוּ אָסוּר אֵלָא מְדַרְבְּנֵן וְאֵת"ל נִשְׁתַּמְשׁוּ בּוּ הַיּוֹם שְׁמָא בְּדַרְבּ הַפּוֹגָם בְּעֵין וְשְׁרִי
לְגַמְרִי נִמְצָא שְׁיֵשׁ פֶּאֵן ס"ס בְּשִׁל תּוֹרָה וְסְפִיקָא אַחַד בְּדַרְבְּנֵן דָּאֵם נִשְׁתַּמְשׁוּ בּוּ בְּדַרְבּ הַפּוֹגָם
בְּעֵין אֲפִי מְדַרְבְּנֵן שְׁרִי וּבְהַכְרַח לוֹמַר מָה שְׁאָסְרוּ הַשְּׁמֵן שֶׁל נְכָרִים מְפִנִי זְלִיפְתָּן שֶׁל
פְּלִים הוּא ג"כ מִפְּאֵת הַגְּזִירָה שְׁגִזְרוּ אַף עַל סָתָם פְּלִים וְכֹל זֶה אֵלִיבָא דְּשִׁמּוּאֵל דַּס"ל
שְׁגִזְרוּ מְשׁוּם זְלִיפְתָּן שֶׁל פְּלִים אֲבָל לְרַב דְּאָמַר דְּנִיִּאל גִּזַּר עַל הַשְּׁמֵן מְשׁוּם חֲתָנוּת אִין
מַקּוּם לְאַסוֹר בְּסָתָם פְּלִים ש"ע אֵם תֹּאמַר דְּפָגָם בְּעֵין שְׁרִי דְּהָא אֵיכָא ס"ס וְכַנ"ל וְהַשְׁתָּא
דְּיִיקוּ הַתּוֹס' שְׁפִיר גְּבִי שׁוּחַט בְּסַפִּין ש"כ דְּאָמַר רַב קוֹלְף דְּאִינְרִי בְּיָדוּעַ שְׁהוּא ב"י דָּאִי
בְּסָתָם סַפִּין אֲמָאִי מְסַפְקָא לִי לְהַש"ס גְּבִי עַכְבְּרָא בְּשִׁיכְרָא אִי ס"ל לְרַב נְטַל"פ מוֹתַר

תפשוט מהקא דס"ל נטל"פ אסור אפ"ל בדבר הפוגם בעין דהא מדאורייתא ודאי אין חילוק בין פוגם בעין לפגם דאינו ב"י ואם תאמר מדרבנן הוא הוא אוסר באין ב"י ולא בפגם בעין קשה א"כ אמאי אוסר פאן.

בסתם ספק הא אפתי איפא ס"ס בשל תורה וספק אחד בדרבנן וכנ"ל ובהכרח לומר דאוסר גם בפגם בעין וליכא ס"ס והו"ל למפשט מהקא א"ו דאיפא לאוקמי הקא בידוע שיהא ב"י ומינשב השתא ג"כ דברי התוס' דפסחים למד דהתם איירי בידוע שנשתמשו בכלים בדבר שאינו פוגם בעין רק שאינו ב"י לכן פתבו התוס' שם שפיר דס"ל לרב דאסור ור"ל מדרבנן משא"כ הקא בסתם פלים דאיפא ס"ס פנ"ל.

ובזה נסתלקו כל קושיותה ונתפרשו דברי רבותינו בעלי התוס' על נכון בכמה פנים שונים איש על מקומו יבא שלם בתורתו ודע שקושיותה הראשונה בתוס' חולין דף ח' מצאתי בס' באר יעקב בדף נ"ה ע"ב הניח בתימה ועוד שם בדף נ"ח ב' סיים שקושני חזקה היא ויישבה בדוחק לכן נקיט בידע מ"ש למעלה ליישב בעזה"י על נכון בג' פנים שונים תלי"ת נחזק ונמקום יהי בעזרה: אולם ראיתי להודיעה מה שנתקשית עוד בדברי התוס' חולין דף ח' ד"ה השוחט הנ"ל במה שהוכיחו דסתם פלים אינן ב"י ממה שהתירו השמן ש"ג מטעם נטל"פ דאינו ב"י הלא מתניתי איירי בשמן חי דהא במשחא שליכא איפלגו אמוראי שם ל"ח ב' רב ששית אסר מקלל דמתניתין בשמן חי דצונן הוא והתם ודאי הוא אינו ב"י שהרי אינו בולע בצונן מהפלי כי אם אחר כבישה מעל"ע לכן הוא נטל"פ (כמ"ש הש"ך בס"י ס"ט סעי' ט"ו ס"ק ס"ח וכן הט"ז וש"ך רס"י ק"ה) משא"כ בעלמא עד שעיינתי בס' כו"פ רס"י ק"ה ומצאתי שהרגיש בקושני זו ויישבה בדוחק יעוי"ש ויתכן ליישב בזה עפ"י מ"ש בפסקי תוס' בע"ז דף ל"ה סי' ע"ד וזה לשונם שמן זית עו וחרף ומפליט פמו רותחים ואפי' צונן עכ"ל וא"כ דמי לחומץ וציר דמפליט פלי בשיעור שהי כדי שיתנו על האש וירתיח פדאי ברס"י ק"ה ולא בעי מעל"ע אלא דקשה א"כ מה מהני פגם דאינו ב"י הא בדבר חריף חורפני מחל"ל לי ומשוני לשבח פדאי ברס"י צ"ו גבי צנן אם לא שנגמר, שדעת התוס' פדעת מהר"מ שהביאו התוס' בע"ז ל"ט ד"ה אגב שדוקא חלתית משווא לשבח לאינו ב"י אבל לא שאר דבר חריף אולם התוס' בחולין קי"ב ד"ה אגב נסתפקו בזה ואמאי לא פשיט להו משמן זית אם שנגמר דשם נסתפקו אולי שמן זית פוגם בעין ובכה"ג ודאי לא משווי לשבח ועפ"י שיטתם בע"ז ל"ו א' ד"ה בשלמא דגם לשמואל לא גזרו על השמן אלא בצירוף הטעם דחתנות ועדיין צריף עיון ויש מקום להאריף בענייני אלו אלא שאין הזמן מספיק בידי פי אנני מופנה מכל צד ועיין בספר באר יעקב הנ"ל שהאריף בנדון שמן זית אי מקרי דבר חריף ובא"ח סי' תמ"ו סעי' ה' במ"א ס"ק ט"ז ובס"י תמ"ב בסופו הגה"ה בעטרת זקנים בכן תתענג על רוב שלם בשלים שלם מאדה"ש דברי אחיף הד"ש הק' והטרווד: משה זאבבעזה"י לביאליסטאק ישא והרים שלום אל ההורים לפני ירח דוד דורים ה"ה פבוד ידידי ארבעה חרשים ונבוני לחשים בעלי תריסין הרבנים הפופלגים בתו"י חריפים ושנונים החכמים השלימים פבוד מו"ה שמאל סג"ל וכבוד מוהר"ד קלמן וכבוד מוהר"א געציל מאיר נ"י וכבוד מוהר"ש זלמן נ"י חכמי ק"ק הנ"ל: שאלה ב אמרותיהם הטוהרים מעולפת ספירים הגיעני ביום אתמול כי יעבור במידי דאיתי' בשאלה מעין המאורע בקהלתכם על שהתחיל השוחט לשחוט בהמה גסה ופרס יצא הדים שקה בה

כמעט רגע ואח"כ גמר שחיטתו במקום הראשון ואומר השוחט ברי לי שקנודם השחיט
לא חתף פי אם ערף מקצת עובי העור והאנשים הנועדים שם כמו כן הועדו שראו שלא
יצא הדם רק שאינן יודעי' אם חתף מקצת העור או פנלו שלא ראו רק לכן בתוף החתף
ע"כ דברי השאלה: תשובה באמת שאלה זו א"צ פנים שכל חלקי הדינים בנדון זה הלא
הם פתובים על ספרי הראשונים והובאו בש"ע ואחרונים ומדברי פולם נלמד בנ"ד שלא
חתף כל העור ולא יצא דם אין לחוש וכאשר פתבתי ג"כ שפבר יצא בהיתר מלפני
מעכתי זולת שיש איזה מערערי' בדבר ובקשתם מאתי שפה ודברים אחרים להוציא
מלב המערערי' למען השלם אבל לא בארתם מאין ולאין יצא הערעור פי לא מצאתי
להם טענה נכונה לסמוך עלי' דהלא מבואר במרדכי והג"א דאפי' חתף כל העור ולא יצא
דם פשאומר השוחט ברי לי שלא חתכתי פי אם העור לבד פשירה בלי בדיקה פלל
מדכתב ביצא הדם דצריף בדיקה הואיל ויצא הדם משמע דבלא יצא הדם אפי' בדיקה
לא בעי וכמו שדקדק הב"י וכל האחרונים ז"ל וכ"ש בנד"ז שאומר ברי לי שלא חתף פי
אם חצי העור (דאפי' ביצא דם פשר כמ"ש הפמ"ג) ואי משום דכתב בהגה"ה ססי' כ"ז
בלא חתף כל העור וגם לא יצא דם דאפ"ה צריף לשחוט למעלה או למטה ממקום החתף
ולבדוק אח"כ ומשמע לכאורה מפשט לשונו דאפי' ידוע בבירור שלא חתף רק חצי העור
נמי בעי בדיקה בנפשט ואעפ"י שלא יצא דם משום דליכא למיקם עלה דמילתא שפיר
שלא נחתף כל העור דאולי יש איזה נקב בעור שאינו נראה (כמ"ש הט"ז) וא"כ ה"ה
אמירת ברי לי נמי לא מהני בזה דלא עדיף ברי דינ' ממה שאנו רואין עין בעין שלא
נחתף רק חצי העור דלא מהני וא"כ צ"ל דהמרדכי דלעיל איירי באומר ברי לי שלא נגע
בנפשט מצד שידוע שהנפשט לא הי' אז תחת העור פלל (כמ"ש המרדכי שם שעל הרוב
הוא סמוך למפרקת) או שידוע שהחתף הי' שלא פנגד הסימני' פלל ולא נגע בהם משא"כ
בנ"ד שאינו ברי לו שלא נגע בסימנים רק מצד זה שפרי לו שלא חתף רק מקצת העור
לא מהני משום דליכא למיקם עלה דמילתא שפיר (זהו מה שיש לצדד בעד המערערי'
לכאורה) אבל זה אינו דהמענין במרדכי יראה דאיירי בענין שאפשר שידעון הנפשט
במקום החתף רק שהוא אומר שפרי לו שלא חתף פי אם העור דהיינו שהרגיש בעצמו
שלא ירד הספין יותר מעובי העור פדמשמע מפשט לשונו שאומר ברי לי שלא חתכתי
וכו' ולא הזכיר פלל מנגיעת הנפשט על האופן הנזכר רק זה שפרי לו שלא הגיע החתף
ביותר מעובי העור דבהכי סגי בלא יצא הדם א"כ ה"ה וכ"ש בנ"ד שהרגיש שלא ירד
הספין פי אם עד עובי חצי העור דא"צ בדיקת הנפשט (ואפי' יצא הדם פשירה אפי' שלא
במקום הפ"מ פנ"ל בשם הפמ"ג) דאפי"ת דהרמ"א איירי אפי' ביצוע שלא חתף רק חצי
העור דאפ"ה צריף בדיקה מ"מ זה שאומר ברי לי שהרגיש שלא ירד החתף יותר מחצי
עובי העור עדיף טפי מזה הנראה במראית העין לבד באין הרגשה בפשע השחיטה פלל
אולם האמת יורה דרכו דכל שידוע ונזכר אפי' במראית העין לבד שלא נחתף רק חצי
העור א"צ בדיקת הנפשט פלל דאם איתא דהרמ"א איירי מבדיקת הנפשט קשה הא פתבו
הב"י והש"ף דגבי בהמה לא תהני בדיקת הנפשט בזה משום דנפשט גמיד ופשיט ואיכא
למיחש שמא במקום נקב קשחית ותו דאפי' בעורף נמי כתב הרמ"א מקנודם זה דאין לא
פקיארין בבדיקת הנפשט פלל אלא ודאי הרמ"א איירי באינו ידוע אם חתף כל העור או
לאו והבדיקה היא בעור לבד ע"י שישחוט למעלה או למטה ממקום החתף ויבדוק, העור

בנגד החתה ואם יראה שלא נחתה העור לגמרי רק מקצתו פשר דאו ליכא למיחש למידי וכן משמע בשמ"ח שפירש דברי הרמ"א פן וא"כ בנ"ד שאומר השוחט פרי לי שלא נחתה מקנדם רק חצי העור אפי' לא הרגיש בזה אלא למראית העין פשר אם לא יצא הדם אבל פשהרגיש בחוש שלא ירד הספין כי אם עד חצי ענבי העור יש להכשיר אפי' ביצא הדם (כמ"ש הפמ"ג דכיון דמהני פרי לי אפי' בחתה פל העור ולא יצא דם כ"ש בחתה מקצת העור ויצא דם דקיל טפי דהא בזה תקיל הש"ך במקום הפ"מ בבירור שלא חתה רק חצי העור דאפ"ה צריך בדיקת הנשט ושהוא הדין ג"כ באומר פרי לי שלא חתה רק חצי העור נמי צריך בדיקת הנשט עכ"פ מוכרח הוא דאין הבדיקה מעפכת בדיעבד פלל דאל"כ למה מעיל הבדיקה הא אין לא בקיאיין בבדיקת הנשט ותו דגבי בהמה לכ"ע לא מהני בדיקה זו לכ"ע ובהכרח לומר דבדיקה זו אינו רק לחומרא בעלמא אולי ימצא איזה נקב אבל בדיעבד לא מעפכא לגמרי ועוד שמוהריק"ו ומהרש"ל מקילי אפי' בחתה פל העור ולא יצא דם וגם אינו אומר פרי לי ואפ"י שלא במקום הפ"מ אלא שהב"י והרמ"א חלקו עליהם ונטו להחמיר בזה ואפשר שגם הם יודו להקל במקום הפ"מ רק שדעת הש"ך בסוף הסימן להחמיר אפי' במקום הפ"מ אבל לא ידענא טעמא מאי דהא פתב הש"ך גופי' בפ"ק ט"ו דלכך לא תהני פרי לי ביצא הדם משום דהנה מילתא דלא רמי עלי' דאינש מתחילה ולא אדעתין' וא"כ ע"כ הא דסמכי' אהא דאומר פרי לי בלא יצא הדם אע"ג דהוא מילתא דלא רמי עלי' דאינש מתחילה משום דבלא יצא הדם אינו פי אם חששא רחוקה וחומרא בעלמא לכ"ע וכיון שפן מנל"ן להחמיר בזה אפי' במקום הפ"מ טפי מבחתה חצי העור ויצא דם דמכשיר הש"ך במקום הפ"מ וצ"ע: אמנם בהמה היכי דלא שקה פשיעור הגבהה והרפצה ושחיטת רוב הסימנים שהוא שיעור שהי' לדיעה הראשונה בש"ע שהוא דעת הרי"ף והרמב"ם והרא"ש וגם הרשב"א בתה"ה הסכי' לזה להלכה (רק למעשה כ' לחוש לדעת רש"י וגירסתו) משא"כ בעור אין מי שמקיל לשער בהגבהה והרפצה אלא הרמב"ם לחוד אבל דברי הרי"ף בזה הם תאומי' במוכנס ונחלקו בו הרא"ש והר"ן הביאם ב"י ע"ש) יש להקל פדעת מוהריק"ו ומהרש"ל בלא יצא דם אפי' חתה פל העור ואינו אומר פרי לי מטעם ספק ספיקא ספק נגע בנשט ספק לא נגע ואת"ל נגע בנשט שפא הלכה פדיעה הראשונה בש"ע הנ"ל ואין פאן שיעור שהי' ואעפ"י שפבר נהגו בהחלט פדעת רש"י וגירסתו דלא משערין בכדי הגבהה והרפצה פלל אפתי מידי ספיקא לא נפיק דלא עדיף מנהגא מאיסורא דרבנן והו"ל חד ספיקא בדרבנן וספק ספיקא בשל תורה דאזלינן לקולא כמ"ש הש"ך בס"י ס"ו ובס"י פ"ג ובכללי ס"ם בס"י ק"י אות ט"ז ולא דמי להא דאי' בס"י ל"ג ס"ד בהגה"ה בנקב הנשט מצד אחד ויש ספק, אם ע"י חולי או קוץ דטריפה אע"ג דאיכא ספק ספיקא שפא ע"י חולי ואת"ל ע"י קוץ שפא לא ניקב מצד השני הא פתב הש"ך בנה"ך שם ובס"י מ"ט דלכך לא חשיב ס"ס משום דכיון שניקב מצד א' שכיח שיינקב גם צד השני משמע הא ס"ס גמור מהני אפי' בנקיבת הנשט וא"כ הכא דאדרבא פל שלא יצא דם לא שכיח שיינקב גם הנשט דהא מטעם זה מקילין מוהריק"ו ומהרש"ל לגמרי ואנן נמי מקילין באומר פרי לי מטעם זה כמ"ש התב"ש ע"ש פשיטא דהנה ס"ס גמורה ואם תאמר הא הנה ס"ס נגד חזקה דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת דהא פל שני הספיקות הם ספק בשחיטה וכבר העלו הט"ז והש"ך ס"י ק"י בדיני ס"ס דלא מהני ס"ס בשחיטה נגד חזקת איסור הנה מלבד

שהפר"ח ז"ל השיג עליהם והעלה דס"ס מהני אפי' נגד חזקה יעוי"ש אף גם בנ"ד גם הט"ז ונ"ה יודו דחשיב שפיר ס"ש דהספק הראשון שפא נגע בנשט ושמא לא נגע אע"ג דנקובת הנשט לא מהני לה שחיטה אפ"ה לא שייך בזה חזקת איסור דבהמה בחייה בחזקת שאינה זבוחה כדמוכח להקדיא מדברי הש"ך בנה"ך הנ"ל דמהני ס"ס שפיר בנקובת הנשט וכן הוכחתי בחבורי מה"צ סעי' כ"ד אות צ"ב וסעי' כ"ט אות קט"ו מפמה ראיות דלא מקרי ספק בשחיטה אלא בספק שנולד בעצם השחיטה כגון ספק שקה או ספק דרס שהספק הוא בשעת השחיטה אם נשחטה פראוי לכן העמדה על חזקת שאינה זבוחה אבל בספק נקובת הנשט נהי דנקובת הנשט לא מהני לה שחיטה מ"מ אין הספק בשחיטה עצמה שהרי שחיטה לפניה אלא שהספק הוא בקודם השחיטה אם היתה נקובת הנשט מכבר ונמצא שאינו מועיל לה שחיטה בזה לא שייך חזקה דמעיקרא להחזיקה בנקובת הנשט שלא יועיל לה שחיטה דהא בהמה בחייה לאו בחזקת שאינה מועיל לה זביחה קנימא דאדרבה רוב בהמות פשרות הן וראויות לשחיטה ונהרי שחיטה לפניה ע"ש וכעת מצאתי בס' חוות דעת בסוף פלל ס"ס שכ' ג"כ הכי ואסברה לה בע"א והפל הולך אל מקום אחד ע"ש וכ"ש בנדון ס"ס דכשתאמר העמדה על חזקת שאינה זבוחה והי נקב בנשט אני אומר העמידנה על חזקת פשרות דרוב בהמות פשרות הן ולא נקב הנשט וכיון דהכי והכי איכא חזקה עכ"פ ספיקא הנה רק הספק השני באם ת"ל נגע בנשט ספק הי' בה שיעור שהי' דהיינו ספק שקה הוא ספק בשחיטה עצמה פיון דמתחילה ודאי נקב הנשט קודם השחיטה רק שהספק הוא שאם לא הי' בו שיעור שהי' יהי' הנקב שבתחילה מפלל השחיטה ואם הי' בו שיעור שהי' אינה מפלל השחיטה בזה ודאי יש להעמידה על חזקת איסור שאינה זבוחה מ"מ בנ"ד הספק הוא בפלוגתא דרבנןאמא לא שייך בו חזקה דבהמה בחייה בח"א דאטו החזקה תכריע הדין השנוי במחלוקת הפוסקים ז"ל וכ"כ הפמ"ג בשם כנה"ג דבספק התלוי בפלוגתא דרבנןאמא לא לא שייך חזקה לאיסור או להיתר וא"כ יש לנו ספק ספיקא גמורה להקל בלא יצא דם אפי' חתף כל העור ואינו אומר פרי נ"י כל שלא שקה שיעור שהי' בהמה לדיעה קמייטא בש"ע סי' כ"ג פנ"ל ותו פיון דמוהריק"ו ומהרש"ל מקילי' בל"ז א"כ איכא ס"ס בפלוגתא דרבנןאמא שמא הלכה כמוהריק"ו ומהרש"ל דאפי' בדאיכא שיעור שהי' לא חיישי' לנקיבת הנשט פיון שלא יצא הדם ואת"ל כהב"י ורמ"א דיש לחוש לנקיבת הנשט שמא הלכה כדדיעה קמייטא בש"ע דשיעור שהי' הוא פדי הגבהה והרבצה עם שחיטת רוב הסי' ואין באן שיעור שהי' ואע"ג דתרתמי ספיקי הנה בפלוגתא דרבנןאמא ושמ פלוגתא דרבנןאמא חד הוא אפ"ה חשיב ס"ס גמור כמו שהעלה בס' תורת השלמים קונטרס הספיקות במחודשים אות ו' ע"ש: אמנם כבר הקשיתי לשאול בחבורי מה"צ שם מהא דאי' פ"ק דחולין דף י' ודף כ"ח דאיתא התם שחט את הנשט ואח"כ נשמטה הגרגרת פשירה נשמטה וכו' נמצא הגרגרת שמוטה וא"י אם קודם שחיטה או אחר שחיטה זה הי' מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסולה ונלא גם ספק זה הוא על קודם השחיטה אם היתה שמוטה וטרופה מחיים וא"כ אמאי הנה ספק בשחיטה הלא בהמה בחייה לאו בחזקת שלא תועיל לה זביחה קנימא דאדרבה רוב בהמות פשרות הן והנה כעת מצאתי בתשו' פני יהושע סי' ב' עמד בזה בעיקר הדין אמאי טריפה ניזל בתר רובא ומה שתי' שם עפ"י מ"ש הפוסקים ז"ל דשמוטה לאו טריפה מחי' היא וא"כ אפשר אף כי רוב בהמות פשרות הן מ"מ

פסולות לשחיטה עכ"ל ואינו מוכן דהא פשיטא דרוב בהמות אינו שמוטת הנשט מחיים וראיות לשחיטה אולם בסי"ג תי' משום דאינו מצוי להשטם לאחר שחיטה ויותר מצוי להיות שמוטה מחיים ע"ש אבל עדיין אינו מנושב דמה ענין זה אצל ספק בשחיטה הא אפתי אין הספק בשחיטה עצמה: והנלע"ד לנישב בזה עפ"י מה שכתב התעורר הפמ"ג סי' ל"ג על דברי הרמב"ם וש"ע שתפסו בפשיטות דנקובת הנשט נבילה דמאין להם זה ומ"ש הב"י שם דהכי אסיקנא בפ' השוחט ד' ל"ב המעיין בפסג' שם יראה דלא קאי כי אם אפסוקת הגרגרת אבל נקובת הנשט מאן דכר שמי' והא דתלי טעמא במתניתין משום דנפסלה בשחיטה אין ר"ל משום דריעי מקום שחיטה דידהו אלא משום דכבר נפסקה הגרגרת ברובו ולא נשתייר בסימנים כדי הכשר שחיטה משא"כ בנקובת הנשט והניח בצ"ע ובאמת מדברי הרא"ש חולין דף ל' סי' ו' שכ' אבע"ז דשקה במיעוט קמא דנשט דמבע"ז לי' דלמא לא פסלה שהי' אלא במידי דמנבלה בי' פגון אחר רוב הסימן וכו' משמע לכאורה דנקובת הנשט לאו נבילה היא אלא טריפה אלא שהדריסה בסי"ג ל"ג ס"ק ד' מפרש דעת הרא"ש דר"ל במ"ש מידי דמנבלה בי' דהיינו שהחיות של הסימן הזה יוצא בו לגמרי לאפוקי במיעוטו של נשט אע"ג דנהנה נבילה ולא מהני בי' שחיטה אפתי לא נפקא בי' חיותא דהאי סימנא ע"ש: אולם יתכן לע"ד שהרמב"ם הוציא פן מברייתא הנ"ל דף י' דעלה דסיפא דקתני כל ספק בשחיטה פסולה מפרש התם דאתי לאתויי ספק שקה או דרס ע"ש והא ברייתא ע"כ בעורף איירי מדמכשיר בשחט הנשט ואח"כ פסק נשטתה הגרגרת וא"כ הא דאתי לאתויי ספק שקה נמי בעורף קאי ושה"ל בעורף לא פסלה במיעוט בתרא פלל כמ"ש הרמב"ם פ"ג מה"ש והש"ע סי' כ"ג הא לא איירי אלא במיעוט קמא דנשט דאלו בקנה לא פסלה שהי' בעורף פלל כדאי' התם ואם איתא דנקובת הנשט לאו נבילה היא אלא טריפה לחד כשאר הטריפות א"כ בשקה במיעוט קמא נמי לאו נבילה היא אלא טריפה דלא גרע שהי' מאלו לא שחט לפניו פלל אלא נקב לחד כדאי' בדרף כ"ט גבי שחט חצי גרגרת ושהי' דכשיגרה מה"ט דמידי דהנהו אחצי קנה פגום וכו' ע"ש וה"נ לא גרע המיעוט קמא ששחט לפני השה"ל מאלו הי' פגום שאינו אלא טריפה דמהני לה שחיטה לטהרה מידי נבילה וא"כ גבי ספק שקה דאיכא רובא דרוב השוחטין אין שוהין כמ"ש התוס' שם אמאי פסולה מטעם ספק בשחיטה משום חזקת איסור דבהמה בחייה בחזקת שאינה זביחה קיימא הא גבי ספק טריפה לא שייך חזקת שאינה זביחה דהא מהני לה שחיטה לאפוקי מאיסור שאינה זביחה ומאי מכל ספק טריפה דעלמא דאמרי' לכ"ע כמ"ש הש"ך בסי' ל' אלא ודאי דנקובת הנשט נבילה היא ולא תהני לה שחיטה מש"ה הו"ל ספק בשחיטה פנ"ל אמנם רש"י ז"ל בדרף ל"ב ב' ד"ה ויש מהן נבילות פגון נקובת הנשט ופסוקת הגרגרת דאיתרע מקום שחיטה דידהו וכו' הרי דס"ל כמו כן דנקובת הנשט נבילה היא פהרמב"ם ז"ל ואלקבא דידן' אודא לה הרא"ז דלעיל הרי רש"י ז"ל מפרש בעי' דשקה במיעוט סימנים במיעוט בתרא דקנה או דנשט וא"כ מצינו לאוקמי הא דלעיל בספק שקה בעורף דהיינו במיעוט בתרא שכתב נשחט הרוב והו"ל נבילה אבל במיעוט קמא דנשט אין ה"נ דלא הו"ל ספק בשחיטה ומנ"ל לרש"י ז"ל דנקובת הנשט נמי נבילה היא אם לא שפאמר דרש"י ז"ל דקדק פן מלשון נשחטה הותרה היכי דשכיח היתרא טפי מאיסורא הש"ס שאמר ויש מהן נבילות בלשון רבי' דמשמע דקאי נמי אנקובת הנשט בהדי פסוקת הגרגרת ודו"ק: אולם יתכן עוד ליישב

בְּזֶה עִפְפִי מִ"שׁ הַטּוֹר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם וְ"ל רְסִי כ"ט וְהִבִּיאוּ בַט"ו שֵׁם וְז"ל שֶׁאֵעִפְפִי שְׁפָל
הַטְרִיפוֹת הַלַּמ"מ אֵין לָהּ בְּפִירוּשׁ אֶלָּא דְרוּסָה וְלִכֵּן הִתְחַמְרוּ בָּהּ וְכָל סֶפֶק שִׁיִּסְתַּפֵּק
בְּדְרוּסָה אֲסוּר וְשֶׁאֵר שְׁבָעָה מֵינֵי טְרִיפוֹת יֵשׁ בָּהֶן סֶפֶק שִׁמְנוֹתֵרִין ע"כ וּבִגְלוּיֹן הַט"ז אֲשֶׁר
לִי הַקְּשִׁיתִי לְשֶׁאוֹל א"כ מֵאוּ פְרִיף הַש"ס פֶּא"ט דָּף מ"ג ב' אֲדַעְנֹלָא מֵאֵי שְׁנָא מְסַפֵּק
דְרוּסָה וְכו' מֵאֵי קוּשְׁנֵי הֲלֵא סֶפֶק דְרוּסָה שְׁנֵי מְשֶׁאֵר סְפִיקוֹת שֶׁהִתְחַמְרוּ בָּהּ מִשּׁוּם שֶׁהִיא
מְפֹנְרֶשׁ בַּתּוֹרָה מִשֶּׁא"כ בְּיֻשָּׁב לֹו קוּץ בְּנוֹשֵׁט שֶׁהִיא מְשֶׁאֵר מֵינֵי טְרִיפוֹת וְנִיחָא לִי בְּזֶה
מִשּׁוּם דְדְרוּסָה נְמִי אֵינוֹ מְפֹנְרֶשׁ בַּתּוֹרָה אֶלָּא דְרָף פְּלָל אַבְל הַפְּרֵט בְּאִיף וּמָה הִיא אֲסוּרָה
מִשּׁוּם דְרוּסָה אֵינוֹ מְפֹנְרֶשׁ א"כ נְקוּבַת הַנוֹשֵׁט נְמִי פִינֹן דְלֵא מְהַנְיָ בָּהּ שְׁחִיטָה וּנְבִילָה הִיא
(וְלִהְרַמְבַּ"ם וְ"ל הֵוִיא נְבִילָה אִפִּי מְחִיִּים עַש"ך רְסִי ל"ג) הֲרִי נְבִילָה שְׁאֵינָה זְבוּחָה נְמִי
מְפֹנְרֶשׁ בַּתּוֹרָה מִש"ה פְּרִיף שְׁפִיר אֲדַעְנֹלָא דְאֵינִירִי בְּיֻשָּׁב לֹו קוּץ בְּנוֹשֵׁט דְאֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ
פִינֹן דְנְקוּב' הַנוֹשֵׁט נְבִילָה וְכִתִּיבָה בְּהֶדְנִי א"כ מ"ש מְסַפֵּק דְרוּסָה כַּנ"ל וּבְחִזֵּי הַפּוֹתֵב
שֶׁהִיִּיתִי בַר מוֹלִי דֵהַתֵּב"ש בְּזֶה שֶׁהִקְשָׁה וְתִי' כֵּן ע"ש וּא"כ מְזָה נְמִי מוֹכַח שְׁפִיר דְנְקוּבַת
הַנוֹשֵׁט נְבִילָה הִיא כַּנ"ל וּבְזֶה מֵינֻשָּׁב ג"כ הַקו' דְלַעֲלֵל בְּדִין נְמִצָּאת הַגְּרָגְרַת שְׁמוּטָה דְלִפִּי
דְרַכֵּינוּ יִתְכֹּן בְּמָה שְׁאֲמָרוּ שְׁפָל פְּסוּלָה אֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם חֲזוּקַת אִיסוּר דְבִהֶמָּה בְּחִיָּה לְחוּד
אֶלָּא מִשּׁוּם דְסֶפֶק בְּשְׁחִיטָה הֵוִיא נְבִילָה וּנְבִילָה מְפֹנְרֶשׁ בַּתּוֹרָה ע"כ הִתְחַמְרוּ בְּכָל סֶפֶק
שִׁיִּסְתַּפֵּק בָּהּ כְּמוֹ שֶׁהִתְחַמְרוּ בְּדְרוּסָה וּא"כ מֵינֻשָּׁב שְׁפִיר ג"כ הָא דְאֲמָרוּ בְּנְמִצָּאת הַגְּרָגְרַת
שְׁמוּטָה שֶׁהוּא בְּכָלֵל כָּל סֶפֶק בְּשְׁחִיטָה אַע"ג דְלֵא שְׁיִיף בִּי חֲזוּקַת אִיסוּר דְבִהֶמָּה בְּחִיָּה
לֹאוּ בְּחֲזוּקַת שְׁלֵא תוֹעִיל לָהּ שְׁחִיטָה קִיָּמָא דְהָא רֹוב בְּהֵמוֹת כְּשֵׁרוֹת הֵן מ"מ פִינֹן דְשְׁמוּטַת
הַגְּרָגְרַת לֹא מְהַנִּי לָהּ שְׁחִיטָה וְהו"ל נְבִילָה הוּא בְּכָלֵל סֶפֶק בְּשְׁחִיטָה מִטַּעַם שְׁאִיסוּר
נְבִילָה מְפֹנְרֶשׁ בַּקְּרָא הִתְחַמְרוּ בְּסִפִּיקָא כְּמוֹ בְּדְרוּסָה כַּנ"ל אַבְל בַּנ"ד דְאִיכָא סֶפֶק סִפִּיקָא
לְהִתִּירָא שְׁפִיר מְהַנִּי אִפִּי בְּאִיסוּר נְבִילָה דְכִתִּיבָה בְּהֶדְנִי כְּמוֹ גַבִּי דְרוּסָה בְּסֶפֶק עַל דְאֵין
חוֹשְׁשִׁין מִטַּעַם ס"ס וּבַנ"ד שֶׁהוּא ג"כ סֶפֶק נִגַע בְּנוֹשֵׁט דְמִיָּא מִמֶּשׁ לְסֶפֶק עַל דְהֵתֵם דְכִינֹן
דְאִיכָא ס"ס וְחֲזוּקַת אִיסוּר לִיתָא שְׁרִי כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאַר: אֲמַנְם בְּעִיָּקֵר הַקּוּשְׁנֵי דְלַעֲלֵל אֵהָא
דְנְמִצָּאת גְּרָגְרַת שְׁמוּטָה שְׁאֲמָרוּ כָּל סֶפֶק בְּשְׁחִיטָה פְּסוּלָה אַע"ג דְלִיכָא הֵכָא חֲזוּקַת אִיסוּר
דְבִהֶמָּה בְּחִיָּה לֹאוּ בְּחֲזוּקַת שְׁלֵא תוֹעִיל לָהּ שְׁחִיטָה קִיָּמָא וְתוּ לְדַעַת ר"י בַּעַז"ת בְּבִכּוּרוֹת
דָּף כ' ע"ב שְׁפוּבֵר דְבְּכָל מְקוֹם רֹובָא וְחֲזוּקָה רֹובָא עֲדִיר וְלֹא אֲמָרִי' סְמוּךְ מִיעוּטָא לְחֲזוּקָה
וְכֵן מוֹכַח דַּעַת הָר"ן וְ"ל שְׁהֲרִי הַתּוֹס' שֵׁם הַקּוּשׁוּ לְפִיר"ת שְׁפוּבֵר דְמְדַרְבְּנֹן חִיָּשִׁי לֹוּמֵר
סְמִיף מִיעוּטָה לְחֲזוּקָה מְהָא דְרֹוב מְצוּנִין א"ש מְנוּמְחִי' הֵן וְלֹא אֲמָרִי' סְמִיף מִיעוּטָא דְאֵין
מְנוּמְחִי' לְחֲזוּקַת אִיסוּר דְבִהֶמָּה בְּחִיָּה וְכו' וְתִירְצוּ מִשּׁוּם דְמִיעוּטָא דְאֵינוֹ מְנוּמְחִי' לֹא שְׁכִיחַ
וְהָר"ן וְ"ל בַּפ"ק כְּתֵב לְהֶדְנִי דְלִכְף לֹא סְמִכִי' גַּם בְּלִכְתְּחִילָה אֵהָא דְרֹוב מְצוּנִין וְכו' מִשּׁוּם
דְמִיעוּטָא דְאֵין מְנוּמְחִי' שְׁכִיחַ א"כ בְּהֶכְרַח לֹוּמֵר שְׁדַעַת הָר"ן פְּדַעַת ר"י הַנ"ל דְכָל רֹובָא
עֲדִיר מְחֲזוּקָה וְקֻשָּׁה א"כ גַבִּי נְמִצָּאת גְּרָגְרַת שְׁמוּטָה נְמִי נִיָּמָא רֹובָא עֲדִיר: וְהַנְּלַע"ד
לִיִּישָׁב בְּזֶה עִפְפִי דְבָרֵי הָר"ן גּוֹפִי' עֲלָה דֵהִיא דְנְמִצָּאת גְּרָגְרַת שְׁחִיטָה שְׁאֲמָרוּ כָּל סֶפֶק
בְּשְׁחִיטָה פְּסוּלָה מְסִיִּים עֲלָה בְּשֵׁם ר"י דְמְהָא שְׁמַעִי' הִיכִי שְׁנְמִצָּאת שְׁמוּטַת אוּ שְׁבוּרַת
הַגֵּף וְלֹא יְדַעִי אֵי קוּדָם הַשְׁחִיטָה אוּ לְאַחַר הַשְׁחִיטָה אֲזִלִּי לְחוּמְרָא וְה"ה לְכָל שְׁאֵר
הַטְרִיפוֹת וְכו' וְלִכְאוּרָה הוּא תְמוּהָ דֵהִיכִי שְׁמַעִי' מִנְּיָה לְכָל שְׁאֵר הַטְרִיפוֹת הָא בְּהֶדְנִי
אֲמוּר רַבְּנֵן בְּטַעְמָא דְהֵכָא מִשּׁוּם סֶפֶק בְּשְׁחִיטָה מִשֶּׁא"כ בְּשְׁאֵר הַטְרִיפוֹת וְאֲדַרְבָּא אִיכָא
לְמִשְׁמַע אִפְכָא דְהֵכָא גַבִּי שְׁמוּטַת גְּרָגְרַת דֵהֵנָּה סֶפֶק בְּשְׁחִיטָה הוּא שְׁחִיטָה וְכו' אַבְל

בְּשִׁמוּטת הַגֵּף שָׁאִין הַסֶּפֶק בְּשַׁחֲיטָה לָאוּ וּכְבֵר עֲמַד בְּזֶה הַתַּיָּיר הַגְּדוֹל בְּכ"ש ז"ל וְתִי
בְּזֶה דְבַאֲמַת לָאוּ מְהָא יְלִיף הֵר"ן אֶלָּא מְהָא דְמַסִּיק עֲלֵהּ לְאֲתוּיֵי סֶפֶק שְׁהָה דְפְסוּלָה אַע"ג
דְּהָרֹב אִין שׁוּהִין כַּמ"ש הַתּוֹס' וְהֵר"ן שֶׁם וּקְיִימַל"ן רַבָּא עֲדִיף מְחֻנְקָה וְעַל פְּרָחָה הָא
דְּאֶסְרִי בְּזֶה מִשּׁוּם דְּאֲתִילִיד בִּי רִיעוּתָא אֲתֵרַע לֵה רַבָּא דְכָל הָרֹב שָׁאִין שׁוּהִין אִין בְּהֵם
שׁוּם סֶפֶק שֶׁהִי וְה"ה לְכָל סְפִיקֵי דְעֵלְמָא נְמִי הִיכִי דְאֲתִילִיד בְּהוּ רִיעוּתָא לָא אֲזִילִי בְּתַר
חֻנְקָה דְנִשְׁחַטָּה הַחֻנְקָה כְּמוֹ דְלָא אֲזִילִי בְּתַר רַבָּא (וְלָא דְמִי לְרֹב מִצְוִיִן וְכוּ' דְלָא אֲתִילִיד
בִּי רִיעוּתָא) עכ"ד וְעֲדִיִן אִינוּ מְיֻנָּשֵׁב א"כ שְׁגַם בְּשִׁמוּטת הַגֵּף הַדִּין כֵּן דְאֲזִילִי לְחוּמְרָא
מִשּׁוּם דְּאֲתִילִיד בִּי רִיעוּתָא לְמָה יִהִיב טַעְמָא בְּפִרְיָתָא גְבִי שְׁמוּטת גְּרַגְרַת מִשּׁוּם סֶפֶק
בְּשַׁחֲיטָה תִּפְוֹק לִי דְגַם בְּשִׁמוּטת הַגֵּף דְלִיכָא סֶפֶק בְּשַׁחֲיטָה נְמִי דִּינָא הֵכָא מִשּׁוּם
דְּאֲתִילִיד בִּי רִיעוּתָא אוּלָם לְדַרְפִּינּוּ יִתְכֵן דְּהֵר"ן קָאִי אֲנַמְצָאֵת גְּרַגְרַת שְׁמוּטָה דְהֵתָם נְמִי
לָאוּ סֶפֶק בְּשַׁחֲיטָה הוּא מִטַּעְמָא דְאֲמָרְן אוּ מַה"ט גּוֹפִי' דְרַבָּא דְבִהְמוֹת כְּשֵׁרוֹת עֲדִיף
מְחֻנְקָה וְס"ל לְהֵר"ן דְגַם בְּהָא עֵינְקָר טַעְמָא לְאִיסוּרָא הוּא מִשּׁוּם דְּאֲתִילִיד בִּי רִיעוּתָא
אֲתֵרַע לֵה רַבָּא דְכְשֵׁרוֹת דְהָא רֹב כְּשֵׁרוֹת אִין נְמַצָּאֵת גְּרַגְרַת שְׁלֵהֵן שְׁמוּטָה וְה"ה
בְּנַמְצָאֵת שְׁמוּטת הַגֵּף וְה"ה לְכָל שְׁאָר הַטְרִיפּוֹת דְאֲתִילִיד בְּהוּ** (הַגֵּה"ה וְמָה שְׁהַקְשָׁה
בְּתִשׁוּ' פ"י ס' י"ג הֵלָא גְבִי שְׁבוּרַת הַגֵּף אִיכָא תְרַתִּי רַבָּא דְכְשֵׁרוֹת וְגַם חֻזְק' שְׁלִימָה
כְּבֵר כ' הַתב"ש ס' כ"ט דְגְבִי שְׁבוּרַת הַגֵּף לָא שִׁינֵי חֻנְקָה דְמַעֲיָקְרָא כְּלָל כִּינּוּן דְמַתְחִילָה
הֵיטָה שְׁלִימָה וְחֵיָה א"כ מֵאִי חֻזִּית לֹמַר דְאֻקְמָה אַחְזַקְתָּה שְׁנִשְׁבְּרָה אַחַר הַשְׁחִיטָה אִימָא
אַפְכָא דְאֻקְמָה אַחְזַקַת חֵיִים וְאַחַר הַשְׁבִּירָה נִשְׁחַטָּה מִיְהוּ לָא דְמִי דְנִמְן הַשְׁחִיטָה יְדוּעַ
וְנִמְן הַשְׁבִּירָה אִינוּ יְדוּעַ וְצ"ע יְעוּי"ש:) ** רִיעוּתָא דְאֲתֵרַע נְמִי חֻנְקָה דִידְהוּ כְּמוֹ רַבָּא
וְכַמ"ש הַתב"ש וּמֵאִי דְאֲמֹר רַבָּן בְּטַעְמָא דְהוּ"ל סֶפֶק בְּשַׁחֲיטָה יֵשׁ לִיִּישֵׁב בְּטוֹב טַעַם
עַפ"י מ"ש הֵר"ן גּוֹפִי' בְּשֶׁם הֶרְמֵב"ן ז"ל דְשְׁמוּטָה מַחֲיִים לָאוּ נְבִילָה הִיא אֶלָּא טְרִיפָה
אֶלָּא דְהִלְכָה לְמִשְׁהָ מְסִינִי הוּא שְׁאֵם אִירַע לֵה כֵּן בְּשַׁעַת שַׁחֲיטָה שְׁתֵּהָא נְבִילָה שְׁפִינּוּ
שְׁנִשְׁמַטָּה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אִי אֲפָשֵׁר שְׁתִּשְׁחַט בְּהַכְשֵׁר ע"כ וְדִיִּיק הַב"י מִינָה בְּס' כ"ד דָּאֵם
נִשְׁמַטָּה קוֹדֵם שַׁחֲיטָה וְאַח"כ שַׁחֲטָה אִינָה אֶלָּא טְרִיפָה ע"ש מַעֲתָה בְּגִדוֹן זֶה שְׁנַמְצָאֵת
גְּרַגְרַת שְׁחוּטָה וְאִינוּ יְדוּעַ אִימְתִי נְהִי דְלָא תְלִינּוּ בְּאַחַר שַׁחֲיטָה מִשּׁוּם דְּאֲתֵרַע לֵה רַבָּא
אוּ מִטַּעַם שֶׁכ' הַתב"ש בְּס' כ"ט דְכָל דְלִיכָא לְמַתְלִי אַחַר שַׁחֲיטָה בְּמִדֵּי יוֹתֵר קְרוֹב
שְׁנַעֲשֵׂה מַחֲיִי ע"ש (וְכַה"ג אֲתֵרִי בְּגִדָה ג' בְּשׁוּק שֶׁל טַבְּחִים לָא עֲבָרָה וְכוּ' הֵאִי דֵם מְהִיכִי
וְכוּ' ע"ש) עֲדִיִן יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק בּוֹ אִם נַעֲשֵׂה קוֹדֵם שַׁחֲיטָה וְאִינָה אֶלָּא טְרִיפָה אוּ בְּשַׁעַת
שַׁחֲיטָה וְנְבִילָה הִיא ע"ז אֲמָרוּ שֶׁהוּא סֶפֶק בְּשַׁחֲיטָה וְנְבִילָה הִיא כִּינּוּן דַּעַכ"פ מַחֲיִים נַעֲשֵׂה
אַזְדָּא לֵה רַבָּא דְבִהְמוֹת כְּשֵׁרוֹת שְׁהֵרִי עכ"פ טְרִיפָה אֶלָּא שְׁהַסֶּפֶק הוּא אִם הִי מְקוֹדֵם
שַׁחֲיטָה וְנִשְׁחַטָּה כְּהוֹגֵן וְאִינָה אֶלָּא טְרִיפָה אוּ שְׁאִירַע זֶה בְּשַׁעַת שַׁחֲיטָה וְאִז לָא נִשְׁחַטָּה
כְּהוֹגֵן וְנְבִילָה ע"ז אֲמָרוּ דְהוּ"ל סֶפֶק בְּשַׁחֲיטָה עֲצָמָה דְבִהְמָה בְּחֵיָה בְּחֻנְקַת שְׁאִינָה זְבוּחָה
קִיִּימָא הַעֲמֻדָּה עַל חֻנְקָתָה וְאִימֹר לָא נִזְבַּחָה לְכֵן שַׁחֲיטָתָה פְּסוּלָה כְּלוּמַר נְבִילָה כַּמ"ש
הַתּוֹס' בְּר"פ אֵלוּ טְרִיפּוֹת דְכָל פְּסוּל בְּשַׁחֲיטָה הֵינּוּ נְבִילָה וְא"ש כַּנ"ל: אוּ יֵאֵמַר לִיִּישֵׁב
בְּפִשְׁיטוֹת אִפִּי לְדַעַת שְׁאָר הַפּוֹסְקִים הַסּוֹבְרִים שְׁגַם לְשְׁמוּטָה שְׁנַעֲשֵׂה קוֹדֵם שַׁחֲיטָה נְמִי
לָא מְהִי לֵה שַׁחֲיטָה וְנְבִילָה הִיא א"ש ג"כ מָה שְׁשֻׁמְרוּ בְּכָאן כּו' סֶפֶק בְּשַׁחֲיטָה פְּסוּל
דְּוֹדָאֵי בְּעֵינְקָר הָאִיסוּר לָאוּ מִטַּעַם סֶפֶק בְּשַׁחֲיטָה אֲתִינּוּ אֶלָּא מִטַּעַם דְּאֲתִילִיד בִּי רִיעוּתָא
וְה"ה לְשְׁמוּטת הַגֵּף נְמִי וְכַנ"ל וּמֵאִי דְאֲמָרוּ כָּל סֶפֶק בְּשַׁחֲיטָה פְּסוּלָה אֲתִי לְאֲשְׁמוּעִי הָא

גופלי דשמוטת הגרגרת לא מהני לה שחיטה והו"ל ספק בשחיטה דהנה נבילה ולא טריפה
אבל עיקר טעמא דאיסורא לאו משום הכי הוא פנ"ל ובנה מןושב ג"כ דברי התב"ש
דלעיל ומסלק הקושני דלעיל ג"כ: א נראיתי להפמ"ג סי' ל"ג שהקשה על מה שפסק
הרמב"ם ז"ל פ"ב מהלכות יבום בדין אשה שהלה בעלה וצרתה למדה"י דלא תנשא ולא
תתיבם אע"ג דרוב נשים מתעברות ויולדות מטעם סמיה מיעוטא לתזקה ובפ"ג מה"ש
פסק דנקובת הנשט נבילה א"כ קשה היכי אכלינו בישרא דלמא במקום נקב קא שחיט
ואי משום דאזלי בתר רנבא נימא סמוך מיעוטא לתזקה דבהמה בחייה בח"א עומדת
והניח בקושני הנה מה שהוציא מדברי הרמב"ן פ"ב מהל' יבום הנה"ל דס"ל סמיה מיעוטא
לתזקה לע"ד מהא לא אירי' ואשתמיט מיני' דברי הרשב"א בחדושי לבימות ר"פ האשה
צרה קיט שכ' דשאני התם דאיכא תרי מיעוטי בהדי תזקה דמהרוב נשים המתעברות
איכא מיעוטא שאין מתעברות ותו מהרוב המתעברות ויולדות איכא נמי מיעוטא
דמפילות מש"ה הוא דסמיה הני תרי מיעוטי בהדי תזקה משא"כ בעלמא ותו דהרוב הוא
רנבא דתלי' במעשה משא"כ בעלמא אולם שפעין זה הקשה מהרש"א ז"ל על התוס'
בבכורות ק' ע"ב שכתבו בשם ר"ת ז"ל דאע"ג דלא קיימל"ן כר"מ דחינשי למיעוטא
מדפריה הש"ס פ"ק דחולין י"א לר"ח דחינשי למיעוטא היכי אכיל בישרא ולא קאמר
היכי אכלינו בישרא מיהו היכי דאיכא תזקה בהדי מיעוטא אמרי' סמיה מיעוטא לתזקה
והקשו תוס' מהא דרוב מצניין א"ש מןמחי' נימא ג"כ סמיה מיעוטא לתזקה דבהמה
בחייה בתזקת איסור ותיקצו דהאי מיעוטא דאין מןמחי' הוא מיעוטא דלא פלל ומיעוטא
דמיעוטא הוא דאפי' ר"מ לא חנינשי לי' בנדה דף ל"ב ע"כ ותמה מהרש"א ז"ל א"כ קשי'
בההיא דחולין אדפריה לר"מ היכי אכיל בישרא תקשי נמי לדין היכי אכלינו בישרא
דניחוש למיעוט דדלמא במקום נקב קשחיט ונימא סמוך מיעוטא לתזקה דבהמה בחייה
בח"א ואם תאמר דזהו מיעוטא דלא שכיח א"כ לר"מ נמי לא קשיא דהא במיעוטא דלא
שכיח מודה ר"מ ג"כ דלא חנינשי ותי' דס"ל להתוס' דנקובת הנשט לאו נבילה היא אלא
טריפה ולא שייך בי' תזקה דבהמה בחייה בח"א ע"כ ואני פתבתי בחבורי מה"צ שם
ליישוב בזה עפ"י דרכינו דלעיל דלא שייך תזקה דבהמה בחייה וכו' אלא כשהספק הוא
בעצם השחיטה פגון ספק שקה או דרס אבל פל שיהא שחוטה לפנינו אלא שהספק על
קודם השחיטה שמה הי' בה ריעותא מקודם שאינו מועיל בה שחיטה לא שייך תזקה זו
דבהמה בחייה בתזקת שאינה זבוחה עומדת אבל לא בתזקת שלא תועיל לה זביחה
דאדרבה רוב בהמות פשרות וראויות לזביחה ונהרי היא זבוחה לפניה וכעת מצאתי סעד
לדברי בס' חוות דעת ססי' ק"י שכתב ג"כ סברא זו שפל שנעשה בה מעשה המכשיר
אזדא לה התזקה דאינה זבוחה כמש"ל בשמו וע"ש: אמנם כבר שדיתי בה נרנא בחבורי
מה"צ שם מדברי התוס' ספ"ק דב"מ דף כ' ע"ב ד"ה איסור ממונא ז"ל וא"ת טפי אגן
מחמירין בממונא דהא אין אגו הולכין בממון אחר הרוב ובאיסורא אזלי' בתר רנבא אפי'
היכי דאיכא תזקה דאיסורא נגד הרוב ולא חנינשי' שמה במקום נקב קשחיט וכו' ויש
לומר דמ"מ באשת איש החמירו במים שאין להם סוף ע"כ הרי להדני' דס"ל להתוס' דגם
בספק נקיבת וישנו נמי שייך תזקה נו דבהמה בחייה בתזקת איסור פניו דנקובת הנשט
נבילה דלא מהני לה שחיטה ומכאן תשובה ג"כ על דברי מהרש"א בבכורות הנה"ל שכ'
דעת התוס' הוא דנקובת הנשט אינה אלא טריפה ומהני לה שחיטה כמו בטריפה דעלמא

והא קמן דס"ל דלא מהני לה שחיטה לטהרה מידי גבילה וחוזר וניער קושני מהרש"א
בבכורות שם אם לא שנאמר שהתוס' עצמן נסתפקו בסברא אי נקובת הנשט דלא מהני'
לי שחיטה מקרי ספק בשחיטה או לאו וכמ"ש שם דהיינו ספיקא דר"י בעה"ת ביבמות
ק"ט אליבא דר"מ דחייש למיעוטא מדרבנן היכי דאיפא חוקה בהדי מיעוט' יחוש
למיעוטא מדאורייתא או לאו ר"ל עפ"י מ"ש התוס' בחולין י"ב בהא דפריד לר"מ דחייש
למיעוטא היכי אכיל בישרא ולא פריד ממה שהתירה התורה לאכול בשר תאנה משום
דר"מ נמי לא חייש למיעוטא אלא מדרבנן ואם נאמר פדעת התוס' ב"מ דבהאי חששא
דלמא במקום נקב קשחיק שייקא בי' חזקת איסור דבהמה בחייה וכו' מוכח דאפי'
למיעוטא דאיפא חזקה בהדי' נמי לא חייש אלא מדרבנן אולם פפי דעת התוס' בכורות
שם עפ"י מה שביארנו דס"ל דגבי נקובת הנשט לא שייך חזקת איסור דבהמה בחייה
לא מוכח מידי (וזהו דעת התוס' בבכורות ד' כ' ע"א ד"ה לקולא שפוכרי' דהיכי דאיפא
חזקה בהדי מיעוטא חייש ר"מ מהת ע"ש): והנה לכאורה יש מקום לקיים דברי מהרש"א
ז"ל שדעת התוס' הוא דנקובת הנשט לאו גבילה היא אלא טריפה מש"ה ניחא שפיר
לרבנן דר"מ האי דאכלינן בישרא משום דלא חיישי למיעוטא גרידא וחזקה דבהמה
בחייה בח"א ליפא דאפי"ת שבמקום נקב שחיט מהני' לה שחיטה לאפוקה מאיסור
שאניה זבוחה כשאר טריפות והא ליפא למיחש דלמא נפסק הנשט ברובו וקא שחיט
במקום הנקב דהני' לה גבילה דהא אפשר בבדיקה דאע"ג דנשט אין לו בדיקה מבחוץ
זהו הנקב קטן דלא מנכר מפני האדמיות שלפניו נכנס טפת דם תוך הנקב אבל הנקב
גדול ברובו נדאי נכר היטב מבחוץ וא"ש אבל קושני' התוס' בב"מ שם הוא ממעשי' בכל
יום ששוחטין מבלי בדיקה תחילה קודם השחיטה אם יש נקב גדול בנשט וא"כ יש לחוש
דלמא במקום נקב גדול דהנה גבילה קא שחיט דהשתא איפא נמי חזקה דאיסורא בהדי'
מיעוטא ואפ"ה סמכינן ארובא וס"ל להתוס' פדעת ר"י שחולק על ר"ת וס"ל דלא אמרי'
סמיה מיעוטא לחזקה או אפי' לר"ת דס"ל דמדרבנן חיישי למיעוטא במקום חזקה למאי
דמסקי' בחולין דהיכי דלא אפשר שאני בכה"ג נמי הנה פלא אפשר דלא אטרחוהו רבנן
לקרוע העור תחילה ולבדוק הנשט במקום שחיטה שלא יבא איזה קלקול או שהי' מזה
פנ"ל ובהכי ניחא מאי דדייק הש"ס מדר"מ בחולין שם דשאני לן בין היכי דאפשר להיכי
דלא אפשר מהא דחייש ר"מ למיעוט' מדרבנן וגבי פסח וקדשי' לא אפשר דמאי ראי'
דרבנן לדאורייתא דנדאי במידי דרבנן שני לן בין אפשר ללא אפשר וממה דחזינו
דהתירא התורה לילף אחר הרוב במקום דלא אפשר ה"ה בדאפשר אבל לפי הנ"ל א"ש
דנדאי גבי חולין אין בו לר"מ אלא מיעוטא גרידא שהרי אפשר לבדוק קודם השחיטה
מנקב גדול ולענן נקב קטן דלא אפשר בבדיקה פינו דנקובת הנשט לאו גבילה היא אין
פאן חזקת איסור אלא מיעוטא גרידא דלא חיישי' לי' אלא מדרבנן אבל בפסח וקדשי'
שאי אפשר לקרוע העור ולבדוק קודם השחיטה דהנה מום (כמ"ש התוס' ד' כ"ח ב')
וא"כ יש לחוש לנקב גדול ברובו דלמא במקום נקב שחיט והנה גבילה ואיפא חזקה
בהדי' מיעוטא דחייש לי' ר"מ מדאורייתא ומוכח שפיר דגם בשל תורה שני לן בין היכי
דלא אפשר להיכי דאפשר פנ"ל ליישב דעת מהרש"א ז"ל בזה: אולם עדין לא הונח לנו
לדעת ר"ת דס"ל סמיה מיעוטא לחזקה מדרבנן אם איתא דנקובת הנשט לאו גבילה אמאי
סמכינן ולא בדיקי' קודם שחיטה אחר פסוקת הנשט או הגרגרת שיש לו בדיקה מבחוץ

והנה נבילה דהשתא איכא חזקה בהדי' מיעוטא ודוחק הוא לומר שבמקום טורח לא גזרו דמאי טורח יש בזה אם לא שנאמר דס"ל לר"ת פהרמב"ם וש"ע דנקובת הנשט הנה ג"כ נבילה וכינון הנשט אין לו בדיקה מבחיון ס"ס לא אפשר וא"כ חוזר וניער קושני' מהרש"א דלעיל: לכן נלע"ד שיש מקום בראש לקיים פל דברי התוס' שבכל המקומות הנ"ל שיהיו לאחדים ולינישב קושני' מהרש"א הנ"ל בטוב טעם אשר יאמר כי הוא זה דבל"ז יש להבין לפמ"ש התוס' דבמיעוטא דלאשכח מודה ר"מ דלא חיישי' לי' פלל אפי' במקום חזקה א"כ מאי פריד הש"ס לד"מ היכא אכיל בישרא דלמא במקום נקב קשחית הא ודאי חששא זו הוא מיעוטא דמיעוטא דלא שכיח פלל דהא רוב בהמות פשרות הן וכל הטריפות בכללן אינן אלא מיעוטא וא"כ טריפות הסימני' לחוד ובמקום פרטי דהיינו במקום שחיתה ושיזדמן השחיתה במקום הנקב הנוא ודאי מיעוטא דמיעוטא דלא שכיח פלל דאפי' ר"מ מודה דלא חיישי' לי' ובהכרח לומר דהכי פריד פיון דר"מ חייש למיעוטא גרידא אפי' בדליכא חזקה בהדי' ואלייב' צריד לבדוק פל האברים פולן מהח"י טריפות שפנו חז"ל שפולם בכלל הם ודאי מיעוטא דשכיח א"כ גם בדיקת הנשט פולו הוא בכלל המיעוט פשאר פל האברים דמאי שנא נשט מכל השאר דאם תאמר להפריד הנשט מכל טריפות דשאר האברים ולחשבו למיעוטא דמיעוטא א"כ בכל שאר האברים נמי נאמר פן על פל אבר ואבר שהוא מיעוטא דמיעוטא נגד טריפות דשאר פל האברים ואזלא החשש של מיעוטא דשכיח לגמרי אלא ודאי פיון דכלל הטריפות הם מיעוטא דשכיח הם דהי מינייהו מפאת ולמאן דחייש למיעוטא צריד בדיקה בכל האברי' פולן מראשון לסופן מאפס מקום וכה"ג פתב הרשב"א בתשו' הובא בסי' פ"ד ס"ח בהגה"ה והבי' ראי' מבדיקת הריאה דלא סגי בבדיקת הרוב ממנה יעוי"ש וא"כ פריד שפיר לר"מ היכי אכיל בישרא הלא מקום השחיתה אי אפשר בבדיקה ודרי גם מקום השחיתה הוא מכלל מיעוטא דשכיח משא"כ לרבנן דס"ל דלא חיישי' למיעוטא גרידא וא"צ בדיקה בשאר פל האברים פלל דלא שייך בהו חזקה דבהמה בחייה אלא שפאת לחוש על טריפות הסימנים לחוד שהם מקום השחיתה מפאת החזקה דבהמה בחייה בחזקת איסור דאי נקב הנשט לא מהני' לה שחיתה וכינון שאין חשש אלא בסימנים לחוד הו"ל מיעוטא דמיעוטא דלא שכיח דהרי פל הטריפות בכללן אינן אלא מיעוטא א"כ טריפות הסימנים מכלל שאר הטריפות בדליכא ריעותא הו"ל מיעוטא דמיעוטא דלא חיישי' לי' פלל אפי' בהדי חזקה כמ"ש ומיושב שפיר קושני' הפמ"ג דלעיל עם קושני' מהרש"א בבכורות ק' ע"ב בין לפי המסקנא ובין לפום הס"ד דלא קשי' להו נמי מעיקרא מהא דלא פריד לרבנן נמי היכי אפליגי בישרא שזה ודאי פשוט להו דהנה מיעוטא דמיעוטא לרבנן דהא עין בעין נראה שפן הוא אלא במיעוטא דאין מומחי' הוא דקושני' להו שפיר משום דהנה ס"ד שהוא פשאר מיעוט דשכיח ובהו א"ש ג"כ דברי התוס' שם כ' ע"א ד"ה ואי בעית אימא דס"ל התי' דמיעוטא בהדי' חזקה חייש ר"מ מדאורייתא ומיעוטא גרידא לא חייש אלא מדרבנן והוכיחו זה מהא דפריד לר"מ היכי אכיל בישרא ולא פריד מהא דהתירה התורה בשר תאנה דלכאורה מהא גופי' מוכח דאפי' בדאיכא חזקה בהדי' נמי לא חייש אלא מדרבנן דאם איתא דמה"ת נמי חיישי' האיד' התירה התורה בשר תאנה דלמא במקום נקב שחית ואיכא מיעוטא בהדי' חזקה דזה אינו דכיון דלמיעוטא גרידא לא חיישי' מדאורייתא ואין חשש אלא בסימנים לבד דאית בהו חזקת איסור הו"ל מיעוטא דמיעוטא פדאמרן וניחא

השָׁמָא ג"כ לְשִׁיטת ר"ת דס"ל סְמִיךְ מִיעוּטָא לְחֻזְקָה מְדַרְבְּנָן הִיכִי אַכְלִינָן בִּישְׂרָא אפִי
בְּלִי בְּדִיקָה מְקוּדָם הַשְּׁחִיטָה מְשׁוּם דְּזָהוּ מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא פִּנְ"ל וְדַבְּרֵי הַתּוֹסֵ' בִּסְפִ"ק
דְּמַצִּיעָא כ' ע"ב הַנְּ"ל ג"כ עוֹלִין יָפָה דְּהִכִי קִשִׁי לְהוּ דְּטָפִי אָנוּ מִחֲמִירִין בְּמִמוֹנָא
מְבַאֲסוּרָא דְּגַבִּי אִיסוּרָא אַזְלִי בְּתַר רַבָּא אפִי נֶגְדַּת חֻזְקָה עכ"פ הִיכָא דְּהַמִּיעוּט לֹא שְׂכִיחַ
מְדָלָא חִיזִישִׁי דְּלָמָא בְּמָקוּם נֶקֶב קִשְׁחִיט וְאֵלּוּ גַבִּי מְמוֹן אִין הוֹלְכִין אַחַר הָרוּב נֶגְדַּת חֻזְקָה
דְּמִמוֹנָא אפִי הִיכָא דְּהוּהּ מִיעוּטָא דְּלֹא שְׂכִיחַ שְׁפָן מוֹכַח מְדַבְּרֵי הַתּוֹסֵ' פְּתוּבוֹת ט"ז ע"א
ד"ה פִּינָן דְּרוּב נְשִׁי וְכו' ופִי בְּעַל הַמְּאֹר שֶׁם דְּפָרִיךְ אפִי לְשִׁמוּאֵל דס"ל אִין הוֹלְכִין
בְּמִמוֹן אַחַר הָרוּב מ"מ הָתָם אִיפָא רַבָּא וְחֻזְקָה דְּחֻזְקָת בְּתוּלָה וּבִיבְמוֹת ק"ט אִי דְּהִיכִי
דְּאִיפָא רַבָּא וְחֻזְקָה לְהַתִּירָא אפִי ר"מ מוֹדָה דְּלֹא חִיזִישִׁי לְמִיעוּטָא מְשׁוּם דְּהוּ"ל מִיעוּטָא
דְּמִיעוּטָא ע"ש וְהַתּוֹסֵ' שֶׁם פְּתָבוּ דְּלַרְב פְּרִיךְ וְלֹא לְשִׁמוּאֵל כְּפִשְׁטָא דְּש"ס פ' הַמּוֹכֵר
פְּיָרוֹת צ"ב ע"ש אֲלָמָא דְּלְשִׁמוּאֵל אִין הוֹלְכִין בְּמִמוֹן אַחַר הָרוּב אפִי בְּמָקוּם מִיעוּטָא
דְּלֹא שְׂכִיחַ וְכֵן בְּהָא דְּפָרִיךְ ב"ב שֶׁם לְרַב מְהָא דְּשׁוּר שְׁנַגְח אֵת הַפְּרָה נְמִי אִיפָא רַבָּא
וְחֻזְקָה מְש"ה קִשִׁי לְהוּ שְׁפִיר וּע"ו תִּירְצוּ דְּבַאֲסוּר אֲשֶׁת אִישׁ מְצִינּוּ שְׁהַחֲמִירוּ לְחוּשׁ
לְמִיעוּטָא בְּמִים שְׁאִין לְהֵם סוּף דְּשֶׁם הוּא ג"כ מִיעוּטָא דְּלֹא שְׂכִיחַ כָּלֵל כַּמ"ש הַתּוֹסֵ'
בְּכּוּרוֹת ד' כ' לְהַדְּנִי וּא"ש.

וּעפִי"ז יֵשׁ מְקוּם ג"כ לְקַיָּים דְּעַת מְהַרְשֵׁ"א דְּלַעֲלֵל דס"ל לְהַתּוֹסֵ' דְּנִקּוּבַת הַנְּשִׁיט לֹא
נִבְיָלָה וּעפִי"י מַה שְׁבִיאָרְנוּ לְמַעְלָה בִּישׁוּב דְּבָרֵי הַתּוֹסֵ' דב"מ הָאֵלּוּ וְלֹא קִשִׁי עֲלִי מַה
שְׁהַקְשִׁינוּ לְמַעְלָה אֲלִיבָא דר"ת הִיכִי אַכְלִינָן בִּישְׂרָא בְּלִי בְּדִיקָה שְׁקוּדָם הַשְּׁחִיטָה מְשׁוּם
דְּהוּהּ מִיעוּטָא דְּלֹא שְׂכִיחַ אֲלָא שְׁבִסְמוּךְ תְּבַאָר בַּעֲזָה"י דְּנִקּוּבַת הַנְּשִׁיט וְדֹאִי לֹא מְהַנְּ"ל לְהַ
שְׁחִיטָה אֲלִיבָא דכ"ע: עֲלָה בְּיַדְנוּ עכ"פ דְּמוֹכַח לְהַדְּנִי מְדַבְּרֵי הַתּוֹסֵ' ב"מ הַנְּ"ל דְּחֻשׁשׁ
נִקּוּבַת הַנְּשִׁיט הִיכִי דְּחִיזִישִׁין לִי הוּהּ סְפֵק בְּשְׁחִיטָה דְּשִׁיךְ בִּי ג"כ חֻזְקָת אִיסוּר דְּבַהֲמָה
בְּחִיָּה וְכו' וְדָלָא כֹס' חוֹת דְּעַת הַנְּ"ל א"כ מַעְתָּה צְרִיכִין אָנוּ לְדוֹן אַחַר הַרְּאִיּוֹת שְׁהִבִּיא
בִּס' חוֹת דְּעַת סִי ק"י בְּכָלֵלִי ס"ס ס"ק כ"ו לְקַיָּים סְבָרְתוֹ הַנְּ"ל דְּאָף שְׁנִקּוּבַת הַנְּשִׁיט
לֹא מְהַנְּ"ל לְהַ שְׁחִיטָה א"מ כָּל שְׁנִשְׁחִטָה וְנִעְשָׂה בָּהּ מַעְשָׂה הַמְּכַשִּׁיר אֲזָדָא לְהַ חֻזְקָה
דְּבַהֲמָה בְּחִיָּה מְשִׁא"כ בְּסִפְקָא שְׁהוּא בְּעַצְמָם הַשְּׁחִיטָה שְׁהַסְפֵק הוּא בְּמַעְשָׂה הַמְּכַשִּׁיר גּוּפִי
אוּקְמָה אַחֲזָקָה דְּבַהֲמָה בְּחִיָּה וְכו' וְאִפִּי רַבָּא לֹא תַּהַנְּנִי יַעוּי"ש וְעִיקָר יְסוּדוֹ בְּזָה מְהָא
דְּפָרִיךְ בְּחוֹלִין מ"ג ב' אֲדַעְוֵלָא מְאִי שְׁנָא מַחֲתִיכָה אַחַת מְשִׁנִּי חֲתִיכוֹת וּמְשִׁנִּי שְׁאֲנִי הָתָם
דְּאַתְחֻזֵק אִיסוּרָא וְאִם אִי דְּגַבִּי נִקִּיבַת הַנְּשִׁיט פִּינָן דְּלֹא מְהַנְּ"ל לְהַ שְׁחִיטָה אוּקְמָה אַחֲזָקָה
דְּאִינָה זְבוּחָה א"כ גַּבִּי יֵשֵׁב לְהַ קוּץ בְּנִשְׁט נְמִי אַתְחֻזֵק אִיסוּרָא דְּחֻזְקָת אִיסוּר שְׁאִינָה
זְבוּחָה ע"כ וְלַע"ד מְהָא לֹא אִירִי דְּהָא פִּרְש"י בְּהַדְּנִי דַּה"ט מְשׁוּם דִּישִׁיבַת קוּץ בְּלֹא
נִקִּיבָה אִינוּ כְּלוּם ע"כ ר"ל דִּישִׁיבַת קוּץ לֹא חֲשִׁיב רִיעוּתָא כָּלֵל אֲלִיבָא דְּעוֹלָא וְסָר אֵה
מְשׁוּם דס"ל דְּלֹא דְּמִי לְשִׁאָר סְפֵק טְרִיפּוֹת פְּגוֹן גְּרַגְרַת שְׁמוּטָה וְסִפְקָא שְׁהָה דְּשֶׁם הוּא
רִיעוּתָא וְנִדְּאִית מְשִׁא"כ הִכָּא שְׁלִמְרֵאִית עֵין אִין פְּאֵן טְרִיפּוֹת כָּלֵל שְׁהַרִי אִין רוֹאִין שְׁלֹא
נִקְבָה לְצַד הַשְּׁנִי אֲלָא שְׁבָאֲנוּ לְהַחֲזִיק רִיעוּתָא דְּלֹא חֻזְנִין וְלוֹמַר שְׁנִקְבָה יוֹחַר וְחֻזְרָה
לְאַחֲרֵי בְּהָא ס"ל דְּרִיעוּתָא דְּלֹא חֻזְנִין לֹא מַחֲזִיקִים וְהִימוּ דְּלֹא פְּרָךְ עִי מְשִׁאָר שְׁפִיקוּ
טְרִיפּוֹת אַצָּא וְסִטְק דְּרוּשָׁה דְּכַתִּי לְהַ דְּלֹא חֻזְנִין דְּדָרְס אֲלָא דְּעַל אִרִי בִּינִיָּהוּ וְאִפִּי"ה
מַחֲזִיקִי רִיעוּתָא דְּדָרְס ג"כ וּמְשִׁנִּי דְּבִאָמַת ס"ל לְעוֹלָא דְּאִין חוֹשְׁשִׁין לְסִפְקָא דְּרוּסָה וְכִינּוּ
דְּלַעְוֵלָא לֹא חֲשִׁיב יְשִׁיבַת הַקוּץ רִיעוּתָא כָּלֵל מְשׁוּם דְּלִמְרֵאִית עֵין אִין פְּאֵן אפִי סְפֵק

טְרַיְפוֹ' לֹא שְׁיִיף בְּזֶה חֻזְקַת אִיסוּר דְּאִינְה זְבוּחָה כָּלֵל מִשּׁוּם דְּהַרִי שְׁחוּטָה לְפָנֶיהָ כְּדַאמְרִי
לְעֵיל דָּף י' אֲלִיבָא דְרַב חֲסֵדָא דְלִכְהָ אִין מַעְמִידִין בְּהֵמָה בְּחֻזְקַת שְׁאִינְה זְבוּחָה מִשּׁוּם
דְּהַרִי שְׁחוּטָה לְפָנֶיהָ וְסָפִין אַתְרַעְאִי וּבְהֵמָה לֹא אַתְרַעְאִי ע"ש וּכ"ש הֵכָא דְלִיכָא רִיעוּתָא
כָּלֵל אֲלִיבָא דְעוֹלָא כְּדַמְשַׁנִּי בְּתַר הֵכָא הֵתָם אֲתִילִיד רִיעוּתָא בְּסָפִין וְכוּ' וְעוֹד דְּאִיכָא נְמִי
חֻזְקַת כְּשָׂרוֹת דְּמַעֲיָקְרָא וְנוֹרְאָת נְפִלְאִיתִי עַל הַגָּאוֹן שִׁי' דְּאַדְרַבָּא מִש"ס זֹו יֵשׁ רֵאִי גְמוּרָה
לְהַפֵּךְ מִדְּפָרִיף עֲלֵה דְעוֹלָא מְדַרְב הוּנָא בְּשׁוּחַט בְּסָפִין וְנִמְצָאֵת פְּגוּמָה וְכוּ' דְּבִהַדְנָי אֲמַרִי
לְעֵיל בְּדָף י' דְּטַעְמָא דְרַב הוּנָא מִשּׁוּם דְּבִהֵמָה בְּחֵיָהּ בַח"א עוֹמְדַת וְאִם אִיתָא דְגַבִּי נְקוּבַת
הַנְּשֻׁט לֹא שְׁיִיף חֻזְקָה זֹו מִטַּעַם שְׂפָכָר נַעֲשֶׂה בָּהּ מַעֲשֶׂה הַמְכַשִּׁיר וְלֹא נוֹלֵד סָפֵק בְּמַעֲשֶׂה
הַמְכַשִּׁיר גּוֹפְנִי מֵאִי פְרִיף עֲלֵה מְדַרְב הוּנָא דְאִתִּי עֲלֵה דְנִמְצָאֵת פְּגוּמָה מִטַּעַם בְּהֵמָה בְּחֵיָהּ
וְכוּ' מִשּׁוּם שְׁנוּלֵד הַסָּפֵק בְּמַכְשִׁיר גּוֹפְנִי מִשָּׂא"כ הֵכָא אֲלֵא וְדֹאִי דְגַם בִּישָׁב לֹו קוּץ בְּנְשֻׁט
שְׁיִיף חֻזְקָה זֹו דְּאִינְה זְבוּחָה הוּאִיל דְּנְקוּבַת הַנְּשֻׁט לֹא מְהַנְנִי לִי זְבוּחָה מִש"ה פְרִיף שְׁפִיר
מְהָא דְּהַשׁוּחַט בְּסָפִין וְנִמְצָאֵת פְּגוּמָה דֹאע"ג דְּהֵתָם נְמִי בְּהֵמָה לֹא אַתְרַעְאִי כָּלֵל וְעַל
הַבְּהֵמָה אָנוּ דְנִין וְלֹא עַל הַסָּפִין כְּדַאמְרִי הֵתָם אֲלִיבָא דְרַב חֲסֵדָא וְעוֹד דְּגַם בְּסָפִין לֹא
חֲשִׁיב רִיעוּתָא פִּינּוֹן דְּשִׁיבְרָ בָּהּ עֲצָמוֹת וְעֲצָם וְדֹאִי פּוֹגֵם כְּדַאִיתָא הֵתָם אַפ"ה אוֹסֵר רַב
הוּנָא מִטַּעַם חֻזְקָה דְּבִהֵמָה בְּחֵיָהּ ה"ה הֵכָא נְמִי יֵשׁ לְאֲסוּר אַף ע"ג דְּלִיכָא רִיעוּתָא מִטַּעַם
דְּבִהֵמָה בְּחֵיָהּ בְּחֻזְקַת אִיסוּר עוֹמְדַת וְעֲלֵה מְשַׁנִּי שְׁפִיר דְּהֵתָם אֲתִילִיד רִיעוּתָא בְּסָפִין
מִיְהַת אַע"פ דְּבִהֵמָה לֹא אַתְרַעְאִי מִשָּׂא"כ הֵכָא לִיכָא רִיעוּתָא כָּלֵל מִטַּעְמָא דְּפִרְש"י לְעֵיל
דִּישִׁיבַת הַקוּץ בְּלִי נְקִיבָה לֹאוּ כָּלוּם הוּא וְא"כ הַרִי מְכָאן רֵאִיָּה גְמוּרָה לְהַפֵּךְ דְּגַם בְּנְקִיבַת
הַנְּשֻׁט שְׁיִיף חֻזְקָה דְּאִינְה זְבוּחָה (וְהַרְבֵּי שִׁי' עֲשֶׂה לֹו עֶזֶר מְכָאן שְׁהוּא כְּנִגְדוֹ) וְא"ת אִפְתִּי
מֵאִי פְרִיף מְדַרְב הוּנָא אֲדַעֲוֹלָא דְנֵהִי דְגַבִּי נְקוּבַת הַנְּשֻׁט נְמִי שְׁיִיף חֻזְקָה דְּאִינְה זְבוּחָה
מ"מ אִיכָא חֻזְקַת כְּשָׂרוֹת דְּמַעֲיָקְרָא כְּנִגְדָה מִשָּׂא"כ בְּדַרְב הוּנָא לִיכָא חֻזְקָה לְהַתִּירָא כְּנִגְדָה
זֶה אִינוּ דְּהָא אֲמַרִי הֵתָם סָפִין אַתְרַעְאִי בְּהֵמָה לֹא אִיתְרַעְאִי וְכוּ' וְלִכְאוּרָה מֵאִי נ"מ בִּין
סָפִין לְבִהֵמָה אֲלֵא דר"ל פִּינּוֹן דְּבִהֵמָה לֹא אַתְרַעְאִי אֲלֵא סָפִין יֵשׁ לוֹמֵר הַעֲמֵד סָפִין עַל
חֻזְקָתוֹ שְׁהִי בְּדוּק שְׁהוּא שְׁלֵם מִתְחִילָה וְלֹא נִפְגַּם עַד אַחַר שְׁחִיטַת הַסִּימָנִים (וְגַם עַל
הַרְוֵב אִין הַסָּפִין עֲשׂוֹי לְפָגֵם בְּעוֹר כַּמ"ש בַּס' ח"ד שָׁם) וְאַפ"ה אֲסוּרָה מִטַּעַם הַחֻזְקָה
דְּבִהֵמָה בְּחֵיָהּ בְּחֻזְקַת שְׁאִינְה זְבוּחָה עוֹמְדַת וְה"נ בִּישָׁב לָהּ קוּץ פִּינּוֹן דְּנְקוּבַת הַנְּשֻׁט לֹא
מְהַנְנִי לִי שְׁחִיטָה יֵשׁ לוֹמֵר בְּהֵמָה בְּחֵיָהּ בַח"א עוֹמְדַת וְאַרְנוּח לֹן בְּזֶה מַה שְׁקוּינּוּהוּ מְכַבֵּר
לְמִצּוֹא רֵאִי לְדַעַת הַרְמַב"ם וְש"ע שְׁפוֹבְרִים דְּנְקוּבַת הַנְּשֻׁט לֹא מְהַנְנִי לָהּ שְׁחִיטָה וְתַמָּה
עֲלֵיהֶם הַפּמ"ג בַּס' ל"ג דְּמֵאִין הַרְגָלִים לְזֶה בַּש"ס כְּמוֹ שְׁהֵאַרְכְּנוּ בְּזֶה לְמַעְלָה הִנֵּה עֲכָשְׁוֹ
מְצָאנוּ רֵאִינוּ רֵאִי גְמוּרָה מְכָאן מִדְּפָרִיף לְעוֹלָא מְדַרְב הוּנָא שְׂכָל טַעְמוֹ הוּא מִשּׁוּם הַסָּפֵק
בְּשְׁחִיטָה וְאִם אִי דְּנְקוּבַת הַנְּשֻׁט לֹאוּ נְבִילָה הִיא וְאִין כָּאן סָפֵק בְּשְׁחִיטָה לֹא הִנֵּה פְרִיף
מִיְדִי אֲלֵא ע"כ דְּהִנֵּה נְבִילָה וְשְׁמַעִית מִינָּה תְרַתִּי חֲדָא דְּנְקוּבַת הַנְּשֻׁט נְבִילָה הִיא וְאִיְדָהּ
דְּחֲשִׁיב נְמִי סָפֵק בְּשְׁחִיטָה כְּדַאמְרִין: עוֹד הַבִּי הַגָּאוֹן שִׁי' רֵאִי מְדַבְרִי הַתּוֹס' בִּיבְמוֹת דָּף
ל' ע"ב דְּמַקְשׁוּ הֵתָם אֵהָא דִּישָׁב לֹו קוּץ בְּנְשֻׁט נִימָא נְשַׁחֲטָה הַתְרָה אֲלֵמָא דְּסָפֵק נְקִיבַת
הַנְּשֻׁט לֹא הִנֵּה סָפֵק בְּשְׁחִיטָה עַכ"ל וְלַע"ד גַּם מְהָא לֹא אִירְנִי דְּהֵלֵא כְּבָר הַרְאִיתָ לַד עַת
מְדַבְרִי הַתּוֹס' סַפ"ק דַּב"מ ד' כ' דַּס"ל בְּהַדְנָי דְּגַבִּי נְקוּבַת הַנְּשֻׁט אִיכָא חֻזְקָה לְאִיסוּרָא
וְלֹא שְׁיִיף בִּי נְשַׁחֲטָה הַתְרָה וְא"כ בְּהַכְרַח יִלְמּוּד סְתוּם מִן הַמְפּוֹרֵשׁ בְּמַקּוּם אַחַר דְּמָה
שְׂכַתְבוּ הַתּוֹ בִּיבְמוֹת וְזֶה לְשׁוֹנָם וְאוּר"י דְּהֵתָם חִיְיָשִׁי לְסָפֵק דְּרוּסָה מִשּׁוּם דְּשְׁכִיחָא

ומוכח' מילתא טפי לאיסורא מלקותא וכן ההיא דישב לה קוץ בנשט דחיישי' לא חשיב שהי' וכשרה כמו שנתבאר למעלה מילתא בטעמא בעזה"י וכ"ש שבנא הכרי' למאן דחייש לספק דרוסה עכ"ל דמ"ש וכן ההיא דישב לה קוץ וכו' אין הכוונה ליתן טעם על מה דלא אמרי' נשחטה הותרה הלא ר"ל על מה דמשמע בחולין שם דמאן דחייש לספק דרוסה חייש נמי להא דישב לה קוץ מדפריד לעולא מספק דרוסה משמע דשניהם שוין וא"כ לפמ"ש דדרוסה שכיח ומוכח טפי לאיסור בהכרח שגם בישב לו קוץ נמי כן הוא דשכיח ומוכח לאיסור כמו דרוסה דאל"כ לא הנה פריד לעולא מידי ולא הנה ל"ה אהדדי אבל אין ה"נ דגבי ישב לה קוץ איכא עוד שפעמד דהנה ספק בשחי' וכן משמע מדבריה' בחולין שם שלא הזכירו בקושיות' כלל להא דישב לו קוץ אלא הא דספק דרוסה ואין להקשות א"כ מאי קשי' להו ג"כ אספק דרוסה הלא גבי דרוסה חיישינו נמי שמא דרס בסימנים וא"כ הו"ל ספק בשחי' דלא אמרי' נשחטה הותרה זה אינו דא"כ אמרי' בספק דרוסה דצריד בדיקה מכפא דמוחא עד אמטא תסגי בסימנים לחוד ועוד הא ונשט אין לו בדיקה בספק דרוסה דבהמה לפי התוס' שם פנ"ל: ועתה אבא לי ליישב הראות שבהבאתי בחבורי תה"צ שם אשר שם קצרותי במסקנתי וכאן אבאר בעזה"י ביאור היטב אשר יאמר בי הוא זה ראשונה מדברי התוס' דככורות וב"מ ה"ל פבר נתבאר על נכון בעזה"י שנית מדברי הרשב"א בחדושו פא"ט דף נ' והש"ע ססי' ל"ד בנמצאת גרגרת שנפסקה או חסירה ואיכא למתלי שנעשה מחמת ששחט בשנים או שלשה מקומות תלינו ואם איתא דריעותא בסימנים פינו דלא מהני' בהו שחיטה הנה ספק בשחיטה היכי תלינו במידי אחריתא הא אי' בפ"ק דחולין דעד פחו לא תלינו בשיבר בה עצמות חלא משום דספין אתרעאי בהמה לא אתרעאי הא לא"ה לא תלינו בכל ספק בשחיטה כמו גבי מקנה דאפי' נתעסק באותו המין כל היום לא תנינו וכאן נמי הלא בהמה נמי אתרעאי והיכי תלינו ומ"ש הש"ך שם דמייירי דוקא בדאיכא הוכחה שמחמת ספין נעשה מש"ה הוא דתלינו לא משמע דכן מלשון הרשב"א שם הביאו הב"י שכתב אהא דמקיפין בקנה וכו' שכתבו אהא דמקיפין בקנה וכו' דמייירי במקום שאי אפשר שנגע בו ספין בשעת שחיטה שאפי' מותרין את הקנה לא אתרמי כנגד חתף העור אי נמי שיש היכר בדבר שלא נעשה בספין אלא בחתף עץ או קנה הא לא"ה תלינו עכ"ל הרי מבואר נגלה דכל שאין הוכחה להפך תנינו אפי' בדליכא הוכחה לזה שאנו תולין בו וכתבתי במסקנתו שם דכל שיש לתלות לאו ריעותא היא וכאן אפרש בעזה"י והוא דס"ל להרשב"א דעד כאן לא אמרי' התם האי טעמא דספין אתרעאי בהמ' לא אתרעאי אלא אליבא דרב חסדא דמכשי' אפי' בלא שיבר בה עצמו' אמטו להכי מכשיר משו' דבהמה לא אתרעאי ולא דמי למקנה שנמדד ונמצא חסר וכו' דהתם חסר ואתאי כתי' הראשון בתוס' שם ד"ה ספין דכיון דחסר ואתאי הו"ל חזקה העשו' להשתנות משא"כ גבי ספין העמד ספין על חזקתו שהי' בדוק מתחילה אבל בשיבר בה עצמות דאיכא למתלי תלינו לעולם אפי' בדאיכא ריעותא בבהמה ולא דמי לטבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ דלא תלינו אעפ"י שנתעסק באותו המין דשם ליכא חזקה להיתרא כנגד חזקה דהעמד טמא על חזקתו משא"כ גבי שחיטה דהעמד ספין על חזקתו פנ"ל וכן בנדון הרשב"א איכא חזקת פשרות דבהמה נגד החזקה דבהמה בחייה או רובא דכשרות מש"ה תלינו לכ"ע אפילו בדאיכא ריעותא בבהמה וכן

הַקְּנֻשִׁי דְּפָרִיף בְּתֵר הָכִי מֵהָא דְשַׁחַט אֶת הַנֶּשֶׁט וְכו' קָאֵי נָמִי אֲלֵא שְׂיִבֵר בְּהַ עֲצָמוֹת דַּאֲל"כ
לֹא הָיָה פָּרִיף מִיַּדֵּי וַא"ש.

עוֹד יִרְאֶה לַע"ד דְּהַרְשָׁב"א מְפָרֵשׁ הָא דְאֲמַרִּינן סְפִין אֲתֵרְעָאֵי בְּהֵמָה לֹא אֲתֵרְעָאֵי הַרְצוֹן
הוּא דְהַעֲמֵד סְפִין עַל חֲזַקְתּוֹ שֶׁהִי בְּדוּק וְנִשְׁלַם קוֹדֵם הַשְּׁחִיטָה וּבְתֵר הַשְּׁחִיטָה אֲפָגַם נֶגֶד
הַחֲזָקָה דְּבַהֲמָה בְּחֵיָהּ וְכו' (מִשָּׁא"כ בְּטָבֵל וְטָלָה דְּלִיכָא חֲזָקָה לְטַהֲרָה נֶגֶד חֲזַקְתָּ טוֹמְאָה)
וְכַדִּי שֶׁל תֵּאמַר מַה עֲנִין חֲזַקְתָּ הַסְפִין לְהַבְּהֵמָה לְזָה אֹמֵר סְפִין אֲתֵרְעָאֵי בְּהֵמָה לֹא
אֲתֵרְעָאֵי דְכִינן דְּבַהֲמָה לֹא אֲתֵרְעָאֵי אֲלֵא הַסְפִין שְׁפִיר מְהֵנִי חֲזַקְתָּ הַסְפִין לְהַכְשִׁיר רִיעוּתָא
דִּידְנִי אֲבָל אִם הִי הַרִיעוּתָא בְּגוּף הַבְּהֵמָה לֹא הִי מוֹעִיל חֲזַקְתָּ הַסְפִין לְרִיעוּתָא דְּבַהֲמָה
שְׁעָלִי אֲנִי דְנִין וְכַעֲיִן שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' פְּתוּבוֹת ע"י דְּחֲזַקְתָּ הָאִשָּׁה לֹא מְהֵנִי לְהָאֵב ע"ש)
וְכַה"ג כ' הַרִיטְבָ"א בַּפ"ג דְּעִירוּבִין דָּף ל"ה בְּשֵׁם הַר"מ בַּר שְׁנִיאֹר דְּלֹא שְׂיִבֵר חֲזַקְתָּ אֲלֵא
בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁעָמֵד בּוּ הַרִיעוּתָא ע"ש וְכ"ת מְלִשׁוֹן הַר"ן בְּחֻלְיִין שֶׁם שְׁמִפְרֵשׁ כֵּן הֵיִיא
דְּסְפִין אֲתֵרְעָאֵי וְכו' ע"ש מִשָּׁא"כ בְּנִדּוֹן הַרְשָׁב"א גְּבִי נִמְצָאת גְּרַגְרַת חֲסֵרָה דְּבַהֲמָה גּוּפָה
יֵשׁ לָהּ חֲזַקְתָּ אוֹ רִנְבָא דְּכַשְׁרוֹת שְׁנַעֲשֶׂה אַחַר שְׁחִיטָה נֶגֶד חֲזַקְתָּ דְּבַהֲמָה בְּחֵיָהּ וְכו'
פְּשִׁיטָא דְּחֲזַקְתָּ הַבְּהֵמָה עֲצָמָה יוֹעִיל לְרִיעוּתָא דִּידָהּ וְכִינן דְּהָכִי וְהָכִי אִיכָא חֲזַקְתָּ הו"ל
סְפִק הַשְּׁקוּל וְתִלְיִן שְׁפִיר כְּמוֹ דְּתִלְיִן הַתָּם לְדִידִן בְּשִׂיבֵר בּוּ עֲצָמוֹת וְלִרְב חֲסֵדָא בְּעֲצָם
הַמְּפָרְקַת וַא"ש הַשְּׁתָא אִפִּי לֹאִידָהּ שְׁנוּיָא דְּהַתּוֹסְפֵת שֶׁם ד"ה סְפִין דְּטַעֲמָא דְּרַב חֲסֵדָא
הוּא מְשׁוּם דַּס"ל עֲצָם הַמְּפָרְקַת וְדַאי פּוֹגֵם כְּמוֹ שְׂיִבֵר עֲצָמוֹת לְדִידִן וְעַפ"ז צְרִיף לְפָרֵשׁ
הָא דְּפָרִיף בְּתֵר הָכִי לְרַב חֲסֵדָא מֵהָא דְּסְפִק שְׁהָה וְכו' מַאי שְׁנָא וְכו' דְּהָכִי פָּרִיף דְּכְמוֹ
הַתָּם דַּאֲע"ג דְּהָרֹב אִין שׁוֹהִין לֹא תִלְיִן בְּרִנְבָא ה"נ אַע"ג דְּהָרֹב נִפְגָּם בְּעֲצָם הַמְּפָרְקַת
יֵשׁ לְחֹוֹשׁ וּמִשְׁנֵי ג"כ הֵכָא סְפִין אֲתֵרְעָאֵי וּבְהֵמָה לֹא אֲתֵרְעָאֵי לְכֵן הַעֲמֵד סְפִין עַל חֲזַקְתּוֹ
כְּנ"ל מִשָּׁא"כ בְּסְפִק שְׁהָה דְּאֲתִילִיד רִיעוּתָא בְּבַהֲמָה לֹא תִלְיִן בְּרִנְבָא דַּאִין שׁוֹהִין לְחוּד
פִּינן דְּלִיכָא חֲזַקְתָּ דְּכַשְׁרוֹת אֲבָל בְּדַאיכָא חֲזַקְתָּ דְּכַשְׁרוֹת בְּגוּף הַבְּהֵמָה לֹא אֲכַפְתָּ לָן
בְּרִיעוּתָא דְּבַהֲמָה כְּנ"ל וְעַפ"ז צְדָקוֹ דְּבָרֵי הַלְבוּשׁ בְּסִי' כ"ד בְּדִין נִמְצָאת גְּרַגְרַת שְׁמוּטָה
וְכו' שְׁמִשְׁמַע מְדַבְּרִי דַּאי אִיכָא לְמַתְלֵי מְפִנֵי שְׁמִשְׁמָשׁוּ וְדַחְקוּ לְאַחַר שְׁחִיטָה בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
נִשְׁמָטָה תְּנִינן וְהַשְּׁיִגּוֹ עָלֵינוּ הַתּוֹב"ש וְהַפּמ"ג שֶׁם דְּכָאן הָיָה סְפִק בְּשְׁחִיטָה וְדַמִּי לְטָבֵל
וְעָלָה דְּלֹא תִלְיִן וְלִפִּי דְּרַכִּינוּ יִתְכֵן דְּלֹא דַמִּי לְטָבֵל וְעָנָה דְּלִיכָא חֲזַקְתָּ לְטַהֲרָה נֶגֶד חֲזַקְתָּ
טוֹמְאָה מִשָּׁא"כ בְּנִדּוֹן דְּכַנְגָד חֲזַקְתָּ הַבְּהֵמָה בְּחֵיָהּ אִיכָא חֲזַקְתָּ אוֹ רִנְבָא דְּכַשְׁרוֹת פִּינן
שְׁהַסְפִק הוּא אִם הִי הַטְרִיפָה מְחִיִּים וְכַנ"ל וְהָרִי הָרַב אֹמֵר כֵּן הַרְשָׁב"א בְּחִדּוּשֵׁי וְהַש"ע
סְסִי' ל"ד דַּאֲפִי' בְּנִמְצָאת הַגְּרַגְרַת חֲסֵרָה תִלְיִן וּמַה לִּי חֲסֵרָה אוֹ שְׁמוּטָה כְּנ"ל שְׁלִישִׁית
מְדַבְּרֵי הַש"ף בְּנַה"ךְ סִי' ל"ג וְסְסִי' מ"ט בְּדִין נִיָּקֵב הַנֶּשֶׁט מִצַּד אֶחָד וְאִינוּ יָדוּעַ אִם ע"י
חֻלְיִי אוֹ ע"י קוֹץ דַּאֲסוּרָא וְנִסִּיב טַעֲמָא דְּלֹא חֲשִׁיב ס"ס שְׁמָא ע"י חֻלְיִי וְשְׁמָא נִיָּקֵב צַד
הַשְּׁנֵי מְשׁוּם דְּשְׁכִיחַ שְׁנִיָּקֵב צַד הַשְּׁנֵי ג"כ דְּמִשְׁמַע הָא ס"ס גְּמוּרָה מְהֵנִי אִפִּי' בְּנִיָּקֵב
הַנֶּשֶׁט וְכֵן מִשְׁמַע לְהַדְנִי מְדַבְּרֵי הַט"ז סְסִי' מ"ט וְכֵן בְּסְסִי' כ"ד ע"ש וְאֵע"ג דְּתִרְנוּיָהּ
ס"ל דַּס"ס בְּשְׁחִיטָה לֹא, מְהֵנִי מְשׁוּם דְּהָיָה ס"ס נֶגֶד חֲזַקְתָּ דְּבַהֲמָה בְּחֵיָהּ וְכו' אֲלֵמָא
דְּנִקּוּבַת הַנֶּשֶׁט לֹא הָיָה סְפִק בְּשְׁחִיטָה עַמ"ש שֶׁם וְלְדַרְכֵינוּ יִתְכֵן דְּנִדַּאי פְּשִׁהֲסְפִק הוּא
בְּעֲצָם הַשְּׁחִיטָה כְּגוֹן סְפִק שְׁהָה אוֹ דְרַס שְׁאִין שֶׁם חֲזַקְתָּ לְהִתְרָא לֹא מְהֵנִי ס"ס מִשָּׁא"כ
בְּנִקּוּבַת הַנֶּשֶׁט וְנָהִי דְשִׂיף בְּהַ חֲזַקְתָּ דְּבַהֲמָה בְּחֵיָהּ מ"מ הָא אִיכָא נָמִי כְּנִגְדָה חֲזַקְתָּ
כְּשָׁרוֹת דְּבַהֲמָה אוֹ רִנְבָא שְׁלֹא הִתְהַ שְׁרִיפָה מְחִיִּים וַא"כ הַעֲמִידָה עַל חֲזַקְתָּ זֶה נֶגֶד חֲזַקְתָּ

דְּבִהָמָה בְּחַיֵּיהֶּ וּשְׁקוּלִים הֵם מִשׁ"ה מְהַנִּי שְׁפִיר ס"ס גְּמוּרָה מִשׂא"כ בְּסִפְּק שְׁהָ אוֹ דָרְס אוֹ שְׂאָר סִפְּק שְׁהָ בְּעֶצֶם הַשְּׁחוּטָה לֹא שִׁינָה חֲזָקָת פְּשָׁרוֹת שְׁהָרִי הַסִּפְּק אֵינוֹ עַל הַבְּהֵמָה אֲלָא עַל הַשְּׁחִיטָה אִם שְׁחִטָּה פְּהוּגָן וְלִזְהָ הֵינן חֲזָקָה דְּבִהָמָה בְּחַיֵּיהֶּ בְּחֲזָקָת שְׂאִינָה זְבִיחָה קַיִימָא וְכֵה"ג תִּי הַפּמ"ג דְּבָרֵי הַט"ו בְּסִסִּי כ"ד ע"ש.

רְבִיעִי בְּקוֹדֶשׁ מִתְּשׁוּבַת מוֹהַר"מ לִוְבָּלִין סִי פ"ח בְּאַנְוִזוֹת שְׁמִלְעִיטִין וְנֶאֱבַד הַנֶּשֶׁט בְּלִי בְּדִיקָה דְּאִתָּא הֵתָם בְּאַפְּלִי תִימָא דִּהְוָה מִיעוּטָא דְשִׁכִּיחַ אַפְּ"ה שְׁרִי מִשׁוּם דִּהְוָה רְוּבָא וְחֲזָקָה דְנִשְׁחִטָּה הַתְּרָה וְכַתְּבִתִּי שֵׁם דֵּה"ט אֲשׁוּם דְלֹא חֲזִינָן רִיעוּתָא לְפָנֵינוּ ר"ל דְּאַפְּ"ל לְהַפּוֹסְקִים דְּבִמְקוֹם דְּאִתְּלִיד רִיעוּתָא אֲתֵרַע חֲזָקָה וְרְוּבָא (כַּמ"ש הַרְשֵׁב"א וְהָר"ן בְּשֵׁם ר"י דְלַעֲלִיל) הֵכָא בְּנֶאֱבַד הַנֶּשֶׁט דְלֹא חֲזִינָן שׁוּם רִיעוּתָא בְּנֶשֶׁט זֶה רַק רִיעוּתָא זֶה דְהִלְעֻטָה וְהָרִי גַם בְּאוֹתָן שְׁמִלְעִיטִין רֻב פְּשָׁרוֹת הֵם אִיכָא שְׁפִיר רְוּבָא וְחֲזָקָה מְבֹרְרָת (פִּינּוּן שְׁהַחֲשֵׁשׁ הוּא שְׁמָא נְקֵבָה עַכְשָׁיו מְהִלְעֻטָה) נֶגְדַּח חֲזָקָה דְּבִהָמָה בְּחַיֵּיהֶּ לַכ"ט לֹא אֲמָרִי סְמִיךְ מִיעוּטָא לְחֲזָקָה אַפִּי לַר"מ כְּדִאִתָּא בִּיבְמוֹת קִי"ט ע"ש וַא"ש אֲלָא שְׁהַתב"ש בְּסִסִּי נ"ג פְּתַב דְּמוֹהַר"מ לִוְבָּלִין אֲיִירִי בְּעֶגּוּלֵי דְקִים שְׁל בְּצֶק לְבַד אֲבָל בְּדָרְרִים הַחֲדִים רְוּבָן לְנֶקֶב ע"ש: הָעוֹלָה מְכָל זֶה לְדִינָא בְּחֲשֵׁשׁ סִפְּק נְקוּבַת הַנֶּשֶׁט פִּינּוּן דְנִקְוַבַת הַנֶּשֶׁט לֹא מְהַנִּי בִי שְׁחִיטָה שִׁינָה בִי חֲזָקָה דְּבִהָמָה בְּחַיֵּיהֶּ בַּק"א עוֹמְדָת אֲלָא דַּמ"מ הוּאִיל וְאֵין הַסִּפְּק בְּעֶצֶם הַשְּׁחִיטָה א"כ נֶגְדַּח חֲזָקָה דְּבִהָמָה בְּחַיֵּיהֶּ וְכו' אִיכָא חֲזָקָה דְכַשְׁרוֹת לְכֹן אִם אֵינְרַע אֵינְרַע קְלָקוּל בְּסִימְנִי וַא"י אִם קוֹנְדָם הַשְּׁחִיטָה אוֹ אַחַר הַשְּׁחִיטָה וְאִיכָא לְמַתְּלִי בְּמִידִי דְלֹא אַחַר שְׁחִיטָה נַעֲשֶׂה תְּלִינָן וְכַדְעַת הַרְשֵׁב"א הוּבָא בַש"ע סִי ל"ד ס"ט וְכ"ה דְעַת הַלְבוּשׁ בְּסִי כ"ד סִי"ז (אֲלָא שְׂאִינִי כְּדִאי לְהַקֵּל נֶגְדַּח הַתב"ש וּפּמ"ג שֵׁם וּמִשְׁמַעוֹת הַש"ךְ סִסִּי ל"ד מ"מ לְהַלְכָה נִלְע"ד כַּמ"ש וְאֵין לְדִינָן אֲלָא מַה שְׁעֵינִי רֹאוֹת) אוּלָם בְּדִלִיכָא מִיַּדִּי לְמַתְּלִי אוֹ בְּשְׂאָר סִפְּק נְקוּבַת הַנֶּשֶׁט לֹא מְבַעֲרִי לְדְעַת הַפּוֹסְקִים דְּגַם בְּשְׂאָר טְרִיפּוֹת הִיכִי דְאִיכָא רִיעוּתָא וְשִׁכִּיחַ אִיסוּרָא כְּמוֹ הֵיחֲרָא לֹא מוֹקְמִי אַחֲזָקָה אַפִּי בְּחֲזָקָה מְבֹרְרָת (ע' תב"ש סִי כ"ט ד"ה פְּתַב הַד"מ) מִשׁוּם דְּאִתְּרַע חֲזָקָה כ"ש בְּנְקוּבַת הַנֶּשֶׁט אֲלָא אַפִּי לְדְעַת הַתּוֹסֵף וְשִׂא"פ שְׁהַבִּי הַש"ךְ בְּסִי נ' דְּבְסִפְּק הַשְּׁקוּל מוֹקְמִינָן אַחֲזָקָה (דְּהִינּוּ חֲזָקָה מְבֹרְרָת מְהַנִּי אַפִּי בְּרִיעוּתָא דְמַחֲיִים וּבְרִיעוּתָא דְאִיכָא לְסְפִיקִי בְּלֹא אַחַר שְׁחִיטָה מְהַנִּי אַפִּי חֲזָקָה שְׂאִינָה מְבֹרְרָת כְּמוֹ שְׁהַעֲלָה הַתב"ש שֵׁם הֵכָא בְּסִפְּק נְקוּבַת הַנֶּשֶׁט לֹא מְהַנִּי אַפִּי חֲזָקָה מְבֹרְרָת פִּינּוּן דְאִיכָא חֲזָקָת אִיסוּר דְּבִהָמָה בְּחַיֵּיהֶּ וְכו' כְּנֶגְדָה וְאִיסוּרָה לְפ"ע אוּל' הִיכָא דְאִיכָא סִפְּק סְפִיקָא מְהַנִּי שְׁפִיר אַפִּי לְהַט"ז וְהַש"ךְ בְּסִסִּי ק"י דְגַבִּי סִפְּק הַשְּׁחִיטָה לֹא מְהַנִּי ס"ס זֶהוּ בְּסִפְּק בְּעֶצֶם הַשְּׁחִיטָה אֲבָל סִפְּק נְקוּבַת הַנֶּשֶׁט שְׁהַסִּפְּק הוּא עַל הַבְּהֵמָה אִם הֵיחֲרָה טְרִיפָה מַחֲיִים פִּינּוּן דְאִיכָא חֲזָקָת פְּשָׁרוֹת דְּבִהָמָה נֶגְדַּח חֲזָקָת אִיסוּר דְאִינָה זְבוּחָה אֲנֻדָא לֵה הַנֶּה חֲזָקוֹת לְגַמְרִי וּמְהַנִּי שְׁפִיר ס"ס כְּדִמּוּכַח מְדָבְרִי הַט"ז סִסִּי כ"ד וְסִסִּי מ"ט וּמְהַנִּי בְּנֵה"ךְ שֵׁם זֶהוּ מַה שְׁרַצִּינוּ לְבָאָר בַּעֲזָה"י: מַעֲתָה בַנ"ד הִיכִי שְׁהַתְּחִיל הַשׁוֹחֵט לְשַׁחֲטַת בְּהֵמָה וְחַתְּךָ פֶּל הָעוֹר וְשָׁהָ מְעַט פְּחוֹת מְשִׁיעוֹר שְׁהִי דְבִהָמָת לְדִיעָה הָרֵאשׁוֹנָה בְּרִסִּי כ"ג שְׁהִיא דְעַת הָרִי"ף וְהַרְמְב"ם וְהָרֵא"ש פֶּל שְׁלֹא יֵצֵא דָם יֵשׁ לְהַקֵּל מִטַּעַם ס"ס שְׁמָא לֹא נֶגַע בְּנֶשֶׁט וְשְׁמָא הַלְכָה כְּדִיעָה הָרֵאשׁוֹנָה הַנֶּה"ל דְכָל שְׁלֹא שְׁהָה בְּבִהָמָה בְּשִׁיעוֹר הַגְּבָהָה וְהַרְבָּצָה וְשִׁחִיטָת רֻב הַסִּימְנִים לֹא תָשִׁיב שְׁהִי וְכַשְׁרָה כְּמוֹ שְׁנַתְּבָאָר לְמַעֲלָה מִקְלָתָא בְּטַעֲמָא בַּעֲזָה"י וְכ"ש שְׁמוֹהֵרִיק"ו וּמְהַרְש"ל מְקִילִין בְּכָל עֲנָן אַפִּי בְּשָׁהָ שְׁיַעוֹר שְׁהִי לְכֹן יֵשׁ לְסִמּוֹךְ עֲלֵיהֶּוּ עַכ"פ בְּדִלָא שְׁהָה שְׁיַעוֹר שְׁהִי אַפִּי שְׁלֹא

במקו' הפ"מ מטעמ' דאמרון: אולם לפי אה שפא בשאלה שהשוחט אמר פרי לי שלא חתף פי אם חצי העור פל שהרגיש בחוש שלא ירד הספין יותר מחצי עובי העור בזה מקיל הפמ"ג ז"ל אפי' ביצא דם מפח כ"ש ע"ש אבל כשלא הרגיש הלא למראית העין אין להקל ביצא דם אלא בהפ"מ כשפרי לו למראית העין מיהת שלאו חתף רק חצי העור אבל בנ"ד דלא יצא דם וגם אמר פרי לי שלא חתף רק מקצת העור לא דינא ולא דינינא דשקל' אפי' שלא במקום הכ"מ ומאן יהיב משופרי שופרי דבי' בדאי ואכלינן מיני' והפא להחמיר נחמיר לעצמו ולא לאחרים זהו מה שנלע"ד וד' ב"ה יתן הטוב ויראנו מתורתו נפלאות וינהלני על מי מנוחות מהטרדות העמוסות ובאות ויעשה עמנו לטובה אות: דברי הק' משה זאב בעהמ"ס מראות הצובאות פרק אלו טריפות בהרא"ש פ"ד ורבינו אליעזר בר נתן זקני פסק כעולא וכו' ומסתבר כדברי הר' אליעזר וכו' עכ"ל וכתב רי"ו דליש מפרשים שפא ניקב ועלה בו קרום למי שפסק כעולא אין חוששין וסגי בבדיקה עכ"ל והביאו הב"ח והשיג עליו וז"ל אלמא בדיקה מיהו צריף והא לימא למאן דפסק כעולא ליכא נפקותא בין הפירושי' כיון דאין חוששין אף בדיקה אין צריף פי היכי דאין צריף בדיקה למ"ד אין חוששין לספק דרוסה ועוד דמדמי לי למחט שנמצא בעובי בית הפוסות מצד אחד כשירה בלא בדיקה עכ"ל וראיתי בתשו' פמ"א ח"ר סי' א' דמקהי חקתא טובא בדינים אלו והרבה להשיב אפו על הב"ח בזה וכן על הטור ברמזים שכתב ג"כ כהב"ח דלראב"ן שפסק כעולא אפי' בדיקה א"צ ותורף דבריו שם דע"כ הראב"ן ס"ל כפי הא' דרש"י דהבריא פירושו דנתרפא והו"ל קרום שעלה מחמת מכה בושט דאינו קרום דאם כשי' הב' דהבריא פירושו ניקב מאי קשי' לי' מהא דמחט שנמצא בעובי ביה"כ דהא ודאי גם במחט בביה"כ צריף בדיקה אם לאי ניקב מעבר לעבר ואפי' בדיעבד אסור אם לא בדיקו בקו' וכיון שפן הקא גבי נשט דאין לו בדיקה מבחוץ אסור אפי' בדיעבד ואי ס"ל להראב"ן דנשט נמי יש לו בדיקה מבחוץ ועולא אשמועינן דאין חוששין וא"צ בדיקה כמו שפי' הרא"ש ולמאי דלא קיימל"ן כעולא צריף בדיקה כ"ש דלא קשי' מידי מהא דמחט שנמצא בעובי ביה"כ דהתם נמי צריף בדיקה א"ו דרש"י שפי' הבריא היינו נקוב לטעמ' אזיל בפ' השוחט דף כ"ח שמפ' עובדא דהתם בבר אוןא דמסמס קועי' דמא לענין נקב ומדקאמר דמהני בדיקה לנשט מבפנים מוכח דלא חיישי' שפא נתרפא דאל"כ אפי' מבפנים לא יועיל בדיקה שפא נתרפא לכן הוא מפרש בכאן הבריא ניקב אבל הראב"ן מפרש ההיא דפ' השוחט כפי' התוס' שם דלענין דרוסה איירי וז"כ שפיר מצינו למימר דחיישי' שפא הבריא ונתרפא ומפרש לדעולא בכאן דאין חוששין שפא הבריא היינו שפא נתרפא וס"ל דנשט יש לו בדיקה מבחוץ אלא דהחשש שפא נתרפא וקמל"ן עולא דלא חיישי' להא ועלה הביא הראב"ן ראי' ממחט בעובי ביה"כ מצד אחד כשירה ולא חיישי' שפא נקבה לחוץ ונתרפא אבל לעולם בדיקה בעי דלמא ניקב מעבר לעבר במפולש וכדעת רי"ו הנ"ל ודלא פהטור וב"ח ושאר אחרונים ששגו בזה ועל מ"ש הב"ח דא"צ בדיקה כ' היכי דא"צ בדיקה למ"ד אין חוששין לספק דרוסה פאב שלא זכה להבין דבריו בזה דאטו הראב"ן דפסק כעולא ס"ל דאין חוששין לספק דרוסה הלא בהד"ל אפסיק הלכתא דחוששין לספק דרוסה אלא דאתי עלה מדין מחט שנמצא בעובי ביה"כ דל"ח שפא נתרפא והתם ודאי בדיקה בעי אם לא עבר המחט מעבר לעבר ואם לא בדיק אסורה כדאי' בס"מ"ח עכ"ד בארובה וקצרה: ואני אומר

שְׁמֵלִיצְתוֹ אֶל חִיקוֹ תָּשׁוּב (במ"ש על הטור בְּרִמְזִים וּב"ח וְש"ף וְשָׂאָר אַחֲרוֹנִים שֶׁהֵמָּה שָׁגוּ בְּרוֹאָה ח"ו) וְאַחַר הַמְּחִילָה מִכְּבוֹדוֹ הֵרַב נִהְפֹּךְ הוּא שֶׁשָּׂגָגָה יָצְאָה מִלְּפָנֵי הַשְּׁלִיט הֵרַב ו"ל וְדַבְּרֵי הַטּוֹר וּב"ח וּש"א נְקִיִּים וּבְרוּרִים בְּכּוֹנֶנֶת הַרְּאָב"ן וְהָרָא"ש ו"ל בְּזֶה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאָר בְּעֵזֶה"י אֲשֶׁר יֵאמַר פִּי הוּא זֶה: רֵאשׁוֹנָה הוּא מ"ש הַב"ח ו"ל מְהֵא דְסִפְק דְרוּסָה לְמ"ד אֵין חוֹשְׁשִׁין רֵאשׁוֹנָה לְסִפְק דְרוּסָה אִפִּי בְּדִיקָה א"צ וּמָה שֶׁתָּמָה ע"ז דְּהָא לַכ"ע קִימֵל"ן וְדָאֵי דְחוֹשְׁשִׁין לְסִפְק דְרוּסָה לַע"ד דְּבָרָיו פְּרָאֵי מוּצָק מְהֵא דְכְּתָבוּ הַרְּאָב"ן וְהָרָא"ש דֵּה"ט דְּחוֹשְׁשִׁין לְסִפְק דְרוּסָה מְשׁוּם דְּרוּסָה שְׂכִיחַ מְשֵׁא"כ בְּנִקְיַת הַקּוּץ לְעֵבֶר הַשְּׁנִי דְלֹא שְׂכִיחַ וְהָא דְחוֹשְׁשִׁין לְסִפְק דְרוּסָה הוּא דְבַעֲי בְּדִיקָה א"כ מְשִׁמַּע דָּאֵי לֹא הָוֵה שְׂכִיחַ אֲלֵא כְּמוֹ נְקִיבַת הַקּוּץ אִפִּי בְּדִיקָה לֹא הָוֵה בְּעֵי מְפָלֵל דְּגַבֵּי נְקִיבַת הַקּוּץ מִיְהִת לֹא בְּעֵי בְּדִיקָה וּפְשִׁיט הוּא וְלִכֵּן פֶּתַח הַב"א פִּי הֵיכִי דֵּא"צ בְּדִיקָה לְמ"ד אֵין חוֹשְׁשִׁין ה"נ גַּבֵּי יֵשֵׁב לוֹ קוּץ בְּנֶשֶׁט דַּלְכ"ע אֵין חוֹשְׁשִׁין מְשׁוּם דְלֹא שְׂכִיחַ כְּמוֹ דְרוּסָה א"צ בְּדִיקָה וְכַנ"ל: בַּמ"ש דְּהָרְאָב"ן ע"כ ס"ל פְּהֵאֵי פִּירוּשָׁא דְהֵבְרִיא הֵינְנוּ נִתְרַפָּא דְלֵאֲיִדָּהּ פִּירוּשָׁא דְהֵבְרִיא הֵינְנוּ נִקְיָב אֵין מְקוּם לְקוּשְׁנֵי הַרְּאָב"ן מִהֵהִיא דְמַחֲט בְּבִיה"כ הוּא חֲמוּהָ מְאוּד שֶׁהָרִי הָרָא"ש שֶׁהֵבִי דַבְּרֵי הַרְּאָב"ן וְהִסְכִּים עִמּוֹ מִפְּאֵת קוּשְׁנֵי זֶה מְפָרֵשׁ בְּהֵדְנֵי דְהֵבְרִיא הֵינְנוּ נִקְיָב כְּמוֹ שְׁפִי הָרִי"ף וְלֹא הֵבִיא כָּלֵל אֲיִדָּהּ פִּירוּשָׁא דְהֵבְרִיא נִתְרַפָּא וְלִכֵּן כְּתַב דְּלִפִּי מָה שְׁפִי דְלַעֲנֵן נִקְיָב יֵשׁ לְנֶשֶׁט בְּדִיקָה מִבְּחוּץ הָא דְקֵאָמַר אֵין חוֹשְׁשִׁין ע"כ ר"ל דְּאִפִּי בְּדִיקָה לֹא בַעֲי וְדָאֵי ע"י בְּדִיקָה פְּשִׁיטָא דַּלְכ"ע אֵין מְקוּם לְחוּשׁ שְׁנִתְרַפָּאוּ וְאִם אֵיתָא לְדַבְּרֵי הֵרַב ו"ל דְּלֵהֵאֵי פִּירוּשָׁא לְק"מ מִהֵהִיא דְמַחֲט בְּעוֹבֵי בִיה"כ לְמָה הַנְּצָרָה הָרָא"ש לְהוֹצִיא הַסּוּגִיא מִפְּשִׁטָּה וְלְהַמְצִיא תִּירוּץ אַחַר לְקוּשְׁנֵי הַש"ס מָה שֶׁלֹּא גִנְכַר בַּש"ס מִפְּאֵת הַקּוּשְׁנֵי דְמַחֲט בְּעוֹבֵי בִיה"כ הֵלֵא לְפִי פִּירוּשׁוֹ אֵין מְקוּם לְהַךְ קוּשְׁנֵי דְמַחֲט בְּבִיה"כ כְּלָל וְאַחֵי הַסּוּגִי כְּפִשְׁטָה וְאֵי מְשׁוּם דְּאִסִּיק אֲדַעְתֵּי גַם מֵאֲיִדָּהּ פִּירוּשָׁא דְהֵבְרִיא נִתְרַפָּא הֵי לוֹ לְהַעֲמִיד הַסּוּגִי כְּפִשְׁטָא וְלְדַחוּת הַךְ פִּירוּשָׁא דְהֵבְרִיא נִתְרַפָּא בְּאַמַּת הַבְּנִין שֶׁפִּיִּדּוּ מִפְּאֵת הַךְ קוּשְׁנֵי דְמַחֲט בְּעוֹבֵי בִיה"כ דְּצ"א שֶׁנִּתְרַפָּא וְתוֹ דְּמִסִּיּוּם הָרָא"ש וְאָמַר וְאֶפְשָׁר דְּלַרְב אֶלְפָּס ו"ל הֵי מְחַלֵּק מְשׁוּם דְּעוֹבֵי בִיה"כ הוּא עַב ל"ח שְׂמָא הֵבְרִי וּמִסְתַּבְּרָא כְּדַבְּרֵי הַרְּאָב"ן דְּמְשׁוּם עוֹבֵי כָּל דְּהוּ אֵין לְחַלֵּק וְכוּ' וְלָמָּה לִי כָּל זֶה הֵלֵא הָרִי"ף ו"ל מְפָרֵשׁ בְּהֵדְנֵי דְהֵבְרִי הֵינְנוּ נִקְיָב וּמַעֲיָקְר' לְק"מ מִהֵהִיא דְמַחֲט בְּבִיה"כ דֵּהֵת' נְמִי צָרִיךְ בְּדִיקָה וְכ"ש שְׁגַם בְּדַבְּרֵי הָרָא"ש אֵין זָכַר לְהַךְ פִּירוּ' דְהֵבְרִי נִתְרַפָּא כְּלָל וְהָאֵיךְ יִתְכַּן לְהַעֲמִיד דַּבְּרֵי הָרָא"ש עַפ"י אוֹתוֹ הִפִּי אֲשֶׁר לֹא זָכַרוּ כְּלָל וְאַדְרָבָּה מְפָרֵשׁ לְהַפְּדָה: אֲלֵא וְדָאֵי דַבְּרֵי הַרְּאָב"ן וְהָרָא"ש הֵם בְּלִתְהֵי פִּירוּשָׁא דְהֵבְרִיא הֵינְנוּ נִקְיָב וּקְמֵל"ן עוֹלָא דָּאֵין חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא נִקְיָב וְא"צ בְּדִיקָה כְּלָל דְּאֶפ"ה קִשִּׁי מְהֵא דְמַחֲט שְׁנַמְצָא בְּעוֹבֵי בִיה"כ מִצַּד אֶחָד כְּשִׁירָה דְמְשִׁמַּע דְּכְשִׁירָה בְּלִי בְּדִיקָה (כַּמ"ש הָרָא"ש לְקַמֵּן בְּסִי י"ג דְּלִשׁוֹן כְּשִׁיר מְשִׁמַּע בְּלִי בְּדִיקָה ע"ש וְכ"כ הַט"ז בְּסִסִּי ל"ו ס"ק כ"א) זָמָּה שֶׁטַּעַן הֵרַב ו"ל דְּהָאֵיךְ יִתְכַּן לְהַכְשִׁיר בְּלִי בְּדִיקָה אִם לֹא נִקְיָב תְּמַדָּד לְעֵבֶר לֹא יִדְעָנָא מֵאֵי קִשִּׁי גַבֵּי בֵּית הַכּוֹסוֹת טְפִי מַגְבֵּי נֶשֶׁט דְּכְתַב הָרָא"ש בְּהֵדְנֵי דְלַעֲוֹלָא אֵין חוֹשְׁשִׁין וְא"צ בְּדִיקָה וְע"כ לֹאמַר דְּהֵינְנוּ בְּאִם אָנוּ רוֹאִין שֶׁהַמַּחֲט תְּחֻבָּב בְּעוֹר הַפְּנִימִי לְבַד וְאֵינוּ מַגִּיעַ לְעוֹר הַחִיצוֹן א"צ בְּדִיקָה בְּעוֹר הַחִיצוֹן מְחַשֵּׁשׁ שְׂמָא מִתְּחִילָה עֵבֶר לְחוּץ וְשׁוֹב חֲזָר לְאַחֲרוֹי דָּאֵין מְחַזִּיקִין רִיעוּתָא דְלֹא חֲזִינָן וְה"נ גַּבֵּי מַחֲט שְׁנַמְצָא בְּבֵית הַכּוֹסוֹת מִצַּד אֶחָד דְּהֵינְנוּ שְׂרוּאִין לְהֵדְנֵי שֶׁהַמַּחֲט תְּחֻבָּב בְּצַד אֶחָד וְאֵינוּ מַבִּיעַ לְעוֹר חִיצוֹן כְּשִׁירָה בְּלִי בְּדִיקָה בְּעוֹר הַחִיצוֹן כְּלָל דְּלֹא

מחזיקינן ריעותא לומר שפבר עבר המחט להלן ממקום זה שהוא עומד עתה ואח"כ חזר לאחוריו דמהי תיתי וזהו דעת מהרש"ל ביש"ש והרמ"א בת"ד שהבי' הש"ך לקמן בס' מ"ח ס"ק כ"ה להכשיר בנאבד הביה"כ קונדם שפדקו אם ניקב לחוץ ע"ש ור"ל שעכ"פ ראו שהמחט לא הגיע לחוץ אלא סלא פדקו אם הי' ניקב לחוץ להלן ממקום תחית המחט וסייג הש"ך שם שפן דעת הרא"ש וכ"כ עוד הש"ך שם בס"ק ל"ב שדעת הרא"ש שא"צ בדיקת אם יש נקב בעור חיצון של ביה"כ ור"ל ג"כ להלן ממקום תחית המחט וכן מוכח עוד מהא דסייג הרא"ש פאן ואפשר דרב אלפס הי' תחלק משום דטובי ביה"כ הוא עב ל"ח שפא הבריא ואם איתא דהבר' פירושו נתרפא אבל לעולם חיישי' שעבר המחט להלן וניקב לחוץ וצרי' בדיקה אם לא ניקב לחוץ רק דלא חיישי' שפא נתרפא מה מקום יש לחלק לענן הבר' ונתרפא בין עור עב לעור דק וכי עור עב אינו עשוי להתרפאות כעור דק אלא ודאי ר"ל דגבי ביה"כ שעורו עב אין לחוש שפא עבר המחט להלן ממקום עמידתו כעת וניקב פלו משא"כ בעור דק שפדקר מועט שתפס להלן עבר פלו וזה"נ מוכח מפרש"י ור"י ושא"פ לקמן בד' ג' שהביאו התוס' והרח"ש שם ס' ל"ד שמתחלק בין ביה"כ להמסס דבהמסס אפי' מצד אחד טריפה לפי שדפנו דק חיישי' שפא ניקב לחוץ משא"כ בביה"כ שעורו עב משמע להד' דמשום שעורו עב לא חיישי' שפא עבר המחט להלן ממקום עמידתו וניקב לחוץ כמו שפיאר בתה"ד ונהביאו הש"ך בס' מ"ח ס"ק כ"ב וביותר מוכח מד' ר"ת שהבי' הרא"ש שם לחלק בין נשט דאכלה ופע' בי' וגמ' לי הוא דחיישי' שפא עבר המחט להלן ואח"כ חזר לפנים ע"י הנענוע והנדנדוד אבל בהמסס וביה"כ אם הבריא נא הי' המחט חוזר לתוכו ע"ש הרי להד' דגבי ביה"כ בין לרש"י ובין לר"ת לא חיישינן שפא ניקב לחוץ להלן ממקום עמידתו כעת וא"כ ודאי היכא שרא' וידע שהמחט הי' תחוב מצד אחד לבד ולא הגיע לחוץ ואח"כ נאבד בלי בדיקה אם ניקב לחוץ פשר עכ"פ במקום הפ"מ פדעת היש"ש ונהרב בת"ח דלעיל כו'.

אבל דעת הרא"ש הוא אפי' לכתחילה א"צ בדיקה להלן ממקום עמידת המחט מדקתני מצד אחד פשי' משמע אפי' בלו בדיקה מעבר השני***(הגה"ה והא דאי לקמן דף נ"א ונהפכה רבי ומצא עלי' קורט דם פי' הב"י ובנה"כ דלא מפני שצרי' בדיקה אלא מקרה הי' ומצא עלי' קורט דם ויש להביא ראי' לזה דאם איתא דר"ל שרבי הצרי' בדיקה מבחוץ א"כ היכי קאמר)** פדלעיל לכן הוכיח הרא"ש שפיר מהא דמחט בעובי ביה"כ דא"צ בדיקה דה"ה גבי נשט נמי קיימל"ן כעולא דא"צ בדיקה פלל כמו שהבינו הטור ברמזים והב"ח וכן הש"ך ס' מ"ח ס"ק ל"ב ושאר אחרוני' דבריו בזה ואע"ג דבסי' ל"ד הביא בשם רש"י ז"ל שמתחלק בין עור ביה"כ שהוא עב להמסס וכן נשט שעורו דק ששם***(אפי' שפחנם טרח לשמוע דבר זה דמתני' היא המסס וביה"כ שניקבו לחוץ וכו' הא טובא קמל"ן דבעי בדיקה לאפוקי מדעולא בשמעתין דס"ל שאין חוששין שפא הבר' וניקב להלן ואפי' בדיקה א"צ גבי נשט וכ"ש בביה"כ מהני טעמי דלעיל (וד' הט"ז ס' מ"ח ס"ק י"ב שכ' דהא נמי פשיטא צ"ע) א"ו דרבי נמי לא הצרי' בדיקה אלא שעפ"י מקרה הפכה או יאמר שבנדון שבא לפני ר' הי' המחט תחוב בעומק פל כף עד שלא הי' ניכר אם עובר לחוץ או לאו כי אם ע"י הפיכה לצד השני לכן הפכה פנ"ל:)** לא ס"ל לחלק בהכי כמו שפיאר בכאן להד' ואמר דמשום עובי.

כָּל דְּהוּ אֵין לְחַלְקַן וְכֵן צ"ל נְמִי בַּמ"ש שֶׁם בְּשֵׁם ר"ת לְחַלְקַן בֵּין הַמַּסָּס וּבִיה"כ לְוָשֵׁט מְשׁוּם דְּאָכְלָה וּפְעִיל בִּי גַּמְדָא לִי וְחִזְרָה הַמַּחֲט לְפָנִים וְכֵן"ל גַּם זֶה לֹא ס"ל לְדִידֵי לְחַלְקַן בְּהִכִּי כְּמוֹ שֶׁבִּיאָר בְּהַדְּנָה בְּחֻלְקָה דְּלַעִיל וְכֵן"ל: שׁוּב אָנִי אוֹמֵר הִגַּם לְפִי מַה שֶׁתּוֹפֵס הָרַב ז"ל בְּדַבְרֵי הָרֶאָב"ן שֶׁמְפָרֵשׁ כִּפִּי הָרֵאשׁוֹן שֶׁפִּרְשׁ"י הַבְּרִי' נִתְרַפָּא ג"כ מוֹכַח דַּס"ל לְהָרֶאָב"ן דְּגַבֵּי מַחֲט בְּעֹנְבֵי בִיה"כ שָׂאָם נֶאֱבַד הַמַּחֲט בְּלִי בְּדִיקָה מֵעֶבֶר הַשְּׂנִי פְּשִׁירָה בְּדִיעֵבַד כָּל שְׂרָאוֹ מִתְחַזְּקָה שְׂלֵא הִי תְּחֻב רַק מִצַּד אֶחָד דִּישׁ לְהַבִּין לְהַד פִּירוּשָׁא דְהַבְּרִי' הֵינּוּ נִתְרַפָּא מֵאֵי פְּרִיָּה הַש"ס לְעֹלָא מְהָא דְחֻשְׁשִׁין לְסַפְק דְרוּסָה וּפְרִשׁ"י דְמְשׁוּם דְעַל אַרְי' בֵּינֵיהוּ חֵינְשִׁי שְׂמָא דְרַס וּמְצָרִיכִין לִי בְּדִיקָה וְה"נ בְּיֵשֵׁב לוֹ קוּץ בְּנִשְׁט מִצַּד אֶחָד יֵשׁ לְחוּשׁ שְׂגָמֵר נְקִיבְתוּ הָא עֹלָא לֹא קָאֵמֵר אֲלֵא דְאֵין חֻשְׁשִׁין שְׂמָא נִקְבַּב וְנִתְרַפָּא וְלֹא יוֹעִיל הַבְּדִיקָה אֲבָל לְשְׂמָא נִקְבַּב חֵינְשִׁי וּבְעִיל בְּדִיקָה כְּמוֹ בְּדְרוּסָה וּמַה עֲנִין הַחֲשָׁשׁ דְסַפְק דְרוּסָה לְחֲשָׁשׁ דְשְׂמָא נִתְרַפָּא וְאֵין לוֹמֵר דְהַש"ס מְדַמָּה הַד חֲשָׁשׁא דְשְׂמָא נִתְרַפָּא לְחֲשָׁשׁ דְסַפְק דְרוּסָה שְׂהוּא ג"כ חֲשָׁשׁא רְחוּקָה מִי שְׂקֻלָּן בְּפֻלְס לְהַשְׁוֹתָן יַחַד בְּלִי גִירוּמִין מַה שְׂאֵין עֲנִין זֶה לְזֶה כָּלֵל וְתוֹ א"כ לְמָה שְׂתַק רַש"י מְלַפְרֵשׁ הַקְּוִשְׁלִי גַם לְהַד פִּירוּשָׁא דְהַבְּרִיא נִתְרַפָּא וּבְהַכְרַח לוֹמֵר דַּס"ל לְהַש"ס בְּפִשְׁטוֹ שְׂאָם הֵינּוּ חֻשְׁשִׁין שְׂמָא נִקְבַּב לְחוּץ וְדֹאֵי לֹא הִי מוֹעִיל בְּדִיקָה מְשׁוּם הָאֵי חֲשָׁשׁא דְשְׂמָא נִתְרַפָּא וְע"כ דְטַעֲמָא דְעֹלָא הוּא דְלֹא חֵינְשִׁי שְׂמָא נִקְבַּב הַמַּחֲט לְהֵלֵן מִמְּקוֹם תְּחִיבְתוּ לְחוּץ וְהָא דְלֹא קָאֵמֵר אֵין חֻשְׁשִׁין שְׂמָא נִקְבַּב מְשׁוּם דְעַכ"פ לְכַתְּחִילָה בְּעִיל בְּדִיקָה מֵעֶבֶר הַשְּׂנִי דְכָל דְאֵיכָא לְבְרוּרֵי מְבָרְרִין וְלַעֲנִין נִקְבַּב יֵשׁ לוֹ בְּדִיקָה מִבְּחוּץ וְכֵינּוּ דְאָנוּ רוֹאִין לַעֲנִין שְׂאֵין נִקְבַּב מִבְּחוּץ לֹא שְׂיָיָה כָּלֵל לוֹמֵר אֵין חֻשְׁשִׁין שְׂמָא נִקְבַּב לְחוּץ דְהָא עֵין בְּעֵין נִרְאָה שְׂלֵא נִקְבַּב מִבְּחוּץ אִם לֹא שְׂיָאֵמֵר דְאֵין חֻשְׁשִׁין שְׂמָא הַבְּרִיא וְנִתְרַפָּא דְהֵינּוּ שְׂנִיקְבַּב וְנִתְרַפָּא מְטַעַם דְלַעֲנִין דִּיעֵבַד וְדֹאֵי לֹא חֵינְשִׁי כָּלֵל שְׂנִיקְבַּב הַמַּחֲט לְהֵלֵן מִמְּקוֹם תְּחִיבְתוּ וְלְחוּץ וְעַלָּה פְּרִיָּה שְׂפִיר מ"ש מְסַפְק דְרוּסָה כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ"י דְכֵינּוּ דְעַל אַרְי' בֵּינֵיהוּ חֵינְשִׁין שְׂמָא דְרַס וְאֲפִי בְּדִיעֵבַד לֹא סָגִי בְּלִי בְּדִיקָה וּבְמְקוֹם דְלִיכָא לְמִיקָם אֲבָדִיקָה טְרַיְפָה ה"נ פִּינּוּ דִישְׁב נוֹ קוּץ בְּנִשְׁט יֵשׁ לְחוּשׁ שְׂמָא גָמֵר נְקִיבְתוּ וְיִצָּא לְחוּץ וּבְדִיקָה לֹא מְהַיֵּי דְהָא יֵשׁ לְחוּשׁ שְׂמָא נִתְרַפָּא כֵּן"ל וְהַשְׂתָּא אִם אֵיתָא דַּס"ל לְהָרֶאָב"ן דְּגַבֵּי מַחֲט בְּעֹנְבֵי בִיה"כ דְאֲפִי בְּדִיעֵבַד אֲסוּרָה בְּלִי בְּדִיקָה כְּמוֹ בְּדְרוּסָה אֲלֵא דְבְעִיל לְמַפְשֵׁט מְהַתָּם דְלֹא חֵינְשִׁי שְׂמָא הַבְּרִיא וְנִתְרַפָּא הַפָּה סְבַרְתַּ הַש"ס בְּכָאן לְמָה הַנְּצָרָה לְדַחֲוֵק וּלְחַלְקַן עוֹד מְשׁוּם דְדְרוּסָה שְׂכִיחַ הָא לְפִי דְרָכוּ מְעַיקְרָא לַק"מ מְהָא דְחֻשְׁשִׁין לְסַפְק דְרוּסָה לַעֲנִין בְּדִיקָה דְהֵלֵא גַם בְּמַחֲט בְּנִשְׁט וּבְעֹנְבֵי בִיה"כ נְמִי לֹא סָגִי בְּלִי בְּדִיקָה אֲלֵא דְבְדִיקָה מְהַיֵּי וְלֹא חֵינְשִׁי שְׂמָא הַבְּרִיא וְנִתְרַפָּא וּמַה עֲנִינּוּ לְדְרוּסָה ח"ו אִם אֵיתָא דַּס"ל לְהָרֶאָב"ן כְּהָאֵי פִירוּשָׁא דְהַבְּרִיא וְנִתְרַפָּא ע"כ ס"ל נְמִי דְגַבֵּי מַחֲט בְּנִשְׁט וּבְעֹנְבֵי בִיה"כ מִצַּד אֶחָד דְהֵינּוּ שְׂרֹאִין שְׂאֵין הַמַּחֲט מְגִיעַ לְצַד תְּשַׁע אֵין חֻשְׁשִׁין שְׂמָא נִקְבַּב לְחוּץ וְחֻזְרָה לְאַחֻרֵיו וְנִהֵי דְלְכַתְּחִילָה יֵשׁ לְרֵאוֹת לְעֶבֶר הַפְּנִי פִינּוּ דְאֵיכָא לְבְרוּרֵי מְבָרְרִין וְכַדְלַעִיל מ"מ אֵין הַבְּדִיקָה מְעַפְכַּת בְּדִיעֵבַד כָּלֵל דְמִדְיָנָא אֵין לְחוּשׁ לְזֶה מְדַקְתְּנִי מִצַּד אֶחָד פְּשִׁירָה מְשַׁמַּע אֲפִי בְּלִי בְּדִיקָה וְאֲמַטוֹ הִכִּי הַנְּצָרָה לוֹמֵר דְלֹא דְמִי לְסַפְק דְרוּסָה דְמְשׁוּם דְעַל אַרְי' בֵּינֵיהוּ חֵינְשִׁי שְׂמָא דְרַס וְלֹא מִתְקַשְׂרָא בְּנִי בְּדִיקָה מְשׁוּם דְדְרוּסָה שְׂכִיחַ אֲבָל קוּץ אוֹ מַחֲט בְּנִשְׁט אוֹ בְּבִיה"כ אֵין לְחוּשׁ שְׂגָמֵר הַמַּחֲט נְקִיבְתוּ לְהֵלֵן מִמְּקוֹם שְׂהוּא עוֹמֵד כְּעַת כֵּן"ל וְעַפִּי"ז יִתְכַּן לְיִישְׁב

ג"כ לשון רי"ו דלעיל שפכת דליש מפרשים שפא ניקב ועלה בו קרום למי שפסק פעולא.

אין חוששין וסגי בבדיקה וכו' אלמא ס"ל דבעי בדיקה דהיינו לכתחילה פיון דאיפא לברורי מבררין כמו גבי רוב מנויין א"ש מןמחי' ודייק לה מדקאמר שפא הברי' ונתרפא משמע הא שפא ניקב עדיין חיישי' אבל בדיעבד גם הוא יודה שאין הבדיקה מעפכת וכל זה להי"מ הברי' נתרפא אבל הרי"ף והרא"ש שפמפרשי' הברי' ניקב וס"ל שיש בדיקה לושט מבחוץ לענין נקב ע"כ למאן דפסק פעולא אפי' לכתחילה נמי א"צ בדיקה כמ"ש הרא"ש והרשב"א בהדנ' וכמ"ש הטור ברמזי' וב"ח ופ"ד סי' מ"ח וש"א לדעתם כמו שפיארנו למעלה: עוד שם בתשובה הנ"ל השיג על הט"ז וסי' ל"ג ס"ק ט"ז שפכת דאפי' בנמצא קוץ בושט מונח בלא תחיבה ויש קורט דם בפנים יש לאסור והבי' ראי' מהש"ס א"ט ד' מ"ג דאמר ר"כ ישב אתמר אבל נמצא לא אצטריף לעולא לאשמועינו דמותר דכולהו חיוי ברייתא קוצי אכלן ואי ס"ד דאפי' בדאיפא קורט דם בפנים נמי שרי בנמצא מאי קאמר פולהו חיוי ברייתא קוצי אכלן אטו פולהו חיוי ברייתא נמצא בהם קורט דם בפנים ודלמא הא קמל"ן עולא דאפי' בדאיפא ק"ד בפנים שר"י ואין לומר דלא הקפיד על קורט דם א"כ גם בנמצא בחוץ לא נאסר א"ו בזה ה"נ דאסור והשיג ע"ז וכתב ולי נראה דאין פאן קושני' פלל דלא ניחא לי' לאוקמי בנמצא קוץ וקמל"ן דאע"ג דאיפא קורט דם אפ"ה מכשיר דא"כ אמאי קאמר מצא לה קוץ בושט הו"ל למימר מצא קורט דם בושט אין חוששין וממילא ידעי' אפי' בנמצא קוץ ויש ק"ד דהא חיוי ברייתא קוצי אכלן ומה לי נמצא עכשיו הקוץ לפנינו או אם ברור לנו שהי' קוץ בושט ועכשיו נמצא בו ק"ד וזהו קושני' ר"כ באמת אלא ע"כ בנמצא אף שיש ק"ד אין חידוש פלל להתיר עכ"ל וכבר קדמו בזה הש"ף בנה"כ אבל לא ירדתי לס"ד דא"כ אמאי אוסר רמ"א בהגה"ה בנמצא ויש ק"ד בחוץ הלא ק"ד בחוץ פלי שום קוץ ודאי פשרה (ע' ט"ז ס"ק י"ג) א"כ גם בנמצא קוץ ויש ק"ד בחוץ נימא פיון דכל חיוי ברייתא קוצי אכלן הו"ל פאילו נמצא ק"ד בחוץ ואין שם קוץ בפנים פלל דשרי א"ו דכל שיש קוץ בפנים אפי' מונח ואינו תחוב תלינן הק"ד מתמת הקוץ ה"נ ביש ק"ד בפנים והש"ף ז"ל לטעמין' אונל שהשיג על הרמ"א גם בדין ק"ד בחוץ אבל הט"ז קאי בשיטת הרמ"א שאוסר בנמצא מונח ויש ק"ד בחוץ שא"כ יש לאסור גם בק"ד בפנים וזה שכל הט"ז ואין לומר דלא הקפיד על ק"ד א"כ גם בנמצא בחוץ לא נאסר ר"ל פנ"ל ומ"ש בתשו' הנ"ל עוד וזה לשונו וגם ח"ש הט"ז ואין לומר דלא הקפיד על ק"ד וכו' לא זכיתי להבין זה איף מבי ראיה מדברי מאן דלא פסיק פעולא דלמא לעולא לא חיישי' לקורט דם פי היכי דלא חייש בישוב לה קוץ בושט אבל לספק הש"ע דפסק דלא פעולא אלא דחוששין בישוב לה קוץ וכן בנמצא ויש ק"ד מבחוץ יש לאסור בק"ו מישוב עכ"ל והאריף שם ודבריו תמוהין בזה דהא שהוא מרבנן הנה בעי למימר דנמצאת אתמר אבל בישוב מודה עולא דחיישי' וא"כ ה"ה דמודה בנמצא ויש ק"ד בחוץ כמו לדין ואין להבי' ראי' מהא דכתבו הפוס' שם אהא דעולא דאפי' יש ק"ד בפנים אין לחוש אם אין ק"ד בחוץ דנדאי אליבא דעולא דלא חייש בנמצא תחוב לא אכפת לן בק"ד מבפנים דתלינן הק"ד מתמת התחובה שבעור הפנימי משא"כ לדין דחיישינן בישוב לו קוץ בפני' לבד שפא הברי' גם בנמצא מונח ויש ק"ד בפנים יש לחוש ולומר שנדאי הי' תחוב בפנים פיון שיש ק"ד בפנים: אולם

הַרְשֵׁב־א בַת־הָאָרוֹן וְהָרִ"ן הִבִּיאוּ בְּשֵׁם הַתּוֹסֵ' שְׁפָתָבו דַּעֲוֹלָא אִיגְרִי דְּוִקָא בְּנִמְצָא ק"ד בְּפָנִים דַּאֲל"כ תְּלִינן דְּלֵאחַר שְׁחִיטָה נִתְחַב וְהַשִּׁיגוּ עֲלֵיהֶם מִהָא דְקָאֵמַר נִמְצָאָת לָא אֲצִטְרִיף לַעֲוֹלָא לֵאשְׁמוּעִי דְכּוֹלְהוּ חִינּוּ בְּרִינְתָא קוֹצִי אַכְלֵן וְאִי בְּדַאיפָא ק"ד אִטו כּוֹלְהוּ אִית לְהוּ ק"ד (פְּעִין הוֹכַחַת הַט"ז הַנ"ל) הִנֵּה כִּי כֵן יִרְאֶה שְׁדַעַת הַתּוֹסֵ' הוּא דְק"ד לָא הָוָה רִיעוּתָא פְּלִל אִפִּי בְּנִמְצָא מִבְּחוּץ לְכֵן קָאֵמַר שְׁפִיר דְּנִמְצָאָת לָא אֲצִטְרִיף לַעֲוֹלָא לֵאשְׁמוּעִי אִפִּי בְּדַאיפָא ק"ד פִּינּוּ דְכּוֹלְהוּ חִינּוּ בְּרִינְתָא קוֹצִי אַכְלֵן הוּ"ל פְּאֵלוּ נִמְצָא ק"ד בְּלִי קוּץ דְּפִשִׁיטָא דָּאִין לְחוּשׁ וּכְמוֹ שְׁדַחָה בְּנֵה"ךְ אַבְל הַרְשֵׁב־א וְהָרִ"ן ס"ל דַּעַת הַרְמָ"א בַּהֲגַה"ה דְק"ד בְּחוּץ וְדַאי חֲשִׁיב רִיעוּתָא דְתְּלִינן בְּקוּץ וְאִמְטוּ הִכִּי הִקְשׁוּ שְׁפִיר דְתָם אִיתָא דַּעֲוֹלָא אִיגְרִי דְּוִקָא בְּק"ד בְּפָנִים הָאִיף אָמַר דְּבְנִמְצָא לָא אֲצִטְרִיף לִי לַעֲוֹלָא לֵאשְׁמוּעִי וְכַנ"ל וְזֶהוּ סִינְעֵתָא לְדַעַת הַרְמָ"א בַּהֲגַה"ה שׁוֹשׁ לְאַסְוֹר בְּנִמְצָא מְוַנַּח וַיֵּשׁ ק"ד מִבְּחוּץ אוּלַם בְּשִׁישׁ ק"ד מִבְּפָנִים אִין רֵאִי מִשָּׁם דַּעַד פְּאֵן לָא הַשִּׁיגוּ הַרְשֵׁב־א וְהָרִ"ן עַל הַתּוֹסֵ' אֶלָּא לְפּוֹם מֵאִי.

דַּס"ל דַּעֲוֹלָא אִיגְרִי דְּוִקָא בְּשִׁישׁ ק"ד עֲלֵה פְתָבו דְּלִיתָא דַּא"כ הִכִּי קָאֵמַר נִמְצָאָת לָא אֲצִטְרִיף לַעֲוֹלָא לֵאשְׁמוּעִינּוּ דְהָא בְּיֵשׁ ק"ד בְּפָנִים צְרִיכָא וְצְרִיכָא וּר"ל דַּעַכ"פ מוֹכַח מְזַה דַּעֲוֹלָא מִיגְרִי אִפִּי בְּדַלִּיפָא ק"ד בְּפָנִים מִיְהוּ גַם בְּדַאיפָא ק"ד בְּפָנִים אִין לְחוּשׁ בְּנִמְצָא הַקוּץ מְוַנַּח וְלֵא תַחֲוֹב וְהָא דְקָאֵמַר נִמְצָאָת לָא אֲצִטְרִיף לַעֲוֹלָא לֵאשְׁמוּעִי וְלֵא מוֹקִי לָהּ בְּשִׁישׁ ק"ד בְּפָנִים מִשׁוּם דַּעֲוֹלָא לָא הַזְכִּיר מְקוּרְט דָּם כְּלוּם וְאִם אִיתָא דַּעֲוִיקָר רְבוּתָא דִּידְנִי מִשׁוּם הַקוּרְט דָּם הוּא לָא הָוָה שְׁתִּיק מְלַהֲזִפִּירוּ בְּהַדְנִי פְנ"ל: הַעוֹלָה מְזַה בְּנִמְצָא קוּץ מְוַנַּח בְּוִשֵׁט וַיֵּשׁ ק"ד מִבְּחוּץ תְּלִיָא בְּפִלּוּגְתָא דְּלֵהַתּוֹסֵ' שְׁרִי וְלֵהַרְשֵׁב־א וְהָרִ"ן חִינְשִׁי לְכֵן יֵשׁ לְאַסְוֹר אִפִּי בְּמִקּוּם הַפ"מ אַבְל בְּשִׁישׁ ק"ד בְּפָנִים וְלֵא מִבְּחוּץ יֵשׁ לְהַקֵּל עַכ"פ פְּדַעַת הַרְמָ"א בַּהֲגַה"ה פִּינּוּ דְּהַתּוֹסֵ' מְקוּלִין אִפִּי בְּשִׁישׁ ק"ד בְּחוּץ וּמַדְבְּרִי הַרְשֵׁב־א וְהָרִ"ן אִין הַכְּרַע לְאַסְוֹר בְּק"ד בְּפָנִים וְכ"ש מִהַש"ס פְּנ"ל: שְׁאֵלָה דַּעֲזוּה"י לְמַנָּה בְּן מְנָה אֵלוּף בִּינָה ה"ה כְּבוֹד אַה' יְדִיד ה' וְיְדִיד נְפִשִׁי הַרְבַּ הַמְּוַפְלָג בְּתוֹרָה וְיִרְאֶה חֲרִיף וּבְקִי בְּצַדִּיקָתוֹ יִמְלֵט אִי נְקִי כְּקַשׁ"ת מו"ה יַעֲקֹב נ"י מְכַתְּבוּ הַק' הַגִּיעֵנִי לְנִכּוֹן בְּנִדּוֹן הַשְּׁאֵלָה הַזֹּאת קָמִי דְמַר בְּעֵצָם הַקּוּלִי שְׁנַשְׁבַּר סְמוּךְ לַגּוֹף כְּמַעַט פְּחוֹת מְפִאָצְבַּע וְחִזּוֹר וְנִקְשָׁר שִׁישִׁי וּבְכָר נִתְבַּשֵּׁל הָעוֹף וְלִיפָא לְמִיקָם אַבְדִּיקַת הַנִּיבִי' וְנִדּוֹן זֶה נִשְׁאֹל נִשְׁאֵל מַעֲמָדִי אַבְל הַשְּׁאֹל שִׁינָה אֵת טַעְמוֹ וְלֵא יְדַעְתִּי שְׁמַכ"ת נִצָּב לְרִיב עֲמוֹ כִּי גַם שִׁינָה שְׁמוֹ וְשֵׁם עִירוֹ וְאוּלֵי טַעְמוֹ וְנִמְוִקִי עֲמוֹ (פְּהֵיָא דְקַדוּשִׁי מ"ד וְאִף דְּהֵתָם חוּמְרָא וְהָכָא קוּלָא מ"מ טוֹב מְזַה הַמְּשִׁיב לְפִי תַנּוּמוֹ) וּבְכָר הַסְּפָמְתִי לְהַתִּיר בַּהַפ"מ כְּמוֹ שְׁפִיאָרְנוּ לְשָׁם בְּקַצְרָה.

עוֹד יִרְאֶה לַע"ד שִׁישׁ לְהַקֵּל בְּזַה מִטַּעַם חֲזָקָה דְּנִשְׁחַטָּה הַתּוֹרָה דַּאֲפִי לְדַעַת הַרְמָ"א בַּהֲגַה"ה רְסִי' נ' דְּהִיכָא דַּאיכָא רִיעוּתָא מְחִיִּים לָא אָמַרִי נִשְׁחַטָּה הַתּוֹרָה הֲלֵא בִּיאַר בַּתב"ש רְסִי' כ"ט דַּאֲף רְמ"א לָא קָאֵמַר אֶלָּא דְּוִקָא בְּרִיעוּתָא שְׁאִין לָהּ חֲזָקָה מְבוֹרְרַת פְּהֵיָא דְּמִים בְּמוֹחַ מִשׁוּם דְּכִינּוּ דַּאֲתִילִיד בְּהָ רִיעוּתָא כְּבָר יִצְאָה מְפִלֵל הָרוּב בְּהַמּוֹת פְּשׁוּרוֹת דְּהָא רוּב בְּהַמּוֹת הַפְּשׁוּרוֹת אִין לָהֶם רִיעוּתָא וְאִפִּי"ת דְּכְשָׁרָה ע"כ הִיא מִן הַמִּיעוּט וְכִינּוּ דַּאֲוִדָא לָהּ הָרוּב גַּם הַחֲזָקָה דְּמַעֲיָקְרָא הַבָּא מִכַּח הָרוּב אֲוִדָא לָהּ מִשָּׁא"כ בְּדְרוּסָה וַיֵּשֶׁב לָהּ קוּץ בְּוִשֵׁט אִי לָאו דַּאֲיִסוּרָא שְׁכִיחִי טְפִי גְּבִיָּהוּ הִי לָהֶם חֲזָקָה מְבוֹרְרַת שְׁהָרִי בּוּדַאי לָא הִיָּתָה דְּרוּסָה מַעֲיָקְרָא וְכֵן הַקוּץ לָא הִי לָהּ מְקוּרְטָם בּוּדַאי זֶהוּ ת"ד וַא"כ בַּנ"ד

גבי נשבר העצם הוא ג"כ חזקה מבן־רית שְהָרִי בְּנֻדָּאֵי לֹא נִוְלְדָה שְבוּרַת הָעֶצֶם גַּם הֶרְמִ"א יוֹדֵה דְאוּקְמֵי אַחְזָקָה אִפִּי בְרִיעוּתָא דְמַחְזִיִּים וְאֵעִפִּי שְהָרַב בַּת"ש שְׁמֵ סָגֵר עֲלִינוּ מְבוּא פֶל הַסְפִיקוֹת וְאָמַר שִׁמ"מ יֵשׁ לְחוּשׁ בְּשֶׁאֵר סְפִיקוֹת אִפִּי בַכּה"ג דְאִיכָא חֲזָקָה מְבִנְרַת מְשׁוּם דְאִיָּה שׁוֹקֵל אִם הַסְפִיקוֹ הֵם שְׁקוּלִי' אִו אִם דְאִיסוּרָא שְׁכִיחַ טְפִי כְמוֹ בְּסִפְק דְרוּסָה מ"מ בַּנ"ד וְדָאֵי הִתְרָא שְׁכִיחַ טְפִי דִהְוָה כְּעִין ס"ס שְׁמָא נְשִׁבֵר אִינוּ כְּשִׁמוּט וְאִת"ל כְּשִׁמוּט שְׁמָא לֹא אִיעֵפוּל נִיבְיָ: אִיבְרָא שְׁהָש"ף רְסִי' נ' כְּתַב שְׁדַעַת הֶרְמִ"א הוּא דְלַעוֹלָם מַחְזִיקִין מְאִיסוּר לְאִיסוּר וְהַתּוֹס' פִּד"א לֹא קִיָּמִי כִי אִם אֲלִיכָא דְרַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְמוּקִי לָהּ בְּשִׁנֵי פְתִי עֲדִים אֲבָל בְּמַסְקָנָא דְמַסְקֵי אֲבִינִי וְרַבָּא דְכָל שְׁיֵשׁ בְּקַדוּשִׁי' יֵשׁ בְּגִירוּשִׁי' וּבְגִירוּשִׁין נְמִי בְּסִפְק קְרוּב לָהּ חוֹלְצָת ס"ל לְאַבְיִי וְרַבָּא דְלֹא מוּקְמֵי אַחְזָקַת הִתְרָא הוּאִיל וְנוֹלַד הַסְפִיק בְּעוֹד שְׁהִיתָה בְּחֲזָקַת אֲשֶׁת אִישׁ וּפְלִיגֵי אַרְבָּה וְרַב יוֹסֵף בְּעִיקְרָא דְדִינָא וְלֹא מְשׁוּם חוּמְרָא עַכ"ד וְכִינּוּן שְׁפִן בַּנ"ד נְמִי לֹא מוּקְמֵי אַחְזָקָה בְרִיעוּתָא דְמַחְזִיִּים וּבְחִידוּשֵׁי הִבְאִיתִי רְאִי נְכוּנָה לְדַעַת הַש"ף ו'ל מִפ' יֵשׁ נוֹחֲלִין קַל"ה בְּעוֹבְדָא דִּיהוּא גְבָרָא דִּיהוּהּ מוֹחֲזֵק לִן דְלִית לִי אַחֵר וְכוּ' דְקָאֵמַר רַב יוֹסֵף עֲדִי בְּצַד אֲסִתּוֹן וְתִיָּאֲסֵר וְאַבְיִי וְרַבָּא פְּלִיגֵי עֲלִי וּמַסְקֵי אִם הִקְלֵנוּ בְּשִׁבּוּי' נִיקָל בְּאֲשֶׁת אִישׁ וְכוּ' וּפְרַשְׁב"ם שְׁמֵ וְנ"ל אִם הִקְלֵנוּ בְּשִׁבּוּיָהּ וְכוּ' וְאוּקְמָה אַחְזָקָה דְאִיסוּר קַל הוּא נְקַל בְּאִיסוּר אֲשֶׁת אִישׁ דְאִיכָא אִיסוּר חֲנֻק וְהָרִי הִיא בְּחֲזָקַת אִיסוּר עַד עֵתָה וְאֵל תְּתִירְנָה מְסַפֵּק וְכוּ' ע"ש: וְהִנֵּה מַה שְׁפִי דְנִיקָל בְּאִיסוּר אֲשֶׁת אִישׁ דְאִיכָא אִיסוּר חֲנֻק לְכַאוּרָה אִינוּ מוּבָן דִּיהָ יְבָמָה לְשׁוּק הוּא אִיסוּר לֹא כְמוֹ שְׁבּוּי' וְצ"ל דִּהֶר"ש ו'ל קֵאֵי אֲלֶשׁוֹן הַש"ס דְאָמַר נְקַל בְּאִיסוּר אֲשֶׁת אִישׁ וּבְש"ס הוּא אֲשִׁגִּירַת לְשׁוֹן בְּעֵלְמָא מְסוּנְגִי דְקַדוּשִׁי' דָּף י"ג דְאִיירִי הֵתֵם בְּאִיסוּר אֲשֶׁת אִישׁ מְמַשׁ וְעֲלִי קֵאֵי הֶר"ש בְּפִירוּשׁוֹ דְאִיכָא אִיסוּר חֲנֻק אֲבָל בְּכָאֵן עֵיקַר הַטַּעַם הוּא מְשׁוּם חֲזָקַת אִיסוּר כְּמוֹ שְׁפִיִּים הֶר"ש בְּפִירוּשׁוֹ וְהָרִי הִיא בְּחֲזָקַת אִיסוּר עַד עֵתָה אֲבָל גַּם זֶה צָרִיף לְהִבִּין דְמֵאֵי חֲזָקַת אִיסוּר יֵשׁ שְׁמֵ הֵלֵא כְּפֶר הִיתָה בְּחֲזָקַת הִתְרָא לְשׁוּק וּבְהִכְרַח לְפָרֵשׁ דְמִיירִי שְׁקוּל זֶה יֵצֵא בְּעוֹד שֶׁהִי הַבַּעַל חֵי שְׁיֵשׁ לוֹ אַחִים בַּמִּדָּה"י שְׁפִינּוּן שְׁנוֹלַד הַסְפִיק בְּעוֹד שְׁהִיתָה בְּחֲזָקַת אִיסוּר אֲשֶׁת אִישׁ הו"ל חֲזָקָה לְאִיסוּרָא גַּם לְעִנְיָן יְבָמָה לְשׁוּק דְמַחְזִיקִין מְאִיסוּר לְאִיסוּר וְכַדַּעַת הֶרְמִ"א וְהַש"ף ו'ל וְעַפִּי"ז יִתְפָּרֵשׁ לְשׁוֹן הַש"ס ג"כ שְׁפִיר שְׁאָמַר אִם הִקְלֵנוּ בְּשִׁבּוּי' שְׁחִין שְׁמֵ חֲזָקָה נְקַל בְּזוֹ שְׁהִיתָה עוֹמְדַת בְּחֲזָקַת אִיסוּר אֲשֶׁת אִישׁ וְלָכֵן אָמַר נְקַל בְּאֲשֶׁת אִישׁ.

מַעֲתָה רַב יוֹסֵף וְאַבְיִי וְרַבָּא פֶל חַד לְטַעֲמִי' אֲזִיל דְרַב יוֹסֵף יְלִיף לְהִתְרָא לְשֵׁם גְּבִי יְבָמָה לְשׁוּק מְדִין שְׁבּוּי' לְטַעֲמִי' אֲזִיל דְאִית לִי בִיבְמוֹת שְׁמֵ דְאַפִּי הִיכִי דְאֲתִילִיד רִיעוּתָא בְּחִיִּי הַבַּעַל נְמִי אוּקְמָה אַחְזָקַת הִתְרָא לְשׁוּק דְאִין מַחְזִיקִין מְאִיסוּר לְאִיסוּר וְאַמְטוֹ לְהִכִּי מִיָּתִי רֵאִי שְׁפִיר מְדִין שְׁבּוּי' לְדִין יְבָמָה דִּיהֵתֵם אוּקְמָה בְּחֲזָקַת הִתְרָא וְאַבְיִי וְרַבָּא דְאֲקָשׁוּ עֲלִי דְאִם הִקְלֵנוּ בְּשִׁבּוּי' וְכוּ' גַּם לְטַעֲמִיָּהּ אֲזִיל דְמַשְׁקֵי בִיבְמוֹת דְגַם בְּסִפְק גִּירוּשִׁין נְמִי חוֹלְצָת וְלֹא מוּקְמֵי אַחְזָקַת הִתְרָא לְשׁוּק מְשׁוּם דְמַחְזִיקִין מְאִיסוּר אֲשֶׁת אִישׁ לְאִיסוּר יְבָמָה לְשׁוּק מַש"ה אֲקָשׁוּ עֲלִי שְׁפִיר דְאִם הִקְלֵנוּ בְּשִׁבּוּי' נְקַל בְּזוֹ דִּיהוּהּ קִיָּמָא מְעִיקְרָא בְּאִיסוּר אֲשֶׁת אִישׁ וְזֶה רֵאִי בְרוּרָה לְהַש"ף ו'ל דְאַבְיִי וְרַבָּא פְּלִיגֵי אַדְרַבָּה וְרַב יוֹסֵף וְס"ל דְמַחְזִיקִין מְאִיסוּר לְאִיסוּר וְגַבִּי טְרִיפָה נְמִי בְרִיעוּתָא דְמַחְזִיִּים לֹא אֲמָרִינוּ נְשַׁחֲטָה הַוְתָּרָה: אוּלָם בַּנ"ד יֵשׁ לְצַדֵּד לְהִקָּל עַפ"י מַה דְמַסְיָק הַתַּב"ש שְׁמֵ דְאַפִּי' לְשִׁי' ר"י וְהַרְשָׁב"א וְהֶר"ן דְס"ל בְּסִפְק הַשְׁקוּל לֹא אֲמָרִי נְשַׁחֲטָה הַוְתָּרָה מ"מ כְּעִנְיָן עַכ"פ רִיעוּתָא בְרוּרָה

ובנ"ד בְּנִשְׁבֵּר הַעֲצָם וְחֹזֵר וְנִקְשֵׁר שֵׁשִׁי"י אֵין פֶּאן רִיעוּתָא בְּרוּרָה לְחֹזֵשׁ לְעִיפּוּל נִיבְּנִי
שְׁהָרִי לֹא הֶזְזַר רִיעוּתָא זֹו בִּשְׁ"ס וְלֹא בְּדַבְּרֵי הָרֵאשׁוֹנִים (וְהַשְּׁ"ף גּוּפְנִי מְחַלֵּק בְּצַר מַה
בֵּין נִשְׁבֵּר לְנִשְׁמַט) א"כ ל"ע אֵין לְחֹזֵשׁ לְסִפְיָא דְעִיפּוּל נִיבְּנִי בְּכַה"ג וְעוֹד דְּהָא הַר"ש
מֵאֲיִיבְרָא מִתִּיר בְּחֹזֵר וְנִקְשֵׁר אִפִּי בְּמִקּוּם צְנֻמַּת הַגִּידִין שְׁאִין הַטְּרִיפּוֹת הַצֵּד עֲצָמוּ ס"ל
שְׁאֵם הִי טְרוּפָה בְּשִׁבְרָה זֶה בְּשׁוּם צֵד לֹא הִי אֶפְשָׁר לְהַתְּרַפְּאוֹת שֵׁשִׁי"י וְהִישׁ אוֹסְרֵי
שְׁבִסִי נ"ו נְמִי לֹא אֶסְרוּ פִי אִם מִסְפִּיקָא א"כ עכ"פ ל"ע הִנֵּה רִיעוּתָא בְּרוּרָה וַיֵּשׁ לוֹמַר
בְּזֶה נִשְׁחַטָה הַחֵתְרָה כצ"ל: וּבִתְשׁוּ"נ"ב חִי"ד סִי"ק צֵדָד ג"כ לְהַקְלֵל בַּהֲפ"מ וְהוֹצִי' פֶּן
מִדְּבַרֵי הַשְּׁ"ף שְׁכ' דְּבִנְשִׁבֵּר אִפִּי רוּאָה שְׁנַפְסָקוּ רַק שְׁאִינוּ בְּקִי בְּנִתְעַפְּלוּ יֵשׁ לְהַקְלֵל בַּהֲפ"מ
ק"ו אִם לֹא רָאָה כָּלֵל שְׁנַפְסָקוּ ע"כ וּבִס' לְבוּשֵׁי שְׂרָד הַשִּׁיג עָלָיו וְכ' שְׁהַרְבּ ו"ל שְׁגָה
בְּלִשׁוֹן הַשְּׁ"ף שְׁכ' וְאִינוּ בְּקִי בְּנִתְעַפְּלוּ וְהֵבִין דְּהֵיִינוּ שְׂיֹודַע בְּעֲצָמוּ שְׁאִינוּ בְּקִי וְלִיתָא
דֵּא"כ הָאִיָּה פֶתַב הַשְּׁ"ף דִּישׁ לְהַחְמִיר בְּנִשְׁמַט בְּכַה"ג אִפִּי בַּהֲפ"מ כָּל שְׂרוּאָה שְׁנַפְסָקוּ
וְתִפְּוֹק לִי דֵּאִפִּי בְּלֹא נְפָסָקוּ נְמִי טְרִיפָה מִסְפִּיקָא אִפִּי בַּהֲפ"מ בִּי שְׁאִינוּ בְּקִי בְּעִיפּוּל נִיבְּנִי
א"ו דְּכַנּוּנַת הַשְּׁ"ף הוּא לְמַה שְׁאִין בְּקִיאִין בְּנִתְעַפְּלוּ וּבְזֶה הַקְלֵל בַּהֲפ"מ וְא"כ אֵין רֵאִי
מְזֶה לְהַקְלֵל בְּלִי בְּדִיקָה כָּלֵל עכ"ד וְשֵׁלֵא כְּדַת הַשִּׁיג בְּזֶה דְּפִשְׁט לִשׁוֹן הַשְּׁ"ף שְׁכַתְבֵּי רַק
שְׁאִינוּ בְּקִי וְכֹ' מִשְׁמַע שֶׁהוּא אִינוּ בְּקִי וְלֹא שְׁאִין אֲנוּ בְּקִיאִין דְּלִשׁוֹן אֵין אֲנוּ בְּקִיאִין לְחֹד
וְלִשׁוֹן אִינוּ בְּקִי לְחֹד וְתוּ דֵּא"כ לְאִינָה צְנֻרָה פֶתַב הַשְּׁ"ף כָּלֵל הָאִי שְׁאִינוּ בְּקִי דְּהֵיִינוּ מַה
שְׁאִין אֲנוּ בְּקִיאִין הֵלֵא כְּבָר מְבִנְאָר לְהַדִּי' פֶּן בַּהֲגַה"ה וְלֹא הִי לוֹ לֹמַר בִּי אִם שְׂרוּאָה
שְׁנַפְסָקוּ לְחֹד אוֹ שְׂרוּאָה שְׁנַפְסָקוּ וְלֹא נִתְעַפְּלוּ דִישׁ לְהַחְמִיר אִפִּי בַּהֲפ"מ מִשׁוּם שְׁאִין
אֲנוּ בְּקִיאִין דְּהָא עֲלָה קִאִי וְתוּ לְפִי דְּרַכּוּ צ"ל דְּהַרְמָ"א בַּהֲגַה"ה שְׁהַקְלֵל בַּהֲפ"מ אֲיִירֵי
דְּנֻקָא בְּדֵלָא נְפָסָקוּ לְחֹד וּמִסְתִּימוֹת לִשׁוֹנוֹ לֹא מִשְׁמַע פֶּן אֶלָּא דְּאֲיִירֵי כְּכֹל עֲנִין מִשׁוּם
דְּבַהֲפ"מ לֹא קִימֵל"ן כִּי"א אֵלוּ שְׂפּוֹכְרִים דְּאֵין אֲנוּ בְּקִיאִין אֶלָּא לְהַמְחַבֵּר דְּבְּקִיאִי שְׁפִיר
דְּהָא עַל דְּבַרֵי הַמְחַבֵּר קִאִי וְכֵן מִשְׁמַע מִלִּשׁוֹן הַשְּׁ"ף גּוּפְנִי"י בִּס"ק ג' שְׁכַתְבֵּי שְׂנֹרָה מִדְּבַרֵי
הַרְבּ דֵּאִפִּי בְּלֹא נְפָסָק אֵין אֲנוּ בְּקִיאִין מִשְׁמַע דַּע"פ אֲיִירֵי הַרְבּ גַּם בְּנְפָסָק ע"ש אֶלָּא
וְדֵאִי דְּהַרְבּ בַּהֲגַה"ה אֲיִירֵי בְּחִשְׁשׁ וְאֵין אֲנוּ בְּקִיאִין דְּבִנְהָ שְׁנֹה נִשְׁמַט לְנִשְׁבֵּר דְּבִאֵין הַפ"מ
יֵשׁ לְהַחְמִיר אִפִּי בְּלֹא נְפָסָקוּ וּבַהֲפ"מ שְׂרִי אִפִּי בְּנְפָסָקוּ וְרוּאָה שְׁלֵא נִתְעַפְּלוּ וְלֹא חִיְיִשִּׁי
דְּלִמָּא אֵין אֲנוּ בְּקִיאִין וְהַשְּׁ"ף אֲיִירֵי בְּאֵי שְׁאִינוּ בְּקִי דֵּאִם רוּאָה שְׁנַפְסָקוּ יֵשׁ לְהַחְמִיר אִפִּי
בַּהֲפ"מ דֵּאֵע"ג דְּבִשְׂאָר סְפִיקוֹת הַשְּׂקוּלִי הַעֲלָה הַשְּׁ"ף בִּסִי' נ' לְהַקְלֵל בַּהֲפ"מ בְּזֶה שְׁאִינוּ
בְּקִי גְרַע טְפִי דְּהוּ"ל סְפִיק חֶסְרוֹן חֲכָמָה מִשֵּׁא"כ בְּלֹא נְפָסָקוּ יֵשׁ לְהַקְלֵל בַּהֲפ"מ אִפִּי לְמִי
שְׁאִינוּ בְּקִי מִטַּעַם שְׁכַתְבֵּי בִּס"ק ג' דְּכֹל שְׁנַעְפֵּל וְדֵאִי אֶפְסִיק א"כ זֶה שְׁלֵא נְפָסָק וְדָחוּ לֹא
נְעַפֵּל וְעכ"פ בִּל שְׁלֵא נְפָסָקוּ יוֹתֵר קְרוֹב שְׁלֵא נְעַפְּלוּ וְשִׁכִּיחַ לְהַתִּירָא טְפִי מְלֵאִיסוּרָא וְכֹל
כַּה"ג דְּשִׁכִּיחַ לְהַתִּירָא טְפִי מְלֵאִיסוּרָא לְכ"ע מוֹקְמִינֵן אַחְזָקַת הַיֵּתֵר כַּמ"ש הַשְּׁ"ף רְסִי' נ'
וְא"כ עָלוּ דְּבַרֵי הַשְּׁ"ף כְּפִשְׁטוֹן וְשְׁפִיר גְּלִיף תְּשׁוּבַת נ"ב בְּדִין וְעַבֵּר סְמוּךְ לְגוּף שֵׁישׁ לְהַקְלֵל
בַּהֲפ"מ בְּלִי בְּדִיקָה כָּלֵל וְאֵין מְקוּם לְהַשְׁגַּת בְּעַל לְבוּשֵׁי שְׂרָד בְּזֶה תוּ צֵדָד הַרְבּ בִּתְשׁוּ'
נְב"י שֵׁם לְהַקְלֵל בְּמִקּוּם הַפ"מ מִטַּעַם שֵׁישׁ לְצַרְף עוֹד דַּעַת הַר"ש מֵאֲיִיבְרָא שֶׁהוּא הִישׁ
מִתִּירִין שְׁהַבִּי הַשְּׁ"ע סִסִי' נ"ו דְּכֹל שְׁחֹזֵר וְנִקְשֵׁר אֵין לְחֹזֵשׁ שְׁנַטְרָפָה בְּצַה"ג אַעֲפ"י שְׁאִין
הַטְּרִיפּוֹת מִצֵּד עֲצָמוּ וְאֶף שְׁהַרְמָ"א הַכְּרִיעַ שֵׁם לְאִיסוּרָה זֶהוּ בְּצַה"ג שֶׁהוּא טְרִיפָה גְּמוּרָה
הַמְּזוּזָר בִּשְׁ"ס מִשֵּׁא"כ בְּדִין נִשְׁבֵּר שְׁלֵא נְזַכֵּר בִּשְׁ"ס וְשֵׁא"פ רֵאשׁוֹנֵי שְׁפִיר יֵשׁ לְסַמְּוֵה
בַּהֲפ"מ עַל דְּבַרֵי הִישׁ מִתִּירִין הַנְּ"ל יַעוּי"ש וְכַמוֹ שֶׁהַזְּכָרִיתִי זֶה בִּתְשׁוּבַתִּי הָרֵאשׁוֹנָה

בקצרה ולזה הספיק גם בספר לבושי שרד וכתב דהכי נהוג עלמא להתיר בהפ"מ: אולם מעכ"ת יצא לדון בדבר החדש ולומר שאפ"י שלא במקום הפ"מ יש להקל בזה וטעמו עפ"י דברי בה"ג ושא"פ שהבי' הש"ך בסי' נ' שכתבו לאסור גבי שמוטה וא"י אם נתעפלו ניבין' משום דהנה ספק חסרון חכמה משמע דאם כבר נתבשרו ואי אפשר לעמוד על הבדיקה דהנה ספק גמור תלינן להקל ואפ"י להחולקים גבי שמוט ושאר ספיקות השקולים יודו גבי נשבר שאינו אלא חומרת ומנהג בדברי המותר' ואחרים נהגו בו איסור שיש להקל בספיקו כמו בספיקא דרבנן ע"כ זו אינו מן המדה שהוא נגד הכרעת הרמ"א ז"ל שהכריע להחמיר שלא במקו' הפ"מ אפי' בלא נפקו הניבין' וגם רואה שלא נתעפלו רק משום חשש שמא אין אנו בקיאי' דכה"ג ודאי עדיף משאר ספק שאי אפשר לעמוד על הבדיקה כמ"ש המנ"י פ"ל פ"ה ס"ק מ"ח והלבושי שרד בקושיותו הנ"ל ועוד דכל שלא נפקו הוא קרוב לנדאי שלא נתעפלו כמ"ש"ל ואפ"ה החמיר שלא במקום הפ"מ ולא מטעם מנהגא דלא נזכר מנהגא כלל בדינים אלו אלא מדינא שהכריע להחמיר כסמ"ק ואו"ה נהגה ש"ד שדינו כשמוט ומי יבא אחר הכרעתו בפרט להחמיר ואין זה ענין לספיקא דרבנן כלל (ותו דכ' הש"ך בסוף דיני ס"ש דלא בכל ספיקא דרבנן אזלי לקולא) וכן בתשו' נב"י שם ולבושי שרד כתבו בפשיטות לאסור שלא במקום הפ"מ ותו לא מיד: דברי ידיו ד"ש הק' משה זאב בעזה"י לכבוד אה' ש"ב ידידי הרב המופלג חריף ובקי הפם השלם והמושלם המפורסם כש"ת מו"ה נ"י אחדש"ה אתנו תל"ת חיים והשלום ושלום למר ולתורתו עתה באתי על דברי תורה אשר יאמר פי הוא זה פי בהיותי במחנהו הק' הן הראני את כבוד תורתו בחדושי הנעימי' אשר המה בכתובים אצלו ומגודל הטרדא שהי' לי אז לא הי' לי פנאי לשום עין עליהם אפי' בבחינה עיונא בעלמא זולת אשר ראיתי בתוכם מה שהשיב על חבורי מה"צ בשני מקומות שמתתי הדברים על לבי להשיב עליהם בעת הפנאי כאשר דברתי עמו פא"פ.

עתה באתי ומלאתי את דברי בעזה"י: ראשונה השיב מעכ"ת על האמור בס' מה"צ באה"ע סי' י"ז ס"ק ה' להשיב על דברי הב"ש שם ס"ק ד' שכ' בדין פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר דמותר להתקדש לכ"ע ע"כ ממ"ש הרשב"א בחדושי לגיטין פ' התקבל דף ס"ד דלדברי הראב"ד אם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר (אפי' בפניו) אין מתירין אותה לשני וע"ז כתב מעכת"י מאוד תמיהני על חכם וכו' דהרשב"א קאי שם אליב' דרב הונא בפשטה ידה וקבלה קדושין שלא בפני בעלה ואין זה ענין לבפני בעלה עכ"ל ואני תמה ביותר על תמיהתו זאת שלא עיין מר בדברי הרשב"א ז"ל במה הוא מדבר שהרי הרשב"א שם רצה לסייע בתחילה דעת הראב"ד מהא דרב הונא דס"ל דאתמר דרב המנונא אפי' שלא בפניו ור"ל דלדידן' אין חילוק כלל בין בפניו לשלא בפניו ומדס"ל בפניו דאין מתירין אותה לשני ואין בזה אלא תפיסת קדושין לבד חזנה דה"ד לבפניו נמי הין מתירין אותה לשני ומדר"ה נשמע לשמואל דלא פליג עלי' אלא בשלא בפניו אבל בפניו מודה לי' דלא אתמר חזקה דרה"מ אלא להחמיר יעו"ש הרי דס"ל להרשב"א אליב' דהראב"ד שמפרש לדר"ה דס"ל דאין חילוק כלל בין שלא בפניו לבפניו ומינ' הוא דגמר דין בפניו מדין שלא בפניו דס"ל לר"ה דאין מתירין אותה לשני דה"ה לבפניו אלמא דס"ל שגם בפשטה ידה וקבלה קדושין בפניו נמי אין מתירין אותה לשני דאם אי' דלענין קבלת קדושין גם לר"ה יש חילוק בין בפניו לשלא בפניו אימא

דגם לענן גירשתי נמי עדיפא לר"ה בפניו משלה בפניו ומ"ש הרשב"א שם אליבא דהראב"ד דמ"מ אם נשאת לא תצא דוקא נשואין קאמר חבל קדושין לא מהני כמ"ש שם וכמ"ש לקמן.

גם מה שהניח מר בכוננת הב"ש שהוא מחלק בין אומרת גירשתי לפשטה ידה וקבלה קדושין בפני בעלה דבזה איפא העזה טפי דעבדא עובדא בפניו משא"כ בגירשתי דלא עבדא עובדא אלא דבורא ליתא דהא בש"ס מדמי להו להדדי ומנ"ל לחלק עלינו את השוין מבלי שום ראי' או אפי' זכר לדבר גם באין אוגוס וקרח כלל ואין זה מדרפו של הב"ש להמציא חלוקה מדעתו בזה שלא נמצא רמז דבר בש"ס ולא בשום פוסק ואצ"ל בדברי הר"ן והה"מ דקאי עליהו ואדרבה מלשון הר"ן פ"ב דכתובות שכתב דכי פשטה ידה וקבלה קדושין כמאן דאמרה לבעלה גירשתי דמי וכ"כ עוד בס"פ המגרש עלה דפשטה ידה וכו' דהו"ל לה כרה"מ דהאשה שאמרה לבעלה גירשתי וכו' ע"כ משמע דהו"ל לה כהא דגירשתי ולא דעדיפא מינה אלא ודאי פשיט דכוננת הב"ש הוא למ"ש הר"ן בגיטין פ' התקבל דף ס"ד וז"ל ואחרים פתבו דרה"מ לא אמר אלא בדיעבד וכ"כ הה"מ פט"ו מה' גירושין וס"ל להב"ש דכל שנתקדשה הנה פדיעבד (וכמ"ש הב"ש בפס"י י"ב ולכן כ' דע"כ לא איירי הר"ן והה"מ אלא באומרת גירשתי דאסורה לכתחילה חבל בפשטה ידה וקבלה קדושין היינו דיעבד ואין שם לכתחילה כלל ואין ה"נ שגם באומרת גירשתי בפניו ס"ל דאם נתקדשה אח"כ אפי' שלק בפניו דשרי' להמקדש ולא תצא דהיינו דיעבד ויראה שדקדק פן מלשון הרמ"א בהגה"ה שכ' יש אומרים דוקא לענן שקדושין תופסי' בה וצריכה גט אבל אינה נאמנת להנשא לאחר ע"כ ולא קאמר דאינה נאמנת להנשא אפי' לזה שקידשה וכ"ש לאחר ועכ"פ הי' לו לומר דאינה נאמנת להנשא בסתם (וכלשון הראב"ד פ"ד מה"א) ונהו משמע בין לזה ובין לאחר ומדכתב דאינה נאמנת להנשא לאחר משמע דאגירשתי קאי דאינה נאמנת להנשא לאחר לכתחילה כשלא נתקדשה אבל לזה שנתקדשה שרי' דהנה פדיעבד וע"ו השבתי מלשון הראב"ד פ"ד מה"א שמצינו להדי' אהא דפשטה ידה וכתב שאינה נאמנת אלא שתופסי' בה קדושין אבל לא להנשא הרי דאפי' בפשטה ידה ס"ל דאין לה אלא תפיסת קדושין לבד ואסורה להנשא להמקדש ואפי"ת דמ"מ לא קאי הראב"ד כי אם אהא דגירשתי ולא אפשטה ידה (אעפ"י שמצינו דבריו לא נראה פן) מ"מ מדכתב אלא שתופסי' בה קדושין אבל לא להנשא משמע להדי' דגם אזה שקידשה קאמר דאסורה להנשא דהא פתב בסתם שאסורה להנשא ואדסמיה לי קאי ותו דאם אי' דשרי' להמקדש למה אמר שאינה נאמנת אלא שתופסי' בה קדושין עדיפא הו"ל למימר דמתרת לזה שקידשה א"ו דס"ל להראב"ד דדוקא בנשאת לא תצא אבל בנתקדשה לבד אסורה לו ותצא וה"ה בפשטה ידה וקבלה קדושין בפני הבעל דאסורה להתקדש דאין לחלק ביניהם כמש"ל ע"כ יראה שיש להגיה בלשון הרמ"א ולמחוק תיבת אחר שאין לו שחר דהא מדכתב ברישא דוקא לענן שקדושין תופסי' בה וצריכה גט משמע להדי' דאסורה להמקדש ג"כ א"כ מה זה שפייס אבל אינה נאמנת להנשא לאחר הלא אפי' לזה המקדש נמי אסורה להנשא א"ו שתיבת אחר ט"ס הוא וצ"ל אסורה להנשא סתם וכלשון הראב"ד פ"ד מה"א הנ"ל וכ"ה להדי' בדברי הרשב"א בחדושי' פ' התקבל דף ס' שכתב אליבא דהראב"ד גם בפשטה ידה וכו' בפניו נמי אסורה להמקדש כמו שנתבאר לעיל וכן משמע מלשון הר"ן פ"ק

המגרש שכ' דאם פֿשטע יִדֶה בִּפְנֵי בַעֲלָהּ לִכ"ע מְקוֹדֶשֶׁת ע"כ ור"ל לִכ"ע דֶּהֵינּוּ אִפִּי
לְדַעַת הָרֶאָבֶ"ד דְּאִסוּרָה לְהַנְשֵׂא לְכַתְחִילָהּ מְקוֹדֶשֶׁת מִיֵּהֶת הָרִי דְלֹא פֶתַח אֶלָּא דְמְקוֹדֶשֶׁת
לְחוּד וְלֹא פֶתַח דְלִכ"ע שְׂרִי לְהַמְקִדֵּשׁ א"ו ס"ל שְׂאִין לָהּ אֶלָּא תְּפִיסַת קְדוּשִׁין אֶבֶל אִסוּרָה
לְהַנְשֵׂא לוֹ וְכַדַּעַת הָרֶשֶׁבֶ"א דְלַעִיל אֶלָּא שְׂהִי אֶפְשָׁר לְצַדֵּד לְכַאוּרָה בְּזֶה דְאוּלֵי הָרֶאָבֶ"ד
ז"ל ס"ל פְּהַרְמַב"ן שֶׁהִבִּי הַה"מ פ"י מֵהַל' גִּירוּשִׁין דְּכָל מְקוֹם שְׂאֶמְרוּ אִם נִשְׂאֵת לֹא תִצָּא
נִשְׂאֵת בְּיָקָא אֶבֶל קְדוּשִׁין אִין פְּנִשׁוּאִין מִש"ה ס"ל בְּזֶה דְאִסוּרָה לְהַמְקִדֵּשׁ אֶבֶל הַב"ש
לְטַעֲמִי דְלַעִיל בְּסִסִּי י"ב הַעֲלָה לְהִלְכָה דְקְדוּשִׁין הֵם פְּנִשׁוּאִין ע"כ הִחְלִיט בְּכָאן בְּדִין
פֿשְׁטָה יִדֶה וְנִתְקַדְּשָׁה דְשָׂרְנִי לְהַמְקִדֵּשׁ מִשׁוּם דְקְדוּשִׁין הֵנָּה פְּנִשׁוּאִין דְאִם נִשְׂאֵת לֹא תִצָּא
וְשָׂרְנִי לִי וְזֶהוּ וְדַאי פְּנוּנַת הַב"ש אֶבֶל לִע"ד גַּם זֶה אִינוּ דִּהְרִי גַם הָרֶשֶׁבֶ"א ס"ל דְקְדוּשִׁין
הֵנָּה פְּנִשׁוּאִין כִּמ"ש הַה"מ שֶׁם בְּשִׂמוֹ וְאֶפ"ה ס"ל בְּכָאן אֵלִיבָא דְהָרֶאָבֶ"ד דְאִסוּרָה
לְהַמְקִדֵּשׁ אֶע"ג דְאִם נִשְׂאֵת לֹא תִצָּא אֶלָּא וְדַאי דְשָׂאֵנִי הִכָּא מִשׁוּם דְּכָל עֵיקַר דִּינָהּ שָׁל זֹ
בְּפֿשְׁטָה יִדֶה אִינוּ מִתְחִיל הִלְכַתְחִילָהּ דִּינָהּ כִּי אִם אַחַר הַקְדוּשִׁין דַּא"ת דְשָׂרְנִי לְהַמְקִדֵּשׁ
הו"ל כִּלְכַתְחִילָהּ וְעוֹד מִטַּעַם שְׂפִתְבִּתִּי בִּס' מֵה"צ דְהִכָּא שְׂאֵנִי מִן הַטַּעַם שְׂפִתְבִּתִּי דְהָרֶאָבֶ"ד
בְּהַשְׁגוֹת פֿט"ו מֵה"א דַּא"כ לֹא הִנְחַת בַּת לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ כו' ע"ש וּבְזֶה עָלוּ דְבָרֵי בִּס'
מֵה"צ שֶׁם פֶּהוּגוֹן: אֶלָּא שְׂצָרִיף לְהִבִּין בִּפ"ב דְכַתְּנוּבוֹת דִּף כ"ג לְמֵאן דְמִתְּנִי אֲרִישָׁא
בְּאוּמַרְת גְּרוּשָׁה אֲנִי וְכו' דַּעֲלָה קָאִי הַסִּיפָא דְאִם מִשְׁנִשְׂאֵת בָּאוּ עֵדִים לֹא תִצָּא וְדַקְדַּק
הָרֶשֶׁבֶ"א בְּחִדוּשִׁין לְגִיטִין פ' הַתְּקַבֵּל דִּף ס"ד שֶׁם בְּמִסְקִנְתוֹ דְאִם בָּאוּ עֵדִים קוֹדֵם שְׁנִשְׂאֵת
אֶעפ"י שְׁנִשְׂאֵת תִּצָּא וְפִי הַטַּעַם מִשׁוּם דַּעֲשֻׂתָּהּ שְׂלֹא כְּרָצוֹן חֲכָמִים וְאֶזְלָא וּמִנְסָבָא תִצָּא
ע"ש וְלִפּוּם הָאִי דִיּוּקָא מִשְׁמַע וְדַאי אֶעפ"י שְׂלֹא אִסְרוּהָ מִקְּוֹדֵם כֹּל שְׂבָאוּ עֵדִים תַּחֲנִי
וְנִשְׂאֵת אַח"כ תִּצָּא וְא"כ צ"ל לְשִׁיטַת הָרֶאָבֶ"ד שְׂפוּבֵר דְלְמֵאן דְמִתְּנִי אֲרִישָׁא וְס"ל
דַּאֲתַמַּר דְרַה"מ אִפִּי שְׂלֹא בְּפִנּוּ אִין חִילוּק כִּלְל בֵּין שְׂלֹא בְּפִנּוּ לְבְּפִנּוּ שְׂגַם בְּפִנּוּ הַדִּין
כֹּן שְׂאִם יֵשׁ עֵדִים שְׂהִיא אֲשֵׁת אִישׁ וְעַמְדָּה וְנִשְׂאֵת אִפִּי בְּפִנּוּ הַבַּעַל תִּצָּא וְאִיף מִסִּיק
הָרֶשֶׁבֶ"א שֶׁם אֵלִיבָא דְהָרֶאָבֶ"ד דִּס"ל ג"כ שְׂאִם נִשְׂאֵת לֹא תִצָּא וּמוּכַח לָהּ מֵהָא דְפָרִיף
הַש"ס בִּפ' הַתְּקַבֵּל שֶׁם וְלִהְיִמְנָה מְדַרְה"מ דַּע"כ ר"ל דְאִם נִשְׂאֵת לֹא תִצָּא וְאֶעפ"י שְׂיֵשׁ
עֵדִים כְּבָר שְׂהִיא אֲשֵׁת אִישׁ: וְמֵה שְׁנַרְאָה לִינִישׁב בְּזֶה דְבַל"ז צָרִיף לְהִבִּין לְפִי הָרֶשֶׁבֶ"א
דִּס"ל דַּאֲפִּי לְמ"ד דַּאֲתַמַּר דְרַב הַמְנוּנָא אִפִּי שְׂלֹא בְּפִנּוּ דַּמ"מ אִם בָּאוּ עֵדִי שְׂהִיא אֲשֵׁת
אִישׁ וְאַח"כ נִשְׂאֵת תִּצָּא א"כ מֵאִי פָרִיף הַש"ס שֶׁם בְּדִף כ"ב ב' בְּדִין שְׁנַיִם אוֹמְרִים
נִתְגַּרְשָׁה וְשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא נִתְגַּרְשָׁה וְמִי חֲצִיפָא כֹּלִי הָאִי וְהָאֲמַר רַה"מ הָאֲשָׁה שְׂאֶמְרָה
לְבַעֲלָהּ גִּירֻשְׁתִּי וְכו' וְהִלָּא שֶׁם הוּא שְׂלֹא בְּפִנּוּ דְוָמְל' דְרִישָׁא בְּשְׁנַיִם אוֹמְרִים מֵת וְכו'
אֶלָּא דְפָרִיף לְמ"ד דַּאֲתַמַּר דְרַה"מ אִפִּי שְׂלֹא בְּפִנּוּ כִּמ"ש בִּס' הַשְׁיִטָּה בְּשֶׁם הָרֶשֶׁבֶ"א
גּוּפִי וְהָאֲרַכְנוּ בְּזֶה בִּס' מֵה"צ אוֹת ד') וְהִשְׁתָּא מֵאִי קוּשְׁנִי דְהָא אִפִּי לְמ"ד דַּאֲתַמַּר דְרַה"מ
אִפִּי שְׂלֹא בְּפִנּוּ מ"מ כֹּל שְׂבָאוּ עֵדִים תַּחֲחִילָהּ וְאַח"כ נִשְׂאֵת תִּצָּא וְהִתֵּם אִיגְרִי לְהִדְנִי בְּבָאוּ
עֵדִים תַּחֲחִילָהּ כְּדַאֲמַר הִתֵּם רָאָה ר' יוֹחָנָן דְבָרִי שְׁל רַמב"י וְכו' וּמִש"ה אֲמַר הִתֵּם דְתִצָּא
לִכ"ע וּבְהִכְרַח לְוַמַּר דִּס"ל לְהַש"ס דִּף מ"ד דַּאֲתַמַּר דְרַה"מ אִפִּי שְׂלֹא בְּפִנּוּ שְׂאִם נִשְׂאֵת
וְאַח"כ בָּאוּ עֵדִים לֹא תִצָּא כִּינּוּ דְסְמִכִינוּ אַחְזָקָה וְכו' בְּדִיעֵבַד כְּשֶׁל תּוֹרָה אִין לְחִלְקָא בֵּין
נִשְׂאֵת תַּחֲחִילָהּ לְבָאוּ עֵדִים וְאַח"כ נִשְׂאֵת וְהָא דְדִיּוּקָא מִתְּנִי דְאִם בָּאוּ עֵדִים תַּחֲחִילָהּ וְאַח"כ
נִשְׂאֵת תִּצָּא מִשׁוּם קִנְס אֲתִי כו' מְנַחֵם בַּר יוֹסִי דְקַנְיִס נְמִי גַבִּי תְרִי וְתְרִי וּמְחַלְקָא בֵּין
נִשְׂאֵת תַּחֲחִילָהּ לְבָאוּ עֵדִים וְאַח"כ נִשְׂאֵת שְׂתִצָּא מִשׁוּם קִנְס אֶבֶל לְרַבְּנָן דְר' מְנַחֵם ב"י

דס"ל בדין תרי ותרי דאפלי באו עדים תחילה ונשאת באיסור נמי לא תצא ה"ה בזה מש"ה פריף שפיר לרבא אליבא דר' יוחנן דלית לי' להא דר' מנחם ב"י גבי מיתה דאפלי נשאת באיסור נמי לא תצא ולא קנסי' א"כ גבי גירושין נמי אמאי תצא להימנא מדרה"מ כמו גבי מיתה דהא ה"כא נמי איכא חזקה דרה"מ דאינה יכולה מכחשתו כמו חזקת דייקא ומנסבה דגבי מיתה וא"כ מןושב שפיר דעת הרב"ד דלעיל דלפי מאי דקיימל"ן פרבון דרמב"י קם דינא באומרת גירשתני דאם נשאת לא תצא בכל ענין אפלי באו עדים תחילה שיהיא אשת איש מש"ה פריף שפיר בגיטין שם דלהימנא מדרה"מ דאם נשאת לא תצא כמו שפלי הרשב"א שם לשיטת א הרב"ד וכל זה לפי דרכו של הרשב"א ו"ל שם: אמנם לפמ"ש התוס' בכתובות שם ד"ה מאן דמתני וכו' דגם למא דמתני לה ארישא נמי מצי סבר דלא ניסת ממש אלא אפיהתירוה להנשא לא תצא מהתירה ושרי' להנשא לכתחילה מעיקרא לק"מ על הרב"ד ו"ל דלפי"ז אנדא לה האי דיוקא דלעיל לענין אם באו עדי' תחילה שתצא אפלי בדיעבד לגמרי דהא לא איירי מתניתין מדיעבד פלו אלא בלכתחילה לחוד דנדאי אם באו עדים תחילה לא שרינו לה להנשא לכתחילה אבל בדיעבד אם נשאת לא תצא בכל ענין כנ"ל ה"ה חדא: תו במה שנתקשיתי בס' מה"צ סעי' ק"ט אות קט"ז על תשו' נ"ב סי' מ"ג שכ' דבכל ספק בשחיטה אע"ג דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת מ"מ איכא חזקה להתיירא נמי כנגדה דהעמד הבהמה בחזקת טהרה ואם נפסלה בשחיטה הו"ל נבילה ומטמאה (ור"ל דהא דכל ספק בשחיטה פסולה אינו אלא מטעם ספיקא לחוד) עכ"ד וקשה ע"ו מהא דאי' בחולין דף ט' דאם לא בדק בסימנים אסורה ומפ' הטעם משום דבהמה בחייה בח"א עומדת וכו' ופלי התוס' שם דאינה אסורה אלא מדרבנן דרוב פעמים הוא שוחט שפיר ור"ל משום דמדאורי' רובא עדיף מחזקה אלא דמדרבנן חיישי' למיעו' דאיכ' חזקה בהדני' כמ"ש התוס' בבכורו' דף כ' ע"ב) ולדברי תשו' נ"ב הנ"ל דנגד חזקה דבהמה בחייה איכ' חזקת טהרה דבהמה כנגדה אמאי אסורה ה"כא אפלי מדרבנן גיזיל בתר רובא דרוב פעמי' הוא שוחט שפיר דהא למיעוטא גרידא לא חיישי' פלל אפלי מדרבנן כמ"ש התוס' בבכורות שם וטען מכת"ר ע"ז דאין ה"נ דמדרבנן לא מהני חזקת טהרה דבהמה נגד חזקה דבהמה בחייה ובתשו' נ"ב שם ר"ל דמדאורייתא מיהת מהניא חזקת טהרה דבהמה נגד חזקה דבהמה בחייה וכו' ע"כ זו אינה טענה פלל דאם היתה חזקת טהרה דבהמה שקולה ממש נגד החזקה דבהמה בחייה מה טעם להחמיר בחזקה זו ולסלקה טפי מבשאר חזקות אחר שהיא טובה ושקולה ממש נגד החזקה דבהמה בחייה וכו' ואם תאמר משום דאינה טובה ושקולה כנגד החזקה דבהמה בחייה א"כ מנ"ל לומר דמדאורייתא מהני' שפיר חזקה זו נגד החזקה דבהמה בחייה מאין הרגלים לזה הא אין לנו גלוי דעת בזה בשום מקום בש"ס ועוד למה יועיל בדאורייתא חזקה זו נגד חזקה דבהמה בחייה וכו' אחר שאינו טובה ושקולה כמות החזקה דבהמה בחייה אלא שהי' אפשר לומר לכאורה בזה דאין ה"נ דחזקת טהרה דבהמה היא שקולה לגמרי כנגד החזקה דבהמה בחייה וכו' ולא הווכרה חזקה זו דבהמה בחייה בכאן אלא שלא תאמר להפך דאיכ' חזקה להיתרא דהעמ' בהמה בחזקת טהרה לזה אומר דלאידך גיסא נמי איכא חזקה לאיסור' דבהמה בחייה וכו' וספיקא הנה ככל שאר ספק בשחיטה והא דלא שרינו לה מטעם הרוב דרוב פעמים הוא שוחט שפיר יש לומר דאולי משום דמיעוטא דאין שוחטין יפה הוא מיעוטא דשכיח קצת מש"ה חיישינו לי' מדרבנן

דאין המיעוטין דומין זה לזה בענין חששי דרבנן כמ"ש התוס' בבכורות שם אבל גם זה אינו דבש"ס מוכח דמטעם חזקת איסור הוא דאחינון עלה לאןסרה ולא מטעם מיעוט דאין שוחטין יפה מדאמר התם לחד מ"ד דאסורה ואינה מטמאה משו' דבהמה בחייה בח"א אמרי' בחזקת טומא' לא אמרי' ואם אי' דהטע' משום דחישי' להאי מיעוטא דשכיח דלחזקת איסור לגמרי מהכא ותיפוק לי' משום המיעוט לחוד דשכיח דאינו שוחט שפיר והו"ל נבילה ומטמאה א"ו דהרוב דשוחט שפיר הוא רוב גמור ואינה אסורה אלא מטעם החזקה דעומדת בחזקת איסור ואוקמה אחזקה דמעיקרא שהיתה אסורה ולא מטמאה וכיון שפן הדרא קושני' לדוכתני' על דברי תשו' נ"ב ה"ל: איברא דצריכינן אנו למשכונני נפשני' על דברי הגאון ז"ל שמאור הגולה הי' ולא יתכן כלל שיתעלם ממנו סוגי' ערוכה בעניינא דעסיק בי' ויראה ליישב דבריו בזה דעד כאן לא קאמר הרב ז"ל אלא בשאר ספק בשחיטה שאין שם אלא חזקת איסור בלבד אבל גבי האי דלא בידק בסימנים אם נשחטו רובן דמלבד חזקת איסור איכא חזקה אחריתי נגד חזקת טהרה של הבהמה דאם פאת לומר דהעמ' הבהמה בחזקת טהרה דמעיקרא שגם עכשיו היא טהורה מפאת שנשחטו הסימנים ברובן אדרבה העמד בהמה והסימנים עצמן על חזקתן דמעיקרא שלא היו זבוחים ואימור השתא נמי עדיין לא נזבחו רובן דהא רובו פכולו אי אפשר שלא נזבח אחד מהן כלל וכיון דאיכא למימר הכי והכי פש' לה החזקה דבהמה בחייה בחזקת איסור בתקפו ואל תתירנה מספק וסמיה מיעוטא דאין שוחט שפיר לחזקה משא"כ בשאר ספק בשחיטה שהסימנים זבוחים לפנינו ואין שם אלא חזקת איסור בלבד שפיר מצינו למימר דחזקת טהרה של הבהמה עומדת נגד חזקת איסור והא דאי' בחזקת דף י' דגם בספק שיהא או דרס נמי אסורה מספק אע"ג דעל הרוב לא עביד דשחי או דריס כמ"ש התוס' והר"ן לשם ע"ש התם ודאי אין שם רוב גמור שהרי הוא עצמו נכנס לבית הספק ומסופק בעצמו אולי שיהא או דרס ואין שם אלא קצת נטי' להיתר טפי מלאיסור מש"ה אסורה מספק וא"ש זהו מה שאפשר ליישב דעת הגאון ז"ל בסוגי' הש"ס אבל מ"מ מדברי התוס' דבכורות דף כ' ע"ב ד"ה חלב לא נראה פן דלפי דברי הגאון אין מקום לקושיותם כמ"ש בס' מה"צ שם וצ"ע: תו במ"ש בס' מה"צ שם סעי' כ"ט אות קט"ז ביישוב קושני' מהרש"א בתוס' בכורות דף כ' ע"ב ד"ה חלב דאין שיהי' חזקה דבהמה בחייה להחזיק ריעותא דנקובת הנשט מחיי' דהא בהמה בחייה לאו בחזקת נקובת הנשט קיימא וכמ"ש הר"ן והש"ך בי"ד רס"י כ"ה דמה"ט אין לחוש לעיקור סימנים משום דבהמה בחייה לאו בחזקת סימנים עקורים קיימא ולא דמי להא דנמצאת גרגרת שמוטה בסי' כ"ד סי' ז' דהנה ספק בשחיטה דהתם איכא ריעותא לפנינו כמ"ש בס' דגול מרבבה ליישב דעת הר"ן והש"ך משם ע"כ.

ומעכת"ר טען ע"ז דמ"ש הר"ן והש"ך דבאין ריעותא לפנינו לא חיישי' לעיקור סימנים משום דלאו בחזקת סימנים עקורים קיימא ר"ל מטעם רובא דכשרות דלא אתרע עדיף מחזקה דבהמה בחייה וכו' אבל התוס' דבכורות שם שדנו בדין סמיה מיעוטא לחזקה עדיין קשה דנהי דהספק הוא מחיים ואיכא רובא דכשרות מ"ל ניימא סמיה מיעוט' דנקובת הנשט לחזקה דבהמה בחייה וכו' עכ"ד ואין זה מחנור דא"כ יקשה על הש"ך ג"כ בדין עקור שמכשיר בדיעבד בלי בדיקה ניימא סמיה מיעוטא לחזקה ותו דהלא הש"ך גופי' בסי' כ"ד סי' ז' בדין נמצא הגרגרת שמוטה פתב דלא הנה אלא ספק נבילה וע"כ

מטעם סמיה מיעוטה לחזקה הוא דאין לומר משום דהתם שכית טפי לאיסור מלהיתר (כמ"ש בתב"ש סי' כ"ט) אמאי לא הנה ודאי נבילה פינו דנה ספק השקול ואוקמה אחזקה דבהמה בח"א אלא ודאי דס"ל להש"ף דהתם נמי ליכא אלא מיעוטה דקודם שחיטה משים דרוב פשרות הם אלא דסמיה מיעוטה לחזקה ואסורה מספק וא"כ לפי דברי מכת"ר דגם בדלא חזינו ריעוטה יש לומר סמיה מיעוטה לחזקה אמאי הכשיר הש"ף גבי חששא דעיקור סימנים בדיעבד אפתי גימא סמיה מיעוטה לחזקה ותו דיצטרף כל בהמה בדיקה בסימנים מחשש נקובה אלא ודאי דשאני הא דנמצאת הגרגרת שמוטה דאע"ג שהספק הוא על טריפות דמחיים מ"מ הואיל ואיכא ריעוטה לפינו שיש להסתפק בו אם נשמטה מחיים הנה ספק בשחיטה שהרי כל עצם הספק הוא בשחיטה עצמה שאם נשמטה מחיים אין כאן שחיטה ונהרי שור שחוט לפניה עם הריעוטה אבל כשנשחטה הבהמה בהכשר בלי שום ריעוטה בשחיטה עצמה כבר נסתלקה החזקה דאינה זבוחה דהרי היא זבוחה לפניה כדת של תורה וא"כ המיעוט של נקובת הנשט עומד בפני עצמו פינו שאינו ריעוטה דשעת שחיטה אלא ריעוטה דמחיים הפולל לכל סתם בהמות ומילתא אחריתי היא לגמרי ולא שייך בה חזקה דבהמה בחייה וכו' דהרי אין הבהמה בחייה בחזקת שלא תועיל לה זביחה מש"ה לא קשיא להו להתוס' שם אהא דפריה בחולין לר"מ דחייש למיעוטה היכי אכיל בישרא ליחוש דלמא במקום נקב קשחט דאמאי לא פריה גם לרבנו היכי אכלינו בישרא דנימ' סמיה מיעוט' לחזקה דבהמה בחייה דאין כאן חזקה כלל פינו שאין המיעוט בשעת שחיטה משא"כ במיעוט דאין מומחי דריעוטה של המיעוט הוא בשחיטה זו ובשחיטה עצמה קשי' להו שפיר כנ"ל ואחרי כותבי זאת ראיתי בס' ראש יוסף בחולין שם שכתב כן בפשיטות וזה לשונו זה לא ניתן להאמר דמהי תיתי נחזוק איסורא הרי שחוטא לפניה וספק ניקב ליכא חזקה וכו' ודוקא ספק שעה וכו' ע"ש וזהו פמו שפיארנו ותו לא מידי: דברי דידו ש"ב הק' משה זאב בעהמ"ס מה"צ ואכתוב למעכת"ר מה שנתחדש לי פעת בישוב קוש' מהרש"א ז"ל אשר יאמר פי הוא זה: בבכורות ד' כ' ע"ב תוס' ד"ה חלב וכו' דקאמר לר"מ דחייש למיעו' היכי אכיל בישרא וכו' ולא אמרי' סמיה מיעוט' דאין מומחי לחזקה דבהמה בחזקת איסור וכו' עכ"ל והקשה מהרש"א ז"ל דאמאי לא קשי' להו מעיקרא אהא דקאמר לר"מ דחייש למיעוטה היכי אכיל בישרא הא אפי' לדין נמי תקשי היכי אכלינו בישרא ליחוש דלמא במקום נקב שחט דהא איכא חזקה דבהמה בחייה בחזקת איסור' בהדי מיעוטה דנקובת הנשט דהא לנקובת הנשט לא מהגני' לה שחיטה והו"ל כאינה זבוחה ובהמה בחייה נמי בחזקת איסור שאינה זבוחה קיימא עכ"ד ומה שתי' הרב ז"ל בזה אינו מוכן כמ"ש בס' מה"צ סכ"ט אות קט"ז יעוי"ש ולכאורה קוש' מהרש"א ז"ל קשה גם לפי מסקנת התוס' בתירוץ אהא דרוב מצויין א"ש מ"ה דלא אמרי' סמיה מיעוט' לחזקה משום דמיעוט' דלא שכית הוא דלא חיישי' לי' כלל אפי' לר"מ אין די עולה האי תירוץ קוש' מהרש"א בחולין שם דאין לומר דהתם נמי נקובת הנשט הנה מיעוט' דלא שכית א"כ מאי פריה לר"מ היכי אכיל בישרא הא אפי' לר"מ נמי לא חייש למיעוט' דלא שכית א"כ מאי פריה לעוד אחרת דלעיל ע"א שם בתוס' ד"ה ואי בעית אימא הוכיחו מדפריה לר"מ היכי אכיל בישרא וכלא פריה מבשר תאנה שהתירא התורה דס"ל להש"ס דר"מ נמי לא חייש למיעוטה אלא מדרבנו וא"כ מוכח לכאורה דאפי' במיעוטה דאיכא חזקה בהדני' נמי לא

חנייש ר"מ אלא מדרבנן דהא בתשפשא דבמקום נקב קשחית איכא נמי חזקה דבהמה
בחייה וכנ"ל ואח"ז בסמוך מסקי התוס' דלמיעוט דאיכ' חזקה בהדני חנייש ר"מ מן
התורה וכן קשה נמי בחולין פ"ו ב' בתוס' שם ד"ה סמוך וכו' בסוף הדבור ולכאורה הי'
נראה ליישב בזה עפ"י מ"ש הפוסקים ז"ל בי"ד סי' פ"א בשם הר"ש בדין גבינות שנעשו
מבהמה ואח"כ נמצאת טריפה שיש להכשיר מטעם חזקה דאיתנו מכלל רובא דהא רוב
בהמות פשרות הם ומסתמא גם זו היתה מן הרוב בתחילה ונולדה פשהיא פשיה וא"כ
אוקמה אחזקה דמעיקרא שהיתה פשיה והשתא הוא דנטרפה יעוי"ש וא"כ יש לומר
בנ"ד דזהו פשיטא דאין לחוש לטריפות שמן הבטן שאותן נדאי מיעוט דמיעוט' נינהו
דהרי אנו רואין שהרוב פשרות הם לגמרי ומאותן מיעוט הטריפות נמי רובן אינן טריפות
מן הבטן כי אם ע"י סירכות הריאה או שאר ריעותות מעין המאורע להם אחר הלידה
ועוד שהרוב טריפות הם בני י"ב חודש ויותר וטריפות שמן הבטן הם נדאי מיעוט'
דמיעוט' הם ואין לחוש אלא לטריפות שיאורע לכל הבהמות אחר הלידה וכנגד האי
מיעוטא איכ' רובא וחזקה דכיון דמסתמא נולדה פשהיא פשה דהא רובו ככולו פו הו'
ולמיעוט' דמיעוט' לא חנישי מהשתא נגד המיעוט של הטריפות שפא אחר הלידה איכ'
לאוקמי אחזקה דמעיקרא שהיתה פשה וקנימא הו' חזקה כנגד החזקה דבהמה בחייה
בח"א ונשאר הרוב פשרות בתקפו וכמ"ש התוס' שם גבי פרה אדומה מש"ה לא פריף
הש"ס אלא לר"מ דחנייש אפי' למיעוט' גרידא אבל לרבנן דלא חנייש למיעוטא גרידא
ניחא משום דכנגד החזקה דבהמה בחייה בח"א איכא חזקה דמעיקרא שהיתה פשיה
שנולדה מש"ה נמי לא קשי' להו להתוס' מעיקרא מהא דלא פריף היכי אכלינו בישרא
דלמא היתה טריפה כשנולדה דזה פשוט הוא דהוה מיעוט' דמיעוט' שעין בעין נראה שכן
הוא אלא מהא דרוב מצוניין א"ש מ"ה דהוה ס"ד שהוא כשאר מיעוט והספק הוא על
השחיטה לבד שפא שיה או דרס ולא נשחטה ובהמה בחייה בח"א עומדת וא"ש איברא
שאין תירוצ זה עולה בשיטת התוס' שהרי התוס' בחולין י"א ד"ה אתי מטריפין הגבינות
למפרע ולית להו סברת הר"ש הנ"ל בחזקה דאתי' מכלל רובא והדרא קוש' לדוכתין:
לכן יראה לע"ד ליישב קוש' מהרש"א ז"ל הנ"ל בענין אחר בטוב טעם אשר יאמר כי
הוא זה דבל"ז יש להבין לפמ"ש התוס' דאפי' ר"מ נמי לא חנייש למיעוטא דלא שכיח
ואפי' מדרבנן כדאי' בנדה דף ל"ב א"כ מאי פריף הש"ס בחולין שם לר"מ דחנייש
למיעוטא היכי אכיל בישרא ליחוש דלמא במקום נקב קשחית הא אין לה מיעוטא דלא
שכיח יותר מזה דהרי רוב בהמות פשרות הם לגמרי ומיעוט הטריפות רובן הם בריאה
ושאר אברים וא"כ נקובת הנשט הוא מיעוט' דמיעוט' וכ"ש שיתרמי השחיטה במקום
נקב בצמצום ובשלמא אליבא דרב אשי דגמר משחיטה עצמה דאזלי' בתר רובא מדלא
חנישי' דלמא במקום נקב קשחית יש לומר דנדאי בשל תורה אין לחלק בין מיעוט
למיעוט דכיון דאזלי' בתר רובא פולהו רובא בכלל אבל המקשה דאיירי בדרבנן
שפחלקים בין מיעוט' דשכיח למיעוט דלא שכיח קשה הא נדאי כה"ג דאתרמי דשחית
במקום נקב הוא מיעוטא דלא שכיח פלל ובהכרח ליישב בזה דנהי דהאי תשפשא דבמקום
נקב קשחית מצד עצמו הוא מיעוטא דלא שכיח מ"מ כיון דר"מ חנייש אפי' למיעוטא
גרידא ולדידי' צריף בדיקה בכל האברים מהשמונה עשר טריפות שמונו חז"ל שפולם
בכלל הם נדאי מיעוטא דשכיח א"כ גם בדיקת הנשט הוא בכלל המיעוט כשאר כל

האברים דמאי שנא נשט משאר כל האברים פולן דאם תאמר להפריד טריפות הנושט מפל טריפות שאר האיברים ולחשובו מיעוטה דמיעוטה נגד שאר הטריפות א"כ גם בשאר האברים נוכל לעשות כן ולומר על כל אבר ואבר ממנה שהוא מיעוטה דמיעוטה נגד שאר הטריפות אלא ודאי כיון דחיישי למיעוטה דטריפות פלל שהוא מיעוטה דשכיח פל האברים פולן בכלל המיעוטה הם דהי מינייהו מפקת וצריף בדיקה בכלל האברים פולן מראשון לסופן מש"ה פריף שפיר היכי אכיל בישרא הלא מקום השחיטה אי אפשר בבדיקה נהרי גם הוא בכלל המיעוטה (וכה"ג כתב הרשב"א הובא בי"ד סי' פ"ד ס"ח בהגה"ה והביא ראיה מבדיקת הריאה דלא סגי בבדיקת הרוב ממנה יעו"ש) וכל זה לר' מאיר דחייש אפילו למיעוטה גרידא דאליבין צריף בדיקה בכל האברים שהוא מיעוטה דשכיח אבל לרבנן דלא חיישי למיעוטה גרידא וא"צ בדיקה בשאר כל האברי שאין תלוין בשחיטה ולא שייף בהוא חזקה דבהמה בחייה אלא שבאת לחוש על טריפות הסימנים לבד שהם מקום שחיטה מפאת החזקה דבהמה בחייה בחוקת איסור וכיון שאין חשש אלא בסימנים לבד הו"ל מיעוטה דמיעוטה שהרי כל הטריפות פולן אינו רק מיעוטה וא"כ טריפות הסימנים לבד מפלל שאר הטריפות הם מיעוטה דמיעוטה דלא חיישי לי' פלל אפילו במקום חזקה כמ"ש התוס' מש"ה נמי לא קשי' להו להתוס' מעיקרא מהא דלא פריף לרבנן נמי היכי אכלינן בישרא שזה פשוט הוא דהוה מיעוטה דמיעוטה דהא עין בעין נראה שכן הוא אלא במיעוטה דאין מומחי קשיא להו שפיר דהוה ס"ד שהוא כשאר מיעוטה פנ"ל ובה"א ש"ג"כ דברי התוס' דלעיל ד"ה ואי בע"א דס"ל דלמיעוטה בהדי חזקה חייש ר"מ מה"ט ואפ"ה לא קשי' לי' אדר"מ מהא דהתירה התורה בשר תאנה כיון דמיעוטה גרידא לא חיישי מה"ט א"כ נקובת הנושט הו"ל מיעוטה דמיעוטה פנ"ל ברור ודו"ק: שאלה ז' לפ"ק שערשעב שייף למס' קדושין ס"ה וכריתות ר"פ אמרו לו ובי"ד סי' קכ"ז בש"ק ס"ק י"ב וי"ד: שלום למר ולתורתו אשרי יולדתו והורתו ה"ה פבוד אה' ידיד נפשי הרבני המופלג בתורה ונראה החריף ושנון והפקי בחדרי תורה דרופתקי דאורייתא כש"ת מו"ה יצחק נ"י: הו הראני אותיותיו הטהורים מגילה ע"פ מעולפת ספירים אשר נשא ונתן בדין נאמנות עד א' באיסור' ושם עין עיונו בחדושינו בענין זה בס' מראות הצובאות (בפתיחה השני') ולאשר ראיתיו שואל כענין אמרתי להשיבו פהלכה בעהשי"ת ואף פי אני היום סמכוני באשיות ובעי' מני מילתא דבעי טעמא הלא די ברמיזא לחכימא כיב"ל אשר יאמר פי הוא זה: א ראשון תחילה נתקשה מעל"ת לשיטת התוס' וסיעתם הסוברים דאין עד אחד נאמן באיסורי' אם לא שיאמר נתנסף יינו של חברו והבעלים שותקי' ומטעם שתיקה פהודאה וכתב הש"ף בי"ד סי' קכ"ו ס"ק י"ב דעפי"ז צריף לפרש הא דתנו בר"פ אמרו לו עד אומר אבל חלב ועד אומר לא אכל מביא אשם תלוי דאירי שהעידו שניהם בבת אחת דשייף בי' ג"כ שתיקה פהודאה דידוע רגלים לדבר לזה ולזה ומש"ה ספיקא הוה ע"ש ותמה עליו מעל"ת מדברי התוס' דנזיר דף כ' ע"א שכתבו להדיא דכשבאו בבת אחת לא שייף שתיקה פהודאה דאי' למימר דלאו מודה הוא דאמר מה לי להכחישן הא אינהו גופייהו מכחשי אהדדי ע"כ וכיון דלא שייף בי' שתיקה פהודאה א"כ מעיקרא דדינא אין העד נאמן ואמאי מבי' אשם תלוי ואם תאמר דמייירי בזה אח"ז א"כ הראשון חשוב כשנים ואין דבריו של השני לבדו במקום שנים וחסאת בעי' לאתווי.

איבָּרָא דְהַדּוּק מִתְּנִיתִין מִיְיָשֵׁב שְׁפִיר עַפְ"י מ"ש בַּס' מַה"צ (שָׁם אוֹת י"ב) לְיִישֵׁב בְּזָה יַעוּי"ש אֲבָל קָשָׁה בְּמִתְנִיתִין דַּסְפ"ה דְּטְהָרוֹת עַד אוֹמַר נְטָמָא וְעַד אוֹמַר לֹא נְטָמָא בְּרַה"י סְפִיקוּ טָמָא וּבְר"ה טְהוֹר בְּמַאי קְמִיָּירִי אִי בְּבַת אַחַת הָא בַּכּה"ג לֹא שְׂיִיָּהּ שְׂתִיקָה פְּהוּדָאָה וּא"כ מְעִיקָרָא דְדִינָא אִין הָעַד שְׁאוּמַר נְטָמָא מְהִימֵן כָּלֵל וּבְרַה"י אַמַּאי טָמָא וְאִי בְּזָה אַח"ז א"כ הָרַאשׁוֹן חָשׁוּב כְּשָׁנִים וּבְר"ה אַמַּאי טְהוֹר וּבְכָאן אִינוּ עוֹלָה הַיְיָשׁוּב הָאֲמוּר בַּס' מַה"צ שָׁם עַל מִתְנִיתִין דְּכָרִיתוֹת הַנְּ"ל (וְלִיתָא כְּמוֹ שְׂיִתְבָּאָר לְהֵלֵן) וּבְהֶכְרַח לֹא מֵר לְשִׁיטַת הַתּוֹס' דְּאִיָּירִי בּוּזָא"ז וּכְדַעַת הָרִיטְבָ"א (שְׁהִבִי הַשְּׂ"ף בַּס"ק י"ד) דַּס"ל דְּבִשְׁאָר אִיסוּרִי אִפִּי בְּזָה אַח"ז אִין עַד הָרַאשׁוֹן חָשׁוּב כְּשָׁנִים עַכ"ד וְזָה הֶהְכְּרַח בְּנִדְאִי אִינוּ דְּהָא הַתּוֹס' בְּכָרִיתוֹת שָׁם מְפָרְשִׁי לְמִתְנִיתִין דְּהֶתֶם בְּשׁוֹתֵק וּמִטְעַם שְׂתִיקָה פְּהוּדָאָה וְאִפִּי"ה כְּתָבוּ שָׁם בְּסִמּוּף דְּמִיָּירִי בְּבַת אַחַת אֲבָל בְּזָה אַח"ז הִי הָרַאשׁוֹן חָשׁוּב כְּשָׁנִים וּדְלֹא כְּהָרִיטְבָ"א דְּלַעִיל וְא"כ הַקְּנִשְׁנִי בְּמִקּוּמָה וְהַיְיָשׁוּב שְׂפִתְבְּנוּ בַּס' מַה"צ לְיִישֵׁב בְּזָה עַפְ"י דְּכָרִי הָרַאב"ד פ"ח מְהִלְכוֹת שְׁגָגוֹת שָׁם בְּיֶאֱרָנוּ וְהוֹכַחְנוּ דְּהַתּוֹס' לֹא נִחְתּוּ לְזָה אוּלַם לַע"ד הַקְּנִשְׁנִי מְעִיקָרָא לִיתָא לְפַמ"ש הַתּוֹס' בְּסוּטָה ל"א ב' דְּאִפִּי בְּסוּטָה שְׁנַאָמֵן הָעַד מִן הַתּוֹרָה אִפִּי"ה לֹא מְקַרִי זֶה אַח"ז שְׂיִיָּהּ הָרַאשׁוֹן חָשׁוּב כְּשָׁנִים נֶגֶד הַשְּׁנִי אֲלֵא א"כ כְּבַר הוֹרוּ הַב"ד עַפְ"י הָרַאשׁוֹן תְּחִילָה קוֹדֵם שְׂבָא הַשְּׁנִי לְהַכְחִישׁוּ אֲבָל אִם בָּא הַשְּׁנִי וְהַכְחִישׁוּ קוֹדֵם שְׂהוֹרוּ הַב"ד עַפְ"י הָרַאשׁוֹן אִפִּי הָעֵידוּ בְּזָה אַח"ז כְּבַת אַחַת דְּמִי וְא"כ מִשְׁפַּחַת לָהּ שְׁפִיר כְּשִׁהְעִי הָרַאשׁוֹן תְּחִילָה בְּכָפְיוֹ שְׁנִטְמ' וְשִׁתֵּק וְאִח"ז בָּא הַשְּׁנִי קוֹדֵם שְׂהוֹרוּ הַב"ד עַפְ"י הָרַאשׁוֹן וְהַכְחִישׁוּ דַּכּה"ג הו"ל כְּבַת אַחַת וְאִפִּי"ה שְׂיִיָּהּ בִּי שְׂתִיקָה פְּהוּדָאָה פִּינּוּן שְׂבִשְׁעָה שְׂהַעִיד הָרַאשׁוֹן לֹא הִי שָׁם עַד שְׁנִי לְהַכְחִישׁוּ לֹא הִי לוֹ לְשִׁתְּוֹק (כְּדַמוּכַח נְמִי מְלִשׁוֹן הַתּוֹס' בְּנִזִּיר שָׁם שְׂפִתְבוּ דְּמִיָּירִי כְּשְׂבָאוֹ שְׁתִי הַפְּתוֹת בְּיַחַד וְכו' מִשְׁמַע הָא אִם לֹא בָּאוּ שְׁנִיָּהֶם כְּאֶחָד מִמֶּשׁ שְׂיִיָּהּ שְׁפִיר שְׂתִיקָה פְּהוּדָאָה) מַש"ה סְפִיקָא הֵנָּה וּבְרַה"י סְפִיקוּ טָמָא וּבְר"ה טְהוֹר וּבְהִכִי נְמִי מִתּוֹקְמִי מִתְנִיתִין דְּכָרִיתוֹת לְפִי הַתּוֹס' שְׂפִתְבוּ דְּמִיָּירִי שְׂבָאוּ בְּבַת אַחַת וּמִטְעַם שְׂתִיקָה פְּהוּדָאָה דַּר"ל שְׂבָא הַשְּׁנִי קוֹדֵם שְׂהוֹרוּ ב"ד עַפְ"י הָרַאשׁוֹן דַּכּה"ג אִפִּי הָעֵידוּ זֶה אַחַר זֶה בַּת אַחַת מְקַרִי וְשְׂיִיָּהּ בִּי שְׁפִיר שְׂתִיקָה פְּהוּדָאָה: ב וְעַדִּין אִינוּ צְרִיכִין לְמוֹדַעִי לְפִי מַה שְׁנִיָּרָאָה מְפַרְשִׁי בְּקַדוּשֵׁין ס"ו א' דְּאִזְיֵל בְּשִׁיטַת הַתּוֹס' דְּאִין עַד אֶחָד נֶאֱמָר בְּאִיסוּרִין אֲלֵא כְּשִׁהְבַע"ד שׁוֹתֵק וּמִשׁוּם שְׂתִיקָה פְּהוּדָאָה וְכַמ"ש הַר"ן שָׁם בְּשִׁמּוֹ וּבְסוּטָה ל"א ב' מְבִנְאָר מְפַרְשִׁי ז"ל כְּפִי מַה שְׂבִיָּאָר הַשְּׂ"ף ז"ל בַּס"ק י"ד שְׁסוּבְר דְּבְמִקּוּם שְׁנַאָמֵן הָעַד מִן הַתּוֹרָה מִיָּד שְׂהַעִיד הוּא חָשׁוּב כְּשָׁנִים וְלֹא מְקַרִי בַּת אַחַת אֲלֵא כְּשִׁהְעֵידוּ שְׁנִיָּהֶם בְּתוֹף כְּדִי דְּבוּר מִמֶּשׁ ע"ש.

א"כ חוֹזֵר וְנִיעֵר הַקְּנִשְׁנִי דְּלַעִיל בְּמַאי קְמִיָּירִי אִם הָעֵידוּ שְׁנִיָּהֶם בְּתוֹף כ"ד מִמֶּשׁ לֹא שְׂיִיָּהּ שְׂתִיקָה פְּהוּדָאָה וְאִין הָעַד נֶאֱמָר כָּלֵל וְאִי כְּשִׁהְעֵידוּ זַחַח"ז הָרַאשׁוֹן חָשׁוּב כְּשָׁנִים וּבְחַטָּאָת קָאִי וְכֵן בְּמִתְנִיתִין דְּטְהָרוֹת נְמִי אַמַּאי בְּר"ה טְהוֹר אִם לֹא שְׁנַאָמַר שְׂדַעַת רַש"י ז"ל כְּהָרִיטְבָ"א דְּבִשְׁאָר אִיסוּרִים אִין הָרַאשׁוֹן חָשׁוּב כְּשָׁנִים לְעוֹלָם אִפִּי בּוּזָא"ז: ג אֲמַנְם לַע"ד נִרְאָה לְקַיָּים פַּרש"י ז"ל גַּם לְשִׁיטַת הַתּוֹס' דְּלַעִיל שְׁסוּבְרִים דְּגַם בְּשְׂאָר אִיסוּרִים אִם הָעֵידוּ זֶה אַח"ז הָרַאשׁוֹן חָשׁוּב כְּשָׁנִים אֲשֶׁר יֵאמַר כִּי הוּא זֶה דַּצ"ע בַּל"ז עַל הַתּוֹסְפַת שְׁסוּבְרִי דְּבִשְׂאָר אִיסוּרִי נְמִי עַד הָרַאשׁוֹן חָשׁוּב כְּשָׁנִים מִטְעַם דְּכָל מְקוּם שְׂהַאָמִינָה תּוֹרָה עַד אֶחָד הָרִי כָּאן שְׁנִיָּהֶם מְסוּגִי דְּקַדוּשֵׁין ס"ו בְּעַד אוֹמַר אֲשֶׁתָּהּ זִינְתָהּ וְשׁוֹתֵק דְּאִמַר רְבָא הֶתֶם אַע"ג דְּבַעֲלָמָא בְּשְׂאָר אִיסוּרִי מְהִימֵן הֵכָא אִין דְּכָר שְׂבַעֲרוּהּ פְּחוֹת מְשָׁנִים

ואם איתא דגם בשאר איסורי נמי כל שהאמינה תורה עד אחד הרי הוא פשנים למה לא יועיל גם בדבר שבפערנה כמו גבי סוטה דהנה דבר שבפערנה ואפ"ה סגי בחד שהאמינה תורה פשנים והרי פאן נמי ע"י שתיקת בע"ד האמינתו תורה פשנים ואין לומר דס"ל לרבא דדוקא באיסורי לחוד הוא שהאמינתו תורה פשנים אבל לא בדבר שבפערנה דא"כ היכי קאמר אין דבר שבפערנה פחות משנים הא יש פאן שנים והכי הו"ל למימר כי האמינתו תורה פשני באיסורי אבל בדבר שבפערנה לא ועוד מה טעם לחלק בזה בין שאר איסורים לדבר שבפערנה ומנ"ל לרבא הא דלא האמינתו תורה בדבר שבפערנה אלא ע"כ דס"ל לרבא דגבי איסורי נמי לא האמינתו תורה פשנים אלא כחד משום דהתם כחד סגי משא"כ בדבר שבפערנה דבעינו שנים ואינו פחות משנים מלבד מה שטען הריטב"א ו"ל גופי דלא דמי לעדות סוטה ועדות אשה שאמרו רז"ל דעד הראשו האמינתו פשנים משא"כ בשאר איסורים דמעיקרא דדינא כחד סגי מנל"ן דהאמינתו תורה פשנים ותו קשה דהלא גם עד השני מהימן להתיר כמו הראשון וכמו שטען הש"ך על הלבוש עט"ז.

לכן יראה לע"ד עיקר בזה כמ"ש בס' מה"צ שם (באות ט"ז) דלא כתבו התוס' בכריתות שם דבשאר איסורי עד הראשון חשוב פשנים אלא דוקא פשהורו הב"ד על פיו קודם שבא השני דנהי דמעיקרא לא האמינתו תורה אלא כחד מיהו אחר שהורו הב"ד על פיו לאיסור עכ"פ אמתחוק איסור' עפ"י זה האחד שהאמינה תורה לאסור כמו עפ"י השנים פינון שהתורה האמינתו לאסור וכבר הורו הב"ד על פיו וכן נראה להדי' מפרש"י בכתובות כ"ו ע"ב ד"ה נאנו מסקי שכ' שם דאוקמי אחזקה קמיינתא דאסקי עפ"י עד א' וכו' ע"ש והתוס' לטעמיהו אזלי שסוברי דעד אחד אינו נאמן לאפוקי מחזקה בין להתיר ובין לאסור וכדאי בר"פ האשה רבה דלא אפשרי בעינין התם מש"ה סוברי דבזה אח"ז אחר שהורו הב"ד עפ"י הראשון אין השני נאמן להכחישו משום דעכ"פ כבר אמתחוק איסורא עפ"י הראשון כמו עפ"י שנים ואין השני נאמן לאפוקי מחזקה דאמתחוק עפ"י הראשון (והריטב"א נמי לטעמיה דאזיל בשיטת הרשב"א כמ"ש הש"ך ס"ק ט"ז בשמו והרשב"א כתב להדי' בר"פ האשה רבה דאפשרי בעינין לפי המסקנא דהש"ס בכריתות דע"א אחד נאמן להתיר אפי' במקום דאמתחוק אסורא ע"ש מש"ה סובר דבשאר איסורי יכול השני להכחישו אפי' בזה אח"ז פנ"ל) ועפ"י ז' מוכח להדי' דלכ"ע בשאר איסורי מיהת אין הראשון חשוב פשנים אלא א"כ הורו הב"ד על פיו קודם שבא השני דאמתחוק אסור' עפ"י הוראת הב"ד משא"כ פשבא השני קודם שהורו הב"ד עפ"י הראשון דאכתי לא אמתחוק אסורא עפ"י הראשון יכול להכחישו לכ"ע דלא האמינתו תורה אלא כחד וכדאמרו (וכן מוכח להדי' מדברי הש"ך בס"ק י"ד שהספיק לפרש"י ו"ל גבי סוטה שנאמן העד מן התורה מיד שהעיד הוא חשוב פשנים ושם לפני זה בדין שאר איסורי כתב וזה לשונו מיהו כל זה פשבאו השני עדים בבת אחת אבל בזה אח"ז פינון שנתקבל עדות הראשון ונפסק הדין עפ"י עדותו וכו' עכ"ל הרי דבשאר איסורי ס"ל בעצמו דבעינו נפסק הדין עפ"י הראשון ולפמ"ש א"ש) וא"כ מתוקמי שפיר מתניתי דכריתות ודטהרות הנ"ל פשבאו זה אח"ז אלא שבא השני קודם שהורו הב"ד עפ"י הראשון דכה"ג לכ"ע אין הראשון חשוב פשנים ושייך בי' שפיר שתיקה כהודאה: ד ועפ"י ז' מיושב היטב קושני התוס' בסוטה ל"א ב' ד"ה הא חד וכו' שהקשו אדעולא

שְׁהוֹצְרָהּ לְהַגִּיחַ מִתְּנִיתִין דְּהֵתָם בְּעַד אוֹמֵר נְטִמָּאת וְעַד אוֹמֵר לֹא נְטִמָּאת וְכוּ' וְתַנִּי דְּאִינָה שׁוֹתָה מִשׁוּם דְּעַד הָרָאוּן חָשׁוּב כְּשָׁנִים וְלֹא מִסְתַּבֵּר לִי לְאוּקְמִי מִתְּנִיתִין דְּהֵתָם בְּבַת אַחַת (כַּמ"ש הַתּוֹס' שָׁם וּבִיבְמוֹת קי"ז) א"כ תְּקַשֵּׁי לִי מִתְּנִיתִין דְּכָרִיתוֹת הַנָּ"ל דְּאִמְאִי אִינוּ חָשׁוּב עַד הָרָאוּן כְּשָׁנִים וְעַפ"י פִּרְשֵׁי הַנָּ"ל יִתְכַּן שְׁפִיר דְּוֵדָּאִי גַבֵּי סוּטָה דְּלֹא מְקַרֵי בַת אַחַת אֲלֵא כְּשִׁיעֵידוּ שְׁנִיָּהֶם בְּתוֹף פְּדִי דְּבוּר מִמֶּשׁ מִש"ה לֹא מִסְתַּבֵּר לִי לְעוֹלָא לְאוּקְמִי בְּכַה"ג דְּוִקָא שְׁהֵעִידוּ שְׁנִיָּהֶם בְּתוֹף פְּדִי דְּבוּר דְּפִשְׁטָא דְּמִתְּנִיתִין מִשְׁמַע שְׁהֵעִידוּ וְאַח"ז אַחַר פְּדִי דְּבוּר מִש"ה הַוֹצְרָהּ לְהַגִּיחַ וְלִמְתַּנִּי דְּאִינָה שׁוֹתָה מִשְׁא"כ בְּמִתְּנִיתִין דְּכָרִיתוֹת דְּאִינָרִי בְּשָׂאֵר אִיסוּרִין א"ש דְּהֵתָם אִפִּי הֵעִידוּ זֶה אַח"ז אַחַר פְּדִי דְּבוּר כֹּל שְׂבָא הַשְּׁנִי קוֹדֵם שְׁהוּרוּ הַב"ד עַפ"י הָרָאוּן אִין הָרָאוּן חָשׁוּב כְּשָׁנִים מִש"ה לֹא הַוֹצְרָהּ לְהַגִּיחַ שָׁם כְּלוּם דְּשְׁפִיר מִתּוֹקְמִי בּוֹזָח"ז וּבְשָׂבָא הַשְּׁנִי קוֹדֵם שְׁהוּרוּ הַב"ד עַפ"י הָרָאוּן אֲבָל הַתּוֹס' בְּסוּטָה שָׁם שְׁהִקְשׁוּ קוֹשְׁיָ' זֹו לְשִׁיטָתָם אֲזִלִי שְׁסוּבְרִים דְּגַם בְּסוּטָה אִין הָרָאוּן חָשׁוּב כְּשָׁנִי אֲלֵא כְּשִׁיעֵירוּ הַב"ד עַל פִּי קוֹד' שְׂבָא הַשְּׁנִי (וְדִלָּא כִּפְרִשֵׁי הַנָּ"ל) וְאַפ"ה הַוֹצְרָהּ עוֹלָא לְהַגִּיחַ שָׁם הַמְּשָׁנָה ע"כ קִשְׁיָא לְהוּ מֵהֵיא דְּכָרִיתוֹת כַּנָּ"ל: הַ אִוְלָם לְפִי דַעַת מוֹהַר"מ בְּתִשׁוּ' שְׁהִבִי בְּהַגְהוֹת מְרָדְכִי דְּקִדּוּשִׁין וּבְהַגְהוֹת מִיִּמּוֹנִי בְּתִשׁוּ' דְּשִׁיכִי לְהַלְכוֹת אִישׁוֹת סִי' ג' בְּדִין הַשְּׁלִיחַ לְקִדּוּשִׁין שְׁטַעָה וְאָמַר לְהֵאשְׁהָה"א מְקוֹדֶשֶׁת לִי שָׁם כָּתַב דְּלֹא מְקַרְבִי אִתְחַזַּק אִיסוּר' אֲלֵא הֵיכִי שְׁהֵעִד הַבָּא לְהַתִּיר הָאִסוּר מְכָאֵן וּלְהַבָּא גַם הוּא מוֹדָה דְּמַעֲיָקְרָא הִי אִסוּר (כְּמוֹ טָבֵל וְקוֹנְמוֹת) אֲבָל הֵיכִי שְׁלִפִי דְּכָרִי הֵעִד לֹא הִי בְּזָה אִיסוּר מַעוֹלָם לֹא מְקַרֵי אִתְחַזַּק אִיסוּרָא ע"ש א"כ עֲדִינִן קִשְׁיָא דְּאִמְאִי לֹא יִהִי הַשְּׁנִי נֶאֱמָן לְהַכְחִישׁ הָרָאוּן בְּשָׂאֵר אִיסוּרִים אִפִּי אַחַר שְׁהוּרוּ הַב"ד עַפ"י הָרָאוּן כִּינּוּן דְּלֹא הָאִמְיִנְתוּ תוֹרָה לְהָרָאוּן אֲלֵא כַּחַד כְּמוֹ שְׁהוֹכְחֵנוּ לְמַעְלָה וְאִי מִשׁוּם דְּאַחַר שְׁהוּרוּ הַב"ד עַפ"י הָרָאוּן לְאִיסוּר הו"ל אִתְחַזַּק אִיסוּרָא עַפ"י הָרָאוּן כְּמוֹ עַפ"י שְׁנִים וְתוּ אִין עַד אַחַד נֶאֱמָן לְהוֹצִי' מִחֻזְקַת אִיסוּר הֵלֵא לְפִי דְּכָרִי הֵעִד הַשְּׁנִי מַעוֹלָם לֹא הִי כְּאֵן אִיסוּר כֹּל וְא"כ לֹא מְקַרֵי אִתְחַזַּק אִיסוּרָא כֹּל בְּהַכְרַח לִוְמַר שְׂבָאָתָה דַעַת מוֹהַר"מ הוּא פְּהֵרִיטְבָ"א שְׁסוּבֵר דְּבְשָׂאֵר אִיסוּרִי אִין הָרָאוּן חָשׁוּב כְּשָׁנִים כְּכֹל עֲנִין (וּלְפִי"ז יִהִי דְּכָרִי הַמְּרָדְכִי בַר"פ הָאשְׁהָ רַבָּה וְהָרָא"ש בְּהַגְזָקִי בְּתוֹף הִי"ד חִילוּקִי חִלּוּקָה וִי"ו שְׁסוּבְרִים דְּאִפִּי בְּשָׂאֵר אִיסוּרִים נְמִי הָרָאוּן כְּשָׁנִים נֶגַד דַעַת מוֹהַר"מ רַבָּם וּבְאָמַת הַמְּרָדְכִי פ' הָאוֹמֵר הִבִי תִשׁוּ' מוֹהַר"מ הַנָּ"ל וְהַשְּׁמִיט סְבָרָא זֹו ע"ש: וְאִיבְרָא דְּאִתָּאֵן עָלָה לְמַעְלָה לְהַקְשׁוֹת עַל שִׁיטַת הַתּוֹס' וְהָרָא"ש וּמְרָדְכִי הַנָּ"ל מֵהָא דְּקִדּוּשִׁין ס"ו גַבֵּי אֲשַׁתָּה זִינְתָה דְּאָמַר רַבָּא דְּלֹא מְהִימֵן מִשׁוּם דְּאִין דְּכָר שְׂבַעְרָנָה פְּחוֹת מִשְׁנִים דְּמִשְׁמַע מִינָה דְּלֹא הָאִמְיִנְתוּ תוֹרָה בְּשָׂאֵר אִיסוּרִים אֲלֵא כַּחַד וְעַפ"י"ז הַוֹצְרָנוּ לְבָא לְטַעְמָא דְּאִתְחַזַּק אִיסוּרָא הֵנּוּ לְפִי דְּכָרִי הַמְּרָדְכִי ר"פ הָאשְׁהָ רַבָּה שְׂאָבִי לְקַמֵּן בָּאוֹת שִׁכ' לִיִּישֵׁב קוֹשְׁיָ' הַתּוֹס' בְּקִדּוּשִׁין ס"ו א' ד"ה רַבָּא דְּלֹא אָמַר שְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה מִשׁוּם דַּס"ל לְרַבָּא דְּאִין אָדָם יְכוֹל לִידַע אִם זִינְתָה אֲשַׁתּוּ וְהו"ל כְּאוֹמֵר נְטִמָּאוּ טְהוּרִיתָה אֲזִלִי שְׁלֵא בְּפִנְיָה דְּאִין הַשְּׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה ע"ש א"כ מִיִּוֹשֵׁב שְׁפִיר דְּלְפִי"ז גַם בְּשָׂאֵר אִיסוּרִי בְּכַה"ג נְמִי אִין הֵעִד נֶאֱמָן אִוְלָם הַתּוֹס' שָׁם פִּירְשׁוּ בְּעֲנִין אַחַר (וְדְכָרִי הַמְּרָדְכִי נְמִי צ"ע כְּמוֹ שְׁיִתְבָּאֵר לְהַלֵּן בַּס"ד) וּלְפִי פִירוּשֵׁם קוֹשְׁיִיתִי בְּמִקּוּמָה וְא"כ בְּהַכְרַח לִוְמַר דְּהַתּוֹס' פְּלִיגִי עַל מוֹהַר"מ בְּתִשׁוּ' הַנָּ"ל וְהַבְּנִין זֹו אִיבְרָא דְּאִי קִשִׁי הָא קִשִׁי לְפִי דַעַת הַסְּמ"ק וְאו"ה שְׁהִבִי הָרַמ"א סִי' קכ"ז ס"א בְּהַגְהוֹת שְׂפַתְבוּ דָּאִין אִין הַבְּעָלִי מְכַחִישִׁי אוֹתוֹ אַעַפ"י שְׁמַכְחִישׁוּ אַחַר לֹא מְהַנִּי מֵאַחַר שְׁהַבְּעָלִים שָׁם

ושותקים שְׁנֵרָאָה לְכַאוּרָה מְלִשׁוֹן זֶה דָּלָא מְהַנִּי הַכְחָשָׁה דְּאַחַר כְּלָל אַפִּי לְמִיָּהוּי סְפִיקָה
מִטַּעַם הַשְּׁתִּיקָה דְּכַהוּדָאָה דְּמִי (וּכְמוֹ שֶׁהֵבִין הַש"ךְ מִתְחִילָה) דַּאל"כ לְאִיזָה צִוְרָה פְּתַב
הָרַב לְהַאי טַעַמ' דְּבַעֲלִי שֵׁם וְשׁוֹתְקִים הָא פְּשִׁטָּא דְּבִשְׁתִּיקַת הַבְּעֵלִים אֵינְרִינֵן דַּאל"כ
מְעִיקְרָא דְּדִינָא לֹא הִי הָעֵד נְאָמֵן כְּלָל אַפִּי בְּלִי הַכְחָשָׁה כְּלָל אֱלָא וְדַאי ר"ל דְּמִשׁוּם ה"ט
לֹא מְהַנִּי הַכְחָשָׁת הָאַחַר כְּלָל כִּינֵן שְׁהוּדוֹ הַבְּעֵלִים שְׁהֵם נְאָמְנִים עַל שֶׁל עֲצָמֵן אִי נְמִי
מִשׁוּם דְּהָעֵד עִם הַבְּעֵלִים הו"ל כְּתָרִי לְגַבֵּי חַד וַא"כ חוּזַר וְנִיַּעַר הַקְּנוּשָׁי' דְּלַעֲלֵל בְּמִתְנִיתִין
דְּכָרִיתוֹת וְדִטְהָרוֹת הַנ"ל בְּמֵאִי קְמִיָּרִי דְּאִי בְּבַת אַחַת מִמֶּשׁ דְּלֹא שְׁיִיךְ בִּי שְׁתִּיקָה
כְּהוּדָאָה כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּנִזִּיר דָּף כ' א"כ מְעִיקְרָא דְּדִינָא אִין עַד אַחַד נְאָמֵן כְּלָל אַפִּי בְּלִי
הַכְחָשָׁה וּבֵרַה"י אַמְאִי טַמָּא וַע"כ אֵינְרִי שְׁלֹא בְּבַת אַחַת מִמֶּשׁ אֱלָא שְׁבָא הַשְּׁנִי קוֹדֵם
שְׁהוּרוֹ הַב"ד עַפ"י הָרֵאשׁוֹן דְּכַה"ג נְמִי בַת אַחַת מְקָרִי דְּאִין הָרֵאשׁוֹן חֲשׁוּב כְּשֵׁנִים וְשְׁיִיךְ
בִּי שְׁתִּיקָה כְּהוּדָאָה כִּינֵן שְׁבַשְׁעָה שְׁהַעִיד הָרֵאשׁוֹן וְשְׁתַּק לֹא הִי שֵׁם מִי שְׁמַכְחִישׁוֹ א"כ
הַאִיךְ יְכוֹל הַשְּׁנִי לְהַכְחִישׁ הָרֵאשׁוֹן כְּלָל הָא שְׁתִּיקָה כְּהוּדָאָה וּבֵרַה"ה אַמְאִי טְהוּר וְשֵׁם
בְּכָרִיתוֹת נְמִי קָשָׁה בְּחֻטָּאת קָאִי (וּבְזָה אִינוּ עוֹלָה ג"כ מַה שְׁרַצָּה מַעַל"ת לֹמַר דְּהַתּוֹס'
ס"ל כְּהַרִיטְב"א דְּבִשְׁאָר אִיסוּרִים אִין הָרֵאשׁוֹן חֲשׁוּב כְּשֵׁנִים דְּהָא מִטַּעַם שְׁתִּיקָה כְּהוּדָאָה
אַתִּינֵן עֲלָה מְלַבֵּד מַה דַּס"ל לְהַתּוֹס' בְּהַדְּנָ' דְּלֹא כְּהַרִיטְב"א וְכַנ"ל) וּבְהַכְרַח לֹמַר דְּסַמ"ק
וַאו"ה פְּלִיגִי עַל הַתּוֹס' דְּנִזִּיר שֵׁם וַס"ל דְּאַפִּי בְּבַת אַחַת מִמֶּשׁ נְמִי שְׁיִיךְ שְׁתִּיקָה כְּהוּדָאָה
כַּמ"ש הַש"ךְ דִּיּוֹדַע קָצַת רַגְלִים לְדַבֵּר לְזָה וְלְזָה מַש"ה סְפִיקָא הֵנָּה וּבְהַכִּי מִתּוֹקְמִי
מִתְנִיתִין דְּכָרִיתוֹת וְדִטְהָרוֹת הַנ"ל וְהַסַּמ"ק וַאו"ה מִיָּרִי בְּזָה אַח"כ נְאָפְנִי בְּקוֹדֵם שְׁהוּרוֹ
הַב"ד עַפ"י הָרֵאשׁוֹן דְּשְׁיִיךְ בִּי שְׁתִּיקָה כְּהוּדָאָה גְּמוּרָה כִּינֵן דְּבַשְׁעָה שְׁהַעִיד הָרֵאשׁוֹן
וְשְׁתַּק לוֹ לֹא הִי שֵׁם עַד הַמְּכַחִישׁ מַש"ה אִסוּר הֵינֵן בְּנִדְאִי אַפִּי לְהָעֵד הָאוּמֵר לֹא נִתְּנַסְפָּה
וּמְסוֹלֵק בְּזָה ג"כ תְּלוּנַת הַש"ךְ עַל או"ה בַּמ"ש שְׁאָסוּר לְהָעֵד הַמְּתִיר עֲצָמוֹ כַּנ"ל: ח עוֹד
יֵשׁ מְקוּם לְבַע"ד לְחַלֵּק וְלֹמַר דְּעַד כָּאֵן לֹא כְּתַבוּ הַתּוֹס' בְּנִזִּיר דָּף כ' גַּבֵּי שְׁתִּי כַּתִּי עֲדִים
הַמְּכַחִישִׁים זֶה אֵת זֶה דָּאֵם בָּאוּ שְׁנֵיהֶם בְּיַחַד לֹא שְׁיִיךְ שְׁתִּיקָה כְּהוּדָאָה מִשׁוּם דְּלֹאוּ מוֹדָה
הוּא דְּאָמַר מַה לִּי לְהַכְחִישׁן הָא אִינְהוּ גּוֹפִיָּהוּ מְכַחֲשִׁי אֶהְדְּדִי ע"כ אֱלָא דוֹקָא בְּתָרִי וְתָרִי
דְּאִיכָּא תְּרִי חֲדָא דְּאִינְהוּ גּוֹפִיָּהוּ מְכַחֲשִׁי אֶהְדְּדִי וְתוּ דְּהַכְחָשְׁתוּ אִינְהוּ מַעְלָה אוּ מוֹרִיד
בְּמְקוּם תְּרִי וְתָרִי אֲבָל הָכָא גַּבֵּי חַד וְחַד נְהִי דְּאִינְהוּ מְכַחֲשִׁי אֶהְדְּדִי מ"מ כִּינֵן דְּאִינְהוּ מְהִימֵן
לְהַכְחִישׁ וּבְדִידְנָ' תְּלִי מִקְלָתָא לֹא הִי לוֹ לְשִׁתּוּק אֱלָא לְהַכְחִישׁ אַע"ג דְּחֻזָּא דְּאִינְהוּ גּוֹפִיָּהוּ
מְכַחֲשִׁי אֶהְדְּדִי כִּינֵן דְּאִינְהוּ מְהִימֵן וּבְדִידְנָ' קִינְיָמָא שְׁעַתָּא וַא"כ אִין מְכָאֵן תְּפִיסָה עַל הַש"ךְ
ו"ל מִשׁוּם צַד אִי מִשׁוּם דַּס"ל דְּהַסַּמ"ק וַאו"ה פְּלִיגִי עַל הַתּוֹס' דְּנִזִּיר וְגַבְרָא אַגְבְּרָא
קַרְמִית אִי מִשׁוּם דְּאַפְשָׁר לְהַסְפִּים גַּם דַּעַת הַתּוֹס' לְדַבְרֵיהֶם עַפ"י הַחֲלֻקָה הַזֹּאת: ט
אִיבְרָא שְׁדַבְרֵי הַש"ךְ בְּעֲצָמָם לְכַאוּרָה נִרְאָה כְּסוֹתְרִים דְּהָא כְּתַב בַּס"ק שַׁח"ז אוֹת י"ג
לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַרְמ"א שְׁכַתְּבֵן אֲבָל אִם אִין הַבְּעֵלִים שֵׁם מְהַנִּי הַכְחָשׁוֹ דְּאַחַר דַּר"ל דְּאַפִּי
חֻזַר הָרֵאשׁוֹן וְאָמַר כֵּן בְּפָנֵי הַבְּעֵלִים וְשְׁתַּקוּ אִינוּ נְאָמֵן דְּאִין שְׁתִּיקְתוּ הוּדָאָה מְכִינֵן שְׁכַבְרָ
הוּכְחַשׁ הָעֵד עַפ"י עַד הַשְּׁנִי תוּ לֹא סְמִיךְ עֲלֵי ע"כ הָרִי דַּס"ל לְהַש"ךְ גּוֹפְנִי דְּכָל שְׁכַבְרָ
הוּכְחַשׁ הָעֵד אִין הַשְּׁתִּיקָה הוּדָאָה דְּאִיכָּא לְמִימַר דְּהָאִי דְּשְׁתִּיק מִשׁוּם דְּלֹא חָשׁ לְהַשְׁיִבוֹ
לְפִי שְׁכַבְרָ הוּכְחַשׁ וַא"כ כָּאֵן הַבֵּן שׁוֹאֵל מַה לִּי זֶה שְׁכַבְרָ הוּכְחַשׁ אוּ שְׁמַכְחִישׁוֹ אַחַר מִיָּד
בְּתוֹךְ פְּדִי דְּבוּר בְּפָנֵי הַבְּעֵלִים סוּף סוּף הַבְּעֵלִים רוֹאִים וְיוֹדְעִים שְׁהוּא מוּכְחַשׁ וְלָמָּה יְהִי
הַשְּׁתִּיקָה כְּהוּדָאָה בַּכַּה"ג טְפִי מְאֵלוֹ הוּכְחַשׁ כְּבָר דְּמֵאִי שְׁנָא וְעוֹד מוּכַח כֵּן לַע"ד מְדַבְרֵי

ריוו שְׁהִבִי הַשֵּׁי"ף בַּס"ק ח"י שֶׁכ' דָּאָם אָמַר לוֹ בְּפִנְיָהּ נִתְנַסַּף וְשׁוֹתֵק וְאַח"כּ חֲזָר וְאָמַר
וְאָמַר לֹא שְׁתַּקְתִּי אֲלָא מִפְּנֵי שְׁלֵא חֲשַׁשְׁתִּי לְהַשִּׁיבוּ לֹא מְהִינִי פִּינּוֹן דְּעַד אֲחַד נֶאֱמַן
בְּאִיסוּרִים אֲבָל בְּדָבָר שְׁבַעְרֹנָה דְּאִין פְּחוֹת מְשֻׁנִּים אִם אָמַר שְׁתַּקְתִּי מִפְּנֵי שְׁלֵא חֲשַׁשְׁתִּי
לְדַבְּרֵי הָעֵד מְהִינִי ע"כ וּא"כ בְּעַד אֲחַד בְּהַכְחָשָׁה דְּאִפִּי בְּאִיסוּרֵי לָאוּ פְּלוּם הוּא לְמָה לֹא
נֶאֱמַר דְּהָאִי דְּשָׁתַק מִשׁוּם דְּלֹא חָשׂ לְדַבְּרֵי פִּינּוֹן דְּהִנְכַחֵשׁ וְלֹא מְהִימָן עוּד.

אֲשֶׁר עַל פֶּן קְרוֹב בְּעֵינֵי ל׳וֹמַר דְּגַם הַשֵּׁי"ף מוֹדָה דְּבִבְת אַחַת מִמֶּשׁ לֹא שְׁיִיף שְׁתִּיקָה
כְּהוֹדָאָה פְּלֵל אֲלָא דְּמִיָּרִי ג"כ בְּזָה אַח"ז וְכַגּוֹן שְׁבָא הַשֵּׁנִי אַחַר שְׁהַעִיד הָרֵאשׁוֹן וְשְׁתַּקּוּ
הַבְּעָלִים אַח"כּ פָּא לְהַכְחִישׁוּ קוֹדֵם שְׁהוּרוּ הַב"ד עַפ"י הָרֵאשׁוֹן וְעַל פְּתֵב הָרַב ו"ל
דְּאִפ"ה בְּאֲשֶׁם תְּלוּי קָאִי וְלֹא בְּחֻטָּאת מִשׁוּם דָּאֵע"ג דְּשָׁתַק לְרֵאשׁוֹן וְסָמִיף עֲלֵי קוֹדֵם
שְׁבָא הַשֵּׁנִי מ"מ עַכְשָׁיו הוּא סוּמָף עַל הַמְּכַחֵשׁ אוֹ סוּמָף עַל שְׁנֵיהֶם דְּיִוֹדַע רְגֵלִי לְדַבְּרֵי
לְזָה וְלְזָה וְהַסְמִיכָה שְׁסָמָף עַל הָרֵאשׁוֹן תְּחִילָה הִי מִשׁוּם דְּלֹא יָדַע מְהַשֵּׁנִי וְעַכְשָׁיו הוּא
סוּמָף גַּם עַל הַשֵּׁנִי אוֹ אֲפֶשֶׁר דְּכּוֹנֵנַת הַשֵּׁי"ף הוּא דְּאֲפֶשֶׁר דְּמִתְחִילָה יָדַע ג"כ מַעַד הַשֵּׁנִי
וְאִפ"ה הֵּהוּ הַשְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה פִּינּוֹן דְּלֹא פָּא עֲדִינּוֹן לְהַכְחִישׁוּ בַּב"ד לֹא הִי לוֹ לְשָׁתוּק פִּינּוֹן
שְׁאִין מִי שְׁמַכְחִישׁוּ עֵתָה אֲלָא הִי לוֹ לְהַכְחִישׁ וּלְהַשִּׁיב בְּמִקוּמוֹ וּמִדְּשָׁתַק הוֹדָה אֲלָא דַּמ"מ
פִּינּוֹן דְּיָדַע ג"כ מַעַד אַחַר לֹא סָמִיף עַל זֶה לְגַמְרֵי אֲלָא סָפִיקָא הִיא לוֹ דְּאֲפֶשֶׁר דְּסָמִיף עַל
זֶה וְעַל זֶה מִשָּׂא"כ פְּשַׁבְּרֵי הַנְּכַחֵשׁ הָרֵאשׁוֹן אוֹ שְׁמַכְחִישׁוּ עֵתָה מִיָּד בְּתוּף כ"ד וְדָאִי לֹא
סָמִיף עֲלֵי וְאִין הַשְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה פְּלֵל וְכַמ"ש הַתּוֹס' בְּנִזִּיר שֶׁם וּבְזָה נִסְתַּלַּק תְּלוּנַת
מַעַל"ת מֵעַל הַשֵּׁי"ף אֲכַל וְכַל כַּנ"ל.

וְעַפ"י"ז צ"ל שְׁדַעַת הַסְמ"ק וְאו"ה הוּא גַבִּי יִין זֶה נְמִי דְּסָפִיקָא הֵּהוּ כַּמ"ש הַשֵּׁי"ף
בְּמִסְקָנָתוֹ: י אִיבְרָא דַּלְפִי"ז קָשָׁה טוּבָא מַה שְׁהַקְשָׁה הַשֵּׁי"ף גּוֹפִי' בַּס"ק י"ד דְּכִינּוֹן דְּסָפִיקָא
הוּא אַמָּאִי לֹא נִמָּא דְּאוּקִי חַד לְגַבִּי חַד וְאוּקִי לְהֵינּוֹן אַחְזָקַת הָיִתֵר וְכַמ"ש הַתּוֹס' בְּכַתְּנֻבוֹת
כ"ג ד"ה תְּרַנְוִיָּהוּ לְהַדְלִי' ע"ש דַּע"כ לֹא מִיָּרִי הַתּוֹס' שֶׁם מְהַכְחִישׁת הָאִשָּׁה דַּא"כ תִּיפּוּק
לִי אִפִּי בְּלֹא עַד הַמְּכַחֵשׁ תִּנְשָׂא לְכַתְּחִילָה דְּעַד אֲחַד בְּהַכְחָשׁת בַּעַל דְּבָר לָאוּ פְּלוּם הוּא
כְּדָאִי בְּקִדּוּשֵׁינּוֹן ס"ה ב' אֲלָא ע"כ דְּהַתּוֹס' אִיָּרִי בְּשָׂאִין הָאִשָּׁה מְכַחֵשׁת וְכַמ"ש בַּתְּה"ד
סִי רִי"ב לְהַדְלִי' ע"ש וְאִפ"ה ס"ל דְּאוּקִי חַד לְגַבִּי חַד וְאוּקִי אַחְזָקַת הָיִתֵר וְע"ש
בְּמַהֲרָשׁ"א ו"ל: יֵא וְרֵאִיתִי לְהַב"ש בַּה"ע סִי מ"ב ס"ק ז' שְׁכַתְּב דְּהָף דִּינָא דְּהַרְמָ"א
תְּלִי בְּפִלּוּגְתָּא דְּהַתָּם דְּלְהַתּוֹס' אוּקִי אַחְזָקַת וְשָׁרִי הֵינּוֹן לְגַמְרֵי (אִם לֹא בְּמִקוּם דְּאִתְרַע
חְזָקָה קַמִּיָּתָא פְּעִין שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' שֶׁם ע"ש) אֲבָל לְהַרְאָב"ד וְהַרְמָב"ן וְהַרְשָׁב"א
שְׁמַפְרָשִׁי לְהֵיָא דְּכַתְּנֻבוֹת שֶׁם בְּשֵׁהֲאִשָּׁה אִינָה מְכַחֵשׁת פְּגוֹן דְּקִאֲמָרוּ הַעֲדִים שְׁקִיבֵל בְּה
אֲבִיָה קִדּוּשֵׁינּוֹן כְּשֵׁהֲיָתָה קִטְנָה וְהַשֵּׁנִי מְכַחֵשׁוּ וְאִפ"ה לֹא מוּקְמִי אַחְזָקַת קַמִּיָּתָא וְאַסוּרָה
לְכַתְּחִילָה ה"ה הֵכָא גַבִּי יִין נְמִי אָסוּר מְסַפֵּק דְּאָסוּר הֵינּוֹן פְּלַכְתְּחִי' וִיעוּי"ש שְׁהוֹכִיחַ
(כֵּן) וְא"כ דַּעַת הַסְמ"ק וְאו"ה הוּא פְּדַעַת הָרֵאָב"ד וְהַרְמָב"ן וְרֵשָׁב"א הַנ"ל וְעַפ"י"ז הַשֵּׁי"ג
עַל הַשֵּׁי"ף בַּמ"ש דְּהַיֵּשׁ מִי שְׁכַתְּב דְּעַד אֲחַד בְּהַכְחָשָׁה לָאוּ פְּלוּם הוּא הוּא הַרְשָׁב"א
שְׁמַתִּיר דְּלִיתָא דְּאִדְרָבָה לְדַעַת הַרְשָׁב"א וְדָאִי אָסוּר מְסַפֵּק וְהַרְשָׁב"א בַּתְּשׁוּ' סִי תַקְמ"ה
שֶׁם קָאִי דְּוָקָא אַהַכְחָשׁת בַּעַל דְּבָר עַכ"ד: יב וְאַנְכִי הַצְעִיר לֹא עֲמַדְתִּי עַל דְּבָרֵי שְׁנֵיהֶם
בְּזָה דַּלְע"ד אִין עֲגִין לְהַף פְּלוּגְתָּא דְּהַתָּם לְהַכָּא פְּלֵל דְּהָא הָרֵאָב"ד וְהַרְמָב"ן וְהַרְשָׁב"א
דְּהַתָּם נְמִי לָאוּ מִטַּעַם שְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה אֲתוּ עַלָּה דְּהָא הַרְשָׁב"א לִית לִי פְּלֵל שְׁתִּיקָה
כְּהוֹדָאָה (כַּמ"ש הַשֵּׁי"ף בְּשָׁמוֹ בַּס"ק ט"ו וְכַמְבּוּנָאָר בְּחַדוּשִׁי' לְקִדּוּשֵׁינּוֹן וְגִיטִין בְּאוּרָף) וְעוּד

דְּבַקִּיבֵל אבִי קְדוּשֵׁינִי פְּשִׁיטָה דְּלֵא הוּ"ל לְמִידַע לֹא שִׁינִי פְּלֵל שְׁתִּיקָה פְּהוּדָא (כמ"ש התוס' בְּקְדוּשֵׁינִי וּשְׁא"פ אֶלָּא דס"ל דְּבַחַד לְגַבִּי חַד לֹא מוֹקְמִינֵן אַחְזָקָה דְּהִתְרָא פְּמוּ בְּתַרִי וּתְרִי דְּלֵא מוֹקְמִי אַחְזָקָה דְּהִתְרָא לְכ"ע כמ"ש התוס' שֶׁם ד"ה מֵאֵי שְׁנָא ע"ש וְהַרִי אִפִּי בְּתַרִי וּתְרִי דְּלֵא מוֹקְמִי אַחְזָקָה מְדַרְבְּנֵן וְאִפִּי בְּדִיעְבַד תַּצָּא כמ"ש התוס' שֶׁם אִפִּי פְּתַבּוּ הַתּוֹס' בְּדַף כ"ו ע"ב ד"ה אֲנִי דְּבִאִסּוּר דְּרַבְּנָן אִפִּי בְּתַרִי וּתְרִי מוֹקְמִי אַחְזָקָה דְּהִתְרָא וְכ"כ הַר"ן שֶׁם בְּשֵׁם הַרְשֵׁב"א (וְשִׁי"א דְּוָקָא בְּמִלִּי דְּאִישׁוֹת וְעַבּוּדָה הִתְמִירוּ בְּתַרִי וּתְרִי דְּלֵא מוֹקְמִי אַחְזָקָה אֶבֶל בְּשִׁאָר אִיסּוּרֵי מוֹקְמִינֵן אַחְזָקָה אִפִּי בְּשֵׁל תוֹרָה) וְנִתְבְּאָר לְהַדְנָי פֶּן בִּאֵה"ע סִי' ג' וְא"כ הֵכָא בְּנִגְיָעָה דְּנִכְרִי בְּיִין שֶׁהוּא פְּסֻתָּה יִינָם שְׁאִסּוּר מְדַרְבְּנֵן וְכַדְמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הַרְמ"א גּוֹפִי' בְּהַגְה"ה דְּהֵכָא בְּסֻתָּה יִינָם אִינְרִי שֶׁהוּא דְּרַבְּנָן א"כ לְכ"ע הוּ"ל לְאוֹקְמִי אַחְזָקָה קַמִּיתָא דְּהִתְרָא לְפִי דְּבַרִי הַשְּׁ"ךְ שֶׁמְפָרֵשׁ דִּיּוּדַע רַגְלִים לְדַבֵּר לְזָה וְלְזָה א"כ הוּ"ל סֶפֶק הַשְּׁקוּל: יֵג לְכֹן יִרְאָה לַע"ד דְּהַסְמ"ק וְאוּ"ה גּוֹפִיָּהוּ הוֹצִיאוּ דְּבַרִיָּהֶם מִהֲנֵן מִתְנִיתָא דְּכַרִּיתוֹת וּסְפ"ה דְּטְהָרוֹת הַנְּ"ל דְּמִשְׁם יִרְאָה דְּהַכְחָשׁת אַחַר לֹא מְהַנִּי וְלֹא מוֹקְמִי אַחְזָקָה פְּדָאֵמַר הֵתָם דְּבִאִשְׁמִ תְּלוּי קָאֵי וְטַעְמָא דְּמִלְתָּא מְשׁוּם דְּאִינְרִי שֶׁהַעִידוּ זֶה אַח"כ אֶלָּא שְׁבָא הַשְּׁנִי קוֹדָם שֶׁהוּרִי הַב"ד עִפ"י הִרְאִישׁוֹן וְכִיּוֹן שְׁבִשְׁעָה שֶׁהַעִיד הִרְאִישׁוֹן וְשִׁתְּק עַדִּין לֹא הָיָה שֶׁם מִי שְׁמַכְחִישׁוּ הֵנָּה הַשְׁתִּיקָה פְּהוּדָא לְהִרְאִישׁוֹן לְחוּד וְלֹא לְהַשְׁנִי שְׁבָא אַח"כ וְאִפִּי קָאֵי בְּאִשְׁמִ תְּלוּי וְלֹא בַחֲטָאת מְשׁוּם דְּאִין הַשְׁתִּיקָה בְּכָאֵן פְּהוּדָא גְּמוּרָה פְּמוּ שֶׁהוֹכִיחוּ הַתּוֹס' בִּיבְמוֹת פ"ח דְּלֵא הֵנָּה פְּמוּדָה שִׁיּוּדַע גַּם הוּא שְׁנִתְּנִסָּךְ דֵּא"כ מֵאֵי נ"מ בְּנִאֲמָנוֹת הַעֵד וְעוֹד קָרָא לְמָה לִי אֶלָּא שְׁמוּדָה שְׁנִרְאָה לּוֹ אֲמַת וְיּוּדַע קָצַת רַגְלִים לְדַבֵּר וְעִיקָר הָאִיסּוּר בְּזָה אִינּוּ אֶלָּא מְטַעַם נִאֲמָנוֹת הַעֵד וְלִהְכִי אֶצְטְרִיךְ קָרָא דַּעַד אַחַד מִהֵימֵן וְכִיּוֹן דְּמִטַּעַם נִאֲמָנוֹת הַעֵד הוּא פִּי אֲתִי אַחְרִינָא וְאֶכְחִישׁ לִי אֲזַדָּא לָהּ נִאֲמָנוֹת הַעֵד דְּמַעוֹלָם לֹא הִאֲמִינְתוּ תוֹרָה בְּמִקּוּם הַכְחָשָׁה וְהוּדָאת הַבְּעָלִים לְחוּד אִינָּה אוֹסְרָת פִּינֵן שְׁלֵא הוּדוּ שִׁיּוּדַעִי מְזָה בְּבִירוּר אֶלָּא קָצַת רַגְלִים לְדַבֵּר לְבַד וְהַרִי גַבִּי סוּטָה דְּאִיכָּא וְדֵאֵי רַגְלִים לְדַבֵּר שְׁזִינְתָּה וְאִפִּי בְּעַד אוֹמֵר נְטִמָּאת וְעַד אוֹמֵר לֹא נְטִמָּאת סְפִיקָא הֵנָּה פְּדַמְעִיקָר' וְשׁוֹתָה פְּדֵאֵי בְּסוּטָה ל"א ב' וּפְסָקָה הַרְמְב"ם ז"ל פ"א מִהִלְכוֹת סוּטָה וְהַכִּי מוֹכַח בְּקְדוּשֵׁינִי ס"ו גַבִּי עַד א' אוֹמֵר שְׁזִינְתָּה אֲשֶׁתוֹ וְשׁוֹתְק דְּשָׁרְי' מְשׁוּם דְּאִין דְּבַר שְׁבַעְרוּהּ פְּחוֹת מְשֻׁנִּים וְלֹא אֲמַרִי דְּשׁוּנִי עֲלִי חֲתִיקָה דְּאִסּוּר' (פְּמוּ שְׁתִּתְבְּאָר לְהֵלֵן בַּעֲהַשִּׁי"ת) מִיָּהוּ פִּינֵן דַּעַכ"פ אִיכָּא הֵכָא רַגְלִים לְדַבֵּר אִיתְרַע לִי חֲזָקָה דְּהִתְרָא כמ"ש התוס' בְּחֻלִּין ט' ע"ב דַּמָּה"ט אִיתְרַע לִי חֲזָקָת טְהָרָה גַבִּי סוּטָה מְשׁוּם דְּאִיכָּא רַגְלִים לְדַבֵּר וְהַכִּי נְמִי פִּינֵן דְּשְׁתִּיקָה פְּהוּדָא דְּמִי דְּמוֹכַח שִׁיּוּדַע עַכ"פ רַגְלִים לְדַבֵּר אִיתְרַע לִי חֲזָקָת הִתְרָא וְסְפִיקָא הֵנָּה וּבִאִשְׁמִ תְּלוּי קָאֵי וְהֵא דְּאִמֵר בְּמִתְנִיתִין דְּטְהָרוֹת בְּעַד אוֹמֵר נְטִמָּא וְעַד אוֹמֵר לֹא נְטִמָּא דַּבְר"ה טְהוּר אַע"ג דַּהַכִּי אִיתְרַע חֲזָקָת טְהָרָה מְשׁוּם הַשְׁתִּיקָה פְּהוּדָא שִׁיּוּדַע רַגְלִים לְדַבֵּר הֵא פְּתַבּוּ הַתּוֹס' בְּחֻלִּין שֶׁם דַּבְר"ה סְפִיקוֹ טְהוּר אִפִּי בְּמִקּוּם דְּאִיתְרַע חֲזָקָת טְהָרָה דִּילְפִי מְסוּטָה ע"ש וְא"ש וְזֶה שְׁפָתַב הַרְמ"א פֶּאֵן בְּטַעְמוֹ מֵאֲחַר שֶׁהַבְּעָלִי שֶׁם וְשׁוֹתְקִים ר"ל דְּמִטַּעַם זֶה אִיתְרַע חֲזָקָה קַמִּיתָא דְּהִתְרָא וְלֹא מוֹקְמִי אַחְזָקָה אַע"ג דְּאִיסּוּר דְּרַבְּנָן הוּא פְּנ"ל וְזֶה מְסָכִים לְמ"ש בְּמִרְאוֹת הַצּוֹבְאוֹת שְׁלִי שֶׁם אוֹת י"ד יַעוּי"ש: יד וַעֲפִי"ז אֲזַדָּא לָהּ רְאִיוֹת הַשְּׁ"ךְ וּב"ש דְּלַעֲלֵל מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' פְּתוּבו' כ"ג ד"ה תְּרַוּנְיָהוּ שְׁסוּבְרִים דְּבַחַד לְגַבִּי חַד אוֹקְמָה אַחְזָקָה דְּהִתְרָא דְּאִינָּהוּ לֹא מִינְרִי מְשִׁתִּיקָה פְּהוּדָא אֶלָּא כְּשִׁאוֹמֵר' אִינִי יוּדַע אוֹ אִפִּי

שׁוֹתֶקֶת בְּמָקוֹם דָּלָא הוּ"ל לְמִידַע כְּגוֹן שְׁאוּמֵר הָעֵד דְקִיבֵל בְּה אָבִיהָ קְדוּשִׁין כְּשֶׁהִיְתָה קִטְנָה דְבִכְה"ג אִין הַשְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה כְּמ"ש הַתּו' בְּקְדוּשִׁין שְׁם וְתַדַע שְׁפָן הוּא שְׁהָרִי כְּתָבו הַתּוֹס' דְאַפִּי' בְּלִי עַד הַמְכַחֵישׁ נְמִי אִם נִשְׁאֵת לֹא תִצָּא מִשׁוּם דְאִין דְבָר שְׁבַעְרָנָה פְּחוֹת מְשֻׁנִים וְהָרִי מֵרִי דְהָאִי שְׁמַעְתָּא הוּא אֲבִי דְאִית לִי בְּקְדוּשִׁין ס"ו בְּעַד אוּמֵר זִינְתָה אֲשֶׁתָּה וְשׁוֹתֶקֶת בְּמָקוֹם שְׁרָאוִי לֹו לִידַע דְאַפִּי' בְּדִיעַבְד תִּצָּא מִבְּעַלְהָ וְאַסוּרָה מִן הַתּוֹרָה אֲפִי בְּדָבָר שְׁבַעְרָנָה מִטַעַם שְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה וְכְתָבו הַתּוֹס' שְׁם דַס"ל לְאַבְיִי דְהָא דְאִין דְבָר שְׁבַעְרָנָה פְּחוֹת מְשֻׁנִים הוּא דְנוֹקָא בְּשְׁאִינוּ שׁוֹתֶק ע"ש אֶלָּא וְדָאִי דְהַתּוֹס' כְּפִי לֹא אֵינְרִי מִשְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה אֶלָּא בְּאִינָה יוֹדַעַת מִש"ה הַקּוּשָׁה לְהוּ שְׁפִיר דְנוֹקְמָה אַחְזָקָה וְלֹא בְּעוּ לְאוּקְמ' בְּשׁוֹתֶקֶת וּמִטַעַם שְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה דַא"כ אֲפִי' בְּדִיעַבְד תִּצָּא כְּדָאֲמָרְוֹן דְבָאֲשָׁם תְּלוּי קִינְיָמָא כְּנ"ל: טו ועפ"ז נלע"ד לְיִישָׁב תְּמִיחַת הַח"מ עַל הַש"ע ס' מ"ו סְעִי"ג בְּדִין עַד אוּמֵר נְתִיקְדָּשָׁה וְעַד אוּמֵר לֹא נְתִיקְדָּשָׁה כְּלָל אֲפִי' סְפֵק קְדוּשִׁין דְתַנְשָׂא אֲפִי' לְכַתְחִילָה כְּדַעַת הַתּוֹס' הַנ"ל וְהַשְׁמִיט דַעַת הַרְאָב"ד וְרַמְבַּ"ן וְרַשְׁבַּ"א דְלַעִיל שְׁסוּבָרִים דָּאִם הָאֲשָׁה אִינָה יוֹדַעַת אַסוּרָה לְכַתְחִילָה ע"ש וְלִפִּי דְרַבְּנֵינוּ יִתְכּוֹן דְהַתּוֹס' וְסִינְעָתָם וְהַרְשָׁב"א כָּל חַד לְטַעְמֵי אֶזְיִל דְהַתּוֹס' שְׁכְּתָבו דְבִכְה"ג מוֹקְמִי אַחְזָקָה לְאוּ מִשׁוּם דַס"ל דְבַחַד וְחַד מוֹקְמִי אַחְזָקָה אֶלָּא דְלַטַעְמֵיהוּ אֶזְיִל שְׁהֵם מְפָרְשִׁי בְּקְדוּשִׁין ס"ו דְגַם לְאַבְיִי אִינָה אַסוּרָה עִפ"י עַד אַחַד אֶלָּא דְנוֹקָא בְּשֶׁהִבַע"ד שׁוֹתֶק בְּמָקוֹם שְׁרָאוִי לֹו לִידַע וּמִטַעַם שְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה וְכִכְה"ג וְדָאִי בְּחַד לְגַבִּי חַד אֲפִי' בְּדִיעַבְד תִּצָּא כְּדַעַת הַסְּמ"ק וְאו"ה הַנ"ל וְבִהְכָרַח לְפָרֵשׁ דְהָא מֵינְרִי בְּשְׁאִין הָאֲשָׁה יוֹדַעַת וּמִש"ה כְּתָבו הַתּוֹס' דְגַם בְּלִי עַד הַמְכַחֵישׁ נְמִי בְּדִיעַבְד לֹא תִצָּא וְכִינּוֹן שְׁפָן דְאַפִּי' בְּלִי עַד הַמְכַחֵישׁ נְמִי אִינָה אַסוּרָה אֶלָּא מְדַרְבְּנָן קִשִׁי לְהוּ שְׁפִיר א"כ בְּדָאִיכָא עַד הַמְכַחֵישׁ נְמִי נוֹקְמָה אַחְזָקָה דְהִיתְרָא דְהָא בְּאִסוּר דְרַבְּנָן וְאַפִּי' בְּתָרִי וְתָרִי נְמִי מוֹקְמִי אַחְזָקָה דְהִיתְרָא לְכ"ע כְּדָאִי בְּדָרַךְ כ"ו ב' אֶבֶל הַרְמַבְּ"ן וְהַרְשָׁב"א לְטַעְמֵיהוּ אֶזְיִל בְּקְדוּשִׁין שְׁם שְׁמַפְרָשִׁי הַסּוּגָל דְקְדוּשִׁין שְׁם אֲפִי' שֶׁהִבַע"ד אִינוּ יוֹדַע נְמִי ס"ל לְאַבְיִי דַעַד א' נְאָמֵן אֲפִי' בְּדָבָר שְׁבַעְרָנָה בְּלִי שְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה כְּמ"ש הַרְשָׁב"א בְּחַדוּשִׁין שְׁם ע"ש וַא"כ אֲלִיכָא דְאַבְיִי בְּדָלִיכָא עַד הַמְכַחֵישׁ הוּ"ל קְדוּשִׁי תוֹרָה וְכִן לְפִי הַגִּירְסָא דְגֵרְסִי רַב פְּפָא וְאַזְיִל לְטַעְמֵי בְּקְדוּשִׁין ס"ה ב' דְאִית לִי הַמְקַדָּשׁ בְּעַד א' חוּשְׁשִׁין לְקְדוּשִׁין מִן הַתּוֹרָה וְאַפִּי' בְּדִיעַבְד תִּצָּא כְּדָאִי לְהַדְנָה בְּהַר"ן ע"ש מִש"ה ס"ל בְּחַד לְגַבִּי חַד נְמִי לֹא מוֹקְמִי אַחְזָקָה כְּמוֹ בְּתָרִי וְתָרִי וְאַסוּרָה לְכַתְחִילָה עַכ"פ וַא"ש וְכָל זֶה אֲלִיכָא דְאַבְיִי אוּ ר"פ אֶבֶל לְדִידוֹן דַס"ל בְּהַמְקַדָּשׁ בַּע"א דְאִין חוּשְׁשִׁין לְקְדוּשִׁין אֶלָּא לְכַתְחִילָה בְּלַבַּד כְּשְׁאוּמֵר הָעֵד שְׁקִידָּשָׁה בְּפִנֵי שְׁנִים וְכְמ"ש מְהַרְשֵׁ"א א"כ פְּשִׁטָּא בְּדָאִיכָא עַד הַמְכַחֵישׁ דְמוֹקְמִי אַחְזָקָה וְשַׁרְגָל אֲפִי' לְכַתְחִילָה לְכ"ע דְהָא בְּאִסוּר דְרַבְּנָן אֲפִי' בְּתָרִי וְתָרִי נְמִי מוֹקְמִי אַחְזָקָה וְע"כ לֹא הִבִּיאוּ הַרְמַבְּ"ן וְהַרְשָׁב"א דִין זֶה לְהַלְכָה וְהַרְאָב"ד פ"ט שֶׁהִבִּיא לְהַלְכָה הוּא יְחִיד בְּדָבָר זֶה כְּנ"ל וְהַבֵּן: וְנַחְזוֹר לְהַרְאִשׁוֹנוֹת דַעַכ"פ בְּסַתְּמֵי יִינָם דְרַבְּנָן לְכ"ע מוֹקְמִי אַחְזָקָה קְדִיתְרָא וַא"כ בְּהַכָּרַח לֹוּמֵר בְּטַעְמוֹ שֶׁל הַסְּמ"ק וְאו"ה מִשׁוּם דְשְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה שְׁיֹודַע רְגֵלִים לְדָבָר וְאַתְרַע לִי חֲזָקָה דְהִיתְרָא וְסִפִּיקָא הֵנָּה כְּדְמוּכַח מִמְתַּנְיִתִין דְכָרִיתוֹת וְדַטְהָרוֹת הַנ"ל וְכִן מוֹכַח מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' דְכָרִיתוֹת דְאַפִּי' בְּמָקוֹם דְהֵנָּה שְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה לְהַרְאִשׁוֹן כִּי אֲתִי אַחְרֵינָא וְאַכְחִישׁ לִי סִפִּיקָא הֵנָּה וְלֹא וְדָאִי שְׁכְּתָבו לְהוֹכִיחַ דְלֹא אֵינְרִי בְּזֶה אַחַר זֶה מִשׁוּם דַא"כ הִי הָרָאשׁוֹן חָשׁוּב כְּשֻׁנִים וְלֹא הוֹכִיחוּ בְּפִשְׁטוֹת דַא"כ הוּ"ל שְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה לְהַרְאִשׁוֹן וְלֹא מְהִנִּי תוּ הַכְּחָשָׁה דְהַשְׁנִי

ובחטאת קאי אלא ודאי דלא אכפת לו בהודאה זו פיון דלאו הודאה גמורה היא כדאמרן ועפ"י ז' מןושב ג"כ מה שנתקשה מעל"ת על דברי התוס' אלו על מה שלא הוכיחו בפשיטות דלא איירי בזה אחר זה משום דא"כ שתיקה פהודאה דמי' ולא מהני תו הכחשת השני ובחטאת קאי כמ"ש התוס' בנזיר דף כ' אהא דתנן התם מי שקהו שתי פתות עדים מעידים אותו אחת אומרת שזור שתיים ואחת אומרת חמש ב"ש אומרי' נחלקה עדותן וב"ה אומרים נזיר שתיים וכו' שאם העידו זה אחר זה הבע"ד שותק שתיק' פהודא' דמי' ולא מהני' תו הכחשת פת האחרת ע"כ ולפי דרכי עדיפא הו"ל להקשות אגופה דמתניתין דכריתות וקדושין דלעיל דבמאי קמייירי אי במקום דשייך שתיקה פהודאה למה יועיל הכחשת השני ואי במקום דלא שייך שתיקה פהודאה מעיקרא דדינא אין העד הראשון נאמן אפי' בלי הכחשה וגם אין לומר כתי' הש"ך דלעיל דהנה הודאה לזה ולזה א"כ הנה ספק השקול ונוקמה אחזקה דהיתרא דהא אפילו בתרי ותרי נמי אינו אלא ספיק' דרבנן ומדאורייתא אוקמה אחזקה כמ"ש התוס' בבכורות כ"ו ב' אלא ודאי כדאמרן לעיל דאפי' בזה אח"ז (קודם שהורו הב"ד עפ"י הראשון) דשייך בי' שתיקה פהודאה מ"מ כי אתי אחרני' ואפחשי' ספיקא הנה ובאשם תלוי קאי ולא בחטאת מטעמא דלעיל דהכ' לאו הודאה גמורה היא אלא שיודע רגלים לדבר בלבד ומה"ט איתרע לי' חזקת היתר וספיקא הנה ואהא קשי' להו נמי בנזיר שם אהא דקאמרי' ב"ש נחלקה עדותן וב"ה נמי סברי דאינו אלא נזיר שתיים דאי בשותק ובאו העדים שאמרו חמש תחילה לימא שתיקה פהודאה וספיקא ליהוי בכל החמש שנים וכ"ש דקשה לב"ש דאמר נחלקה עדותן דמי גרע אותן האומרי' חמש מאלו הי' אומרי' דלא נדר כלל והי' מכחישי' אותן לגמרי דספיקא הנה מטעם שתיקה פהודאה וכדתנן להדני' בכריתות שם דבאשם תלוי קאי והכי נמי ספיקא הנה וספק נזיר כדפרש"י בספ"ה דנזיר דף ל"ד ע"ש וע"ז תירצו שפיר דהכי לא שייך שתיקה פהודאה כלל ואוקמה אחזקה קמיייתא ופטור זווילת זה נמי לק"מ דהקא גבי ע"א דוקא הוא דאמרי' דאין השתיקה פהודאה גמורה מה שא"כ בשני עדים ס"ל להתוס' דשתיקה פהודאה גמורה דמי' כמו בעלמא: ** (הגה"ה ומה שנסתפק הש"ך ז"ל במ"ש הסמ"ק ואו"ה דאפי' להעד עצמו האומר לא נתנסף נמי אסור דמ"ש מהא דאי באה"ע סי' י"ז סעי' ל"ז בעד אומר מת ועד אומר לא מת ונשאת להעד האומר מת דלא תצא ע"כ לא ידענא מאי קשי' לי' הא מבנאר שם דעכ"פ לכתחילה לא תנשא מדינא ומש"ה אסור היין לזה העד דלא שייך הכא דיעבד וכמ"ש הב"ש באה"ע סי' מ"ב סק"ז להדיא דכל גבי אישות אסורה לכתחיל' גבי יין נסוף אסור ועוד דהקא איפא משום חשדא כמ"ש התו' בןהולין מ"ד ב' ודעת הרשב"א הביאו ב"י באה"ע סי' י"ב דבמקום חשדא אפי' פנס מוצי' וכן מוכח מדברי התוס' פתובות כ"ב שפתבו שם דבשנים ליפא חשדא משמ' הא בחד תצא וכ"ש בזה שאין העד מתירו אלא לעצמו ותו דאפי' למ"ד בספ"ב דיבמות דברנוה לא מפקי' היינו לאפוקי אשה מבעלה משא"כ בשאר איסורי': ** יז עוד יראה דבל"ז צריך להבין לפי פי' ר"י בתוס' קדושין שפירשי' דאיירי בגון שאומר העד נתנסף יינה בפניך א"כ אמאי לא נאמ' דהשתיקה היא הודאה גמורה שיודע בנדאי שנתנסף כמו בעלמא דאמרי' שתיקה פהודאה גמורה היא וא"כ למה לי נאמנות העד כלל וגם קרא למה לי כמו שהקשו התוס' ביבמו' שם ואפי' לדעת הפוסקים שהבי' הש"ך בח"מ סי' פ"א סעי' י' הסוברים דהודאה בפני עד א' לא הנה הודאה זהו במודה בפניו

חוץ לב"ד אבל בפני ב"ד אפילו שתיקה פהודאה היא בכל ענין פדאי' בח"מ סי' פ' ואם תאמר דהכי גבי איסורים שאני דלאו בע"ד דידי' הוא ואינו חושש להשיבו א"כ לא ליהוי פהודאה כלל ואמאי הנה פאן הודאה במקצת אולם באו"ה כלל י"ג דין י"ד ראיתי שכ' ואומר הר' אלחנן דלא אמרי' שתיקה פהודאה דמי' אלא היכי שיש רגלים לדבר שהי' לו לידע לבעל היין כגון שאומר לו נתנסה יינה לפניך דומי' דאכלת חלב וראה שהוא מפרש שאין העד אומר בפירושו שבעל היין יודע מזה אלא שאומר שנתנסה במקום שהי' בעל היין שם אבל אפשר שלא הרגיש ולא ידע אלא דעכ"פ רגלי' לדבר הוא שהי' לו לידע ואם לא ידע פלו' עכ"פ יודע מקצתו דהיינו מענין המאנרע שהי' שם איזה ספק נגיעה או שיודע קצת רגלים לדבר ומ"ש התוס' בגיטין עוד שאומר נתנסה בפניך או ידעת הנה הרא"ש מסיים בו או ידעת רגלים לדבר וכ"ה בש"ע ומ"ש התוס' דומי' דאכלת חלב וכו' אדרבה משם ראי' דהא שם איירי שאכל חלב בשוגג שהי' סבור שהוא שומן ומנל"ן דאיירי שאומר העד שהוא יודע עתה שהוא חלב א"ו דהתוס' ר"ל דומי' דהתם הוא דמסתמא ראוי לו לידע עתה אם הי' חלב או שומן דכל אדם רגיל לידע בשלו אבל אינו ברור שיודע בודאי מש"ה לא הנה השתיקה פהודאה גמורה כיון שהעד עצמו לא אמר שיודע בבירור אלא שראוי לו לידע ושעכ"פ יודע ענין המאנרע או יאמר דהכא שאני שבעל היין לא עשה בו מעשה אלא שאחרים עשו לו והא אי' בח"מ סי' כ"ט שאין.

העד מדקדק אלא בגוף מעשה אבל לא מי שהי' שם עוד שעת ראי' ע"ש ולכן אעפ"י שהעד אומר שהוא יודע ושותק אין השתיקה הודאה אלא על גוף הענין הנסוה אבל במה שאומר העד שהוא יודע אפשר דלא אכפת לי' להכחישו בזה ולומר שהוא אינו יודע בבירור כיון שעכ"פ יודע רגלים לדבר ומאמין לו בגוף הענין שנתנסה עכ"פ מאי נ"מ בזה אם יודע אלא מש"ה לא הנה השתיקה פהודאה גמורה אלא שיודע רגלים לדבר בלבד משא"כ בהיא דנזיר שאומרים העד' שהוא נזיר בנזיר מדעת שלימה ומיושבת פשיטא דהשתיקה פהודאה גמורה היא כמו בעלמא באומרי' שלוה ממון או הודה בפיו שחייב כנ"ל: ** (הגה"ה ודע דאליבא דרבה ורב יוסף בפ"ג דיבמות דף ל"א דס"ל תרי ותרי ספיקא דאורי' היא ולא מוקמי' אחזק' קמייטא בהכרח צריף לפר' להך מתניתין דנזיר בשעה בעל דבר מכחישם בטענת פרי כנ"ל: **) חי נחזור להראשונות דעדיין צ"ע ליישב מתניתין דכריתות לשיטת הרשב"א וסיעתו שמפרשי' דע"א מהימן אפי' בלי שתיקה פהודאה רק שהבעלים אינן יודעי' וא"כ קשה בעד אומר אכל ועד אומר לא אכל והוא אינו יודע אמאי מבי' אשם תלוי נוקמה אחזקה קמייטא דהא אפי' לדעת הרשב"א דלעיל בעד אומר נתקדשה ועד אומר לא נתקדשה לענין דיעבד מיהת מוקמי' אחזקה דלא תצא דהא אפי' בתרי ותרי מסיק הש"ס ביבמות ל' א' דספיקא דרבנן היא אבל מן התורה אוקמה אחזקה דהיתרא וא"כ למה יחייב באשם תלוי מה"ת ולא דמי לשאר אשם תלוי בחתיכה אחת משתי חתיכות דאקבע איסורא משא"כ הך בעד ועד דלא מקרי אקבע אסורא דאל"כ גם בעד אומר נתקדשה ועד אומר לא נתקדשה אמאי לא תצא הא באשם תלוי קיימא כיון שהיא אינה יודעת אלא ודאי משום דאוקמה אחזקה דלא עדיף מתרי ותרי וכ"מ להדי' בפ"ב דכתובות כ"ב ב' תוס' ד"ה באשם תלוי ע"ש.

אולם עפ"י דרפנונו תכן לפמ"ש הש"ך בי"ד שם ס"ק ט' דגם הרשב"א מודה להתוס' באם הוא שותק בענין שכתבו התוס' שאמר לו העד ידעת רגלים לדבר דהשתיקה

פְּהוּדָאָה הִיא ע"ש א"ש דְּהִכִּי גַבֵּי אַכְלָתָ חֵלֶב מוֹדֵה הַרְשָׁבָא דְשִׁתִּיקָה פְּהוּדָאָה דְמִי וְאִיכָא רַגְלִים לְדָבָר עכ"פ מִש"ה אֲתַרְע לִי חֻזְקַת הֵיתֵר כִּמ"ש לְעִיל א לְשִׁיטַת הַתּוֹס': יט אוֹלָם לְדַעַת הֵישׁ מִי שְׁפַתְבּ שְׁהִבִּי הַרְמָ"א בַּהֲגַה"ה דְסוֹבֵר דְאַפִּי עַד אַחַר נְמִי יְכוֹל לְהַכְחִישׁוּ אַעפ"י שְׁהַבְעֵלִי שׁוֹתְקִי מִשׁוּם דַּע"א בְּהַכְחָשָׁה לְאוּ פְלוּם הוּא בְּכָל עֲנִין וְדַאי קִשְׁי' מִתְּנִיתִין דְכָרִיתוֹת הַנְּ"ל וּבְהַכְרַח צָרִיף לְפָרֵשׁ אֲלִיבָן הַף מִתְּנִיתִין כְּמוֹ שְׁפִי הַרְאַב"ד פ"ח מְהַלְכוֹת שְׁגָגוֹת דִּין ג' דְמִיִּירִי שְׁהִי שְׁם שְׁנֵי חֲתִיכוֹת אַחַת שֶׁל חֵלֶב וְאַחַת שֶׁל שְׁוֹמֵן וְאַכְל אַחַת מֵהוּ וְלֹא יָדַע אִם אָכַל שֶׁל חֵלֶב אוֹ שֶׁל שְׁוֹמֵן וְעַד אוֹמֵר שְׁאַכְל שֶׁל חֵלֶב וְהַשְׁנִי אוֹמֵר שְׁהִי שֶׁל שְׁוֹמֵן דָּדֵל עֲדִים מְהִכָּא מְחִיבֵי בְּאַשְׁמֵם תְּלוּי עַפ"י עֲצָמוּ וּקִמ"ל דַּאִין הָרֵאשׁוֹן חָשׁוּב כְּשֵׁנִים וְאִינוּ מִבִּי חֲטָאָת וּכִמ"ש בִּס' מַה"צ שְׁם וּמִתְּנִיתִין דִּסְפ"ה דְטְהָרוֹת הַנְּ"ל בְּעַד אוֹמֵר נְטִמָּא וְעַד אוֹמֵר לֹא נְטִמָּא דְבַרְהִי סְפִיקוּ טִמָּא א"ש ג"כ מִשׁוּם דְּהֵתָם גַּבֵּי סְפִק טוֹמָאָה בַּרְהִי לֹא מוֹקְמִי אַחְזָקָה קְמִיִּיתָא כִּמ"ש הַתּוֹ בְּחֻלּוּן דְּרַף ט' ע"ב ד"ה הֵתָם לְהַדִּי מִשָּׂא"כ הִכָּא גַבֵּי יִינוּ ס"ל דְמוֹקְמִי אַחְזָקַת הֵיתֵר: כ אָמְנָם דְכָרִי הֵישׁ מִי שְׁפַתְבּ שְׁהִבִּיא הַרְמָ"א בְּזָה לֹא נוֹדַע מְקוֹמוֹ אִיו דְמַה שְׁנַרְשָׁם בִּש"ע רְשָׁבָא בְּתִשׁוּ" סִי תִקִּמ"ה הַמְעִיִּיבֵתְשׁוּ הַרְשָׁבָא יִרְאָה דְאַיִירִי לְהַדִּי מְהַכְחָשֵׁת בְּעַל דְבָר וְלֹא מְהַכְחָשֵׁת עַד אַחַר וּמ"ש הַשְּׁ"ף ס"ק י"ד דְהַרְמָ"א יְלִיף מִסְתִּימוֹ לְשׁוֹן הַרְשָׁבָא שְׁם שְׁהִתְחִיל וְכַתְּבַ ע"א בְּהַכְחָשָׁה לְאוּ פְלוּם הוּא מִשְׁמַע דְכָלְלָא כְּיִיל דְלַעוֹלָם אִין ע"א נְאַמֵּן בְּהַכְחָשָׁה אִפִּי מְכַחִישׁוּ אַחַר וְהַבְעֵלִים שׁוֹתְקִים לֹא יִדְעָנָא מֵאִין הַמְשַׁמְעוֹת לְזָה דְאַיִירִי בְּהַכְחָשֵׁת עַד אַחַר כְּלָל וְאַפִּי תִמָּא דְמִיִּירִי נְמִי מְהַכְחָשֵׁת אַחַר מְנַל"ן דְאַיִירִי כְּשֶׁהַבְעֵלִים שׁוֹתְקִי דְלִמָּא בְּאַנְמָרִי אִינִי יוֹדַע דְהַרְשָׁבָא לְטַעֲמִי אִוִּיל דִּס"ל ע"א נְאַמֵּן אִפִּי כְּלִי שְׁתִּיקַת בְּעֵלִי רַק שְׁאִין הַבְעֵלִים יוֹדְעִי וְאַפִּי"ת דְמִיִּירִי בְּשֶׁהַבְעֵלִי שׁוֹתְקִי ג"כ אִין רֵאִי לִפְמ"ש לְמַעְלָה בְּטַעֲמוֹ שֶׁל הַסְּמ"ק וְאוּ"ה דְאַיִירִי בְּאוֹמֵר נְתַסְפָּ יִינָף בְּכַנְיָה וְשׁוֹתְקִי דְהַשְׁתִּיקָה הוֹדָאָה הִיא שְׁיִוְדְעִי הַבְעֵלִים עכ"פ רַגְלִים לְדָבָר וּמִש"ה אֲתַרְע לִי חֻזְקַת הֵיתֵר מִשָּׂא"כ הַרְשָׁבָא דְאַיִירִי בְּשׁוֹתְקִי בְּמִקוֹם דְלֹא הוּ"ל לְבְעֵלִים לְמִידַע (דְּהָא לְשִׁיטְתִּי בְּכָל גְּוֹנֵי ע"א מְהִימָן) דַּאִין פְּאֵן רַגְלִים לְדָבָר מְלַבֵּד מַה שְׁטַעֲנָן עֲלֵיו הַב"ש בַּאֵה"ע סִי מ"ב ס"ק ז' מְדַבְּרִי הַרְשָׁבָא שְׁסוֹבֵר בְּעַד אוֹמֵר נְתַקְדָּשָׁה וְעַד אוֹמֵר לֹא נְתַקְדָּשָׁה דְאַסוּרָה לְכַתְּחִילָה וְאַעפ"י שְׁפַתְבִּיתִי לְמַעְלָה לְיִישָׁב דַּעַת הַשְּׁ"ף בְּזָה דְהִכָּא גַבֵּי סְתָם יִינָם דְרַבְּנָן לִכ"ע אוֹקְמָה אַחְזָקַת הֵיתֵר זְהוּ לְדִינָא אֲבָל הַרְשָׁבָא בְּתִשׁוּ" שְׁם מִבִּי רֵאִי מְקַדוּשִׁין ס"ה גַּבֵּי אֲשָׁה וְחַבִּילָה דְאַיִירִי ג"כ בְּקַדוּשִׁין וְאַמְרִי הֵתָם עֲלָה עַד א' בְּהַכְחָשָׁה לְאוּ פְלוּם הוּא וְהֵלֵא גַבֵּי קַדוּשִׁין דַּעַת הַרְשָׁבָא גּוֹפִי דְאַסוּרָה לְכַתְּחִילָה בְּהַכְחָשֵׁת עַד אַחַר וּבְהַכְרַח לֹמֵר דְמַה שְׁהִבִּי הַרְשָׁבָא מְקַדוּשִׁי ס"ה דַּע"א בְּהַכְחָשָׁה לְאוּ פְלוּם הוּא אַהֲכָשֵׁת בְּעַל דְבָר דְוָקָא קָאִי וְלֹא אַהֲכָשֵׁת עַד וְא"כ אִינוּ עֲנִין לְכָאֵן דְאַיִירִי בְּהַכְחָשֵׁת עַד וּבַע"ד שׁוֹתְקִ: כֹּא וְלִכְאוּרָה הִי נִלְע"ד לְכוּיִן דַּעַת הַרְמָ"א בְּזָה דְהֵישׁ מִי שְׁפַתְבּ הוּא הַרְשָׁבָא בְּתִשׁוּ" סִי א' רל"ז בְּדִין ע"א שְׁאַמֵּר אֲשֶׁתּוֹ זִינְתָה וְהֵאֲשָׁה מְכַחָשֵׁת שְׁפַתְבּ לְשֵׁם דְאַפִּי הַעַד מְהִימָן לְבַעַל כְּבִי תְרִי אַפ"ה הוּ"ל ע"א בְּהַכְחָשָׁה וְלֹא פְלוּם הוּא ע"כ וְהַכְחָשֵׁת הָאֲשָׁה לְגַבֵּי בְעַל הוּ"ל כְּהַכְחָשֵׁת אַחַר כִּינּוֹן שְׁהוּא עֲצָמוֹ אִינוּ יוֹדַע וְאַפ"ה כְּתַב הַרְשָׁבָא דְהוּ"ל ע"א בְּהַכְחָשָׁה וּס"ל לְהַרְבּ ז"ל דְלֹא עֲדִיף שְׁתִּיקָה פְּהוּדָאָה שְׁסוֹמָף עֲלֵיו וּמֵאִמִּינוּ טְפִי מְהִיכִי דְחֻזְיָנוּ לְהַדִּי דְמְהִימָן לִי כְּבִי תְרִי וְכִינּוֹן דְאַפִּי מְהִימָן לִי בְּוֹדַאי כְּבִי תְרִי ס"ל לְהַרְשָׁבָא בְּהַכְחָשֵׁת הָאֲחַר דְהוּ"ל ע"א בְּהַכְחָשָׁה וְאַע"ג דְגַבֵּי עַד אוֹמֵר נְתַקְדָּשָׁה וְעַד אוֹמֵר לֹא נְתַקְדָּשָׁה ס"ל לְהַרְשָׁבָא

דאסוירה לכתחילה הקא שאני דאפן בלי שום הכחשה נמי אינו חייב להוציא מן הדין אפי' מהימן לי כבי תרי אלא לצאת ידי שמים כמ"ש הרי"ף בקדושין ס"ו וש"פ ובאיסור דרבנן אפי' בתרי אוקמה אחזקת היתר וכ"ש בחד לגבי חד וכמ"ל באות י"ב משא"כ בקדושין כמ"ל באות ט"ו והכי נמי גבי סתם יינם דרבנן דמי' להא דע"א בהכחשה דאחר נמי לאו פלום הוא אעפ"י שהבע"ד שותק פנ"ל: כב איברא דבתשו' אחרת פתבתי בזה דהרשב"א ז"ל בזה לטעמין אזיל עפ"י מ"ש מוהריק"ו שורש פ"ב בשמו שמפרש להא דאי בקדושין ס"ו בעונבדא דהיא סמי' אי מהימן לה כבי תרי זיל אפקה דלא סגי בזה שמאמינו בדבר זה שזיננתה בלבד אלא בעינו דמהימן לי כבי תרי בכל מילי יעוי"ש וכיון שהטעם הוא מצד נאמנות העד לבד פשיש הכחשה נגדו הורע פח הנאמנות דידי' משא"כ להרמב"ם ז"ל הובא באה"ע סי' קט"ו ס"ז שמפרש להא דמהימן לי כבי תרי דהיינו בענין זה שזיננתה לבד שסומך עליו ומאמינו שזיננתה שהאיסור הוא מצד הבעל שמאמין בלבד שזינ' ודאי לא מהני הכחש' האחר פלל פיון שהבעל מאמין לזה ולא לאחר ובדידי' תליא מילתא במקום שלבו נוטה להאמין וכ"מ אה"כ למוהרי"ט ח"ש השייכים לאה"ע סי' א' שהוציא פן מתשו' הרשב"א במינוחסות סי' קצ"ג שהרשב"א גופי' הבי' דברי הרמב"ם הנ"ל ומשמע מיני' שלהרמב"ם ז"ל לא מהני הכחשת האשה יעוי"ש וא"כ ה"ה בנ"ד בע"א אומר נתנסף יינף והבע"ד שותק פיון דשתיקה פהודא דמי' שסומך עליו ומאמינו ג"כ לא מהני הכחשת אחר מה"ט גופי' ואין ראי' מדברי הרשב"א הנ"ל לנדון זה פנ"ל ומ"ש הש"ף להבי' ראי' עוד להיתר מדברי התוס' פתובות כ"ג ד"ה תרנוייהו וכו' כבר ביארנו למעלה דלפי מ"ש לעיל אין משם ראי' דהתוס' לא איירי התם בשותקת אלא שאומרת איני יודע ומה שהבי' הש"ף עוד ראי' מדברי הר"ן בכתובות שם שהבי' בשם הרמב"ן גבי הא דעד אומר נתקדשה ועד אומר לא נתקדשה לכתחילה לא תנשא דאיירי בשותקת או שאומרת איני יודע אם היו הקדושי קרוב לה או קרוב לו ורב פפא לטעמין דס"ל המקדש בע"א חוששי לקדושין דאי לאו עד המכחיש הי' בדין שאפ"י נשאת תצא ועכשיו בדאיפא עד המכחיש בדיעבד לא תצא וטען עליו הר"ן ז"ל פיון דע"א בהכחשה לאו פלום הוא אפי' לכתחילה תנשא ע"כ אלמא דס"ל להר"ן דאפ"י בשתיקת בע"ד נמי עד אחד בהכחשה לאו פלום הוא עכ"ד ולע"ד גם מזה אין ראי' דהנה הר"ן ז"ל נקט תרתי שותקת ואינה יודעת ובע"כ לצדדין קתני משום דנדאי אפי' לרב פפא דס"ל המקדש בע"א חוששין לקדושין מ"מ לא עדיף משאר איסורים לכל מר פדאי' לי דהיינו להרמב"ן שהבי' הרשב"א בחדושו' והר"ן בקדושין דע"א נאמן אפי' בשהבע"ד אומר איני יודע מיירי שהאשה אומרת איני יודעת ולהר"ן גופי' בקדושי ס"ו שהסכים לפיר"ת דאין ע"א נאמן אלא בשהבע"ד שותק איירי בשהיא שותקת וא"כ הר"ן לטעמין אזיל בקדושי' שם שהסכי' לפיר"ת ולא מטעמין וס"ל דאפי' במקום דאין השתיקה ראי' דליהוי פהודא פגון בקיבל בה אבי קדושי' דלא הו"ל למידע פלל או בספק קרוב לה דעבידי אינשי דטעו כמ"ש הר"ן אפ"ה אמרי' שתיקה פהודא מטעם גזירת הפתוב שפל הבעלים שותקים אפי' שאינן יודעי' מאומה העד מהימן יעוי"ש מש"ה ס"ל גבי עד נגד עד בכה"ג הו"ל ע"א בהכחשה דכל שיש הכחשה לא הימני' הפתוב אפי' בשהבעלים שותקים אכל בנדון הסמ"ק ואו"ה דקיימי בשיטת התוס' והרא"ש דבעינו דאמר העד לבעלים נתנסף יינף בפינף ושותק דאו

השתיקה פהודאה שיודע רגלים לדבר וסומך עליו ומאמינו וכיון שכן דאיפא רגלים לדבר לא מהני חזקת היתר דאתרע לה עפ"י הרגלים לדבר פדאמרי לעיל ועוד פיון שהבעלים סומכי על הראשון ולא על האחר וכו"ל: כג גם נראה לי ראי להסמ"ק ואו"ה מדברי התוס' קדושין ס"ו ד"ה אומר וכו' שהקשו שם עלה דאבני דאמר בעד שאומר זינתה אשתה והבעל שותק דשתיקה פהודאה מהא דאי בסוטה דף ב' דאין ע"א נאמן אלא אחר הקינוי וסתירה אע"ג דסתמא הבעל שותק (כ"ה בתוס' סוטה ד' ג') וכו' ע"ש ומאי קושני הלא בסוטה האשה מכחשת והו"ל ע"א בהכחשה (וכמש"ל בשם תשו' הרשב"א הג"ל) אלא נדאי ס"ל בפשי' פיון דמטעם שתיקת בעל אתינו עלה דנהה פהודאה לא מהני הכחשת האחר אלא שלכאורה יש מקום לדחות לפי משמעות התוס' שם ד"ה רבא דלאבני שתיקה פהודאה ממש מש"ה אליבני נדאי לא מהני הכחשת האחר משא"כ לרבא דס"ל דאין השתיקה פהודאה אלא שיש רגלים לדבר אפשר דמהני הכחשת האחר אבל בתשו' אחרת פתבתי דגם לאבני אין השתיקה פהודאה אלא שסומך עליו ומאמינו וכמ"ש התוס' ביבמות פ"ח להדני ואכ"מ ועכ"פ איך שיהי' אין לנו ראי נגד הסמ"ק ואו"ה ע"כ יראה לע"ד דאין להקל בזה כלל אם לא שיש צדדים אחרים להקל כנ"ל כד העולה מזה דאם ע"א אומר נתנסף יינה בפניך ושתק ואח"כ בא עד השני והכחישו אפי' קונדם שהורו הב"ד עפ"י הראשון היין אסור וכ"ש בשאר איסורים אמנם אם באו שניהם כאחד והכחישו זה את זה אעפ"י שהבע"ד שותק אינו אסור משום דבזה לא שייך שתיקה פהודאה כמ"ש התוס' בנזיר ד' כ' וכ"מ מדברי רי"ו שהבי' הש"ך בס"ק י"ח שכתב דלא יוכל לומר לא חששתי להשיבך משום דכיון דע"א נאמן באיסורי' לא הי' לו לשתוק ונהלא ע"א בהכחשה לאו פלוג הוא ואפשר שגם דעת הש"ך פן הוא כמו שביארנו למעלה באות ט' ואפי"ת שדעת הש"ך שגם בזה שתיקה פהודאה מטעם שביאר שאולי יודע רגלים לזה ולזה א"כ הו"ל ספק השקול וגבי סתם יינם לכ"ע אפי' בתרי ותרי אוקמה אחזקת היתר וכ"ש בחד לגבי חד ומטעם זה יראה דאפי' לשיטת הרשב"א והריטב"א וסיעתם שהבי' הש"ך בס"ק ט"ו שסוברים דאפי' באין הבעלים שותקים אלא שאומרים אין אנו יודעי נמי ע"א מהימן מ"מ הכא אוקמה אחזקת היתר פיון שאין כאן רגלים לדבר איסור ואפי' באיסורי תורה נמי יראה דשרי להתוס' והרא"ש דקיימל"ן פנותיהו משום דבזה לא שייך שתיקה פהודאה פדאמרן ולהרשב"א וסיעתו נמי יש לומר דאוקמה אחזקת היתר ואעפ"י שהראב"ד והרמב"ן והרשב"א דלעיל ס"ל בחד לגבי חד גבי קדושי' לא מוקמי אחזקה ואסורה לכתחילה הלא באה"ע סי' מ"ז ס"ג סתם הש"ע דלא פנותיהו ואפי' לפמ"ש למעלה באות ט"ו ליישב דעת הש"ע בזה דאיירי באיסור דרבנן מ"מ מדברי הר"ן דלעיל ובס' השיטה בשם הריטב"א מבואר דאפי' לר"פ דס"ל המקדש בע"א חוששין לקדושין מן התורה מ"מ היכא דאיכ' הכחשה שרי' אפי' לכתחין וע"כ משום דבחד לגבי חד אוקמה אחזקה אפי' בשל תורה דהא כתב הר"ן שם דהא דאי' ביבמות פד"א ד' ל"א דאפי' בחד לגבי חד מדרבנן אסור ולא מוקמינו אחזקה זהו דוקא בספק קרוב לה דאיכא דטעי בהכי וחישי' דלמא איך נמי הנה חזי דקרוב לה והשתא הוא דקטעי הא בשאר ספיקא דעלמא דליכא טעותא אפי' מדרבנן נמי לא חיישינו ע"ש ואולי גם דעת הראב"ד וסיעתו גבי קדושין בלכתחילה דוקא במקלי דאישות הוא שהחמירו לכתחילה ולא גבי שאר איסורים וכמ"ש הר"ן בכתובות ק"ו בשם י"א דאפי'

בתרי ותרי דאמרי ספיקא דרבנן הוא ולא מוקמי אתווקה זהו דוקא במילי דאישות
הקמירו ולא בשאר איסורים של תורה והביאו הב"י באה"ע סי' ג' וכ"כ הב"ש סי' מ"ז
ס"ק ב' ע"כ נראה להקל בזה ועדיין צ"ע: כה ועדיין אנו צריכין למודעי לפי מה שיראה
לכאורה מדברי התוס' בקדושין ס"ו א' שכתבו דרבא ס"ל דאין השתיקה פהודאה אלא
שיש רגלים לדבר וכו' משמע דלאבני שתיקה פהודאה ממש ושוני' עלי' חתיכה דאסורא
א"כ תקשי לאבני הגף מתניתין דכריתות בעד אומר אכל ועד אומר לא אכל מבי' אשם
תלוי וכן במתניתין דטהרות דעד אומר נטמא ועד אומר לא נטמא ברה"י ספיקו טמא
ובר"ה טהור במאימרי אי פשאו בבת אחת דלא שינה שתיקה פהודאה כמ"ש התוס'
בנזיר ד' כ' א"כ מעיקרא דדינא אין העד שאומר אכל או נטמא נאמן כלל ואי בזאח"ז
וכגון שפא השני קודם שהורו הב"ד עפ"י הראשון דבכה"ג אין הראשון חשוב פשנים
(וכמ"ל פאות א') ושינה בי' שתיקה פהודאה פיון דבשעה שהעיד הראשון לא הי' שם
עד שני להכחישו לא הי' לו לשתוק וכיון דשתק הודה א"כ מאי מהני הכחשת השני פיון
שהודו הבעלי להראשון ונטמא בעי לאתוי וגבי טומאה נמי בר"ה אמאי טהור: כו
איברא דבתשובה אחרת ביארנו דנדאי לאבני נמי אין השתיקה פהודאה גמורה ממש
כמו שהוכיחו התוס' גופי' ביבמות פ"ח ד"ה דשתיקה וכו' אלא דלאבני חשיב פהודאה
שסומה עלי' ומאמינו וכל שסומה עליו ומאמינו עד א' מהימן בשאר איסורים ובדבר
שבערוה נמי שוי' עלי' חתיכה דאסורא פדאי' להדי' באה"ע סי' קט"ו ס"ז ורבא ס"ל
דאפ"ה לא הנה פהודאה והשתא א"ש מתניתין דכריתות הנה"ל דעד פאן לא האמינה תורה
ע"א להביא חטאת פשהבעלים שותקים וסומכים על העד אלא בדליפא הכחשה אכל
בדאיפא עד המכחיש אעפ"י שהבעל מאמין וסומה על הראשון אפתי' לדין ספיקא הנה
ולא שבקי' לי' להבי' חטאת לעזרה ולאכל לפניהם דמה לנו לסמיכתו של זה במה שהוא
סומה ומאמין פי לא מחשבותיו מחשבותינו אנו לא סמכינו ולא מהימנינו להאי ספי' מהאי
וספיקא הנה ובאשם תלוי קאי וא"ש אולם במתניתין דטהרות עדיין קשה אמאי בר"ה
טהור פיון דשתיקה פהודאה דמי' לגבי דידי' מיהת שוי' עלי' חתיכה דאסורא אפי' בכה"ג
כדמשמע בתוס' שם דלאבני ע"י שתיקה פהודאה שוי' עלי' חתיכה דאסורא ובהכרח
לומר פדעת הש"ף בס"ק י"ג דאפי' פשאו בבת אחת נמי שינה שתיקה פהודאה שפאמין
לזה ולנה וספיקא הנה ועפ"י מ"ש למעלה פאות ח' לחלק וליישוב אליבני דברי התוס'
בנזיר הנה"ל.

ותו יראה דהכא אפי' בזאח"ז נמי אעפ"י שכבר שתק להראשון יכול עתה לחזור ולומר
שבתחילה שלא הי' יודע מעד המכחיש ע"כ שתק והאמין להראשון ועכשיו דאיפא עד
המכחיש הוא מאמין לשניהם וספיקא היא בידו (וכעין זה אי' בתשו' נ"ב חלק אה"ע סי'
ע') מש"ה ברה"י טמא ובר"ה טהור: כו עוד יש מקום ליישב בזה עפ"י מ"ש הרא"ש
בגיטין פ' הנזקי' וכ"ה בי"ד סי' קכ"ז דאם אמר לו העד נתנסה יינה ונדעת רגלים לדבר
ושתק מהימן וא"כ אפי"ת לאבני באומר נתנסה יינה בפני' ושתק הנה שתיקה פהודאה
ממש בכה"ג שאין העד אומר שנתנסה בפניו ממש אלא שידע רגלים לדבר בנדאי אין
בכלל ההודאה אלא זה שידע רגלים לדבר כמו שאמר לו העד דאין ההודאה אלא ממין
הטענה וא"כ שפיר מתוקמי מתניתין דכריתות ודטהרות הנה"ל בכה"ג שאמר לו העד
אכלת חלב בשוגג או נטמאת ונדעת רגלים לדבר שחלב הי' או שנטמאת ושתק דשתיקה

פהודאה היא לבד שיודע רגלים לדבר דבכה"ג נמי העד מהימן בשאר איסורים וכשעד אחר מכחישו ספיקא הנה דהרגלי לדבר מרעא לחזקת היתר כמש"ל באות י"ג ובאשם תלוי קאי אבל לא בחטאת וגבי טומאה נמי בר"ה טהור כמ"ש התוס' בתולין ד' ט' ע"ב להקדמי דספק טומאה בר"ה ילפי' מסוטה דאפי' בדאיכא רגלים לדבר דאתרע חזקת טהרה דידה נמי טהור וא"ש וכן"ל: כח או יאמר ליישב בזה עפ"י מ"ש הרמב"ד פ"ח מהלכות שגגות לפרש מתניתי דכריתות דאירי בכגון שהיו שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ואכל אחת מהן ואינו יודע איזו ועד אומר שאכל של חלב והשני אומר לא אכל של חלב אלא של שומן יעוי"ש וקמ"ל מתניתי דספיקא הנה פדמעיקרא ולא אמרי' דעד הראשון חשוב כשנים והשתא א"ש דבכה"ג ע"א מהימן אפי' בלא שתיקת הבועלים כדאי' ביבמות פ"ח דבבתיכה ספק חלב ע"א מהימן ואפי' בבתיכה משני חתיכות כמ"ש הט"ז בי"ד סי' קכ"ו ונפיר משפחת לה בשאין הבועלים שותקי' דאין פאן הודאה מבועלי' מש"ה בעד לגבי עד ספיקא הנה וכמו כן יש לפרש מתניתין דטהרות דאירי שבלא העד הי' ספק טומאה בר"ה פגון שרץ וצפרדע ונגע באחד מהן אינו יודע באיזו וע"א אומר בשרץ נגע ונטמא והשני אומר בצפרדע נגע דבכה"ג ע"א נאמן אפי' בלי שתיקת הבועלים פיון שבלא עדותו נמי הי' בו ספיק' וקמ"ל דאין עד הראשון חשוב כשנים פיון שפא השני קודם שהורו ב"ד עפ"י הראשון וכן"ל ויתכן יותר עפ"י מ"ש הפ"י בחדושי' לקדושין ס"ג דע"א נאמן לברר המיעוט מתוך הרוב והוכיח כן ממצעשי' בכל יום שקונים בשר מן המקולים אעפ"י שיש במקולים רוב טריפות ע"ש וא"כ מתוקמי שפיר בכגון תשעה חגיות מוכרות בשר שחוטת ואחת מוכרת בשר נבילה או אפי' בחנות אחת שיש בו רוב בשר שחוטת ומיעוט נבילות ופי' חתיכה אחת מהן דאזלינן בתר רובא נאפי' ברה"י טהור ועד אחד מעיד שנבילה הי' וכשנגע בה נטמא והשני מכחישו דבכה"ג ע"א מהימן בלי שתיקת הבועלים ואין פאן הודאה מש"ה אוקי' חד לגבי חד וברה"י ספיקו טמא עפ"י העד ובר"ה טהור כנ"ל וכה"ג טובא גונוי משפחת ותו לא מידי הק' משה זאב בקדושין ס"ה ב' גמ' אמר אביי אמר לי' ע"א נטמא טהרותיה ותנא תונא ע"א אומר נטמאו וכו' עיין במהרש"א ז"ל.

מה שעמד על החקירה בזה ועל מדוכה זו ישבתי גם אני טרם עיוני בדבריו ז"ל וכן עלה בדעתי ג"כ לקיים הנוסחאות ישנות דראיתו היא, מהברייתא דמיתתי הש"ס בכריתות אלא שקשה א"כ דאמאי לא מיתתי אביי ראי' באמת ממתני' דספ"ה דטהרות דהא מתניתי' עדיפא ועוד שהיא דבר הלמד מעניינו דאירי התם ג"כ בדין טומאת טהרות והי' נראה ליישב בזה עפ"י מה שיש להבין עוד דאמאי נקט אביי נטמא טהרותיה ולא נקט באומר לו שהיא נטמא וע"כ צ"ל דלרבותא נקט נטמאו טהרותיה דאע"ג דמפסידו ממון אפ"ה ע"א מהימן וא"כ יש לומר דמתניתין דטהרות דקתני עד אומר נטמא והוא אומר לא נטמאתי טהור הא אשתיק מהימן איכא למדחי ולמימר דשאני התם דאירי שלא נגע עדיין בטהרות שאינו מפסידו פלום דהא מיא בשקעתא דנהרא ויכול לטבול מש"ה ע"א מהימן שהוא טמא ונ"מ לטהרות שיגע מפאן ולהבא שיהיו טמאים דכל שנגאמן עליו עד אחד בתחילה הוחזק בטמא על פיו כמו עפ"י שנים עדים כמ"ש הרמב"ם פט"ו מהלכות סנהדרין דאם הוחזק מתחילה עפ"י ע"א שהוא חלב ואח"כ אכלו לוקה אעפ"י שמתחילה לא הי' נאמן למלקות וה"נ כן הוא משא"כ באומר נטמאו טהרותיה שמפסידו ממון לא

מהימן דאין ע"א קם לממון וחילוק זה מבואר להדי' בי"ד סי' קכ"ו בב"י בשם מצא פתוב לחלק בין שיש הפסד ממון או לאו וכ"כ הפ"י בגיטין נ"ד ב' חילוק זה מש"ה מיייתי לה מברייתא זו דאי בכריתות לענין קרבן שיש בו ג"כ הפסד ממון במה שמחייבו להביא קרבן וא"ש אבל הא קשי' דא"כ דבעי למילף מדין קרבן לדין טהרות למה הנצרך פלל לאתויי הך ברייתא תיפוק לי' ממתניתי' דאכלת חלב דאייתי פבר בקמיייתא ומאי אולמא הך ברייתא ממתניתי' דאכלת חלב פינו דשניהם איירי לענין קרבן על פו יראה עיקר פדעת מהרש"ל דהאי ותנא תונא הוא באמת ממתניתי' ספ"ה דטהרות הנ"ל ודברו מהרש"א ו"ל צ"ל ע"ק"ל: פרייתות י"ב א' גמ' ת"ש אמר לו ע"א נטמאת וכו' ונחמם אומרי' אדם נאמן על עצמו וכו' ע"כ ויש לדקדק אדמיייתי לה מברייתא זו עדיפא הו"ל לאתויי ממתניתי' דספ"ה דטהרות דתנו התם נמי פלוגתא דר"מ ורבנן לענין טהרות וקאמרי רבנן הוא נאמן ע"י עצמו אלמא טעמיהון דרבנן משום דאדם נאמן על עצמו.

והנראה לע"ד ליישב בזה עפ"י התוספתא שהבי' הר"ש שם וזה טופסה שנים אומרים נטמאת והוא אומר לא נטמאתי טהור ואין אומרים לו עסוק בטהרות אלא יחוש לעצמו ע"כ ופי' הר"ש דהכי קאמר דלגבי אחר' אינו מועיל מאי דקאמר לא נטמאתי אלא לדידי' לחוד הוא דמהני ותו כתב דהאי תנא לית לי' טעמא דמתרץ דבור' דא"כ לגבי אחר' נמי הי' לו להועיל אלא קסבר דנאמן על עצמו ע"כ.

ולכאורה קשה טובא דהא פרש"י בשמעתין ד"ה וקפרי' וכו' בלשון אחר דלענין טהרות לא שייך לומר אדם נאמן על עצמו נגד שני עדים וכן פי' עוד למעלה בראש העמוד בפשיטות אדם נאמן על עצמו בדברים שיש בהן כפירה לא מימנע לאתויי חטאת להתפטר פנגד קונו ע"כ משמע דלענין טהרות לא שייך זה דמאי שנא טהרות משאר איסורים שאם העידו עדים על בשר שביד חבירו שהוא בשר נבילה או טריפה והוא מכחישם ואומר שהוא בשר פשר נאכלו לוקה על פיהם ואין מקום ליישב בזה אם לא שנאמר דלפי התוספתא הזאת באמת גם לדידי' לא שרי' טהרות (פגון אם הם תרומה) אלא לאכל בינו לבין עצמו ולא בפני אחרים וכדאמר רב יוסף במסקנא דשמעתין דר' יהודה נמי לא אמר אלא בינו לבין עצמו ולעצמו ופרש"י שם דבפני אחרים אסור ע"ש אבל פשט לשון התוספתא משמע דדוקא לאחר' היא דאסור אבל לדידי' שרי בכל ענין אפי' בפני אחרים וגם הר"ש גופי' נמי מסתם לה סתומי ולא הבי' פלל מהא דרב יוסף בשמעתין ופשט לשונו נמי משמע דלדידי' שרי בכל ענין וצ"ע: אמנם לולא דברי הר"ש הייתי אומר לפרש התוספתא הנ"ל עפ"י מה שהקשו התוס' ישנים בשמעתין אהא דאמרי' בברייתא דמתרץ דבור' דהאי דאמר לא נטמאתי לא עמדתי בטומאתי אלא טבלתי מהא דאי' בשבועות דף מ"א דכל האומר לא לוייתי כאל"פ [ואינו נאמן במקום שאמרו] עדי' שלנה (ופרע) ותו אחר פרעתי לא מהימן משו' דכל האומר לא לוייתי כאל"פ דמי ואמאי לא מתרץ דבור' דהאי דאמר לא לוייתי היינו לא עמדתי בהלואתי אלא פרעתי יעוי"ש מה שתירצו אבל לפי התוס' הנ"ל א"ש דנדאי לגבי אחר' אין שומעי' לו לתרץ דבור' ולומר לא עמדתי בהלואתי פינון שהוא פנגד משמעות הלשון שאמר לא לוייתי דמשמע טפי דלא לנה מעולם ומש"ה גבי הא דלא נטמאתי נמי לא מהני גבי אחר' לתרץ דבור' ולמימר לא עמדתי בטומאה מה"ט שהוא קצת נגד משמעות הלשון כדאמר בתוספתא אלא לעצמו דוקא והכי מוכח בשמעתין דאמר רבי אמי לעולם טעמא דרבנן משום

דאָמרי' מיגו וְהָכִי קִתְּנֵי מִתּוֹךְ דָּאָם רַצָּה לֹא עֲמִדְתִּי בְּטוֹמְאָתִי פִּטוֹר הִילְכָה אָדָם
נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ וְכוּ' וְלִפְנֵי הַר"ש הַג"ל שְׁסוּבֵר דְּלִטְעָמָא דְּמִיגוֹ נֶאֱמָן הוּא גַם לְגַבֵּי אַחֲרֵינִי
מֵאִי קֵאָמֵר הִילְכָה אָדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ וְכוּ' הָא לֵה"ט דְּמִיגוֹ לְגַבֵּי אַחֲרֵינִי נְמִי מְהִימֵן וְתוֹ
דְּלָמָּה לִּי לְמִתְנֵי כָּלֵל לְהָא דָּאָדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ אֲבָל לִפְנֵי הַג"ל א"ש דַּר"ל דְּלְגַבֵּי עֲצָמוֹ
דְּנוֹקָא הוּא דְּמִיגוֹ דָּאָמֵר לֹא עֲמִדְתִּי בְּטוֹמְאָתִי אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרֵינִי לֹא מְתַרְיֵץ
דְּבוּרֵי' וְנ"מ לְעִנְיָן טְהוּרֹת וְעכ"פ מוֹכַח לְהַדְנָ' מֵהַש"ס דְּגַם טְעָמָא דְּמִיגוֹ נְמִי לֹא מְהַנִּי
לְגַבֵּי אַחֲרֵינִי (וְצ"ע עַל הַר"ש בְּזָה) וְהַשְׁתָּא נִיחָא הָא דְּמִשְׁמַע בְּתוֹסְפָתָ' דְּלִדְיָדִי' מִיֵּהֵת
מְהַנִּי דְּשָׂרִי לְאַלְל הַתְּרוּמָה אִפִּי בְּפָנֵי רַבִּים וּבְשִׁמְעֵתִין מִיְיָרִי בְּמַקּוֹם דְּלִיכָא מִיגוֹ פְּגוּן בְּטוֹמְאָה
חֲדָשָׁה כְּדַפְרֵשׁ"י בְּפִי קָמָא דְּלִיכָא לְמִתְרַץ דְּבוּרֵי' (וְלִפְנֵי הַתּוֹסֵ' נְמִי יֵשׁ לֹאמֵר דְּרַב יוֹסֵף
קָאִי לְפּוֹם שְׁנוּנִיָּא קָמָא דְּאִיְיָרִי בְּטוֹמְאָה חֲדָשָׁה וְלֹא אֲשַׁנּוּנִיָּא דְּרַבִּינָא) וְלֹא מְהִימֵן אֲלֵא
מִשׁוּם הָא דָּאָדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ מִש"ה לֹא שָׂרִי לְדִידִי' נְמִי אֲלֵא בֵּינוּ לְבִין עֲצָמוֹ אֲבָל
הַתּוֹסְפָתָא מִיְיָרִי בְּמַקּוֹם שְׁאֲפָשֵׁר לְתַרְץ דְּבוּרֵי' וְלִמִּימֵר לֹא עֲמִדְתִּי בְּטוֹמְאָתִי אֲלֵא טְבִלְתִּי
מִש"ה שָׂרִי לְדִידִי' בְּכָל עִנְיָן אִפִּי בְּפָנֵי רַבִּים וּא"ש.

וְיִרְאֶה דְּהַתּוֹסְפָתָא מְפָרֵשׁ לְשׁוֹן הַמְּשֻׁנָּה עֲצָמָה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵי הוּא נֶאֱמָן ע"י עֲצָתוֹ דְּלֹא
טְעָמָא קֵאָמֵר דְּעִיקָר טְעָמָא הוּא מִשׁוּם דְּמִתְרַץ דְּבוּרֵי' וְלֹא מִשׁוּם דָּאָדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ
אֲלֵא דִּינָא קֵאָמֵר שְׁהוּא נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ לְבַד אֲבָל לֹא לְגַבֵּי אַחֲרֵינִי וּמִש"ה לֹא קֵאָמֵר
בְּסֵתָם טְהוּר דְּהִנָּה אֲמִינָא שְׁטְהוּר לְגַמְרֵי אִפִּי לְגַבֵּי אַחֲרֵינִי כְּמוֹ בְּכָל מְקוֹם קַמ"ל דְּאִינוּ
טְהוּר אֲלֵא לְעֲצָמוֹ וְהַשְׁתָּא א"ש הָא דְּלֹא מִיְיָתִי הַש"ס בְּשִׁמְעֵתִין לְמַפְשֵׁט דְּטְעָמִיהוּן דְּרַבְּנֵן
מִשׁוּם דָּאָדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ מְהַדְּ מִתְנִיָּתִין מִשׁוּם דְּמִתְנִיָּתִין אִיְיָרִי לְעִנְיָן טְהוּרֹת וְלֹא לְעִנְיָן
קִרְבָּן מְדַקְתְּנֵי ר"מ מְטָמָא וְלֹא קִתְּנֵי ר"מ מְחַזֵּיב דְּהִיְיָנוּ קִרְבָּן (וְכֹן הָעֵתִיק הַרְמַב"ם מִפְט"ו
מֵה' אה"ט מִתְנֵי זֶה לְעִנְיָן טְהוּרֹת וְכֹן מִשְׁמַע בְּקִדּוּשֵׁין ס"ה ב' ע' מְהַרְשֵׁ"א שָׁם) וּא"כ
אִיכָא לְמִימֵר דְּהָאִי דְּקִתְּנֵי נֶאֱמָן ע"י עֲצָמוֹ לֹא טְעָמָא קֵאָמֵר אֲלֵא דִּינָא קִתְּנֵי שְׁנֶאֱמָן עַל
עֲצָמוֹ בְּלִבְד לְתַרְץ דְּבִידִי' וְלֹא עַל אַחֲרֵי' כְּדָאָמֵר בְּתוֹסְפָתָא דְּאִין אוֹמְרֵי' לֹא עָסוּק בְּטְהוּרֹת
אֲבָל מְהַבְרִיָּתָא דְּפָלִיגִי לְעִנְיָן קִרְבָּן פְּשִׁיט שְׁפִיר דְּטְעָמָא מִשׁוּם אָדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ
דְּלִיכָא לְמִימֵר דְּלֹא טְעָמָא הוּא אֲלֵא דִּינָא קִתְּנֵי דְּדוֹקָא עַל עֲצָמוֹ נֶחְמָן אֲבָל לֹא עַל אַחֲרֵי'
הָא לְעִנְיָן קִרְבָּן דִּידִי' לֹא שְׁיִיף זֶה דְּמֵאִי שְׁאֲטֵי' דְּאַחֲרֵינִי לְקִרְבָּן דִּידִי' (וְתוֹ דְּאִי חוּמְרָא
אֲשַׁמְעִי' דְּלֹא מְהִימֵן אֲלֵא לְעֲצָמוֹ מֵה זֶה שְׁאָמֵר יוֹתֵר מִמָּאָה אִישׁ) אֲלֵא וְדָאִי דְּטְעָמָא קֵאָמֵר
דְּמִש"ה פִּטוֹר מִשׁוּם דָּאָדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ וּפְשִׁיט שְׁפִיר כְּנ"ל: אָמְנָם בְּתוֹסֵ' יְשִׁינִים שָׁם
בְּשֵׁם רִיב"א מְבֹאָר דְּלְגַבֵּי טְהוּרֹת לֹא מְתַרְיֵץ דְּבוּרֵי' כָּלֵל אִפִּי לְגַבֵּי עֲצָמוֹ אֲלֵא דְּנוֹקָא
לְעִנְיָן קִרְבָּן הוּא דָּאָמֵרִי' דְּמִתְרַץ דְּבוּרִים בְּהָכִי לְמִימֵר דְּהָאִי לֹא נְטָמָאִי הִיְיָנוּ לֹא עֲמִדְתִּי
בְּטוֹמְאָתִי כְּדִי שְׁלֵא יבִי חוּלִין לְעִזְרָה אֲבָל בְּעֵלְמָא כָּלֵל כָּלֵל לֹא ע"ש וּא"כ צְרִיף לְפָרֵשׁ
הַתּוֹסְפָתָא דְּאִיְיָרִי בְּטְהוּרֹת כְּפִי הַר"ש דְּטְעָמָא מִשׁוּם דָּאָדָם נֶאֱמָן עַל עֲצָמוֹ וְעַל הַדְּרָף
שְׁפִירִשְׁנוּ לְמַעְלָה דְּהִיְיָנוּ דְּנוֹקָא בֵּינוּ לְבִין עֲצָמוֹ וְיִרְאֶה שְׁהַרִיב"א יְפָרֵשׁ לְהָא דְּקִתְּנֵי
בְּתוֹסְפָתָא יְחִוּשׁ לְעֲצָמוֹ דְּלֹא כְּפִי הַר"ש שְׁמִפְרֵשׁ דַּר"ל לְעֲצָמוֹ הוּא דְּשָׂרִי אֲבָל לֹא
לְאַחֲרֵינִי שְׁכָּבֵר כְּתַב הַכ"מ ס"פ ט"ו מֵהַלְכוֹת אַה"ט דְּלִישְׁנָא לֹא מִשְׁמַע הָכִי אֲלֵא דְּחוּמְרָא
קֵאָמֵר שְׁגַם לְעֲצָמוֹ יְחִוּשׁ וְלֹא יִתְעַסֵּק בְּטְהוּרֹת עַד שְׁיִטְבּוֹל ע"ש אֲבָל לְדְרַכֵּינוּ יִתְכּוֹן לְפָרֵשׁ
דְּהָכִי קֵאָמֵר תְּחִילָה שְׁאִין אוֹמְרֵי' לֹא עָסוּק בְּטְהוּרֹת ר"ל שְׁאַחֲרֵי' אֵל יִסְמְכוּ בּוֹ לְעֵסוּק

עמו בטְהָרוֹת וְתוֹ אָמַר שְׂיַחֲוֹשׁ לְעַצְמוֹ ר"ל שְׂגָם לְעַצְמוֹ יַחֲוֹשׁ שְׁלֵא יִתְעַסֵּק בְּטְהָרוֹתָיו
בְּפָנָי אַחֲרִים אֲלֵא בִּינוּ לְבִין עַצְמוֹ לְחֹד כְּדָאֵמַר בְּש"ס דִּילֵן וְכֵן יִרְאֶה מְדַבְּרֵי הֶרְמֵב"ם
ז"ל שְׁהָרִי הוּא מְפָרֵשׁ לְהָא דְאִין אוֹמְרִי לוֹ עֶסוּק בְּטְהָרוֹת ר"ל לְכַתְּחִילָה אֲלֵא דוֹקָא
בְּדִיעֵבַד אַם כְּבָר עֲשֵׂה טְהָרוֹת הֵם טְהָרוֹת וּמְסִיִּים ע"ז וְיַחֲוֹשׁ לְעַצְמוֹ וְאִי כִפִּי הַכ"מ
דְּיַחֲוֹשׁ לְעַצְמוֹ נְמִי פִּירוּשׁוֹ לְכַתְּחִילָה תְּרַתִּי לְמָה לִי אֲלֵא דְהֶרְמֵב"ם מְפָרֵשׁ אִי כִפִּי הַר"ש
דַּר"ל שְׁלֵא יַעֲסוֹק לְאַחֲרֵי אֲלֵא לְעַצְמוֹ אוֹ כְּמוֹ שְׁפִירְשָׁנוּ לְדַעַת הֶרִיב"א פְּנ"ל: אָמְנָם
לְדַעַת הֶרִיב"א קָשָׁה טוֹבָא בְּסוּגֵי דְשְׁמַעְתִּין אֲדַמְיִיתִי הַש"ס מֵהֶבְרִייתָא דְמִינִירִי לְעַנְוִן
קָרְבָן לְמִפְשֵׁט בְּעִינֵן דְּטַעַמִּיהוֹן דְּרַבְּנָן הוּא מְשׁוּם דְּאָדָם נְאָמֵן עַל עַצְמוֹ וְדַחֵי הַש"ס דְּהָכִי
קָאֵמַר מִתּוֹךְ שְׂאֵם ר"ל לֹא עֲמַדְתִּי בְּטוֹמְאָתִי פְּטוֹר הֵילְכֶךָ אָדָם נְאָמֵן וְכוּ' תְּפִשׁוּט לִי
מִתְנִיתִין דְּטְהָרוֹת הַנ"ל דְּאִינִירִי לְעַנְוִן טְהָרוֹת דַּע"כ טַעַמִּיהוֹן דְּרַבְּנָן מְשׁוּם דְּאָדָם נְאָמֵן
עַל עַצְמוֹ בְּלַחֲוֹד הוּא דְהָא גְבִי טְהָרוֹת לֹא מְהִימֵן לְתַרְזֵן דְּבוּרֵי כָּלָל וְע"כ מְשׁוּם דְּאָדָם
נְאָמֵן עַל עַצְמוֹ אִפִּי לְעַנְוִן טְהָרוֹת וְכ"ש לְעַנְוִן קָרְבָן שְׁלֵא יְבִי חוֹלִין לְעֻזְרָה וְדוֹחֵק לְחַלֵּק
וְלוֹמַר דְּשְׂאֵנֵי הֵתָם דְּגָם לְגְבִי עַצְמוֹ לֹא מְהִימֵן אֲלֵא בִּינוּ לְבָן עַצְמוֹ מִשְׂא"כ בְּמִנְיַעַת
הַקָּרְבָן שְׂיָדוּעַ לְכָל שְׁהוּא חֵיב קָרְבָן וְאִינוּ מְבִי דְהָא גָם שְׂאָר חֵיבֵי חֲטָאוֹת אִין מְמַשְׁפְּנִין
אוֹתָן וּמִילְתָּא דְנִפְשֵׁי הוּא וּמִי יוֹכֵל לִידַע זֶה שְׁהוּא בְּשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה וְצ"ע: בִּי"ד סִי רַכ"ח
סַעִי י"ג בְּהַגְה"ה הָא דְאִין פּוֹתְחִי בְּנוֹלָד הֵינְנוּ לְעַשׂוֹת מִן הַנוֹלָד פְּתַח כְּדִי שְׂיִתְחַרְט דְּנוֹדָי
אִינוּ מִתְחַרְט רַק מִן הַנוֹלָד וְאֵילָף אֲכַל חַם מִתְחַרְט מְעַיקְרוֹ אַעפ"י שְׁעוֹשֶׂה מִכַּח הַנוֹלָד
מְקַרִי חֲרָטָה וּמִתִּירִין לוֹ עַכ"ל וּפִי בַט"ז לְעֵיל בְּסַעִי י' ס"ק י"ד דְּהֵינְנוּ שְׁהוּא מִתְחַרְט
מְעַצְמוֹ מִכַּח הַנוֹלָד שְׁפִיר דְּמִי כַּמ"ש הֶרְמֵב"ם פ"ו מֵהִלְכוֹת שְׁבוּעוֹת אֲכַל אַם נָחַם מְעַצְמוֹ
מְפָנֵי הַנוֹלָד וְנִהְפְּכָה דַעַתּוֹ וְכוּ' (וּבְסַעִי י"ב ס"ק י"ז הוֹסִיף הַט"ז לוֹמַר דַּה"ה אַם אַחֲרִים
פְּתַחוּ לוֹ וְאַחַר הָאֲמִירָה שְׁל הָאֲחֲרִים הוּא אוֹמַר בְּפִירוּשׁ שַׁמ"מ הוּא מִתְחַרְט מְעַיקְרוֹ
מוֹעִיל ע"ש) וְלְכַאוּרָה קָשָׁה טוֹבָא ע"ז מְהָא דְאִי בַפ"ג דְּנִדְרֵי דָף כ"ג בְּעוֹבְדָא דַּר'
יִשְׁמַעְאֵל ב"ר יוֹסִי הו"ל נִדְרָא לְמִיִּשְׂרָא אֲתִי לְקַמְיִיהוּ דְּרַבְּנָן אָמְרוּ לִי נִדְרֵת אֲדַעַת דְּהָכִי
אָמַר לְהוּא אִין נִדְרֵת אֲדַעַתָּא דְּהָכִי אָמַר לְהוּ אִין כְּפֵה זְיָמְנִין פִּינּוּ דְּחֻזִי הַהוּא קִצְרָא
דְּמַצְטַעְרֵי רַבְּנָן מַחֲזִיא בְּאוֹנְקְלָא דְּקִצְרֵי אָמַר אֲדַעַתָּא דְּמַחֲזִי לִיהָ קִצְרָא לֹא נִדְרָא וְשַׁרְזִי
לְנִפְשֵׁי וּפְרִיָף רַב אַחָא מְדִיפְתִי לְרַבִּינָא הָאִי נוֹלָד הוּא דְלֹא מְסִיק אֲדַעַתָּא דְּמַחֲזִי לִי קִצְרָא
וּמְשַׁנֵּי דְשְׂכִיחֵי אִפִּיקוּרֵי דְּמַצְטַעְרֵי רַבְּנָן ע"כ וְקָשָׁה מְאִי פְּרִיָף נוֹלָד הוּא הָא רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל
נָחַם מְעַצְמוֹ וְנִתְחַרְט מְעַיקְרוֹ וּבַכַּה"ג אִפִּי נִתְחַרְט מִכַּח הַנוֹלָד שְׁפִיר דְּמִי וְלְהָכִי שְׂרִי אִיְהוּ
לְנִפְשֵׁי וְיִרְאֶה לַע"ד לִיִּישֵׁב בְּזֵה דְּנוֹדָי לְמ"ד אִין פּוֹתְחִי בְּחֲרָטָה לְחֹד אֲלֵא בְּעִינֵן דוֹקָא
פְּתַח עִם הַחֲרָטָה לְעוֹלָם אִין פּוֹתְחִי בְּנוֹלָד אִפִּי הוּא נָחַם מְעַצְמוֹ וּמִתְחַרְט מְעַיקְרוֹ מ"מ
לֹא פְּתַח הוּא אֲלֵא דְאֵנָן קִימְל"ן פּוֹתְחִי בְּחֲרָטָה לְחֹד וְלֹא בְּעִינֵן פְּתַח כָּלָל מִש"ה כָּל
שְׁנַחֲם מְעַצְמוֹ וּמִתְחַרְט מְעַיקְרוֹ אִפִּי מִכַּח הַנוֹלָד שְׁפִיר דְּמִי דְלֹא גִרַע מִחֲרָטָה לְחֹד כְּדָאֵי
בְּש"ף ס"ק כ"ד וַא"כ פְּרִיָף שְׁפִיר אַדְר' יִשְׁמַעְאֵל בַּר"י לְשִׁיטָתוֹ לְעֵיל כ"א ב' שְׂאֵמַר
מְשׁוּם אָבִיו אוֹמְרִי לוֹ אֵילוּ הִי עֲשֶׂרָה בְּנֵי אָדָם שְׂיִפְיִיסוּף וְכוּ' וְגִרְסִי עֲלֵה קְסָבֵר אִין
פּוֹתְחִי בְּחֲרָטָה כְּדָאֵי גִירְס' זוּ בְּהַר"ן וְהָרֵא"ש בְּפִירוּשֵׁיו וּבַפְּסָקִיו וַא"כ לְדִידִן אִין
פּוֹתְחִי בְּנוֹלָד בְּשׁוּם עִנְוִן לְהָכִי פְּרִיָף שְׁפִיר אוֹ יֹאמַר לִיִּישֵׁב בְּזֵה דְהַש"ס פְּרִיָף עֲלִי מִינִין
וְבִי דְקָשֵׁי טוֹבָא בְּמָה שְׂאֵמַר ר' יִשְׁמַעְאֵל בַּר"י אֲדַעַתָּא דְּמַחֲזִי לִי קִצְרָא לֹא נִדְרָא וְאֲמַאי
אָמַר אֲדַעַתָּא דְּמַצְטַעְרֵי רַבְּנָן לֹא נִדְרֵי כְּדָאֵמַר הֵתָם ר' שְׁמַעוֹן בְּרַבִּי וְכִי לֹא הִי ר' יִשְׁמַעְאֵל

בר"י חושש לצערא דרבנן כמו ר"ש ברבי ובהכרח לומר משום דכה"ג הנה נולד ולא מסיק אדעתיה דאתרמי הכי דקמצערי רבנן אלא דר' שמעון ב"ר ס"ל פותחי בחרטה לחוד מש"ה הנה סגי לי' בהאי פתח פנין שעכ"פ הי' מתחרט מעיקרו אפי' מפת הנולד שפיר דמי ואפי' ע"י אחרים למי כמ"ש הט"ו בס"ק י"ז משא"כ ר' ישמע' ס"ל אין פותחי בחרט' להכי לא הנה סגי לי' בהאי פתח דנולד הוא להכי פריה שפיר דהכי פתח השתא בהאי דמחי לי' קצרא הא נמי נולד הוא ושני דהאי לאו נולד הוא דשכיחי וכו' וא"ש: שאלה ח חולין צ"ז ב' נשאלתי מהרב המחבר אפיקי יהודה (בהציעו לפני חבורו מים טהורי' פתיבת יד שם בהקדמתו) על דברי הטור י"ד רס"י צ"ח שכ' אמר ר' אבנהו אמר רבי יוחנן כל איסורי' שבתורה בששי' וכו' ובש"ס פ' ג"ה דף צ"ז ליתא פן אלא דאמר ר' אבהו משמני' דרבי יוחנן כל איסורים שבתורה משערי' פאלו הן בצל וקפלוט ונתוס' שם הוכיחו מזה אדרבה דס"ל לר' יוחנן דכל איסורי' לא סגי בששי' מדלא נקט ר' יוחנן שיעורא דמתני' דבשר בלפת בהכרח לומר דס"ל דוקא גיד הנשה דלא יהיב טעמא פולי האי הוא דמשערי' כבשר בלפת אבל בשאר איסורים בעי טפי ומדאמר רב נחמן גיד בששים שמעי' דבשר בלפת שיעורי' בששי' וא"כ בצל וקפלוט שעורו יותר מששי' והאיך כ' הטור דר' יוחנן אמר בששי' ע"כ וזה אשר השבתי לו אז: הנה קושני' התוס' הנ"ל לא על הטור לבדו יצאת פי אם על כל הפוסקים כולם דמה שתי' דס"ל לר' יוחנן דשאני גיד דלא יהיב טעמא פולי האי קשה הא תינח עצמו של גיד דאפי' למ"ד יש בגידי' בנ"ט מ"מ אין בו טעם פולי האי אבל שו"מ הגיד מאי איכא למימר דהא נדאי שו"מ הגיד לא גרע בטעמו משאר איסורי' שאין בהם שמנונית כלל דמשערי' כבצל וקפלוט ובאמת התוס' גופי' לשיטתם בזה דף צ"ז א' ד"ה שאני חלב דמפעפע שכתבו דאע"ג דשו"מ הגיד מפעפע מ"מ הואיל ואין הגיד מפעפע גם השו"מ אינו אוסר דלא התמירו בשו"מ טפי מבגיד עצמו וכן למאי דקיימל"ן דאין בגידין בנ"ט גם השו"מ אינו אוסר אע"ג דיהיב טעמא ע"ש וא"כ א"ש דהואיל והגיד עצמו לא יהיב טעמא טפי מבשר בלפת לא אכפת לו בשו"מ אבל למה שהסכימו רוב הפוסקי' דאע"ג דאין בגידין בנ"ט מ"מ השו"מ אוסר ודינו כשאר איסורים כדאי' בטור וש"ע סי' ק' הדרא קושני' לדוכתי' אדר' יוחנן דאמר כל האיסורי' שבתורה משערי' כבצל וקפלוט ובמתניתין אית' כבשר בלפת והא פשיטא דשו"מ הגיד לא גרע בטעמו משאר איסורי' ובהכרח לומר בזה או דמתניתין אתי כמ"ד שפנו מותר וסמך לזה דהא, מתני' מוקמי' לה כמ"ד יש בגידין בנ"ט ומאן שמעת' לי' דאמר יש בגידין בנ"ט ר' יהודה לקמן בדר' ק' ואיהו ס"ל לעיל דף צ"ב דשפנו מותר לגמרי אפי' ממנהגא או אפי"ת דמתניתין ר' מאיר הוא דאית לי' שפנו אסור ממנהגא דישראל קדושי' הם ונהגו בו איסור מ"מ מתניתין לא איירי משפנו אלא מגיד עצמו דאסור מדינא ולא במאי דתלי' במנהגא כמ"ש התוס' לעיל צ"ב ב' ד"ה גונומו וכו' דלפום מאי דס"ד ה"תם דר' יהודה נמי אית לי' שפנו אסור ממנהגא דישראל קדושי' הא דאמר ר' יהודה גונומו לגיד ולא לשו"מ לאו משום דמותר אלא משום דתלי' במנהגא לא איירי בי' ר' יהודה דהכי דאחמור אחמור כדאמרינן בנדה ס"ו גבי חומרא דר' זירא דלא איירי בי' התנא משום דתליא במנהגא והכי דאחמור וכו' ע"ש והכי נמי פן הוא דמתניתין לא איירי בשו"מ הואיל ותליא במנהגא והשתא דאתינא להכי מצינו למימר דנדאי שיעורא דבשר בלפת הוא פחות מששי' ומשום דגיד לחוד לא יהיב טעמא פולי האי סגי בהכי

ומאי דאמר רב נחמן גיד בְּשֵׁשִׁי אֵלֶיבָא דְהִלְכְתָא קָאֵי וְקִימַל"ן אֵין בְּגִידִין בְּנ"ט וְעַל
פְּרָקָה אֲשׁוּמֵן קָאֵי לְמַאי דְנִהְגוּ בּוּ אִיסוּר דְבַעֲיָ שֵׁשִׁי כְּמוּ בְּשָׂרָא אִיסוּרִים כְּמוּ שְׁהִסְפִּימוּ
כָּל הַפּוֹסְקֵי וְהֵינּוּ שְׂעוּרֵי דְרַבִּי יוֹחָנָן דְבַצֵּל וְקַפְלוּט שְׁהוּא בְּשֵׁשִׁי וְאַתִּי דְרַבִּי יוֹחָנָן
שְׂפִיר אֵלֶיבָא דְהִלְכְתָא דְקִימַל"ן כָּל אִיסוּרֵי שְׁבַתוֹרָה בְּשֵׁשִׁי וְשְׂפִיר הַבֵּי הַטּוֹר לְהָא
דְרַבִּי יוֹחָנָן וְזֶה פְּרוּר וְהַשִּׁיב לִי הֶרֶב הַנְּ"ל שְׁגַם הוּא פִּינוּ לְזֶה אֵלָא שְׂעַדִּינָן לֹא הֶעֱלָה
הַדְּבָרֵי בְּיָשׁוּב קוֹשְׁיָ לְזֶה עַל הַסְפָּר בְּדִיו (וְעַכְשָׁיו עֲלָה בְּדָפוּס וְע"ש שְׂקִינְצָר מְאוּד אֲבָל
דְּבָרֵינוּ בְּזֶה הוּא בְּבִיאוֹר יוֹתֵר): אֲמַנְם הַתּוֹס' לְשִׁיטְתֵם הוֹכִיחוּ שְׂפִיר דְשְׂעוּרָא דְבַשָּׁר
בְּלֶפֶת הוּא בְּשֵׁשִׁי מִשׁוּם דַּס"ל דְשְׂעוּרָא דְגִיד עִם שְׂעוּרָא דְשׁוּמָן אִידִי וְאִידִי חַד שְׂעוּרָא
הוּא וַא"כ אִפִּי"ת דְרַב נַחְמָן קָאֵי גַם אֲשַׁמְנוּ אַכְתִּי חֲדָא שְׂעוּרָא הוּא עִם הַגִּיד וְגַם מֵה
שְׁנַתְקִשׁוּ הַתּוֹס' בְּדָף צ"ז א' ד"ה שְׁאֵנוּ מְשׁוּמָן הַגִּיד וְלֹא נִיחָא לְהוּ לְמִימַר דְאַתִּי כַּמ"ד
שְׁמֵנוּ מְוֹתֵר אוּ דְלֹא אִינְרֵי מְשׁוּמָן דְתִלְיָא בְּמִנְהֶגָא מִשׁוּם דְשָׁם אֲדַשְׁמוּאֵל קָאֵי דְאִיסוּרָא
הוּא וּבְנִדְאֵי אִינְרֵי ג"כ מְמִנְהֶגָא שְׂבִימְיוּ כְּבָר נִהְגוּ בּוּ אִיסוּר מִשָּׂא"כ בְּמִשְׁנָה פַּנ"ל: וּבְזֶה
מִינְשָׁב ג"כ קוֹשְׁיָ הַתּוֹס' דְלַעֲיֵל ר"פ ג"ה פ"ט ב' ד"ה אִם אֵהָא דְפְרִיָה הֵתֵם וְסָבֵר תִּנְא
דִּידֵן אֵין בְּגִידִין בְּנ"ט וְהָא תַנּוּ יִרְךָ שְׁנַתְבַּשָּׁל בּוּ גִיד הַנְּשָׂה אִם יֵשׁ בּוּ בְּנ"ט וְכו' וְהַקְשׁוּ
לְשָׁם דְלָמָּא הָא דְאוֹסֵר שָׁם בְּנ"ט הוּא מִשׁוּם שְׁמֵנוּ וְכו' וְהוֹצִיאוּ מִפְּאֵת קוֹשְׁיָ לְשִׁיטְתֵת
הַר"מ דְלַעֲיֵל דַּכ"מ שְׂאֵין הַגִּיד אוֹסֵר גַּם הַשׁוּמָן אֵינוּ אוֹסֵר ע"ש אוּלָם לְדְרַכְיֵנוּ יִתְכּוֹן
דְשְׂפִיר הַכְרִיחַ הַש"ס דַּע"כ מִשׁוּם גִּיד הוּא דְאוֹסֵר וְלֹא מִשׁוּם שְׁמֵנוּ דַּס"ל לְתַנְא דְמַתְנִיתִין
שְׁמֵנוּ מְוֹתֵר אוּ דְלֹא אִינְרֵי בִי וְכַנ"ל דְאֵי אֵין בְּגִידִין בְּנ"ט וּמִשׁוּם שְׁמֵנוּ הוּא דְבַעֲיָ בְּנ"ט
א"כ הִכִּי שְׂעוּרֵיהָ כְּבַשָּׁר בְּלֶפֶת וְלֹא כְּבַצֵּל בְּקַפְלוּט שְׁהוּא בְּשֵׁשִׁי כְּכָל הָאִיסוּרֵי שְׁבַתוֹרָה
דְהָא וְדֵאֵי לֹא גָרַע שְׁמֵנוּ מִשָּׂרָא כָּל הָאִיסוּרֵי שְׂאֵין בְּהֵם שְׁמֵנוּנִי כָּלֵל אֵלָא וְדֵאֵי דַּס"ל
לְמַתְנִיתִי יֵשׁ בְּגִידֵי בְּנ"ט וְשְׁמֵנוּ אֵינוּ אוֹסֵר אוּ דְלֹא אִינְרֵי בִי מִשָּׂה"ה סְגִי בְּהָאֵי שְׂעוּרָא
דְבַשָּׁר בְּלֶפֶת מִשׁוּם דְגִיד לֹא יִהְיֵב טַעְמָא כְּוָלִי הָאֵי לַכ"ע (וְיִמָּה שְׂלֵא תִירְצוּ הַתּוֹס'
לְקוֹשְׁיֵיְתֵם זֶה גַם עַפ"י דְרַכְּם דְפְרִיָה אֵלֶיבָא דְר' יוֹחָנָן דַּס"ל דְשְׂעוּרָא דְמַתְנִי דְבַשָּׁר
בְּלֶפֶת הוּא מִשׁוּם דְגִיד לֹא יִהְיֵב טַעְמָא כְּוָלִי הָאֵי מִשׁוּם דַּא"כ לֹא הו"ל לְהַש"ס לְמַפְרָךְ
בְּסֵתֵם פִּינוּ דְאֵלֶיבָא דְהִלְכְתָ' דְקִימַל"ן כְּרַבָּא לֹא מוֹכַח מִיַּד הו"ל לְהַש"ס לְמִימַר הַנִּיחָא
לְרַבָּא וְכו' פַּנ"ל: אֲבָל לְדְרַכְיֵנוּ יִתְכּוֹן וְהֵבֵן זֶה) פַּנ"ל: גְּדָה י"ט א' תּוֹס' ד"ה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:
עוֹד נִתְקַשָּׂה הֶרֶב הַמְּחַבֵּר בְּחַבּוּרוֹ הַנּו' עַל דְבָרֵי מְהֵרָשׁ"א ז"ל בְּגְדָה י"ט א' תּוֹס' ד"ה
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְכו' וְזֶה לְשׁוֹנוֹ יֵשׁ לְדַקְדָּק וְכו' הָא כָּל סְפֵק טְוִמְאָה מְסוּטָה יִלְפִי לְהָא לְטַמָּא
בְּרַה"י אִפִּי בְּדֵאִיבָא חֲזַקת טְהָרָה כַּמ"ש לַעֲיֵל בְּשִׁמְעָתִין (ד' רַאשׁוֹן ד"ה וְהַלֵּל) וְכו' מִיָּהוּ
הָךְ סְפִיקָא דְמִשְׂאִירְסֵתֵי נְאֻנְסֵתֵי אִיבָא לְדַמּוּיֵי לְסוּטָה וְצ"ע עַכ"ל וְכַוּוֹנָתוֹ גְּעַלְמַת דְמַאי
קִשִׁי לִי אֵהָא דְמִשְׂאִירְסֵתֵי נְאֻנְסֵתֵי דָאֵם ר"ל אֵהָא דְאֶזְיֵל ר' יְהוֹשֻׁעַ בְּתַר חֲזַקָה דְגוּפָה
הִיבָא דְלִיבָא חֲזַקָה דְמִמוֹנָא (פִּי) כְּגוֹן לַעֲנִין כְּסָף קְדוּשָׁי כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּהַמְדִיר ע"ו ב'
ע"ש) גְּבִי מְמוֹן מַאי עֲנִין מְמוֹנָא לְסְפִיקֵי דְסוּטָה הָא מְמוֹנָא מֵאִיסוּרָא לֹא יִלְפִי וְאֵי מֵה
שְׁמוּתֵרַת לְבַעֲלָה הָא וְדֵאֵי לֹא מְטַעַם חֲזַקָה דְגוּפָה הִיא דְמוּתֵרַת דְהָא אֲדַרְבָּה לְכוּם חֲזַקָה
דְגוּפָה הִי לְנוּ לְאוֹסְרָה דְאוֹקְמָה אַחְזַקַת בְּתוּלָה וְתַחְתִּיו גְּבַעֲלָה אֵלָא מְטַעַם ס"ס מְוֹתֵרַת
כְּדֵאֵי בְּכַתְּוֹבוֹת דָּף ט' עַכְת"ד בְּתוֹסְפַת בִּיאוֹר: וְזֶה אֲשֶׁר הַשְׁבַּתִּי לוֹ לַע"ד וְדֵאֵי מְהָא לֹא
אִירְנָ' דְוְדֵאֵי קוֹשְׁיָ הֶרֶב ז"ל אֵהָא דְמִשְׂאִירְסֵתֵי נְאֻנְסֵתֵי קוֹשְׁיָ חֲזַקָה הִיא עַפ"י דְרַכּוֹ וְלֹא
אַחְזַקָה דְגוּפָה קָאֵי כִּי אִם אַחְזַקַת הֵימֵר וְאֵהָא קִשִׁי לִי דְמִשְׁמַע הֵתֵם דְלְבַעֲלָה שְׂרִי לַכ"ע

ואמאי אי משום דמוקמי לה בחזקת היתר (כדמשמע בתוס' פתובות דף ט' ד"ה אי בע"א דאי לאו חזקת היתר לא הנה שרינו משום ס"ס דנגד ספק תחתיו איכ' חזקה דגופה וכן ספק אונס ליתא דרצון רובא אלא משום דסמיה מיעוטא לחזקת היתר והו"ל פלגא ולא אמרי' רובא עדיף משום דרוב רצון אינו רוב גמור יעוי"ש) הא גבי סוטה לא מוקמינו בחזקת טהרה וחוזקת היתר וגם משום ספק ספיקא נמי ליכא להתיירה דהא איתא בפ"ו דמס' טהרות גבי ספק טומאה ברה"י דילפי' מסוטה דאפי' ספק ספיקא וכמה ספיקות לא מהני בי' וכתבו התוס' בפסחים דף י' הטעם פנין דמן הדין אפי' בחד ספיקא הי' טהור משום דאוקמה אחזקת טהרה ואפ"ה גלי קרא דטמא ה"ה בס"ס ע"ש (וכ"ש דקשה ביותר על דברי התוס' פתובות שם ד"ה לא צריכא וד"ה אי בע"א שפכתו להדי' גבי האי דינא דמשאירסתני וכו' דהו' סגי אפי' בחד ספיקא לחוד משום חזקת היתר אי לאו דאיכא חזקת הגוף פנגדה ע"ש: איברא הגם שהדברי' נכונים מ"מ הם רחוקים מכוננת הרב ו"ל שא"כ דבריו סתומים ביותר ואין מדרכו של הרב ו"ל לסתום כל פה ע"כ גלע"ד, לכונן דברי הרב ו"ל בדרך הפשוטה ביותר ואומר דנתפנין על אותו הסוג' עצמה שהביאו התוס' פאן מפ' המדיר דאמר התם אהא דמשאירסתני נאנסתי דאמר רבי יהושע לא מפיה אנו חיינ דלא תימא דלא אזיל ר' יהושע בתר חזקה דגופה כלל אלא כי לא אזיל ר"י בתר חזקה דגופה היכא דאיכא חזקה דממונא (פנגדה) אבל כי ליכא חזקה דממונא אויל ר' יהושע בתר חזקה דגופה ומייתי לה מהא דתנו ספק אם בהרת קדמה ר"י קיהה וטיהר והקשה להתוס' דמאי צריך ראי' דאזיל ר"י בתר חזקה דגופה פשיטא הא חזקה דאורייתא היא ועוד דלמא שאני נגע' דגלי בהו קרא וכו' ואהא קשי' לי' להרב ו"ל ואדרבה אפכא קשה על הא דאמר גבי ספיקא דמשאירסתני נאנסתי דהיכא דליכא חזקה דממונא אזיל ר"י בתר חזקה דגופה ור"ל לענין איסור והיתר דסמכי' אהו חזקה להתיר כדמייתי עלה מההיא דנגע' ופשטא דלישא משמע דקאי על הו ספיקא דמשאירסתני נאנסתי דלענין איסור והיתר הנה אזיל ר' יהושע בתר חזקה דגופה להתיר אפי' בספיקא כי האי אי הנה בי' חזקה דגופה להתירא (וכמו שיתבאר בסמוך דגם בהו ספיקא דמשאירסתני נאנסתי משפחת חזקה דגופה להתירא) ואפי"ת דגבי משאירסתני נאנסתי לא משפחת חזקה דגופה להתיר עכ"פ מוכח דגם.

בספיקא כג האי דדמי' לסוטה אזלי' בתר חזקה להתיר דהא עלה דמשאירסתני נאנסתי קאי מש"ה קשי' לי' להרב ו"ל שפיר דבספיקא כי הו דמשאירסתני נאנסתי דדמי' לסוטה הא לא אזלי' בי' כלל בתר חזקה להתיר ועוד דמאי מייתי עלה מנגע' שהיא טומאת ראי' דלא ילפי' לה מסוטה כמ"ש התוס' פנ"ל פשוט בכוננת הרב ו"ל: ולרנוחא דמילתא אומר דגם בהא דמשאירסתני נאנסתי גופה מצינו חזקה דגופה דמסייע להתיירא דהא פתבו התוס' בכתובות דף י' ד"ה חזקה וכו' והביאם הב"ש באה"ע ססי' ס"ח ס"ק כ"ד דלמאי דקיימל"ן פנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה אין לה פלום דמקח טעות לגמרי משמע הנה קדושי טעות וצריכה קדושי אחר' ע"ש וא"כ אי קידשה אחר בנתיים אסורה לבעל זה בלא גט מזה האחר ואם קבלה קדושין מאחיו של זה אסורה לבעל זה עולמית דהא תפסי בה קדושין של אחר אליבא דמאן דלא אזיל בתר חזקה דגופה ועלה דייקי' אליב' דר' יהושע דלא אזיל בחר חזקה דגופה ה"מ כי איכא חזקה דממונא פנגדה אבל לענין איסור והיתר אזיל בתר חזקה דגופה שנבעלה תחתיו דבעל וקדושי קדושי גמורי' ולא

הנה מקח טעות ולא תפסי בה קדושין אחרים ומותרת לבעלה זה ואין לומר דהא נגד חזקה דגופה איכ' חזקה פנוי' זה אינו דהא פתבו התוס' פ' המדיר ע"ה ב' ד"ה אבל דחזקה פנוי' לא חשיבא פלל נגד חזקה הגוף ע"ש (ותו פיון דנתקדשה לאחר וממ"נ היא מקודשת אנדא לה חזקה פנוי') ועלה קשי' לי להרב ז"ל דהא הך ספיקא דאימת נבעלה איפא לדמויי לסוטה דלא אזלינו בה בטר חזקה ואם פו פנונת הרב מבואר בפשיטות: איברא בגוף דברי הרב ז"ל במ"ש דהך ספיקא דמשאירסתני נאנסתי איפא לדמויי לסוטה לא כן עמדי דכבר הראית לדעת מפאת הני קוש' דלעיל בסוג' דפתח פתוח דמהני בי"ס מוכח דלא דמי לסוטה דהא בספק טומאה ברה"י דגמרי' מסוטה לטמא לא מהני בי"ס ספק ספיקא לטהר פדתנו בפ"ו דמס' טהרות: לכו יראה לע"ד דהך ספיקא דמשאירסתני נאנסתי דמי' לשאר ספיקות דאיסור והיתר דלא גמרי' מסוטה לאסור ברה"י אפי' בדאיפא חזקה וס"ס להתיירא אלא בטומאה וטהרה לחוד משום דאפיק לה קרא בלשון טומאה דבסוטה כ"ח נפקא לן להא דספק טומאה ברה"י מהא דכתיב והיא בטמאה והיא לא בטמאה ודייקי' אם בטמאה למה שותה ואם לא בטמאה למה משקה מגיד לה הפתוב שהספק אסור ומפאן אתה דן לשרץ וכו' ע"כ והיינו דווקא בספק טומאה ולא בספק איסור ומינה גבי סוטה גופה דאסור הפתוב הספק ג"כ בספק טומאה דווקא דהיינו ספק נבעלה או לאו שזו היא הספק דאיירי בי' קרא גבי סוטה שהבעילה היא שקרויה טומאה שמשמאין טומאת ערב ג"כ אבל בשאר ספיקות כגון ההיא דמשאירסתני נאנסתי שאין הספק בטומאה אם נבעלה או לאו שהרי בעולה היא לפנינו אלא בזמן הבעילה מש"ה דמי' לשאר ספיקות איסור והיתר ותדע שהרי אפי' בספק טומאה גופה לא ילפי' מסוטה אלא לענין טומאת מגע ולא לענין טומאת ראי' כמ"ש התוס' ומהרש"א גופי' בכאן וע"כ משו' דספק טומא' סוטה אם נבעלה לטומאת מגע דמי' ובעיני דומי' דהאי ספיקא דווקא א"כ ה"ה וכ"ש שאר ספיקות שאין הספק במגע דלא גמרי' מינה ושוב מצאתי להדני' בתוס' ריש מכילתין ד"ה מעת לעת וכו' שפתבו להדני' דלענין טומאת מעל"ע שהוא למפרע לא גמרי' מסוטה דלא מוקמי' אחזקה ולטמא למפרע אלא שפיר מוקמי' אחזקה ואמרי' דהשתא הוא דנטמאת ע"ש א"כ בהך ספיקא דמשאירסתני נאנסתי גמי מוקמינו אחזקה ואמרי' השתא הוא דנבעלה לאחר אירוסינו וספק ספיקא גמי מהני' בה דלא דתי' לספיקא דסוטה פדאמרן פנ"ל: ט.

ב"ק ד' ע"ב בפרש"י ד"ה ומנסף יין לאילי' וכו' שבכלל נזק הן וכו' ליכא למימר שנסכו ביין נסף שזרק בו וכו' דהא מגבין לי' בר מדמי יין נסף שבו עכ"ל בשלטי הגבורים תמה מאוד על פרש"י ז"ל בזה וזה לשונו צ"ע בפרש"י דהכא דחק עצמו לפרש וכו' דמשמע מדבריו דייני נסף עם יין פשר אינו אסור בהנאה ואיהו גופי' פרק בתרא דע"ז פסק דייני נסף עם יין פשר אסור בהנאה בכ"ש וכ"כ בפ' הנזקין במס' גיטין וכן פסקו כל הפוסקים ודחוק לתרץ דהכא בסתם יינם קמייירי דהרי ידוע דעיקר המקום השנוי בו דין מדמע ומנסף מייירי ביין שנתנסף לע"ז ולישנא גמי דייק' וצ"ע עכ"ל ועדיפא הו"ל להקשות דהו"ל לפרושי במערב וביי"נ גמור דמאין הרגלים דלא איירי ביי"נ גמור וכבר נשאל ע"ז הרב בעל מנחת יעקב בס' תורת השלמים בתשובה סי' ה' והשיב ע"ז דיש לומר דדעת רש"י דסתם יי"נ שביד הישראל הוא סתם יינם ולא יי"נ גמור משום דאם אי' דנסכי' העפוס"ם לא הנה מזבין או נותנו לישראל וליכא למימר גמי דהישראל עצמו נסכי'

ואח"כ עירב בנינו של זה פיון דבמומר לעפוי"ם מיירי פדאי' בַּחֲלוּלִין מ"א פֶּעֶכּוּ"ם דְּמִי
ואם איתא דְּנִסְכֵי' לֹא הָוֵה מְעָרֵב לִי בַּתּוֹף יֵינן שֶׁל יִשְׂרָאֵל ע"כ (וּדְבָרָיו דְּחֻקֵי) מְאוּד
דְּמִי לֹא מִשְׁפַּחַת לֵה שְׁהַעֲכּוּ"ם נִסְפֵי יֵינן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁזָה וְדַאי מְצוּי הוּא וְהַיִּשְׂרָאֵל עֵירֵב
בְּיֵינוּ שֶׁל חֲבֵירוֹ גַּם מ"ש בַּחֲלוּלִין מ"א וכו' ליתא דְּלֹא מוֹקְמִינן הֵתָם בְּיִשְׂרָאֵל מוֹמְרֵי אֱלֹא
לְרַב דְּאָמַר מְנַסֵּף מִמֶּשׁ דָּאִין אָדָם אוֹסֵר וכו' מִשָּׂא"כ לְמ"ד מְעָרֵב נְאָסֵר מִמִּילָא וּפְשׁוּט
הוּא: וְתוּ הַקְּשָׁה הָרַב ז"ל שֶׁם דְּקִשְׁי' דְּשְׂמוּאֵל אֲדַשְׁמוּאֵל דְּבַגְיִטִין שֶׁם מְפָרֵשׁ שְׂמוּאֵל
מְנַסֵּף הֵינּוּ מְעָרֵב וּבְמִס' ע"א ד' ע"ד פֶּסֶק שְׂמוּאֵל הַלְכָתָא פְּרָשְׁבָ"ג דְּאָפִי' בְּיֵינן נִסְפֵי גְמוּר
שְׁנֵיתָעֵרֵב בְּיֵינן פֶּשֶׁר מוֹתֵר לְמַפְנֵי הַפֶּל חוּץ מְדָמִי יי"נ שְׁבוּ וּא"כ כִּי עֵירְבוּ מֵאֵי קָא חֲסָרִי
הָא מוֹבֵינן לִי פְּלוּי לְנִכְרִי'.

ועפ"ז הַעֲלָה דִּאֵע"ג דס"ל לְשְׂמוּאֵל בְּעֵלְמָא דִּיֵּי"נ בְּיֵינן פֶּשֶׁר מוֹכְרוֹ לְעַכּוּ"ם הֵכָא גְבִי
מְעָרֵב יי"נ בְּשֶׁל חֲבֵירוֹ כִּי הֵיכִי דְקִנְסוֹ לְשֵׁלֵם אֵע"ג דְּמִדִּינָא הֵיזְק שְׂאִינּוּ נִיכְרֵי לֹא שְׂמִי
הֵיזְק הֵיכִי נְמִי קִנְסוֹ שְׂיִאָסוֹר בַּהֲנָאָה לְגַמְרֵי פְדִי שְׂיִצְטָרֵף לְשֵׁלֵם וְלֹא יֵהָא פֶּל אֶחָד הוּלְף
וּמְעָרֵב בְּשֶׁל חֲבֵירוֹ לְאָסֵרוֹ בְּשִׁתִּי' אָבֵל בְּב"ק שֶׁם לֹא הוּ"מ רש"י לְפָרֵשׁ פֶּן מְדַפְרִיף
הַש"ס שֶׁם ה' ע"א מְדַמְעֵ וּמְנַסֵּף דְּמִמוֹנָא הוּא לִיתְנִי מִשְׁמַע דְּלֹאוּ בְּקִנְסָא קְמִיירִי עַכְת"ד
וּמִינָה לְדִידִן בְּסִתָּם יֵינָם שְׁעֵירְבוּ בְּשֶׁל חֲבֵירוֹ יִאָסוֹר בַּהֲנָאָה פְדִי שְׂיִצְטָרֵף לְשֵׁלֵם וּמַעוֹלָם
לֹא שְׁמַעְנוּ סְבָרָא פְּזֹאת הֵן אֵמֶת שְׁבַטוֹר וּש"ע ח"מ גְּבִי דִיֵּינן שְׂאִינּוּ מוֹמְחָה וְקַבְלוּהָ שְׁטַעָה
בְּשִׁיקוּל הַדַּעַת מְצִינוּ פְּזֹאת שְׁקִנְסוּיָה שְׂיִתְקַיֵּים הַדִּין פְדִי שְׂיִצְטָרֵף לְשֵׁלֵם ע"ש אָבֵל לְאָסוֹר
הַמּוֹתֵר בְּשֶׁבִיל זֶה לֹא שְׁמַעְנוּ דֹא"כ מֵאֵי פְרִיף הַש"ס בְּגִיטִין אֲדַשְׁמוּאֵל דְּאָמַר מְעָרֵב הֵינּוּ
מְדַמְעֵ וְתִרְתִּי לְמָה לִי הָא טוֹבָא אֲצִטְרִיף לְאֲשְׁמוּעֵינָן דְּשִׁינֵי בִי תִשְׁלוּמִין דְּמִשׁוּם קִנְסָא
אָסֵרוֹ הֵינּוּ פְדִי שְׂיִצְטָרֵף לְשֵׁלֵם דְּלֹא שְׁמַעֵינָן לִי מְמַדְמַע דְּאָסוֹר בל"ז (דְּהָא בְּמִתְנִיתִין
תַּנּוּ מְנַסֵּף בְּאַחְרוּנָה) מְלַבֵּד מַה שְׁהַרְגִישׁ בְּעַצְמוֹ עַל דְּבָרָיו מְדַבְרֵי הַתּוֹס' בְּגִיטִין שֶׁם ד"ה
מְנַסֵּף שְׂכ' דְּלֹא קִנְסוֹ מַה"ט דְּשֶׁלֹּא יֵהָא יוֹתֵר מִבְּהֵיזְק הַנִּיכְרֵי וּמַה שְׂכ' דְּהַתּוֹס' שֶׁם לֹא
קִאָמְרֵי הֵכָא אֱלֹא לְעַנְנֵן הָא דְקִים לִי בְּדַרְבָּה מִינִי' מִפִּינוּ דְּאָנוּ פּוֹטְרֵי אוֹתָן מִשׁוּם הָא
דְקִים לִי בְּדַרְבָּה מִינִי' שְׁעוֹנָשׁוֹ חִמּוֹר יוֹתֵר לֹא שְׁיִיף תוּ לוֹמֵר שְׁלֹא יֵהָא פֶּל אֶחָד הוּלְף
וּמְנַסֵּף ע"כ הוּא תְמוּיָה דְּמְלַבֵּד שְׁלִשׁוֹן הַתּוֹס' בְּעַצְמָם אֵינָן סוֹבְלֵי דְבָרֵי אֱלוּ פֶּלֶל אָף גַּם
קִשָּׁה לְאֹמְרוֹן דֹא"כ מֵאֵי מְשַׁנֵּי הַש"ס הֵתָם כְּדֵר' יְרִמִּי' דְּמִדְּאָגְבִּי' קִנְי' ס"ס אֲמֵאֵי חֲזִיב הָא
לֹא שְׁיִיף בְּזָה טַעְמָא דְּשֶׁלֹּא יֵהָא פֶּל א' וכו' אֱלֹא וְדַאי דְּשִׁינֵי שְׁפִיר שְׁלֹא יֵהָא פֶּל א' בְּמִזִּיד
בְּלִי הַתְּרָאָה דְּלֹא מְקַטִּיל וְכִינּוּ דִּישְׂרָאֵל מוֹמְרֵי הוּא פְדִימוֹקְמִינן לֵה בַּחֲלוּלִין אֲלִיבָא דְרַב
שְׁפִיר יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁלֹא יֵהָא הוּלְף וּמְנַסֵּף וְאִפ"ה שְׁיִיף קִי' לִי בְּדַרְבָּה מִינִי' דְּהָא אִפִּי' חֲזִיבֵי
מִיתוֹת שׁוֹגְגִין פְּטוּרִין מִן הַתְּשְׁלוּמִין מִשׁוּם ה"ט דְקִים לִי בְּדַרְבָּה מִינִי' וּפְשׁוּט הוּא: אוּלָם
אֲנִי בְּעַנְיֵי לֹא עֲמַדְתִּי עַל ס"ד הַשְּׁלֵטִי גְבוּרִים וְהָרַב מנ"י בְּקוֹשְׁי' דְלַעִיל דְּהַמְעֵינן בַּש"ס
פ' בְּתָרָא דַע"ו יִרְאֵה שְׁדַבְרֵי רש"י ז"ל שְׁפָתוֹ בְּרוּר מְלֵלוּ דְשֶׁם בְּמִתְנִיתִין פְּלִיגֵי ת"ק
וְרַבִּי שְׁמַעוֹן ב"ג בְּיֵינן נִסְפֵי שְׁנַפְּלַל לְבוּר דַּת"ק ס"ל דְּכּוֹלוּ אָסוֹר בַּהֲנָאָה וְרָשְׁבָ"ג סוֹבֵר
דְּיִמְכֵר כּוֹלוּ לְעַכּוּ"ם חוּץ מְדָמִי יי"נ שְׁבוּ וּפֶסֶק רַב הֵתָם הַלְכָה פְּרָשְׁבָ"ג בְּחֻבּוֹת שְׁנֵיתָעֵרֵב
בֵּין הַחֻבּוֹת דְּמַהְגִּי מְכִירָה חוּץ מֵאוֹתָהּ חֻבּוֹת אָבֵל לֹא יֵינן בְּיֵינן וְכוּלְהוּ אֲמוֹרָאֵי שְׂמוּאֵל
וְרַבָּה בב"ח מְשַׁמֵּי' דר' יוֹחָנָן וְרַב שְׂמוּאֵל ב"נ מְשַׁמֵּי' דְרַבִּי חֲנִינָא וְרַב נַחְמָן אָמַר רַבָּא
בַּר אֲבוּנָה פֶּסְקוּ פְּרָשְׁבָ"ג לְגַמְרֵי אִפִּי' יֵינן נִסְפֵי גְמוּר בְּיֵינן פֶּשֶׁר דְּמַהְגִּי מְכִירָה וְשֶׁם בְּסוּף
הַסּוּף אָמַר רַב נַחְמָן הַלְכָה לְמַעֲשָׂה בְּיֵינן נִסְפֵי גְמוּר יֵינן בְּיֵינן אָסוֹר חֻבּוֹת בְּחֻבּוֹת מוֹתֵר

וסתם יין אפי' יין ביינן נמי מותר והנה רב נחמן גופי' פסק לפני זה הלכה פ' רשב"ג אפי' ביי"נ גמור שנתערב ביינן דמותר למפור חוץ מדמי יי"נ פכל הני אמוראי דלעיל וא"כ בהכרח לומר הא דאמר בתר הכי הלכה למעשה דיי"נ גמור יין ביינן אסור אינו אלא מפאת החומרא שהחמירו למעשה למגדר מילתא בעלמא אבל מעיקר הדין ודאי הלכה פ' רשב"ג אפי' ביי"נ גמור יין ביינן נמי מותר כדמשמע מפשט הלשון של הלכה למעשה (מה שלא נאמר כן בשאר מקומות) דר"ל אעפ"י שמצד ההלכה הי' מותר לגמרי מ"מ למעשה יש להחמיר פ' דאמרי' בעלמא (שבת נ"ד וביצה ק"ט) השתא דאמור שמואל אסור ותנא דבי שמואל מותר שמואל הלכה למעשה אתי' לאשמועינן ופרש"י שם דהלכה ואין מורין פן ע"ש וא"כ נהי דרב נחמן החמיר למעשה ביי"נ גמור יין ביינן מ"מ פ' ריב"ז דר' חייא דקדמה טובא לדרב נחמן ע"כ מעיקר הדין איירי דהלכה פ' רשב"ג דמותר בין ביי"נ גמור ובין בסתם יינם (ות"ק נמי לא מפלג בין יי"נ גמור לסתם יינם דכולהו תנאי לא מפלגי ביניהו מעיקר הדין כמו שהוכיחו בתורת השלמים שם והשיג על הרע"ב ע"ש) ע"כ הוכיח רש"י ז"ל שפיר אליבא דהלכתא בעיקר הדין דהלכה פ' רשב"ג דע"כ מנסה ממש קאמר ולא מערב ועפ"י ז' יש מקום ליישב ג"כ מה שהקשה הרב במנ"י דשמואל אדשמואל דאע"ג דשמואל פסק הלכתא פ' רשב"ג לגמרי אפי' ביי"נ גמור יין ביינן נמי מותר מ"מ איהו לטעמי' דס"ל במנסה ממש קם לי' בדרבה מינ' ע"כ לא מתוקמי מתני' אלא במערב ואתי' פתנא קמא דמתניתי' פ' בתרא דע"ז (ולא ס"ל פהך סתמא אי משום דסתמא אחרינא אשכח או דקיבל מרבותיו דאין הלכה פהך סתמא כמו שפוסקי' האמוראי' ב' דוקתא טובי הלכה פ' יחיד נגד רבים וכ"ש לפמ"ש התי"ט דבשני סדרים יש סדר למשנה משום דאסמוכנה אקרא דהי' אמונת עתה וכו' א"כ הו"ל סתמא דגיטין סתם ואח"כ מחלוקת בע"ז דאין הל' פסתם משא"כ לדין דקיימל"ן פ' רב דמנסה ממש נמי מחייב ולא אמרי' קם לי' בדרבה מינ' כדר' רמ' דאמר מדאגב' קני מוקמי' למתניתין אליבא דהלכתא במנסה ממש ולא במערב משום דהלכה פ' רשב"ג דאפי' יי"נ גמור שנתערב ביינן פשר מותר למפור הפל חוץ מדמי יי"נ שבו כדפרש"י דמהי תיתי נוקמה לבר מהלכתא מבלי שום הכרח ומה שפרש"י בגיטין שם ד"ה מערב דאסור בהנאה זהו אליבא דשמואל דמוקי לה כת"ק בהכרח משא"כ לדין שאין לנו הכרח מוקמי' לה אליבא דהלכתא והא דפריה הש"ס בגיטין שם אדרב מ"ט לא אמר פ' שמואל דמנסה היינו מערב אע"ג דאליבא דשמואל לא מתוקמי מתניתין אליבא דהלכתא דקיימל"ן פ' רשב"ג אפי' יין ביי"נ גמור מותר אליבא דרב דוקא פריה דרב גופי' פסק שם הלכתא כת"ק דיי"נ פשר אסור בהנאה א"כ הו"ל לאוקמי פ' שמעתי' דלדין' גם במערב אתי' אליבא דהלכתא משא"כ לדין לא מתוקמי אליב' דהלכתא אלא במנסה ממש כדפרש"י פ' אן וא"ש: ובר מן דין אני אומר לפמ"ש רמ"א בח"מ סי' ש"ו גבי טבח שניבל דאם לא עשאה אלא ספק נבילה אע"ג שפ' שטה הוראה לחומרא וידע הטבח שאנו נוהגין לאסרו אפ"ה פטור מלשלם משום ד יכול למימר דלמא פ' שרה היא מדינא א"כ אפי' לדין נמי בתר דפסק רב נחמן הלכ' למעשה להחמיר ביי"נ גמור יין ביינן מ"מ לענן תשלומין לא יתחייב המערב לשלם פ' דמעיקר הדין מותר למוכרו פ' רשב"ג אלא דמצד החומרא בלבד הוא שהחמירו לאסור לא מפקי' ממונא בזה דכ"ש הוא מספק טריפה שאסורה מדינא וגם שפ' שטה הוראה לחומרא ואפ"ה פטור הטבח מלשלם ובנד"ז

אינו אלא חומרא בלבד ואין לומר דשאני הכא דכל עיקר החיוב הוא משום שלח יהא פל א' הולך ואוסר של חבירו א"כ ה"ט שייך נמי בכה"ג זה אינו דהא פתבו התוס' בגיטין נ"ב ד"ה מנסה דלעולם לא מחייבי בהיזק שאינו ניכר מה"ט דשלא יהא פל א' וכו' אלא במקום דמחייב בהיזק ניכר מדינא בלא ה"ט דשלא יהא וכו' אבל מה"ט לחוד לא מחייב ע"ש ולכן כתב רש"י שפיר דלענן תשלומין לא מחייב במערב דיכול למימר לאו מידי חסרה לפי דינא דאורייתא דמזבין לי לנכרי וכו' פרש"ג אלא שראיתי להרמב"ם רפ"ז מהלכות חובל שכ' או שעירב לו טפת יי"נ בתוך יינו וכו' ע"ש ולכאורה מדבריו ז"ל סייעתא לדברי מהרא"י בתה"ד סי' קפ"ו והש"ף בח"מ שם החולק על רמ"א שסוברי דכל מקום שפשט המעשה לחומרא ונדע השוחט מזה חייב אפי' בספק טריפה ולא יוכל לומר אייתי ראי' דטריפה ודאית היא אלא שיש לדחות ולומר דעד כאן לא אמרו בש"ס פ' הגזל צ"ט ב' בעובדא דההיא מוגרמתא ובש"ע שם דפטור הטבח בספק טריפה דוקא כשניבל בלא מתכוון רק ע"י פשיעתו משא"כ כשעושה במזיד ובמתכוון ליכא למפטרי דאמאי הנה ליה גבי דאזקתין פדאי' בס"פ הפונס ס"ב א' וכו' מ"מ אח"כ סברא זו בתב"ש י"ד סי' ד' מ"מ יתכן דרש"י ז"ל אינו מחלק בין שוגג למזיד ותו בנד"ז דאינו אסור בהנאה מעיקר הדין נהי דהחמירו לענן איסורא אבל לענן התשלומין מנל"ן לחייב זה בתשלומין בשביל החומרא בפרט בהיזק שאינו ניכר דמד"ת פטור בל"ו והו"ל תרי חומרי וגדולה מזו כתב הש"ף ב"ד סי' קי"ט ס"ק כ"ו בדין מכר דברים האסורים מדברים ואכלו הלוקח דאין המוכר צריף להחזיר הדמים שהיא מטעם דלא העמידו חכמים דבריהם לענן תשלומין ע"ש וכ"ש בנד"ז: אָמַם בְּיָשׁוּב קוֹשֵׁי הָרַב בַּמַּנְי' דְּקָשְׁי' דְּשִׁמּוּאֵל לֹא פִרְשׁ יִשְׁכָּחָן עָלָה בְּדַעְתִּי לְיִשְׁבַּ בְּרוּחָא אֲשֶׁר יֵאמֵר כִּי הוּא זֶה דְּעַד כָּאֵן לֹא אָמַר שְׁמׁוּאֵל פ' בְּתָרָא דַע"א שֶׁם דִּי יי"ג גְּמׁוּר בֵּינן מוֹתֵר לְמַכְרוּ מְדָמִי יי"ג שְׁבוּ אֲלֵא בְּתַעְרוּבוֹת מִשְׁהוּ שְׁאִין בּוּ כְּדִי לִיתָן טַעַם כְּנֻגְדוּ בְּאִינוּ מִינוּ אֲבָל בְּתַעְרוּבוֹת שְׁיִשׁ בּוּ כְּדִי לִיתָן טַעַם נֶהְפֵּךְ כְּלוֹ לִי יי"ג גְּמׁוּר וְאִסוּר לְמַכְרוּ וְעַכ"פ בְּשִׁנְתָּעֵרַב יִין כְּשֶׁר מִיעוּטוּ בְּרוּב יי"ג דְּמִדִּין תוֹרָה נִתְבַּטַּל הֵינן כְּשֶׁר בְּמִיעוּטוּ דְּכָל מִקְלֵי בְּרוּבָא בְּטִיל וְהוּ"ל יי"ג גְּמׁוּר מַד"ת פְּשִׁיטָא דְּאִסוּר לְמַכּוּר חוּץ מִיִּי"ג שְׁבוּ דְּהָא עֲכָשְׁוּ נַעֲשֶׂה כְּלוֹ יי"ג מְדִאֲוִרִי' וּבְקָשְׁתִּי לִי חֵבֵר לְסִבְרָא זֹה בְּפוֹסְקֵי וּמְצָאֵתִי רַב גְּדוּל אֲדוּנִינוּ הֲרָאָב"ד ז"ל הֵבִיאוּ הַב"י בִּי"ד סי' קל"ד שֶׁכ' דָּאֵם נִתְעָרַב בּוּ יי"ג כֶּף עַד שְׁאֵם הִי כְּנֻגְדוּ בְּמִים הָיוּ הַמִּים רְאוּנָן לִשְׁתִּי' (דְּהִינּוּ יוֹתֵר מְחַלְקֵי שְׁשִׁית שְׁזָהוּ שְׁיַעוּרוּ לִיתָן טַעַם בְּמִים כְּדָאִי בְּטוּר שֶׁם בְּשָׁמוּ) אִפִּי בְּסֵתָם יִינָם נְמִי לִיכָא תְּקַנְתָּא דִּימְכַר חוּץ מִיִּי"ג שְׁבוּ עַכ"ד אֲלֵא דְּהֲרִשְׁבָּ"א וְהָר"ן ז"ל נִחְלְקוּ עָלָיו בְּזֶה כְּדָאִי בַב"י שֶׁם וְנִרְאָה דְּעַד כָּאֵן לֹא נִחְלְקוּ עָלָיו אֲלֵא בְּדָאִיכָא עַכ"פ רוב יין כְּשֶׁר מִשׁוּם דַּמָּה"ת מִין בְּמִינוּ בְּטִיל בְּרוּבָא אֲבָל בְּדָאִיכָא רוב יי"ג גְּמׁוּר כִּינּוּ דַּמָּה"ת בְּטִיל בְּרוּבּוּ הוּ"ל כְּלוֹ יי"ג וְכ"ש בִּי"ג גְּמׁוּר דְּאִסוּר בְּהִנְאָה מְדִין תוֹרָה גַּם הֵם יוֹדוּ דְּאִסוּר בְּמַכִּירָה חוּץ מִיִּי"ג שְׁבוּ דְּהָא כְּלוֹ יי"ג הוּא מַה"ת כְּנַ"ל וְא"כ לִק"מ דְּשִׁמּוּאֵל אֲדָשְׁמׁוּאֵל דְּאִיהוּ מוֹקִי לְמַתְנֵי דְּמִטְמָא וּמְנַסָּף בְּמַעְרַב יי"ג הֲרִבָּה לְכָל מַר כְּדָאִי לִי אִי בְּיוֹתֵר מְחַלְקֵי שְׁשִׁית אוּ בְּרוּב יי"ג וְא"ש אוֹלָם רִש"י ז"ל ע"כ לִית לִי חֲלֻקָּה זֹה דַּאֲל"כ אֲמַאי לֹא מְפָרֵשׁ גַּם הַבְּרִייתָא דַּר"ח בְּכַה"ג שְׁעִירַב בּוּ יי"ג הֲרִבָּה וְצ"ע: וְרִאִיתִי לְמַהְרֵשׁ"א ז"ל שְׁעָמַד ג"כ עַל פִּרְש"י ז"ל דְּהָא בְּגִיטִין אִיכָּא מ"ד מְנַסָּף הֵינּוּ מַעְרַב וּמ"ד מְנַסָּף מִשׁוּם נְמִי לֹא פְּלִיג עָלָי אֲלֵא מִשׁוּם דַּא"כ הֵינּוּ מְדַמְע (וּלְפַמ"ש לְמַעְלָה נִתְיַשְׁבַּ

דַּרְבַּ לְטַעֲמִי) וְתִי בְּזֶה ו"ל וַיֵּשׁ לְזִמְרָה בְּזוֹחֵק דְּהִכִּי קָאָמַר דְּלֵא קְמַחְסְרֵי מַמְשׁ
אֵלָא דְצָרִיף לְמוֹכְרוֹ יוֹתֵר בְּזוֹל וְא"כ הֵינְנוּ מְדַמְעַ עַכ"ל וְא"כ לֵק"מ דְּשִׁמוּאֵל אֲדַשְׁמוּאֵל
דְּשִׁמוּאֵל דְּאָמַר הֵתָם מְעָרְבַּ מְפָרֵשׁ מִזִּיד חֲזִיב לְשַׁלֵּם מֵאִי דְחִסְרֵי בְּמַה שְּׁצָרִיף לְמַפְנֵי
לְגוּיִם בְּזוֹל וְאֵע"ג דְּהֵינְנוּ מְדַמְעַ הָא מְשַׁנֵּי הֵתָם דַּס"ל לְשִׁמוּאֵל מְקַנְסָא לֵא גְמָרִי וְרַש"י
ו"ל ס"ל פְּרַב דְּגְמָרִי מְקַנְסָא אֲבָל לֵא עֲמַדְתִּי עַל ס"ד הָרַב ו"ל שְׂאֵם לְזֶה נְתַפְנוּן רַש"י
ו"ל לְמַה הִנְצָרֵף לְזִמְרָה דְּלֵא חִסְרֵי מְמוּנָא דְּהָא אִפִּי"ת דְּכֹלּוֹ אָסוּר בְּהִנְצָה אִיכָא לְאַקְשׁוּנֵי
נְמִי דְּהֵינְנוּ מְדַמְעַ וְכ"ש הוּא מְדַמְעַ דְּהִפְסֵד מוּעֵט הוּא וְאִפִּי"ה קְנָסוּ כ"ש בְּמַעְרַב הִיכִי
דְּאָסוּר בְּהִנְצָה דְּהוּ"ל הִפְסֵד מְרַנְבָּה דְּאִיכָא לְמַקְנָסִי טְפִי כְּדָאִי לְהִדְנִי בְּגִיטִין שְׁם
בְּהִצְרִיכוּתָא וְתַדַּע דְּהָא מְפָרֵשׁ שְׁם דְּרַב דְּאָמַר מְנַסֵּף מַמְשׁ לֵא בְּעֵי לְמִימַר מְעָרַב מְשׁוּם
דַּא"כ הֵינְנוּ מְדַמְעַ אִף עַל גַּב דְּרַב גּוּפְנִי בְּפָרְק בְּתָרָא דַּע"ז שְׁם פְּסַק הִלְכְתָא כַּת"ק
דְּרַשְׁבָּ"ג דֵּינּוּ בֵּינּוּ אָסוּר בְּלוֹ וְלֵא מְהַנִּי מְכִירָה וְא"כ לְמַה הִנְצָרֵף רַש"י ו"ל הִכָּא לְטַעֲמָא
דְּלֵא חִסְרֵי מִיּוֹדִי וְגַם מֵאִי הִכְרַעָה הִיא זֹו שְׁמַכְרִיעַ רַש"י פְּרַב נֶגֶד שְׁמוּאֵל מְפָאֵת הִקְוִשְׁנִי
זֹו שְׁהַקְשׁוּ בִּשְׁ"ס גּוּפְנִי אֲדַשְׁמוּאֵל וּמְשַׁנֵּי לֵה שְׁפִיר אִם לֵא שְׁנֵאמַר שְׁדַעַת הָרַב ו"ל דְּמֵאִי
דְּשַׁנִּינּוּ בְּגִיטִין שְׁם אֲלִיכָא דְּשִׁמוּאֵל מְקַנְסָא לֵא גְמָרִי זְהוּ דְּנִקָּא אִם הוּא אָסוּר בְּלוֹ בְּהִנְצָה
וְהִפְסִידוּ לְגְמָרִי בְּכַה"ג הוּא דְּלֵא גְמָרִי מְדַמְעַ אַע"ג דְּאִתִּי בְּמַכ"ש מ"מ בֵּינּוּ שְׁאִין
הַנוּשְׂאִי דְּוָמְנִי לְהִדְדִי שְׁזֵהוּ הִפְסֵד מוּעֵט מַה שְּׁצָרִיף לְמוֹכְרוֹ בְּזוֹל וְזֶה הִפְסֵד גְּמוּר יֵשׁ
לְזִמְרָה הִיכָא דְּקָנוּס קָנוּס אֲבָל בְּעֵלְמָא לֵא דְּאִוִּילִי לֵא רַצּוֹ לְקָנוּס אֵלָא בְּסָף מוּעֵט וְלֵא בְּסָף
מְרַנְבָּה וְכַדּוּמָה אֲבָל לְכַמ"ש רַש"י בְּכָאן דְּגַבִּי מְעָרַב נְמִי לֵא מִיּוֹדִי חִסְרֵי רַק מַה שְּׁצָרִיף
לְמַפְנֵי לְגוּיִם בְּזוֹל דְּוָמְנִי דְּמַדְמַע מַמְשׁ שְׁבַשְׁנִיָּהֶם כֹּל הִפְסֵד אִינוּ אֵלָא מַה שְּׁצָרִיף לְמַפְנֵי
בְּזוֹל לֵא שְׁיִיף לְזִמְרָה מְקַנְסָא לֵא גְמָרִי דְּהָא הֵינְנוּ מְדַמְעַ מַמְשׁ דְּמַה לִּי מְדַמְעַ תְּרוּמָה
אוּ שְׂאָר אִיסוּר כְּגוֹן חֵלֶב בְּשׁוֹמֵן אוּ יֵין בֵּינּוּ דְּהֵינְנוּ הָף מַמְשׁ וּמִנְצָה דֵּינִיק שְׁפִיר דַּע"כ
מְנַסֵּף מַמְשׁ קָאָמַר אֵלָא דְּלִפִּי זֶה חוּזַר וְנִיעַר הִקְוִשְׁנִי דְּלַעִיל דַּא"כ קִשִּׁי דְּשִׁמוּאֵל
אֲדַשְׁמוּאֵל דְּהָא שְׁמוּאֵל גּוּפְנִי פְּסַק כ' בְּתָרָא דַּע"ו שְׁם דְּאִפִּי יֵין בֵּינּוּ נְמִי מְהַנִּי מְכִירָה חוּזַר
מְדַמְעַ יֵי"נ שְׁבוּ וְאִפִּי"ה קָאָמַר דְּמְנַסֵּף הֵינְנוּ מְעָרַב דְּלֵא שְׁמַעִי לֵה מְדַמְעַ מְשׁוּם דְּלֵא
גְמָרִי מְקַנְסָא כְּדָאִי בְּגִיטִין שְׁם וּקְצַת נִרְאָה לְזִינְשׁ דַּעַת הָרַב ו"ל בְּזֶה כִּי הוּא זֶה דְּנִדְאִי
בְּמַתְנִיתִי דְּגִיטִין א"ש אֲלִיכָא דְּשִׁמוּאֵל דַּס"ל מְקַנְסָא לֵא גְמָרִי בְּכָל גְּוֹנֵי שְׁכָף הִיא הַמְדָּה
אוּלָם בְּבְרִייתָא דַּר' חִיָּא דְּנַחֲתִית לְמִינְיָנָא וְתַנִּי עֲשֵׂרִי וְאַרְבַּעָה אַבּוֹת וּמִנֵּי לְמַדְמַע וּמְנַסֵּף
בְּתַרְתִּי אִם אִיתָא דְּמְנַסֵּף הֵינְנוּ מְעָרַב בֵּינּוּ דְּלֵא מִיּוֹדִי חִסְרֵי אֵלָא מַה שְּׁצָרִיף לְמַפְנֵי בְּזוֹל
כְּמוֹ גַבִּי מְדַמְעַ לֵא הָוָה שְׁיִיף לְמַנּוֹתָם בְּתַרְתִּי שְׁהֵרִי שְׁנִיָּהֶם אַחַד הֵם שְׁהִזִּיקוּ וְהִפְסִידוּ
בְּשַׁנְיָהֶם מַה שְּׁצָרִיף לְמַפְנֵי בְּזוֹל וּמַה לִּי מְדַמְעַ תְּרוּמָה אוּ שְׂאָר אִיסוּר דְּבַשְׁלֵמָא אִי הָוָה
אָסוּר בְּהִנְצָה אַעפ"י שְׁעַנְיָן אַחַד שְׁמַעְרַב אִיסוּר בְּהִתֵּר מ"מ הַנוּשְׂאִי מְתַחֲלִפִי דְּבַמְדַמְעַ
עַנְיָן הִפְסֵד הוּא שְּׁצָרִיף לְמַפְנֵי בְּזוֹל וּבְמַעְרַב הוּא שְׁהִפְסִידוּ לְגְמָרִי וְאַבְדּוּ מְמַנּוּ שְׁיִיף
שְׁפִיר לְמַחְשָׁבִי בְּתַרְתִּי אֲבָל לְפּוּם מֵאִי דְּקִימַל"ן דְּאִינוּ אָסוּר בְּהִנְצָה אֵלָא שְּׁצָרִיף
לְמוֹכְרוֹ לְנִכְרִי בְּזוֹל כְּמוֹ גַבִּי מְדַמְעַ אִפִּי"ת דְּאֲצִטְרִיף לְמַתְנִי תְּרוּנוּיָהוּ מְשׁוּם דְּמְקַנְסָא לֵא
גְמָרִי מ"מ הַכֹּל חֲדָא הוּא וְלֵא שְׁיִיף לְמַנּוֹתָם בְּתַרְתִּי א"ו דְּמְנַסֵּף מַמְשׁ קָאָמַר ר"ח: אֲמַנְם
הִיּוֹתֵר נִלְע"ד לְזִינְשׁ בְּזֶה דְּנִדְאִי בְּסוּגֵי דְּגִיטִין מְשַׁנֵּי הַש"ס שְׁפִיר אֲלִיכָא דְּשִׁמוּאֵל
דְּאֲצִטְרִיף מְעָרַב וְלֵא יִלְפִי מְדַמְעַ מְשׁוּם דְּמַקְסָא לֵא גְמָרִינּוּ מְשׁוּם דְּשִׁמוּאֵל ס"ל הִיזְק
שְׁאִינוּ נִיכְרִי לֵא שְׁמִי הִיזְק וְהָא דְּמִזִּיד חֲזִיב אִינוּ אֵלָא מְשׁוּם קְנָסָא אֲבָל בְּסוּגֵי דְּהִכָּא הָא

פְּתוּבוּ הַתּוֹסֵ' א' ד"ה דְּאֵי שְׁמִי דְּמַבְעֵי לֵן לְאוּקְמִי בְּרִייתָא דר"ח פְּחוּזְקִי בְּרִי דְאָמַר הֵיזְק שְׁאִינוּ נִיפְר שְׁמִי הֵיזְק דְּמַש"ה הוּא דְּדַחִיק הַש"ס לְקַמְן לְאוּקְמִי לְדַר' תִּינָא דַס"ל הֵיזְק שְׁאִינוּ נִיפְר שְׁמִי הֵיזְק דְּהַשְׁתָּא מְזִיד חֲזִיב מְדִינָא וְלֹא מְשׁוּם קְנָסָא הִוּוּקְשָׁה לְרַש"י סְפִיר דְּאֵי מְנַסֵּף הֵיא מְעָרְב הֵינּוּ מְדַמְע וְתַרְתִּי לְמָה לִי דְּהָא דִּינָא הוּא וְגַמְרִי שְׁפִיר תְּדָא מְאִידָף וְאח"ז מְצַאֲתִי בַפ"י שְׁתִּי פִן אֶלָּא שְׁבָא לְהוֹכִיח דְּבְרִייתָא דר"ח ס"ל הֵיזְק שְׁאִינוּ נִיפְר שְׁמִי הֵיזְק מְדַקְרִי לְהוּ אַבּוּת דְּבְדַרְבְּנֵן לֹא שְׁיָיָף לְקַרוּתָן אַבּוּת וְלַע"ד מְהָא לֹא אִירִיָּא דְּהָא מְסִיק הַש"ס בַּל"ו דְּלֹא שְׁיָיָף לְקַרוּתָן אַבּוּת מְשׁוּם דְּלִית לְהוּ תּוֹלְדוּת אֶלָּא פְּאַבּוּת קְאָמַר שְׁדִינָן פְּאַבּוּת לְעַנְיָן מִיטָב אֶבְל לְדִידְהוּ בְּאַמְת לֹא קְרִי אַבּוּת וְתוּ אֵי בְּדַרְבְּנֵן לֹא שְׁיָיָף לְמַקְרִי אַבּוּת הֵיכִי קְאָמַר לִימָא קְסָבֵר ר"ח לֹא שְׁמִי הֵיזְק תְּקֻשִׁי לִי א"כ אַמְאֵי קְרִי לְהוּ אַבּוּת וְעוֹד דְּקְאָמַר אֶלִּיבָא דַר' אוֹשְׁעֵי דְּאֵי ס"ל הַש"נ לֹא שְׁמִי הֵיזְק מַש"ה לֹא תְּנִי לְהָא דְּמְדַמְע וּמְנַסֵּף מְשׁוּם דְּבַקְנָסָא לֹא קְמִירִי וְתִיפּוֹק לִי דַא"כ לֹא מְקַרִי אַבּוּת פְּלָל א"ו מְשׁוּם דַּבַּל"ז צ"ל דְּכְאַבּוּת קְאָמַר וְכַנ"ל אֶבְל א"צ לְזָה לְפַמ"ש הַתּוֹסֵ' דְּנִיחָא לְהַש"ס לְאוּקְמָא בְּרִייתָא דר"ח פְּחוּזְקִי בְּרִי וְעוֹד נ"ל דְּיִתְכֵן לֹמַר שְׁדַעַת רַש"י הוּא דְּלִפִּי הַמְּסַקְנָא דְּמְסִיק פּוֹלָן פְּאַבּוּת הֵן לְשַׁלֵּם מְמִיטָב ע"כ ס"ל הֵיזְק שְׁאִינוּ נִיפְר שְׁמִי הֵיזְק וּבְכַלֵּל גְּזַק הֵן דְּאֵי קְנָס דְּרַבְּנֵן הוּא פְּדִי שְׁלֵא יְהָא פֶּל אֶחָד הוֹלָף וּמְטַמָּא טְהָרוּת חֲבִירֵוּ א"כ פְּשִׁיתָחֲזִיב לְשַׁלֵּם בְּאִינָה עַנְיָן שְׁיָיָף אֶזְדָּא לְהַ חֲשִׁשָׁא דְּשְׁלֵא יְהָא פֶּל א' וְכו' וְלָמָּה קְנָסוּ אוֹתוּ לְשַׁלֵּם בְּמִיטָב בְּמָה שְׁאִינוּ חֲזִיב מְדִינָא טְפִי מַב"ח דְּמִשְׁוֹעָבֵד מְדַאוּרִייתָא וְדִינוּ בְּבִינּוּנִית יִצִּיבָא בְּאַרְעָא זְכוּ וְכַבֵּר הֶרְגִיש הָרַא"ש ז"ל בְּזָה וְתִי דְּכָל מַה דְּתִיקוֹן רַבְּנֵן פְּעִין דְּאוּרִייתָא תִּיקוֹן אֶבְל רַש"י ז"ל לֹא נִיחָא לִי בְּהֵכִי דְּהָא חֲזִינָן דְּלֹא פְּעִין דְּאוּרִייתָא תִּיקוֹן לְהַשְׁוֹתוּ לְגַמְרִי לְהֵיזְק הַנִּיפְר דְּהָא שׁוּגַג פְּטוּר וּבְדַאוּרִייתָא בְּהֵיזְק נִיפְר אֶחָד שׁוּגַג וְאֶחָד מְזִיד חֲזִיב וַא"כ דְּלֹא בְּעִינָן הֵכָא פְּעִין דְּאוּרִייתָא מְמַש לְמָה יִשַׁלֵּם מְמִיטָב א"ו דַס"ל לר"ח פְּחוּזְקִי בְּרִי דְּהֵיזְק שְׁאִינוּ נִיפְר שְׁמִי הֵיזְק וּבְכַלֵּל גְּזַק הֵן דְּמִשַׁלֵּם מְמִיטָב פְּדַמְשַׁמְע מַפְרַש"י ד"ה תַּחַת נְתִינָה וְכו' וְזָהוּ שְׁפִסְכּוּ עַנְיָ לֹו פְּאֵן בַּפְרַש"י ד"ה מְנַסֵּף וְכו' שְׁכ' תַּחֲזִילָה אַע"ג דְּלֹא פְּתִיבִי בְּכַלֵּל גְּזַק הֵן וְלִיפָּא לְמִימַר שְׁנַסְכּוּ בִּינּוּ גְּסָף שְׁזַרְק בּוּ וְכו' ר"ל דְּכִינּוּ דַס"ל לר"ח דְּשְׁמִי הֵיזְק וּבְכַלֵּל גְּזַק הֵן מַש"ה לִיפָּא לְפְרוּשִׁי בְּמַעְרַב פִּינּוּ דְּלֹא מְזִיד חֲסָרְנִי אֶלָּא שְׁצָרִיף לְמַכְרוּ בְּזוּל הֵינּוּ מְדַמְע וְלִיפָּא לְמִימַר דְּאַצְטְרִיף מְשׁוּם דְּלֹא גְמַרְנִי מְקַנְסָא דְּהָא לר"ח דַס"ל הַש"נ שְׁמִי הֵיזְק דִּינָא הוּא וְלֹא קְנָסָא.

וּעַפִּי"ז נִיחָא ג"כ הָא דְּהוֹצְרָף רַש"י לֹמַר דְּלֹא מְזִיד חֲסָרְנִי דְּמַזְבִּין לְנַכְרִי וּמְשׁוּם זָה הו"ל בְּכַלֵּל מְדַמְע וְלֹא דְּחִי בַּפְּשִׁיטוּת פְּדַדְּחִי הַש"ס בְּגִיטִין אֶלִּיבָא דְּרַב דְּהֵינּוּ מְדַמְע וַאֲע"ג דְּרַב ס"ל בַּפ' בְּתָרָא דַע"ז דְּאַסוּר פּוֹלוּ בְּהִנָּאָה וְאִינוּ רַשְׁאֵי לְמַפְּוֹר לְנַכְרִי מְשׁוּם דְּבַגִּיטִין שְׁם קְאֵי לְמ"ד הֵיזְק שְׁאִינוּ נִיפְר לֹא שְׁמִי הֵיזְק פְּדַמוּכַח מְהַצְרִיכוּתָא דְּלִשְׁם כַּמ"ש הַתּוֹסֵ' דְּהַשְׁתָּא עִיקַר הֶרְבוּתָא הוּא בְּחִיּוּבָא דְּמְזִיד מַש"ה קִשִׁי לִי שְׁפִיר דְּהֵינּוּ מְדַמְע מְשׁוּם דְּשַׁמְעִי לֹו דְּחֲזִיב בַּמַּכ"ש מְדַמְע דְּהַפְּסֵד מוּעֵט הוּא וּקְנָסוּהוּ בְּהַפְּסֵד מְרוּבָה דְּאַסוּר בְּהִנָּאָה מְבַעֵי פְּדַאֵי הֵתֵם לְהַדְּנִי בְּהַצְרִיכוּתָא ע"ש אֶבְל לְמ"ד הֵיזְק שַׁא"נ שְׁמִי הֵיזְק פְּתוּבוּ הַתּוֹסֵ' בְּגִיטִין שְׁם ד"ה מְשׁוּם וְכו' שְׁצָרִיף לְעַשׂוֹת הַצְרִיכוּתָא בְּהַפְּסֵד לְעַנְיָן פְּטוּרָא דְּשׁוּגַג (דְּהָא מְזִיד חֲזִיב מְדִינָא) וְהֵינּוּ אֵי תְּנִי מְטַמָּא ה"א דַּמַּש"ה שׁוּגַג פְּטוּר מְשׁוּם דְּלֹא שְׁכִיח וְאֵי תְּנִי מְדַמְע לְחוּד דְּשְׁכִיח ה"א דַּמַּש"ה פְּטוּר שׁוּגַג דְּהַפְּסֵד מוּעֵט הוּא ע"ש וַא"כ אֵי מְעָרְב הֵנָּה אֶסוּר בְּהִנָּאָה אַצְטְרִיף שְׁפִיר לְעַנְיָן פְּטוּרָא דְּשׁוּגַג

דאע"ג דהנה הפסד מרובה טפי ממטמא ומדמע דאסור בהנאה וכדאי' התם וגם דשכיח
דאפ"ה פטור ומדמע ממנסה נמי ליפא למשמע דמדמע שכיח טפי ועוד דהא ר' חייא תני
מנסה באחרונה (ע' בהגוזל בתרא קי"ו) (ואע"ג דבדר"ח לא הונפר פטור שוגג הא פתבו
התוס' לקמן ד"ה וקתני וכו' דלמאי דס"ל לר"ח הניזק שא"נ שמי' הניזק בל"ז לא הנה
צריף למתני פולהו דהא בכלל נזק הו ונהו סגי בחדא אלא נקט לכולהו משום דשנויין
במשנתנינו ושם נקטי' משום פטורא דשוגג) ונהו א"ש מש"ה הוצרף רש"י לומר
דבמערב נמי לא הנה הפסד מרובה לבד מה שצריף למפור לנכרים בזול דומי' דמדמע
וא"כ תקשי שפיר דהיינו מדמע אבל בגיטין שם אליבא דרב דקיימי התם כמ"ד לא שמי'
הניזק פריף שפיר בל"ז וא"ש הפל פנ"ל עפ"י דרפ"י של מהרש"א ז"ל (ועפ"י צריף
לפרש לשון רש"י ז"ל בגיטין נ"ב ב' ד"ה מערב שכ' שערב יי"נ ואסרו בהנאה דר"ל
שארי הנאות הגוף כגון זילוף וכיוצא דאם הי' מותר בזילוף לא הי' שם הפסד פלל דזילוף
הוא כשתי' פדאי' לקמן קט"ו וספ"ק דפסחים שותין מלוג בסלע ומזלפי' מלוג בשתיים
אבל השתא צריף למוכרו לגוים בזול כדפי' רש"י פאן אולם לכמ"ש למעלה מיןשכב הפל
כפשטי' פנ"ל: שאלה יא בנידון אשה אחת חולנית אשר שאלה ברופאי' ולא הועילו לה
עד שנסעה למרחקים ששמעה שישנו לשם רופא מומחה ונתן לה סממנים לרפואה וגם
עשה לה לחשים ונתרפאת ע"י בעזה"י אבל הזהירה באזהרה גדולה שלא תגלח ולא
תסרוק שערות ראשה לעולם לא במסרק ולא בינדים ושלא תפרידם פלל וכבר נסתה
האשה בעצמה איזה פעמים להפריד שערות ראשה והרגישה מיד כאב גדול באיברי עד
שלא יכלה לסבול וחדלה מזה עד שדבקו רוב שערות זה בזה מחמת זיעה ונסתככו ונעשו
קליעות שקורין קאלטונש והאשה הזאת אינה מקפדת עליה' פלל ואין רצוזה להסיר או
להפריד הקאלטונש לעולם מפני הספנה כמו שהזהירה הרופא מומחה הנ"ל והעיד עליו
הנסיון פנ"ל ועתה שאל השואל פדא מה לעשות בחפיפת שערה לטבילת מצנה באשר
אינה יכולה להפריד שערותי' פלל גם אותו המיעו' שערות שלא נסתככו בהקאלטונש
עפ"י הנסיון שנסתה בעצמה שגם זה מדיק לה הרבה ויש בו ספנה שפל חיותה ובריאותה
תלוי בזה אם יכולה לטבול ע"י חפיפה ורחיצה בחמין פמות שהם או לאו: א תשובה
בעירובין ד' ע"ב חציצין דאורייתא נינהו וכו' כי אמאי הלכתא לרובו ומיעוטו דאמר רבי
יצחק דבר תורה רובו ומקפיד עליו חוצץ וכו' וגזרו על רובו שאינו מקפיד וכו' ועל
מיעוטו המקפיד וכו' ע"כ והנה דעת הרמב"ם ז"ל פ"ב דמקנאות דאין השער נידון בפני
עצמו אעפ"י שפל שער ראשו קשור נימא אינו חוצץ כשאינו מקפיד עליו אלא
א"כ נצטרף לחוצץ אחר שעל גופו שבין הכי רוב גופו אבל דעת הגאונים שם שהשער
נידון לעצמו שרוב השער לחוד אשיב רוב ולזה הסכים הראב"ד וכן מבואר מפ"י רש"י
ד"ה רובו רוב שער וכו' אולם מפ"י התוס' נראה שדעתם פדעת הרמב"ם ז"ל שכתבו
פי' בקונטרס רובו בשער משמע אבל בשרו אפי' מיעוטו שאינו מקפיד חוצץ וכו' עכ"ל
ויש להבין דמנ"ל שמה שפי' רש"י רוב שער הוא לאפוקי בשרו דלא בעי רוב דלמא
ר"ל דרוב שער נמי חשיב רוב ואתי לאשמועינן פדעת הגאונים ולאפוקי מדעת
הרמב"ם הנ"ל אבל לעולם גם בבשרו בעינן רוב וכף הבין הריטב"א ז"ל פרש"י בזה
הביאו בספר ס"ט רסי' קצ"ח) אלא ודאי שדעת התוס' פדעת הרמב"ם ז"ל שאין השער
נידון לעצמו דמהי תיתי לכן הבינו שפיר מפרש"י שמפרש רובו רוב שער דע"כ ס"ל

דבֿבֿשֿר לֹא בֿעִינֵן רוֹב כֻּלֵּל הִלְכָּה הֵךְ רוֹבוֹ ע"כ רוֹב שְׁעָרוֹ קָאָמַר דַּאֲל"כ מַנ"ל לְרִש"י לומר שֶׁשְׁעָר נִידוֹן לַעֲצָמוֹ כְּאִן דְּהִלְכָּה קָאֵי בֵּין אֲבִשְׁרוֹ וּבֵין אֲשְׁעָרוֹ דְּשׁוֹיִן הֵם לְגַמְרֵי וְכִינֵן דְּשׁוֹיִן הֵם מֵהִי תִּיתִי לְחִלְקֵי שְׁעָרוֹ מִבְּשָׁרוֹ לַעֲנֵן רוֹבוֹ וְלומר שְׁפַל אֶחָד לְדוֹן לַעֲצָמוֹ אִם לֹא דַס"ל דְּאֵינֵן שׁוֹיִן דְּבִבְשָׁרוֹ אִפִּי מִיַּעוּטוֹ שְׁאִינוֹ מִקְפִּיד נְמִי חוֹצֵץ מִטַּעַם שְׁפַתְב מְהַרְש"א ז"ל כִּינֵן דְּבִבְשָׁרוֹ כְּתִיב בְּהִדְיָא בְּקָרָא לִיכָּא לְאֶפְלוֹגִי בִּי וְלֹאֻקְמִי הִלְכְתָּא עֲלִי דְבַעֲי רוֹבוֹ דְּפִשְׁטָא דְּקָרָא מִשְׁמַע שְׁלֹא יְהֵא דְּבַר חוֹצֵץ בֵּין בְּשָׁרוֹ לְמִים אִפִּי כֻּל שְׁהוֹ וְאִמְטוֹ הֵכִי ס"ל דְּהִלְכָּה לֹא קָאֵי אֲלֵא אֲשְׁעָרוֹ לְבַד בְּלִי צִירוּף הַגּוּף דְּאֵי בְּצִירוּף הַגּוּף תִּיפּוּק לִי מִשׁוּם חֲצִיצָה דְּגוּפוֹ דְּהֵנָּה אִפִּי בְּמִשְׁהוֹ פַּנ"ל וַאֲ"כ מוֹכַח לְכַאוּרָה שְׂדַעַת הַתּוֹס' כְּהַרְמַב"ם ז"ל: ב וְהֵנָּה הַתּוֹס' שֵׁם הַקְּשׁוֹ עַל פִּרְש"י שְׁמִפְרִשׁ דְּהִלְכְתָּא אֲשְׁעָרוֹ לְחוּד קָאֵי אַ"כ לְמָה לִי קָרָא דְּאֵת לְרַבּוֹת שְׁעָרוֹ תִּיפּוּק לִי מִהִלְכָּה א"ו דְּהִלְכְתָּא בַּסַּת' נְאֻמְרָה לַעֲנֵן חֲצִיצָה בְּרוֹבוֹ וּמִקְפִּיד הִלְכָּה אֵי לֹא דְּמַרְבִּינֵן מֵאֵת בְּשָׁרוֹ גַּם שְׁעַר ה"א דְּשִׁיעַר אֵינוֹ חוֹצֵץ כֻּלֵּל וְהֵנָּה מוֹקְמִי הִלְכְתָּא אֲבִשְׁרוֹ לְחוּד אֲהִכִּי כְּתִיב אֵת לְרַבּוֹת שְׁעָרוֹ.

וְלַכַּאוּרָה הִי מְקוּם לומר שְׁגַם לְפִרְש"י הִלְכָּה בַּסַּתְּם נְאֻמְרָה אֲלֵא דַאֲפ"ה מוֹקְמִינוּ לָהּ אֲשְׁעָרוֹ וְלֹא אֲבִשְׁרוֹ מִהַטַּעַם שְׁפַתְב מְהַרְש"א כִּינֵן דְּבִבְשָׁרוֹ כְּתִיב בְּהִדְיָא לֹא מְסַתְבַּר לְפִלוֹגִי בִּי בֵּין רוֹב לְמִיַּעוּט כְּדִלְעִיל אֲבָל אֵי לֹא הֵנָּה כְּתִיב אֵת לְרַבּוֹת שְׁעָרוֹ מֵהִי תִּיתִי לומר דְּשְׁעָרוֹ צְרִיף טְבִילָה וּבַע"כ הֵנָּה מוֹקְמִינֵן הִלְכְתָּא אֲבִשְׁרוֹ אֲהִכִּי כְּתִיב אֵת לְרַבּוֹת שְׁעָרוֹ וְכִינֵן דְּמַרְבִּינֵן שְׁעָרוֹ מוֹקְמִינֵן הִלְכְתָּא אֲשְׁעָרוֹ וְלֹא אֲבִשְׁרוֹ מִטַּעַמָּא דְּלַעֲלִיל אוֹלָם הַתּוֹס' ס"ל דְּאִם אֵיתָּא דְּהִלְכְתָּא לֹא קָאֵי אֲלֵא אֲשְׁעָרוֹ מְסַתְמָא כְּדֵי נְאֻמְרָה בְּהִדְיָא אֲשְׁעָרוֹ לְכוּן הַקְּשׁוֹ שְׁפִיר: ג אוֹלָם לַע"ד יִרְאָה לִיִּשְׁבֵּי קוֹשְׁיָא זֹו כִּי הוּא זֶה דְּשְׁפִיר אֲצִטְרִיף אֵת לְרַבּוֹת שְׁעָרוֹ דְּהֵא וְדֵאֵי לַעֲנֵן טְבִילָה עֲצָמָה בֵּין בְּבִשְׁרוֹ וּבֵין בְּשְׁעָרוֹ בְּעִינֵן כְּלוֹל וְאִם הִי אִפִּי מִיַּעוּט אֲצָבַעוֹ הַקְּטַנָּה אוֹ שְׁעָרוֹ אַחַת חוּץ לְמִים לֹא עֲלַתָּה לוֹ טְבִילָה אִפִּי מְדַאוּרִיִּיתָא מִשׁוּם דְּכְתִיב כֻּל בְּשָׁרוֹ בְּמִים וְהֵינֵנו כְּלוֹל וְלֹא רוֹבוֹ דַּאֲפִי מִיַּעוּטוֹ מְעַכְב וְגַבִּי שְׁעָרוֹ נְמִי כִּינֵן דְּכְתִיב אֵת כֻּל בְּשָׁרוֹ לְרַבּוֹת שְׁעָרוֹ הַטְּפַל לְבִשְׁרוֹ שְׁדִינוֹ כְּמוֹהוֹ אוֹלָם לַעֲנֵן חֲצִיצָה בְּעִינֵן רוֹבוֹ הַמְּקַפִּיד דְּאֵלוֹ רוֹבוֹ שְׁאִינוֹ מִקְפִּיד בְּטִיל לְגַבִּי בְּשָׁרוֹ וְאִין כְּאִן חֲצִיצָה חוֹלָם מִיַּעוּטוֹ הַמְּקַפִּיד דְּלֹא בְּטִיל לְגַבִּי בְּשָׁרוֹ וַיִּשׁ כְּאִן חֲצִיצָה אַפ"ה גְּמַרִּינֵן הִלְכְתָּא דְּלֹא חֲזִיץ וְהַשְׁתָּא אֵי לֹא כְּתִיב אֵת לְרַבּוֹת שְׁעָרוֹ לְעִיקַר הַטְּבִילָה אֲלֵא הֵנָּה גְּמַרִּינֵן לָהּ מִהִלְכְתָּא דְּרוֹבוֹ הַמְּקַפִּיד חוֹצֵץ וְכ"ש דְּבַעֲי טְבִילָה הֵנָּה ס"ד כְּמוֹ גַבִּי חֲצִיצָה מִיַּעוּטוֹ שְׁהוּא מִקְפִּיד לֹא חֲזִיץ אַע"ג דְּלֹא בְּטִיל לְגַבִּי בְּשָׁרוֹ וְכִמוֹ שְׁלֹא טְבַל הַמִּיַּעוּט כֻּלֵּל דְּמִי ה"ה אִם לֹא טְבַל הַמִּיַּעוּט שְׁעָר לְגַמְרֵי נְמִי שְׁפִיר דְּמִי דְּהֵא לֹא גְּמַרִּי הִלְכְתָּא אֲלֵא בְּרוֹבוֹ דִּין לְבָא מִן הַדִּין לְהִיּוֹת כְּנִידוֹן וְאִפִּי מַנ"ל דְּבַעֲיָקַר טְבִילַת הַשְׁעָר בְּעִינֵן כְּלוֹל לְגַמְרֵי וְאִפִּי מִיַּעוּטוֹ מְעַכְב אִימָא דִּין הַטְּבִילָה כְּדִין הַחֲצִיצָה אֲהִכִּי אֲצִטְרִיף אֵת לְרַבּוֹת שְׁעָרוֹ לְעִיקַר הַטְּבִילָה דְּבַעֲינֵן כְּלוֹל לְגַמְרֵי וְאִפִּי מִיַּעוּטוֹ שְׁלֹא בָּא בְּמִים מְעַכְב פַּנ"ל וְהַתּוֹס' בְּסוּפָה ד' ו' ע"ב הַשְּׁמִיטוֹ קוֹשְׁיָא זֹו וְלֹא הַקְּשׁוֹ כִּי אִם מְהֵא דִּיבְמוֹת ע"ח דֵּאִי הַתָּם נְכַרִּית מְעוֹבְרַת שְׁנַתְגַּיְרָה וְטְבִילָה אִין בְּנָה צְרִיף טְבִילָה וְקָאָמַר עֲלָה אֵי לִימָא מִשׁוּם דְּרַבִּי יִצְחָק דְּבַעֲינֵן רוֹבוֹ הַמְּקַפִּיד הֵא אָמַר רַב כְּהֵנָּא לֹא שְׁנוֹ אֲלֵא רוֹבוֹ אֲבָל כְּלוֹל חוֹצֵץ אַף עַל פִּי שְׁאִינוֹ מִקְפִּיד ד"ת וְאִמָּאֵי לֹא פְּרִיף בְּפִשְׁיטוֹת בְּלֹא הֵא דְּרַב כְּהֵנָּא דַּעַד כְּאִן לֹא אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֲלֵא בְּשְׁעָרוֹ אֲבָל בְּשָׁרוֹ מִי אָמַר כְּמוֹ שְׁהַקְּשׁוֹ כְּאִן אוֹלָם בִּיבְמוֹת שֵׁם יִשְׁבּוּ בְּעֲצָמָם קוֹשְׁיָא זֹו וְכַתְּבוּ מִיְהוּ בְּלֹא"ה פְּרִיף שְׁפִיר ר"ל דְּנָהִי דְּלִפִּי הַאֲמַת לֹא אֵיִירִי ר' יִצְחָק אֲלֵא בְּשְׁעָרוֹ וְלֹא בְּבִשְׁרוֹ

מ"מ אין זה מפונרש בדר' יצחק עד שיקשה לו מזה אמתו הכי ניקח לי להקשות מדרב פהנא דאמר בהדי' דכולו חוצץ פנ"ל ועכ"פ זכינו לדין שדעת התוס' פהרמב"ם ז"ל אבל לשיטת הגאונים ז"ל ושא"פ הסוכרי' דהשוער נידון לעצמו ברובו אין מפרש"י הקרע לומר דס"ל דהלכה לא קאי אלא אשערו לחוד אבל בשערו אפי' מיעוטו שאינו מקפיד חוצץ כמ"ש הריטב"א ז"ל דמה שפרש"י ז"ל רוב שערו לא אתי אלא לאשמועי' דהשוער נידון לעצמו ואין ה"נ דה"ה בבשערו נמי בעינן רובו ומקפיד: ** (הגה"ה אולם ע"ד הפלפול יתכן לנישב שני קושני' התוס' ה"ל חדא מיגו חדא דבל"ז יש להבין דמנ"ל לרב פהנא הא לחלק בין רובו לכולו דכולי חוצץ ד"ת אפי' באינו מקפיד הא בכל התורה קיימל"ן רובו ככולו כדאי' בהוריו' ד' ג' ע"ב ותו פיון דטעמא דאינו מקפיד הוא משום דבטל לגבי למה לי רובו או פולו אולם לפרש"י נוח' דהוקשה לו לרב פהנא קושני' התוס' ה"ל פיון דהלכתא לא קאי אלא אשערו א"כ למה לי קרא דאת בשערו לרבות שערו תיפוק לי' מהלכתא לזה הכריח דע"כ קרא דאת בשערו לרבות שערו אתי לרבות פולו שאינו מקפיד שחוצץ ד"ת דלא אתי מהלכתא דאיירי במקפיד וא"ש וכל זה שמעי' השתא מדרב פהנא דאמר פולי חוצץ אפי' ובאינו מקפיד דע"כ ס"ל דהלכ' נאמרה בשערו ולא בבשערו והשתא מיושב ג"כ הקושני' השני דלא פרי' בפשיטות בלא הא דרב פהנא דעד כאן לא אמר רבי יצחק אלא בשערו אבל לא בבשערו דלפום מאי דלא אסיק מהא דרב פהנא ונה"ה ס"ד דכולי שאינו מקפיד נמי לא חייץ מדין תורה מהי תיתי לומר דר' יצחק לא איירי אלא בשערו ולא בבשערו דאדרבה מוכח אפכא דהלכתא קאי גם על בשערו דאי אשערו לחוד תקשי קושני' התוס' א"כ קרא דאת בשערו לרבות שערו למה לי תיפוק לי' מהלכ' אהכי פרי' מהא דרב פהנא דאמר לא שנו אלא רובו אבל פולו חוצץ ומשם בארה ג"כ דהלכתא לא קאי אלא אשערו לחוד וקשה בתרתי משערו ככולו וגם מבשערו דאפי' במיעו' אבל בלא דר"כ לא הנה ק"מ:**) ד אמנם הר"ן ז"ל ס"פ שני דשבועות שם הבי' דעת הגאונים ז"ל שהשוער נידון לעצמו ואעפ"כ הבין מפרש"י עמו שהבינו התוס' ויראה שהוציא פן מדפרש"י בעירובין וסופה ונדה ארוב שערו ולא אשתמיט בשום דוקתא למנקט תרנוייהו ולפרש רוב שערו או רוב גופו מכלל דשערו דוקא קאמר שהוא ברובו ולא בשערו מטעמא דלעיל פנ"ל מ"מ בדברי התוס' אין אנו אחראין לקבל הדוחק הנה אלא נראה שדעת התוס' פהרמב"ם ז"ל: עוד יש להוכיח שדעת התוס' פהרמב"ם בזה מסופה ד' ו' ד"ה דבר תורה וכו' שכתבו וא"ת פיון דאתי הלכתא לרובו וכו' א"כ קרא למאי אתי דדרשי' בשערו במים שלא יהא דבר חוצץ ויש לומר דאצטרף לבית הסתרים כדאי' בפ"ק דקדושין דף כ"ה עכ"ל ומתקש"א ז"ל בעירובין שם תמה על דבריהם בזה דמאי קשיא להו הלא לשיטתם הלכתא בסתם נאמרה רובו ומקפיד חוצץ ואי לא פתיב את בשערו הנה מוקמינן הלכתא אגופו ולא אשערו אמתו הכי פתיב את בשערו לרבות שערו ושמעתי מיישבי' דס"ל להתוס' דשערו בכלל גופו הוא אלא משום דכתיב בשערו הנה ס"ד למעט שערו אצטרף את לרבות שערו ואהכי קשי' להו דלא לכתוב את בשערו פלל אלא ורחץ פולו במים ונהו שמעינן ג"כ דבעינן מים שכל גופו עולה בהן ונהו שערו נמי בכלל פולו וחציצה שמעינן מהלכתא דרובו ומקפיד חוצץ בין בגופו בין בשערו דכיון דלא פתיב בשערו מהי תיתי לחלק בין גופו לשערו ע"כ.

אולם הָר"ן ספ"ב דשבועות פתב בטעמן של גאונים הסוברים שהשער נדון לעצמו משום דכינן דאית לן תרי קראי חד לשער וחד לבשרו פל חד וחד באפי נפשין הוא ע"ש ואם פן עדיין אין מקום לקושית התוס' דהא אצטריף את בשרו דאי הנה פתיב ורחץ פולו הנה ס"ד למימר דבשרו ושערו פולו חד הוא ולא הנה ידעינן מהלקתא שהשער נדון לעצמו דהא הלכה בסתם נאמרה אהכי פתיב את בשרו להורות חדא אבשרו ואידך לרבות שערו להורות דכל חד באפי נפשין הוא נדון ברובו ולא שייך למכתב ורחץ את פולו לרבות הטפל לכולו פיון דכולו נמי שערו בכלל האיך יכתוב עוד את לרבות שערו הטפל לכולו דהא שערו נמי בכלל פולו הוא אלאודאי שדעת התוס' פהרמב"ם ז"ל דהשתא נמי דכתיב את בשרו לרבות שערו מרבינן שערו בכלל גופו לענין טבילה ואין השער נדון לעצמו לכן הקשו שפיר ותו יש להבין בדברי הָר"ן גופין שכתב בטעמן של הגאונים ז"ל דכינן דכתיבי תרי קראי חד לשער וחד לבשרו פל חד וחד באפי נפשין הוא נדון ברובו דמאין הרגלים לזה הא פיון דכתיב בשרו בהכרח למכתב את לרבות שערו משום דאין השער בכלל משמעו בשרו פלל אהכי אתי את לרבות שהשער יהי בכלל גופו לטבילה כמ"ש הרמב"ם ז"ל ובהכרח לומר משום דקשין להו דלא לכתוב בשרו ולא את אלא לכתוב ורחץ פולו שגם שערו בכלל ונהה מפיק לן תרנונייהו מחד קרא ולמה לי דכתיב תרי קראי בשרו ואת לרבות שערו אם לא לאשמועי' דכל חד באפי נפשין הוא נדון ברובו ועדיין קשה הא מ"מ אצטריף בשרו לבית הסתרי' פדאי' בקדושין וכמ"ש התוס' וכיון דכתיב בשרו לא סגי דלא פתיב את לרבות שערו ואהכי אצטריף תרי קראי מיהו זה אינו דס"ל להאונים והָר"ן כמ"ש הפ"י דתרתין זימני פתיב את בשרו חדא בזב נחדא במצורע ומחד קרא דבשרו נפקא לן בית הסתרים ואידך מיחר לחציצה אולם התוס' שכתבו דבשרו דהכא אתי לבית הסתרים וכיון דכתיב בשרו לא סגי דלא פתיב את לרבות שערו א"כ אין לנו שום גלוי דעת מן המקרא לומר שהשער נדון לעצמו לכן בהכרח לומר שדעת התוס' פהרמב"ם ז"ל וכנ"ל: ה ולכאורה יש להעיר על דברי ז"ל מלשון הש"ס פ' מרובה ד פ"ב דאי' התם דעזרא תיקון שתהא האשה חופפת וטובלת ופריף עליה דאורייתא היא דתנא וכו' את הטפל לבשרו ומאי מהו ש ער ומשני דאורייתא עיוני דלמא מיקטר אי נמי מאנס מידי משום חציצה וכו' נאמי עזרא ותיקו חפיפה ור"ת ז"ל וכן הרמב"ם גופין פ"ט מה' מקנאות מפרשי' דחפיפה אינו אלא במקום שיער לחוד ולא בשאר הגוף ואם אי' שאין השער נידון לעצמו אלא בצירוף בשרו לרוב גופו האיך בעי' למימר דחפיפת שיער לבד הנה דאורייתא הא מיעוטו המקפיד נמי לא חניץ אלא מדרבנן אולם זה אינו דהכי פריף דהלא החציצה בשער נמי דאורייתא הוא כמו בשרו וכמו שצריף חפיפה בגופו בכלל ה"ה בשערו ואם תאמר דמדאורייתא הנה סגי בחפיפת רוב גופו נאמי עזרא ותיקון חפיפ' בכלל מ"ש דנקט חפיפת שיער טפי משאר מיעוט הגוף הלא השער בכלל גופו פנ"ל פשוט: ו והנה בדרישה נסתפק לשיטת הגאונים ז"ל שהשער נידון לעצמו אי בעינן רוב השער שבכל הגוף או ר"ל רוב שיער של אותו מקום שיער שנקשר שם דהיינו או רוב שיער של הראש או רוב שאר פל מקום שנקשרו השערות שם ע"ש ובתשו' פמ"א ח"ב סי' קמ"ו תפס בפשיטות דשיער הראש נידון לעצמו וכן פל מקום שיער וכן הבי' הס"ט סי' קצ"ח ס"ק י"ז בשם ס' תפל"מ אבל הס"ט עצמו פתב שאין לזה הכרע והעלה הדבר בספק אולם לע"ד יראה בהפך לפמ"ש הָר"ן

ז"ל בטעמן של הגאונים שלקכו נידון השיעור בפני עצמו משום דאית לן תרי קראי חד לשערו וחד לבשרו כל חד וחד באפי נפשי' הוא ע"ש ונהרי קרא דאף הטפל לבשרו כולל כל שערות הגוף הטפל לגוף וא"כ מאן פלג לה לחלק עוד כל מקום שיעור לעצמו ותו דבויקרא ט"ו גבי שכבת זרע פתיב ורחץ במים את כל בשרו הרי דבשיעור הטפל לכל בשרו איירי דהיינו שיעור כל הגוף שהוא נידון לעצמו ולא של חד מקום וכן משמע לכאורה מלשון הרשב"א בתה"ק ובתשו' שהבי' הב"י סי' זה בדין נשי' הזבא' שערות ראשן לנוי שאינו חוצץ מטעם שאין מקפידות וסיים עלה אעפ"י שהצבע הזה פושט בכל השיעור ורובו אעפ"י שאינו מקפיד עליו חוצץ פאן אינה מקפדת ורוצה להיות שם ונחשיב כגופו של שיעור ע"ש הנה פתח בכלולו שכ' אעפ"י שהצבע הזה פושט בכל השיעור וסיים ברובו שכ' ורובו אעפ"י שאינו מקפיד חוצץ והנה רובו שאינו מקפיד לא חייץ אלא מדרבנן וכולו אעפ"י שאינו מקפיד חוצץ מדין תורה פדאי' להדי' ביבמות שם וכו' ו"ל וא"כ עדיפא הו"ל למימר דהו"ל כולו שאינו מקפיד דחוצץ אפילו מדאורייתא ולמה הניח כולו והלך אחר רובו א"ו ס"ל דשיעור כל הגוף הוא שנדון לעצמו ולא שיעור הראש לבד ולכן שיעור כל הראש באשה לא הנה אלא רובו כנגד כל שיעור הגוף כנ"ל וכן יראה מסתימות לשון הרא"ש פ' תינוקת וש"פ שסתמו וכתבו בסתם רוב שערותי וסתמו כפירושו על שערות כל גוף האשה קאי וכן הוא לשון רש"י בנדה ס"ז ופ"ק דסנפ"ה ד' ו' אלא שצ"ע בפ"ק דעירובין שם בד"ה רובו וכתב ג"כ רוב שערו בסתם ואח"כ בסמוך ד"ה ומקפיד סיים וכתב שמצטער על לכולו זה שפראשו ע"כ וראשון מאן דכר שמ"י נאי ס"ל דהרא"ש נדון לעצמו הי' לו לפרש ג"כ בד"ה רובו דהיינו רוב שיעור ראשו אם לא שנאמר שגם באיש שיעור כל הראש הוא רוב שיעור כל הגוף וצ"ע מ"מ מדברי הרשב"א והר"ן הנ"ל יראה נדאי דבעינן רוב שערות כל הגוף וכן מסתימות.

לשון הרא"ש וש"פ וכו' ל: ** (הגה"ה וכו' מה מיושב מה שהקשה החכם השואל על הראיה שהביא הרשב"א שם דהצבע חשוב כגופו של שיעור ממה שמצינו טביל' לפרכת שיש בו תכלת וארגמן ותולעת שני דמאי ראי' מפרכת שהי' בו ג"כ חוטי שש שהוא פשוט לבן וא"כ לא הנה רק רובו שאינו מקפיד דלא חייץ אלא מדרבנן ולא גזרו בכה"ג משא"כ בצבע הפושט בכל השיעור דהנה כולו שאינו מקפיד וחוצץ מדאורייתא ע"כ דזה אינו דה"נ לא הנה אלא רובו שאינו מקפיד כמ"ש הרשב"א בהדי' ומטעמ' דאמרן אולם שיש לגמגם דמה ראי' מפרכת שתחילתו הי' נארג מחוטין צבועי' לצבע שערות הנשי' שנעשה אחר כך אלא שהרשב"א ז"ל סובר שאין לחלק בזה לענין שיחשב הצביע מעיקר הבגד ויש להוסיף עוד בראי' מן הכתוב, עצמו דהא תכלת עמרא הוא אלא שצבוע בצבע תכלת וכן הארגמן וקראו הפתו' לזה הצמר על שם הצבע הוא מעיקר הבגד דכה"ג אי' בסוף חגיגה גבי שולחן שדינו ככלי עץ משום דרחמנא קרי' עץ ע"ש וכחול שחויץ לעין דחוצץ עינין פרישה דאיירי בכחול שאינו לנוי אלא לרפוא' ומה שחויץ לעין אין בו משום רפואה או אחר שפבר גתרפא כנ"ל ועי' ב"ח:**) ז והעולה מסוג' דיבמות שם ככולו אעפ"י שאינו מקפיד חוצץ מדין תורה ויש לתמוה על הרמב"ם ז"ל בפירושו פ"ט דמקנאות וגם בחיבורו ספ"א דמקנאות שהבי' להא דר' יצחק.

דדבר תורה בעינן רובו ומקפיד ורובי שאינו מקפיד או מיעוטו המקפיד הנת דרבנן והשמיט הך חלוקה דרב כהנא שאמר שכולו שאינו מקפיד נמי חוצץ דבר תורה שאין

חולק עלי' בש"ס פלל גם הרי"ף ספ"ב דשבועות ושאר הפוסקים שהביאו להא דר' יצחק לפרש ולבאר מהו חציצה דאורייתא ומהו דרבנן השמיטו להה חלוקה דרב פהנא ובאמת שצ"ע לכאורה להא דר"כ א"כ אמאי לא גזרו נמי במיעוטו שאינו מקפיד אטו פלו שאינו מקפיד דחוצץ מדאורייתא ועכ"פ ברובו שאינו מקפיד דאמרן שגזרו משום רובו המקפיד עדיפא הו"ל למימר שגזרו רובו שאינו מקפיד אטו פלו שאינו מקפיד דהא בכ"מ רובו פכולו מדין תורה וצריה לנישב בדוחק ולומר משום דחציצה פכולו הוא מקלמא דלא שכיחא אבל ראה זה מצאתי ברוקח סי' שע"ו גירסא אחרת בש"ס דיבמות ע"ח הג"ל וזה לשוט שם פר"ח גם בטבילה אינו חוצץ ד"ת פדאמר פ' הערל שם נכרית מעוברת שנתגיירה בנה א"צ טבילה ופריה הא רובו שאינו מקפיד חוצץ מדרבנן ולא פריה הא מיעוטא (בבשרו) חוצץ דבר תורה אפי' אינו מקפיד עכ"ל הגה רואה דכלפי הא דאי' בגירסת ספרינו הפרכא מדרב פהנא דאמר לא שנו אלא רובו אבל פלו חוצץ הי' בגירסת ר"ח הפרכא מהא דרובו שאינו מקפיד חוצץ מדרבנן (כמו שהקשה רש"י) ולימא שם הא דרב פהנא פלל ויתכן שזו אי' ג"כ גירסת הרי"ף והרמב"ם ו"ל אלא שצ"ב ברוקח גופי' סי' שע"ד פתב ומשמע ביבמות פ' הערל פל שערו אפי' אינו מקפיד חוצץ וצ"ע: ח ועדיין אנו צריכין למודעי בהא דמשני הש"ס ביבמות שם שאני עובר דהיינו רבותי שמדברי המרדכי ספ"ב דשבועות סי' תשנ"א משמע דהיכי דהנה רבית' אפי' מדרבנן לא חייץ ולכאורה אין זה מוכרח לפי מה שפרש"י שם ד"ה משום דר' יצחק וכו' ואע"ג דאמר התם גזרו על רובו שאינו מקפיד וכו' הכי אוקימנא אדאורייתא עכ"ל אם פן הכי נמי יש לומר בהא דמשני היינו רבית' דאפ"ה חייץ מדרבנן אלא דהתם בטבילת גר אוקמה אדאורייתא אולם זה אינו דהא איתא בתוספתא הביא הב"י סי' קצ"ח פל החוצצין בפלים חוצצין בנדה ובגר בשעת טבילה ובפ' החולץ מ"ז ב' נמי איתא פל דבר שחוצץ בטבילה חוצץ בגר וכו' ע"ש ובהכרח לומר דמה שפרש"י דהכא אוקמה אדאוריית' הוא מטעם דהיינו רבית' וכן פכל מקום דהנה רבית' פי הכא לא גזרו משום רובו המקפיד דכיון דרבית' הוא נדאי לא מחלף בשאר חציצה שמקפיד עליו והכי חייק לשון רש"י ו"ל שכתב לפני זה והכא לא קפיד בהאי חציצה האי ולד דרבית' הוא ואע"ג דאמר התם גזרו על רובו שא"מ וכו' הכא אוקימנא אדאורייתא עכ"ל והיינו משום הא גופי' דרבית' הוא ולא דמי לשאר דבר שאינו מקפיד וכן בכ"מ דרבית' הוא לא גזרו אלא דהנה ס"ד דהו בגזירה דרבנן דהיינו ברובו הוא שיש לחלק בין רבית' לשאר אינו מקפיד אבל פכולו דחוצץ מדאורייתא אין תקום לחלוקה זו ומשני דגם בשל תורה נמי מחלקין בין פלו שאינו מקפיד להיכא דהנה רבית' פנ"ל פשוט וא"כ מוכח דבמקום דהנה רבית' אפי' מדרבנן לא חייץ ט עתה הבא נבא לנ"ד הנה הרמ"א בהגה"ה סי' קצ"ח סעי' ו' פתב ואותן שיש להם פמין קליעות שערות דבוקות זו בזו ונעשין בלילה ע"י שד וספנה להסירם לא חייצי עכ"ל ומקורו מדברי המרדכי ספ"ב דשבועות סי' תשנ"א הג"ל וזה לשונו ואותן נשים וכו' וכנ"ל פיון דמהדק טובא זה בנה הנה פבלוע ובית הסתרים דלא מטמא וכיון דלא מטמא לא חייצי ועוד דקיימל"ן שלשה נימן קשורות אינן חוצצות ואפי' לא חשבת להו פבלוע וביה"ס ולא הנה פחתיכה אחת פיון דשלשה נימן אין חוצצין משום דלא מהדק ועיילי בהו מיא כ"ש שערות טובא ועוד פיון דלא מצי לגלחן מפני הספנה הנה רביתא ולא חייצי פדאמר פרקהערל עובר היינו רביתא וכו'

עכ"ל והנה בפ"ט דמקנאות שנינו קלמי הרחש (דהיינו אותן קליעות שיער שקורין קאלטונש) אין חוצצין ופירשו המפרשי הטעם לפי שאין מקפדת עליהם ונתבאר בי"ד שם וכתב בסדרי טהרה ע"ז דע"כ איירי במיעוט שערות דאי ברוב השערות מאחר דקיימל"ן שהשער נדון בפני עצמו ברובו (כשיטת הגאונים ורש"י והראב"ד והרשב"א דלעיל) הלא רובו אעפ"י שאינו מקפיד חוצץ מיהת מדרבנן א"ו איירי במיעוט שערות (וכ"כ בתשו' פמ"א שם) ובהכי נחא מה שהוצרך המרדכי הנ"ל להתיר בנדון דידן מטעם דספנה להסירם ושאר טעמי' והלא פשוט התירו בדבר משנה דקלמי הראש אין חוצצין כלל אפי' שלא במקום ספנה משום דהמרדכי בקלמי הנעשה ע"י שד שפושט ברוב השער דלא מהני טעמא דאינה מקפדת אטו הכי לא התיר אלא במקום דספנה להסירם מטעם דהנה רביתי' ושאר טעמי' דלעיל כמו שיתבאר בסמוך והנה החכם השואל התעצם להשיג על דברי הס"ט בזה ויצא לדון בדבר החדש לאמר דעד כאן לא אמרי' דרובו שאינו מקפיד חוצץ מדרבנן אלא בחציצה מדבר אחר שנדבק בגופו או בשערו מבחוץ אבל פשאיין שם חציצה מדבר אחר אלא שגוף השערו נדבקו מעצמן ונסתפכו זה בזה דלא עיילי בהו מיא כל שאינה מקפדת חשובו' כמו שיער אחד וכאחד מאברים נאפי' ברובן נמי אין כאן חציצה ולא אכפת לן במאי דלא עיילי בהו מיא ונסתייע בזה מדיוק קלוש בלשון הרמב"ם ז"ל בפי' המשניות שם שכתב אהא דקלמי הראש וכו' ודע שעיקר זאת השאלה שאם יהי' דבר החוצץ על גופו כמו טיט ובצק ומה שדומה להם וכו' וכן גזרו על רובו שאינו מקפיד וכו' עכ"ל מדשבק קלמי הראש דקאי בי' ונקט טיט ובצק ש"מ דקלמי שהוא מגופה לא אכפת לן ברובו שאינו מקפיד אלא דוקא בטיט ובצק שנדבק מבחוץ על גופה ומה שהוצרך המרדכי לטעם דספנה משום דהמרדכי איירי בקליעות שיער במקום שחוצצין כגון קלמי הלב ובית הסתרים שמקפדת עליהם כדאי' בפ"ט דמקנאות ובי"ד שם או אפי' בשיער הראש וידוע שהיא מקפדת עכ"ל הנה מלבד שאין להעמיד יסוד להקל בדבר הגדול על דקדוק קלוש כהררי' התלויים בשערה דמאי דנקט הרמב"ם טיט ובצק שנדבק על גופו ולא קלמי הראש משום דרוצה לכלול בכלל הנה דרובו שאינו מקפיד דלא חייץ אלא מדרבנן גם חציצה שעל בשרו דהיינו ע"י טיט ובצק ולאפוקי ממ"ש בשם רש"י שמפרש דהאי כללא דר' יצחק ברובו ומקפיד לא קאי אלא על השיער לחוד אבל בבשרו אפי' מיועוטו שאינו מקפיד חוצץ ד"ת אף גם מעיקרא דדינא פרקא דהרי הרמב"ם ז"ל סובר שאין השיער נדון לעצמו ברובו עד שיצטרף עם הגוף לרוב גופו (והביאו החכם גופי' שם) וכדלעיל וא"כ לא משפחת בקלמי הראש לחוד רובו שאינו מקפיד עד שיצטרף עם דבר החוצץ שעל גופו במקום אחר כגון נ"ט אז בצק לכן נקט טיט ובצק וא"כ אין מקום לדיוק זה כלל גם מ"ש דהמרדכי איירי בקליעות שיער שעל הלב ובית הסתרים ליתא דבהג"ה ש"ד נאגור סי' אלף ש"ץ העתיקו דברי המרדכי הנ"ל שכתב אותן נשים שיש להם וואלקאשטרש בראשיהן וכו' הרי להדני' דבשערות הראש איירי וגם מ"ש דאיירי אפי' במקפדת להדני' ליתא דהא פיון שיש ספנה לגלחם ולהסירם בודאי לא קפדה להסירם כמ"ש הס"ט ותשו' פמ"א שם דהיכא דאיכא ספנה בהסרתם ודאי לא קפדה דאטו בשופטני עסקי' שתקפיד להסירם ותסתפן בעצמה וכ"ש בקלמי הראש שאין דרוך להקפיד אפי' שלא במקום ספנה וא"כ מדהוצרך המרדכי לטעם דהנה רביתא מוכח דלא סגי בהא דאינה מקפדת לחוד

משום דהנה רובו שאינו מקפיד דחייז מדברבנו משא"כ במקום דהנה רביתא וכדלעיל הן
אמת שבלבוש נתן טעם בדין זה דקליעות שיצר שע"י שד משום דאינה מקפדת אבל
כבר השיגו בתשו' פמ"א שם מטעם רובו אעפ"י שאינו מקפיד חוצץ מדברבנו יעוי"ש
וכבר הראית לדעת במקור דין זה מדברי המרדכי שהוצרך לטעם דהנה רביתא ולא סגי
לי במה שאינה מקפדת ותו מגופה דמתניתין בקלקי הראש שאין חוצצין מטעם שאינה
מקפדת אפי' שלא במקום ספנה ואי ברוב שערות הראש אין לה אשה שלא תקפיד בזה
שנתקלקלו רוב שערותיה ונעשו קלקי שהרי השערות נוי האשה הם כמ"ש בש"ה שערך
וגו' ואפי' באיש קפידא הנות שהוא כמ"ש א"ו איירי במיעוט שערות גם
עיקר חלוקה זו תמוה דהלא מה שגזרו על רובו שאינו מקפיד הוא בשביל רובו המקפיד
דחייז מדין תורה ונהלא גם בשערות שגזרו על רובו שאינו מקפיד אטו רובו המקפיד חוצץ
מדאורייתא למה לא נגזר גם בזה רובו שאינו מקפיד אטו רובו המקפיד וקמו שגזרו
בקלקי הלב והזקן במיעוט המקפיד משום רובו המקפיד ה"נ ברובו שאינו מקפיד אטו
רובו המקפיד דמאי שנא ותו דהא פתבו הפוסקים ברוב שערות הקשור' נימא דחוצץ
אפי' באינה מקפדת אעפ"י שאין שם דבר הנדבק מבחוזי והחכם השואל הרגיש בזה
ולחלק יצא בין דבר הנדבק מעצמו למה שנעשו ע"י אדם שקשרו אנה לא חילק ידענא
(ובס"ט לא נזכר חלוקה זו אלא לענין היינו רביתא דלא שייך במה שנעשה ע"י אדם או
מעצמו כיון דאתינו עלה מטעם דאינה מקפדת והא נדאי דלא שייך היינו רביתא אלא
בדבר שעיקרו כף או שיש ספנה להסירו אבל בקלקי הראש שמחמת זיעה שישכולה
להסירו בכל עת אלא שאינה מקפדת לא שייך בזה הנה רביתא א"ו פשוט הוא דקלקי
הראש דמתניתין איירי במיעוט שערות כמ"ש הס"ט והמרדכי איירי ברוב שערות הראש
(ובר מן דין לפי מה שיתבאר עוד בסמוך דמתניתין נמי איירי בקלקי הנדבק מדבר
החוצץ אין מקום לדבריו בלא כ"ז): י ונבא עתה לביאור דברי המרדכי הנ"ל שיש להעיר
בדבריו כמו שהעיר החכם השואל נ"י במ"ש להחיר מטעם דשלישה נימין אין חוצצין
וכ"ש טובא שערות דלא מהדקי ועיילי בהו מיא וכו' א"כ קלקי הלב והזקן למה הן חוצצין
נימא דעיילו בהו מיא מק"ו דשלישה נימין אין חוצצין וכ"ש טובא ע"כ ולכאורה הי'
מקום ליישב בפשיטות דהמרדכי ס"ל כפי' רבותיו של רש"י ר"צ במה אשה שהבי'
הרמ"א בס"י קצ"ח ס"ד בהגה"ה דהיכא שמקפיד עליו אע"ג דעיילו בהו מיא נמי חוצץ
יעוי"ש לכן קלקי הלב והזקן שמקפיד חוצץ אע"ג דעיילי בהו מיא משא"כ קלקי הראש
דלא קפיד וכן בנדון המרדכי שיש ספנה להסירם נדאי לא קפדה וכיון דעיילי בהו מיא
אין חוצצין אפי' ברובו וא"ש אלא דהרב בב"י נתלבט מאד ליישב הסוגיא דהתם לפי'
רבותיו של רש"י ז"ל ולשנוני בתרא דידן' גם רבותיו של רש"י ס"ל דכל דעיילו בהו
מיא לא חייז אפי' מקפדת ולשנוני קמא פליגי בהא הני תרי לישני דאתמר בסוגיא דהתם
דלהך לישנא דאמר כל שהוא ארוג לא גזרו ס"ל כדעת רש"י ז"ל דכל דעיילי בי' תיא
אפי' קפיד לא חייז ואידך לישנא ס"ל דכל דקפיד חייז אע"ג דעיילו בי' מיא ופסקו
לחומרא יעוי"ש וא"כ לפי דברי המרדכי תקשי מתניתין דקלקי הלב והזקן חוצץ אע"ג
דעיילי בי' מיא משום דקפיד להך לישנא דאמר כל שהוא ארוג לא גזרו דכי פליגי
אמתניתין (ותו דבס"ט העלה דכל שהוא מגופ השיצר ועיילי בי' מיא לכ"ע לא חייז
אע"ג דמקפיד אלא שאין דבריו מוכרחי) אולם בל"ז צריך לפרש דברי המרדכי שכ'

פינון דשלישה נימין אין חוצצין משום דלא מהדקי וכו' ולפני זה פתב פינון דמהדק טובא
זה בזה הו"ל פבלוע וביה"ס וכו' אלקא דשפיר מדקי ובהכרח לומר דשני אלו הטעמים
אחד הו דאמי עלה בדרף ממה נפשך דאם תאמר דהנה קליעות מהדק טובא הו"ל פבלוע
וכו' דחשיב הפל פחתיכה אחת וא"ת דלא מהדקי כל פה א"כ ודאי עיילי בהו מצי מק"ו
דשלישה נימן כ"ש שערות טובא והא ודאי אי אפשר דקשה מקלקי הלב אמאי חייזר הא
לא מהדקי א"ו דמהדקי שפיר ותיבת נאפי' שבמרדכי צ"ל ואי נאמטו הכי בקלקי הלב
חייזר פינון דמקפיד ועתיד להסירם לא חשיב פבלוע משא"כ הכא דספנה להסירם הו"ל
פבלוע וביה"ס דלא חייזר (וכ"מ מדברי הס"ט בשם התפל"מ שכ, דהו טעמא דרביתי'
הוא טעם בפני עצמו משמע הא שני טעמים הראשונים אחד הו ע"ש) וא"כ אין פאן אלא
טעמא קמא דחשיב פבלוע וא"ש ומה שטען עוד החכם השואל גם על טעמא קמא מהא
דקלקי הלב דחוצץ ולא אמרי' דהנה פבלוע ובה"ס דאע"ג דמקפיד אינו חוצץ כדאי'
במרדכי שם גבי ידות הפלים שהם ארופי' ביותר ועתיד לקצצו דא"צ להטביל רק עד
מקום המדה ומקום החתך לא חייזר משום דהנה פבלוע וביה"ס ואע"ג דמקפיד להסירן
ולקוצצן הא ליטא דדוקא התם חשיב פלוע אעפ"י שעתידי להסירן משום שהם מחוברין
מתחילתן משא"כ בקלקי הלב שנסתבכו לאחר מיכן כשמקפיד עליהן להסירן לא חשיב
פלוע וכה"ג מחלק המרדכי עצמו גבי צפון שפירשה מיעוטה דחוצצת פינון דעומד
לפרוש וכבר התחילה לפרוש אבל צפון גדולה יותר מדאי אעפ"י שעתידי לקוצצה אינה
חוצצת פינון דלא התחילה לפרוש הביאו הב"י ע"ש ופשוט הוא ועי' בגדה דף ס"ב דבלוע
שיכול לצאת ע"י הדחק בקפיצא תלוי מילתא וא"ש: יא איברא דבאגור סי' אלה ש"צ
לא הבי' טעמא קמא דבלוע פלל אלא הו טעמא דשליש נימין אין חוצצין ואידך טעמא
דהנה רביתי' וא"כ ודאי קשה מקלקי הלב דחוצץ ואינו עולה הו פירושא דלעיל לכו
נלע"ד דמעיקרא לק"מ עפ"י מ"ש בס"ט ותשו' פמ"א שם דאותן קאלטונש שנעשו ע"י
פיוזר סממנים פינון שנדבקו ע"י דבר אחר החוצץ לא שייך בהו הנה תרי טעמי קמאי
שכ' המרדכי בגדון דידי' משום פלוע או משום דשליש נימין אין חוצצין פינון שנדבק שם
דבר אחר שלא מגופו ע"ש ופשוט הוא ובקלקי הלב אי' בש"ע שנדבקו ע"י זיעה וכ"ה
לשון הר"ב בפ"ה המשנה פ"ט דמקנאות קלקי הלב שנמאסין מן הזיעה ובית הסתרי'
באשה מפני שהשיער נאחז ומסתבב באותו מקום מחמת הזיעה והטנוף והלכלוך עכ"ל
וכן בת"ה הארוך קלקי הלב וכו' שנתלכלך בזיעה עד שנעשה עבה וזיעה שנתבבשה
ונעשה פגליד חוצץ כדאי' בסעי' י"ב גבי גילדי צואה שנעשו מלופלוכי זיעה חוצצין
אמטו הכי לא שייך בזה הא דשליש נימין אין חוצצין ולא הא דהנה פבלוע פינון שנדבקו
ע"י זיעה ונתבבשה משא"כ בגדון המרדכי דאייגרי שנדבקו פתאום בבת אחת ע"י שד
שאין שם זיעה פלל אהכי קאמר שפיר דלא גרע משלש נימין קשורות או דהנה פבלוע
וא"ש: יב וא"כ בנ"ד נמי שנדבקו ע"י זיעה אידו להו הנה תרי טעמי קמאי דהמרדכי ואין
לנו שיור רק הו טעמא בתרא דכיון דספנה להסירו ולהפרידו הנה רביתי' הו אמת
דבהג"ה ש"ד לא הבי' רק הו טעמא בתרא דהנה רביתי' אלא דבס"ט וס' תפל"מ שהבי'
שם נסתפקו אם יש לסמוך על הו טעמא בתרא לחוד או לאו יעוי"ש אולם בתשובת
פמ"א שם משמע דשפיר יש לסמוך על הו טעמא בתרא לחוד אלא שגמגם שם בגדון
דידי' אם יש לסמוך על דברי הרופא שאומר שיש ספנה להפרידם וזה לשונו שם דאין

לסמוך על רופא כותי אפי' הנת מוחזק למומחה כדאי' בי"ד סי' קפ"ז וא"כ ה"נ דאף אם הרופא הוא ישראל מי ימר שיצליח בדבר זה להסיר החולי ע"י קליעות שערות אלו ועוד מי ימר שיקבל גופה סם זה להוליד לה אותן מארלאקי"ן וכינן דלא יסיר החולי ע"י זה או לא יתהוו לה מארלאקי"ן ע"י סם זה בודאי אקפיד וגם לא שיניף לומר היינו רביתא וצריכין אנו לומר דאם הי' אירע לאשה חולי כזה והי' רופא מומחה מגיד לה שאי אפשר לה להתרפאות אלא ע"י עשיית מארלאקין אלו לא היתה מקפדת וכו' ונראה דעל כך צריכין להשאר רוב שערותי שלא יהיו נדפקין ומתערבין דאז הנה מיעוט שאינו מקפיד ולא חייצי אלא מדרבנן וסמכי שפיר על רופא מומחה שאומר שיעלה רפואה ע"י זה אבל לעשות לה כל הראש או רוב שערותי שיש פאן ספק דאורייתא וכו' דלמא לא יעלה בידו הרפואה ותקפיד ואף בלא הקפדה היכי שכל הראש מסובך חוצץ מדאורייתא כדאי' וכו' אין בידינו לסמוך על הרופא באיסור דאורייתא בדבר שאינו ידוע בבירור עכ"ד בקונצ'ר והנה לשונו מגומגם מאוד במ"ש דאז הנה מיעוט שאינו מקפיד ולא חייצי אלא מדרבנן וסמכי שפיר וכו' דהא מיעוט שאינו מקפיד אפי' מדרבנן לא חייץ וסמיכה זו שעל דבר הרופא למה גם לכאורה דבריו סותרים זה את זה דתחילה פתב פיו דכל אשה שהי' אירע לה חולי כזה והי' מגיד לה רופא מומחה שאי אפשר לה להתרפאות אלא ע"י עשיית מארלאקי"ן אלו לא היתה מקפדת ומה"ט גם פאן ודאי אינה מקפדת אפי' בספק רפואה והתהוות המארלאקי"ן ואח"כ סיים דאין לסמוך על הרופא כשהרוב שערות מסובכין משום דהנה ספק דאורייתא דלמא לא יעלה בידו הרפואה ותקפיד מה בכך הא מ"מ הנה רובו שאינו מקפיד שאינו חוצץ אלא מדרבנן פיו דעכ"פ מפאת הספק נמי אין דרך להקפיד אולם יראה כלל פונתו שאינו סומך על ואת הסברא דמפאת הספק אינה מקפדת חלא במקום שאפי' תקפיד לא יהי' רק חציצה דרבנן פגון במיעוטו לכן אמר דבמיעוט שערות יש להתיר מתרי טעמי חדא דחשיב מיעוט שאינו מקפיד דלא חייצי אפי' מדרבנן ונדאי מספק נמי אינה מקפדת (ובמקום שכ' אלא מדרבנן צ"ל אפי' מדרבנן) ועוד דבדרבנן יש לסמוך ג"כ על הרופא שיעלה בידו הרפואה והנה רבותא וכו' אבל ברוב שערות שאם מקפדת הנה חציצה דאורייתא אין לסמוך על הרופא וגם לא על סברא זו דמספק נמי אינה מקפדת כנ"ל יג מ"מ למדנו מדבריו דיש לסמוך על טעמא בתרא דהמרדכי לחוד אפי' בשל תורה דכל שיש סכנה להסירו הנה רביית' וגברא רבא דסמיה סמיה וכן בדין דבהגה שצד לא הבי' אלא הך טעמא בתרא לחוד אלמא דהך טעמא עיקר וכן יראה מתשו' הרשב"א ז"ל שהבי' הב"י והבאתי למעלה שפתב גבי' צבע שצובעות הנשים שערותיהן דאעפ"י שהצבע הזה פושט בכל השיער ורובו אעפ"י שאינו מקפיד עליו חוצץ פאן אינה מקפדת ורוצה להיות שם ונהרי הוא פאלו מגופו של שיער למה הדבר דומה לבגד צבוע וכו' ר"ל דכל שרוצה להיות שם הנה רביית' וחשיב פאלו הוא גופו של שיער וכ"ש בדבר שרוצה להיות שם בשביל חיותה וקיומה מפני הסכנה דחשיב רביית' ותו פיו דעכ"פ במקום שיש סכנה להפרידו ודאי אינה מקפדת ורובו שאינו מקפיד לא חייץ אלא מדרבנן ובדרבנן ודאי יש לסמוך אהך טעמא בתרא דכל שיש סכנה חשיב רביית' וא"כ כנ"ד באותן שערות שפכר נסתבכו ונעשו מארלאקי"ן וגם שפכר ראינו שנתרפאת ע"י מארלאקי"ן אלו דוקא כפי שהעיד הנסיון שהרגישה בעצמה פאב גדול בכל איברי' כשרצתה להפרידו יש לסמוך ודאי ולומר דהנה רבייתה

וכ"ש אם אתמחי גברא שפבר עשה הערל הזה רפואה זו לנשים אחרות ע"י מארלאקי"ו וניפר שהועילו לכ"ע יש לסמוך עליו גם בזו פדאי' בא"ח סי' ש"א סעי' כ"ה בדין קמיע מןמקה ובי"ד סי' קפ"ז נמי כתב הש"ך בשם הב"ח דאם עשה הערל רפואה לאשה אחרת והועיל לה יכולה גם זו לסמוך עליו אפי' אתחזקה יעוי"ש וא"כ ה"ה בנ"ד יש לסמוך עליו אפי' בלי שום נסיון: יד אולם בנדון מיעוט השערות שעדיין לא נסתבכו להעשות קליעה לכאורה יש מקום גם בנ"ד מה שחשש הפמ"א שם בנ"ד פן ואולי לא יתהוו מהם מארלאקי"ן ואו לא הנה רביתא וגם תהי' מקפדת ואפי' לא תקפיד הלא חציצה בכולו חוצץ מדין תורה אפי' באינו מקפיד ע פדאי' ביבמות שם וכנ"ל: אמנם יראה בנ"ד אין לזה מפמה טעמי הראשון תחילה לפי מה שפא בהצעת השאלה שפבר נסתה האשה בעצמה להפריד גם אותו המיעוט שערות והרגישה מיד פאב בגופה ואיברי' וא"כ חזר הדין של אותן השערות כמו אינה שפבר נסתבכו ונעשו קליעה דכיון שיש ספנה להפרידם הנה רביתא פפי מה שהן בין שישתבכו בין לא נסתבכו לפי דעת הפ"א דלעיל שפבואר מדבריו דאפי' בשל תורה סמכינו אהך טעמא בתרא של המרדכי דכל שיש ספנה להפרידם הנה רביתא ודלא פדברי הס"ט ותפל"מ כמו שפיארנו בסמוך באות יר מילתא בטעמא: טו וזאת שנית אפי"ת דנקטינו מילתא מציעתא דבשל תורה אין לסמוך אהך טעמא דנהה רביתא אלא בדרבנן לחוד מ"מ יש לצדד בנ"ד שאין פאן חציצה מדין תורה דהא ודאי במקום ספנה אינה מקפדת לכ"ע ורובו שאינו מקפיד אינו חוצץ אלא מדרבנן ואע"ג דהכא פשטה החציצה בכל שערות דאשה ואיתא ביבמות שם דכולו אפי' באינו מקפיד חוצץ פבר הראית לדעת באות א' שדעת התוס' פהרמב"ם ו"ל שאין השער נידון לעצמו ברובו אלא בצירוף הגוף לרוב גופו וה"ה לענין פולו אינו נידון בפ"ע אלא עם פל הגוף ואפי' לשיטת הגאונים ורש"י והראב"ד ו"ל ושא"פ הסוכרים שהשיער נדון לעצמו ברובו וא"כ ה"ה לענין פולו פשיש חציצה בכל השיער לחוד נמי חייז אפי' באינו מקפיד הנה פבר הראית לדעת באות ו' מדברי הרשב"א בתשו' והר"ן דמ"מ לא שבי בשיער הראש לבד אלא בעינין רוב שיער פל הגוף וא"כ שיער פל הראש לא הנה רק רוב שיערו ולא פולו פדמשמע להדי' מלשון הרשב"א בתשו' וכן משמע מסתימות לשון שאר הפוסקים וכיון שפן בנ"ד נמי אפי' בשער פל הראש פיון שאינה מקפדת לא הנה חציצה אלא מדרבנן בשגם שהרי"ף והרמב"ם ושא"פ השמיטו לגמרי להך מיקרא דרב פהנת שאמר ביבמות שם דכולו חוצץ דבר תורה אעפ"י שאינו מקפיד ונראה שלא הי' פן בגירסתם כמו שפיארנו למעלה באות ו' עפ"י דברי הרוקח יעוי"ש וא"כ מפל הלין טעמי יראה שאין פאן אלא חציצה דרבנן ובדרבנן ודאי יש לסמוך אהך טעמא בתרא דהמרדכי דכל שיש ספנה להסירו הנה רביתא פנ"ל (ועכ"פ פשתוכל להפריד רק שנים או שלשה שערות סגי לכ"ע: טז ועוד יש לצדד היתר אפי' בשאין ספנה בהפרדת אותן המיעוט שערות שעדיין לא נסתבכו אלא פאב בעלמא ולא הנה רביתא באותו המיעוט מ"מ פיון דברוב השערות שפבר נסתבכו ונעשו קליעה דנדאי איפא ספנה ונהה רביתא דהשתא אין שם חציצה עליהם פלל דחשיב פאלו הי' כ' תשחילתן א"כ אותו המיעוט שערות שעדיין לא נסתבכו נדון לעצמו והו"ל מיעוטו שאינו מקפיד דהא באינה שערות אין חציצה פלל דהכי רביתא ואין פאן חציצה אלא במיעוטו והכי ודאי לא קפדה באותו מיעוט ציון שפרגשת פאב בהפרדתן דהא איתא במרדכי וסה"ת גפי גרב ושחין דחשיב

אינו מקפיד מטעם שמצטערת בהסרתן ואע"ג שאינו אלא צער בעלמא שלפי שעה בלבד לא אח"כ כ"ש בנ"ד שמרגשת כאב אח"כ שיש לחוש שימשך הכאב כמה וכמה ואעפ"י דבס"ט אות כ"ג כתב דשאר פוסקים חולקי' על המרדכי וסה"ת בזה מ"מ מסיק התם דבמיעוט שאפ"י מקפיד אינו חוצץ אלא מדרבנן יש לסמוך עליה בזה ובנ"ד יראה שגם הפוסקי' החולקי' יודו דעד כאן לא פליגי אלא התם שאינו אלא צער בעלמא לפי שעה ולא אח"כ משא"כ הכא שהיא מרגשת כאב אח"כ ומי יודע עד כמה ימשך הכאב הזה ומה יולד מזה דנדאי לא קפדה בסבוך לכ"ע והו"ל מיעוטו שאינו מקפיד דלא חייץ כלל כנ"ל: ז עוד יש לצדד היתר בנ"ד בשגם לא בא המופת והנסיון באותן מיעוט שערות שעדיין לא נסתכו שיקאב לה בהפרדתן זולת עפ"י אזהרת הערל לבד שהזהירה ע"ז שיש לסמוך עליו בכה"ג עפ"י מה שנתבאר דכיון שרוב השערות שנסתכו ונעשו קליעה הנה רביתא ואין שם חציצה כלל דהו"ל פאלו הי' כן מתחילתן אותו המיעוט הנשאר שלא נסתבף עדיין נידון לעצמו שאפ"י מקפיד עליו לא חייץ אלא מדרבנן כדין מיעוטו המקפיד וכנ"ל ונהרי פבר הראית לדעת מתשו' פמ"א דלעיל אות י"ב דבדרבנן יש לדון ולומר שגם עפ"י הגדת הערל לבד חשיב אינה מקפדת משום דסתמא כל אשה פיוצא בה שהי' עלי' חולי פנה והי' ערל מןמחה מגד לה ומזהירה שרפואתה תלוי בזה שלא תפריד שערותי' כלל אפי' קצתן בנדאי לא היתה מקפדת להפרידם עפ"י הגדתו מפאת הספק וא"כ הו"ל בכאן מיעוט שאינו מקפיד דלא חייץ אפילו מדרבנן ותו דהרי שנינו פ"ט דמקנאות ונתבאר בסעי' ו' דקלקי הראש שנעשו מחמת זיעה במיעוט שערות אפי' בשאין ספנה להסירם אין חוצצין לפי שאינה מקפדת בזה אפי' נסתכו וכ"ש בלא נסתכו לגמרי וכ"ש באשה זו שפבר נתקלקלו רוב שערותיה ונעשה קלקי גדולה דהנה רבית' ולא קפדה שלא תקפיד עוד על סיבוף המיעוט משאר שערותיה שנעשה ע"י זיעה והו"ל מיעוטו שאינו מקפיד דלא חייץ אפי' מדרבנן: יח עוד יש לצדד בנ"ד שיש לסמוך על הגדת הערל לגמרי אפי' בשל תורה דנדאי לא דמי להא דאי' בסי' קפ"ו שאין סומכין על הגדת הערל שנתרפאת דהכא שאני פיון שהערל אומר שיש ספנה בהפרדת השערות ובספק ספנות נפשות קיימל"ן דסומכין על הגדת הערל לחלל שבת ויה"כ פדאיתא בא"ח סי' שכ"ח ותרי"ח וכ"ש האשה עצמה שהלב יודע מרת נפשה מתה שעבר עלי' שתחוש לספק ספנה כמו לנדאי ספנה שלא להפרידם לעולם וא"כ לא זו שבנדאי אינה מקפדת אף גם דמפאת זה הנה רביתא כמו בנדאי ספנה פיון שהיא רוצה בסביבכם ואין דעתה להפרידם לעולם ולא דמי לנדון התשו' פמ"א הנ"ל דהתם עדיין לא עלתה להאשה רפואת תעלה עד שיתהוו המארלאקי"ן ואם לא יתהוו מארלאקי"ן בנדאי תהי' מקפדת למפרע משא"כ בנ"ד שפבר עלתה לה רפואה ואזהרת הערל הי' שלא תפרידם לעולם אף אם לא יתהוו לה מארלאקי"ן א"כ מה יש לחוש עוד הא בנדאי לא תקפיד לעולם על סיבוף השערות שנשארו והו"ל רביתא בספק ספנה כמו בנדאי ספנה דבכל דיני ספנה דין הספק כמו הנדאי וארנוח לן בזה דאפי"ת דבשל תורה אין לסמוך אהך טעמא דבמקום ספנה הנה רביתא הנה עפ"י האמור אין פאן איסור תורה דהא בנדאי במקום ספנה או ספק ספנה לכ"ע לא קפדה כמ"ש הס"ט והו"ל רובו שאינו מקפיד דלא חייץ אלא מדרבנן (עפ"י מה שביארנו למעלה דשערות כל הראש לא מחשב פולו אלא רובו או עכ"פ קשתפריד שנים או שלשה שערות מהן דלכ"ע הנה רובו) ובדרבנן נדאי יש לסמוך ולומר

דְּכַל בְּמָקוֹם סִפְנָה אוֹ סִפְק סִפְנָה הִנֵּה רְבִיתָא אוֹ אפִי"ת דְּבִּאֲוֹתוֹ מִיְעוּט שְׁלֵא נִסְתַּבֵּף לֹא
הִנֵּה רְבִיתָא מ"מ הו"ל מִיְעוּטוֹ שְׁאִינוּ מִקְפִּיד כִּמ"ש בְּאֹת ט"ז דְּכִינּוֹ דְּהַקְלִיעָה חֲשִׁיב
רְבִיתָא אִינְךָ שְׁעָרוֹת הו"ל מִיְעוּטוֹ שְׁאִינוּ מִקְפִּיד כִּנ"ל: יט זולת זה יתכן לומר דְּכִינּוֹ
דְּבִּאֲוֹתָן קְלִיעוֹת שְׁכַבְר נַעֲשׂוּ וְדֹאֵי לֹא קִפְדָּה אפִי"א אִם תִּקְפִּיד עַל אוֹתוֹ הַמִּיְעוּט שְׁעָדִינּוּ
לֹא נִסְתַּבֵּף לֹא חֲנִיז אֲלֵא מְדַרְבְּנָן דְּאוֹתוֹ הַמִּיְעוּט גְּדוּן לַעֲצָמוֹ וְלֹא הִנֵּה אֲלֵא מִיְעוּטוֹ
הַמִּקְפִּיד דְּלֹא חֲנִיז אֲלֵא מְדַרְבְּנָן דְּהֵלֵא בְּרוּב הַשְּׁעָרוֹת שְׁכַבְר נַעֲשׂוּ קְלִיעָה וְדֹאֵי לֹא קִפְדָּה
כִּינּוֹ שְׁיֵשׁ סִפְנָה לְהַפְרִידֵם וּבְטִילִין לְגַבְיָ' וְהו"ל כְּגוּפִי' וְכַדְפְּרֵשׁ"י בְּסוּפָה בְּטַעְמָא דְּאִינוּ
מִקְפִּיד) אִינְךָ דְּקִפְדָּה הו"ל מִיְעוּטוֹ הַמִּקְפִּיד לְבַד וְלֹא דְּמִי לְרוּב שְׁעָרוֹת הַקְשׁוּרוֹת נִימָא
נִימָא וּמִקְפִּיד עָלֵיהּ דְּהו"ל רְבוּב הַמִּקְפִּיד אַע"ג שְׁאֵם הִי קִצְתָן קְשׁוּרוֹת נִימָא נִימָא
מִסְתַּמָּא לֹא הִי מִקְפִּיד אַפ"ה מְצַטְרַף לְרוּבוֹ דְּהֵתֵם כָּל חֲצִיצַת שְׁעָרוֹת הֵם בְּעַנְיָן אֶחָד וְהִי
מִינְיָהּ מִפְּקֵת לְהוֹצִיאֵם מְכַלל הָרוּב וְלֹא מְעַלִּיהּ הוּא שְׁאִינוּ מִקְפִּיד זולת על אִינְךָ
וְחִסְר לִי רְבוּבָא שְׁהָרִי כְּוָלָן אֶחָד הוּא וְכִשְׁמִקְפִּיד בְּרוּבוֹ כְּוָלָן בְּכַלל הָרוּב הֵם מִשְׁא"כ כְּפִי
שְׁהַשְּׁעָרוֹת שְׁנַעֲשׂוּ קְלִיעָה דְּלֹא קִפְדָּה עָלֵיהּ מִפְּאֵת הַסִּפְנָה הֵם נִיפְרִין וְיִדְוְעִין לַעֲצָמוֹ
וּמִיְעוּט הַנְּשָׂאָר שְׁאִינוּ קְלוּעִין וּמְסוּבְכִין (וְאִין סִפְנָה לְהַסִּירֵם) חֲלִיקִין מֵהֵם וְעוֹמְדִין לְבַד
הִנֵּה הֵם גְּדוּנִין לַעֲצָמוֹ בְּמִיְעוּטָן לְמִיְעוּט הַמִּקְפִּיד דְּלֹא חֲנִיז אֲלֵא מְדַרְבְּנָן דְּאוֹתָהּ הַקְלִיעָה
לְחֻדָּה קֹאֵי וְכִינּוֹ שְׁכֵן בְּדַרְבְּנָן וְדֹאֵי יֵשׁ לְסוּמָךְ עַל הַף טַעְמָא דְּרְבִיתָא בְּכּוּלָן אוֹ עכ"פ
בְּאוֹתָהּ קְלִיעָה לְבַדָּה וְאִינְךָ הו"ל מִיְעוּטוֹ שְׁאִינוּ מִקְפִּיד מֵהִנְךָ טַעְמִי דְּאַמְרָן לְעִיל בְּאוֹת
ט"ז י"ז י"ח וְכַנ"ל: כ עוֹד יֵשׁ לְצַד בְּשִׁגְם לֹא תִפְרִיד מִשְׁעָרוֹתֵי' כְּלוּם רַק שְׁקִצְתָן מִן
הַשְּׁעָרוֹת פְּרוּדוֹת מְלֻמְעָה בְּקִצְוֹתָן אוֹ מְלֻמְטָה בְּשִׁרְשֵׁן נִפְיָק לִי מְכַלל כְּוָלָן וְלֹא יְהִי אֲלֵא
רְבוּב הַמִּקְפִּיד עַפ"י מֵהַ שְׁיֵשׁ לְהַעִיר בְּכֹאֵן סִפְק אֶחָד אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּי הוּא זֶה שְׁיֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק
בְּדִין רְבוּב הַמִּקְפִּיד אִם הוּא רוּב שְׁטַח כָּל הַגּוּף בְּאַרְכּוֹ וְרַחְבּוֹ אוֹ בְּרוּב אַרְכּוֹ לְחֻד וְכֵן
רַחְבּוֹ אוֹ רוּב הַקִּיפּוֹ לְחֻד כְּדֹאֲשָׁפְחוֹ בְּעֻלְמָא בְּדוּכְתֵי טוּבִי בְּשַׁבַּת כ' כְּדִי שְׁיִאֲחִז הָאוּר
בְּרוּבוֹ רוּב עָבִי אוֹ רוּב הַקִּיפּוֹ וְכֵן בְּבִשְׂר הַחֲסוּפָה רוּב הַעֲטָרָה בְּרוּב גְּוָבָהּ אוֹ בְּרוּב
הַקִּיפָה וּבְחוּלִין נ"ב גְּוָלְגוּלָת שְׁנַחְבְּסָה בְּרוּבָה בְּרוּב גְּוָבָהּ אוֹ בְּרוּב הַקִּיפָה וְשֵׁם ס"ה
כְּנִפְיֵי חוּפִין אֵת רְבוּב רוּב אַרְכּוֹ אוֹ רוּב הַקִּיפּוֹ וְשֵׁם ע"ו בְּעוֹר וּבִשְׂר חוּפִין אֵת רְבוּב רוּב
עוּבִי אוֹ רוּב הַקִּיפּוֹ וְכֵן בְּאַתְרוּג בִּא"ח ס' תִּרְמ"א וּמְלֻשׁוֹן הַרְמָב"ם ז"ל בְּפִי הַמְּשַׁנָּה
פ"ט דְּמִקְנָאוֹת שְׁכַתָּב אִם יְהִי הַדְּבָר הַחוּצָץ עַל גּוּפוֹ וְכו' וְכַלְלוֹ גְּדוּל שְׁטַח הַגּוּף וְהוּא
חוּשֵׁשׁ וּמִקְפִּיד וְכו' יִרְאֵה דְּהִינּוּ רוּב כָּל שְׁטַח הַגּוּף בְּכַלְלוֹ אֲלֵא שְׁיֵשׁ לְהַבִּין לְכַאוּרָה
בִּמ"ש הַגְּאוּנִים וְשֵׁם פ"ב בְּרוּב שְׁעָרוֹת הַקְשׁוּרוֹ' נִימָא נִימָא לְבַדָּה דְּחֲשִׁיב רוּב וּמִשְׁמַע
לְכַאוּר' דְּאַפִי' בְּאִינוּ קְשׁוּרוֹת כָּל אַחַת מֵרֵאשָׁה לְסוּפָה רַק שְׁכַל שְׁעָרָה קְשׁוּרָה בְּקִשְׂר
אֶחָד לְבַד אַעפ"י שְׁיֵשׁ בְּכַל שְׁעָרָה לְמַעְלָה מִן הַקִּשְׂר וְכֵן לְמַטָּה שְׁלֵא נִקְשֵׁר וְאִין בּוֹ דְּבָר
חוּצָץ כָּלל אַפ"ה חֲשׁוּב רוּב שְׁיַעַר וְאַמְאֵי הֵלֵא מְקוּם הַקִּשְׂר הַחוּצָץ הוּא וּמִיְעוּטָא
דְּמִיְעוּטָא נְגִד כָּל אֲנָרָה הַשְּׁיַעַר בְּכַלְלוֹ וְכִי עֲדִיף חֲצִיצַת רוּב הַשְּׁיַעַר מִחֲצִיצַת רוּב גּוּפוֹ
דְּבַעֲיָנוּ רוּב כָּל שְׁטַח הַגּוּף וּבְאַמְתָּ הַרְמָב"ם ז"ל בְּפִי הַמְּשַׁנָּה הַנ"ל לְטַעְמִי' אֲזִיל שְׁכ'
בִּפ"ב מֵהַלְכוֹת מִקְנָאוֹת דְּשְׁעָרוֹ שְׁלֵא אֲדָם כְּגוּפוֹ הוּא חֲשׁוּב וְאִינוּ כְּגוּף בְּפִי עֲצָמוֹ וְאַפִי'
כָּל שְׁעָרוֹ קְשׁוּר נִימָא נִימָא אִינוּ חוּצָץ אֲלֵא א"כ יְצַטְרַף הַשְּׁיַעַר לְחוּצָץ אַחַר שְׁעָל גּוּפוֹ
שְׁיַהֲלֵ' בֵּין הַכָּל רוּב גּוּפוֹ ע"ש דְּהַשְׁתָּא בְּאַמְתָּ אִין נ"מ בְּרוּב שְׁיַעַר אוֹ מִיְעוּטוֹ כָּלל רַק
שְׁיַצְטְרַף לְרוּב גּוּפוֹ וְיִתְכּוֹן אֲלִיבֵי' לֹא מִינּוֹ דְּהַשְּׁיַעַר בְּכַלל גּוּפוֹ כָּל שְׁיֵשׁ קִשְׂר מוּעֵט

בְּכֹל נִימָא בְּרוּב שְׁיַעַר הָרֵאשׁ חֲשִׁיב פְּאֵלּוּ הַחֲצִיזָה בְּרֵאשׁ עֲצָמוּ בְּרוּב שְׁטַח הָרֵאשׁ שְׁהֵם פּוֹרְשֵׁי עֲלִיו מִלְמַעְלָה לַעֲנִן הַצִּירוּף לְרוּב גּוּפוֹ אוּלָם לְשִׁיטַת הַגְּאוּנִים וְרוּה"פ שֶׁהַשְּׁיַעַר אִינּוּ בְּכֹלל הַגּוּף אֶלָּא שֶׁהוּא נִדּוֹן לַעֲצָמוּ וְנִחְשָׁב כְּגוּף בְּפָנֵי עֲצָתוֹ לִידּוֹן בְּרִנּוֹן לַחּוּד מִן הַטַּעַם שֶׁפֶתַח הָרֵ"ן מִשּׁוּם דְּשִׁעְרוּ נְפִיק לִן מְקַרָּא מִיְחַד בְּאִפִּי נְפִשְׁי' וְכַ"ל לְמָה לֹא נִיזִיל בְּתַר אֲנָרָה הַשְּׁיַעַר כְּמוֹ בְּחֲצִיזָה שֶׁעַל דְּמֵאֵי שְׁנָא וּבְהֶכְרַח לֹא מְרָאֵן הָרֵ"נ מ"ש הַפּוֹסְקֵי שְׂאֵם רוּב הַשְּׁעָרוֹת קְשׁוּרוֹת נִימָא נִימָא דְחֲשִׁיב רוּב ר"ל שֶׁכֹּל נִימָא קְשׁוּרָה בְּכֹל אֲרַפָּה מְרֵאשָׁה לְסוּפָה אוֹ דס"ל שְׂגָם בְּחֲצִיצַת גּוּפוֹ לֹא בְּעֵינָן רוּב שְׁטַח כֹּל הַגּוּף כִּינּוּן דְּהִלְכָה לְמַשָּׁה מְסִינֵי בְּרַבּוֹ וּמְקַפִּיד בְּסִתָּם נְאֻמָּרָה (כְּדֵאִי בְּעִירוּבֵין ד' ד' בְּתוּ"י וּמְהַרְשֵׁ"א) הִינּוּ כֹּל צְדָדֵי הָרוּב בְּרוּב אֲרָכוּ אוֹ רוּב הַקִּיפּוֹ אוֹ רְחִיבּוֹ כֹּל דְּמְקַרֵי רוּב וְהוּ"ה לְשִׁעְרוֹ דְּרוּב שְׁיַעַר הַקְּשׁוּר כֹּל שֶׁהוּ נְמִי מְקַרֵי רוּב דְּהִינּוּ רוּב רְחוּב אוֹ הַקִּיפּוֹ אוּלָם מְסִתִּימוֹת לְשׁוֹן הַפּוֹסְקִים מִשְׁמַע טְפִי דְגָבֵי גּוּפוֹ בְּעֵינָן רוּב שְׁטַח כֹּל הַגּוּף כְּמוֹ שְׂבִיָּאָר הַרְמְב"ם ז"ל בְּהִדְנָ' וְאִפִּי"ת בְּרַבּוֹ דְּהִינּוּ כֹּל צְדָדֵי הָרוּב כְּדֵאֲשַׁפְּחוּ בְּעֻלְמָא מ"מ לַעֲנִן כְּלוּל שְׁחוּצָן אַעפ"י שְׂאִינּוּ מְקַפִּיד מִד"ת בְּעֵינָן כְּלוּל לְגַמְרֵי מְמַשׁ שִׁבְכ"מ שְׂנֵאָמֵר בְּהַש"ס כְּלוּל לֹא מְצִינּוּ אֶלָּא כְּלוּל לְגַמְרֵי וְא"כ בְּנ"ד נְמִי כֹּל שְׂאִין דְּבוּקוֹת לְגַמְרֵי אֶלָּא פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה בְּקִצּוֹת אוֹ מִלְמַטָּה בְּשִׁרְשׁוֹן נְפִיק לֵי מְכָלל פּוּלֵי וְלֹא יְהִי אֶלָּא רוּבּוֹ שְׂאִינּוּ מְקַפִּיד וְעַדִּין צְרִיף תִּלְמוּד: הִנֵּה הָרֵאשִׁית לְדַעַת שְׂיַשׁ לְנוּ הַרְבֵּה צְדָדִים לְהַקְל בְּנִדּוֹן זֶה אוּלָם לֹא מְפָנֵי שְׂאִנּוּ מְדַמִּין נַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה כִּי מִיֵּרָאֵי הוֹרְאָה אֲנִי מַעוֹלָם וּבְפֶרֶט בְּמִילְתָּא דְתַלְיָא בְּסִבְרָא לְכוּן לְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְנוּ לְהַחְמִיר שְׂלֵא לְסַמְנָה עַל הַגְּדַת הָעָרֵל בְּאוֹתָן שְׁעָרוֹת שְׁעַדִּין לֹא נִסְתַּבְּכוּ אִם לֹא שְׁפָכְר נִסְתָּה בְּעֻצְמָה שְׂלֵא תּוּכַל לְהַפְרִיד אִפִּי קְצָתוֹן בְּלֵי שְׁתַּרְגִּישׁ עַכ"פ קְצַת כָּאֵב כְּמוֹ שְׂבָא בְּהַצְעַת הַשְּׂאֵלָה אוֹ תַנְסָה עַכְשָׁיו לְהַפְרִיד קְצַת עַד הַמְּקוֹם שְׁתַּרְגִּישׁ כָּאֵב וּמִיד שְׁתַּרְגִּישׁ קְצַת כָּאֵב תַּנִּיחַ מִלְּהַפְרִיד עוֹד וְאִם לֹא יְכוּלָה לְהַפְרִיד כֹּלל מִפְּאֵת הַכָּאֵב תַּרְאָה לְהַפְרִיד עַכ"פ שְׂנֵיִם אוֹ שְׁלִשָּׁה שְׁעָרוֹת (שְׂלֵא יְהִי בְּזֶה שִׁים כָּאֵב לְמִיעוּטוֹ) וְאִח"כ תַּחֲרוּף בְּחַמִּין הֵיטֵב שְׂלֵא יְהִי עֲלֵיו אֵיזָה לְכַלּוּף אוֹ דְּבַר חוּצָן מִבְּחוּץ כְּשִׂאָר נְשִׁים (גַּם יִתְכַּן שַׁע"י הַחֲפִיפָה בְּחַמִּין בְּטוֹב יִמָּס אוֹ יִתְלַחֵלַח הַזִּיעָה שְׂפִין הַשְּׁעָרוֹת וְזִיעָה לְחָה אֵינָה חוּצָצַת וְא"כ יְהִי שְׂיִיכֵי הַכָּא גַּם הֵנִי טַעְמֵי קַמְאֵי שִׁכ' הַמְרַדְכֵי עַפ"י מֵהַ שְׂבִיָּאָרְנוּ לְמַעְלָה בְּאוֹת י"א) וְגַם תַּעֲיִין וְתַבְדּוּק הַשְּׁיַעַר מְכָל דְּבַר הַחוּצָן כְּדִינוּ וְאוֹ תַּסְבּוּל וּבִתְנַאי שְׂיִסְכֵי עַמֵי בְּזֶה אֶחָד מְגֹדֹלֵי הַמּוֹרִים הַמְּפֹרְסָמִים וְאִח"כ יֵצֵא הַדְּבַר בְּהִיתָר בְּקַבּוּץ חֲכָמֵי קַהֲלָתְכֶם יצ"ו מֵאֵיזָה צַד שְׂיִהְיֶה כִּי הֵיכִי דְלִקְמֵטֵי שְׂיָבֵא מְכֻשׁוּרָא: דְּבַרֵי יְדִידוֹ הַד"ש הַק' מוֹשֶׁה זָאֵב שְׂאֵלָה יֵג בַּעֲזָה"י לַק"ק עִיר חֲדָשׁ סוּגִינְט א"ח פְּסַח תַּקֵּפ"א לְהַרְבַּה הַמּוֹרָה הַמְּנוֹפְלָג בְּתוֹרָה חֲרִיף וְשִׁנוֹן כְּבוֹד מו"ה אֵלִי בְּמו"ה יַעֲקֹב יצ"ו דַּק"ק הַג"ל: הַגִּיעַנִי מִכְּתָבוֹ בְּמִידֵי דְאִיתִי בְּשְׂאֵלָה שְׂאֵלַת חָכְם וּתְשׁוּבָתוֹ בְּצַדוֹ בְּנִידּוֹן בְּתֵי הַבִּישׁוּל שְׁקוּרִין קִיף שְׂטוֹב שְׂבַמְדִּינְתוֹ דְּהִינּוּ שְׁעוּמָדַת בְּתוֹף חֲצַר הַבַּיִת וְכֹל אֲנָרְפָה אֵינָה רַק אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת וּמִתְקַצְרַת לְמַעְלָה עַד אַמָּה עַל אַמָּה וְאוֹתָהּ אַמָּה עַל אַמָּה אֵינָה מְקוּרָה כֹּלל בְּכָדֵי שְׂיַצֵּא דְרָף שָׁם מַעְלָה הָעֵשֶׂן וְנִסְתַּפַּק מַעַל"ת אִם חֲיִיבַת בְּמִזּוּזָה אוֹ לֹא כִּינּוּן שְׂאִין לָהּ תַקְרָה כְּדֵאִי בִי"ד סִי רַפ"ו סֵעִי י"ד וּמְקוּרוֹ מְהַש"ס פ"ק דִּיּוֹמָא י"א ב' שַׁעַר שְׂאִינּוּ מְקוּרָה וּבְמִנְחוֹת פ' הַקּוּמָץ רַבָּה ל"ג ב' פֶּתַחֵי שְׂיִמְאֵי וְכו' דְלִית לְהוּ תַקְרָה וּפְרַש"י לְחַד לִישְׁנָא דְּהִינּוּ שְׂאִין הַבַּיִת מְקוּרָה אֶלָּא שְׁהַתּוֹס' הַקְּשׁוּ עַל פְּרַש"י דְּמִי גְרַע מִשְׁעָרֵי חֲצִירוֹת דְּחִיבֵין בְּמִזּוּזָה וְהָרֵא"ש יִישֵׁב פְּרַש"י וְזֶה לְשׁוֹנוֹ וְנִרְאָה לִי דְאִין רְאָיָה מְחַצֵּר

לבית דחצר דרפו להיות כה ומשמש לדירת הבית אבל בית אינו ראוי לבית דירה כשאינו מקורה וכו' עכ"ל וא"כ ה"ה בנ"ד נמי שדרפו להיות כה בשביל מעלה עשן לא אכפת לו במה שאינו מקורה אבל מעל"ת יצא לחלוק על הרא"ש בחלוקה זו וכן תמה על התוספות והמרדכי בקושיותם זו על פרש"י דמעיקרא לק"מ עפ"י הירו' פ"ק דיומא (הובא בתוס' ישנים שם) וזה טופסו והתני בשעריה לרבות שערי מדינה וכי בית דירה הן לא שבהן הן נכנסין לבית דירה וכו' וא"כ אנדא לה קושיו' התוס' על פרש"י דשאני שערי חצירות ומדינות שדרף שם נכנסין לבתים מש"ה הו"ל פפתחי בתים משא"כ בית שאינו מקורה שאינו לפני פתח הבית המקורה וכ"כ הרמב"ם פ"ו מהלכות מזוזה דין ח' לפיכך אחד שערי חצירות וכו' ואחד שערי מדינות הפל חייבין במזוזה שהרי הבתים החייבין במזוזה פתוחין לתוכן ואחר שפשל עזר הקושני נפל עזר החלוקה שהמציא הרא"ש מפח קושני זו דשערי חצירות ומדינות דכל שדרפו בלי תקרה חייב במזוזה דמהי תיתי וכמ"ש המרדכי דאין סבא לחלק בהכי וגם שאר הפוסקים לא מצינו שחלקו בזה עוד יצא לדון בדבר החדש דגם שערי חצירות אינן חייבי' במזוזה אלא דוקא בחצירות שלפני הבתים שאין יכולין ליכנס לבתים אלא דרף חצירות אבל החצירות שאחורי הבתים אעפ"י שהבתים פתוחי' לחצירות כל שאפשר ליכנס לבתים בלי פתח החצר אין החצר חייב במזוזה והוציא פן מדייק לשון הרמב"ם שם שכתב אפי' עשרה בתים זה פתוח לזה וזה לזה הואיל והפנימית חייבת במזוזה כולן חייבי' משמע דוקא פנימית משום שא"א ליכנס לה אלא דרף כולן היא אמצעית לא מדלא כתב אם אחד מהן חייבת במזוזה וכו' וכן הוא ג"כ משמעות לשון הרי"א ז"ב בש"ג ד"ה במה ד"א כפלא היו הבתים וכו' וכמשמעות לשון הירושלמי שאמר שבהן נכנסי' לבית דירה עכ"ל ד בקצרה וביקוש מעל"ת לעמוד על דעתי בנדון זה תשובה עמדתי על דברי מעל"ת והנה היטב לראות בשום שכל והבן ליישב קושני' התוס' והרא"ש ומרדכי על פרש"י ז"ל עפ"י הירושלמי פנ"ל ואע"ג דאית לי' פרקא כמו שאבאר בסמוך בעזה"י שדברי התוס' והרא"ש ומרדכי נכונים מפל צד אבל תחילה אומר שגם לפי דרפו הפריז על המדה להקל נגד דעת מברעת של רבינו הרא"ש שסובר דכל שדרפו בלי תקרה חייב במזוזה דלו יהא שאין לו ראיה עכ"פ יתכן פן מצד הסבא דהא לית לי' פרקא ג"כ דעד כאן לא הקשו בירושלמי אשערי מדינות אלא מהא דאין ראויין לדירה אבלל מהא דאין להם תקרה לא קשי' לי' להירושלמי כלל מטעם דברי הרא"ש הואיל שדרפן בקה לא אכפת לו בתקרה דידהו אפי' באין נכנסי' מהן לבית דירה כלל ולא מצינו חולק ע"ז דהתוס' והמרדכי אע"ג דלא ניתא להו בתירוצו של הרא"ש והניחו בקושני' על פרש"י הנה הם מפרשי' פי' אחר בש"ס וחולקי' על הדין הנה בכללו וסוברי' דאפי' בית שאין לו תקרה חייב במזוזה וכ"ש אותן שדרפן בלי תקרה ואעפ"י שהמרדכי כתב על פירש"י ז"ל ואין סבא לחלק בין סופו להיות מקורה ובין אין סופו להיות מקורה עכ"ל יראה לע"ד דהמרדכי לטעמי' אזיל דבמנחות שם איתא פתחי שימאי פטורין מן המזוזה ומפרש רב יוסף דלית להו תקרה וכו' ופ' המרדכי שם פתחי שימאי היינו פתחי' שוממין אבל רש"י פי' פתחי שימאי מקולקלים ואשמים כמו זקן אשמאי ובפ"ק דערוובין דף י"א פרש"י פתחי שימאי פתחי' שוממין לשון אחר פתחי' מקולקלים שמחוסרין תיקון כמו זקן אשמאי חסר מתורה עכ"ל הנה מדבריו שם למדנו דלפי מה שפי' במנחות דפתחי שימאי הוא מלשון זקן אשמאי

הפנונה הוא שמחנך תיקון וא"כ דברי הרא"ש שפתינו ברור מללו דפתחי חצירות שדרפו בכף ואין מחנך תיקון לאו פתחי שימאי הן ומש"ה חייבי במזוזה ולכן השמיט רש"י ו"ל במנחות שם הפי הראשון שפי בעירובין דהיינו פתחי שוממין והמך דכי שכתב דאין סברא לחלק בין סופי להיות מקורה או לאו לטעמי' אגיל שמפרש פתחי שימאי פתחי שוממין דהיינו משום שאין להם תואר פתח בית דירה פלל וכזה לא שייך חלקה זו דאין סופו להיות מקורה דס"ס אין פאן תואר פתח מצד עצמו והבן וא"כ דברי הרא"ש מסתייעי מפרש"י גופי' ולכן גם לפי דרכו של מעל"ת אין בדינו להקל נגד דעת מכרעת של רש"י והרא"ש ו"ל מלבד שבנ"ד יש עוד טעמי' אחר' לחייב במזוזה כמו שיתבאר בעזה"י: אולם מה שהקשה לשאל על התוס' והרא"ש ומך דכי מהירושלמי הנ"ל שלפי דברי הירושלמי אין מקום לקושיותם על פרש"י ו"ל לכאורה קוש' היא וצריכה ישוב ונלע"ד ליישב בטוב טעם אשר יאמר פי הוא זה דרש"י ו"ל בסנפה ח' ע"ב ובמנחות שם פי' דבית שער אפי' בית פתוח לה אינו חייב במזוזה מה"ת אלא מדרבנן וכ"כ התוס' והמך דכי והרא"ש בשם ר"ת במנחות שם וביומא דף י"א והקשו בתוס' ישינים ביומא שם על פירושם מהא דאי בירושלמי הנ"ל גבי שערי מדינות דחייב במזוזה מטעם שנקנסי ביהו לבית דירה א"כ אמאי בית שער אינו חייב במזוזה מה"ת הלא נקנסי דרכו לבית ומירצו דשאני בית שער שהוא דבר קטן אבל שערי מדינות וחצירות גדולי' הם ונקנסי דרכן לבתים עכ"ד ואינו מוכן דתלי טעמא משום שנקנסי דרכן לבית דירה הלא שנה ומשנה קטן וגדול מה לי גדול או קטן שישבו שיעור הראוי למזוזה פינן שנקנסי דרכו לבית דירה אולם לולא דבריהם נראה לע"ד שהתוס' והרא"ש והמך דכי רוח אחרת אתם בלשון הירושלמי בזה דמה שאמרו בירוש גבי שערי מדינו' שבהו נקנסי לבית דירה הפנונה שבהו נקנסי לבי"ד העומד תוף חלל הקף שבו שער המדי' וכינון שהקף השער שנקנסי' בו מקיף לכל בתי הדירה הרי פולם דרין גם בתוף הקף השער ונקנסי' דרכו לבית דירה העומד בתוף הקיפו מש"ה חייב במזוזה משא"כ בית שער שהבית דירה עומד חוצה לו רק שפתוח לתוכו לבד לא מהני פינן שאין דרין בתוף הקף מחיצות שלו וזה שדייק הירושלמי ואמר שבהו נקנסי לבית דירה ולא אמר שמהו נקנסי לבית דירה אלא ר"ל שנקנסי לבית דירה שבהו דהיינו שעומד בתוף הקיפו משא"כ בית שער שהבית דירה עומד חוצה לו וג"כ אפשר לעשות פתח אחר להבית דירה וא"ש פנ"ל: ועפי"ז יסתלק ממילא גם קוש' מעל"ת שעל התוס' והרא"ש והמך דכי והתבונן בלשון רבותינו ו"ל שפולם פאחד הקשו משערי חצירות לבד ולא אחד בהם שישפיר גם שערי מדינות ועוד שהרא"ש בתירוץ פתח עוד שמשמש לדירת הבית שאין זה אלא בחצירות אבל לא באויר הקף מדינות וא"כ אינו עולה תי' זה לכאורה אשערי מדינות אלא נדאי משום דשערי מדינות נדאי עולה יפה תי' הירושלמי שבהו נקנסי לבית דירה העומדת תוף חלל הקף השער וכו"ל אבל משערי חצירות קשי' להו שפיר שבהם אינו עולה תירוץ הירושלמי שהרי כל חצירות שבה"ש הם לפני הבתים כדפרש"י בעירובין ד' ה' ד"ה בתים וחצירות וכו' ובכמה דוכתי' שהבתים מקיפי' ועומדי' חוץ לחלל החצר רק שפתוחי לחללו א"כ דמי ממש לבית שער דלא מהני מה שהבית פתוח לו ונקנסי דרכו לבית דירה ובהכרח לומר דמה שהחצירות חייבין במזוזה מטעם דהחצירות עצמן חשובין דירה לפי שמשמש' בו תדיר פדאיתא בשבת פ"א דמילה

דף ק"ל ע"ב אי נמי חצר אית לי דיוורין ופרש"י שם פלומר עשויוין להשתמש בו תדיר
עכ"ל ר"ל דאעפ"י שאין הדיוורין בתוכו מ"מ משתמשי בו תדיר בתשמישי הבית וכדאי
בעירובין ס"פ עושין פסין ובפ' הדר ס"ח ב' דבית בלא חצר לא עבידי דדירו אינשי וזה
שכתב הרא"ש שמשמש לדירת הבית רצונו לומר דמש"ה חשובי דירה מצד עצמן ולכן
לא הקשו בירושלמי אלא אשערי מדינות לחוד וכי בית דירה הן לפי שהן רשות הרבים
ואין משתמשי בו בתשמישי הבית כלל אבל לא אשערי חצירות שהן עצמן חשובין דירה
ולכן הקשו התוס' והרא"ש והמרדכי שפיר על פרש"י שמפרש דבית שאינו מקורה פטור
מן המזוזה משערי חצירות שאין מקורין ואי משום שנקנסו דרפן לבית דירה זה אינו
כלום דהא בית שער שנקנסין דרכו לבית הפתוח לו נמי פטור מן המזוזה מה"ת פיון
שהבית דירה עומד חוצה לו וה"נ גבי חצר העומד לפני הבתים ודירת הבתים הן חוץ
לחלל הקף מחיצות החצר רק שפתוחי לחצר דלא מהני כלום לחצר ועלה משני הרא"ש
שפיר דשאני חצר שדרכו בכף בלי תקרה ועל מה שאינו בית דירה תי' משום שמשמש
לדירת הבית חשיב גם הוא דירה והרמב"ם ז"ל שכתב גבי שערי חצירות הטעם משום
דהבתים פתוחין לו לטעמי' אויל דקאי בשיטת הרי"ף בדין בית שער שהבית פתוח לו
דחייב במזוזה מה"ת לכן הוא מפרש הירושלמי ג"כ דמטעם הפניסה שנקנסין דרכו לבית
דירה לבד סגי וזה הטעם עולה לכולם (מיהו לדינא תכן שהרמב"ם ז"ל יודה להרא"ש
דכל שדרכו בלי תקרה חייב במזוזה אלא דהוצרך לטעמא דבת' פתוחי בשביל שערי
מדינות שאין חשובי דירה או דס"ל חצירות נמי אינן חשובי דירה) אבל התוס' והרא"ש
והמרדכי דקיימי בשיטת רש"י ור"ת דבית שער שהבית פתוח לו נמי פטור מה"ת בהכרח
ליישוב קושית התוס' על פרש"י ה"ל כמו שיישב הרא"ש ז"ל פנ"ל: עוד יראה לע"ד
לקיים דברי הרא"ש וליישוב דברי התוס' והמרדכי גם לפי שיטת התוס' ישנים ה"ל
אשר יאמר כי הוא זה דנדאי שערי מדינות שהן מקיפי הבתי דירה מפל צד ובשום פנים
אי אפשר ליפנס לבתים זולת דרך פתחי שערי המדינה מש"ה חשובי שערי בית דירה
חבל חצר שבה ש"ס אעפ"י שהבתים פתוחי לו מ"מ הרבה פעמי' יש להבתים ג"כ פתחי
אחרי' למבוי ולרשות הרבים כדאי בעירובין ע"ד ושאר דוכתי' ואנן בכרייתא מרבינן
לשערי חצירות בסתמא בין שיש להן פתח אחר למבוי או לרשה"ר או לאו ובהכרח
לומר מטעם שהחצירות עצמן חשובין דירה וכנ"ל ואהא קשי' להו להתוס' והמרדכי
והרא"ש שפיר מהא דאין להם תקרה דלא דמי לשערי מדינות שהן חשובי פתח דירה
מטעם שלעולם אי אפשר ליפנס לבית דירה אלא דרפן משא"כ בחצירות שיש להבתי'
לפעמי' פתח אחר ליפנס להן ואהא תי' הרא"ש שפיר לפי שדרכו בכף אבל דעת הרמב"ם
ז"ל הוא דכל שבית פתוח לו אפי' שאפשר ליפנס לבית מצד אחר חייב במזוזה כמו
שיתבאר להלן בעזה"י: עוד יראה לע"ד ליישוב דברי התוס' והמרדכי ה"ל ולקיים דברי
הרא"ש אשר יאמר כי הוא זה דהנה התוס' ישנים ביומא י"א ב' ד"ה יכול מקשי' על
שיטת הרי"ף והרמב"ם שמחלקי בין בית שער שהבית פתוח לו דחייב במזוזה מה"ת
ובין בית שער דגינה דפטור לגמרי דא"כ מאי פריף הש"ס במנחות שם אדרבה ור"ח
דאמרי אכסדרה פטורה מן המזוזה מהא דתנן בית שער אכסדרה חייב במזוזה הלא שם
ע"כ איירי בשבהית פתוח לה ואימא דרבה ור"ח איירי באכסדרה דגינה שאין בית פתוח
לה ואי תימא דידע הש"ס דאכסדרה דרבה איירי נמי בשבהית פתוח לה (דאל"כ מאי

איך? משום דלית לה פצימין) קשה אהא דמשני דבריינתא באכסדרה רומית' ודבריה ור"ח בסתם אכסדרה אפתי אמאי פטורה הלא בית פתוח לה ותתחייב במזונה אגב בית עכ"ד ולע"ד נראה ליישב בפשיטות קושל' זו שדעת הרי"ף והרמב"ם הוא דעד פאן לא מחלקינן בין בית פתוח לו לאין בית פתוח לו אלא גבי בית שער וכן אכסדרה רומיתא דאתינן למפטרה מצד שאינן בית דירה בהא שינה חלוקה זו דכל שהבית פתוח לו חשוב כבית דירה הואיל ונכנסין דרכו לבית דירה וכשאינן בית פתוח להן לאו בית דירה הן אבל באכסדרה דרבה ור"ח דאמרי שפטור מן המזונה משום שאין להם מזוזות דלחזיקי תקרה עבידי כדפרש"י שם דאותו פתיחה לאו פתח הוא וכ"כ הרמב"ם ז"ל פ"ו דין ג' להדי' הטעם דאין להם מזונות דאותן פצימין לא חשיבימזוזות (ואלו שם בדין ז גבי אכסדרה רומיתא פתח הטעם מפני שאינו עשוי לדירה ע"ש בכ"מ) בזה אין מקום לחלק בין שהבית פתוח לו או לאו דלא עדיף מבית דירה ממש שאם אין לה פתח כדינו עם המזוזות' שהיא פטור מן המזונה ונהי דהבית הפתוח לה עושה אותה כבית דירה עדיין היא מחוסרת מזוזות וחסרון זה לא יוכל להמלאות ע"י הבית הפתוח לה עם המזוזות פינן שפדירה אין לה מזוזות וגזירת הפתוח הוא דבעינן מזוזות פתח דוקא וכן מופת להדי' בפ"ק דיומא דף י"א דבעי למימר התם בהני אבולי דמחזי דפטורין מן המזונה משום דלחזיקי אקרא דכוכבי עבידי ולא לשם פתח ע"ש הרי להדי' דאעפ"י שנקנסין דרכן לבית דירה שפתוח העיר הפתוח להן לאו פלוס הוא פינן דלא חשיב פתח משום דלחזיקי הא קרא דכוכבי הוא דעבידי וה"נ פן הוא ולפי אומר לי שהתוס' בעצמן הרגישו בזה ולכן אעפ"י שבתוס' סופה שם השיגו על הרי"ף מסוגל' דמנחות פנ"ל ודחו פירושו הנה במנחות גופל' וכן ביומא י"א הביאו פ"ה הרי"ף ולא השיגוהו וכינן דלא השיגוהו במקומו מפלל דאודו לי' שאין להם עליו טענה משם מטעמא דאמרן פנ"ל: הגה"ה והא דפריף התם ואקרא דכוכבי גופה תיבעי מזונה דהא אית בי' דירה וכו' ופרש"י משום אותו בנן עצמו תיבעי השער מזונה שדרף אותו שער נכנסין יראה דר"ל שהי' בעלובי השער פתח גמור ליכנס ולעלות משם לאותו בנן דכוכבי או דר"ל דנהי דשאר השערים לחזיקו תקרה עבידי מ"מ אותו שער שנקנס' בו לבית דירה ודאי לשם פתח נעשה ולא לחזיקי האקרא וע"ש בתוס' ישנים דיש ספרים שגורסי' ונקרא דכוכבי גופה תיבעי מזונה ופריף על היוקרא לחוד ע"ש:**) והנה בדין בית שאין לה תקרה כתב הרמב"ם ז"ל שם בדין ה' הי' מקצתו מקורה ומקצתו אינו מקורה יראה לי שאם הי' הקירווי כנגד הפתח שהוא חייב במזונה ומעמידין הדלתות וכו' וכתב בכ"מ ע"ו שהוא תיקלתא דסברא ע"ש ולע"ד נראה שהוציא פן מלשון הבריינתא ביומא דחשיב התם נשעה שערים פטורין מן המזונה בית התבן ובית הבקר וכו' ושער שאינו מקורה וכו' מדנקט באינה בית וגבי אינו מקורה לא אמר בית שאינו מקורה אלא שער שאינו מקורה וכן במנחות שם קרי לי' פתחי שימאי הרי שתלה הפטור מזונה בהסרון הפתח דכל שאינו מקורה לא חשיב פתח או שער וכיון שכן בעינן הקירווי עד השער דאם מקורה עד הפתח חשוב פתח ואם לא יהי' הקירווי כנגד הפתח באורף שלשה טפחים דנפק לי' מתורת לבוד אפי' שיהי' פל השאר מקורה באורף הרבה פטור מן המזונה משום חסרון הפתח שאינו עשוי כתקנו ואעפ"י שנקנסין דרכו להלן מן הפתח שהוא מקורה וראוי לדירה דהו"ל בית דירה ממש וזו פתחה בעצמו אפ"ה לאו פלוס הוא פינן שאין הפתח פתיקונו וכמ"ש בסמוך דכל שהחסרון הוא מצד הפתח

שאינו עשוי פתיקונו לא מהני מה שנכנסין דרכו לבית דירה וכיון שפן חוזר וניער קושני התוס' והרא"ש והמרדכי אליב' דכ"ע דמאי שנא הא משערי חצירות ומדינות שאין להם קירוי פלל ואפ"ה חייבין במזוזה דאינו עולה בזה תי' הירושלמי דלעיל דמשני אהא דאינו בית דירה משום דנכנסין בהן לבית דירה או שהבית דירה עומד תוך הקיף השער דהו"ל פאלו דרין בתוכן (כמש"ל לשיטת התוס' והרא"ש והמרדכי בדין בית שער דלא מהני מה שבית פתוח לה) כיון שהפטור הוא משום חסרון הפתח שאינו עשוי פתיקונו אטו מי גרע מבית דירה ממש שהוא מקורה לגמרי רק שפנגד הפתח בכמו שלשה טפחים אינו מקורה שפטור מן המזוזה משום דלא חשוב פתח כ"ש בפאלו אפי' תמצי לומר דחשובין דירה ע"י הדיורין שבתוכן דהו"ל פאלו דרין בהם מ"מ פנגד הפתח אינו מקורה ואינו חשוב פתח שיש לפטרן משום חסרון הפתח פנ"ל ולכן אין מקום ליישב בזה אלא עם מה שיישב הרא"ש דשאני חצירות הואיל ודרפן בכף פנ"ל: אלא שיש להבין עוד כיון שהפטור של בית שאינו מקורה הוא מצד חסרון הפתח דכל שאין הפתח מקורה לאו פתח הוא מה יועיל זה שדרפן בכף דהא שער המדינ' שהוא פתח העשוי פכופה שאין ברחבו ד' טפחים בגובה עשרה פטורה מן המזוזה אפי' במדי' שדרפן בכף ואטו אם יהי דרפן במדינה לדור בבית שאין לפתח מזוזות או משקוף יתחייב במזוזה משום זה יש לומר דלא דמי לשער המדינה שאין ברחבו ד' טפחי' או שאינו גבוה עשרה טפחי' דלאו פתח הוא פלל בשום מקום משא"כ בשער שאינו מקורה דנדאי פתח הוא דהא צורת הבית הוא בקנה מכאן וקנה על גביהן לחוד כדאימא בעירובין דף י"א גבי תצר ומבוי אלא דהכא גבי מזוזה בעינן תואר פתח בית דירה שדרפן להיות מקורה אבל פתחי חצירות ומדינות שדרפן בכל מקום כל שום קירוי והנה הנם חשובין דירה משום הבתים שבתוכן או שמשמש לדירת הבית סגי בתואר פתח דירתן כמו שדרפן להיות בלי קירוי וכצורת הפתח שאמרו בכל מקום דהיינו שתי מזוזות ומשקוף שזהו פתח דירה לגבי דירת חצף דדירת בית לחוד ודירת חצר לחוד הא כדאימתי' והא כדאימתי': או יאמר עפ"י מ"ש ל' עלה דהתוס' והמרדכי לטעמייהו שפפרשי' פתחי שימאי פתחי' שוממין דהיינו שאינו חשוב פתח פלל ולכן הניחו פרש"י בצ"ע דמה יועיל זה שדרפן בכף במה שאינו חשוב פתח פלל אבל רש"י ז"ל מפרש להדני' פתחי שימאי דהיינו פתחי' מקולקלים מלשון זקן אשמאי ובעירובין י"א הוסיף ביאור דהפנונה שפחוסרין תיקון כמו זקן אשמאי חסר מתורה ע"ש וכיון שהפטור הוא מפני שהוא מחוסר תיקון פתח א"כ בפתחי חצירות שדרפן בכף ואין מחוסרין שום תיקון לאו פתחי שימאי הן משא"כ בשער המדי' רחב ד' טפחים או פתח שאינו גבוה עשרה טפחים דמעיקרא לאו פתח הוא בשום מקום פשיטא דלא יועיל אפילו במקום שדרפן בכף פנ"ל ובזה דברי התוס' והמרדכי מיושבי' ודברי הרא"ש מוכרחי' ג"כ מכל צד כמו שנתבאר: ובמה שהוסיף עוד מעל"ת מדעתו שגם שערי חצירות אין חייבי' במזוזה אלא דוקא בחצירות שלפני הבתים שאין דרוך ליכנס לבית דירה אלא דרוך החצר אבל לא בחצירות שאחורי הבתים או בצדן ולפי דרכו יהי' א"כ רוב החצירות שלנו פטורין מן המזוזה ופוק חזי מאי עמא דבר שלכל החצירות שלנו מתקנין מזוזה בפתחן ולא ראינו מי שפקפק ע"ו מעולם וגם בלשון הפוסקים לא ראינו שום משמעות לזה דמה שאמרו בירושלמי אשערי מדינות שבהן נכנס' לבית דירה קושטא דמילתא פן הוא שנכנס' מהן לבית דירה והרצון בזה הוא מה

שְׁבִית דִּירָה פְּתוּחַ לָהֶן וְכֵן הַש"ג שֶׁהָבִי מֵעַל"ת לֹא פָתַח רַק שִׁיְהִי בְּתִים פְּתוּחִי לָהֶן בְּאִיזָה עֲנֵן שִׁיְהִי וְגַבִּי חֲצִירוֹת נָמִי לֹא פָתַח אֲלֵא מִפְּנֵי שֶׁהַבְּתִי פְּתוּחִי לָהֶן וְלֹא קֵאָמַר מִפְּנֵי שֶׁנִּכְנָסִין דְּרָפָן לְבְּתִים וּלְפִי הַבְּנַת מֵעַל"ת הִי הַעֵיָקֵר חֶסֶר מִלְּשׁוֹנוֹ וְכֵן הָרַמְבַּ"ם ו"ל פ"ו דִּין ח' לֹא הִתְנָה גַּבִּי חֲצִירוֹת אֲלֵא שִׁיְהִי בְּתִים פְּתוּחִי לָהֶם לֹא שִׁיְהִי נִכְנָסִי דְּרָפָן לְבְּתִים וְהַעֵיָקֵר שֶׁבְּנָה יְסוּדוֹ מֵדִיוֹק לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם ו"ל שֶׁפָתַח וְאָפִי עֲשֶׂרָה בְּתִים הַפְּתוּחִי זֶה לְזֶה וְכו' הוֹאִיל וְהַפְּנִימִית חֲזִיבָת בְּמִזְוָה פְּלוֹן חֲזִיבִין דְּמִשְׁמַע דְּוִקָא פְּנִימִית שְׂאִין דְּרָפָן לִיכְנָס לָהּ אֲלֵא דְרָפָן פְּלוֹן מִדְּלָא פָתַח הוֹאִיל וְאָחַד מֵהֶן חֲזִיב בְּמִזְוָה הֵנָּה גַם לְפִי דְרָפָן לֹא הִי פְּדֵאִי לְהוֹצִיא דִּין חֲדָשׁ מֵדִיוֹק הַלְּשׁוֹן קֶצֶת כ"ש שְׂאִין פֶּאן דִּיוֹק פְּלָל דְּהָרִי פֶּל עֵיָקֵר דְּנִקְט הָרַמְבַּ"ם ו"ל לְרַבּוּתָא דְעֲשֶׂרָה בְּתִים הוּא זֶה לֹמַר דֹּאֲעַפ"י שֶׁהַבְּתִית הַחֲזִיב בְּמִזְוָה אִינוֹ פְּתוּחַ לְבִית זֶה אֲלֵא בְּרַחוּק מְקוֹם דְּרָפָן שְׂאִרִי בְּתִים הַפְּתוּחִים זו לְזוֹ וּמִשְׁם לְבִית זֶה וְאִמְטוֹ לְהַכִּי נִקְט שֶׁהַפְּנִימִית חֲזִיבָת בְּמִזְוָה לְרַבּוּתָא דְאָפִי רַחוּקָה מִן הַחִיצוֹנָה הַרְבֵּה מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה אִפ"ה גַם הַחִיצוֹנָה חֲזִיבָת בְּמִזְוָה וְא"כ בְּנָה בְּנֵן קְבוּעַ עַל יְסוּד רְעוּעַ זֹאת לֹא זֹאת שֶׁהָרִי פָתַח הָרַמְבַּ"ם שְׁם בְּדִין ז גַם בְּגִינָה שְׂאֵם הִי בֵּית פְּתוּחַ לָהּ חֲזִיבָת וְכָל גִּינָה הִיא אֲחֹרֵי הַבֵּית שְׂאִין דְּרָפָן לִיכְנָס לְבִית דְּרָפָן גִּינָה דְקָשִׁי לָהּ עֵינָא וְכ"ש דְרִיסַת הַרְגָל לְזַרְעֵי שֶׁבְּתוּכָה וְאִפ"ה חֲזִיבָת בְּמִזְוָה וְכ"ש חֲצַר שְׂאֲחֹרֵי הַבֵּית אוֹ בְּצִדוֹ וְהַבֵּית פְּתוּחַ לָהּ שֶׁחֲזִיב בְּמִזְוָה וְכ"ש לְפִי מָה שֶׁנֶּרְאָה לְהַדְּנָי מִלְּשׁוֹן הָרֵא"ש ו"ל שֶׁהַחֲצַר עֲצָמוֹ חָשׁוּב דִּירָה מִשׁוּם שֶׁמִּשְׁמַשׁ לְדִירַת הַבֵּית וְכֵן דַּעַת הַתּוֹסֵף וְהַמְרָדְכִי כְּמוֹ שֶׁהוֹכַחְנוּ לְמַעֲלָה לְדַעַתְם דְּאָפִי בְּאִין בֵּית פְּתוּחַ לוֹ נָמִי חֲזִיב בְּמִזְוָה מֵה"ת שְׂאִין מְקוֹם לְדַבְּרֵי בִּזְהָ וְיִשְׁתַּקַּע הַדְּבָר וְלֹא יֹאמַר: מַעֲתָה נָבֵא לַנ"ד בְּנִדּוֹן בְּתִי הַבִּישׁוּל שְׂקוּרִין קִנְיָ שְׁטוּב שֶׁבְּמִדְּיַנְתְּכֶם פְּשׁוּט הוּא שֶׁחֲזִיב בְּמִזְוָה לַכ"ע פִּינּוֹן שֶׁמִּשְׁמַשׁ לְדִירַת הַבֵּית וְהַפְּלִי גְשָׁמִרִין לְתוּכָה וְעוֹמְדִי וּמְבַשְׁלִין שְׁם כָּל הַיּוֹם אַעַפ"י שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְקוּרָה לְמַעֲלָה בְּמְקוֹם הַמַּעֲלָה עֲשֵׂן הוֹאִיל וְדַרְכָּה בְּכָף מִתְחַזְּלֵת בְּנִינּוֹ לֹא גִרְעָה מִשְׁעָרֵי חֲצִירוֹת כַּמ"ש הָרֵא"ש וְדַבְּרֵי מְוַכְרְחִים ג"כ מְדַבְּרֵי רִש"י וְהָרַמְבַּ"ם וְשֵׁא"פ הַנְּמַשְׁכִּי אַחֲרֵיהֶם.

וְתוֹ שֶׁהָרִי רַבּוּהָ מְקוּרָה מְפֹל צַד זוּלַת אִמָּה עַל אִמָּה לְבַד בְּמְקוֹם שֶׁמַּעֲלָה עֲשֵׂן הוּא מְגוּלָה וְא"כ רַבּוּהָ כְּכוּלָהּ שֶׁהָרִי בִימֵי חֲכָמֵי הַש"ס רַבּ בְּתִים הִי דְרָפָן לְהִיּוֹת לָהֶן אֲרַבּוּהָ בַּגַּב הַבֵּית פִּי הָא דַּתְנָן מִשְׁלִין פִּירוֹת דְּרָפָן אֲרַבּוּהָ וּבַפ"ק דְּפִסְחִים ד' ח' אֲרַבּוּהָ שֶׁבְּחֶדֶר וְהִינּוּ בְּלִי פְּסוּי זְכוּכִית כַּמ"ש הַמ"א בַּא"ח רִפִּי תַל"ג ס"ק ד' וְעוֹד שֶׁהִיא פְּתוּחָה לְחֲצַר וְהָרַמְבַּ"ם פָּתַח שְׁם בְּדִין ח' שֶׁעַר הַפְּתוּחַ מִן הַגְּנָה לְחֲצַר חֲזִיב בְּמִזְוָה ע"ש וְאַעַפ"י שְׂאִין הַגְּנָה מְקוּרָה פִּינּוֹן שֶׁדַּרְכָּה בְּכָף וְתוֹ בִּי"ד סִי רַפ"ו סְעִיף ז' דַּעַת י"א הוּא דְאָפִי שְׁעָרֵי גִינָה שְׂאִין בֵּית פְּתוּחַ לָהֶן חֲזִיב בְּמִזְוָה מְדַרְבְּנָן כַּמ"ש הַט"ז וְהַש"ף שְׁם לְדַעַת הַטּוֹר (אֲלֵא שַׁצ"ע לַע"ד מֵהָא דְאִי בְּמִנְחוֹת ל"ג ב' מַר סָבַר גִּינָה עֵיָקֵר וּפְטוּר וְעוֹד שְׁם כְּוֹלָה אַדְעָתָא דְגִינָה עֵבִיד) ע"ש הָרִי דְאָפִי שְׂאִינוֹ מְקוּרָה חֲזִיבָת הוֹאִיל וְדַרְכָּה בְּכָף וְכֵן בַּנ"ד וְכ"ש הוּא מְפֹל הַלִּין טַעַמֵי דְחֲזִיב בְּמִזְוָה לַכ"ע בְּלִי פִקְפוּק דְבָרֵי יְדִידוֹ הַק' פְּאֹוּב הַטּוֹר: מִשָּׁה זָאָב שֶׁאֵלָה יָד בַּעֲזָה"י לַפ"ק הוֹרָאָדְנָא יצ"ו לְכַבּוּד אֶהוּבֵי יְדִידֵי חֶרֶב הַמְּאֹוֹר הַגְּדוֹל הַחֲרִיף וּבְקִי הַמְּפֹרָסִם כַּקְש"ת מו"ה הַלָּל נ"י רֶאָב"ד וּמו"ץ דַּק"ק הַנ"ל אֲשֶׁר עוֹד בְּקִשָּׁה נִפְשׁוֹ לְעַמּוּד עַל דַּעַתִּי בְּנִדּוֹן מְכִירַת חֶמֶץ וּמְכִירַת בְּכוֹר בַּזֶּה"ז אֲצַל בְּנֵי הַפְּפָרִים דְּלֹא יְדַעִי לְאִקְנוֹיָיְהִי כְּמַצְחָק בְּעֵינֵיהֶם אֶהוּבֵי יְדִידֵי הֵנָּה הַקְּפוּנֵי חַבְלֵי טְרָדִין מְפֹל צַד לֹא יִתְנוּנֵי הַשָּׁב רוּחִי.

אולם ויהי מה מןכרח אני להשיב מפני הכבוד פאשר עם לכבי בקצרה אשר יאמר כי הוא זה בעזה"י: ראשונה הסכימה דעתו בענין מכירת בכור שאינו רק הערמה דלא מהני בשל תורה שראוי לתקן שאחר הקנין והלידה יצוה לעכו"ם לעשות מום בהולד קודם שחיטה דהטלת מום בבכור בזה"ז לדעת ר"ה"פ אין בו אלא איסור דרבנן כדאי' בפ"ק דע"א דף ט"ו ובתוס' והרא"ש פ"ה דבכורות דף ל"ג ואפילו להרמב"ם ז"ל פ"א מה' א"מ שסובר דהטלת מום בקדשים בזה"ז עובר בלא תעשה אלא שאינו לוקה הנה בבכור דחוצה לארץ גם הוא יודה דאין בו איסור תורה דהלא אפי' בזמן הבית אינו ראוי להקרבה כמ"ש הרמב"ם בפ"א מהלכות בכורות א"כ דמי למטיל מום בתמורת בכור ומעשר שפכת הרמב"ם בה' א"מ שם דין ט' דאינו עובר בל"ת הואיל ואינו ראוי להקרבה (כמו שדקדק הלח"מ שם בדין ז גבי מטיל מום בבע"מ) משא"כ בשחוטאי חוץ שהוא בכרת לדעת הרמב"ם ז"ל סוף הלכות מעה"ק דין ט"ו עכ"ד: ב ב הנה מטוני' דמר אמינא דבכור בחוצה לארץ גם לדעת הרמב"ם ז"ל אינו עובר משום שחוטאי חוץ כיון שאינו מתקבל בפנים שהרי אינו ראוי להקרבה מדין תורה כמ"ש הרמב"ם ז"ל פ"א מה' בכורות דין ה' שהרי הוא פחולין ויאכל במומו וכו' וכל שאינו ראוי לבא אל פתח אהל מועד אינו עובר עליו משום שחוטאי חוץ ומר נמי מדמי בכור בחוצה לארץ ובכור בעל מום שאין בו משום שחוטאי חוץ: ג תו פתב מר בטעמו של הרמב"ם שסובר דמטיל מום בקדשים בזמן הזה נמי עובר בל"ת רק שאינו לוקה דהיינו משום שמא יבנה ביהמ"ק בעוד הבהמה חיה ויהא ראוי להקרבה ומ"מ אין בו מלקות דהנה התראת ספק ומפאת זה הוציא דס"ל להרמב"ם ז"ל מטיל מום בבעל מום עובר חייב ודלא כסתימו' הש"ע ביו"ד סי' שי"ג לע"ד זה אינו דא"כ אמאי עובר בל"ת מספק הלא פלגא פניל הרמב"ם ז"ל בסוף הלכו' פלאים ופ"ט מה' ט"מ דכל ספיקא מדאורייתא שרי' ואין בו אלא איסור דרבנן וה"נ ספיקא הנה שמא לא יבנה כל ימי חיי הבהמה ונמצא דלא חזי להקרבה ועוד דהא איכא חזקה קמייטא שוה פמה שלא נבנה דמה"ט שרי פהני בזה"ז בחמרי מפני שמתקנתם קלקלתם כדאי' בפ"ב דמענית דף י"ז.

גם מ"ש דהתראת ספק אין לזקין ליתא דקיימ"ל פ"ב יוחנן דהתראת ספק שמיה התראת כמ"ש הרמב"ם פט"ז מה' סנהדרין: ד אולם יש מקום לה"ר לדעת הרמב"ם ז"ל לכאורה מפ"ה דתמורה דף כ"ד ע"ב דאמר רב יהודה מותר להטיל מום בבכור בזה"ז קודם שיצא לאויר העולם ופריף פשיטא ומשני מהו דתימא נגזר דלמא יצא רוב ראשו וקשדי בי' מומא ופריף ואימא ה"נ דנגזר ומשני אפ"ה הא עדיפא מדאתי בי' לידי תקלה דגיגזה ועבודה ע"כ משמע דאי לאו הך חששא דתקלה פשיטא ליה להש"ס דאיכא למגזר דלמא יצא רוב ראשו וקשדי בי' מומא ואם איתא דמטיל מום בקדשים בזה"ז נמי אינו אסור מן התורה אלא מדרבנן ומשום מראית העין לחוד דנראה כמטיל מום מאין פשיטא ליה דנגזר גזירה לגזירה בקודם שיצא לאויר העולם אטו אח"כ ושאחר שיצא לאויר משום מראית העין דפריף ואימא ה"נ וכו' ואדרבה איכא איכא לאקשוני אדר"י דהא נמי פשיטא דלא גזרינו אלא ודאי פשיטא ליה להש"ס דהטלת מום בקדשים בזמן הזה נמי עובר בל"ת כנ"ל ובעיקר טעמו של הרמב"ם ז"ל יראה עפ"י מה דאיתא בפ"ק י"ג דזבחים דף ק"ז פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש בשוחט קדשים בחוץ בזמן הזה דרבי יוחנן מחייב ור"ל פוטר ופסק הרמב"ם ז"ל בסוף הלכות מעה"ק דין ט"ו פ"ב יוחנן

דמחייב וביאר שם הטעם משום שהוא ראוי ליקרב בפנים דהא מותר להקריב אעפ"י שאין בית שקדושה ראשונה קידשה לעתיד לבא וכו' וכדאיתא בזבחים שם וא"כ ה"ה והוא הטעם נמי גבי מטיל מום בקדשים בזה"ז דעובר בל"ת דהא חזי להקריב אלא דאיפקא קשה אמאי אינו לוקה נמי מה"ט כמו גבי שחוטי חוץ דחייב פרת אפי' בזה"ז ולכאורה נראה עפ"י מ"ש הרא"ש פ"ה דבכורות סי' ד' גבי מטיל מום בבע"מ עובר דאינו חייב משום דלא קרינו תמים יהי' לרצון באותה שעה משמע וה"נ במטיל מום בזה"ז אינו לוקה משום דלא חזי להקריב באותה שעה דאעפ"י שמקריבין אעפ"י שאין בית אפתי מחוסר בגין המזבח כמ"ש התוס' בפ"ו דיומא דף ס"ג והיגיו דקאמר רבא בפ"ק דע"א דף י"ג דבזמן הזה לא חזי להקריב ר"ל נמי משום דמחוסר עדיין בגין המזבח וס"ל להרמב"ם ז"ל דמ"מ עובר בל"ת פדמוכח מסוגל' דתמורה הנ"ל משא"כ גבי שחוטי חוץ דחייב אפי' בשוחט בע"מ עובר פדאיתא ברפ"ו דבכורות דף ל"ז.

או יאמר דנהי דמקריבין אעפ"י שאין בית מ"מ בזמן הזה לא חזי להקריב לפי שאין לנו כהן טהור להקריבו שכולנו טמאי מתים ואין לנו אפר פרה להזאה אלא דגבי שחוטי חוץ לא איכפת לן בזה משום דכתיב ואל פתח אוהל מועד לא הביאו ודרש'י בראוי לבוא אל פתח אוהל מועד וכיון שהקרפן מצד עצמו ראוי לבוא אל פתח אוהל מועד ואין המניעה אלא מצד המקריבים מחייב מה שא"כ גבי מטיל מום דכתיב תמים יהי' לרצון משמע דלא מחייב אלא בשעה שיוכל להיות לרצון להקריבו לה' אפ"טו הכי בזמן הזה דלא יוכל להיות לרצון אינו לוקה ומ"מ עובר בל"ת פינון שאין המניעה מצד הקרפן והמקדש אלא מפאת המקריבין לא דמי לבע"מ שפסולו בגופו וכדמוכח מסוגל' דתמורה הנ"ל: ה אלא שצ"ע בפסוק דפ"ק דע"א דף י"ג דמסיק רבא ה"תם גבי תטיל מום בזה"ז דגרע טפי ממטיל מום בבע"מ משום דבע"מ נהי דלא חזי לגופי' לדמי חזי משא"כ בזמן הזה דלא לדמי חזי ולא לגופי' חזי ומלשון הרמב"ם שם משמע דמטיל מום בבע"מ אינו עובר בל"ת א"כ כ"ש בזמן הזה דאינו עובר בל"ת וכבר עמד הלח"מ ע"ז והניח בקושל' ולכאורה הי' אפשר ליישב דבל"ז קשה לשיטת הרמב"ם ז"ל דשחוטי חוץ בזה"ז חייב קושל' התוס' בהא דפריה הש"ס ונשחטין משחט הא הו"ל שחוטי חוץ ותו בהא דקאמר רבא אבל בזה"ז דלא חזי להקריב וכו' אמאי הא מקריבין אעפ"י שאין בית ובהכרח לומר דסוגל' זו קיימא אליבא דריש לקיש דפטר בזה"ז אשחוטי חוץ וא"כ אליבא דריש לקיש מסיק רבא שפיר דה"ה לענין מטיל מום בזה"ז נמי אינו עובר משום דלא חזי להקריב דהא ריש לקיש לית לי' הא דמקריבין אעפ"י שאין בית אבל הרמב"ם ז"ל דפסק פרבי יוסחן דמקריבין אעפ"י שאין בית אפ"טו הכי ס"ל דעובר בל"ת פינון דחזי להקריב אבל זה אינו דהא בזבחים שם מסיק להא דריש לקיש בפלוגתא דתנאי דפליגי אי קדושה ראשונה קידשה לעתיד לבא או לאו א"כ מי הכריחו לרבא אליבא דריש לקיש לומר דנראה כמטיל מום ולא מטיל מום ממש לוקמה פהאי תנא דס"ל דמקריבין אעפ"י שאין בית ונהו ניחא טפי דנהו מטיל מום גמור ועובר בל"ת וכה"ג הקשו התוס' ביומא דף ס"ג ותדע שפן הוא דהא פריה ה"תם אדרבא וליהוי כמטיל מום בבע"מ וכו' ומאי קושל' הא רבנן דר"מ אית להו דמטיל מום בבע"מ נמי אינו עובר ורבא גופי' בפ"ג דביצה דף כ"ז אית לי' פרבנן דר"מ דמוקמי ריבויא דכל מום אגרמא אלא ודאי דקשיא לי' אדרבא דמי הכריחו לומר דאינו אלא משום דנראה כמטיל מום בלבד הו"ל לאוקמי

כר"ת דס"ל מטיל מום בבע"מ חייב וה"ה בזה"ז דהנה מטיל מום ממש וא"כ כ"ש דקש"ן
אדרבא דהו"ל לאוקמי הברייתא אליבא דהלכתא כמ"ד דמקריבין אעפ"י שאין בית דחוי
להקריב אפי' בזה"ז והו"ל מטיל מום ממש דעובר בל"ת וג"כ אין לומר דהרמב"ם ז"ל
מפרש להך סוגי' בקדשי בד"ה כמו שפי' התוס' שם אליבא דפרש"י שגם בקדשי בד"ה
אסור להטיל מום מדרבנן גזירה אטו קדשי מזבח ועלה הוא דקאמר רבא שגראה כמטיל
מום דזה אינו דגם להאי פירושא בהכרח לפרש הא דאמר רבא השתא דלא חזי להקריב
וכו' קאי אקדשי מזבח כמ"ש התוס' בהד"ה דבקדשי בנדק הבית לא שייך לשון הקריב
כ"ל ותו מדפריד וליהוי כמטיל מום בבע"מ וכו' וא"כ הדרא קוש"ן לדוכתה: ** (הגה"ה
ועפ"י האמור יש אתנו מקום ליישב קוש"ן מהרש"א ז"ל לפי התוספת דשנויא דרבא
קאי דקא אקדשי מזבח לחוד קשי' והא נקט בברייתא חרמי' וסתם חרמי' לבדק הבית
ע"ש ולע"ד יראה דהא דאמרינן סתם חרמי' לבדק הבית היינו לאפוקי דלא הנה לכהנים
אבל לא עדיף מסתם הקדש ותליא בפלוגתא דתנאי דאי' בפ"ד דשקלי' משנה זו בסתם
הקדש שהי' בהן בהמה ראוי' למזבח דר"א סובר סתם הקדש לבדק הבית וימכרו לצרכי
עולות וכ"פ הרמב"ם ז"ל פ"ה מהלכו' ערכין וחרמי' דין ג' ורבי יהושע ורבי פפייס
סוברים דסתם הקדש בדבר הראוי למזבח הוא למזבח והם עצמן יקרבו עולות וא"כ יש
לומר נהי דקיימל"ן כר"א מ"מ מציינו למימר דרבא מוקי להך בריית' כר"י ור"פ דסתם
הקדש בדבר הראוי למזבח הוא למזבח וא"כ ה"ה לסתם חרמי' בדבר הראוי למזבח
דהוא למזבח דלא עדיף מסתם הקדש כנ"ל: **) * ו יראה לע"ד ליישב בזה אשר יאמר
פי' הוא זה דודאי הרמב"ם ז"ל מוכרח לפרש הסוגי' בקדשי בד"ה מפאת קוש"ן התוס'
דמאי פריד ונשחטין משחט הלא שחוטי חוץ הוא בכרת אפי' בזה"ז לדעת הרמב"ם ז"ל
ותו דהא סתם חרמי' קדשי בד"ה הם פקוש"ן מהרש"א ז"ל אלא ודאי דהסוגי' מייירי
בקדשי בד"ה אבל לא כפי' התוס' אליבא דרש"י דמטיל מום בקדשי בד"ה אינו אסור
אלא מדרבנן משום גזירה אטו קדשי מזבח דא"כ מאי פריד נראה הא מום מעלי' הוא
הלא בקדשי בד"ה באמת אין איסור בהטלת מום מד"ת אלא משו' דגראה כמטיל מום
בקדשי מזבח ואתי לאחלופי בקדשי מזבח אלא ס"ל דבקדשי בד"ה נמי מדינא אסור
להטיל מום ועפ"י מ"ש התוס' בפ"ו דזבחי' דף נ"ט ע"ב בהקשותם על פרש"י דהקא
שפי' דאייירי בקדשי בד"ה דמאי משני רבא מפני שגראה כמטיל מום בקדשי הלא
בקדשי בד"ה אין איסור בהטלת מום כ"ל ותו פתבו וליכא למימר דיש איסור מטיל מום
אף בבהמה תמימה של קדשי בנדק הבית כדאמר המתפס תמימים לבד"ה אין יוצאין
מידי מזבח לעולם דהלא אינו אלא מדרבנן משום קנס כדמוכח בפרק המנחו' והנסכי' ד'
ק"א דקאמר משום דלא שכיחי תמימים תקנו שיהא למזבח וכו' עכ"ד שם מבואר
מלשונם בזה שאם נאמר דמתפס תמימים לבד"ה אינו יוצא מידי מזבח מדין תורה הנה
א"ש דאע"ג דאין בו משום שחוטי חוץ כדפריד ונשחטין משחט משום דהשתא מיהת
קדשי בד"ה הם עד שימכרו לצרכי עולות או שלמים מ"מ אסור בהטלת מום מדין תורה
הואיל והם עצמן לא יצאו מידי מזבח ועומדין להקריב מדין תורה קרינן בהו תמימים יהי'
לרצון ונהרי הרמב"ם ז"ל פ"ה מה' ערכין וחרמין דין זו סובר בהד"ה דמתפס ותמימים
לבד"ה אינו יוצאין מידי מזבח מדין תורה כמ"ש המש"ל שם בדין ה' ע"ש וס"ל
להרמב"ם ז"ל דסוגי' דמנחו' שבהיאו התוס' בזבחי' שם לא קאי אליבא דהלכת' אלא

אליבא דשמואל לחוד דלא קיימל"ן כְּוֹתִי' פְּדָא'י בְּהֶרְמְב"ם פ"ו מה' איסורי מַזְבֵּחַ וּא"כ
א"ש הָא דְפְרִיף וְנִשְׁחַטְי' מִשְׁחַט כִּפְרִש"י דְאִיִּירִי בְּקִדְשִׁי בּוֹד"ה דְאִין בְּהֶם מְשׁוּם שְׁחֻטִי
חוּץ וְאִפ"ה מְשַׁנֵּי שְׁפִיר מְשׁוּם דְנִרְאָה כְּמִטִּיל מוּם בְּקִדְשִׁי מְשׁוּם דְאִין יוֹצְאִין מִיַּד מִזְבֵּחַ
וְעוֹמְדִין לְהִקְרֵבָה מִדִּין תּוֹרָה וְהִשְׁתָּא א"ש נְמִי הָא דְמַסִּיק רְבָא וְאָמַר ה"מ בְּזִמְנָן שָׁב
הַמ"ק קִיָּים דְחֻזִי לְהִקְרֵבָה דְקָאִי נְמִי אֶקְדְּשִׁי בּוֹד"ה דְאִין יוֹצְאִין מִיַּד מִזְבֵּחַ וְעוֹמְדִין
לְהִקְרֵבָה וְדַעַת רִש"י ז"ל הוּא ג"כ פְּהֶרְמְב"ם ז"ל דְהָא דְמַתְפִּיס תְּמִימִין לְבַד"ה אִין יוֹצְאִין
מִיַּד מִזְבֵּחַ הוּא מִדִּין תּוֹרָה (וּבְזָה מְסוֹלָק תְּמִיָּהּ הֶרֶב בְּמִש"ל שָׁם עַל הַתּוֹס' דְנִבְחִי' קִי"ג
בְּתָה שְׁהִקְשׁוּ אִפְרָש"י שָׁם יַעו"ש) וְא"כ מִיְנֻשָׁב שְׁפִיר קְוִשְׁי' הִלַּח"מ דְלַעִיל בְּמָה שְׁפִסְק
הֶרְמְב"ם ז"ל בְּמִטִּיל מוּם בְּקִדְשִׁי בּוֹד"ה דְעוֹבֵר בַּל"ת וּמִטִּיל מוּם בְּבַע"מ אִינוּ עוֹבֵר
וּבְסוֹגְי' דְהָא מַסִּיק רְבָא אֶפְסָא דְמִטִּיל מוּם בְּבַע"מ בְּזִמְנָן הַבֵּית חַמִּיר טְפִי מִמִּטִּיל מוּם
בּוֹד"ה דְזָה אִינוּ דְהֶרְמְב"ם לְטַעְמִי' שְׁמִפְרָשׁ סוֹגְי' דְהָא בְּקִדְשִׁי בּוֹד"ה דְהָא סְתָם חֶרְמִי'
לְבַד"ה הִכִּי פִירוּשׁוֹ בַע"מ נְהִי דְלָא חֻזִי לְגוּפִי' לְדָמִי חֻזִי לְאִפּוֹקִי הִכִּי דְלָא לְגוּפִי' חֻזִי דְהָא
קִדְשִׁי בּוֹד"ה אִינוּ וְלָא לְדָמִי חֻזִי לְמִקְרָם לְצָרְכִי עוֹלוֹת כְּדִינָן דְהִלָּא בְּזִמְנָן הִזָּה אִין מִי
שְׁיָבִיא עוֹלָה דְאִין לְנו כְּהֵן טְהוֹר לְעַמּוּד וּלְשַׁרְת בְּקוֹדֶשׁ שְׁפוֹלְנוּ טְמֵאִי מְתִי' וְאִין לְנו אֶפְרָ
פָּרָה לְהִזָּאָה מִשָּׂא"כ בְּקִדְשִׁי מִזְבֵּחַ וְדָאִי עוֹבֵר בַּל"ת כִּינּוּ דְהִקְרַבְנוּ עֲצָמוּ חֻזִי לְהִקְרֵבָה
דְהָא מְקַרִּיבִין אַעפ"י שְׁאִין בֵּית וְאִין הַמְנִיעָה מִצַּד הַקְרַבְנוּ וְהַמְקַדְשׁ כָּלֵל וּכְדָאֶמְרוּ אַמְטוּ
הִכִּי חַמִּיר טְפִי מִמִּטִּיל מוּם בְּבַע"מ שְׁפִסְוִלוּ בְּגוּפּוֹ וְלָא חֻזִי לְהִקְרֵבָה מִצַּד עֲצָמוּ וְכַנ"ל:
** (הִגָּה"ה וְהָרָא' שְׁהִבִּיאוּ הַתּוֹס' מִפ' הַמְנַחוּ' וְהַנְּסָכִים דְהָא דְאִין יוֹצְאִין מִיַּד מִזְבֵּחַ אִינוּ
אֵלָא מְדַרְבְּנָן וְכַנ"ל וְגַם הַמִּש"ל שָׁם הִנִּיחַ זֹאת בְּתִימָה עַל הֶרְמְב"ם ז"ל לַע"ד יֵשׁ לִינֻשָׁב
עַל נִקְלָה דְהַמְעִינָן בְּסוֹגְי' דְהִתָּם יִרְאָה דְהָא טַעְמָא דְאָמַר הִתָּם דְמִש"ה אִין יוֹצְאִין מִיַּד
מִזְבֵּחַ מְשׁוּם דְלָא שְׁכִיחִי לָא קָאִי אֵלָא אֵלִיבָא דְשְׁמוּאֵל דְאָמַר הִתָּם דְמִנְחָחוּ' וְנִסְכֵי' טְהוֹרִין
נְפִדִין מְשׁוּם דְשְׁכִיחִי וְאִמְטוּ הִכִּי ע"כ הָא דְמַתְפִּיס תְּמִימִין לְבַד"ה אִין יוֹצְאִין מִיַּד מִזְבֵּחַ
הוּא מְדַרְבְּנָן מְשׁוּם דְלָא שְׁכִיחִי תְּמִימִים וְס"ל דְהָא קָרָא דְמִיָּתִי הֶרְמְב"ם שָׁם אִינוּ אֵלָא
אַסְמַכְתָּ' אוּ דְלָא דְרִישׁ לִי כָּלֵל אֶבֶל לְמֵאִי דְפִסְק הֶרְמְב"ם ז"ל פ"ו מה' א"מ כְּרַב כְּהִנָּא
וּר"א דְפִלְגִי אַדְשְׁמוּאֵל וְס"ל דְמִנְחָחוּ' טְהוֹרִין נְמִי אִין נְפִדִין אַע"ג דְשְׁכִיחִי ע"כ טַעְמָא
דְמַתְפִּיס תְּמִימִין לְבַד"ה אִין יוֹצְאִין מִיַּד מִזְבֵּחַ הוּא מִדִּין תּוֹרָה דְהָא אִפִּי' בְּמִיָּדִי דְשְׁכִיחִי
נְמִי ס"ל דְאִין נְפִדִין וְהָא קָרָא דְמִיָּתִי לָה הֶרְמְב"ם שָׁם דְרִשָּׁא גְמוּרָה הִיא וְתוּ מְצִאתִי כֵן
בְּס' שְׁעַר הַמִּלְוָה וְלְדַרְכֵינוּ יִתְכֵן עוֹד דְהֶרְמְב"ם הַכְרִיחַ זֹאת אֵלִיבָא דְר"כ וּר"א דְאִין יוֹצְאִין
מִיַּד מִזְבֵּחַ מִדִּין תּוֹרָה מְסוֹגְי' דְהָא כְּמ"ש בְּפָנִים וְשְׁמוּאֵל יִתְרֵץ הַבְּרִייתָא דַּפ"ק דָּף ע"א
כְּשִׁנּוּיָא דְאַבְיִי וְכַנ"ל וְתוּ לָא מִיָּדִי:**) * זַעפ"י הָאִמּוֹר מִיְנֻשָׁב ג"כ מְשַׁנֵּי קְוִשְׁי' שְׁהִקְשָׁה
ב"א הֶרֶב מוֹהַר"א בְּעָר נ"י בְּסוֹגְי' דְהָא הָאִתְד דְפְרִיף מְעִיקְרָא וְרַמִּינְהוּ וְכו' וְהִכִּי נְמִי
לְעַקְרִינְהוּ וְכו' מְשַׁמַּע דְפְשִׁיטָא לִי דְמִתֵּר לְהַטִּיל מוּם בּוֹד"ה וּבְתֵר הִכִּי פְרִיף אֶפְסָא
אַדְרָבָא דְאָמַר נִרְאָה כְּמִטִּיל מוּם הָא מִטִּיל מוּם גְמוֹר הוּא וְכו' וְלִיָּהוּי כְּמִטִּיל מוּם בְּבַע"מ
וְתוּ בְהָא דְמְשַׁנֵּי בַע"מ נְהִי דְלָא חֻזִי לְגוּפִי' לְדָמִי חֻזִי לְהָא לָא לְדָמִי חֻזִי וְלָא לְגוּפִי' חֻזִי
הִלָּא ר"מ דְאוֹסֵר לְהַטִּיל מוּם בְּבַע"מ אִיִּירִי לְהִדְן' בְּכֹחַ שְׁאִחֻזוּ דָם וּבְכֹחַ בַּע"מ נְמִי לָא
חֻזִי לְגוּפִי' וְלָא לְדָמִי דְהָא אִין לוֹ פְדִיוֹן אוּלָם לְשִׁטַּת רִש"י וְהֶרְמְב"ם ז"ל כְּפִי מָה
שְׁבִיִּאֲרָנוּ א"ש דְמְעִיקְרָא הִנָּה ס"ל לְהַמְקַשָּׁה כְּשְׁמוּאֵל בְּמִנְחָחוּ' דָּף ק"א דְהָא דְמַתְפִּיס
תְּמִימִים לְבַד"ה אִינוּ יוֹצְאִין מִיַּד מִזְבֵּחַ הוּא רַק מְדַרְבְּנָן (מְשׁוּם דְלָא שְׁכִיחִי תְּמִימִים) וְא"כ

ליפא איסורא בהטלת מום בקדשי בד"ה פלל פקושני התוס' וכ"ש בזה"ז שאין מקריבין למזבח פלום דלא שנייה ה"ט דלא שכיח' תמימים וכו' ואבני נמי פשמואל ס"ל וכנ"ל אולם רבא דס"ל דאסור משום הטלת מום אלמא ס"ל דהא דמתפיס תמימי' לבד"ה אין יוצאין מידי מזבח הוא מדין תורה וכו' ור"א במנחו' שם דפליגי אדשמואל וכנ"ל קשי' לי' שפיר מאי נראה הא מטיל מום ממש הוא ותו פריה וליהוי כמטיל מום בבע"מ וכו' ר"ל מי דחקו לומר דנראה כמטיל מום בבע"מ לימא דברייתא אתי' כר"מ דמטיל מום בבעל מום אסור ונהו מטיל מום ממש וכנ"ל ובהו מסולק ג"כ הקושני' השני' דשפיר משני' ה"א לא לדמי חזי דקאי אקדשי בד"ה דלא חזי השתא לדמי להפכר לצרכי עולות או לפדותו וכו' וכיון שאי אפשר למכרם לצרכי עולות אינו בכלל קדשי מזבח פלל אלא כשאר קדשי בד"ה ואין בו איסור הטלת מום אלא דנראה כמטיל מום משא"כ בבכור שהוא קדשי מזבח וא"ש פנ"ל: ח אולם לשיטת התוס' דהסוגי' פולה איירי בקדשי מזבח עדיין קשה הנה קושני' דלעיל הראשונה וגם השני' ואין מקום לנישב ולומר דהא דפריה מעיקרא ולעקרינהו משום דס"ד דאיירי בקדשי בד"ה או דפריה מתרמים דסתם תרמים לבד"ה פקושני' מהרש"א ז"ל ורבא מוקי לה בקדשי מזבח וס"ל דהאי דאמר נועל דלת וכו' לא קאי אחרמים כתי' מהרש"א ואמטו הכי פריה לרבא דמוקי לה בקדשי מזבח אמאי קאמר נראה הא מטיל מום ממש הוא ותו דליהוי כמטיל מום בבע"מ ונהו א"ש אלא דא"כ קשה במאי השיגו התוספת אפרש"י מהא דפריה ונשחטין' משחט פיון דלדידהו נמי בהכרח לומר דמעיקרא הנה ס"ד דמקשה דאיירי בקדשי בד"ה וביותר קשה דבפ"ו דזבחי' דף נ"ט וכן בפ"ו דיומא דף ס"ג הוציאו מהו דהכא דפריה ונשחטין' משחט שגם בקדשי מזבח בזה"ז אינו עובר משום שחוטאי חוץ ואם איתא דהמקשה דפריה ונעקרינהו קאי אקדשי בד"ה אין מקום להוכחתי' בזה דלמא הו' קושני' דנשחטין' משחט נמי קאי אבד"ה אלא נדאי ס"ל להתוס' דכולה סוגי' בקדשי מזבח איירי והדר קושני' לדוכתי': ** (הגה"ה ומה שתיירץ ב"א מהרא"ב הנ"ל שם דהכנסה לכיפה עד שתמות מאל' נמי הנה כגרמא דהטלת מום ליתא כדמוכח בלשון הרא"ש סי' י"ג שטרח למצוא טעם לאסור הכנסה לכיפה לבכור בזה"ז דהיינו משו' בזיון קדשי ואם אית' דהכנסה לכיפה הנה גרמא דהטלת מום ובריית' אתי' כר"מ דשרי גרמא תיפוק לי' דאסור לדידן משום גרמא דהטלת מום דאסיר אפילו בזה"ז כדאי' להדני' בפ"ג דביצה דף כ"ז וכ"ש דקשה לדעת הרא"מ במרדכי דמתיר הכנסה לכיפה לבכור בזה"ז והלא גרמא אסור אפי' בזה"ז דאיכא תקלה וכן מוכח עוד בתוס' פ"ד דבכורות דף כ"ח ד"ה עד וכו' דבעו למימר התי' דשרי הכנסה לכיפה משום תקלה ולא קשיא להו אלא מהא דמעשי' בכל יום דלא עבדינו הכי ולא מהא דהנה גרמא דהטלת מום וזולת זה ג"כ אין די עולה פירושו בלשון הש"ס שאמר דליהוי כמטיל מום וכו' אהכנסה לכיפה והוא עצמו כתב דאינו אלא גרמא ואתי' כר"מ דשרי גרמא א"כ מאי מטיל מום דקאמר ותו ודקארי לה מאי קארי דמאי תקלה שנייה בפסולי המוקדשי' שיש להם פדיון: ** ט מ"מ יתכן לחלק וליישב אשר יאמר כי הוא זה דנדאי מעיקרא דפריה ונעקרינהו פריה שפיר אחרמי' דהיינו קדשי בד"ה דכיון דבין קדשי מזבח בין קדשי בד"ה בעי עיקור א"כ הא דקתני בפרייתא בהמה תעקר על פרחי' אתרנייהו דהא תרמי' נמי בעי עקור ולכן הא דמפרש הפרייתא אינהו עיקור נועל דלת וכו' נמי אתרנייהו קאי דאל"כ אמאי שבת מלפרש נמי אינהו עיקור

דְּחַרְמֵי שְׁהֵם קְדָשֵׁי בַד"ה דְּהִינּוּ עֲקִירַת פְּרָסוֹת פִּינּוּ דְּתַרְנוּיָהּוּ בְּעֵי עֵיקוֹר וּבְהֶמָּה
תַּעֲקֹר אֶתְרַנוּיָהּוּ קָאֵי וְכוּ הָא דְּפָרִיף וְנִשְׁנִי גִיסְטְרָא דְּזֵה נְמִי מְקַרֵי עֵיקוֹר דְּמָה לִי שְׁנוּעֵל
דְּלַת וְהָ א מְתָה מְאֵלִי אִו שְׁמִמִּתָּה בְּיָדִים אִידי וְאִידי הוּא דְּרָף פְּלִנְיָ וְאִדְרָבָה מִיְתָה
דְּבִינְדִים הוּא דְּרָף כְּלִי ב וְתַר מְנוּעֵל דְּלַת וְהוּא טְפִי בְּכָלֵל עֵיקוֹר כְּלָל דְּהָא דְּרָבָה בְּכָף וְסוּף בְּהֶמָּה לְשַׁחֲטָה
בְּהָא פְּרָכָא וְנִשְׁחַטְטִי מִשְׁחַט שְׁאִינוּ בְּכָלֵל עֵיקוֹר כְּלָל דְּהָא דְּרָבָה בְּכָף וְסוּף בְּהֶמָּה לְשַׁחֲטָה
קְשִׁיָא לְהוּ לְהַתּוּס' שְׁפִיר פִּינּוּ דְּמִיָּרִי נְמִי בְּקְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ כְּדַמוּכַח מִשְׁנוּיָא דְּרָבָא מֵאֵי פְּרִיף
וְנִשְׁחַטְטִי מִשְׁחַט הָא בְּקְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ אִי אֶפְשֵׁר מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ וּבְקְדָשֵׁי בַד"ה אִימָא ה"נ
דְּלָא בְּעֵי עֵיקוֹר כְּלָל אֶלָּא שׁוֹחֲטָה כְּדְרָבָה וְהָא דְּקַתְנִי בְּהֶמָּה תַּעֲקֹר לָא קָאֵי אֶתְרַמִּין
דְּבַד"ה כְּלָל דְּהֶתֶם אִין דִּינָה בְּעֵיקוֹר כְּלָל אֶלָּא אֶקְדָּשֵׁי מִזְבֵּחַ לְחוּד אֶלָּא וְדָאֵי דְּהָא פְּרָכָא
קָאֵי גַם אֶקְדָּשֵׁי מִזְבֵּחַ דָּאִין בְּהֶם מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ בּוּזָה"ז וְזֵהוּ שְׁדַקְדָּקוּ הַתּוּס' בְּקֻשְׁיָתָם
מִשְׁמַע דְּלָא אִיָּרִי הָכָא אֶלָּא בְּקְדָשֵׁי בַד"ה וְקֻשְׁיָ וְכוּ ר"ל דְּתִי אִיָּרִי נְמִי מְקְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ
לָא הֵוָה פְּרִיף מִיָּדֵי אֶפִי מְחַרְמִין דְּקְדָשֵׁי בַד"ה דָּאִימָא הָא בְּהֶמָּה תַּעֲקֹר אֶקְדָּשֵׁי מִזְבֵּחַ
לְחוּד קָאֵי כַּמ"ש מְהַרְשֵׁ"א ז"ל מִשְׁא"כ בְּאִינְךָ פְּרָכֵי דְּהַש"ס א"ש דְּפָרִיף מְקְדָשֵׁי בַד"ה
וְכַנ"ל וְרָבָא מְשַׁנֵּי דָאֶפ"ה לָא אִיָּרִי אֶלָּא בְּקְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ לְחוּד וְא"ש וְעַמְש"ל בְּיִשׁוּב קֻשְׁיָ
הַשְּׁנִי בַפ"ע בַּעֲזָה"י: אֶמְנָם כְּדִי לְתַרוּצֵי סוּגְיָ נִלְע"ד לְיִישׁוּב שְׁנֵי קֻשְׁיֹת הִלְלוּ חֲדָא מְגוּ
חֲדָא אֶשֶׁר יֵאמֹר כִּי הוּא זֵה דְּצָרִיף לְהַבִּין תַּחֲזִילָה לַכַּמ"ש הַתּוּס' בְּתִי הַשְּׁנֵי דָאִיָּרִי בְּקְדָשֵׁי
בַד"ה וְהָ דָאֶסוּר בְּהֶטְלַת מוּם הוּא רַק מְדַרְבְּנָן גְּזִירָה אֶטוּ קְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ א"כ מֵאֵי פְּרִיף
אִדְרָבָא דָאֶמֶר נִרְאָה כְּמִטִּיל מוּם הָא מְטִיל מוּם מִמֶּשׁ הוּא הֵלָא רָבָא קָאֵי אֶקְדָּשֵׁי בַד"ה
דָּאִין אֶסוּר בְּהֶטְלַת מוּם אֶלָּא מִשּׁוּם גְּזִירָה דְּרַבְנָן אֶטוּ קְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ א"כ שְׁפִיר קָאֶמֶר
נִרְאָה כְּמִטִּיל מוּם בְּקְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ וְגִזְרִי אֶטוּ קְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ וְצ"ל דְּקֻשְׁיָ לִי אֶלְשׁוֹן נִרְאָה
דְּכִינּוּ דָאֶסוּר מְדַרְבְּנָן יְהִי מְאִיזָה טַעַם שְׁיָהֵן לָא הוּ"ל לְמִימֵר נִרְאָה אֶלָּא מִשּׁוּם דְּהוּ"ל
מְטִיל מוּם בְּקְדָשֵׁי דָאֶסוּר מְדַרְבְּנָן אֶבַל לְשׁוֹן נִרְאָה מִשְׁמַע שְׁאִין בּוּ אִסוּר גְּמוּר אֶלָּא
מִשּׁוּם מְרָאִית עֵין וְכ"מ בְּתוּס' בְּמַנְחוּ' דָּף נ"ג ד"ה אֶלָּא וְכוּ דְּחֻשְׁיָ לִי פ"ק דַּע"א נִרְאָה
בְּעֶלְמָאוּכוּ ע"ש וְעַדִּין יֵשׁ לְהַבִּין לְפַר"י דָּאִיָּרִי בְּקְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ וְהָא דְּפָרִיף וְנִשְׁחַטְטִי מִשְׁחַט
מִשּׁוּם דְּבּוּזָה"ז אֶפִי בְּקְדָשֵׁי מִזְבֵּחַ אִין בּוּ מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ א"כ מֵאֵי פְּרִיף נִרְאָה מְטִיל
מוּם מְעֵלְיָ הוּא הָא כְּבָר אֶסִיק אֲדַעְתֵּן דְּבּוּזָה"ז אִין בּוּ מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ פִּינּוּ דְּלָא חֲזִי
לְהַקְרָבָה ה"נ אִין בּוּ מִשּׁוּם מְטִיל מוּם וְכַדְמִסִיק לְכוּ יִרְאָה דְּהָא דְּקָאֶמֶר נִרְאָה מְטִיל מוּם
מִמֶּשׁ הוּא לָאוּ פְּרָכָא הוּא דְּפָרִיף אֶלָּא פִּירוּשָׁא דְּמִקְלָתָא דְּרָבָא הוּא שְׁבָא לְפָרִשׁ לְיִשְׁנָא
דְּרָבָא דָאֶמֶר נִרְאָה מִשּׁוּם דְּבּוּזָה"ז לָא חֲזִי לְהַקְרָבָה וְהִנֵּה אִם נֵאמֵר דְּגַם הַפְּרָכָא דְּבַתְרָה
וְלִיָּהוּ כְּמִטִּיל מוּם בְּבַע"מ הוּא ג"כ דְּרָף פִּירוּשׁ שְׁבָא לּוֹמֵר דָּאֶפִי לְמ"ד מְטִיל מוּם בְּבַע"מ
אֶסוּר אֶפ"ה מוּדָה בּוּזָה"ז דָּאִין בּוּ אִסוּר רַק שְׁנִרְאָה כְּמִטִּיל מוּם הִי מְיֻשְׁב הַקֻּשְׁיָ
הִרְאִשׁוּנָה בְּפִשְׁיטוּת דְּבִאָמַת כְּבָר אֶסִיק הַמְקֻשָּׁה אֲדַעְתֵּן מְכָל זֵה דְּבּוּזָה"ז לְכ"ע אִין אִסוּר
בְּהֶטְלַת מוּם וְאֶמְטוּ הֵכִי קֻשִׁי לִי דְּנַעֲקִרִינָהוּ וְנִשְׁנִי גִיסְטְרָא דַס"ד דָּאִין בּוּ אִסוּר כְּלָל
וְשְׁנֵי לִי רָבָא דַמ"מ נִרְאָה כְּמִטִּיל מוּם וְהִזְדַּר מְפָרֵשׁ מ"ט לָא הֵוָה מְטִיל מוּם מִמֶּשׁ: יֵא
אֶמְנָם בַּל"ו קֻשָּׁה בְּהָא דְּפָרִיף וְנִשְׁחַטְטִי מִשְׁחַט נְהִי דְּבּוּזָה"ז אִין בּוּ מִשּׁוּם שְׁחוּטֵי חוּץ מְדִין
תּוֹרָה מ"מ אִסוּר דְּרַבְנָן מִיְהוּ אִיכָא אֶפִי בּוּזָה"ז וּבְהַכְרַח לּוֹמֵר דָּאֶפ"ה קֻשִׁי לִי שְׁפִיר
דְּלָא נִיחּוּשׁ לְאִסוּר דְּרַבְנָן בְּזֵה מִשּׁוּם חֻשְׁשָׁא דְּתַקְלָה דְּהָא הַשְׁתָּא דְּנַעֲלַ דְּלַת בְּפִנְיָ עַד
שְׁתַּמוּת אִיכָא תְּרַתֵי בִּזְיוֹן קְדָשֵׁי כַּמ"ש הָרָא"ש שְׁם וְגַם צַעַר ב"ח מִשְׁא"כ בְּשַׁחֲטָה

ליפא בזיון ולא צער ב"ח כמש"ה טובי' היו חללי חרב מחללי רעב אלא איסור דרבנן דשחוטי חוץ לבד וסמי תרתי מקמי' קדא א"כ מאי משני רבא אהא דפריה נמי ונשוי' גיסטרא משום דנראה כמטיל תום וכו' מה בקדוהא עכ"פ אין בזה אלא איסור דרבנן לחוד וגבי נעילת דלת איפא תרתי צער ב"ח ובזיון קדשי' ונהי דס"ל לרבא דצער ב"ח דרבנן או דמוקי להו ברייתא כמ"ד צער ב"ח דרבנן (פדאי' בשבת דף קמ"ה) מ"מ סמי תרתי מקמי' קדא ובהכרח לומר דס"ל לרבא דאיסור הטלת מום בקדשי' חמיר לן טפי משום חוקרא דקדשי' שמים דמתמירינו בהו טובא פדאשכחן שעשו כמה מעלות בקודש אמטו הכי עדיף טפי מאיסור צב"ח פנ"ל ועפ"י הצעות האלה יתיישב הסוגי' שפיר אשיר יאמר כי הוא זה: ** (הגה"ה וצ"ע על הרא"ש שטרח למצוא טעם לאסור הכנסה לכיפה לבכו' בזה"ז משום בזיון קדשי' תיפוק לי' משום צער ב"ח פדאי' במקדכי בשם הרא"מ ואולי ס"ל להרא"ש פדעת הש"ג דבמקום צורך מצנה אין לחוש לצער ב"ח דלא כמשמעו' להתוס' בשמעתי' לעיל ע"א ד"ה אמר אביי: **) יב דהנה יש לדקדק לכאורה בקהא דפריה מעיקרא ורמינהו זכו' וה"נ ליהוי עיקור בנשיבת פרוסות קדא מאי אולמין דעיקור פרוסות מהכנסה לכיפה אימא באמת דדא ודא אחת היא ונקט קדא וה"ה לאידך שנית אפי"ת דבדוקא קתני הכא הכנסת כיפה ונתם עיקור פרוסות נמי א"ש לפמ"ש לעיל ע"א ד"ה מנשר גבי נישא ונותן בשוק של ע"א דלכך אמר נתם דמנשר פרוסותיהו מן הארפובה ולמטה כדי שיוכל ליהנות מהו דסגי בהו קנסא דעיקור משא"כ בפן הארפובה ולמעלה דטרפה אינה חי' א"כ מאי קושלי' דהלא פאן אסור בהנאה אמטו הכי מכניסה לכיפה כדי שתמות משא"כ נתם גבי נושא ונותן בשוק של ע"א דיכול להנות מהם אמטו הכי אמרו דסגי בעיקור פרוסות ונראה דקשלי' לי' להמקשה אמאי התירו לשם צער ב"ח טפי הו"ל למימר נתם דלשוי' גיסטר' או ימיתם בשאר מיתה דליפא צער ב"ח כדמוכח להדני' בפ"ק דחולין דף ז' בעובדא דרבי פנתס ב"י דבמיתה ליפא צער ב"ח וכי משום הפסד ממון יתירו צער ב"ח דאיפא למ"ד שהוא דאורייתא ונהי קיימל"ן (בא"ח סי' ש"ה סעי' י"ט) ובהכרח לומר דעיקור עדיף משום דאיפא פרוסות טובא בזה ושפיר דמי למיעבד הכי כדי לרדותו ולבזותו בפרהסי' ואמטו הכי נמי קשי' לי' שפיר גבי מקדיש בזה"ז שאמרו בהמה תעקר משום קנס כמ"ש התוס' טפי עדיף לעקור פרוסות כדי לרדותו ולבזותו דהא מה"ט שרינו נתם צער ב"ח כדמיייתי מקרא דאת סוסייה' תעקר ועלה משני שפיר דמידי הוא טעמא נתם כדי לרדותו ולבזותו בפרהסי' אבל הכא גבי קדשי' אדרבה יש לחוש לבזיון קדשי' מש"ה עדיף טפי שלא לבזותו בפרהסי' אמטו הכי מכניסן לכיפה בצנעה ואהא פריה א"כ למה יכניסם לכיפה דאיפא תרתי קדא דאכתי איפא קצת בזיון קדשי' כמ"ש הרא"ש ותו איפא צער ב"ח נשחטין' משחט או לישוי' גיסטרא דליפא בזיון ולא צער ב"ח דטובי' היו חללי חרב מחללי רעב אלא איסור דרבנן דשחוטי חוץ או דהטלת מום בזה"ז וכנ"ל ובזה מניושב שפיר הקושלי' דלעיל אהא דפריה מעיקרא ולעקרינהו ולא חייש להטלת מום דכבר אסיק המקשה אדעתה' דהטלת מום בזה"ז אין בו אלא איסור דרבנן כמו בשחוטי חוץ ואמטו הכי קשי' לי' שפיר דלעקרינהו דהא חזינו גבי נושא ונותן בשוק של ע"א שיהתירו איסור צער ב"ח בשביל קנסא זו דלרדותו בפרהסי' כ"ש שיש להתיר איסור דרבנן דהטלת מום בשביל לרדותו בפרהסי' דעדיף טפי מהכנסה לכיפה שהוא בצנעה ועלה משני דאדרבה הכא משום בזיון קדשי' עדיף טפי

שלא לבזותן בפרהסי' ופריה עלה א"כ לשחטי' משחט או לשונ' גיסטרא דהשתא עדיף טפי דליכא בזיון קדשי' ולא צער ב"ח אלא איסור דרבנן דשחטי חוץ או דהטלת מום בזה"ז עלה משני רבא דלא היא דאיכא למיחש משום דנראה כמטיל חום בקדשי' דחמיר לן טפי מאיסור צער ב"ח דבקדשי' החמירו טובא אפילו בזה"ז משום חומרא דקדשי' כדאשכחן שעשו כמה מעלות בקודש וזה מוכרח בדעת רבא וכנ"ל וס"ל להך ברייתא דצער ב"ח דרבנן כמ"ש המרדכי וכבר כתבנו דהא דאמר נראה מטיל מום ממש הוא רק פירושא דמילתא דרבא וכנ"ל: יג ובה מנושב ג"כ הקושני השני בהא דפריה ולקיהוי כמטיל מום.

בבע"מ דאסור דלאו אליבא דר"מ פריה דא"כ למה אמר דאסור הו"ל למימר דעובר דהא לר"מ מטיל מום בבע"מ עובר בל"ת דכל מום לא יהי בו ותו דבפ"ג דביצה דף כ"ו מוכח דרבא לא ס"ל כר"ת אלא פרבנן דמוקמי לקרא דכל מום לא יהי בו אגרמא ע"ש ואמטו הכי קאמר רבא דאפי' לרבנן נמי עדיף טפי בהכניסה לפיפה מהטלת מום בזה"ז אלא לרבנן נמי פריה אלישנא דרבא דאמר נראה דמשמע שאין בו אלא משום מראית העין לחוד כמ"ש התוס' במנחות שם הלא איסור גמור הוא מדרבנן כמ"ש התוס' בבכורות דף ל"ג דאפילו לרבנן נמי אסור להטיל מום בבע"מ מדרבנן והו"ל למימר משום דהו"ל מטיל מום בבע"מ כדפרש"י ז"ל ועלה משני שפיר דלא דמי ממש למטיל מום בבע"מ דבע"מ חזי לדמי ובה"ז אפי' לדמי לא חזי מש"ה קאמר נראה וכל זה לרבנן דקיימל"ן פנותיהו אבל לר"ת דס"ל תטיל מום בבע"מ אסור מן התורה מקרא דכל תנן וכו' וקרא דתורם יהי לרצון מוקי לה במילי אחרים אין ה"נ דלא מחלק בהכי ואמטו הכי ס"ל דאסור מה"ת להטיל מום אפי' בבכור בע"מ דאין לו פדיון ולא חזי אפי' לדמי וא"ש ורבא לא בעי לאוקמי הברייתא כר"מ אלא פרבנן דהלכתא פנותיהו ואשמועי' דהך ברייתא אתי נמי פהלקתא פנ"ל יד איברא דהתוס' בבכורות שם כתבו להדיא דאפילו לר"מ דמחייב טטיל מום בבע"מ מודה בקדשי' בזה"ז דגרע טפי משום דלא לדמי חזי והדרא קושני' לדוכתי' דמ"ש מבכור שאחזו דם דהו"ל כבכור בע"מ דלא חזי לגופי' ולא לדמי ואפ"ה אסור ר"מ להטיל בו מום מדין תורה והיראה ראה ליישב בזה עפ"י מ"ש התוס' פ"ג דתמורה ריש דף כ"א אהא דאיבעי לן במטיל מום בתמורת בכור ומעשר מהו מי אמרינן פינון דלא קריבן לא מחייב וכו' דהבעי' קאי אפי' לר"מ דמחייב במטיל מום בבע"מ דהתם חזי להקרבה קודם המום אבל הני מעולם לא חזי להקרבה ומסיק התם דלא מחייב ע"ש וכדבריהם מוכח בפ"ס דבכורות שם דבעי למימר דר"מ מוקי לקרא דתמים יהי לרצון אבעל מום מעיקרו ופריה פשיטא דיקלא בעלמא הוא משמע דאי לא הוה פדיקלא בעלמא הנה א"ש דמודה בי ר"מ ועל פרחי' מטעם דמעולם לא חזי להקרבה וא"כ מה"ט נמי גיחא דמודה ר"מ בקדשי' בזה"ז דמעולם לא חזי להקרבה ולא דמי לבכור בע"מ דחזי להקרבה קודם המום והי' לו שעת הכושר למזבח והש"ס דקאמר דלא לדמי חזי וכו' קאי אשאר קדשי' ויתכן דהכי פירושו דבע"מ נהי דלא חזי לגופי' חזי לדמי לאפוקי הכי דלא לדמי חזי ואמטו הכי לא דמי לשאר קדשי' בע"מ ולא לגופי' חזי מעולם ומה"ט לא דמי לבכור בע"מ ובה מדרוייק נמי מה שהוצרך עוד לומר ולא לגופי' חזי הא עיקר החלוקה הוא משום דלא חזי לדמי וכבר אמר זה מקודם ובהא דלא לגופי' חזי לכאורה אין נ"מ דהא בע"מ נמי לא חזי לגופי' אבל לפי ה"ל א"ש דר"ל דלא לגופי'

חזי מעולם ואמטו הכי לא דמי נמי לבכור בע"מ דמחייב ר"מ בהטלת מום אע"ג דאין לו פדיון ולא חזי לדמי משום דהנה חזי לגופי' קודם המום ומ"ש התוס' בבכורות שם ד"ה בע"מ מעיקרו פשיטא וכו' תימא לימא דלבכור איצטריף שיש בו קדושת הגוף (ולאו דיקלא הוא) ואין לו פדיון דמודה ר"מ שם קיימי התוס' להדני' אבכור בע"מ מעיקרו קודם שיצא לאויר העולם כמו שציינו דברייה' להדני' אבכור בע"מ מעיקרו דלא חזי להקרבה מעולם דומני' דבע"מ מעיקרו ודאי ממש לקדשי' בזה"ז בכור שנולד בו מום אחר לידה אע"ג דלא חי לדמי מחייב לר"מ פינו דהנה חזי להקרבה קודם המום: טו ובהכי ניחא מה שיקשה לכאורה על דברי התוס' דתמורה הנ"ל דלמה הנצרכו לומר דאפשר דמודה ר"מ גבי תמורת בכור ומעשר משום דמעולם לא הנה חזי להקרבה עדיפא הו"ל למימר דשאני תמורת בכור ומעשר דלא לגופייהו חזי להקרבה ולא לדמי דאין להם פדיון כדמחלק הש"ס בהדני' בשמעתין גבי קדשי' בזה"ז דמודה ר"מ משום דלא חזי אפי' לדמי ולפי הנ"ל ניחא דהנצרכו לזה משום בכור בע"מ דמחייב ר"מ בהטלת מום אע"ג דאין לו פדיון ולא חזי לדמי וע"כ משום הך חלוקה דהנה חזי להקרבה קודם המום וכנ"ל: טז איברא דבר מן דין צ"ע בפסוגי' דבכורות שם גופי' דמסיק התם דר"מ מוקי לקרא דתמים יהי' לרצון למעוטי פסולי המוקדשין שנפדו דמותר להטיל בהם מום אעפ"י שעדיין אסורין בגיזה ועבודה הואיל וכבר יצאו לחולין לשחוט ולאכלל במדינה ולא חזו לגופי' ולא לדמי ואע"ג דהנה חזי להקרבה קודם המום והלא בכור בע"מ נמי א"צ פדיון ומותר לשחוט ולאכלל במדינה ואפי' לעכו"ם שרי להאכילו רק שאסור בגיזה ועבודה כפסולי המוקדשין ואמאי פליג ר"מ בבכור שאחזו דם דהנה בבכור בע"מ ואוסר להטיל בו מום מדין תורה ומה בינו לפסולי המוקדשין שנפדו דלא חזי נמי אפילו לדמי והא תינח להך שנויא דהתוס' שם דף ל"ד ע"א ד"ה אי לימא וכו' שפתבו דבכור שאחזו דם אינו אלא כבעל מום עובר ואסור לשחוט עליו במדינה מדין תורה וכן הוא מסקנת הרא"ש להלכה וסתם הש"ע פנותי' בסי' שי"ג סעי' ה' דהשתא ודאי לא דמי לפסולי המוקדשין שנפדו שיצאו מקדושתן לגמרי ומותר לשחטם ולאכלם במדינה משא"כ בבכור שאחזו דם דלא הנה אלא מום עובר ואסור לשחוט במדינה מד"ת ואמטו הכי אוסר ר"מ להטיל בו מום מן התורה (מה"ט נמי לא דמי לקדשי' בזה"ז דאין בהם משום שחוטי חוץ לפר"י) אולם לשנויא קמא דהתוס' שם דס"ל דבכור שאחזו דם חשיב מום קבוע דמותר לשחוט עליו במדינה מדין תורה ואין בו איסור שחוטי חוץ אלא משום גזירה דרבנן דאתי לאחלופי בתם דהשתא מדין תורה דמי ממש לפסולי המוקדשין שנפדו דמודה ר"מ דשרי להטיל בהם מום ואמאי פליג ר"מ אדרבנן גבי בכור שאחזו דם הא לתרנוייהו אין בו איסור הטלת מום מדין תורה אלא מדרבנן והכי מסיק הש"ש דבקרתי פליגי ואולי יש לחלק ולומר דבכור בע"מ שאני הואיל דחזי להקרבה קודם שנעשה בו מום ולא נעשה בו מעשה משא"כ בפסולי המוקדשין שנפדו אע"ג דהנה חזי להקרבה קודם המום מ"מ אחר שנפדו ויצאו לחולין וכבר נכנסו אחריו תחתייהו לקדושה הו"ל עכשיו פפנים חדשות וכאלו לא חזו להקרבה מעולם כנ"ל ס"ד אפתי לא מטינא לשחיטת קדשים וצ"ע ולכן יראה דיפה הכריע הרא"ש ז"ל כאידך שנויא דהתוס' דאחזות הדם לא חשיב אלא כמום עובר והוציא מפאן דמדין תורה מותר להטיל תום קבוע בבכור שנפל בו מום עובר ואין בו אלא איסור דרבנן דמה"ט שרינו בבכור שאחזו דם דהנה מום עובר להקיצו ולהטיל

בו מום קבוע משום הפסד קדשי וכן פסק הש"ע בסי' שי"ג סעי' ה' בפשיטות: יז אלא שיש להבין פיון דמטיל מום בבע"מ עובר אין בו איסור תורה מטעם שפכת הרא"ש דלא קרינו בי' תמים יהי לרצון באותה שעה אמאי פסק הרמב"ם ז"ל במטיל מום בזה"ז דעובר בל"ת נהי דמקריבין אעפ"י שאין בית הלא אפתי מחוסר מעשה דבגן המזבח ולא קרינו בי' תמים יהי לרצון באותה שעה כמו שטענו התוס' בפ"ו דיומא דף ס"ג ואולי יש לחלק בין מום עובר שפסולו בגופו מצד הקרבן עצמו שאינו ראוי להקרבה באותה שעה ועוד שאין בידו להעביר המום משא"כ בחסרון בגן המזבח שהוא בידו ומה"ט מחייב הרמב"ם אשחוטיו חוץ בזה"ז וכנ"ל.

ואולם דעת התוס' הוא להפך דאע"ג דאסור לשחוט בחוץ מן התורה על מום עובר כדאי' בפ"ו דבכורות דף ל"ז משום דהמום ממילא עובר אבל שוחט קדשי בחוץ בזה"ז אינו אסור מה"ת משום דמחוסר מעשה בגן המזבח כמ"ש התוס' ביומא שם וא"כ ק"ו למטיל מום בקדשי בזה"ז דאין בו איסור תורה דהא אפי' מטיל מום בבע"מ עובר אינו אסור מה"ת אע"ג דהמום ממילא עובר משום דלא קרינו בי' תמים יהי לרצון באותה שעה ק"ו בזה"ז דמחוסר מעשה בגן המזבח דאינו עובר בהטלת מום מה"ת ואת' במכ"ש משחוטיו חוץ: ועפ"י ז' ש מקום ליישב מה שגמגם הט"ז בססי' שי"ג על מה שהשמיט הש"ע לדעת הרא"ש וטור שפסקו כרבנו דר"ש גבי בכור שאחזו דם דאעפ"י שמתר להקיצו אפילו במקום שעושה בו מום מ"מ אסור לשחוט על מום זה שנעשה בו ופי' התוס' שם הטעם משום גזירה אטו היכי דלא מיייתי בלי עשיית המום דחשיב פתם וכו' יש לומר דעד כאן לא גזרו רבנו בזה אלא בזמן הבית אבל בזמן הזה דאפילו מטיל מום פתם אין בו איסור תורה ליכא למגזר אטו היכי דלא מיייתי בעשיית המום פיון דהא גופי' אין בו אלא איסור דרבנו ואפי' להרא"ש ז"ל דנסיב טעמא משום דמטיל מום בבע"מ נמי אסור מדרבנו ולא התירו אלא להקיצו משום פסידא אבל לא לשחוט עליו אעפ"י שעשה המום בהיתר ע"ש נמי יש לומר דבזה"ז פיון דאפי' מטיל מום בבכור פתם נמי אין בו אלא איסור דרבנו לא גזרו גבי מטיל מום בבע"מ דהנה תרי דרבנו וגם שעשה המום בהיתר וא"ש: יח אולם שצ"ע בלשון הרא"ש פ"ה דבכורות שם דף ל"ה סי' ו' שפכת הרמב"ם ז"ל (פן הגיהו ב"ח וט"ז סי' שי"ג) פסק כלישנא בתרא ולא ידענא טעמא מאי דבשל תורה הוא ואפשר דהיינו טעמא דאע"ג דאיסור הטלת מום הנה מדאורייתא מה שאינו נאכל באותו מום הנה מדרבנו עכ"ל ונראה הרא"ש עצמו שם סי' ד' פסלן דהטלת מום בזמן הזה נמי אינו אסור אלא מדרבנו וכמו כן יש לדקדק בלשון הש"ע סי' שי"ג סעי' ה' שפכת דבר תורה בכור שנפל בו מום עובר מותר להטיל בו מום קבוע וכו' הלא אפי' בבכור פתם אין בו איסור תורה בזמן הזה ומזה יראה לכאורה שפך שאסור מדין תורה בזמן הבית גם בזמן הזה יש להחמיר בו כשנפל תורה וא"כ ה"ה בגדון זה דבכור שאחזו דם ויש לדחות דאולי הרא"ש לא כתב הא דבשל תורה וכו' אלא פלפי הרמב"ם ז"ל לשיטתו שפסק דמטיל מום בזה"ז עובר בל"ת וכנ"ל והש"ע בסעי' ה' נמי אתי לאשמעינן דהיכי שנפל בו מום עובר אפי' להרמב"ם אין בו איסור הטלת מום מדין תורה כנ"ל מ"מ יותר נראה שדעת הרא"ש וטור להחמיר בזה"ז כמו בזמן הבית וכנ"ל: יט ונשוב אל הראשונות שפכת מר דבכור בחוצה לארץ גם הרמב"ם יודה דאינו אסור בהטלת מום אלא מדרבנו פיון דאפילו בזמן הבית לא חזי להקרבה כמ"ש הרמב"ם פ"א

מה' בבכורות א"כ דמי למטיל מום בתמורת בכור ומעשר שפכת הרמב"ם ז"ל בה' א"מ דאינו לוקה משום דלא חזי להקרבה ופשיט ליה למר דלשון אינו לוקה שפכת הרמב"ם ז"ל שם ר"ל דאין בו איסור תורה פלל כמו גבי מטיל מום בבע"מ שפכת הרמב"ם ז"ל דאינו לוקה ונדקדק הלח"מ שם בפ"א מה' א"מ דין ח' דר"ל דאינו עובר בל"ת וה"ה בזה לע"ד אין הכרע משם דאטו פולהו בחדא מחיתה מחתינהו דאין בו איסור פלל מה"ת דלמא הא פדאיתני' והא פדאיתני' ותו דגבי מטיל מום בבע"מ גופני' אין הכרע מלשון הרמב"ם ז"ל אלא דאינו עובר בל"ת מ"מ אפשר דאיסור תורה מיהא איכא והנה ב"א הרב מוהרא"ב שי' פתב דהרמב"ם ז"ל גבי מטיל מום בבע"מ דעובר בל"ת (ומה שלא ביאר בהקד' דעובר בל"ת אפשר דסמך אמ"ש לפני זה בדין ז גבי מטיל מום בקדשי דעובר בל"ת ואתני' במכ"ש כמ"ש הלח"מ שם) דפסק כר"מ דדריש כל מום לרבות מטיל מום בבע"מ אלא דר"מ לטעמי' בפ"ג דפסחי' דף מ"ג דדריש כל אפילו לענין מלקות גבי חמץ גוקשה וה"ה בזה אכל אין קיימל"ן דלא דרשי' כל לענין מלקות אלא לענין איסור לחוד כמ"ש התוס' בפסחים שם ריש דף מ"ד אליבא דרבי יוחנן דדריש כל לרבות חצי שעור לאסור לחוד יעוי"ש ותו דכתב הה"מ פ"ב מה' מאכלו' האסורו' בשם הרמב"ם ז"ל שפסוק שכל שפא מן הרבוי אין להביאם בענין המצות והמלקות עכ"ד ולכאורה דבריו תמוהי' דהלא הרמב"ם גופני' פסק פרבנו דר"מ דמוקמי לדרשא דכל אגרמא וא"כ ליכא קרא לאסור הטלת מום בבע"מ פלל וזהו עיקר קושני' הלח"מ פמבואר בלשונו שם וע"ז לא אתי' פלום: ב אולם יתכן לקיים דבריו בזה דאולי הרמב"ם ז"ל לטעמי' אזיל שפסוק דדינא דגרמי חייב מדין תורה דדינא הוא ולא קנסא גם אינו מחלק בין גרמי לגרמא אלא ס"ל בכולהו מחייב מדין תורה כמ"ש הסמ"ע ברס"י שפ"ו וכן הש"ך שם לדעתו וא"כ יתכן דר"מ נמי אית לי' גרמא דהטלת מום מיהו רבי מאיר לטעמי' דדאין דינא דגרמי לענין הפסד ממון הדיוט וה"ה למטיל לגרמא דהטלת מום דמחייב משום הפסד קדשי גבוה דמה לי ממון הדיוט או ממון גבוה אמטו הכי לא צריף קרא לר"מ לרבות גרמא דתיפוק לי' דמחייב מדינא דגרמי דהנה פעושה מעשה אליב' אמטו הכי מוקמי לקרא דכל מום אמטיל מום בבע"מ ותדע שכן הוא לפמ"ש התוס' פאן ובפסחי' דף מ"ג דלא דרשי' כל אלא למאי דמסתבר לרבות וא"כ לכאורה אפכא מבעי' לן דלר"מ דדאין דינא דגרמי מסתבר טפי למדרש כל אגרמא או אגרמי (דהלא דעת התוס' בכמה דוכתי' ג"כ דדינא דגרמי הוא דין תורה בפ"ק דב"ק דף ה' ע"א ושם דף ע"א ובכתובות דף ל"ד) אלא נדאי משום דלר"מ לא צריף קרא אגרמי פינן דהוא דינא דאורייתא גבי ממון דמפסיד בגרמא הנה פמזיק בידיים ה"ה בגרמא דהטלת מום לגבוה דמה לי ממון הדיוט או ממון גבוה ואמטו הכי מוקי לקרא אמטיל מום בבע"מ ורבנו לטעמי' יהו דס"ל גרמא בנזקין פטור אהכי אצטריף קרא דכל מום לאסור גרמא וכיון דקיימל"ן כר"מ בהא דדאין דינא דגרמי אמטו הכי פסק הרמב"ם ז"ל כר"מ בהא דמטיל מום בבע"מ אסור מדין תורה אלא דאינו לוקה מטעמא דאמרן דכיון דאתי מריבויא דכל אין לוקין ואוסר נמי גרמא מדין תורה משום דינא דגרמא דהנה פמזיק בידיים מדין תורה פנ"ל ועפי"ז יתיישב ג"כ קושני' הלח"מ דלעיל מפ"ק דע"א דמסיק התם דמטיל מום בבע"מ חמיר טפי ממטיל מום בקדשי' בזה"ז דאין בו אלא איסור דרבנו משום דנראה פמטיל מום דכבר פתבנו לעיל דסוגי' דהתם קאי אליבא דרבנו דר"מ דמעטי מטיל מום בבע"מ

מקרא דתמי' יהי לרצון רק דאמור מדרבנן ובדרבנן שפיר יש לחלק חלוקה זו אבל לר"מ דמטיל מום בבע"מ אסור מדין תורה אע"ג דלא חזי להקרבא מריבויא דכל בישל תורה אין לחלק בין חזי לדמי או לאו כנ"ל.

מ"מ העיקר כמש"ל בדעת הרמב"ם שפירוש הסוגיא דפ"ק דע"א בקדשי בד"ה אבל בקדשי מזבח ס"ל דשפיר חזי להקרבא דמקריבין אעפ"י שאין בית וכנ"ל משא"כ בכור בחוזה לארץ ותמורת בכור ומעשר דאפי' בזמן הבית לא חזו להקרבא וגם לא דמי למטיל מום בבע"מ דבע"מ חזי לדמי ונהנה אפילו לדמי לא חזו דאין להם פדיון כמו שמשלק הש"ס פ"ק דע"א או כמו שמתלקין התוס' פ"ג דתמורה דף כ"א דבע"מ חזו להקרבא קודם המום משא"כ הנה לכו יראה דבהנה אינו עובר בל"ת אבל מ"מ יתכן שיש בו איסור תורה וצ"ע: כא ונשוב עתה לעיקר שאילתינו בנדון מכירת בכור שפני הפפרי' נוהגין בהן קלות במכירתו פעין הערמה בעלמא וכמצחק בעיניהם שעל פן נוטה דעתו הרמה שראוי לתקן שאחר המכירה והלידה יצוה להקונה לעשות בו מום לא כן עמדי כי לא יתכן לעשות תקנה בדבר איסור רק לברוח מאיסור התמור אל איסור הקל דנפיק מיני' חורפה שישמכו על עשיית המום ולא יחושו על המכירה שתהי' פדת של תורה או שלא יחושו על המכירה כלל אחר שיראו שמזיקי' אותם לעשות בו מום מפלל שאין ממש במכירה ולא יעשוה כלל רק ישמכו על עשיית המום שיטעו לומר דמתר לצוות להקונה לעשות בו מום בבכור בזה"ז.

ולפי דרכו הי' יותר טוב לתקן שאחר המכירה והלידה וכניסו לכיפה דנה עדיף טפי מהטלת מום פדאי' להדי' בש"ס פ"ק דע"א ונהרי הרא"מ במדרכי מתיר להכניסו לכיפה בזה"ז אפילו בלי שום מכירה ואפילו להרא"ש דאוסר משום בזיון קדשי' נראה באחר המכירה אפי"ת שלפי האמת אינה מכירה מ"מ ליכא תו בזיון קדשי' אבל היותר נכון לתקן שלא ימפור העובר לגמרי רק אבר אחד ממנו שנעשה בו בע"מ בחסרונו או לכל היותר טריפה כדעביד רב מרי בפ"ק דבכורות דף ג' ואחר שחיטה יתן לא"י האבר שהוא שהקנה לו וכמו שהאריכו התוס' ונהרא"ש שם דשפיר דמי למיעבד פן בבכור בזה"ז וכן נוהגין פה קהלתנו יצ"ו דבזה ליכא חשש הערמה במכירה ומתנה שהרי סופה להתקיים אולם משום דבני הפפרי' לאפקועי בדיני מכירה והקנאה לא"י פדת של תורה ראוי לתקן שיעשו המכירה והקנאה באבר אחד מהעובר כנ"ל עפ"י ב"ד כמו שנוהגין עתה במכירת חמץ וכ"ש בבכור שיש בו איסור תורה ובזה נדאי אין בו שום חשש הערמה כנ"ל: שיהי' לחלק א"ח א אולם מה שגמגם מר עוד על מכירת חמץ דנהה פעין הערמה ואין הקונה מכונן לקנות ובתוספתא הביאה הרא"ש פ' כל שעה סימן ד' ושא"פ איתא ישראל וא"י שהיו בספינה וחסין בי' ישראל הרי הוא מוכר לא"י וכו' וחוזר ולוקח ממנו אחר הפסח ורשאי ישראל שיאמר לא"י עד שאתה לוקח ממנה קח במאתי' שפא אצטרף ואקח ממך אחר הפסח ע"כ ולא חששו להערמה שאולי אין הקונה מכונן לקנות והשיא מר דברי התוספתא לדעת אחרת ולחלק יצא בין דבר הנמסר ליד הא"י ממש לשאר קנינים ונה אינו כמו שיתבאר להלן בהגה"ה: אולם יש לומר דהתוספתא איירי בסתם א"י שאינו מכיר אב"ל אם מכירו ויודע בו שישמרנו לו עד לאחר הפסח ולא יגע בו כלל כמו שנוהגין עתה יש לחוש שפיר אולי בכה"ג אין הקונה מכונן לקנותו וגם הישראל אינו מכונן להקנותו יפה הואיל ויודע שעתיד לחזור לידו וכבר עמד בתה"ד סי' ק"כ בזה

והבי' ראי' מפ"ב דג'טין דכ"א דמסיק ה'תם דאפי' אשה ידעה לא קני' גם בדבר שיודעת
שישוב המקבל להחזיר לה בעינו ולא אמרי' אלא לשאלה בעלמא ולכן העלה דשפיר
דמי ליתן ה'תמין במתנה גמורה או שימכרם מכירה גמורה בדבר מועט וכן סתם הש"ע
ופסק פ'ן בס"י תמ"ח וע"ו גמגם מר דנהי דישאל המוכר ידע לאקנויי מ"מ הא בעינו
נמי דעת קונה ואולי הא"י אין דעתו לקנות הואיל ויודע שעתידי להחזירו בעינו לאחה"פ
כדאי'תא ה'תם ב'דף כ"ג לענין פתיבת הגט דנכרי אדעת' דנפשי' קא עביד וה"נ פ'ן ואין
פ'אן דעת קונה עכ"ד: ב ולכאורה אין דבריו מוכרחי' פ'לל דכיון דמסקינו ה'תם דאפילו
אשה ידעה לא קנויי בכה"ג מהי תיתי לומר דהא"י לא ידע לקנות מאין הרגלים לזה ואי
משום דאמרינו אדעת' דנפשי' קא עביד זהו במילי דאחרניי פ'גון פתיבת הגט שאין
הדבר נוגע לעצמו פ'לל אבל במילי דידי' שהוא עצמו עושה המקח והוא הקונה למה לא
יכוין לקנות כמו שאמרי' לו ומתנים עמו: ג איברא דלכאורה מלשון התה"ד גופי' שכתב
שי'תן להא"י במתנה או שימכרנו לו בדבר מועט יש רמז דנחית לחששא זו ועם פ'ל זה
לא חש לה משום דמשם בארה דלא אכפת לן פ'לל בדעת הקונה דהא מעיקרא דחי רבא
ואמר דלמא זקן שאני ידע לא קנויי הא אינש אחרניא לא ידע לאקנויי וא"כ קשה נמי
הלא הלוי' הקונים שאינם זקנים לא ידעו לקנות הנזיר הואיל וצריכין להחזירו ליד הזקן
הנותן וכבר עמד הרשב"א ז"ל בחדושי' שם והעלה דלא אכפת לן בדעת הקונה פ'ל שיש
דעת אחרת מקנה לו קני אפי' בלא מתפנין ע"ש וכ"כ הנמוקי פ"ג דב"ב דף מ"א בשם
הראב"ד בעובדא דרב ע'ן שם דכל שדעת אחרת מקנה אותו קני הקונה אפי' בלא ידע
פ'לל מהקני' אולם הטור בח"מ סי' ריש פתב בשם הראב"ד להפ' דהיכי דלא נתפנין
הקונה לקנות במשיכה זו אלא למדידה בעלמ' לח קני ואע"ג דה'תם נמי דעת אחרת מקנה
לו אלא שיש לומר דשאני ה'תם שגם המוכר לא נתפנין להקנותו במדידה זו אלא במשיכה
שאחר' ופשוט הוא ותו מצאתי בספר נתיבות המשפט שכתב קדמוני בהאי קוש'י'
ופירוקא אלא שכתב עוד שם לחלק בין מתנה למכירה דגבי מכירה שלא מדעת לא שייך
טעמא דדעת אחרת מקנה דאולי חוב הוא להקונה שלא יוכל לחזור במקחו מיד והדין
עמו דהכי משמע להד' בש"ס בעירובין פ' חלון דף פ"א ופ"ה דחולין דף פ"ג דגבי
מכירה אפילו כ'ר נתן הלוקח מעות המקח והמוכר זיכה לו במקחו ע"י אחר לא קנה
משום דחוב הוא לו שלא יוכל לחזור בו ועי'ן בח"מ סי' קצ"ה ס"ג בהגה"ה ועפ"י ז' דברי
הרב בתה"ד פ'ראי מוצק שלכן דקדק וכתב שי'תן להעכו"ם במתנה או שימכרנו לו בדבר
מועט דייקא דמכירה בזול הוא כמו מתנה ומציאה פ'דאי' להד' בס"י רס"ח ס"ג בהגה"ה
יעד פ'אן לא פליגי ה'תם אלא משום דמחוסר נתינת ממון ולא דמי למציאה אבל לכ"ע
מיהת דמי למציאה לענין זה דזכות הוא לו וכ"כ הש"ך בשם הראב"ן בס"י ר"ס ס"ד
סקט"ו וה"נ משמע בעירובין ובחולין שם דבארבעה פ'רקי' בשנה שהכל צריכין לבשר
אפילו במכירה זכין לו שלא בפניו והכי נמי מהני דעת אחרת מקנה אותו (וע' פ"ב
דבכורו' דף י"ח ע"ב תוס' ד"ה אקנויי): ד אולם ראיתי בס' קצה"ח סי' רל"ה שיצא לדון
בדבר החדש דדעת אחרת מקנה לא מהני אלא מטעם זכי' ואע"ג דבעלמא לא מצי הנותן
לזכות למקבל אם לא שיזכה לו ע"י אחר מ"מ היכי דהתקבל זוכה בעצמו אלא שאין לו
דעת לקנות מהני שפיר דעת המקנה מטעם זכי' והוציא פ'ן מדברי הרשב"א בחדושי'ו
לקדושין ר"פ האיש מקדש ע"ש וא"כ בעכו"ם דאין לו זכי' אפי' מדרבנן לא מהני דעת

אחרת מקנה וכ"כ עוד בסי' ער"ה אולם מדברי התוס' פ"ו דגיטין דף ס"ד ע"ב ד"ה שאני מוכח להדי' דהא דדעת אחרת מקנה לו אינו מטעם זכי' כ"ל שהקשו שם היכי אמרי' דקטן זוכה לאחרי' מדאורייתא הכי שדעת אחרת מקנה הא זכי' מטעם שליחות הוא ואין שליחות לקטן מקרא דאתם גם אתם ותימצו וז"ל דאין למעט קטן משליחות מקרא דתרומה אלא במילתא דלית' כגון תרומה דלית' בתרומה דנפשי' אבל בזכי' כמו שזוכה לעצמו זוכה נמי לאחרי' עכ"ל מבואר מלשונם דמה שקטן זוכה לעצמו בדעת אחרת מקנה לו אינו מטעם זכי' דאל"כ מה זה שתימצו דכמו שזוכה לעצמו זוכה לאחרי' היא גופה תקשי האיד' ינפה לעצמו בדעת אחרת מקנה הלא זהו מטעם זכי' וזכי' הוא מטעם שליחות וקטן אין לו שליחות מה"ת אלא ודאי ס"ל דמה שזוכה לעצמו בדעת אחרת מקנה אינו מטעם זכי' אמטו הכי כתבו שפיר דכמו שזוכה לעצמו זוכה נמי לאחרי' ולא דמי לתרומה דלית' בתרומה דנפשי' ושוב ראיתי בקצה"ח שם שכתב שלפי דעת הרשב"א דדעת אחרת מקנה הוא גופ' מטעם זכי' מיושב קוש' התוס' פ"ו דגיטין דף ס"ה ע"א ד"ה צרור שהקשו מהא דתנן בפ' מי שמת דף קנ"ו זכין לקטן הואיל ואינו יכול לזכות בעצמו ואין זכין לגדול משו' דיכול לזכות בעצמו והלא אמרי' דקטן נמי זוכה לעצמו מה"ת כשדעת אחרת מקנה וכו' ולפי דעת הרשב"א דדעת אחרת מקנה הוא גופ' מטעם זכי' אין מקום לקוש' התוס' דאי לאו דזכין לקטן לא הי' קטן זוכה לעצמו כ"ל אפילו בדעת אחרת מקנה דהא דעת אחרת מקנה הוא נמי מטעם זכי' עכ"ד ואני מצאתי להרשב"א גופ' בחדושי' לגיטין שם שהקשו קוש' התוס' ה"ל אהא דזכין לקטן ותימצו כתי' התוס' דאיירי בקטן שלא הגיע למדת צרור וזרקו א"כ מוכח מדברי הרשב"א עצמו לשם דמברא לגיטין וחרז בו והסכי' לדעת התוס' דדעת אחרת מקנה אינו מטעם זכי' ומה שנסתייע הרב בקצה"ח שם עוד מלשון הרמב"ם ז"ל פכ"ט מהל' מכירה דין י"א שכתב דקטן שקנה קרקע ונתן דמים והתזיק בקרקע תעמוד בידו אעפ"י שאין ממכרו בקרקע פלוג' שהקטן כמו שאינו בפנינו הוא וזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין וכו' יש לדחות דר"ל דלכך מהני דעת אחרת מקנה אפ' שלא בפני' הואיל וזכות הוא להקטן שאין המוכר יכול לחזור בו והוא יכול לחזור בו כמ"ש הה"מ אמטו הכי מהני אפ' שלא בפני' כמו שמצינו שזכוי לאדם שלא בפניו: ** (הגה"ה ודברי' מר נפלאו בעיני וא"כ יראה לכאורה מדקדוק לשון הרב ז"ל שם שכתב שיתן לא"י במתנה או ימכרו לו בדבר מועט דס"ל ג"כ שאין הנכרי מכנין לקנות אלא מיהו בכה"ג דזכו' הוא להקונה מהני דעת אחרת מקנה לו אעפ"י שלא נתכנין לקנות משא"כ במכירה שנה בשנה דלא שייך בזה דעת אחרת מקנה דהא אפ"ש דחוב הוא לו שלא יוכל לחזור בו לא הנה מכירה כיון שאין פאן דעת קונה שאין העכו"ם מכנין לקנותו אלא לשמרו עד אחר הפסח כדי להחזירו בעינו: **) ועפי"ז דברי הרב בתה"ד דלעיל קיימין שהמציא לומר דלא מהני דעת אחרת מקנה למי שאינו מכנין לקנות אלא בדבר הנמסר מיד ליד כגון קנין משיכה או מסירה, אבל לא קנין סודר או שאר קנינים כמו שמצינו גבי קטן דלא מהני בי' קנין סודר ושאר קנינים אלא משיכה שמש"ה או המש"ה הואיל ואין לו דעת לקנות ע"כ ואהכי קתני בתוספתא שהבי' הרא"ש פ' פל' שעה סק' ד' ישאל ונכרי שהיו בספינה וכו' ** (הרי הוא מוכר לא"י ונקא בכה"ג שהחמץ עמהם למסור לא"י אבל אם הי' החמץ בביתו לא יוכל להקנות לו בק"ס ושא"ר קניני' הואיל ואין מכנין לקנות עכ"ד והוא תמוה

דְּהֵלֵא הַקְטָנָה נִמְי אֵין לָהּ דַּעַת לִקְנוֹ' וְאִפִּי"ה מְהֵנָּה אֶצְלָהּ ק"ס וְחֶצֶר כְּדַאִתָּא לְהֶדְנָה בְּסִי רל"ה וְהָא דְלָא מְהֵנָּה בְּקִטְוֹן לֹא מִן הַשֵּׁם הוּא זֶה אֲלֵא מִטְעַם שְׁכַתְּבַּהּ הַסֵּמ"ע שְׁמֵ שְׁלֵא תִקְנוֹ לִקְטוֹן קִנְיָן סוּדָר כְּלָל כְּמוֹ שְׁלֵא תִקְנוֹ לֹו חֶצֶר מִשָּׂא"כ גַּבֵּי קְטָנָה וּבְהֶדְנָה מְבֹאָר בְּרַמְבַּ"ם שְׁמֵ וּבִשְׁו"ע סִי רל"ה סְעִיף ז' דְּאֶפִּילוֹ בְּקִרְקַע מוֹעִיל קִנְיָן חֲזָקָה לִקְטוֹן מִדִּין תּוֹרָה הִיכִי שְׂדַעַת אַחֲרַת מְקַנָּה לֹו וְכַמ"ש הַנִּמּוּק"י פ"ג דב"ב דף מ"א בְּשֵׁם הָרֵאָב"ד לְהֶדְנָה בְּעוֹבְדָא דְרַב עֲנָן שְׁמֵ יַעוּיִש"ה:**) הַ וּבְהִיּוֹת פֶּן אִפְתִּי לֹא מְצָאנוּ יְדִינוּ וְרַגְלִינוּ בְּמַכִּירַת חֲמִץ בְּמַקַּח הַשְּׁוֹה לְכוּ יִרְאֶה דְהֶרַב בַּת"ד שְׁמֵ אִינְרִי בְּקִנְיָן כְּלִי שְׁטֵר וְעֵדִים אֲמָטוּ הִכִּי בְּעִנְיָן שְׂיִמְכְרָנוּ לֹו בְּדָבָר מוֹעֵט פִּנ"ל אֲבָל בְּשִׁקְנוֹהָ בְּשְׁטֵר וְהַעֲד עֵדִים אוֹ שְׁחוּתָם בְּחַתִּימַת יָדוֹ אִידֵי, שְׁקֵנָה הַחֲמִץ לְעִנְיָן מְמוֹן הוֹדְעָתָּ בַּע"ד כְּמֵאָה עֵדִים דְּמִי וּמְחַוִּיב לְעַמּוּד בְּמַקְחוֹ וְלֹא יוּכַל לְחַזֵּר בּוֹ וְלֹא כָּל כְּמִינֵי לֹו מֵר דְּלֹא נִתְפָּוֶן לִקְנוֹת א"כ לֹו יֵהָא שְׁלִפִי הָאָמַת לֹא נִתְפָּוֶן לִקְנוֹת שְׁפִיר מְהֵנָּה דַּעַת אַחֲרַת מְקַנָּה לֹו שְׂיִקְנָה אֶפִּילוֹ כְּלִי מִתְפָּוֶן דְּהָא הַשְּׁתָּא נִדְאִי זְכוּת הוּא לֹו שְׂיִקְנָה וְלֹא יוּכַל גַּם הַמּוֹכֵר לְחַזֵּר בּוֹ אַחַר שִׁבְל"ז אֵין בְּיָדוֹ לְחַזֵּר בּוֹ מִמַּקְחוֹ כִּינּוֹן שְׁכָר הוֹדָה בְּשְׁטֵר אוֹ בְּעֵדִי שְׁקֵנָה לְגַמְרִי זוּלַת זֶה נִרְאֶה דְּשׁ לָנוּ לְסַמְדָּה עַל הוֹדְעָתוֹ בְּשְׁטֵר וְעֵדִים שְׁכָנוֹן לִקְנוֹת אִפִּי לְעִנְיָן אִיסוּרָא דְהוֹדְעָתָּ בַּע"ד כְּמֵאָה עֵדִי דְּמִי וְעַד כָּאֵן לֹא כְּתַב הַט"ז בִּי"ד סִי קס"ט ס"ק י"ד דְּלֹא מְהֵנָּה אוֹדִיתָּא לְאַפְקוּעֵי אִיסוּרָא אֲלֵא בְּדָבָר שְׁהוּא שְׁקָר מְפֹרָסָם כְּדַאִי הָתָּם אֲבָל בְּמִידֵי דְסַפִּיקָא וְלֹא יָדִיעַ מְהֵי תִיַתִּי לֹא נִסְמוּדָּה עַל הוֹדְעָתוֹ בְּפֶרֶט גַּבֵּי בְּדִיקַת חֲמִץ דְּרַבְּנָן וּכְבָר כְּתַבְנוּ דְּלֵמָּא דְּמַסִּיק הַש"ס בְּגִיטִין שְׁמֵ דְאַפִּי אֲשֶׁה יָדְעָה לְאַקְנוּיִי יִתְכַּן דַּה"ה לְעַפּו"ם וְכ"ש כְּשִׂאוֹמְרֵי לֹו בְּהֶדְנָה שְׂיִתְפָּוֶן לִקְנוֹת שְׂיֵהָא שְׁלֹו וְלֹא שְׂיִיף לֹו מֵר בְּזֶה נְכָרִי אֲדַעְתִּי דְּנַפְשִׁי קַעֲבִיד דְּלֹא מְצִינוּ זֶה אֲלֵא בְּמִילֵי אוֹחְרֵי כְּגוֹן כְּתִיבַת הַגֵּט שְׂאִינוּ נוֹגַע לְעַצְמוֹ מִשָּׂא"כ בְּמִילֵי דִידְנָה שְׁהוּא עַצְמוֹ הַקּוֹנָה וְכוּתְבַּ וְחוּתָּם עַל עַצְמוֹ שְׁקֵנָה גַּם הוּא מִתְפָּוֶן לִקְנוֹתוֹ כְּמוֹ שְׁהִתְנוּ עִמּוֹ וְעַכ"פ יוֹעִיל בְּזֶה הוֹדְעָתָּ בַּע"ד פִּנ"ל: וְנִרְאִיתִי לְמוֹהֲרֵי"ט בַּח"א סִי ק"נ שְׁהַקְשָׁה אֵהָא דֹאִי בִּיבְמוֹת דָּף נ"ג הָעוֹדֵר בְּנִכְסֵי הַגֵּר וְקַסְבוֹר שְׁהֵם שְׁלֹו לֹא קִנָּה דְמֵאִי שְׁנָא הָא מִתְחַצְרֵוּ שְׁל אָדָם שְׁקוֹנָה לֹו שְׁלֹא מְדַעְתּוֹ וְתִי דְעוֹדֵר בְּנִכְסֵי הַגֵּר שְׂאֵנִי כִּינּוֹן דְּמִדִּין חֲזָקָה הוּא וְלֹא מִתּוֹרַת זְכִי דִידְנָה הוּא (ר"ל כִּינּוֹן דְּלֹא קִנִּי מִמִּילָא עַד שְׂיַעֲשֶׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה אֲמָטוּ הִכִּי בְּדָלָא מְכוּוֹן אֵין הַמַּעֲשֶׂה כְּלוּם מִשָּׂא"כ בְּחֶצְרוֹ אוֹ יָדוֹ דְּנִכְסֵי בִי מִמִּילָא) וְשׁוּב הַקְשָׁה לֹו מְהָא דֹאִי בְּפֶרֶק הַפָּרָה דָּף מ"ט הַמְחַזִּיק בְּשְׁטֵרוֹתָיו שְׁל גֵּר דְּאֶפִּילוֹ שְׁטָרָא לֹא קִנִּי לְצוּר עַפ"י צְלוּחִיתוֹ מִשׁוּם דְּדַעְתִּי אֲאַרְעָא וְלֹא אֲשְׁטָרָא וְאַמָּאִי לֹא קִנִּי שְׁטָרָא אֶפִּילוֹ כְּלִי מִתְפָּוֶן דְּהָא נִקְט לִי בְּיָדִי וְלִיִּקְנִי מִמִּילָא כְּמוֹ חֲצִירוֹ שְׁל אָדָם שְׁקוֹנָה לֹו שְׁלֹא מְדַעְתּוֹ וְלֹא תִי כְּלוּם ע"ז וְאַשְׁתְּמִיטְתִּי לְהֶרַב ז"ל דְּכָרִי הַתּוֹס' פ"ג דב"ב רִישׁ דָּף נ"ד שְׂדַדְדָּקוֹ שְׁמֵ מְהַסְוֵג' וּמְהָא דְהַחֲזִיק בְּשְׂדָה אַחַת לִקְנוֹת חֲבֵרְתָּהּ אִף אוֹתָהּ לֹא קִנָּה וּמְהָא דִּיבְמוֹת בְּעוֹדֵר בְּנִכְסֵי הַגֵּר וְכו' דְּלֹא קִנִּי בְּלֵא מִתְפָּוֶן וְתוֹ הִבִּיאוּ לְהָא דְפֶרֶק הַפָּרָה בְּמַחֲזִיק בְּשְׁטֵרוֹתָיו שְׁל גֵּר דְּלֹא קִנִּי אִפִּי שְׁטָרָא וְהַקְשׁוּ עַלָּהּ קוֹשְׁיִי מְהֵרִי"ט הַנְּ"ל דֹּאע"ג דֹּאֵין דַּעְתּוֹ אֲשְׁטָרָא אֲמָאִי אֵין יָדוֹ קוֹנָה לֹו שְׁלֹא מְדַעְתּוֹ כְּמוֹ חֲצִירוֹ וְתִי דְהָא דְחֶצֶר קוֹנָה לֹו שְׁלֹא מְדַעְתּוֹ הֵינּוּ שְׂאִינוּ יוֹדַע אִם הוּא בְּחֶצְרֵוֹ וְאִם הִי יוֹדַע הִי רוֹצָה לִקְנוֹת אֲבָל אִם יוֹדַע וְאֵין מִתְפָּוֶן לִקְנוֹת לֹא קִנִּי עַכ"ל וְלִכְאוּרָה עֲדִינּוֹן קִשָּׁה מְהָא דְעוֹדֵר בְּנִכְסֵי הַגֵּר שִׁג"כ לֹא יָדַע כְּלָל אִם הוּא נִכְסֵי הַגֵּר שְׁהֵרִי הִי שְׁבוּר שְׁהוּא שְׁלֹו וְאִם הִי יוֹדַע שְׁהוּא נִכְסֵי הַגֵּר הִי רוֹצָה לִקְנוֹת וּבְהַכְרַח לֹו מֵר כְּתִי מְהֵרִי"ט הַנְּ"ל דְּשִׂאֵנִי הָתָּם שְׁהוּא מִדִּין חֲזָקָה וְלֹא מִתּוֹרַת זְכִי דְּמִמִּילָא וְאַמָּטוּ הִכִּי

מעיקרא לא קשי' להו אהא דעודר בנכסי הגר מחצירו שקונה שלא מדעתו דשאני עודר
שהוא מתורת חזקה ולא קשי' להו רק אהא דפרק הפרה דליקני ליי' ידו ממילא וכנ"ל
נדברי התוס' הללו אשתמיט ג"כ להש"ך סי' ער"ה סעי' י"א שהרי לא הביאם שם פלל
ע"ש): ז ועפ"י ז יש מקום לחלק ולומר דעד פאן לא כתב הנמוק"י בשם הראב"ד בפ'
חזקת הפתי' דף מ"א בעובדא דרב ענו דמהני דעת אחרת תקנה אפי' לא נתפנין הקונה
לקנות אלא דוקא התם דרב ענו לא ידע פלל שהי' של אחר אלא הי' סבור שהוא שלו
דאע"ג דמדין חזקה לא קני ליי' בלא מתפנין מהני שפיר דעת אחרת מקנה כיון שאם הי'
יודע הי' רוצה לקנות משא"כ כנ"ל דהעפ"י"ם יודע ואינו מכנין לקנות גרע טפי כמ"ש
התוס' הנ"ל אפ"ר דלא מהני אפילו בדעת אחרת מקנה ובפ"ב דגיטין שם מבואר מלשון
הרשב"א שם שהלוי' לא ידעו שהזקן מקנה להם דזה לשון הרשב"א שם קשי' ליי'
אשמעתין אפי' כי מקנה להו זקן ומלנה מאי הנה הא לוי' לא ידעו פדעת רבא דאמר
דלמא זקן שאני וכינון שפן האי' קונין ואינהו לא ידעו דזקן מקני להו ומאי שנא מעודר
בנכסי הגר וכו' ויש לומר דהכא שאני דאיכא דעת אחרת מקנה להו וכו' עכ"ל הרי
דאיירי נמי כשהלוי' לא ידעו פלל שהזקן מקני להו ואמטו הכי הוא דכתב דמהני דעת
אחרת מקנה משא"כ כנ"ל דידע הנכרי ולא מכנין לקנות דגרע טפי אולי לא מהני בכה"ג
דעת אחרת מקנה: ** (הגה"ה ועפ"י חלקה זו הי' מיושב ג"כ מה שהקשינו למעלה
אדברי הראב"ד שהבי' הנמוק"י הנ"ל מדברי הראב"ד שהבי' הטור בח"מ סימן ריש שכ'
להפ"ה דאפי' מדד לוקח לא קני במשיכה משום דלא נתפנין אלא למדידה ואע"ג דהתם
נמי דעת אחרת מקנה דמצינו למימר דשאני התם דידע במקחו ולא איכנין לקנות גרע
טפי פנ"ל: **) ח איברא דלכאורה קשה טובא בלשון הרשב"א הנ"ל שכתב דאינהו לא
ידעו דזקן מקני להו ומ"ש מעודר בנכסי הגר וכו' מאי קוש' דהכי שאני דכי מטי נזירא
ליד הלוי' קני להו ידן ממילא אפי' בלי מתפנין דלא גרע ידו מחצירו של אדם דקני להו
שלא מדעתו אפי' במציאה דליכא דעת אחרת מקנה והכי נמי הא לא ידעו פלל שהזקן
מקני להו ואילו ידעו הי' רוצין לקנות אמטו הכי אפי' שלא מדעתו משא"כ בעודר בנכסי
הגר דבעי קנין חזקה לא מהני עשייתו בלי מתפנין כמ"ש מהרי"ט הנ"ל וכדמוכח נמי
מדברי התוס' דלעיל וכנ"ל אולם יש להבין עוד בלשון הרשב"א שכתב בפשיטות דאינהו
לא ידעו דזקן מקנה להו דמנין לו זאת אימא דמודע להו זקן דאקני להו ויראה פשוט
דכוונת הרשב"א בזה הוא דאע"ג דמודע להו זקן דאקני להו מ"מ כיון דאינהו לא ידעו
לאקנויי בכה"ג שעתיד להחזיר בעינו ודאי סברי שגם הזקן לא גמר ואקני להו בתורת
מתנה ממש אלא בדרך שאלה הואיל ועתיד הנזיר הזה לחזור לידו בעינו כדפרש"י ז"ל
פענון שאמרו מה דבלבד על חב"ד ומ"מ אין זה מעלה ארוכה לקוש' הראשונה דנהי
דמודע להו זקן דמקני להו ועם פל זה לא מכונין לקנות מ"מ היינו משום דלא ידעו דזקן
גמר להקנות להו בתורת מתנה רק בתורת שאלה לחוד ואלי הוי יודעו דאקני להו בתורת
מתנה גם הם הוי מכונין לקנות וא"כ דמי לחצירו דקני שלא מדעתו ותו דאפתי הי' לו
להרשב"א ז"ל לפרש בזה דאיירי שהזקן לא הנה מודע להו פלל דאקני להו ואמטו הכי
כשהגיע הנזיר לידן קני להו שלא מדעתו כמו חצירו והנראה לע"ד ליישב אשר יאמר כי
הוא זה דהתוס' פ' חזקת הנז'ל שהוקשה להו אהד' דפ' הפרה שם דאמאי לא קני הנזיר
בידו שלא מדעתו כמו חצירו אולי לטעמייהו בפרק אלו נערוות דף ל"א ד"ה אי בעי גחין

דס"ל דמה שתופס פולו בידו קני ממילא בלי שום הגבחה אמטו הכי דמי נדאי לחצירו דקני נמי ממילא אפי' בלי מתפונן אבל מדברי התוס' בב"ק פ' המנחת דף כ"ט מבואר דאפי' מה שתופס פולו בידו צריף הגבחה אלא דסגי בהגבחה טפח פדאי בעירובין פ' חלון דף ע"ט וצריף להגביה טפח וכ"ה דעת הרשב"א שהבי' בש"מ פ' אלו נערות שם וכ"כ עוד הרשב"א להקד' בחדושי לקדושין דף כ"ה דבעי הגבחה טפח וכ"מ מסתימות הש"ע בח"מ סי' קצ"ח סעי' ב' וכיון דלא קני ממילא כמו חצירו עד שיעשה בו מעשה בקנין הגבחה דמי ממש לעודר בנכסי הגר דלא קני שלא במתפונן פיון דלא קני ממילא אלא ע"י עשיית מעשה כשעשה שלא בכוננה לאו פלום הוא ולא דמי לחצר דקני לי' ממילא בלי עשיית שום מעשה אמטו הכי קשי' לי' להרשב"א שפיר עלה מהא דעודר בנכסי הגר והוצרף לשנויי מטעם דעת אחרת מקנה פנ"ל ט ומ"מ פוננת הרשב"א ז"ל שפתב בפשיטות דאינהו לא ידעי דזקן מקני להו הוא כמש"ל דר"ל נדאי דאע"ג דמודע להו זקן דאקנה להו מ"מ אינהו לא ידעי דגמר ואקני להון במתנה גמורה אלא סברי דלא אקני להו אלא בדרך שאלה הואיל ועתיד לחזור לידו בעינו דהא אינהו לא ידעי לאקנויי בכה"ג כדפרש"י וכנ"ל ומשמע נמי מלשון הרשב"א בזה דאולי הוה ידעי דהזקן גמר ואקני להון במתנה ממש גם הם היו מתפוננין פנגדו לקנות אלא דמסתמא לא ידעי דגמר ואקני להון וכיון שפן נ"ד דמי להתם ממש שאם הא"י סובר שאין הישראל מקנה לו לגמרי אלא דרף שאלה הנה בכה"ג נדאי אע"ג דלא מפונן לקנות מהני לי' דעת אחרת מקנה כמו התם ואם תמצי לומר דאפשר שהא"י ידע שהישראל גמר ואקני לי' לשום מקח א"כ לעומתו גם הוא מכונן לקנות כדמוכח מלשון הרשב"א הנ"ל וה"נ הוא מכונן לקנות עד שעה שיחזור הישראל ליקח ממנו פנ"ל י ובר מן דין נראה דאין מקום להו חלוקה גבי דעת אחרת מקנה פלל דאפי"ת דשפיר ידע הקונה שהישראל מכונן להקנותו בתורת מקח ועם פל זה אינו מכונן לקנות אפ"ה מהני' לי' דעת אחרת מקנה דהרי אפי' גבי מציאה העלה הש"ך בח"מ סי' ער"ה סעי' י"א ס"ק ג' שהרי"ף והרא"ש וכן הרמב"ם וש"ע שם הי' להם גירסא אחרת בש"ס פרק הפרה הנ"ל או דס"ל דהו' סוגי' דפרק הפרה אתי' דלא כהלקחא ופליגי אדרבי יוסי ב"ח אבל לפי מאי דקיימל"ן להלקחא כרבי יוסי ב"ח דחצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו אע"ג דלאו דעתא'אשטרא אפ"ה קני שטרא שלא מדעתו דלא גרע ידו מחצירו דקונה לו שלא מדעתו ואע"ג דהתם נדאי ידע דשטרא דהפקירא הוא ועם פל זה לא נתפונן לקנות אפ"ה קני כמו שפסק הש"ע שם הרי דאפילו במציאה ס"ל דאין חילוק בין היכי דלא ידע פלל להיכי דינדע ולא איפונן לקנות כ"ש בדעת אחרת מקנה דאין מקום לחלוקה זו וכיון שפן אפילו להתוס' שהמציאו חלוקה זו גבי מציאה ונכסי הגר מ"מ הבו דלא לוסקיף עלה מדעתנו להמציא עוד חלוקה זו גם בדעת אחרת מקנה באין אוגוס והכרח פלל בשגם שאינו מן הסברא לחלק בהכי גבי דעת אחרת מקנה דטעמא משום הקנאת הנותן דמכונן לאקנויי שעולה במקום פוננת המקבל במידי דזכות הוא לו מה לי דלא ידע המקבל פלל או ידע ולא איפונן ש לקנות דא נדא אחת היא פנ"ל: בהא נחתי ובהא סלקי שאין לפקפק ולגמגם במכירת חמץ שלנו עפ"י ב"ד כדת של תורה ומ"מ לכתחילה טוב ונכון הדבר למכור לאיש היודע בטיב מו"מ שיש לו דעת לכונן לקנות כמו שאומרים לו ועכ"פ שיהי' המכירה בזול כמו שדקדק בתה"ד סי' ק"כ וכתב שימפרנו לו בדבר מועט ונתבאר לעיל

באות ג' (ואין לחוש לאונאה וביטול מקח אם הוא בכדי שאין הדעת טועה כדאי בפ"ה דב"ב דף ע"ח ובח"מ סי' ר"כ סעי' ח' (ועפ"ז מסולק טענת הש"ך בח"מ סי' ס"ק ה' ע"ש) ואם הוא בכדי שהדעת טועה צריכין הב"ד להתנות ע"מ שלא יהי' להבעלי טענת אונאה או ביטול מקח וכל זה צ"ל ברשות בעלים ע' ח"מ סי' קפ"ב) אבל בדיעבד אין לחוש ותו לא מידי: דברי ידוידו הק' מנשה זאב בעהמ"ס מה"צ ואג"א שאלה טז בעז"ה יום ב' י"א פסלו תק"צ פ"ק בילאסטאק יצ"ו שלום למר למר ולתורתו היא אומנתו אשרי יולדתו והורתו ה"ה פבוד אהו' תשב"ל ידדי הרב המופלג בתורה ויראה התריף וישנון חכם המושלם הספ' מו"ה בנימין נ"י: מכתבו הק' הגיעני לנכון בעש"ק העבר סמוך לערב מגילה עפה פתובה מזה ומזה במידי דאיתא בשאלה שאלת חכם ותשובתו בצדה דמצד אצדודי להקל באיסור חדש לעצמו בשביל כבוד אביו הרב נ"י אשר גזר עליו בגזירת כבוד אב שלא תנהג בחנומ' איסור חדש אלא שנתחבט בדברי מוהריק"ו שורש קס"ז וקביאו הרמ"א ססי' ר"מ בהגה"ה דאין מצות כבוד ומורא האב אלא במידי דשייך האב בגוה פגון מאכילו ומשקהו או לא ישב במקומו אבל במידי דלא שייך האב בגוה פגון שהפן חפץ באשה פלונית לקחתה לו לאשה פי' ישרה היא בעיניו אין פח ביד האב למחות בו אם הוגנת לו פיון שהוא מילי דבן לעצמו ואין האב שייך בגוה וה"נ בנידון זה זהו תנרף שאלתו: תשובה הגם ששאל פהוגן וגם בתשובתו ע"ז פלפל בחכמה עם כל זה הי' עלי פהוגן פדרכי מאו פי איש חלוש אנכי והגיעו ימי הזקנה אשר אין לי חפץ עוד בעיון וכ"ש בכתיבה ומה גם פי רבו טרדותי אשר הקיפוני בהקפת כל הראש הא במילי דשמאי והא במילי דמתא ודעלמא מה שהוא הכרחי וא"כ תורת אימתי נעשית ומתי אעשה גם אנכי לביתי לאהדר תלמודאי וכמעט נגמר בדעתי שלא להשיב כלל לולא שראיתי מתוך מכתבו שפוננתו רצוני' לש"ש פאשר גלה דעתו בסוף דבריו שאינו מבקש רק להשיבו בקצרה מה שדעתי הענייה נוטה בזה לפסק הלכה ומסוף דבריו נשמע שגם ראש דבריו אמת והפל לש"ש לכן אשיב פאשר עם לבבי בקצרה אשר יאמר פי הוא זה: הנה בראש דבריו סייע דברי מוהריק"ו הנ"ל מדברי התוס' ביבמות ה' ד"ה הקשר וכו' וקדושין ל"ב ד"ה ר"י שפכתו דהא דאמרו ביבמות שם וב"מ ל"ב יכול אמר לו אביו אל תחזיר אבידה ישמע לו ת"ל וכו' היינו שאומר לו אל תחזיר ועסוק בכבודי דאל תחזיר בחנם לא איצטריך קרא עכ"ל והיינו משום דאל תחזיר בחנם פיון שאין לו לאב הנאה מזה ולא שייך בגוה אין בזה מצות פיבוד אב כלל וכ"כ הרשב"א בחדושיו ליבמות שם בהדיא וז"ל שאין עיקר הכבוד אלא במה שיש לו בו הנאה פדאמרין איזהו פיבוד מאכילו ומשקו וכו' אבל אמר לו לעשות דבר שאין לו בו הנאה של כלום פבוד פזה אין בו עשה של תורה שידחה אפילו לאו גרידא וכו' ע"ש.

אולם מעכ"ת השיא דברי התוס' לכוננה אחרת. ושוב צדד כ"ת בנדון דידך' שיש לאביו צער מגוף הנהגה זו שמונע עצמו ממאכלים ומשקים הצריכים לשמירת הבריאות ודואגים שלא יבא ח"ו לחלישות הגוף אפשר שגם מהריק"ו יודה בזה ע"פ מ"ש הר"ן ז"ל בקדושין בעובדא דדמא בן נתינה] אליבא דמ"ד פיבוד הוא משל אב ולא משל בן וקיימ"ל פנותי' היינו דוקא פיבוד לחוד אבל במקום שיש צער לאב הוא אפילו משל בן דנה עדיף מכבוד וה"ה בנדון דידך' נמי פיון שייגע לאביו צער מהנהגה זו אפי' לטורח מאד עסק הכתיבה והעיון להשיבו שהוא במילי דהפן נמי יש בו מצות פבוד וכה"ג כתב

מהריק"ו עצמו שש וכן הב"י והכ"מ פ"ו מה' ממרים על דברי הרמב"ם דצער האב הוא אפי' משל בן דעדיף מכבוד עכ"ד: לע"ד אין זה ענין לנדון דידין דהרי בתה"ד סי' מ' פתב להדיא שאין לחלק בין צער האב לכבוד אב ונהביאו ג"כ בד"מ וכדי להשוות דבריהם בהכרח לומר דעד פאן לא פתב הר"ן דצער האב הוא אפילו משל הבן ועדיף מכבוד אב אלא פשצריה לצערו בידים פעונבדא דדמא בן נתינה שהי' צריה להקיץ את אביו משנתו ולשנו' מקומו ובכה"ג איירי נמי מוהריק"ו שם והב"י וכ"ת שם גבי זרק ארנקי של בן לים שלא יכלימו הבן ויצערו בידים אבל בצערא דממילא גם הם יודו להרב בתה"ד דלא עדיף מכבוד ומדע שפרי הסכמת הפוסקים הוא למאי דקימלן כבוד משל אב ולא משל בן אפי' שאין לאב ויש לבן חיו הבן חייב לפרנסו אלא פשיעור שיקוניב מתורת צדקה אע"פ שלא יספיק זה להאב ויבלה ימיו בחיי צער או יצטרף האב לחזור על הפתחים אפ"ה אין הבן מחוניב להספיקו משלו הרי דאפי' ובמקום צערא אין הפיבוד משל בן כיון שהוא צערא דממילא ובשב ואל תעשה וה"ה בנדון דידיה שצער האב הוא צערא דממילא ובשב ואל תעשה שנמנע מלאכול חדש בכה"ג ודאי לא עדיף צער מכבוד וכנ"ל ושוב בעיקר חלוקה זו שפתב הר"ן שם בשינויא קמא צ"ע טובא דלא משמע כן בש"ס פ"ק דקדושין דף ל"ב דפריה למ"ד משל אב מהא דתניא עד היכן כבוד אב פדי שיטול ארנקי בפניו וישליכנו לים ולא יכלימו וקס"ד דהיינו ארנקי של בן ומאי קושיא הא בלצערו בידים מודה כ"ע שהוא אפילו משל בן ועוד דמוקי לה התם בארנקי של אב הא של בן רשאי להכלימו ולצערו בידים.

ולישב דברי הר"ן ז"ל צריה לומר דשאני התם שהאב פושע בנפשו וגורם לעצמו הצער הזה פי בשגעון ינהג במה א דרף בני אדם לעשות כן וכ"ש להצטרע במניעתו והואיל והוא גרם לעצמו הצער הנה אין לחוש לצערו ולא עדיף מדין כבוד שהוא משל אב ולא משל בן משא"כ פעונבדא דדמא בן נתינה שהיה האב ישן ולא פושע בכלום ומ"מ פבר פתב הר"ן שם עוד תי' אחר דעבורי רנוחא לא חשיב פסידא כמו שחייב לבטל מלאכתו אפילו למ"ד משל אב והה' שנויא בתרא דהר"ן קבע הרמ"א להלכה בסעיה ח' בהגה"ה אולם מוהריק"ו ז"ל דקאי אהה' דזריקת ארנקי גופיה וכתב דאפילו בארנקי של בן אסור להבן להכלימו ולצערו פדי למונעו אפילו למ"ד כבוד משל אב ולא משל בן משום דצערא עדיף מכבוד הוא ודאי נגד סוגיו הש"ס דלעיל ומה שהוציאו כן מלשון הרמב"ם ז"ל לע"ד משם ראיה להפך כמו שיתבאר בעזה"י וז"ל הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה' ממרים דין ז עד היכן כבוד אב ואם אפילו נטלו פיס של זהובים שלו והשליכו בפניו לים לא יכלימו ולא יצער בפניהם ולא יכעוס פנגדם וכו' וכ"ה בש"ע סעיה ח' הרי דס"ל להרמב"ם ז"ל דאפילו בארנקי של בן לא יכעוס פנגדם ולא יכלימו מזה הוציא מוהריק"ו דהרמב"ם לחלק יצא בין כבוד אב שהוא משל אב כמו שפסק הרמב"ם גופי' שם ובין צער האב שהוא אפילו משל בן דעדיף טפי מכבוד וכ"כ הב"י וכ"ע שם וכבר הרגיש הב"י וכ"מ שם שהוא נגד סוגי' הש"ס דפריה אמ"ד כבוד משל אב מהא דתניא עד היכן כבוד אב פדי שיטול ארנקי ויזרקנו לים בפניו ואינו מכלימו ואי אמרת משל אב (פרש"י שהארנקי של אב) מאי נפקא לי' מינה ומשני בראוי לומר וכי הא דרבה בר ר"ה וכו' משמע דלמ"ד משל אב אם הארנקי של בן רשאי להכלימו וכיון שהרמב"ם פסק כמ"ד משל אב האיה פתב שגם בארנקי של בן אינו רשאי להכלימו ותי' שם

כמוהריק"ו הנ"ל דדוקא פניבד הוא משל אב אבל שלא לצערו הוא אפילו משל בן ומאן דמותיב לא אסיק אדעתיה לפלוגי בהכי והמתרץ הו"מ לשנויי ולפלוני בהכי אלא דאהדר ליה לפום שיטתה דלא הנה מפליג ביניהו עכ"ל ולכאורה אינו מוכן דכיון דהמקשה ודאי לית ליה חלוקה זו וגם דברי המתרץ מראין פן מנ"ל להרמב"ם ו"ל לפלוגי בהכי ולמימר דהמתרץ פליג על המקשה בזה ויראה שנשען על דברי הר"ן דלעיל בשנויא קמא וס"ל דמהך עובדא דדמא פן נתינה הוציא הרמב"ם חלוקה זו ובהכרח לומר דהמקשה לא אסיק אדעתיה חלוקה זו והמתרץ אהדר ליה לפום שיטתיה וכבר נתבאר שדברי הר"ן בעובדא דדמא פן נתינה אין ראי' לכאן שהוא גרם לעצמו הצער הזה במה שאין דרוך בל אדם לעשות פן ולהצטרע בצער הזה וכנ"ל ועוד שהר"ן פתב עוד שישנויא אחרתא רויחא לשם וא"כ אין משם הכרח להוציא הסוגיא מפשטה.

אולם לע"ד יתכן ליישב דברי הרמב"ם גם לפי דרכם דעד פאן לא כתב הרמב"ם דאפילו בארנקי דבן לא יכלימם היינו לכעוס פנגדם לצערם אבל פשיטא שיכול לתבוע את האב לדין ולהוציא מידו מה שהפסידו כמ"ש הטור בשם הרמ"ה ונהביאו הרמ"א בהגה"ה וא"כ יתכן דהרמב"ם איירי שיש להאב ממון כדי להתפרע ממנו פרעון שלם בלי שום חסרון וכיון שיכול לחזור ולהתפרע מן האב לא יוכל להכלימם ולצערם דהו"ל פניבד שאין בו חסרון פיס דהיינו משל אב שהרי יחזור להשתלם ממנו והיינו דפריה אי משל אב דהיינו שהארנקי של אב או שהוא של בן ויכול לחזור ולהשתלם מן האב בענין שאין בו חסרון פיס דהיינו משל אב מאי נפקאליה מינה להכלימ' הלא לא יחסר לו כלום אלא ודאי דאיירי שהארנקי של בן ואין לו להאב במה לשלם בענין שיש בו חסרון ואפ"ה לא יכלימם משום דכבוד הוא אפי' משל בן ועלה משני דלעולם איירי בששהפסד הוא של האב שיחזור להשתלם ממנו ונ"מ טובא להבן בזה משום דראוי ליורשו כגון שהוא בן יחיד שראוי לירש כל הארנקי ובהכי גיחא טפי הא דמשני בראוי ליורשו דלפרש"י שהארנקי הנת של האב אפתי מאי רבותא דשלא יכלימו הלא שלו הוא וכי לא יוכל לעשות בשלו מה שירצה ומי יאמר לו מה תעשה אבל לפי הנ"ל דהארנקי הוא של הבן שפיר יש מקום להכלימו ולמנועו מלהפסיד את שלו אע"פ שיוכל להשתל' אח"כ ואהא קאמר דאפ"ה אסו' להכלימ' ויתכן שגם שאר הפוסקי' יודו להרמב"ם בזה פשיכול לחזור ולהשתל' מן האב שאסור להכלימ' דהו"ל פניבד שאין בו חסרון פיס ועוד מטעם הא דאית' בפ' אלו מגלחי' דף י"ז אם ממון נתחייבתי לה נדוי מי נתחייבתי לה ע"ש: אמנם שאין אנו צריכין לכל זה לפמ"ש הטור בשם הרמ"ה ונהביאו הרמ"א בהגה"ה שם דאפילו בארנקי של בן דוקא קודם שזרק לים יכול הבן להכלימו כדי למנועו אבל אחר שזרקו מה דהנה הנה והשתא הו"ל פניבד שאין בו חסרון פיס ואסור להכלימו ע"ש והרי פשט לשון הרמב"ם מורה דאיירי אחר שפבר זרקו לים דאסור להכלימו שהרי כתב אפילו גטלו פיסו של הבן והשליכו בפניו לים משמע שפבר גטלו וכו' עלה במחשבה תחלה לפני בהשקפה ראשונה ושוב מצאתי בלח"מ שם שפי' פן הדיא אלא שצריף ליישב גם דעת הרמ"ה דא"כ מאי פריה מעיקרא למ"ד משל אב למאי דס"ד שהארנקי של בן נימא דאיירי אחר שזרקו לים וכבר הרגיש הלח"מ בזה ותי' דלשון הברייתא דכדי שיטול ארנקי ויזרקנו משמע קודם שזרקו ע"כ וזה עולה יפה ליישב דברי הרמ"ה אבל דברי הרמב"ם ו"ל עדיין אינו מיושב א"כ למה הניח את הדבר האמור בברייתא ונהביא דבר

אחר במקומו ואפילו נאמר דלשון הברייטא שלא יכלימם לעולם בין לפני זריקה בין לאחר זריקה דמדאמר פדי שיטול ארנקי משמע קודם זריקה ומדאמר ויזרקנו ולא אמר וירצה לזרקו משמע גם אחר זריקה ופריה למ"ד משל אב מהא דמשמע שגם קודם זריקה אינו יכול למנועו ואהא מוקי לה בארנקי של אב אבל בהא דלא יכלימנו אחר זריקה הוא אפי' בארנקי של בן והו' הם דברי הרמב"ם ו"ל אפתי קשה למה שביק הרמב"ם גם אינך חלוקה דאיתא בברייטא שלא יכלימנו קודם זריקה פדי למנועו אם הי' ארנקי של אב: לכן יראה לע"ד דנדאי הברייטא איפא לפרושי ולאוקמה הכי והכי באפ' הכי פריה שפיר דיש להבין במה דסיים הש"ס בהה שיוניא דראוי לזרשו וכדכרבה בר ר"ה מהצנרף עוד להא דרבה בר ר"ה ומה ענינו לכאן ויראה משום דעדיין קשה נהי דנפקי מינה להבן בזה משום דראוי לזרשו אפתי פשיטא ומאי קמל"ן בזה דלא יכלימנו דהלא מ"מ של האב הוא וכל אדם יכול לעשות בשלו מה שיירצה ומהי תיתי להכלימו ולפוטרו מכיבוד אב בענין זה ע"ז אמר דאין הכי נמי דלענין החיוב אין רבותא בזה ומילתא דפשיטא היא שיתחייב בזה רק דהרבותא הוא משום שאעפ"כ קשה לעמוד בדבר זה שיראה שהאב בשגעון ינהג לאבד ממון חנם וישתתק ולא ידבר לו פלום כדאשכחן לרב הונא שהיה מנסה לבנו רבה בדבר זה וכיון שפן מצינו למימר דהיינו דפריה מעיקרא ואי משל אב מאי נ"מ אלא ודאי שהארנקי הוא של הבן וליפא לאוקמה לאחר זריקה לחוד ומשום דמה דהנה הנה ועכשיו הוא פכבוד שאין בו חסרון פיס וכנ"ל קשי' ומאי קמ"ל בזה דמהי תיתי לפוטרו הלא מה שעבר אין אלא ודאי דאיירי בארנקי של בן וקודם זריקה דאתי לאשמועינן דמצות פכבוד הוא משל בן ואפילו בהפסד גדול כזה ולזה משני דלעולם מצינו למימר דאיירי אפילו בארנקי של אב ובראוי לזרשו ולא בא לאשמועינן לענין החיוב דפשיטא דמחייב בזה רק הרבותא הוא משום שקשה לעמוד בנסיון הזה וכדכרבה בר ר"ה וכו' והשתא דאתינא להכי מצינו לפרושי דאיירי אפילו בארנקי של בן ולאחר זריקה דמילתא דפשיטא היא שאינו רשאי להכלימו משום מאי דהנה הנה אלא דהרבותא הוא בפורש לעמוד בנסיון הזה שיראה באבדון ממונו וישתתק והמתרץ לא אתי אלא לאפוקי מסברת המקשה שהקשה דאי משל אב מאי נ"מ וכ"ש דמאי רבותי' עלה קאמר דבשל חב נמי נ"מ בראוי לזרשו והרבותא הוא משום דקשה לעמוד בנסיון הזה כדכרבה בר ר"ה וכ"ש דמתוקמי שפיר בארנקי של בן ולאחר זריקה שיש בו נסיון ביותר שיראה באבדון ממונו וישתתק ואמטו הכי נקט הרמב"ם הנסיון היותר גדול דהיינו אפילו בארנקי של בן אחר זריקה דהברייטא מתפרשה שפיר גם ככה"ג: וע"פ זה אצטמיד ביותר ג"כ הדרף הראשון שכתבנו למעלה דמצינו לפרושי אפילו בארנקי של של בן וקודם זריקה אלא דאיירי שיש להאב נכסים שיחזור וישתלם ממנו עד פ"א דהשתא אין בו חסרון פיס אלא דקשי' ליה להמקשה א"כ פשיטא ומאי קמ"ל ומזה הכריח דאיירי בארנקי של בן ובמקום חסרון פיס שאין להאב לשלם משא"כ למאי דמשני ליה דלא אתי לאשמועינן מידי לענין חיוב רק לענין הנסיון שפיר איפא לאוקמי בהכי דהנה נסיון ביותר ובפרט בראוי לזרשו כנ"ל אולם פשט לשון הרמב"ם ו"ל מורה דאיירי אחר זריקת הארנקי כמ"ש הלח"מ ודוק מינה הא קודם הזריקה יכול להכלימו פדי למנועו ולא חיישינו לצערא דאבא דלא עדיף מכבוד שהוא משל אב ולא משל בן הפך דברי מוהריק"ו והב"י וכ"ת שמתלקין ביניהם אלא שיש לבע"ד מקום

לחלק ולומר דשאני הכא שהאב גורם לעצמו הצער הזה במה שאין דרך בני אדם לעשות כן וכ"ש להצטער משא"כ בצער אחר ושאני להצטער בו כמש"ל בלישוב דברי הר"ן לחד שינויא ומ"מ אין זה מוכרח פיון דמשני הר"ן ו"ל עוד שינויא אחריא וגם לפום שינויא קמא דהר"ן אינו ענין לנדון דידן שהצער הוא בשוב ואל תעשה דנדאי לא עדיף מכבוד כמו שהוכחנו למעלה מ"מ הדין דין אמת דעד פאן לא קאמר מהריק"ו אלא בדבר שאין ראוי להאב להצטער מעניינו פנדון דידיה שהי' הבן חפץ ליקח אשה פלונית והיא הוגנת לו דהא אתי עלה מטעם שהוא מקלי דהבן דלא שייך האב בגוה משא"כ בדבר שייגיע להאב צער מענינו ושאני לו להצטער מגוף הדבר הא נדאי דשייך האב בגוה שייצטער בזה ועל פן התנה מוהריק"ו שם שתהא אשה ההוגנת לו הא אם הייתה אשה שאינה ראוי' לו לפי כבודו וכבוד משפחתו שייגיע מזה צער להאב אע"פ שהוא מקלי דהבן חייב לשמוע להאב בשביל שלא יצטער וכן יש להכריח זה מדברי מוהריק"ו גופי' שם דאל"כ קשיא דידי' אדידי' שהרי הביא לשם תשו' הרא"ש שהביאו הטור וש"ו"ע סעיף ט"ז דאם צנה האב לבנו שלא ידבר עם פלוני ולא ימחול לו על מה שעשה לו עד זמן קצוב שאם הבן רוצה להשלים אין לחוש לציווי אביו מפני שאסור לשנוא שום יהודי ולא כל פמני' להעבירו על דת וכו' ועוד שאין האב עושה בזה מעשה עמה ואינו צריך לכבדו ע"ש (בכ"מ ט"ו סי' ה') משמע הא אם לא הי' בזה שום עבירה הי' צריך לשמוע לו שלא לדבר עם פלוני ולא להתפייס עמו אעפ"י שהוא מקלי דהבן דלא שייך האב בגוה דמה לו להאב במה שהבן מדבר עם פלוני ואיך פתב מוהריק"ו שם מיד אח"ז בפשיטות דבמקלי דבן דלא שייך האב בגוה א"צ לשמוע להאב שאין בזה משום מצות כיבוד ולא משום מצות מורא אלא נדאי פדאמרן דשאני התם אותו שהי' דבר של צער פיון שאותו פלוני עשה לו רעה וראוי לשנאותו מן הדין ומ"ש הרא"ש שהאב לא הי' עושה מעשה עמה בזה היינו משום שאח"כ רצה אותו פלוני לפייסו ולא קבל אבל מ"מ זולת זה הי' ראוי לשנאותו שנאה גמורה פיון שעשה לו רעה ואם יתפייס הבן עמו נדאי יגיע להאב מזה צער גדול במה שבנו משלים עם שונאו ואינו חושש על הרעה שעשה לו וכיון שהוא דבר של צער נדאי שייך האב בגוה מש"ה הנצרך הרא"ש לטעם שעובר טל ד"ת בזה ואעפ"י שגראה קצת מלשון השאלה שהאב צינה פן לפני מותו ממה שאמר לו עד זמן קצוב והשאלה הי' אחר שפבר מת האב מ"מ יש לומר דהרא"ש אתי לאשמעינן דאפילו בחיי האב לא הי' צריך לשמוע לו אע"ג דשייך בגוה משום הא דאמר שעובר על ד"ת (ואולי גם אחר מות האב נמי שייך בגוה הואיל וצנה ע"ז).

הרואה שאינו חושש לדבריו ידמה ששנאת האב הי' שנאת חנם ויש בזה זלזול להאב). ולכאורה קשה על הרא"ש וביותר על השואל דקארי לה מאי קארי הלא זיל קרי בי רב הוא שמצינו ביהונתן ב"ש שהי' אוהב לנדוד וכרות עמו הברית אע"פ ששואל אביו הי' שונאו והיה מקפיד על אהבת יהונתן בזה (כמ"ש שמואל א' כ"ב) ואין גולה אזני בכרות בני עם בן ישי כי הקים בני את עבדי עלי לאורב וגו' ואעפ"כ לא שמע יהונתן ויראה דשאני פנדון הרא"ש שאע"פ שישנאת האב הי' שלא מן הדין כמ"ש הרא"ש שלא הי' האב בזה הדבר עושה מעשה עמה היינו במה שלא רצה להתפייס מ"מ לא הי' בזה שנאת חנם שהרי הי' שונאו מפני הרעה שעשה לו בתחילה משא"כ שנאת שואל לא הי' רק שנאת חנם מתחילה ועד סוף ותו מדכתב הרא"ש בסוף דבריו ועוד לא הי' האב בזה

עושה מעשה עמה מכלל דבתחילה ר"ל שגם עם ה' שנאת האב פדין בשביל שעשה לו רעה ולא רצה לפייסו עם כל זה אין לבן לשנא אותו בעבור האב וזה לא נשמע מהא דיהונתן ב"ש פנ"ל וע' בתה"ד סי' מ' משם בארה ג"כ שאפילו במילי דבן שהוא עושה לעצמו אם יגיע להאב צער מזה חייב לשמוע לו ופשוט הוא: ונשוב לדברי מוהריק"ו דלעיל הנה מעכ"ת בתחילה עלה במחשבה לפניו לסייע דברי מוהריק"ו מדברי התוס' קדושין ל"ב ד"ה ר"י אומר וכו' שפתבו אהא דאיתא ביבמות פ"ק דף ה' יכול אומר לו אביו אל תחזור האבדה ישמע לו היינו שאומר עסוק בכבודי דאל תחזור בחנם לא אצטרף קרא וכו' עכ"ל דר"ל מטעם דברי מוהריק"ו הנ"ל דכיון שהוא מילי דבן דלא שייך האב בגוה אין בו מצות פבוד כלל ותו השיא דבריהם לכוננה אחרת עפ"י דברי הסמ"ג שהקשה תיפוק ליה דלא ישמע לו בזה פיון שמצוה לעבור על דברי תורה הרי הוא רשע ואינו חייב בכבודו ותי' דבדבורו לא מקרי רשע דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין וכו' וכ"כ הגמ"י ותמה עליהם דהאיד שייך לומר בזה דברי מי שומעין לפום מאי דס"ד דמחויב לשמוע לדברי האב וא"כ דמי לחצר בפ"ק דב"מ דף י' דמחויב אפילו לרב סמא וכ"ש לרבינא וע"כ הניח דברי הסמ"ג והגמ"י בתומה (וכה"ג הקשה בס' המקנה ומפרש שם דאירי שהאב שוגג או מוטעה) ואמטו הכי פשיטא להו להתוס' דבאומר אל תחזיר בחנם דלא ישמע לו פיון שמצוה אותו לעבור עבירה מה שאינו רשאי לצוות פן אבלפשאביו מצוה להביא לו גונלות ומצאם בביה"ק הל"ת ממילא נדחית מפני העשה הפוטלת עליו אפילו שאומר לו אביו היטמא אינו נעשה רשע ע"י פן שאינו מחויב למחול עכ"ד בקצרה: ואני אומר דנדאי לדברי הרב שומעין הנה הנם רבותינו הסמ"ג והגמ"י הנ"ל שדבריהם ברורי' דזה לשון הסמ"ג עשין קי"ג אהא דאמר אני ה' פולקם חייבין בכבודי וכו' ולמדנו מפאן שפדבור לעבור אינו נחשב רשע דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין שאם ה' נחשב רשע בדבור פשיטא שלא ישמע לו ולא הי צריך קרא לזה ולא מצינו עונש בדבור אלא למסית בלבד שדיבר לאחד לעבוד (ע"ז) עכ"ל והנה במ"ש דדברי הרב ודברי התלמיד וכו' לכאורה אין משם ראי' אלא דלח מחייב פעושה מעשה אבל אפתי אפשר דמקרי רשע וחיוב בדיני שמים ויראה שדעת הסמ"ג פדעת התוס' פרק הכונס בדבור לבד אפ"י בדיני שמים לא מחייב מטעם דברי הרב ודברי התלמיד וכו' והש"ף בח"מ סי' ל"ב הבי' ראי' לדבריהם מהא דאי' בסנהדרין פ' ז"ב דף כ"ט מנין שאין טוענין למסית מנחש הקדמוני דאמר רבי שמלאי הרבה טענות הי' לו לנחש לטעון ולא טען דהו"ל למימר דברי הרב ודברי התלמיד וכו' והתם דיני שמים הנה אלמא דבהך טענה דדברי הרב וכו' פטור אפ"י מדיני שמים לבד המסית לא מפטר בטענה זו לפי שנצטנה שלא להסית כמ"ש התוס' שם (ר"ל דלא שייך גבי מסית דברי הרב וכו' דהרי הפתוב מחייבו מיתה גם אם לא שמע לו הנסיסת פנ"ל אולם מה שפייס הסמ"ג דלא מצינו עונש בדבור אלא למסית בלבד וכו' קשה הלא גם במעילה וטביחה ומכירה ושליוחו יד יש עונש בדבור פדאי' להדיל' בקדושין מ"ג דבהנהו יש שליח לדבר עבירה ומחייב שולחן בדבורו ואי משום דבהנהו לא מחייב שולחן אלא במעשה השליח משא"כ במסית דאפ"י לא שמע לו הנסיסת ולא עשה על פיו מחייב בדבורו לבד הלא בכאן נמי הבן עושה מעשה על פי האב ע"כ יראה דשפתיו ברור מללו דהכי נמי אין פאן אלא דבור בלבד ולא מעשה דמה שהבן עושה על פיו אין במעשה זו עבירה

דְּהֵלֵא בְּרִשׁוֹת הוּא עוֹשֶׂה מְשׁוּם הַעֲשֵׂה שֶׁל כִּיבוּד דּוֹחָה ל"ת וְאִין פְּאֵן אֱלֵא דְבוּר בְּלִבְד
שְׁמַצְנָה לְעִבּוֹר עַל דָּת דְּהָא גְּבִי אָב לִיכָא עֲשֵׂה וּבְמַתְּכּוּנִין הוּא אוֹמֵר לְהַעֲבִיר עַל דָּת וְהִנֵּה
ס"ד דְּהַסְמ"ג דְּבְדָבוּר בְּלִבְד מְקַרִי רְשָׁע כְּמוֹ שְׁכַפְל וְשִׁילֵשׁ בְּדַבְרֵי שְׁבָדָבוּר לְעִבּוֹר וְכוּ'
שְׂאֵם הִי נְחָשָׁב רְשָׁע בְּדָבוּר וְכוּ' דְלֵא מְצִינוּ עוֹנֵשׁ בְּדָבוּר וְכוּ' (וְכ"ה בְּאַמַּת דַּעַת הַש"ג
שְׂאֵם הָאָב מְכוּוֹן לְזַלְזַל בְּמַצּוֹת לֹא יִשְׁמַע לוֹ דְרְשָׁע הוּא) ע"ז הַשִּׁיב הַסְמ"ג דְּבְדָבוּרוֹ
לְעִבּוֹר לֹא מְקַרִי רְשָׁע כְּמוֹ שְׁמַצְנָה בְּכָל דְּוִכְתִּי דְאַמְרֵי דְבְרֵי הָרַב וְכוּ' וּפְטוּר בְּזֵה אִפִּי
מְדִינֵי שְׁמַיִם כְּנ"ל אַעפ"י שֶׁהִסִּית אֶת חֲבִירוֹ לְעִבּוֹר עַל ד"ת וְעוֹד שְׁחַבְרֵי עֲשֵׂה מַעֲשֵׂה
הַעֲבִירָה עַל פִּי כ"ש בְּזֵה שְׂאִין בְּמַעֲשֵׂה הַבֵּן שְׁעוֹשֶׂה עַל פִּי שׁוּם עֲבִירָה דְלֵא מְקַרִי רְשָׁע
בְּדָבוּרוֹ לְבַד אִפִּי שְׁמַתְּכּוּנִין לְעִבּוֹר עַל ד"ת דְלֵא מְצִינוּ עוֹנֵשׁ בְּדָבוּר לְבַד אִף שְׁלֵא נַעֲשֵׂה
מַעֲשֵׂה הַעֲבִירָה עַל פִּי אֱלֵא בְּמַסִּית לְעִבּוֹד ע"ו דְאַפִּילוּ לֹא שְׁמַע לוֹ חֲבִירוֹ וְלֹא עֲשֵׂה עַל
פִּי מְחַיִּיב לְפִי שְׁנַצְטוּהָ ע"ו שְׁלֵא לְהַסִּית מִשְׂא"כ בְּכָל הַתּוֹרָה כְּנִלְהָ וְדִלֵא כַש"ג (וְאַפִּי'
לְדַעַת הַש"ף בַּח"מ שֶׁם דְאַפִּי הִיכִי דְאַיְכָא לְמִימַר דְבְרֵי הָרַב וְכוּ' אַפ"ה מְחַיִּיב בְּדִינֵי
שְׁמַיִם הֵינּוּ כְּשֶׁנַּעֲשֵׂה הַעֲבִירָה ע"כ שְׁגָרַם מְכַשׁוּל הַעֲבִירָה אֲכָל אִם נַעֲשֵׂה הַעֲבִירָה
פְּשִׁיטָא דְפְטוּר אִפִּי מְדִינֵי שְׁמַיִם וְאַפִּי רְשָׁע לֹא מְקַרִי בְּדָבוּר בְּעֵלְמָא כְּנ"ל וְא"כ דְבְרֵי
הַסְמ"ג וְהַגְהֵמִי מִיְנוֹסְדִים עַל אֲדִנֵי כּוּ: וְאַפִּילוּ לְדַעַת הַש"ג דְלַעִיל שְׁסוּבְר דְמְקַרִי רְשָׁע
בְּדָבוּר לְחוּד הֵינּוּ כְּשֶׁמַתְּכּוּנִין לְזַלְזַל בְּמַצּוֹת אֲכָל אִם מַתְּכּוּנִין לְטוֹבָתוֹ לֹא וְא"כ, מְשַׁפְּחַת
לָהּ דְאוֹמֵר לוֹ אַל תַּחְזִיר הָאֲבִינְדָה לְחוּד מְפָנִי שְׁחָס עַל טוֹרַח הַבֵּן שְׁלֵא יַחְלֵשׁ אוֹ שֶׁהוּא
שְׂנָא לְבַעֲלֵי מְפָנִי שְׂרָאֵהוּ לְבַדוֹ עוֹבֵר עֲבִירָה אוֹ שְׁכַפֵּר לוֹ מְמוֹן וְכֵן בְּאוֹמֵר הַטְּמָא לְמַת
שֶׁהִי קְרוֹבוֹ וְרִיעוֹ אֲשֶׁר כְּנַפְשׁוֹ וְרוּצָה לְכַבְּדוֹ וְכַדוּמָה וְאַפְתִּי מִנ"ל לְהַתּוֹס' דְאַיְרֵי בְּאוֹמֵר
לוֹ עֲסוּק, בְּכַבוּדֵי לְהַבִּי גּוֹזְלוֹת: אוּלָם יִתְכַן לְכוּוֹן דְבְרֵי הַתּוֹס' עַפ"י דְבְרֵי הַתּוֹס' יִשְׁנִים
פ' אֵלוֹ נְעֻרוֹת דָּף מ' אֵהָא דְאִי הֵתָם גְּבִי אֲנֹס שְׂאֵם הֵינְתָה אֲסוּרָה עָלְיוֹ בְּאִיסוּר לֹא לֹא
אֲתִי עֲשֵׂה דְלוֹ תֵהִי לְאֲשָׁה וְדַחֵי ל"ת מְטַעַם דְאִי אֲמַרָה לֹא בְּעֵינָא לִי לִיתָא לְעֲשֵׂה וְהַקְשׁוּ
א"כ הִיכִי ס"ד דְלִיתִי עֲשֵׂה דְכִיבוּד וְיִדְחָה ל"ת דְאַבְיָנְדָה הֵלֵא אִם יֵאמֵר הָאָב לֹא בְּעֵינָא
לְכִיבוּד מִי אִיתָא לְעֲשֵׂה כְּלָל וְתִירְצוּ וְז"ל וַיֵּשׁ לּוֹמֵר דְּהֵתָם מ"מ מִיָּד כְּשֶׁצְּנָה הָאָב הֵנָּה
עֲשֵׂה לְעֲשׂוֹת מְצוֹתוֹ עַכ"ל וְלְכַאוּרָה אֵינּוּ מוּכָן דְּהָא גְּבִי אֲנֹס נְמִי מִיָּד שְׂאֲמַרָה בְּעֵינָא לִי
הֵנָּה עֲשֵׂה דְלוֹ תֵהִי לְאֲשָׁה וְיִרְאָה דְר"ל דְגְּבִי כִיבוּד אֵיירֵי שְׂאֲמַר הָאָב הֵבֵא לִי גּוֹזְלוֹת
מְאַשֶׁר תַּמְצָא וְאַח"כ נִזְדַּמֵּן לוֹ עֶסֶק הָאֲבִינְדָה אוֹ שְׁפָרְחוּ הַגּוֹזְלוֹת לְבִיה"ק וְאָמַר לוֹ אָבִיו
אַח"כ שְׁיַנִּיחַ עֶסֶק הָאֲבִינְדָה וְיָבִיא לוֹ הַגּוֹזְלוֹת אוֹ שְׁיִטְמָא דְכָבֵר חַל הַעֲשֵׂה דְכִיבוּד מִיָּד
כְּשֶׁצְּנָה הָאָב עַל הַגּוֹזְלוֹת קוֹדֵם שְׁנִזְדַּמֵּן עֶסֶק הָאֲבִינְדָה וְהַטְּוִמָאָה אֲמִטּוֹ הִכִּי גַם אַח"כ
נִשְׂאֵר הַעֲשֵׂה בְּקִיּוּמָה דְלֹא שְׁיִיף לּוֹמֵר בְּזֵה אִי אָמַר לֹא בְּעֵינָא מִי אִיתָא לְעֲשֵׂה דְהָא כְּבָר
אִיתָא לְעֲשֵׂה מִקּוֹדֵם הַל"ת מִשְׂא"כ גְּבִי אֲנֹס דֵּהֵל"ת הוּא קוֹדֵם הַעֲשֵׂה וְכִינּוּן דְּמַתְּחִילָה
הִי הַעֲשֵׂה בְּמִקּוֹם ל"ת וְאַז אִי אֲמַרָה לֹא בְּעֵינָא לֹא חֲיִילָא הַעֲשֵׂה מְעוֹלָם וְזֵהוּ שְׂאֲמַר מִי
אִיתָא לְעֲשֵׂה כְּלָל ר"ל דְּמְעוֹלָם לֹא חֲיִילָא הַעֲשֵׂה כְּנ"ל וְלָכֵן מִזֵּה הוֹכִיחוּ הַתּוֹס' בְּקִדּוּשִׁין
דְאַיְרֵי שְׂאֲמַר לוֹ עֲסוּק בְּכַבוּדֵי לְהַבִּי גּוֹזְלוֹת וְכַנ"ל דְאִי אָמַר לוֹ אַל תַּחְזִיר בְּחִנָּם לֹא
אִיֶּצְטְרִיף קְרָא דְלֹא יִשְׁמַע לוֹ כִּינּוּן דְּהַעֲשֵׂה הִיא מְעִיקְרָא בְּמִקּוֹם ל"ת וְאִי אָמַר לֹא בְּעֵינָא
לְכַבוּד אוֹ הֵנָּה שְׁתִּיק לֹא הִי כְּחֵן עֲשֵׂה מְעוֹלָם פְּשִׁיטָא דְלֹא דַחֵי ל"ת כְּמוֹ גְּבִי אֲנֹס וְא"ש:
אֲמָנָם מוֹהֲרִיק"ו ז"ל הִבִּי שֶׁם דְבְרֵי הַתּוֹס' הִלְלוּ וְלֹא נִסְתַּיְע כְּלָל מִרְאֵשׁ דְּבְרֵיהֶם הַנְּז"ל
רַק מְסוּף דְּבְרֵיהֶם שְׁכַתְּבוּ דְאַפִּי לְמ"ד כִּיבוּד מְשַׁל בֵּן הֵינּוּ דְנוֹקָא לְהַנִּיחַ לְאָבִיו לְעֲשׂוֹת

רצונו בממונו לפי שזהו גוף הפיבוד אבל באבידותו פיון שאין האב נהנה באבידה עצמה אין הפן חייב להפסיד האבידה בשביל אביו עכ"ל וסינים מוהריק"ו ע"ז וכ"ש למ"ד משל אב ועוד כ"ש וכ"ש היכא שאין הפן מניח מלעשות פבוד אביו המוטל עליו בשביל אותו מעשה שהאב מצוה עליו שלא לעשות ע"ש ר"ל דכמו שמחלקי בהד"ל למ"ד פיבוד משל בן בין דבר שהאב נהנה בו שהוא גוף הפיבוד לדבר שאין האב נהנה בו ה"ה וכ"ש למ"ד פבוד משל אב ומ"ש התוס' שאין הפן חייב להפסיד האבידה דמשמע הא שלא במקום הפסד יש בו מצנת פיבוד משום דקיימי התם אגוף מצנת פבוד כמה שצוה לו האב לעסוק בכבודו בהבאת גוזלו' שהוא דבר שיש להאב הנאה דאפ"ה פטור משום הפסד ממונו כמו למ"ד פבוד משל אב שדוחה הפסד ממונו לגוף מצנת פבוד ה"נ למ"ד משל בן במקום שאין לאב הנאה בגוף הממון דבכה"ג מודה דאין הפיבוד משל בן ודינו כמו למ"ד משל אב שאינו חייב להפסיד ממונו בשביל אביו אבל אם כל עצם הציווי הוא רק בדבר שאין להאב הנאה אין בו מצנת פיבוד כלל אפילו שלא במקום הפסד ועכ"פ מבואר מדברי התוס' דכל שהאב מצוה בדבר שאין לו הנאה אינו מעיקר מצנת פבוד ולא משום מצנת מורא דאל"כ למה לא יהי' גם זה משל בן כמו עיקר מצנת פבוד למ"ד משל בן דמאי שנא פבוד ומ"ש מורא הלא גם שניהם הוקשו לכבוד ומורא המקום ב"ה אלא נדאי דדבר שאין לאב הנאה אין בו עכ"פ עשה של תורה כמ"ש הרשב"א ז"ל ביבמות שם פמובא למעלה וא"כ יגיד עליו שמסוף דבריהם נזכר ונודע פוננת בראש דבריה' שפכתבו דאם אמר לו האב אל תחזיר בחנם לא איצטריך קרא דלא ישמע לו הוא מטעם שפכתבו בסוף דבריהם דכל שאין להאב הנאה בדבר הציווי אינו מגוף מצנת פבוד ועכ"פ אין בו עשה של תורה שידחה אפ"ל ל"ת גרידא כמ"ש הרשב"א ז"ל וכ"מ פשטא דהש"ס שלא לחנם אמרו איזהו פיבוד מאכיל ומשקה וכו' ולא אמר בכלל שיעשה כל רצונו משמע דוקא פגון הני שיש לאב הנאה וקורת רוח בהם אבל דברי' שאין להאב הנאה אינו במצנת פבוד ומ"מ מלשון הרשב"א ז"ל שכתב שאין בו עשה של תורה יראה דעכ"פ יש בו מצנת פבוד מדרבנן אבל מדברי התוס' אין הכרע שיהי' אפ"ל מדרבנן כמש"ל ואפ"ל דבדבר שאין לאב הנאה יש בו מצנת פבוד מדרבנן זהו דוקא במילי דאבונה פגון שהאב אומר לו שיאמר אחר בהמתו דעלה קאי הרשב"א ז"ל שם או שאומר לו העבר לי חביות שלי במקום למקום שאין לו בו הנאה אבל במילי דבן שיעשה הפן לעצמו דלא שנייד האב בגוה ס"ל למוהריק"ו דאין בו משום מצנת פיבוד כלל אפילו מדרבנן: ומה שתמה למעכ"ת ע"ז מהירושלמי בעובדא דאמי' דרבי ישמעאל רצונו של אדם זהו פבודו הנה מלבד מה שיש לדחות דלא אמרו זה אלא פלפי רבי ישמעאל שהי' מונע לאמו לרחוץ רגליו ולשתות מי הרחיצה מפני שהי' סבור שהוא דבר של בזיון לאמו ואסור לו להניחה שתתבזה על ידו ע"ז השיבו לו דכיון שהוא רצונה מגודל אהבתה אותו אין זה בזיון לה ואינו נראה כמבזה אמו דרצונו של אדם הוא פבודה פלומר שאינו בזיון לכן יניחה על מנהגה ואולי איסורא נמי איכא למנוע דבר זה ממנה פיון שהי' לה צער מזה פדאיתא התם אבל לעולם אין הרצון מפלל הפבוד אולם גם שנאמר שהדברים כפושטן הלא פבר פתבנו דלהרשב"א ז"ל ג"כ הוא מפלל הפיבוד מדרבנן והיינו משום שאמרו רצונו של אדם הוא פבודו וגם על מוהריק"ו ז"ל אין מזה טענה כלל דלא אמר שאין זה מפלל הפיבוד דאין ה"נ דרצונו של אדם הוא פבודו אלא דס"ל דבמילי דבן שהוא עושה לעצמו

אינו מחויב לעשות רצונו כדי לכבדו כמו שאינו מחויב לכבדו בממונו וכ"ש לפי מה שנתבאר דאפילו במקלי דאבונה כל שאין לאב הנאה מאותו דבר אינו מחויב לעשות רצונו אלא מדרבנן משום דרצונו זהו כבודו שיתכן לומר דבמקלי דבן שעושה לעצמו לא חיבוהו רבנן לשמוע להאב וז"ל מוהריק"ו שם נראה לע"ד שאין פח ביד האב למחות ביד הבן (שלא ליקח אשה פלונית הישרה בעיניו) דאפילו לענין ממון קיימל"ן כמ"ד משל אב כ"ש הקא שהוא דבר השייך בצערא דגופא שנייח האשה אשר חפץ בה וכו' ועוד דעד כאן לא מיפלגי אם משל אב אם משל בן אלא בדבר השייך האב בגנה אבל במקלמא דלא שייך האב בגנה כי הקא פשיטא שאין פח באב למחות ביד בנו לא משום כבוד ולא משום מורא עכ"ל הרי דבין בתחילה ובין בסוף ס"ל דהוה מקלמא שהוא מקלי דהבן לעצמו עדיף טפי מממון הבן שאינו מחויב לכבדו בהם וכ"ע מודו בהא: ומה שתמה מעכ"ת עוד על מוהריקו ז"ל במ"ש וכ"ש צערא דגופא דלא מחייב הבן מהא דקיימל"ן שצריף הבן לחזור על הפתחי ואין לה צער גדול מזה הנה באמת לכאורה ק"ו דמנהריקו ז"ל ק"ו גמור הוא פדאי בש"ס בכמה דוכתי דצערא דגופא עדיף מצערא דממונא פדאמרי בפ' הנהב דף נ"ח גדול אונאת דברים מאונאת ממון שזה בגופו וזה בממונו וכן גדול התענית יותר מן הצדקה מה"ט דזה בגופו וזה בממונו ובס"פ החובל מבואר דיותר אדם מקפיד על צער הגוף מעל הפסד ממון וכדאי בסמ"ע סי' תכ"א סי"ב ומ"ש מר בפשיטות שהבן צריף לחזור על הפתחי לפרנסת אביו ליתא דאדרבה הסכמת הפוסקי' הוא שאין הבן צריף לחזור על הפתחי לפרנסת אביו וזאת לבטל מלאכתו וגם זאת אם בסיבת ביטול מלאכה יצטרף הבן לחזור על הפתחי בו ביום אינו מחויב לבטל מלאכתו אם לא שיתגלגל הדבר למחר וליומא אחרת שאינו אלא גרם וסיבה שיתגלגל הדבר לאחר זמן מה שא"כ בנידון מוהריק"ו כל עצם הצווי של האב הוא על צערא דגופא תיד ולאחר זמן ואולם מעובדא דרבי טרפון בירושלמי שהביאו התוס' שם דף ל"א ע"ב שהיתה אמו דורסת על ידיו להלך עליהן בחצרה ואמרו חכמי' ע"ו שעדיין לא הגיע לחצי הכבוד משמע שמחויב לצער גופו בשביל מצות כיבוד אפי' אם הי' מזדמן ביותר מזה הצער ואין קצה וסוף לדבר: אמר בן המזכר.

בלב נשבר מדבר. הנה התשובה הזאת מצאתי באמתחת כ"י אאמו"ר הגאון זצלה"ה כמו שהיא שלא נגמרה בשלמות.

והטעם לזה נראה לי כי לפי חשבון זמן פתיבתה שהיתה בשנת תק"ץ י"א פסליו כמו שנכתב בראש התשובה א"כ היתה קודם פטירת אאמו"ר הגאון זצלה"ה כ"ד ימים ולא הניחו לגמרה עד שגלקח ארון א' ביום ד' ד' טבת ונחבל על דאבדין וכו': טז חולין ד"מ ע"ב פרש"י ד"ה מחתף בעפר וכו' שחט סימן אחד בחוץ וכו' הקשה מהרש"א ז"ל לפי מה שפרש"י לעיל דף כ"ט דההיא דשחט סימן אחד בחוץ בעור קדשים קמיירי דהיינו עולת העור מאי קושני' הא למאי דקיימינן השתא בחטאת בהמה איכא למימר דכ"ע בעי שני סימנים בחוץ דהכי הכשר שחיטתה הוא ותו הקשה אמה שפירש"י טעמא דהתם משום דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף דאינו מדונייק דהא אפי' למ"ד אינה לשחיטה אלא לבסוף אמרינן התם דחייב אסימן אחד בחוץ מטעם שעשה בה מעשה חטאת העור בחוץ יעוי"ש הנה מ"ש דלמאי דקיימינן השתא בחטאת בהמה איכא למימר דכ"ע בעי שני סימנים בחוץ דהכי הכשר שחיטתה לא עמדתה על ס"ד בזה דנהי דגבי חטאת בהמה

לא מהני טעמא דעשה ביה מעשה חטאת העוף מ"מ ל"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף חייב בסימן אחד אפי' גבי חטאת בהמה כדאי' התם וגדולה מזו אמר התם דל"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף אפי' שחט מעוט סימנים בחוץ וגמרון בפנים נמי מחייב ומרי' דשמעתא בכאן הוא עולא משמ' דרבי יוחנן דאית לי' התם ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ורב הונא נמי מצי סבר הכי ואמטו הכי קשי' לי' לרש"י שפיר דמאי פריה אדרב הונא ועולא משמ' דר"י דאין ה"נ דחייב משום שחוטאי חוץ בסימן אחד וממילא מיושב ג"כ הקושני השני' במ"ש רש"י וטעמא דהתם משום דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ולא מטעם דעשה, ביה מעשה חטאת העוף משום דהתם איירי בעוף ואפ"ר דבבבטאת בהמה לא מהני הך טעמא דעשה ביה מעשה חטאת העוף אמטו הכי נקט רש"י טעמא משום דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף אולם מיהו בתחילת לשונו נקט רש"י להך טעמא דעשה ביה מעשה חטאת העוף ומצינו למימר דרש"י ספוקי מספקא לי' אי שנייה האי טעמא נמי בבבמה או לאו ובתחילה נקט לישנא דהש"ס שם דאיירי בעוף ואפ"ר דה"ה בבבמה ואפ"ר אם תמצוי לומר מפח קושני' זו דגבי חטאת בהמה לא מהני הך טעמא דעשה ביה מעשה חטאת העוף מ"מ מחייב בסימן אחד מטעמא דישנה לשחיטה מתחילה עד סוף כדמסיק וכל שכן לכמ"ש מהרש"א גופי' בתירוצו השני דמ"ש רש"י בתחילת לשונו שהרי עשה מעשה חטאת העוף קאי נמי אעוף ע"ש דאין מקום לקושני' השני' אמ"ש רש"י וטעמא דהתם משום דישנה לשחיטה מתחילה עד סוף דר"ל בכאן אבבטאת בהמה וכנ"ל: שם בפרש"י דחתוף עפ"ר בעלמא הוא וכו' בפ"ו דב"ק דף ע"א פריה הש"ס כה"ג לר"מ דמחייב תשלומי ארבעה ונחמשה בגב ונחט לע"א פיון דשחט ביה פורתא אסרה אינהו איסורי הנאה הוא ולאו דמר' קא טבח והקשו התוס' שם דלמה לי' טעמא דלאו דמר' קא שחט תיפוק לי' דאין זה טביחה כלל דמחתה בעפר הוא כדאמר הקא ותירצו דהכי נמי לא בעי למימר דלאו שחיטה הוא כלל אלא משום דבעינן ראוי לפתח אנהל מועד וכיון דנאסרה בשחיטה פורתא תו לא חזי לפתח אנהל מועד עכ"ל ועפ"י זו צריה לחלק ולומר נמי בהא דמחייב לעיל בשחט סימן אחד בחוץ היינו הכי דלא נאסרה בשחיטת הסימן באיסור אחר אז חייב פשגמרה בפנים דשפיר מקרי גמר שחיטה אבל היכי דנאסרה בשחיטת הסימן משום ע"א או שאר איסור ונפסל דלא חזי לפתח אנהל מועד הואיל שהסימן השני נגמר בפסול אחר דלא חזי לפתח אנהל מועד לא מקרי גמר שחיטה ואמטו הכי לא מחייב משום שחטאי חוץ בסימן הראשון כנ"ל ואיך שיהי' לפי התוס' לא מתנישב שפיר לשון הש"ס שאמר בכאן מחתה בעפר הוא ולא אמר איסורי הנאה הוא וכו' כדאמר התם דהא טעמא הוא משום דאסור בהנאה ולא מתקבל בפנים אולם מלשון רש"י ז"ל למדנו תירוץ אחר שכתב פיון דנאסר משום ע"א פקע שם קדשי' מינה ונעשי' של ע"א ועפ"ר בעלמא הוא וכו' ובסוף הדבור סינים ואמר אבל לענין שחוטאי חוץ לאו שחיטת קדשים הוא כו' ר"ל דלגבי חולין ודאי אקרי שחיטה כדמוכח בפ' מרובה שם אבל הקא פקע שם קדשים מינה ולאו שחיטת קדשים בחוץ הנה וזהו שאמר מחתה בעפר הוא ר"ל הואיל ונעשית של ע"א שהוא כעפ"ר בעלמא פקע שם קדשים מינה ולאו שחיטת קדשים בחוץ היא משא"כ בשחט סימן אחד בחוץ וסימן אחד בפנים דגמר השחיטה בעודה קדשי' כדפרש"י בהד"ל אבל ודאי מקרי שחיטה כדאי' בפ' מרובה שם וממה שסינים רש"י ז"ל דלאו שחיטת קדשים היא משמע דשחיטה מיהא

הנה וכ"מ להדלי' מפרש"י בפסחים דף ע"ג דחשיב שפיר שחייטה אפילו לטהרה מטומאת
גבילה אי לאו דמטמאה בל"ז משום תקרובת ע"א וא"כ צריף להיות מה שפרש"י ולענין
שבת דחייבי אנטילת נשמה הוא דמחייב אע"ג דלאו שחייטה הוא וכו' קושטא דמילתא
קאמר דלענין שבת לא בעי שחייטה כלל ואפי"ת דלא הנה שחייטה כלל נמי מחייב ומכאן
תשובה למ"ש הר"א"ה בבד"ה דאפ"י ל"מ"ד אין אדם אוסר דבר שאינו שלו מ"מ אוסר
באכילה משום דהאי גברא לא חזי לשחייטה והו"ל פנוח ובהר"ן מסיים דהו"ל כמתה
מאלי' דהלא מפ' מרובה מוכח להדלי' דאפילו היכי דאוסר בהנאה משום תקרובו' ע"א
אפ"ה חשיב שחייטה גמורה ומפרש"י ונתוס' בפסחי' שם מבואר דהשחייטה מטרה נמי
מידי גבילה על פן יראה דלא קאמר הר"א"ה דלא חשיב שחייטה אלא מדרבנן וכן יראה
מלשון הר"ן ודלא כמו שנהבין במשמרת הבית שם מלשון הר"א"ה וכ"כ בת"ש סי' ד'
ס"ק י"ד שפנונת הר"א"ה דאסורה באכילה מדרבנן: ** (הגה"ה והרשב"א במשה"ב
הקשה על הר"א"ה מהא דפריף ר"נ לר"ה מחתף בעפר הוא ולדעת הר"א"ה תקשי לר"נ
גופי' הא לאו שחייטה הוא ובספר כו"פ תי' דר"נ ידע דאיכא לאוקמי בחטאת העוף אלא
דדחיקא לי' לאוקמי בחצי קנה פגום ואמטו הכי ניחא לדידנ' דאימתי נעשה גבילה ברוב
הקנה ואז נגמר שחייטתו בחוץ ובהדי הדדי קאמתי ולא עמדתי על ס"ד דקוש' הרשב"א
הוא כיון דלאו שחייטה הוא לא לחייב אשחויטי חוץ כלל ונ"ל שם כיון דאין שחייטתו של
זה אלא פנוחיה אשחויטי חוץ לא לחייב דהא אמרי' אשר ישחט ולא הנותר עכ"ל וכן
קשה נמי אהא דמוקי בחצי קנה פנו':) ** אוילם יש להבין לשיטת התוס' דהיכי ששחט
בה פורתא ונאסרה לגבוה נמי לא חייב משום שחויטי חוץ כיון דאינו מתקבל בפנים א"כ
אדפריף, רב נחמן לרב הונא מחתף בעפר הוא לדידנ' נמי תיקשי דהא במס' ע"א דף נ"ב
יליף מפלים דאחז דאפילו במעשה כל דהו נמי אסור לגבוה ומייתי לה התוספת בשמעתי
דף מ"א ד"ה תא שמע ע"ש וא"כ כיון ששחט בה פורתא אסורה לגבוה ואינו מתקבל
בפנים ואמאי חייב אשחויטי חוץ יש לומר דכלים דאחז לא מתסרי לגבוה אלא מדרבנן
לחוד כדפרש"י להדלי' בע"א שם וכן נראה מדברי התוס' שם דקנס חכמי' הי' (ומכאן
תשובה למ"ש הת"ש סי' ד' סק"ט דדברי קבלה כד"ת דמי אפ"י לפטור מפרת דשחויטי
חוץ דא"כ תקשי לרב נחמן נמי ודחוק לומר דרב נחמן פליג אדרבי וס"ל כהס"ד דש"ס
דהכנהו היינו דאטבלינהו): איברא דשם בדר נ"ד דתניא איזהו נעבד כל שעובדי אותו
בין באונס בין ברצון ומפרש לה התם כגון שאנס בהמת חבירו והשתחנה לה ומוקי לה
רב אדא בר אהבה כגון שניסוף לה יין בין קרני' ומבואר בתוס' שם דגרע ממעשה כל
דהו דגבי שחייטה כיון דלא עשה מעשה בגופה כלל ואפ"ה אסור לגבוה מדאורייתא דהא
הבריית' מפרשה נעבד דאסור מה"ת דומי' דנעבד ברצון דהיינו בשל ויראה דרב אדא
בר אהבה קאי התם כרב הונא כמ"ש התוס' שם דיליף מדרב הונא דאוסר במעשה כל
דהו בגופה אפ"י להדיוט ה"ה בנסוף בין קרני' דלאו מעשה בגופה אסירא מיהא לגבוה
מה"ת אבל לר"נ דהכא מצינו למימר דבמעשה כל דהו בגופה נמי לא אסירא לגבוה
אלא מדרבנן כמו בכלים דאחז וכ"כ במשמרת הבית להרשב"א בפשיטות דרב אדא ב"א
ס"ל כר"ה ובהכי ניחא מ"ש התוס' ד"ה תא שמע וכו' דרב הונא יליף מפלים דאחז
דאסירי לגבוה בשמוש בעלמא להיכא דעשה מעשה בגוף הבהמה אפ"י מעשה כל דהו

דאסור אפילו להקדוּט דבר תורה ולכאורה היכי יליף דבר תורה מאיסור דרבנן אכל לפי דרכינו יתכן דבר הונא ס"ל דכלים דאחו אסרו מן התורה.

ומ"ש התו' בע"א דף נ"ב דכלים דאחו לא אסרו אלא משום קנס לא קאי אלא פרב נחמן ובהכי ניקא הא דסיימו התוס' שם דיליף מפלים דאחו דבמעשה רבה יש לאסור אפילו להקדוּט ונהלא רב הונא אוסר אפילו במעשה כל דהו אלא ע"כ דהתוס' שם ס"ל דסוגי' דהתם קאי אליבא דרב נחמן ונהבן (ועיין בכו"פ שכתב דלרב נחמן אפי' במעשה רבה אינו אוסר דבר שאינו שלו אלא מדרבנן וא"ש): איברא דכן דרב אדא ב"א ס"ל פרב הונא קשה לכאורה דרב אדא בר אהבה אדרב אדא ב"א דלמאי דס"ל פרב הונא יצטרף לאוקמי הו' ברייתא דשוחט חטאת בחוץ בהכרח בחצי קנה פגום ולעיל דף כ"ח ס"ל לרב אדא בר אהבה דהכשר שחיטה דעוף בסימן אחד הוא דוקא בנשט ולא בקנה וכיון שכן מאי אהני חצי קנה פגום והוסיף עלי' כל שהו בשחיטה לענגן שחוטי חוץ הא אין בו הכשר שחיטה עד שישחוט את הנשט וכי גמר לשחיטה מחתף בעפר הוא אולם התוס' בפ"ג דמענית דף כ' ע"ב כתבו דתרי רב אדא בר אהבה היו חד דהנה בימי רב ושמואל ואידך רב אדא ב"א תלמידו דרבא וא"כ יתכן דלעיל דף כ"ח דפליג רב אדא ב"א בהדי רב נחמן ואמר נשט דוקא הוא זה שהי' בימי רב ושמואל ונהו רב אדא ב"א דמס' ע"א שם הוא רב אדא ב"א תלמידו דרבא: ובזה מתישב לי היטב דברי הרשב"א במשפחת הפית שהבי' ראי' דהלכה פרב הונא מהא דקאי רב אדא ב"א במס' ע"א שם פנותי' ובתראה הוא תלמידו דרבא ע"ש דלכאורה מנין לו זה דהוא רב אדא ב"א תלמידו דרבא אימא דהוא רב אדא בר אהבה שהי' בימי שמואל ורב ואי משום דאתקרי התם אדחזקו' הא חזקו' נמי קשיש טובא דהוא רבי' דרבי יוחנן וכו' של רבי חייא אולם לדרכינו א"ש דהוכיח במישור פי הוא זה רב אדא ב"א תלמידו דרבא ולא רב אדא ב"א שהי' בימי רב ושמואל דהא איהו הוא דפליג בהדי רב נחמן ואמר שחיטת סימן אחד בעוף הוא נשט ולא קנה וא"כ ע"כ לא ס"ל פדרב הונא דהא לרב הונא לא מתוקמי הא ברייתא דשוחט בשבת בחוץ אלא בחצי קנה פגום ומוכח דשחיטת סימן אחד בעוף הוא אפי' בקנה לחוד אלא ודאי דרב אדא ב"א דהתם דס"ל פרב הונא הוא רב אדא בר אהבה תלמידו דרבא ולפי' ר"ח פ"ב דב"ב דף כ"א שכתב דתלמידו דרבא הוא רב אדא בר אבא ולא רב אדא בר אהבה שהי' בימי רב ושמואל ולא ס"ל דתרי הוו יתכן דגריס נמי שם במס' ע"א רב אדא בר אבא פפי גירסתו פ"ב דב"ב שם פנ"ל וא"ש: ועדיין אנו צריכין למודעי בהא דמשני הש"ס במסקנא אליבא דרב נחמן ור"ע ור"י דחטאת פנין דקנני' לי' לכפרה כדידו' דמי' ואיירי בחצי קנה פגום דאפתי קשה הא מיד שאמר ששוחטה לשם ע"א הו"ל מוקצה שיחדו לתקרובת ע"א דדידו' מתסר באמירה לחוד לגבוה דהיינו מוקצה שאסור לגבוה קודם שחיטה ותו לא מחייב משום שחוטי חוץ דהא לא מתקבל בפנים וכדתנן רפי"ד דזבחים דף קי"ב ה'מוקצה וכו' שהקריבן בחוץ פטור וצריף לפרש דמייירי שלא אמר מקודם ששוחט לשם ע"א אלא בעת השחיטה ממש או בישראל מומר ששחטו לפני ע"א סתם דסתמי' הנה לע"א כמ"ש התוס' לעיל ע"א ד"ה לפני וכו' וא"ש.

אולם מה שיש להעיר בזה בהא דפריף אדרב פפא פשיטא ומשני מהו דתימא פנין דקנניא לי' לכפרה כדידו' דמי קמ"ל וקשה היכי ס"ד למימר דחטאת חשיב דידי' א"כ אדפריף רב נחמן לרב הונא דאמר אדם אוסר שאינו שלו במעשה כל דהו הא חטאת דידי' הוא

ותקשי לכ"ע דהא לכ"ע דידן' מצי אסר ולכאורה יתכן לומר דהנה ס"ד דלרב נחמן דידן' נמי לא אסר להדיוט אלא במעשה רבה דבעלי חיים אינו נאסרי' להדיוט מדאצטריף רחמנא לאסור מוקצה לגבוה מכלל דלהדיוט שרי כדפרש"י לעיל בדבר הונא והא דאמר רבי יוחנן אעפ"י שאמרו המשתתנה לקרקע עולם לא אסרה חפר בה בורות שיחין ומערות אסרה היינו נמי מעשה רבה ונהי דלגבוה ודאי נאסר במעשה כל דהו דלא גרע ממוקצה שונאסר בדבור בעלמא מ"מ להדיוט לא נאסר במעשה כל דהו וא"כ לפרש"י א"ש דהא למאי דקיימל"ן ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף אפי' במיעוט קמא נמי חייב משום שחויטי חוץ פדאי' בש"ס לעיל דף כ"ט וא"כ מיד בתחילת השחיטה בעוד שלא נאסר כלל חייב משום שחויטי חוץ ומה שונאסר אח"כ במעשה כל דהו לגבוה לא אכפת לן פיון דלא נאסר להדיוט דבעלי חיים אינו נאסרי' ולא נעשית של ע"א דליהוי כעפרא בעלמא ולא פקע שם קדשים מינה ואפתי שחיטת קדשי' מקרי' מש"ה מחייב אמיעוט קמא דהא גמר השחיטה בעודה קדשי' ואמטו הכי הנה ניחא שפיר לרב נחמן אבל לר"ה דס"ל דאפי' במעשה כל דהו נאסר אפילו להדיוט פריף שפיר אולם לשיתת התוס' דלעיל דכל שונאסר לגבוה קודם גמר שחיטה הואיל ותו אינו מתקבל בפנים לא מחייב אתחילת שחיטה משום שחויטי חוץ וכנ"ל הקושן' במקומה דהיכי ס"ד למימר דחטאת דקני' לי' לכפרה חשיב פדידן' אדפריף רב נחמן לרב הונא תקשי לדידן' נמי דהא חטאת דידן' הוא וכיון דשחט בה פורתא במעשה כל דהו עכ"פ נאסרה לגבוה דלא גרע ממוקצה שונאסר לגבוה אפי' בדבור בעלמא וא"כ לא ליחייב אשחויטי חוץ דהא אינו מתקבל בפנים ובע"כ יצטרף גם הוא לאוקמי בחצי קלה פגום וא"כ כם לרב הונא ניחא ולא פריף מידי (ולוחק לומר דאין מוקצה אלא בשהקצהו קודם שחיטה דזו לא שמענו בשום מקום) הא חדא: א ותו קשה לפי התוס' מאי פריף לקמן אדרב נחמן ור"ע ור"י מהו ברייתא אימא דעד פאן לא קאמרי רב נחמן ור"ע ור"י דאינו אוסר שאינו שלו אלא להדיוט אבל לגבוה מודו דאוסר ותו: ב בגמ' דף מ' ע"א איתב' רב נחמן לרב הונא וכו' יש להבין לפי המסקנא דמסיק דרב נחמן מודה דאדם אוסר דבר שאינו שלו אלא דגבי ישראל תלינו דלצעורי קא מכנין א"כ גבי שוחט חטאת שלו דלא שייף הא מילתא דלצעורי דהא דידן' הוא גם לרב נחמן יכול לאסור וא"כ אדפריף לרב הונא תקשי לדידן' נמי אלא מיהו הא לא קשי' דמצינו למימר דבמסקנא נמי דמודה ר"נ דאדם אוסר דבר שאינו שלו היינו במעשה רבה אבל לא במעשה כל דהו דהא מנסף מעשה רבה הוא כדפרש"י וכן מצאתי בספר כו"פ שהקשה זאת ותי' פן אולם לדידי קשי' בהא דפריף במסקנא באמת לרב נחמן ור"ע ור"י מהו ברייתא גופי' דשוחט חטאת בשבת בחוץ וכו' ומשני דרב נחמן וסיעתו ס"ל דחטאת פיון דקניא לי' לכפרה פדידן' דמי' ומוקמי לה נמי בחצי קנה פגום א"כ מעיקרא מאי פריף רב נחמן לר"ה מהו שוחט בשבת בחוץ וכו' הא לדידן' נמי לא מתוקמי אלא בחצי קנה פגום וממילא ניחא גם לרב הונא: ג תו הקשה בספר כו"פ דמאי פריף לרב הונא מהו ברייתא הא איפא לאוקמי להו ברייתא כר' יהודה ב"ב וריב"ב דס"ל אין אדם אוסר דבר שאינו שלו ורב הונא אחי כת"ק: ד קשי לי טובא למאי דמסיק הקא דבין לרב הונא ובין לרב נחמן ור"ע ור"י לא מתוקמי הו ברייתא אלא בחצי קנה פגום והוסיף עלי' כל שהו וגמרו א"כ תקשי מהו ברייתא לרב אדא בר אבהו דלעיל דף כ"ח דס"ל דשחיטת סימן אחד דכשר בעוף הוא דוקא בושש ולא בקנה ומהו ברייתא

מוכח אליבא דכ"ע דבשחיטת רוב הקנה סגי וליישוב כל זה נציע הסוג' תחילה: בתוס' ד"ה אי הכי לפי שני שבקונטרס וכו' מיהו קשה דבסמוך פריה לרב נחמן וכו' ומאי קושני' הא מתוקמי שפיר בתטאת בהמה ונקט חטאת לאפוקי שלמים ותרצו ושמא מתחילה ניחא לי' בתטאת בהמה כל כמה דלא אסיק אדעת' שנויא דחטאת העוף ובחצי קנה פגום אבל לבסוף מסתבר לי' שנויא דחטאת העוף דאי בתטאת בהמה ונקט חטאת לאפוקי שלמים הו"ל למנקט עולה כדפ' בקונטרס עכ"ל ביאור דבריהם בזה דכל כמה דלא אסיק אדעת' שנויא דחטאת העוף ובחצי קנה פגום לא הנה קשי' לי' דהו"ל למנקט עולה דמה לי חטאת מה לי עולה אבל לבתר דאסיק מהו אוקמתא דחטאת העוף ונחצי קנה פגום קשי' לי' שפיר דאם איתא דטעמא דברייתא משום דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו ונקט חטאת לאפוקי שלמים שהם שלו עדפא הו"ל למנקט עולה לאשמועי' זה דאינו אוסר שאינו שלו ולא חטאת דהשתא דנקט חטאת אפתי לא שמעי' דאינו אוסר דבר שאינו שלו דהא איכא לאוקמי בחצי קנה פגום כדאוקי רב הונא עדפא הו"ל למנקט עולה דלאו דיד' לאפוקי שלמי' ונשמע מנה שפיר דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו דהא גבי עולה ליכא למטעי בחצי קנה פגום דעולת העוף נמי בעי שני סימנים כדפרש"י בהד' ועפי"ז יתנייב קשי' הב' והד' אשר יאמר פי הוא זה דנדאי רב נחמן עצמו דפריה לרב הונא נדאי לא אסיק אדעת' מהו שנוי' דחצי קנה פגום או דלא מסתבר לי' לאוקמי הכי דשנויא דחיקא הוא ואמטו הכי ניחא לי' לדיד' שפיר דנקט חטאת לאפוקי שלמי' ולא קשי' לי' דליתני עולה דמה לי חטאת מה לי עולה דלדיד' בתטאת נמי שמעי' שפיר דאין אדם אוסר שאינו שלו למאי דלא אסיק מחצי קנה פגום אולם הש"ס דאסיק מהו דחצי קנה פגום ומסתבר לי' לאוקמי בהכי הנה משמע לי' שפיר סייעתא לרב הונא מזה מדנקט חטאת ולא עולה ואמטו הכי קשי' לי' אליבא דרב נחמן ור"ע ור"י דעדפא הו"ל למנקט עולה ולא חטאת דאיכא למטעי ולאוקמי בחצי קנה פגום כדאוקי רב הונא ולא שמעי' מנה דאין אדם אוסר שאינו שלו ועלה משני דאפ"ה אין מזה קושני' לר"נ ור"ע ור"י ולא סייעתא לר"ה דאיכא למימר הואיל וקנ' לי' לכפרה כדדיד' דמי' ואיירי נמי בחצי קנה פגום ומש"ה נקט חטאת וממילא מסולקת קושני' הד' אדרב אדא ב"א דס"ל דשחיטת סימן אחד בעוף הוא נשט ונקא ולא קנה וא"כ לא מהני חצי קנה פגום ותקשי לי' מהו ברייתא דזה אינו דלדיד' כ"ש דלא קשי' מהו ברייתא דיש לומר דנקט חטאת לאפוקי שלמים ולא קשי' דליתני עולה פינו דלדיד' ליכא למטעי בחצי קנה פגום מה לי עולה מה לי חטאת וכנ"ל (ויתכן דרב נחמן מעיקרא כי פריה לר"ה הנה ס"ל נמי כרב אדא ב"א אלא דלבסוף הדר בי' וס"ל דאו נשט או קנה כדאי' לעיל ד' כ"ח ואהא פריה לי' הש"ס בטר הכי דהדר בי' מהו ברייתא פנ"ל: אמנם כל זה פירשו התוס' אליבא דרש"י דאזיל לטעמי' דס"ל דגבי עולת העוף לא מחייב אשחויי חוץ בסימן אחד עד דגמר לשני הואיל ומליקתו בפנים בשני סימנים אבל לפי התוס' דלעיל דף כ"ט ע"ב גם בעולת העוף מחייב בסימן אחד בחוץ כמו בחטאת הואיל שעשה בו הכשר שחיטה אפי' לא גמר לשחוט סימן השני אינו עולה פרש"י הנ"ל כמ"ש מהרש"א ז"ל דליכא למימר דפריה במסקנא דהו"ל למתני עולה דא"כ לא משני מידי דס"ל פינו דקנ' לי' לכפרה כדדיד' דמיא דאפתי ליתני עולה ובחצי קנה פגום דהא לדידהו חטאת ועולה שוין הם ובהכרח לומר דהתוס' ס"ל פלישנא קמא דרש"י וכמו שפירשו אח"כ בדבור הסמוך

אליבא דלישנא קמא דרש"י: בד"ה לא הנה טטאת תיובתין וכו' יש לומר דהא דנקט
טטאת לאשמועינן דאע"ג דקנניא לי לכפרה אפ"ה לא חשיב פדידן לאוסרה במעשה פל
דהו עכ"ל והקשה מהרש"א א"כ למה הוצרך הלישנא קמא לפרש דהו פרכא דליתני
זבח הוא לכ"ע אפי' פי מדלית דר"ה הא מצינו לפרש דלר"ה ונאקא פריה דלרב נחמן
א"ש דנקט טטאת לאשמועי' רבותא דאע"ג דקנני' לי לכפרה לא חשיב דידין ותו דמאי
פריה בתר הכי לרב נחמן ור"ע ור"י הא מתוקמי שפיר בטטאת בהמה ונקטה לרבותא
זו לאשמועי' דלא חשיב פדידן ומה שתי מהרש"א ו"ל דלרב נחמן דס"ל דאפי' במעשה
רבה אינו אוסר שאינו שלו ליכא למימר דנקט טטאת לרבותא דאע"ג דקנני' לי לכפרה
לא חשיב פדידן לאוסר בכל דהו דהא אפי' במעשה רבה אינו אוסרו והא ליכא למשמע
מהו פרייתא וכו' ואין דבריו מובנים לי פלל דמה בכך דלא נשמע מהו פרייתא דאינו
אוסר של חברו כלל מ"מ נקט טטאת לאשמועי' תרתי חדא הא דאינו אוסר במעשה פל
דהו ואידך דטטאת לא חשיב דידין ולא נחית התנא כלל לאשמועי' הו רבותא דאינו
אוסר שאינו שלו אפי' במעשה רבה אלא הא דטטאת לא חשיב פדידן דהו רבותא דאינו
אוסר שאינו שלו כלל אפי' במעשה רבה לא נשמע לעולם אפי' אי הנה נקט זבח דכל
שאינו אוסר עד גמר שחיטה אפי' יאסר בגמרו נמי מחייב משום שחוטאי חוץ ומאי הו"ל
להתנא למיעבד לכו יראה דקוש' השני' מתנישב בפשיטות על דרך שפתבו התוס' בדבור
שלפני זה לפרש"י דכל כמה דלא אסיק אדעתין מהא דחצי קנה פגום הנה ניחא לי דנקט
טטאת לאשמועי' הו רבותא דאע"ג דקנני' לי לכפרה לא חשיב דידין אבל בתר דמסיק
מהא דחצי קנה פגום לא ניחא לי למימר דנקט טטאת פדי לאשמועי' דלא חשיב דידין
דהשתא לא נשמע מיני' דלא חשיב דידין דהא איכא למימר דשפיר חשיב דידין ואיירי
בטטאת העוף וחצי קנה פגום כדאוקי רב הונא וכדמסיק וצדיפא הו"ל למתני אשם דקנניא
לי נמי לכפרה ואפ"ה לא חשיב דידין דבזה לא מצינו למטעי מידי ואמטו הכי פריה
שפיר ורב פפא לא קאמר אלא אליבא דרב נחמן דלא מסתבר לי לפרש הכרייתא בחצי
קנה פגום כמו שצ"ל לפי השני דרש"י כפי מה שפירשו התוס' לעיל ויתבאר להלן
בעזה"י והקן הראשונה נמי לק"מ דהא דהוצרך הלישנא קמא לפרש דהו פרכא דליתני
זבח הוא לכ"ע אפי' לרב נחמן ולא אמר דלרב נחמן נקט טטאת לרבותא זו משום דלעיל
אפתי לא נחית הש"ס לרבותא זו מדפריה הש"ס אדרב פפא פשיטא ומשני מהו דתימא
כינון דקנניא לי לכפרה פדידן דמי' אלמא דרב פפא הוא דחידית לן השתא רבותא זו אבל
מעיקרא הנה ס"ל להש"ס דלאו רבותא היא כלל כדפריה פשיטא וכו' לכו בהכרח לפרש
הא דפריה הש"ס מעיקרא לאשמועי' זבח הוא לכ"ע אפי' פי מדלית דר"ה וכי משני
בחצי קנה פגום איכא סייעתא לרב הונא ועלה קאי רב פפא ואמר דליכא סייעתא מכאן
לר"ה דלמאי דס"ד מעיקרא אי הנה אמרי' דאינו אוסר שאינו שלו אלא במעשה רבה
הנה ניחא טפי דיש לומר דנקט טטאת לרבותא דאע"ג דקנני' לי לכפרה לא חשיב דידין
ומה שהקשה מהרש"א עוד אהמקשה דפריה פשיטא כיון דלא אסיק אדעתין הו סברא
דקנני' לי לכפרה תקשי תמיהת התוס' כבר הקשינו למעלה דקים לן בדרבה מזו דהיכי
קאמר מהו דתימא כיון דקנני' לי לכפרה פדידן דמי' דהיכי ס"ד למימר הכי א"כ אדפריה
רב נחמן לר"ה תקשי לדידין דהא ודאי לכ"ע דידין מצי אסר אפי' במעשה פל דהו עכ"פ
לגבוה דלא גרע ממוקצה שאוסר לגבוה אפי' בדבור בעלמא ח"ו ס"ל לרב נחמן דטטאת

לא תשיב דידן' ומאי אשמועי' רב פפא פמו שנתבאר למעלה דהך קושן' הוא לפי התוס' ע"ש ובהכרח לפרש דלא בעי למימר דרב פפא אשמועי' זה אלא דר"פ ס"ל דהברייתא אשמועי' רבותא זו פמו שפירשו התוס' אליבא דר"פ וא"כ מצינו למימר דפרכת הש"ס פשיטא הוא נמי אברייתא דפשיטא דחטאת לא הנה דידן' ואמאי נקט חטאת לאשמועי' זבח בקושן' התוס' איברא דא"צ לזה דאפ"ת דקושנת הש"ס הוא אדר"פ נמי א"ש דהא דלא פריה המקשה בפשיטות דהיכי מצו למימר מעשה רבה מ"ש דנקט חטאת ולא זבח משום דס"ד דהמקשה דר"פ קאי ארישא פדהנה ס"ד דבבהמה קאי כדפרש"י וכמ"ש מהרש"א עצמו ליישב קושן' התוס' לפרש"י ואהכי פריה פשיטא דהכי הוא ומשני דר"פ קאי נמי אהך קושן' דמקשי' ליתני זבח ואתי למימר דלא הנה תיובתא מיהו נמי דלהכי נקט חטאת ולא זבח לרבותא דמהו דתימא פנין דקניא לי' לכפרה פדידן' דמי' פמו שפי' התוס' פנ"ל ובהו מסולקת גם הקושן' הראשונה לפי' התוס' דלעיל: איברא שיש להבין בלשון התוס' עצמן ד"ה אי הכי שפכתבו דבתר דמסיק משנויא דחטא' העורף וח"ק פגום לא מסתבר לי' לאוקמי בחטאת בהמה ונקט חטאת לאפוקי שלמים דהו"ל למנקט עולה א"כ היכי קאמר ר"פ אי לאו דאמר רב הונא סימן אהד לא הנה חטאת תיובת' ונהלא רב פפא גופי' הוא דשני לדר"ה דאיירי בחטאת העורף וח"ק פגום א"כ תקשי האיך יתכן לומר מעשה רבה אמאי נקט חטאת לאפוקי שלמים ליתני עולה וכמו כן קשה בדברי התוס' דהכא דאזלי נמי בסגנון דבריהם דלעיל פפי מה שביארנו דס"ל דלבתר דמסיק משנויא דחטאת העורף וח"ק פגום תו לא מסתבר לי' למימר דנקט חטאת לרבותא דאע"ג דקניא לי' לכפרה לא תשיב דידן' משום דאכתי לא נשמע זה מהא דנקט חטאת פנין דאיכא לאוקמי בחטאת העורף וח"ק פגום ועדיפא הו"ל למנקט אשם וכנ"ל ונהלא ר"פ פבר אסיק אדעת' מהך שנויא דחטאת העורף וח"ק פגום ונהכי קאמר דלא הנה חטאת תיובת' משום דאיכא למימר דנקט חטאת לרבותא תקשי לי' א"כ ליתני אשם וכדפריה הש"ס בתר הכי לרב נחמן מה"ט ובהכרח לומר או דר"פ קאי אליבא דרב נחמן דלא מסתבר לי' לאוקמי בח"ק פגום ור"ל דרב נחמן לא הנה מותיב לי' מינה דכינן דלא משמע לי' לאוקמי בח"ק פגום שפיר נשמע מינ' דחטאת לאו דידן' הוא ודאינו אוסר שאינו שלו ולא קשי' לתני אשם או עולה פנין דליכא למטעי מה לי חטאת או עולה ואשם וכנ"ל או דר"פ גופי' לא מסתבר לי' הך אוקמתא דח"ק פגום פי אם עפ"י הברח אליבא דר"ה תדע מדקאמר לא הנה חטאת תיובת' ומאי תיובת' איכא הכי הלא פבר שני לדר"ה בחצי קנה פגום א"ו ס"ל דשנויא דחיקא הוא וכדפרש"י עלה ולא הנה מצטרף לי' לאוקמי בחטאת העורף וח"ק פגום דהינו שנויא דחיקא ואי לאו דמסתפינא הנה אמינא דהתוס' גרסי בהך שנויא דח"ק פגום מר זוטרא משמין' דרב פפי ב"וד ולא רב פפא באלף ואמטו הכי קאמר דלא הנה חטאת תיובתא משום דלא מסתבר לרב פפא לאוקמי בח"ק פגום והבן זה ועדיין צ"ע: אמנם לולא דברי התוס' הי' נלע"ד לכונן פרש"י ז"ל בדרף נכון ופשוט ויתיישב הסוגי' ברונחא בעזה"י אשר יאמר פי הוא זה: בפרש"י ד"ה דקניא לי' וכו' לשון אחר אי הכי דבגמר זביחה וכו' והקשו התוס' ד"ה אי הכי א"כ מאי פריה בסמוך מההיא ברייתא לרב נחמן הא מתוקמי שפיר בחטאת בהמה ונקט חטאת לאפוקי שלמים וכו' ונראה דיש להבין בפרש"י דבסמוך ד"ה אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אפי' בגמר מעשה וכו' ואית דמפרשי' וכו' דמאי בעי רש"י ז"ל בזה ולא יזה צורך

הקדים לפרש זאת הלא אין נ"מ בזה בבואור הסוגי' ואין מדרכו של רש"י ז"ל לבאר פי
אם הצורך בהכרח לפשט הסוגיא גם מה שפרש"י דפרכת הש"ס לר"נ ור"ע ור"י הוא
דאי לאפוקי שלמים ליתני עולה מאי עדיפותא דעולה מחטאת ויראה דס"ל לרש"י ז"ל
דקא דאמרינו לעיל דסימן אחד הוא מעשה כל דהו היינו בבהמה דשיעור הכשר שחיטה
דידה הוא בשני סימנים אבל בעוף דהכשר הוא בסימן אחד או רובה של אחד הנה רוב
הסימן מעשה רבה אפי' בעולת העוף דלעגן שחוטא חוץ לא מחייב אלא בשני סימנים
כהכשר מליקתו בפנים מ"מ לעגן אוסר שאינו שלו למאן דמחלק בין מעשה זוטא
למעשה רבה ודאי כל שעשה בו הכשר שחיטה חשיב מעשה רבה בקדשי' כמו בחולין
ופשיט הוא וא"כ הוקשה לו לרש"י ז"ל דמאי פריה הש"ס לרב נחמן ורב עמרם ור"י
מהא דשחט חטאת וכו' דליתני עולה הא לא מצי למתני עולה דמשמע נמי עולת העוף
וגבי עולת העוף לא מחייב משום שחוטא חוץ משום דכיון דשחט בה סימן אחד שהוא
שיעור שחיטת העוף בחולין חשיב מעשה רבה ונאסרה ואידך מחטף בעפר בעלמא הוא
וגבי עולת העוף לא מחייב משום שחוטא א עד דגמר נמי סימן השני בהכשר כדפרש"י
ד"ה דחברי' ובלשלא ללישנא קמא דהקוש' הוא דליתני זבח ניחא דעולת העוף אינו
בכלל זבח דזבח היינו דבר הזבוח בספין ועוף חלוק הוא כדפרש"י דף מ"א ד"ה אבל
זבח וכו' אבל להו לישנא בתרא דלרב נחמן נמי לא מצי למתני זבח דאצטריה למנקט
חטאת לאפוקי שלמים רק דקש' דליתני עולה קש'א הא לא מצי למנקט עולה משום
עולת העוף דלא מחייב עלה אשחוטא חוץ אפי' למ"ד אינו אוסר דבר שאינו שלו אלא
במעשה רבה לכן הקדים רש"י ז"ל לפרש דלרב נחמן ור"ע ור"י אינו אוסר שאינו שלו
לעולם אפי' במעשה רבה ואמטו הכי פריה שפיר דליתני עולה דעדף טובא דנשמע מינה
דאין אדם אוסר שאינו שלו אפי' במעשה רבה דאי הוה מצי לאסור במעשה רבה לא
הוה מחייב בעולת העוף משום שחוטא חוץ דמדשחט בה סימן אחד או רובו אסרה
במעשה רבה אידך מחטף בעפר הוא ומדנקט חטאת ולא עולה מוכח שפיר דאדם אוסר
שאינו שלו עכ"פ במעשה רבה וא"ש אבל לעיל דאפתי לא אסיק אנדעת' דלרב נחמן
אינו אוסר שלו לגמרי אפי' במעשה רבה ונהו ס"ד דלא פליג רב נחמן אדרב הונא אלא
בהא דס"ל דאוסר אפי' במעשה כל דהו אבל במעשה רבה מודה דאוסר וכן הוא האמת
לפי המסקנא דטעמ' דרב נחמן הוא רק משום לצעורי קא מכווין אבל בחטאת דידי' דלא
שייך לצעורי יכול לאסור במעשה רבה אמטו הכי ניחא שפיר דפריה לר"ה דוקא דמוקי
לה בעובדא בגמר זביחה ליתני זבח אבל לרב נחמן ניחא דנקט חטאת לאפוקי שלמים
ולא מצי למתני עולה דהנה משמע נמי עולת העוף ובעולת העוף לא מחייב אשחוטא חוץ
דמדשחט סימן אחד שהוא שיעור שחיטה הנה מעשה רבה ונאסרה ואידך מחטף בעפר
הוא אמטו הכי נקט חטאת לאפוקי שלמים ועולת העוף (ותו דאפי' הוה מצי למנקט עולה
נמי לא קשה דליתני עולה כיון דלא עדיפא מה לי עולה מה לי חטאת כ"ש היכי דחטאת
עדיפא טפי) ובהו מיושב שפיר הא דאמר רב פפא אי לאו דאמר רב הונא סימן אחד לא
הוה חטאת תיובתא דמאי מעשה מעשה רבה וכו' ובסמוך מיד דייקנין אדרבה מהו
ברייטא כר"ה ופריה לרב נחמן מינה כמו שהקשו התוס' ללישנא קמא אבל ללישנא
בתרא ניחא דלא פריה לר"נ ור"ע ור"י אלא משום דס"ל דאפי' במעשה רבה אינו אוסר
שאינו שלו וקש' ליתני עולה כדי לאשמועי' דאינו אוסר כלל וכו' אבל אם נאמר

דיכול לאסור במעשה רבה ניחא שפיר דלא הנה מצי למנקט עולה וכנ"ל אמטו הכי קאמר דלא הנה חטאת תיובתה ולא הנה מצטרף לן לאוקמי בחצי קנה פגום כדפרש"י: ובזה מיושב שפיר קושני' הב' ג' ד' דלעיל אשר יאמר פי הוא זה דמה שהקשינו בקושני' הב' דהיכי ס"ד דהש"ס דס"ל לרב נחמן דאינו יכול לאסור שאינו שלו אפי' במעשה ומוקי להך ברייתא דשוחט בשבת בחוץ וכו' בחטאת העוף וח"ק פגום וטעמא משום דקניא לי' לכפרה פדידן' דמי' א"כ מאי פריף לעיל אדר"ה פיון דלדידן' נמי מתוקמי אלא בחטאת העוף וח"ק פגום גם לרב הונא ניחא דזה אינו דהנה ס"ד דהש"ס דנדאי מעיקרא פי פריף רב נחמן לר"ה מינה נדאי לא אסיק אדעתה' לאוקמה בח"ק פגום ואין הכי נמי דהנה ס"ל דבמעשה רבה יכול לאסור פדמוכח לה מהך ברייתא אבל פתר דשני לי' רב הונא דאיכא לאוקמי בחטאת העוף וח"ק פגום הדר בי' וס"ל פרב עמרם ור"י דאפילו במעשה רבה נמי אינו אוסר ואוקי להך ברייתא נמי בחטאת העוף נחצי קנה פגום וטעמא משום דקני' לי' לכפרה פדידן' דמי': ובזה מיושב ג"כ הקושני' השלישית שהיא קושני' הכו"פ דמאי פריף רב נחמן לר"ה דהא בל"ו רב הונא פתנאי וס"ל כת"ק דר"י בן בבא ור"י בן בתירא א"כ הא איכא לאוקמי הך ברייתא כר"י בן בתירא וריב"ב דס"ל אין אדם אוסר דבר שאינו שלו אפי' במעשה רבה ולדרכינו יתכן דלא מתוקמי הך ברייתא כריב"ב דאין אוסר שאינו שלו לגמרי דא"כ תקשי מאי שנא דנקט חטאת לאפוקי שלמים ליתני עולה דנשמע מינה דאין אדם אוסר שאינו שלו לגמרי דהשתא דנקט חטאת לא שמעי' מינה אלא דאינו אוסר במעשה כל דהו אבל במעשה רבה אפשר דאוסר וכדפריף מינה לרב עמרם ור"י אלא נדאי דהך ברייתא אתי' כת"ק דס"ל אדם אוסר דבר שאינו שלו ונדוקא במעשה רבה דנסוף היין הוא מעשה רבה כדפרש"י אבל לא במעשה כל דהו וקשני' לר"ת דס"ל אליבא דת"ק דאוסר אפי' במעשה כל דהו וא"ש ובזה מיושב ג"כ הקושני' הד' שהקשינו למעלה דלמאי דמוקמינן הברייתא הקא בין לרב הונא ובין לר"נ ור"ע ור"י בח"ק פגום א"כ מוכח דהכשר שחיטת העוף הוא אפי' בקנה לבד ותקשי לרב אדא בר אהבה לעיל דף כ"ת דס"ל דהכשר שחיטת העוף הוא בנושט דוקא ולא בקנה דזה אינו דרב אדא ס"ל פרב נחמן במסקנא דאדם אוסר שאינו שלו במעשה רבה ותו לא מצטרף לאוקמי בח"ק פגום אלא דנקט חטאת לאפוקי שלמים ועולת העוף וכנ"ל ובזה הסוגי' עולה כפשטא לפרש"י ז"ל פדת של תורה אין אוינס ודוחק פלל ויהא רענא דכד שכבינא יפוק רש"י לנתי דמתריצנא סוגיא פנותי' בכמה דוכתי בקושטא בעזה"י: אמנם עדיין יש להעיר דמאי פריף לרב נחמן ור"ע ור"י מהך ברייתא דשוחט חטאת בשבת בחוץ וכו' דלמא עד כאן לא קאמרי ר"נ ור"ע ור"י דאין אדם אוסר שאינו שלו אלא להדיוט אבל לגבוה מודו דאסור אפי' בכל דהו ומתוקמי שפיר לדידהו בחטאת העוף וח"ק פגום פדאוקמינא לרב הונא אבל חטאת בהמה פיון דשחט בה פורתא נאסרה לגבוה וכיון דאינו מתקבל בפנים תו לא מחייב עלה משום שחוטי חוץ כמ"ש התוס' להדיא בפ' מרובה דף ע"א איברא דהא ליתא דאם איתא דס"ל לרב נחמן דלגבוה נאסר במעשה כל דהו ומוקי לה בחטאת העוף וח"ק פגום א"כ מאי פריף מעיקרא אדרב הונא הא לרב הונא נמי ניחא בהכי ואע"ג דהשתא נמי משני אליבא דרב נחמן ור"ע ור"י דמוקמי לברייתא בחטאת העוף נחצי קנה פגום אלא דס"ל דחטאת פדידן' דמי' פבר ביארנו למעלה דס"ל להש"ס דבהכרח לומר דמעיקרא פי פריף רב נחמן לר"ה מהך ברייתא

הנה ס"ל דדוקא במעשה כל דהו אינו אוסר אבל במעשה רבה אוסר ואמטו הכי הנה
גיחא לדידין' שפיר אפי' בחטאת בהמה וכנ"ל והא דאמר בתר הכי דאינו אוסר שאינו
שלו פלל אפי' במעשה רבה על פרחו לומר דבתר דשמעה מרב הונא דאוקי לה בחטאת
העוף וח"ק פגום הדר בי' איהו נמי וס"ל דאינו אוסר שאינו שלו פלל ומוקי לה נמי
בח"ק פגום וס"ל דחטאת פדידין' דמי משום דחזינן בהדין' דהדר בי' דהא בהדיא אמר
דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו פלל אבל לענין דאוסר לגבוה במעשה פל דהו דלא
חזינן לי' בהדיא מהי תיתי לומר דהדר בי' וא"ש אבל הא קשיא אימא ס"ל דלגבוה מיהת
אוסר במעשה רבה ומתוקמי שפיר בחטאת בהמה ואין פאן חזרה פלל והא תינח לשיטת
התוס' דלעיל דבתר דאסיק מהא דחטאת העוף נחצי קנה פגום לא מתוקמי בחטאת בהמה
ואתי לאפוקי שלמים או לאשמועין דאפי' חטאת לא חשיב דידין' דא"כ ליתני עולה או
אשם דהשתא דנקט חטאת איכא למטעי דאיירי בחצי קנה פגום ולמימר דהנה דידין' או
דאוסר אפי' שאינו שלו עדיפא הו"ל למנקט אשם או עולה וכנ"ל אבל לפרש"י כפי מה
שביארנו דעיקר קושני' הש"ס הוא למאי דס"ל לרב נחמן ור"ע ור"י דאינו אוסר שאינו
שלו פלל דהו"ל למנקט עולה דמשמע אפי' עולת העוף ונשמע מינה שפיר דאפי' במעשה
רבה אינו אוסר דשחיטת סימן אחד בעוף הנה מעשה רבה וכנ"ל עדיין קשה דלמא חזרה
רב נחמן ור"ע ור"י דלגבוה מיהת אוסר במעשה רבה ואמטו הכי לא הנה מצי למינקט
עולה משום דעולת העוף מכי שחיט סימן אחד הנה מעשה רבה ונאסר לגבוה ותו לא
מחייב משום שחוטי חוץ נגמר הסימן השני כיון שאינו מתקבל בפנים כמ"ש התוס'
בב"ק שם:.

אולם לפי מה שביארנו למעלה בריש דברינו דלפי פרש"י ד"ה מחתף בעפר וכו' מבואר
דכל שלא נאסר להדיוט אלא לגבוה לא פקע שם קדשי' מינה שפיר מחייב אשחוטי חוץ
בשחיטת סימן אחד (או אפי' במיעוט סימנים למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף
הואיל נגמר השחיטה בעודה קדשים ודלא פהתוס' פ' מרובה הנ"ל א"ש דרש"י לטעמין'
אזיל ולק"מ והבן זה: תם ונשלם שבח לאל בורא עולם